ΜΕΛΕΤΕΣ + ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΑΡΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

PROJECTS + BUILDINGS ARIS KONSTANTINIDIS

ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΚΑΝ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ
THE TEXTS WERE TRANSLATED INTO ENGLISH BY DIMITRI KONSTANTINIDIS

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΡΑ - Σταύρος Πετσόπουλος
ΦΩΚΙΑΝΟΥ 7 - ΣΤΑΔΙΟ, 116 35 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 7011.461 - FAX 7018.649

AGRA PUBLICATIONS - Stavros Petsopoulos
7 FOKIANOU STREET - 116 35 ATHENS
TEL. 7011.461 - FAX 7018.649

Α' ΑΝΑΤΥΠΩΣΗ - 1st REPRINT: 1992

ISBN 960-325-024-4

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ, ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ, ΕΞΩΦΥΛΛΟ: ΑΡΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ
ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ: ΦΩΤΡΟΝ Α.Ε.
ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Ι. ΠΕΠΠΑΣ + ΣΙΑ Ο.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: LIBRO D'ORO — Γ. ΜΠΟΥΝΤΑΣ ΚΑΙ Χ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

PHOTOGRAPHS, LAYOUT, COVER: ARIS KONSTANTINIDIS
PHOTO-SETTING: FOTRON S.A.
REPRODUCTION AND PRINTING: I. PEPPAS AND CO.
BINDING: LIBRO D'ORO

• ΕΧΕΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΕΙ
HAS BEEN BUILT

\+ ΜΕΛΕΤΗ
PROJECT

Δ ΣΥΜΜΕΤΟΧΉ ΣΕ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΌ
PARTICIPATION IN COMPETITION

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

CONTENTS

28	Δ	1947	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΗΠΟΥ/ΑΘΗΝΑ. ΖΑΠΠΕΙΟ	GARDEN PROJECT/ATHENS. ZAPPIO
29	Δ	1948	ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΘΗΝΑ	APARIMf NI BUILDING/ATHf NS
30	Δ	1949	ΚΤΙΡΙΟ ΓΙΑ ΓΡΑΦΕΙΑ/ΑΘΗΝΑ	OFFICE BUILDING/ATHENS
31	Δ	1949	ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΘΗΝΑ	APARTMENT BUILDING/ATHENS
32	+	1949	ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ	LOW-INCOME HOUSING
32	+	1949	ΣΠΙΤΙ ΓΙΑ ΔΙΑΚΟΠΕΣ	WEEK-END HOUSE
33	•	1949	ΕΚΘΕΣΗ ΛΑΪΚΗΣ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑΣ/ΑΘΗΝΑ	HANDWORK EXHIBITION/ATHENS
34	+	1950	ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΛΕΥΚΩΣΙΑ, ΚΥΠΡΟΣ	ONE FAMILY HOUSE/NICOSIA, CYPRUS
35	Δ	1950	ΚΤΙΡΙΟ ΠΑ ΓΡΑΦΕΙΑ-ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ/ΑΘΗΝΑ	OFFICE & APARTMENT BUILDING/ATHENS
36	Δ	1950	ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ/ΑΘΗΝΑ	NATIONAL ART GALLERY/ATHENS
38	•	1951	ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΣΕ ΤΑΡΑΤΣΑ/ΑΘΗΝΑ	APARTMENT IN UPPER FLOOR/ATHENS
40	•	1951	ΣΠΙΤΙ ΓΙΑ ΔΙΑΚΟΠΕΣ/ΣΥΚΙΑ	WEEK-END HOUSE/SYKIA
42	+	1951	ΣΧΟΛΙΚΟ ΚΤΙΡΙΟ/ΠΑΤΡΑ	SCHOOL BUILDING/PATRAS
43	Δ	1952	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ/ΑΘΗΝΑ	SQUARE PROJECT/ATHENS
44	•	1952	ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ ΓΙΑ ΕΚΘΕΣΗ/ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	EXHIBITION PAVILION/THESSALONIKI
46	+	1953	ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΘΗΝΑ	APARTMENT BUILDING/ATHENS
47	+	1953	ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΘΗΝΑ, ΚΑΛΑΜΑΚΙ	ONE FAMILY HOUSE/ATHENS, KALAMAKI
48	Δ	1954	ΚΤΙΡΙΟ ΓΙΑ ΓΡΑΦΕΙΑ/ΑΘΗΝΑ	OFFICE BUILDING/ATHENS
49	Δ	1954	ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ ΕΘΝΩΝ/ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	NATIONS PAVILION/THESSALONIKI
50	Δ	1954	ΚΤΙΡΙΟ ΓΙΑ ΓΡΑΦΕΙΑ/ΑΘΗΝΑ	OFFICE BUILDING/ATHENS
51	•	1954	ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ ΓΙΑ ΕΚΘΕΣΗ/ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	EXHIBITION PAVILION/THESSALONIKI
52	+	1954	ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΛΕΙΒΑΝΑΤΕΣ	ONE FAMILY HOUSE/LIVANATES
52	+	1954	ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΘΗΝΑ	ONE FAMILY HOUSE/ATHENS
53	+	1954	ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ (1)/ΕΛΕΥΣΙΝΑ	ONE FAMILY HOUSE (1)/ELEUSIS
54	+	1954	ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ (2)/ΕΛΕΥΣΙΝΑ	ONE FAMILY HOUSE (2)/ELEUSIS

55	+	1954	ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ (3)/ΕΛΕΥΣΙΝΑ	ONE FAMILY HOUSE (3)/ELEUSIS
56	+	1955	ΠΑΙΔΟΥΠΟΛΗ/ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	CHILDREN TOWN/THESSALONIKI
59	+	1955	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ/ΑΘΗΝΑ	HOTEL/ATHENS
60	•	1955	ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ/ΛΑΡΙΣΑ	SHOP/LARISSA
61	▪+	1955	ΠΕΡΙΠΤΕΡΑ ΑΝΑΜΟΝΗΣ/ΗΠΕΙΡΟΣ	BUS-STOP PAVILIONS/EPIRUS
62	+	1955	ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΕΣ	SINGLE HOUSES
64	Δ	1955	ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ	LOW-INCOME HOUSES
65	•	1955-1957	ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ/ΑΘΗΝΑ	LOW-INCOME HOUSING/ATHENS
68	•	1955-1957	ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ/ΠΕΙΡΑΙΑΣ	LOW-INCOME HOUSING/PIRAEUS
70	•	1955-1957	ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ/ΗΡΑΚΛΕΙΟ	LOW-INCOME HOUSING/IRAKLIO
72	•	1955-1957	ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ/ΣΕΡΡΕΣ	LOW-INCOME HOUSING/SERRES
74	•	1955-1957	ΕΡΓΑΤΙΚΈΣ ΚΑΤΟΙΚΊΕΣ/ΘΕΣΣΑΛΟΝΊΚΗ	LOW-INCOME HOUSING/THESSALONIKI
75	•	1955-1957	ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ/ΠΥΡΓΟΣ	LOW-INCOME HOUSING/PYRGOS
76	•	1955-1957	ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ/ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ	LOW-INCOME HOUSING/AG. NIKOLAOS
77	+	1955-1957	ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ	LOW-INCOME HOUSES
78	Δ	1956	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ	RURAL HOUSES
79	+	1957	ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ (4)/ΕΛΕΥΣΙΝΑ	ONE FAMILY HOUSE (4)/ELEUSIS
80	Δ	1957	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ/ΑΘΗΝΑ, ΣΥΝΤΑΓΜΑ	SQUARE PROJECT/ATHENS, SYNTAGMA
81	•	1958	ΑΠΟΔΥΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΗΘΟΠΟΙΟΥΣ/ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ	DRESSING ROOMS/EPIDAUROS
84	•	1958	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΤΡΙΤΩΝ/ΑΝΔΡΟΣ	HOTEL TRITON/ANDROS
87	•	1959	ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ/ΛΑΡΙΣΑ	MOTEL XENIA/LARISSA
90	•	1959	ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ/ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ	MOTEL XENIA/IGOUMENITSA
92	•	1959	ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ ΕΟΤ/ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	EOT PAVILION/THESSALONIKI
97	•	1959	ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ-ΕΚΘΕΣΗ/ΑΘΗΝΑ	SALES SHOW/ATH ENS
98	•	1960	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΞΕΝΙΑ/ΜΥΚΟΝΟΣ	HOTEL XENIA/MYKONOS

102		1960	ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ (5)/ΕΛΕΥΣΙΝΑ	ONE FAMILY HOUSE (5)/ELEUSIS
103	•	1960	ΞΕΝΩΝΕΣ ΞΕΝΙΑ/ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ	GUESTS'QUARTERS XENIA/EPIDAUROS
106	•	1960	ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΟΤ/ΡΩΜΗ	EOT OFFICE/ROME
108	•	1960	ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ/ΚΑΛΑΜΠΑΚΑ	MOTEL XENIA/KALAMBAKA
112	•	1961	ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΘΗΝΑ	ONE FAMILY HOUSE/ATHENS
116	•	1961	ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗ	ONE FAMILY HOUSE/VOULIAGMENI
120	•	1961	ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΘΗΝΑ, ΦΙΛΟΘΕΗ	ONE FAMILY HOUSE/ATHENS, PHILOTHEI
121	+	1962	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ/ΑΘΗΝΑ, ΒΟΥΛΑ	HOTEL/ATHENS, VOULA
122	•	1962	ΞΕΝΩΝΕΣ ΞΕΝΙΑ/ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ	GUESTS'QUARTERS XENIA/EPIDAUROS
126	+	1962	ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ (6)/ΕΛΕΥΣΙΝΑ	ONE FAMILY HOUSE (6)/ELEUSIS
128	•	1962	ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ/ΠΑΛΗΟΥΡΙ	MOTEL XENIA/PALIOURI
132	•	1962	ΣΠΊΤΙ ΓΙΑ ΔΙΑΚΟΠΕΣ/ΑΝΑΒΥΣΣΟΣ	WEEK-END HOUSE/ANAVYSSOS
136	+	1962	ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΘΗ ΝΑ	APARTMENT BUILDING/ATHENS
138	•	1963	ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ (1)/ΟΛΥΜΠΙΑ	MOTEL XENIA (1)/OLYMPIA
142	•	1963-1966	ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ/ΗΡΑΚΛΕΙΟ	MOTEL XENIA/IRAKLIO
146	•	1963	ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΣΠΕΤΣΕΣ	ONE FAMILY HOUSE/SPETSES
148	Δ	1963	ΣΧΟΛΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ	SCHOOL BUILDINGS
152	•	1964	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΞΕΝΙΑ/ΠΟΡΟΣ	HOTEL XENIA/POROS
158	Δ	1965	ΚΤΙΡΙΟ ΓΙΑ ΓΡΑΦΕΙΑ/ΑΘΗΝΑ	OFFICE BUILDING/ATHENS
159	+	1965	ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ	ONE FAMILY HOUSE
160	●	1965-1966	ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ/ΠΑΝΝΕΝΑ	ARCHAEOLOGICAL MUSEUM/JIANNENA
165	+	1966	ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΘΗΝΑ	APARTMENT BUILDING/ATHENS
166	•	1966	ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ (2)/ΟΛΥΜΠΙΑ	MOTEL XENIA (2)/OLYMPIA
170	•	1966-1967	ΔΙΠΛΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΣΠΕΤΣΕΣ	HOUSE FOR TWO FAMILIES/SPETSES
174	•	1967	ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ/ΚΟΜΟΤΗΝΗ	ARCHAEOLOGICAL MUSEUM/KOMOTINI

ΧΑΡΤΗΣ ΜΕ ΤΙΣ ΤΟΠΟΘΕΣΙΕΣ
ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΜΕΝΑ ΕΡΓΑ

MAP SHOWING THE LOCATIONS
OF BUILDINGS

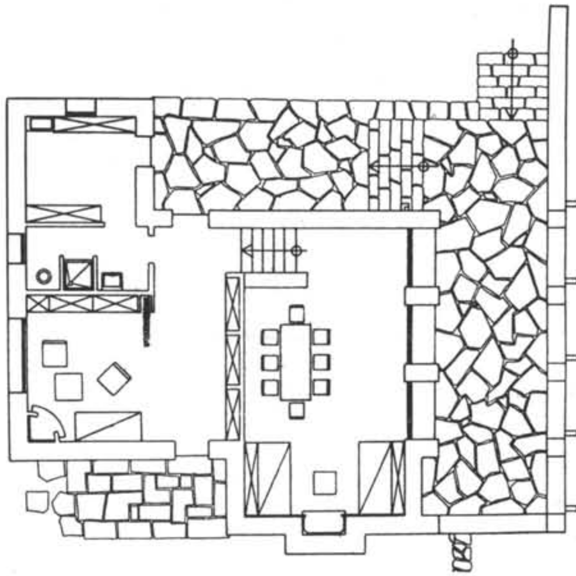
1 ΑΘΗΝΑ & ΑΤΤΙΚΗ	**ATHENS & ATTICA**	
ΕΞΟΧΙΚΗ ΔΙΑΜΟΝΗ/ΕΛΕΥΣΙΝΑ	COUNTRY RESIDENCE/ELEUSIS	1938
ΚΙΝ/ΦΟΣ ΣΙΝΕ-ΝΙΟΥΣ/ΑΘΗΝΑ	CINE-NEWS CINEMA/ATHENS	1939
ΑΝΘΟΚΗΠΟΥΡΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ/ΚΗΦΙΣΙΑ	GARDEN EXHIBITION/KIFISSIA	1940
ΕΚΘΕΣΗ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑΣ/ΑΘΗΝΑ	HANDICRAFT EXHIBITION/ATHENS	1949
ΔΙΑΜΈΡΙΣΜΑ ΣΕ ΤΑΡΑΤΣΑ/ΑΘΗΝΑ	APARTMENT IN UPPER FLOOR/ATHENS	1951
ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ/ΑΘΗΝΑ	LOW-INCOME HOUSING/ATHENS	1955-1957
ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ/ΠΕΙΡΑΙΑΣ	LOW-INCOME HOUSING/PIRAEUS	1955-1957
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ-ΕΚΘΕΣΗ/ΑΘΗΝΑ	SALES SHOW/ATHENS	1959
ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΘΗΝΑ	ONE FAMILY HOUSE/ATHENS	1961
ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗ	ONE FAMILY HOUSE/VOULIAGMENI	1961
ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΦΙΛΟΘΕΗ	ONE FAMILY HOUSE/PHILOTHEI	1961
ΣΠΊΤΙ ΓΙΑ ΔΙΑΚΟΠΕΣ/ΑΝΑΒΥΣΣΟΣ	WEEK-END HOUSE/ANAVYSSOS	1962
ΤΑΦΟΣ/ΑΘΗΝΑ	TOMB/ATHENS	1972
ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΠΕΝΤΕΛΗ	ONE FAMILY HOUSE/PENTELI	1974
2 **ΠΥΡΓΟΣ**	PYRGOS	
ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ	LOW-INCOME HOUSING	1955-1957
3 **ΟΛΥΜΠΙΑ**	**OLYMPIA**	
ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ (1)	MOTEL XENIA (1)	1963
ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ (2)	MOTEL XENIA (2)	1966
4 **ΗΡΑΚΛΕΙΟ**	**IRAKLIO**	
ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ	LOW-INCOME HOUSING	1955-1957
ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ	MOTEL XENIA	1963
5 **ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ**	**AGIOS NIKOLAOS**	
ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ	LOW-INCOME HOUSING	1955-1957
6 **ΣΠΕΤΣΕΣ**	**SPETSES**	
ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ	ONE FAMILY HOUSE	1963
ΔΙΠΛΟΚΑΤΟΙΚΙΑ	HOUSE FOR TWO FAMILIES	1966-1967
7 **ΠΟΡΟΣ**	**POROS**	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΞΕΝΙΑ	HOTEL XHOTEL XENIA	1964
8 **ΑΙΓΙΝΑ**	**AEGINA**	
ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΜΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ	RESIDENCE WITH STUDIO	1974-1978
ΣΠΙΤΙ ΓΙΑ ΔΙΑΚΟΠΕΣ	WEEK-END HOUSE	1975
9 **ΣΥΚΙΑ**	**SYKIA**	
ΣΠΙΤΙ ΓΙΑ ΔΙΑΚΟΠΕΣ	WEEK-END HOUSE	1951
10 **ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ**	**EPIDAUROS**	
ΑΠΟΔΥΤΗΡΙΑ ΗΘΟΠΟΙΩΝ	DRESSING ROOMS	1958
ΞΕΝΩΝΕΣ ΞΕΝΙΑ	GUESTS' QUARTERS	1960 & 1962
11 **ΛΑΡΙΣΑ**	**LARISSA**	
ΚΑΤΆΣΤΗΜΑ	SHOP	1955
ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ	MOTEL XENIA	1959
12 **ΚΑΛΑΜΠΑΚΑ**	**KALAMBAKA**	
ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ	MOTEL XENIA	1960
13 **ΗΓΟΥΜΕΝΊΤΣΑ**	**IGOUMENITSA**	
ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ	MOTEL XENIA	1959
14 ΓΙΑΝΝΕΝΑ	**JIANNENA**	
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ	ARCHAEOLOGICAL MUSEUM	1965-1966
ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ ΚΑΙ ΚΑΦΕΝΕΙΟ	RESTAURANT AND COFFEE HOUSE	1971
15 **ΘΕΣΣΑΛΟΝΊΚΗ**	**THESSALONIKI**	
ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ ΓΙΑ ΕΚΘΕΣΕΙΣ	EXHIBITION PAVILION	1952
ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ ΓΙΑ ΕΚΘΕΣΕΙΣ	EXHIBITION PAVILION	1954
ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ	LOW-INCOME HOUSING	1955-1957
ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ ΓΙΑ ΕΚΘΕΣΕΙΣ (ΕΟΤ)	EXHIBITION PAVILION (EOT)	1959
16 **ΑΝΔΡΟΣ**	**ANDROS**	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΤΡΙΤΩΝ	HOTEL TRITON	1958
17 **ΜΥΚΟΝΟΣ**	**MYKONOS**	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΞΕΝΙΑ	HOTEL XENIA	1959
18 **ΠΑΛΗΟΥΡΙ**	**PALIOURI**	
ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ	MOTEL XENIA	1962
19 **ΣΕΡΡΕΣ**	SERRES	
ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ	LOW-INCOME HOUSING	1955-1957
20 **ΚΟΜΟΤΗΝΗ**	**KOMOTINI**	
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ	ARCHAEOLOGICAL MUSEUM	1967

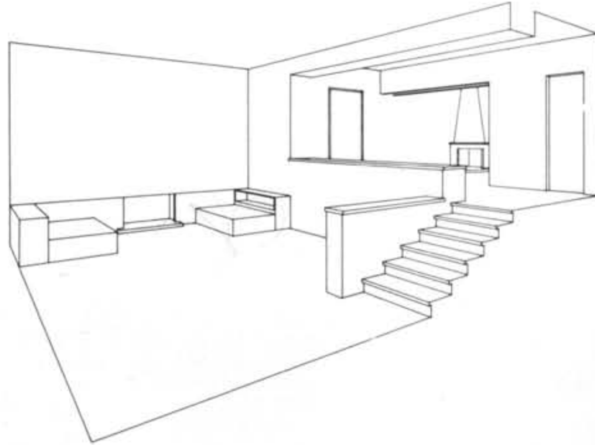
1938

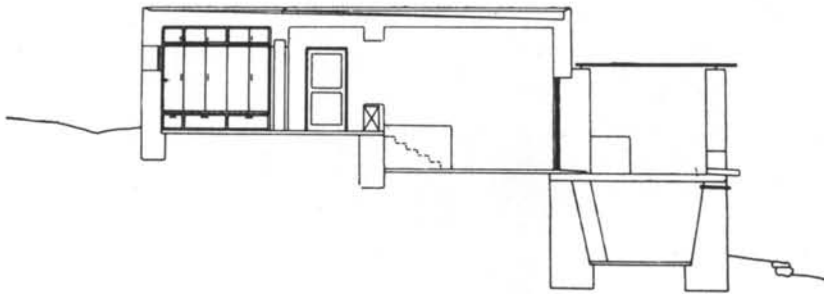
ΕΞΟΧΙΚΗ ΔΙΑΜΟΝΗ/ΕΛΕΥΣΙΝΑ

COUNTRY RESIDENCE/ELEUSIS

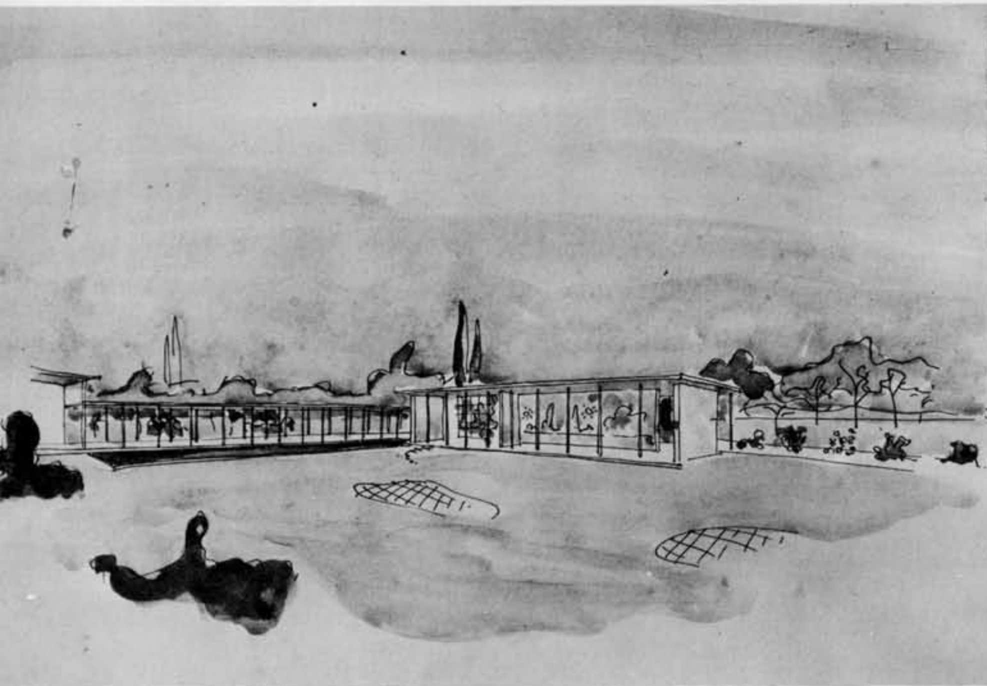

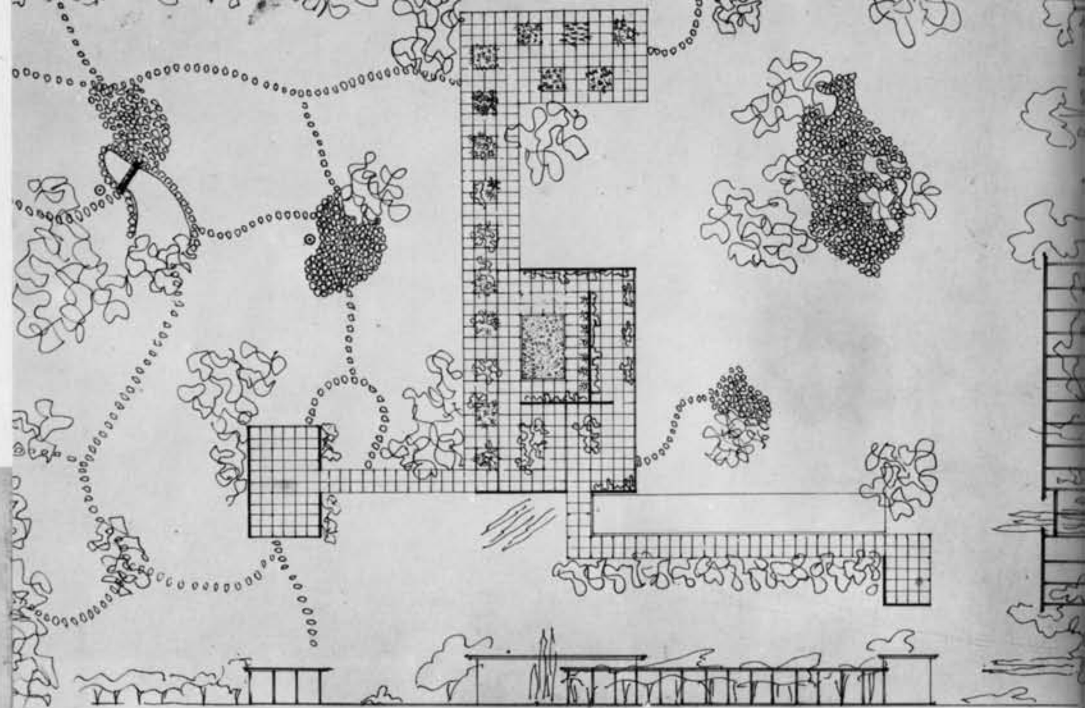

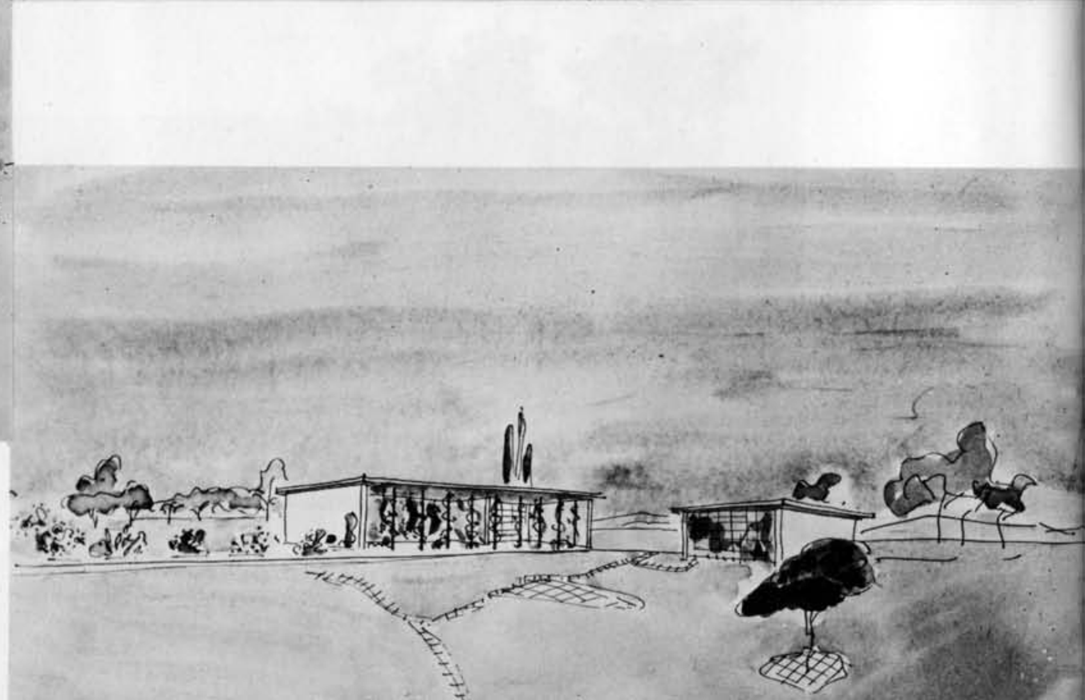

1939
ΚΗΠΟΥΡΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ/ΚΗΦΙΣΙΑ
GARDEN EXHIBITION/KIFISSIA

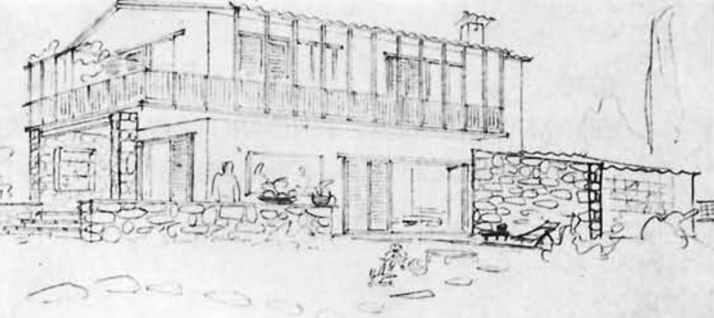

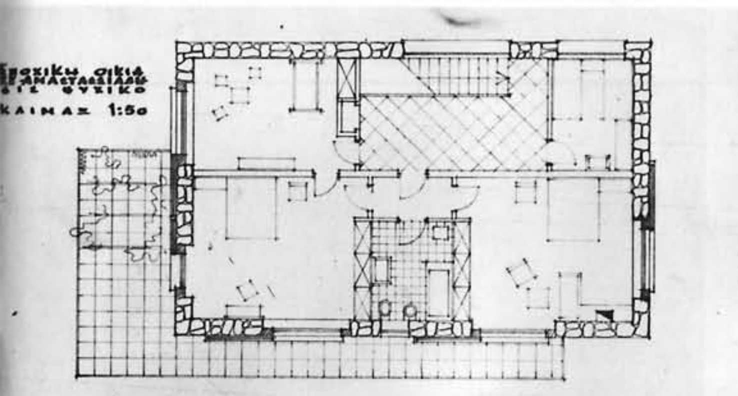

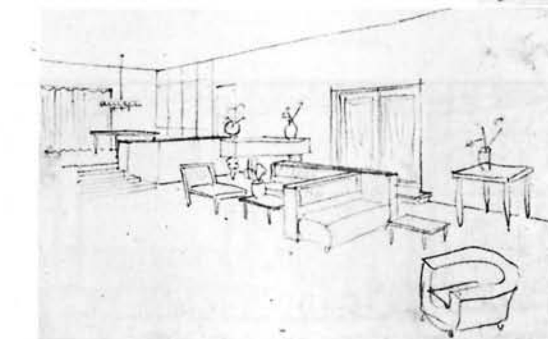
1940

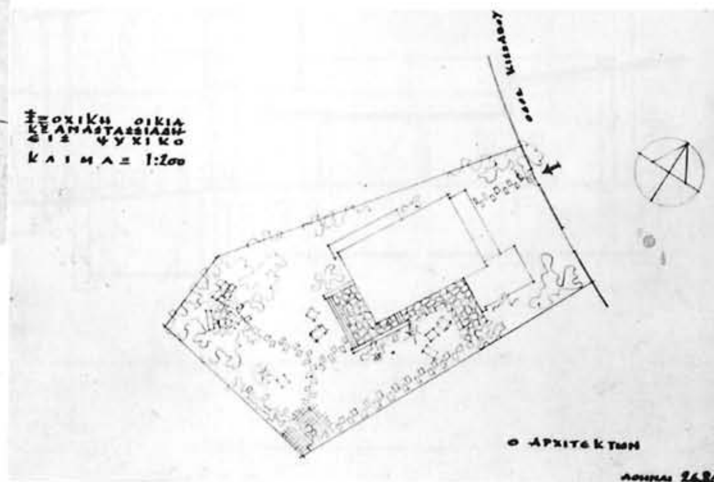
ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΘΗΝΑ, ΨΥΧΙΚΟ

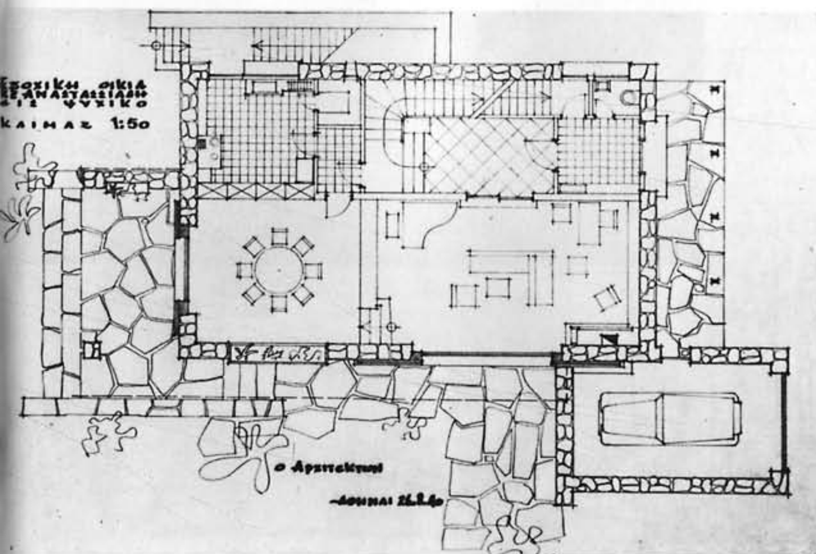
ONE FAMILY HOUSE/ATHENS, PSYCHIKO

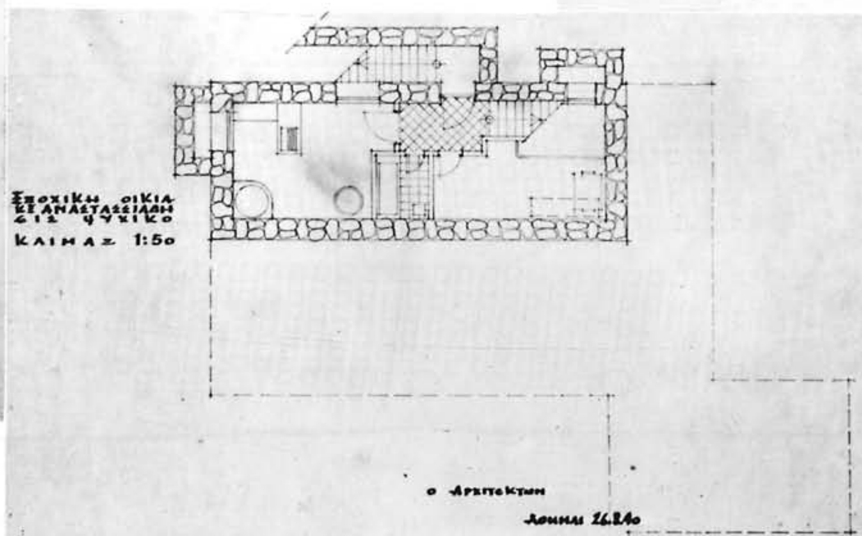

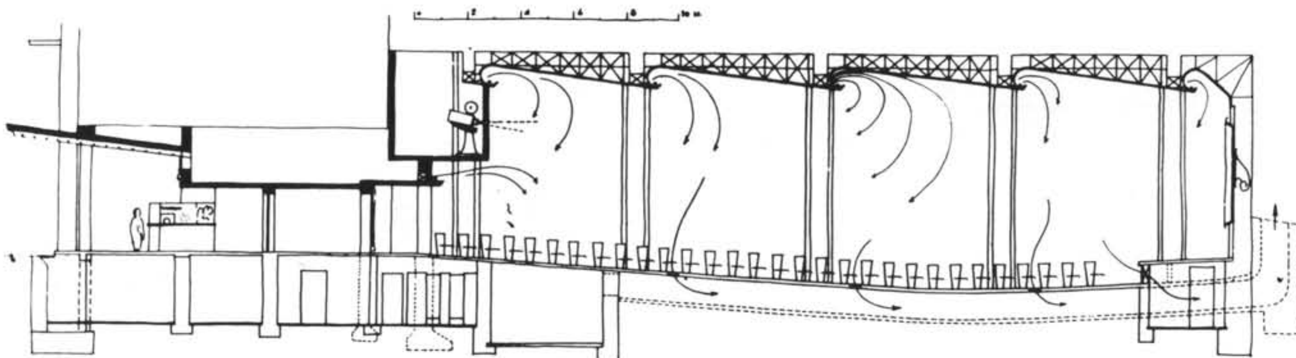

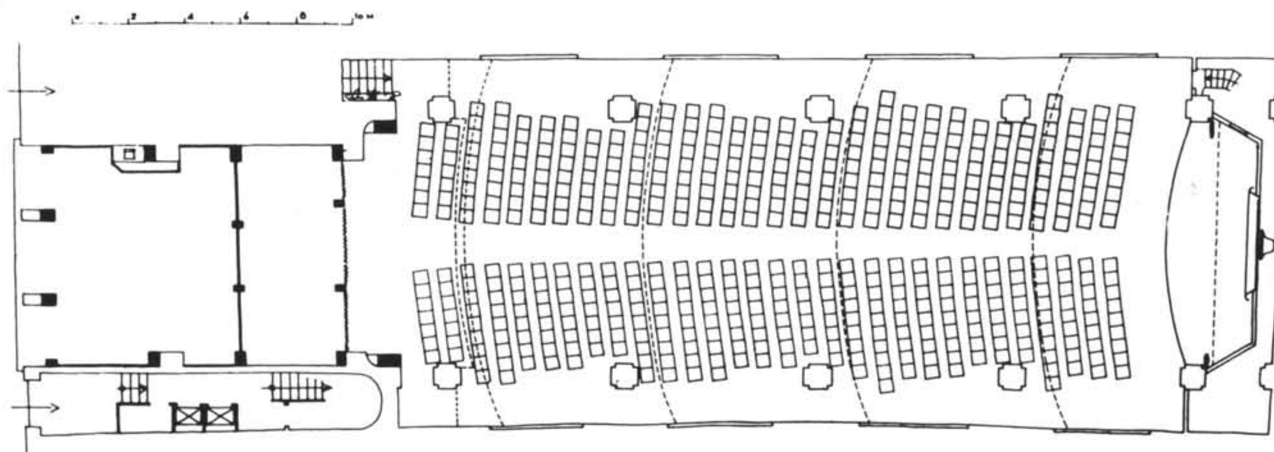
1940

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΣΙΝΕ-ΝΙΟΥΣ/ΑΘΗΝΑ, ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ

CINE-NEWS CINEMA/ATHENS, STADIOU STR.

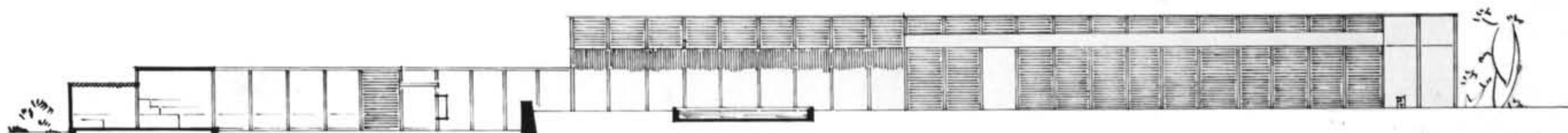
1940

ΑΝΘΟΚΗΠΟΥΡΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ/ΚΗΦΙΣΙΑ

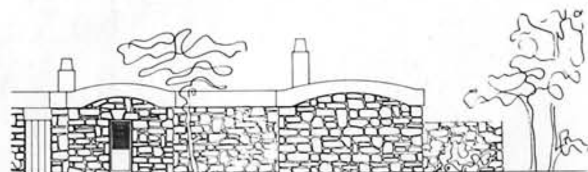
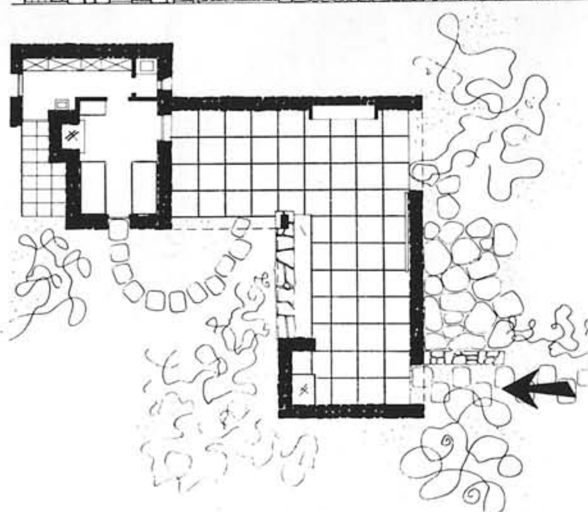
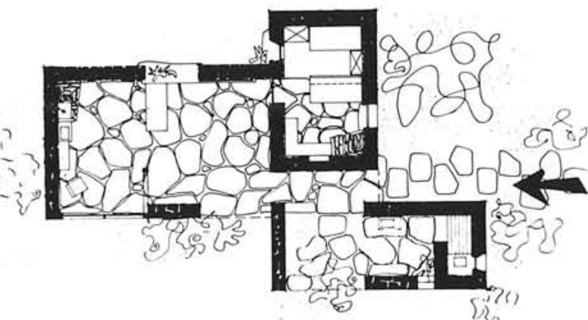
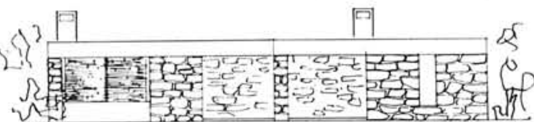
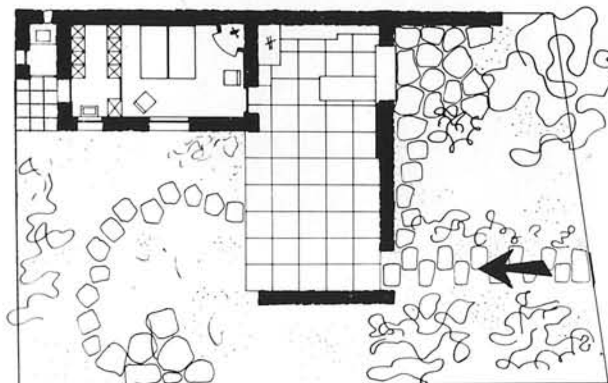
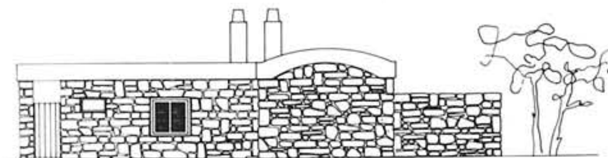
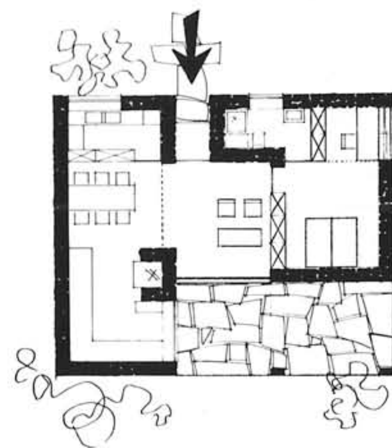
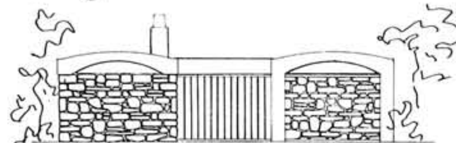
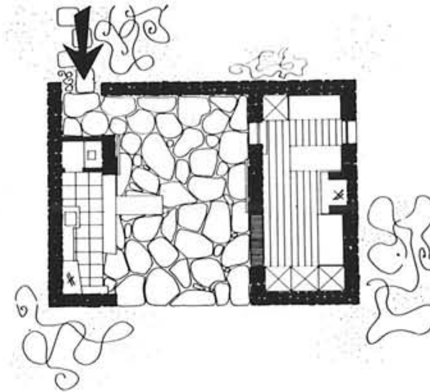
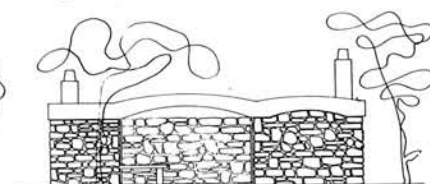
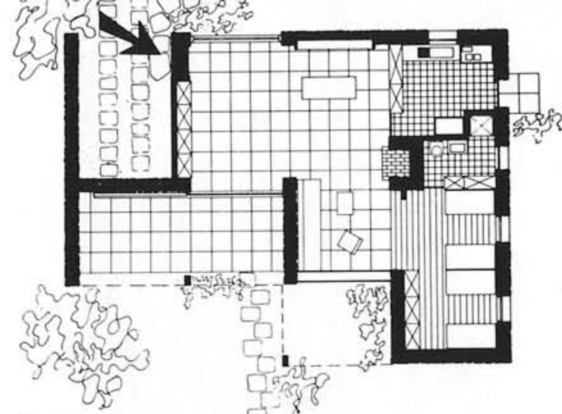
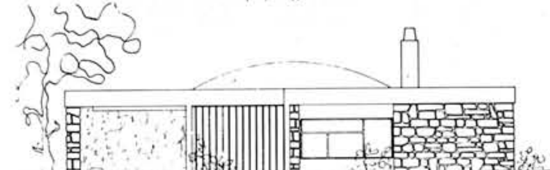
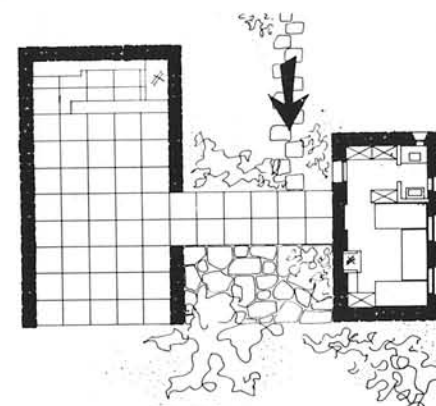
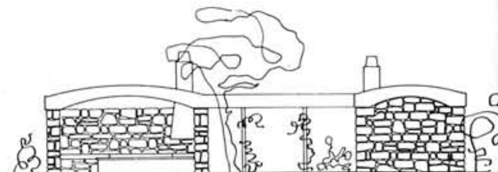
GARDEN EXHIBITION/KIFISSIA

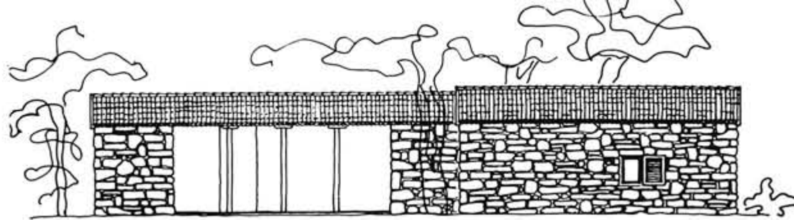

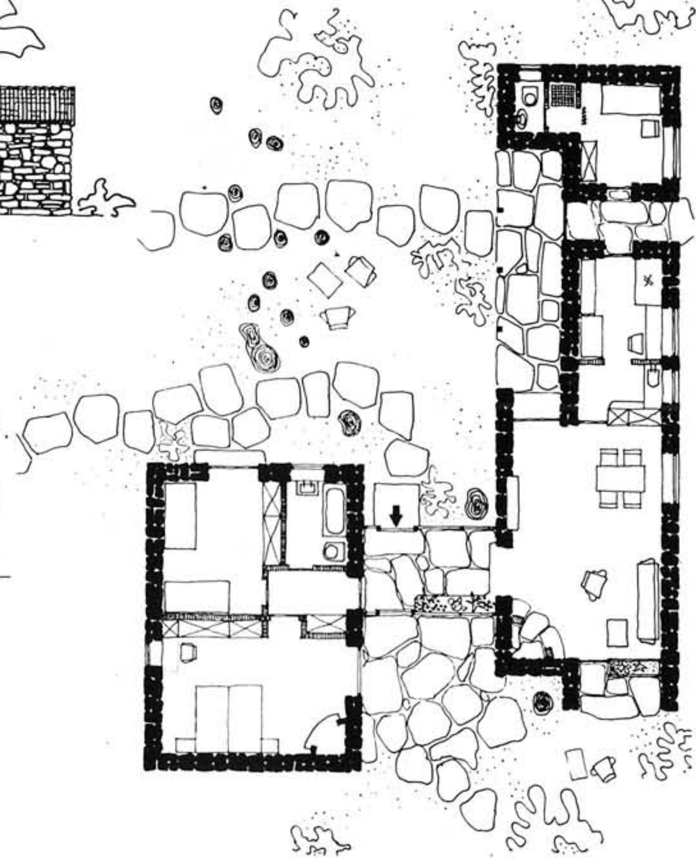

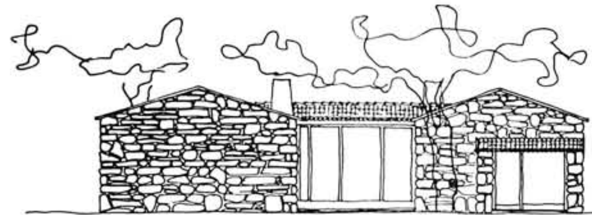
1942-1945
ΣΠΙΤΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ
WEEK-END HOUSES

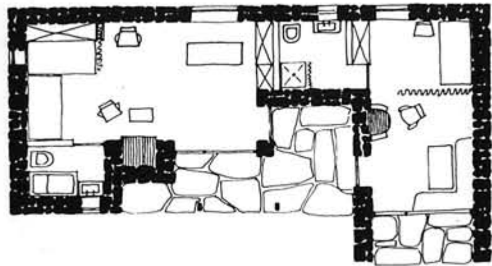

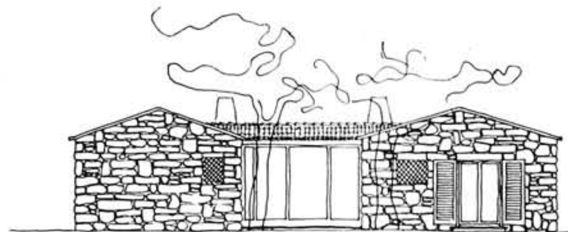
1943
ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ ΜΕ ΞΕΝΩΝΑ/ΑΘΗΝΑ
HOUSE WITH GUEST QUARTER/ATHENS

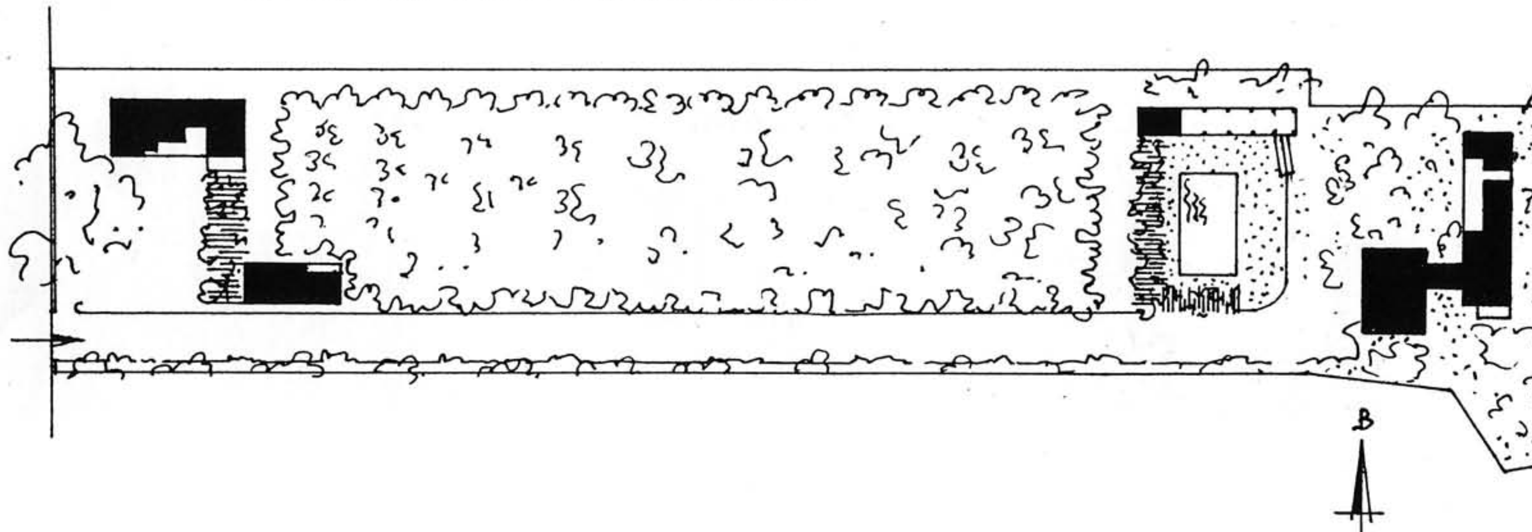

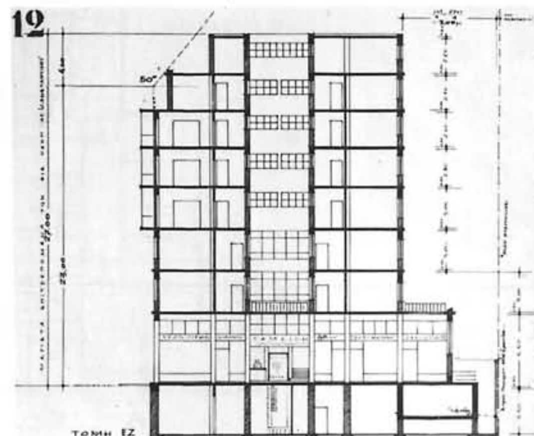
1944
ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΗΠΟΥ/ΑΘΗΝΑ, ΖΑΠΠΕΙΟ
GARDEN PROJECT/ATHENS, ZAPPIO

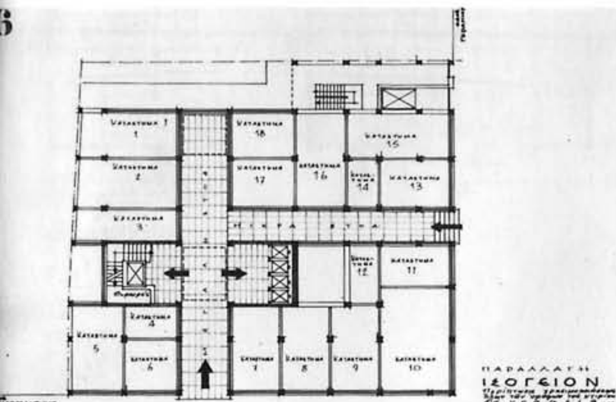
1947

ΚΤΙΡΙΟ ΓΙΑ ΓΡΑΦΕΙΑ - ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ/ΑΘΗΝΑ
OFFICE & APARTMENT BUILDING ATHENS

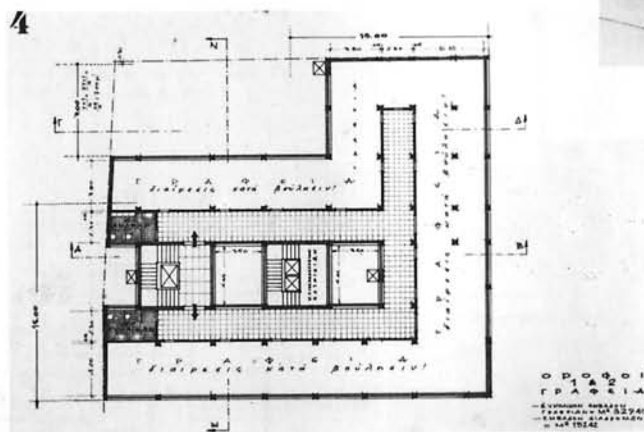
12

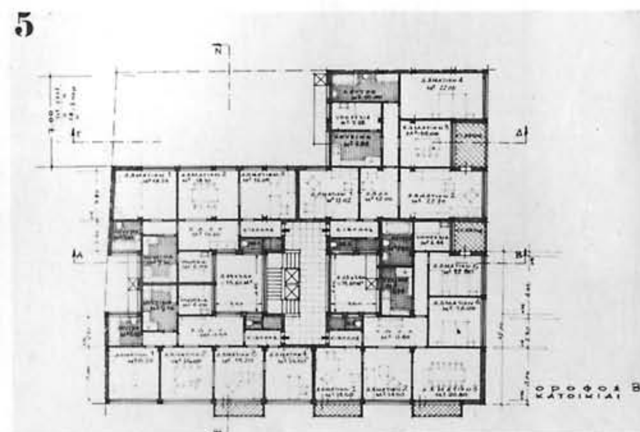

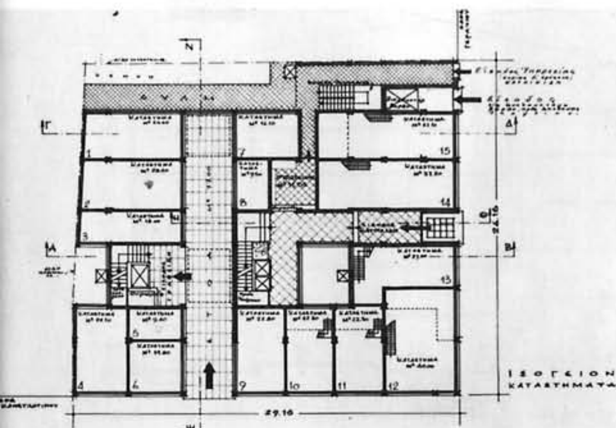

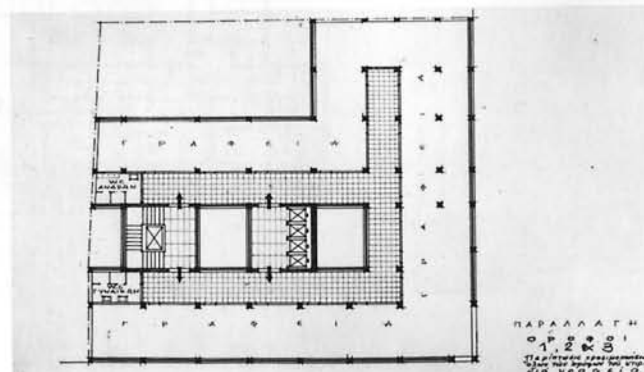
4

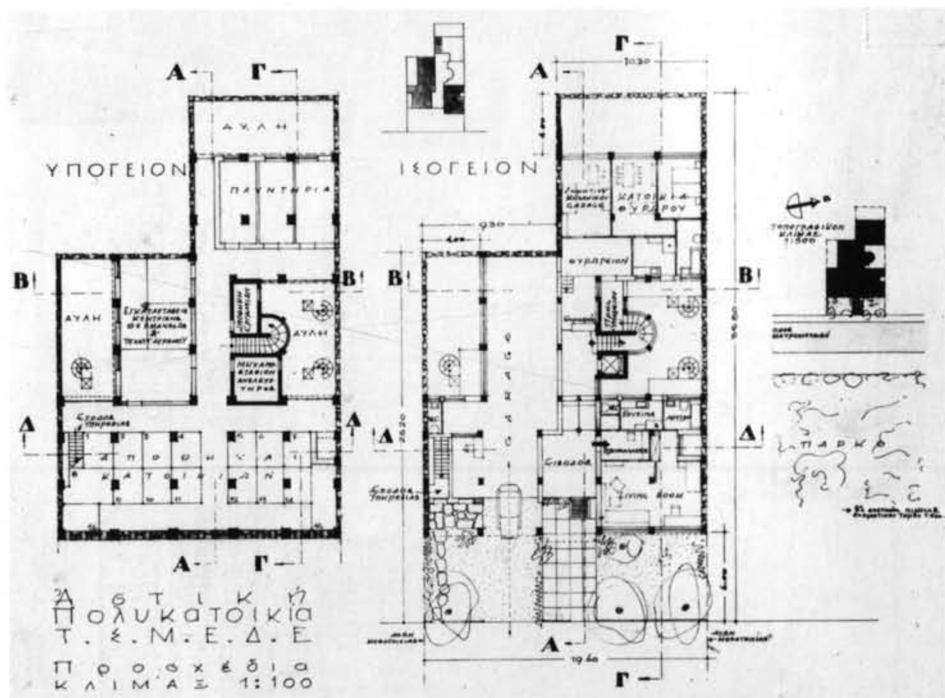
5

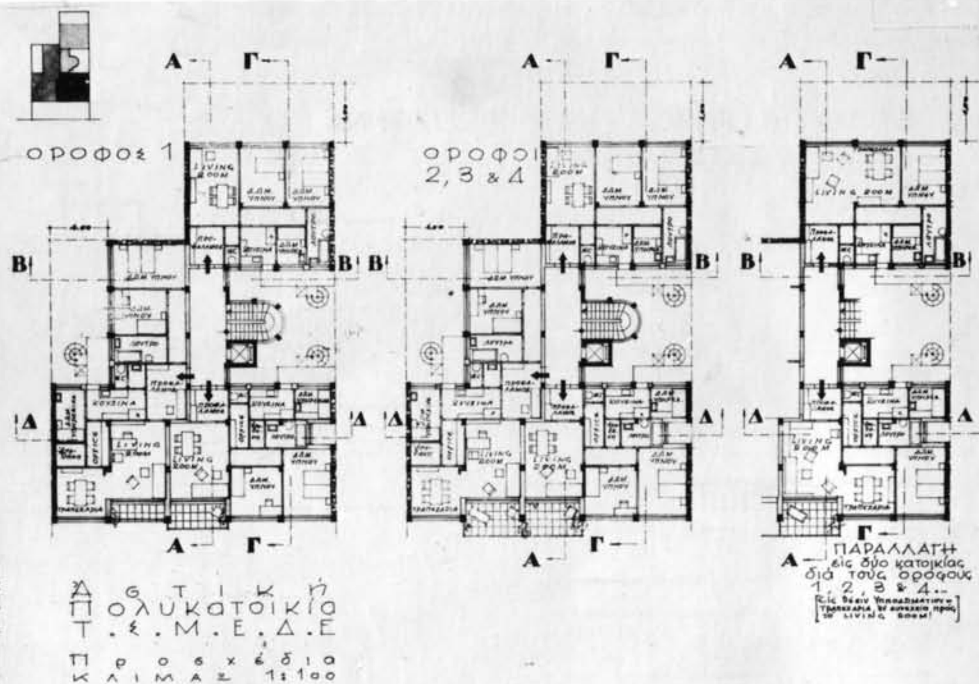

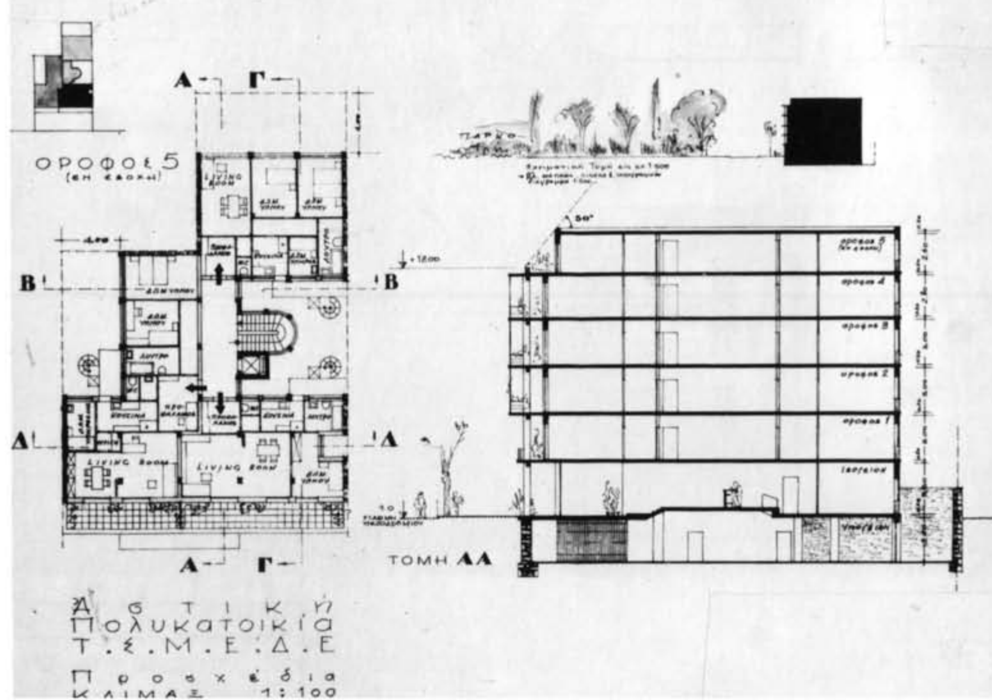

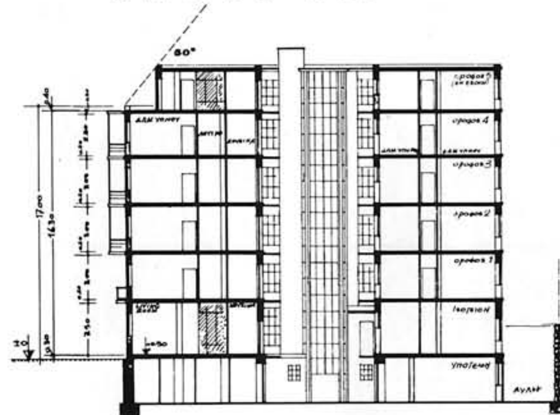
1947
ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΘΗΝΑ
APARTMENT BUILDING/ATHENS

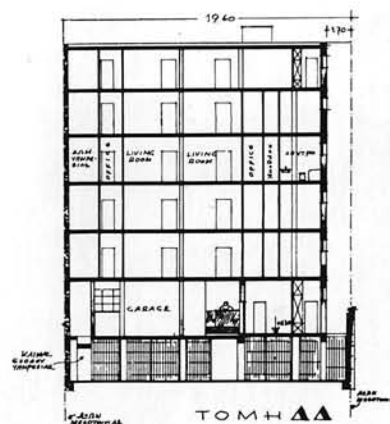

Αστική
Πολυκατοικία
Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε
Προσχέδια
ΚΛΙΜΑΞ 1:100

ΤΟΜΗ ΓΓ

ΤΟΜΗ ΔΔ

1947

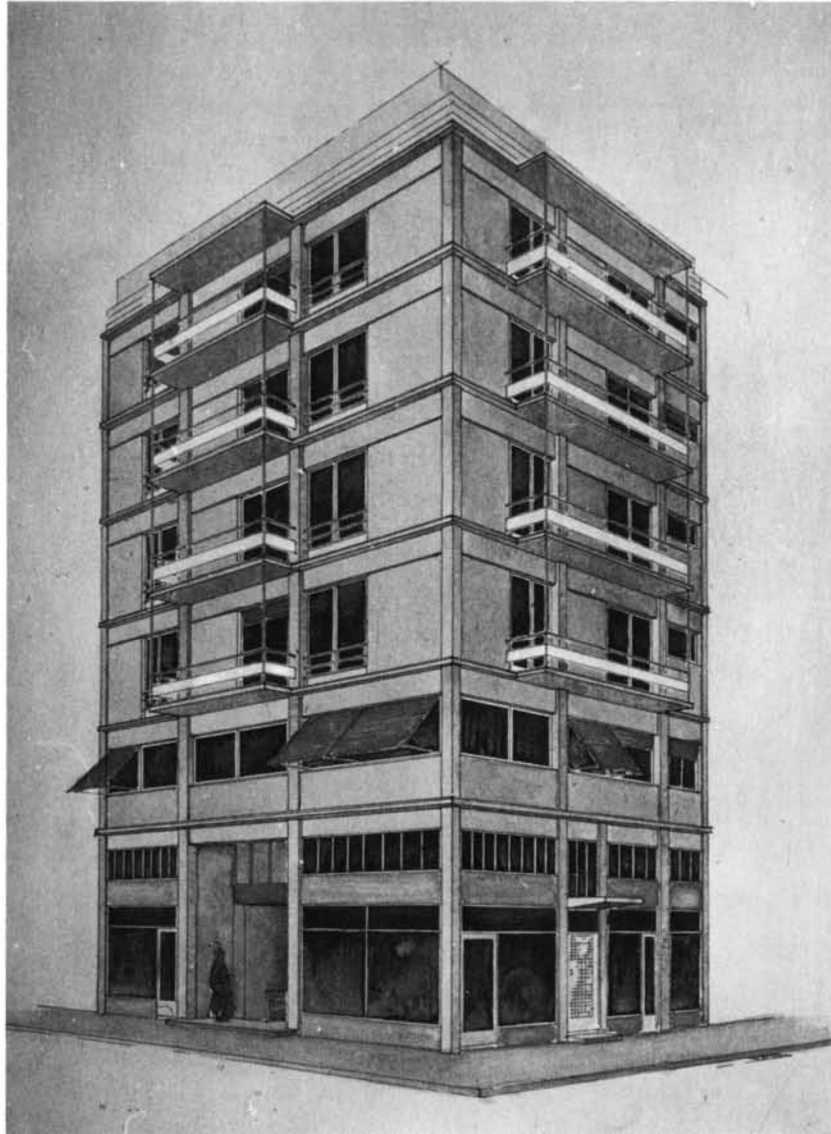
ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΗΠΟΥ/ΑΘΗΝΑ, ΖΑΠΠΕΙΟ

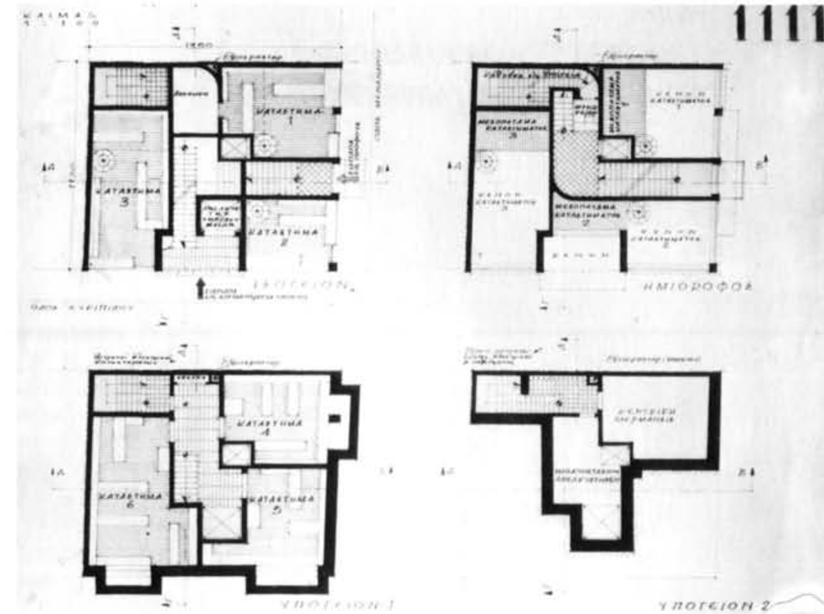
GARDEN PROJECT/ATHENS, ZAPPIO

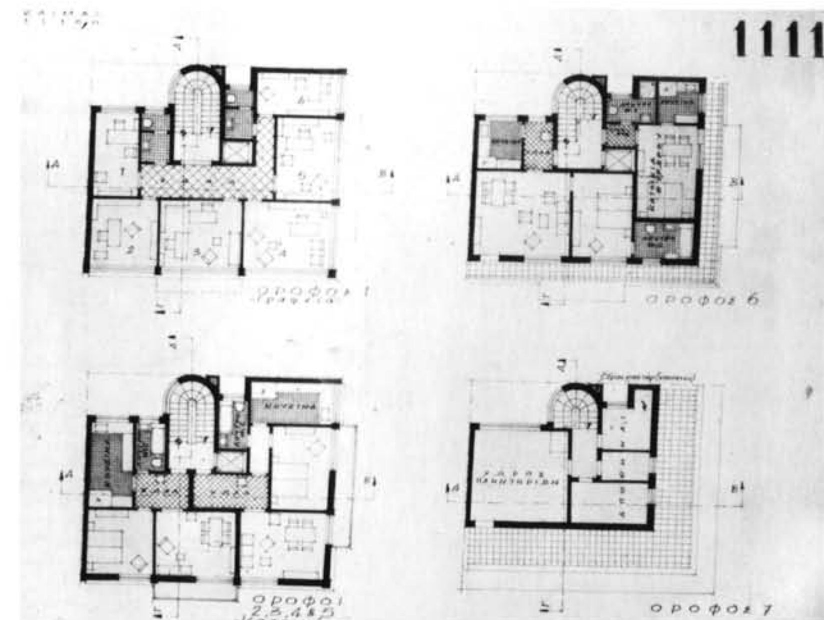
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ
ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΙΣ
ΠΕΡΙΟΧΗΣ
ΖΑΠΠΕΙΟΥ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΟΓΡΑΦΙΑ
ΥΠΟ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:2000

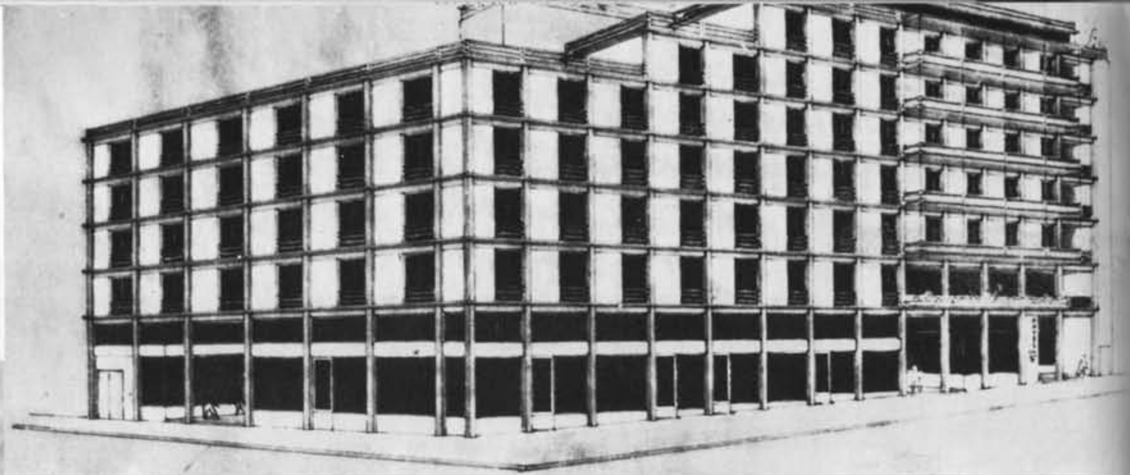
1948
ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΘΗΝΑ
APARTMENT BUILDING/ATHENS

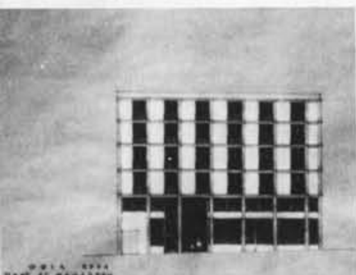

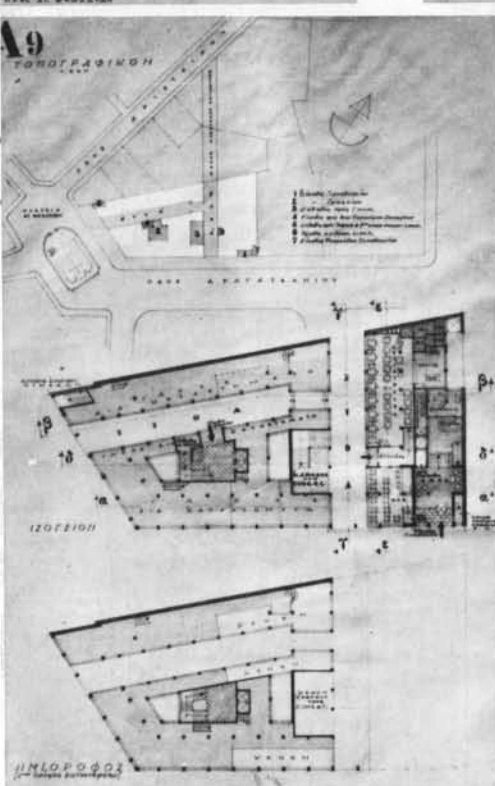

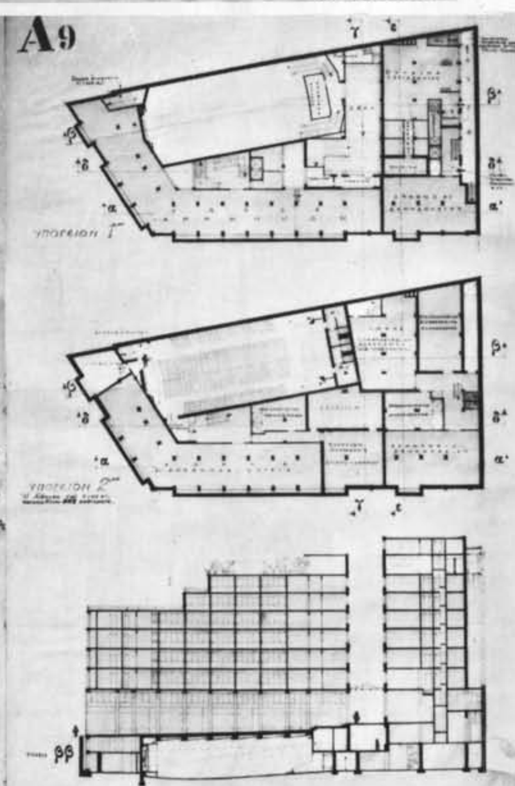
1949
ΚΤΙΡΙΟ ΓΙΑ ΓΡΑΦΕΙΑ/ΑΘΗΝΑ
OFFICE BUILDING/ATHENS

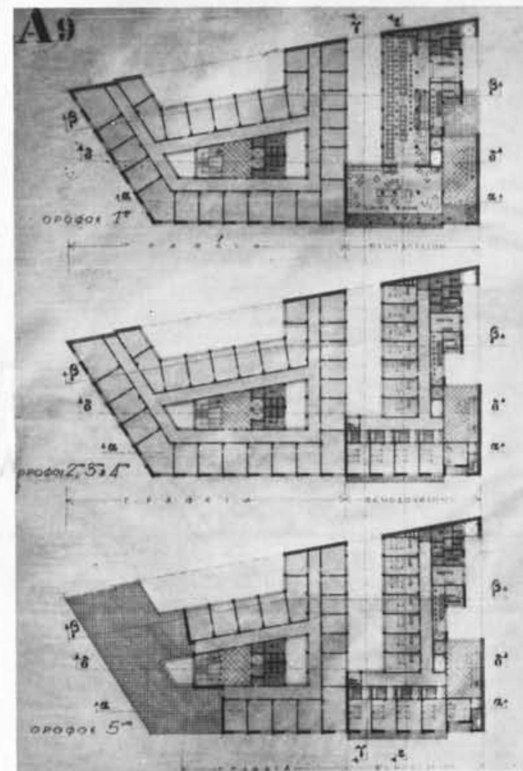

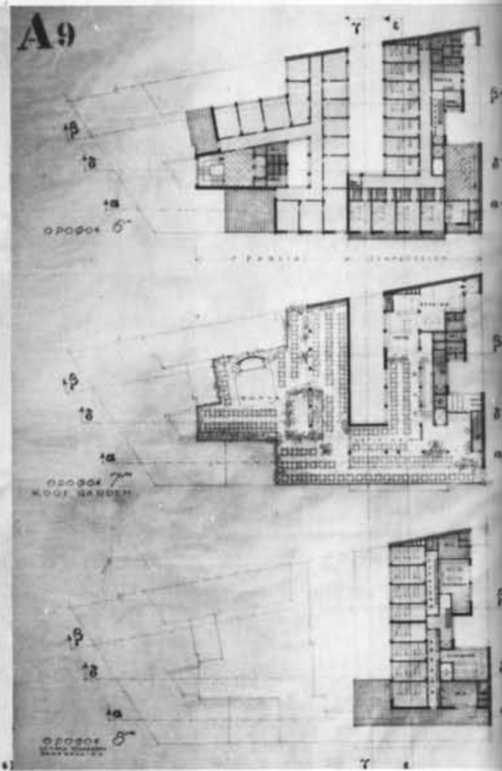

1949

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΘΗΝΑ

APARTMENT BUILDING/ATHENS

ΟΡΟΦΟΙ 2,3 & 4

ΜΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ

ΔΥΟ ΚΑΤΟΙΚΙΑΙ

ΟΡΟΦΟΣ 5

ΜΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ

ΔΥΟ ΚΑΤΟΙΚΙΑΙ

ΟΡΟΦΟΣ 6

ΟΡΟΦΟΣ 7

ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΘΥΡΩΡΟΥ

ΟΡΟΦΟΣ 1

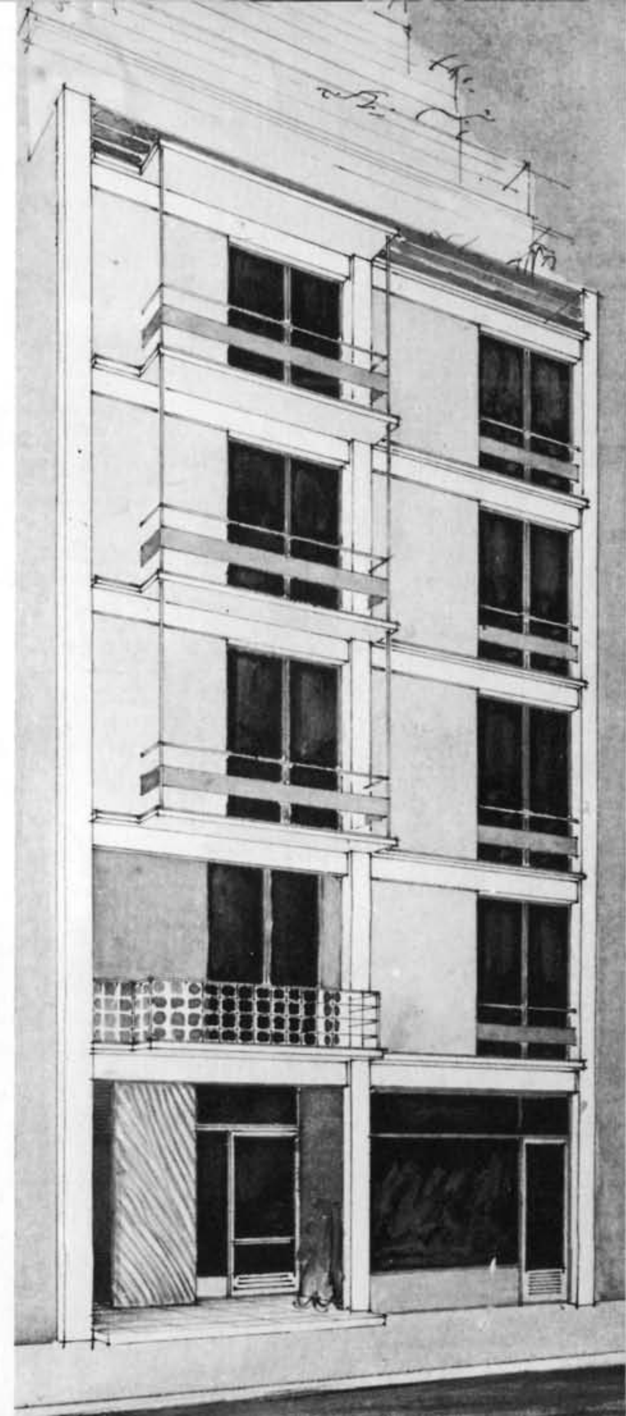
ΜΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ

ΔΥΟ ΚΑΤΟΙΚΙΑΙ

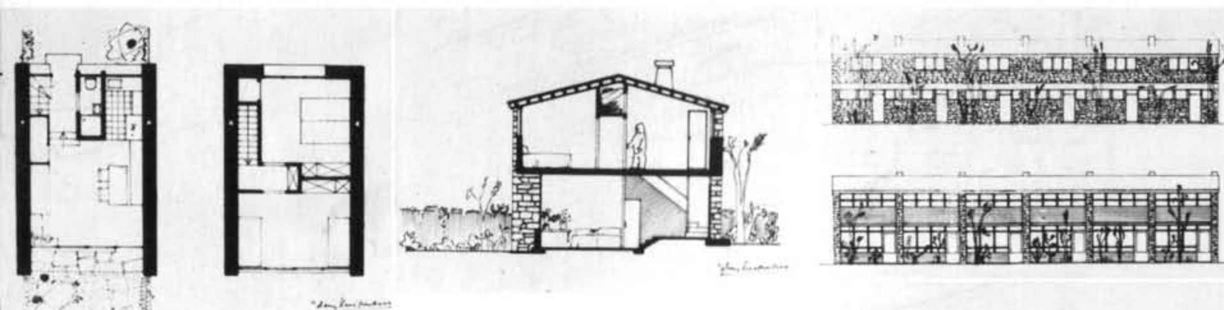
ΥΠΟΓΕΙΟΝ

ΙΣΟΓΕΙΟΝ

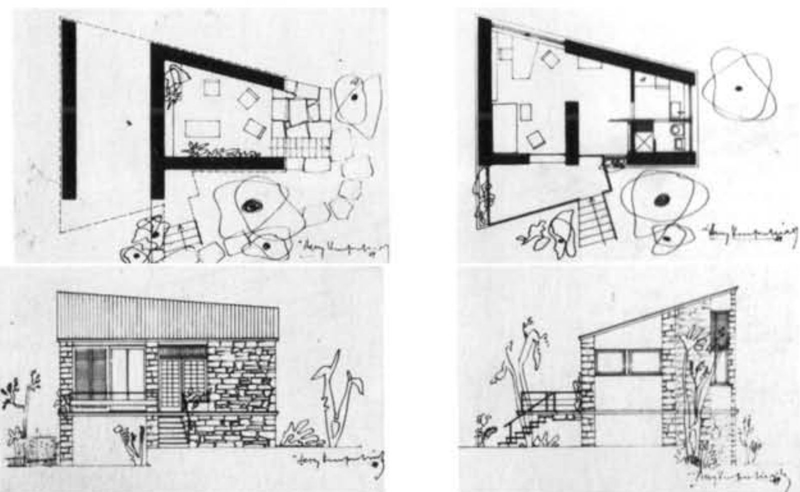
ΤΟΜΗ ΑΒ

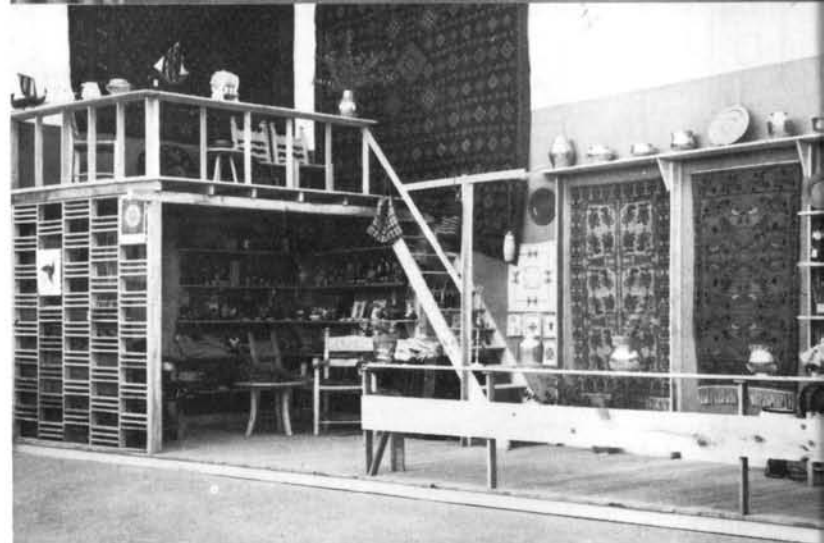
1949
ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ
LOW-INCOME HOUSING

1949
ΣΠΙΤΙ ΓΙΑ ΔΙΑΚΟΠΕΣ
WEEK-END HOUSE

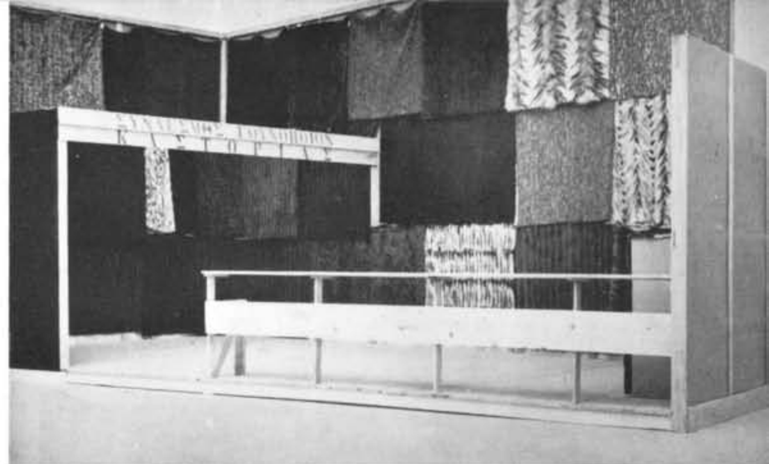

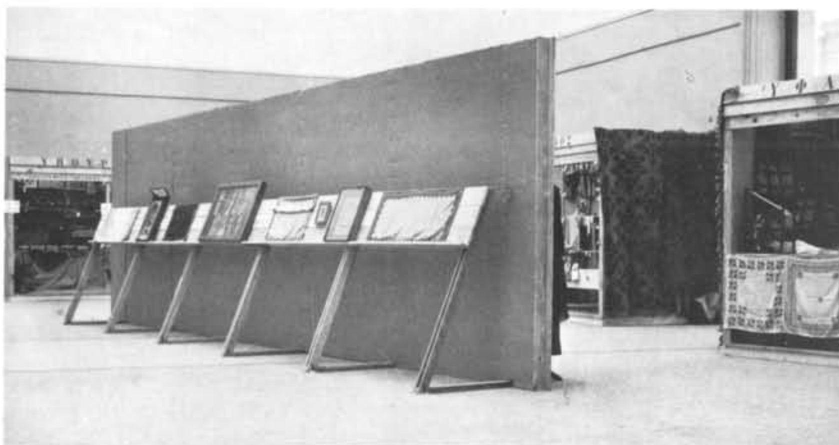

1949

ΕΚΘΕΣΗ ΛΑΪΚΗΣ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑΣ/ΑΘΗΝΑ, ΖΑΠΠΕΙΟ

HANDWORK EXHIBITION/ATHENS, ZAPPIO

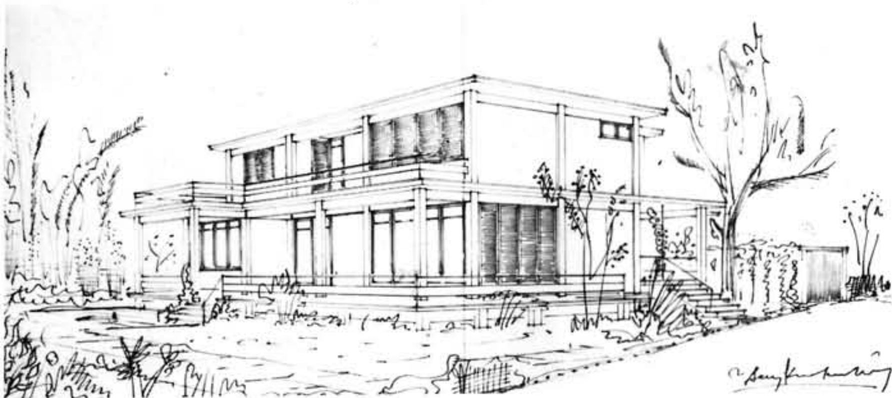

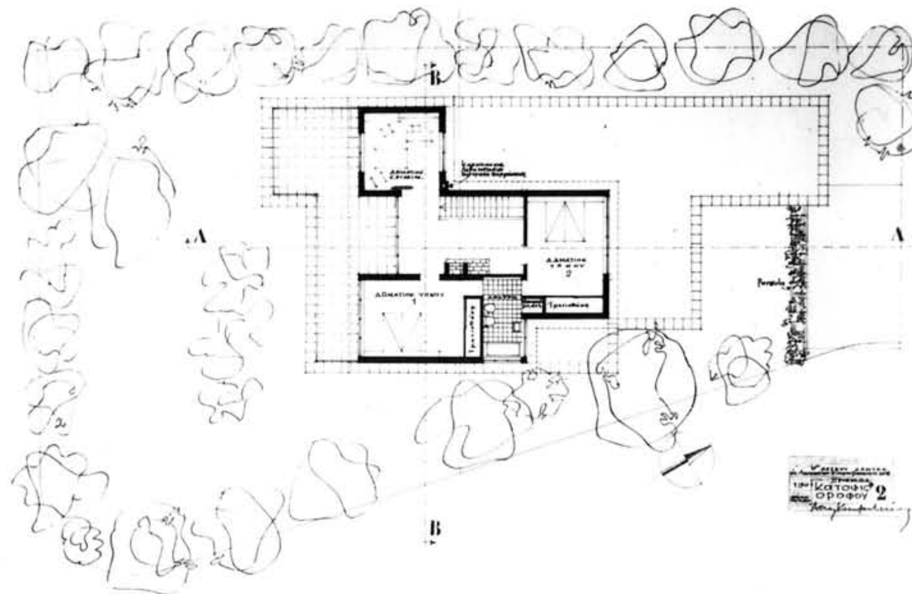

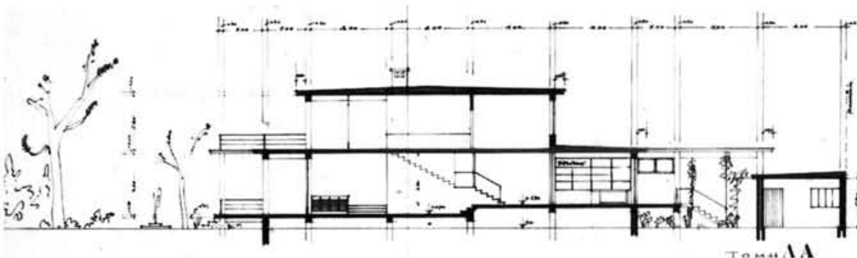

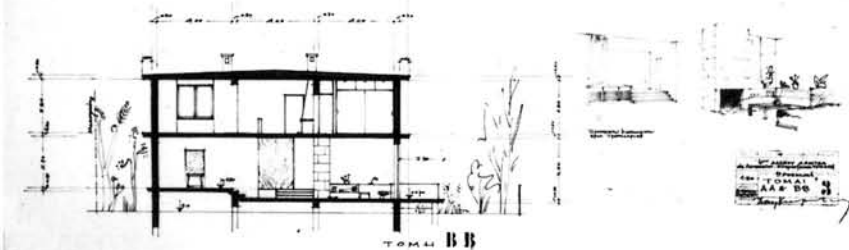
1950
МОΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΛΕΥΚΩΣΙΑ, ΚΥΠΡΟΣ
ONE FAMILY HOUSE/NICOSIA, CYPRUS

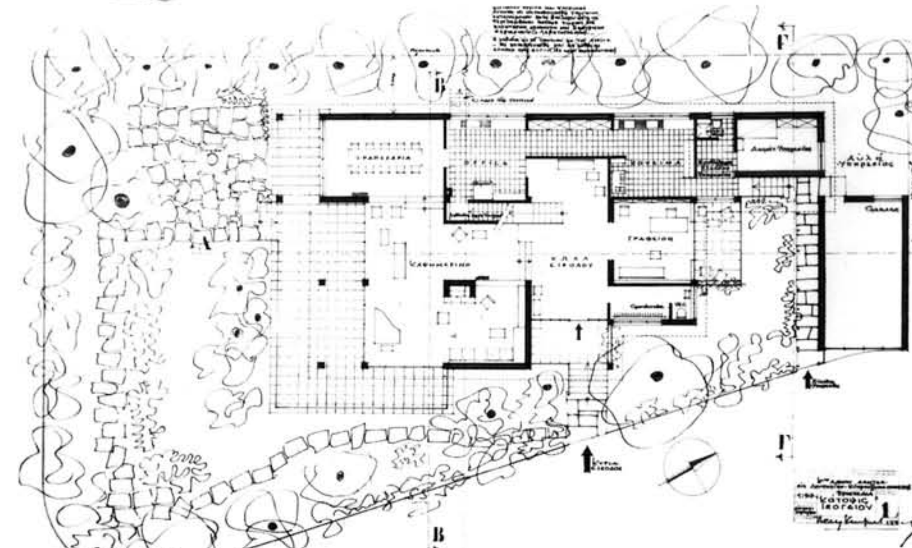

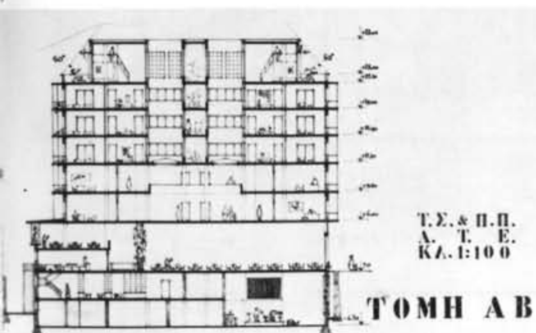

1950

ΚΤΙΡΙΟ ΓΙΑ ΓΡΑΦΕΙΑ - ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ/ΑΘΗΝΑ

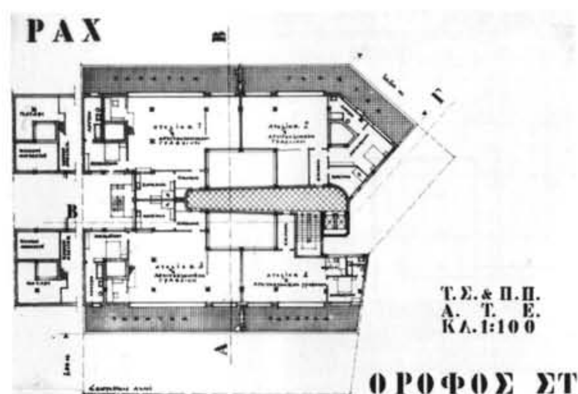
OFFICE & APARTMENT BUILDING/ATHENS

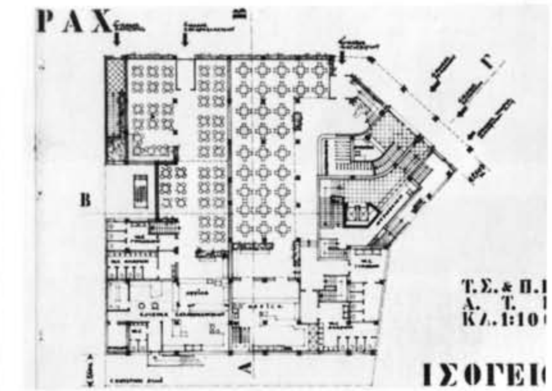

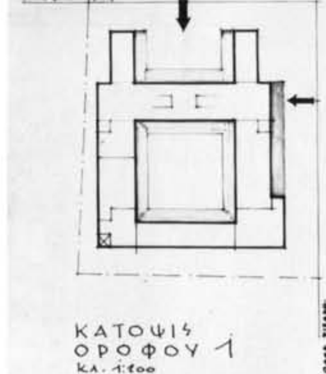

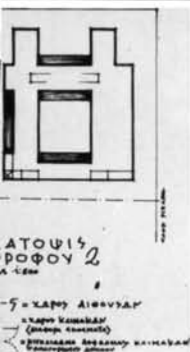
1950

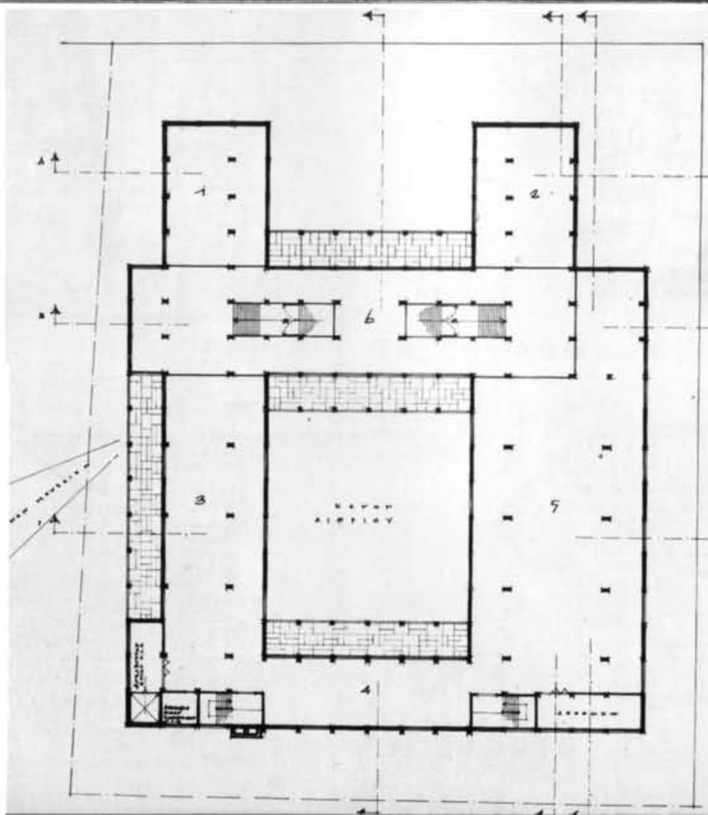
ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ/ΑΘΗΝΑ

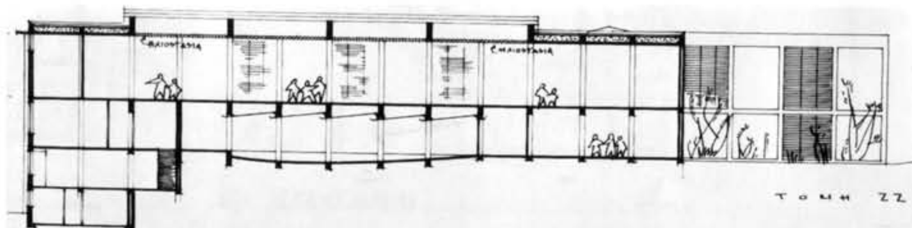
NATIONAL ART GALLERY/ATHENS

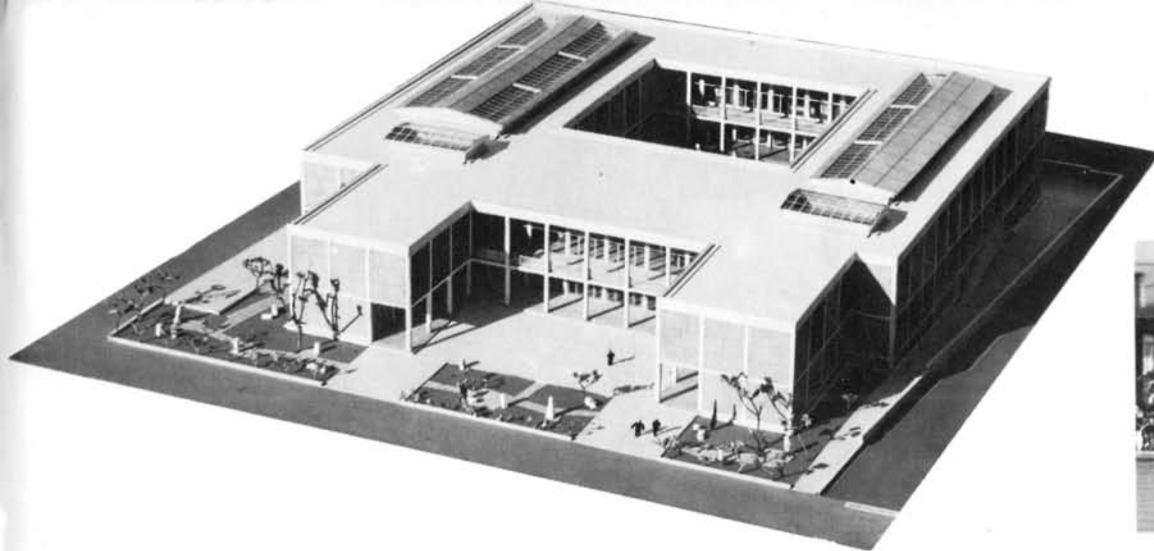

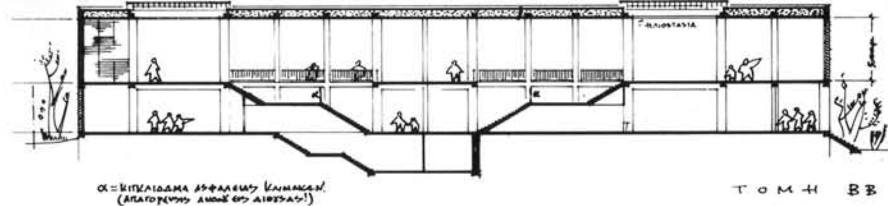

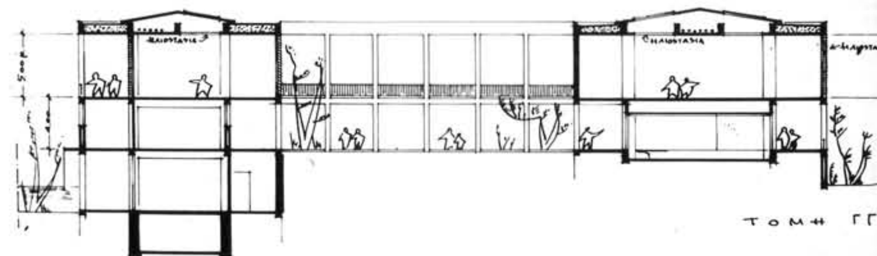

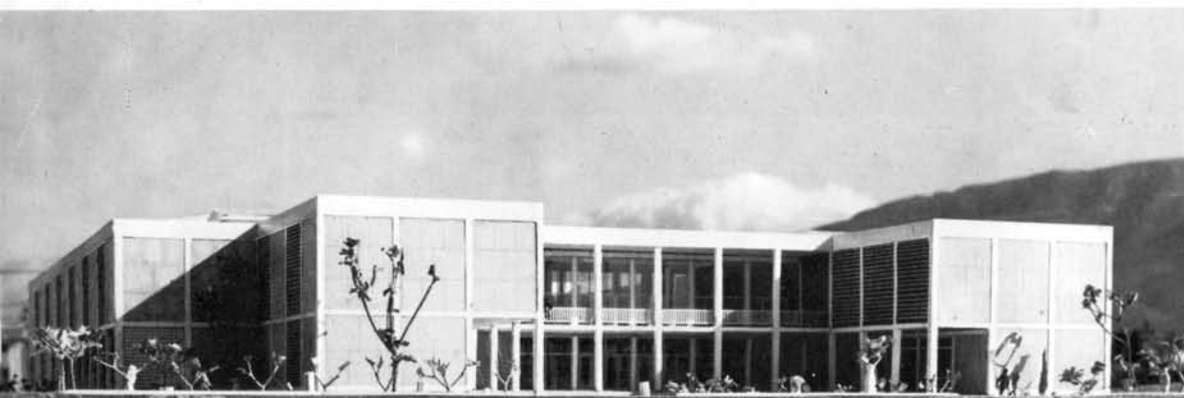

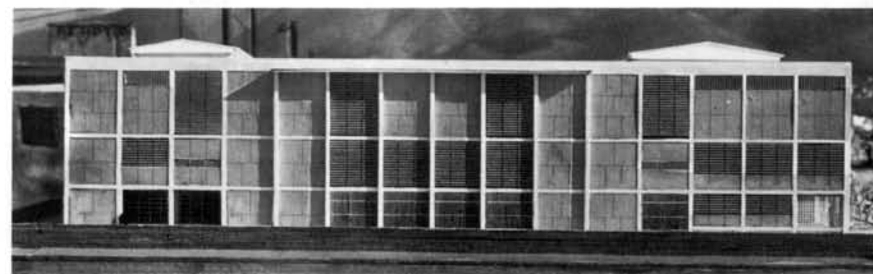

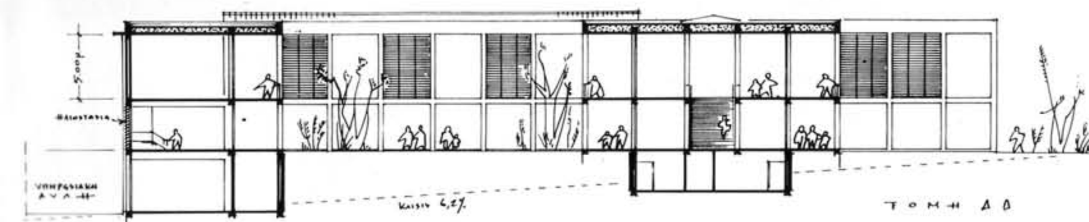

ΤΟΜΗ ΒΒ

ΤΟΜΗ ΓΓ

ΤΟΜΗ ΔΔ

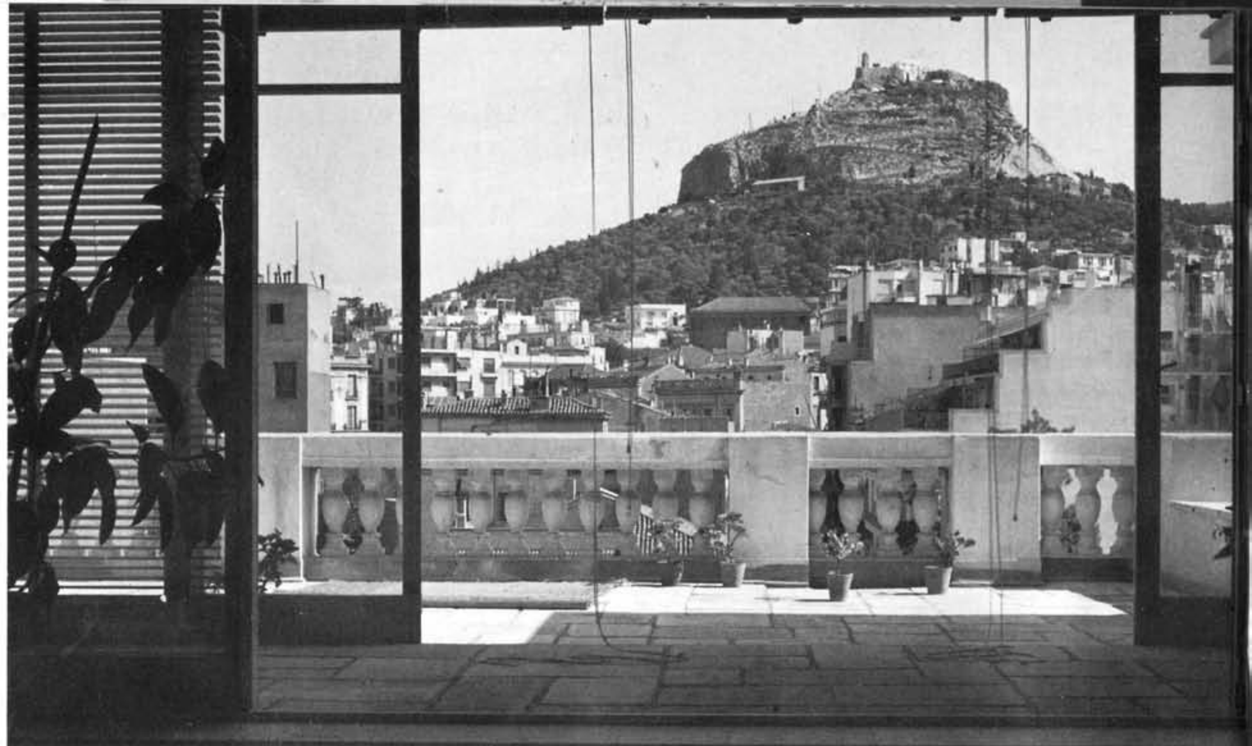

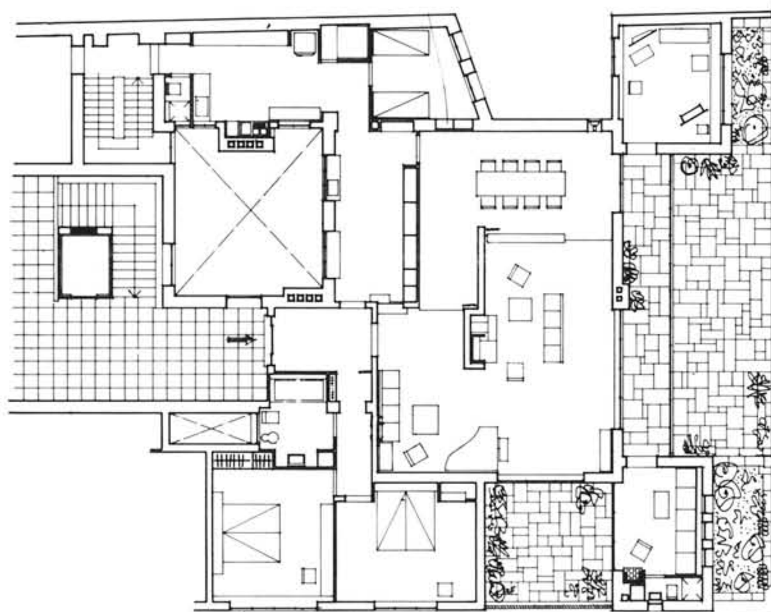
1951

ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΣΕ ΤΑΡΑΤΣΑ
ΑΘΗΝΑ, ΟΔΟΣ ΒΑΣ. ΣΟΦΙΑΣ 4

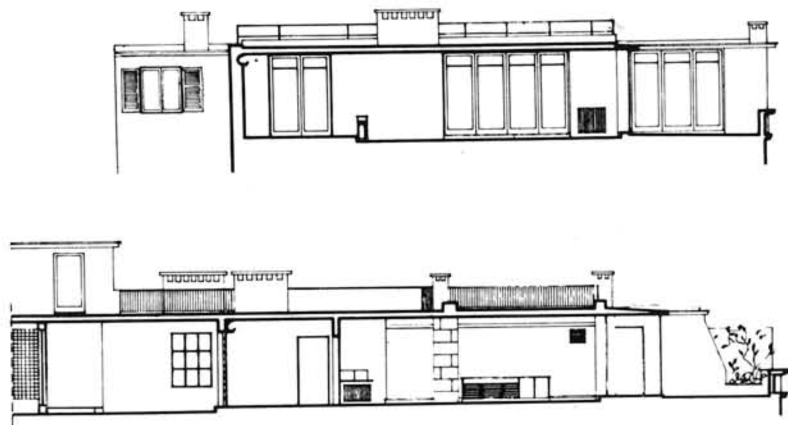
APARTMENT IN UPPER FLOOR
ATHENS, 4 VAS. SOFIAS STR.

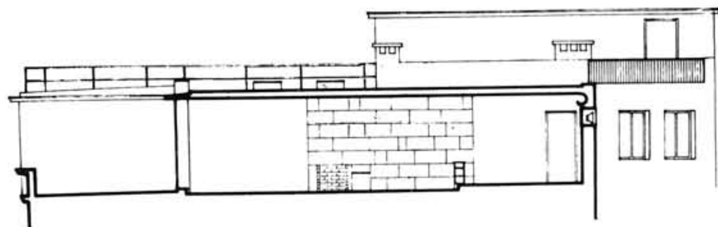
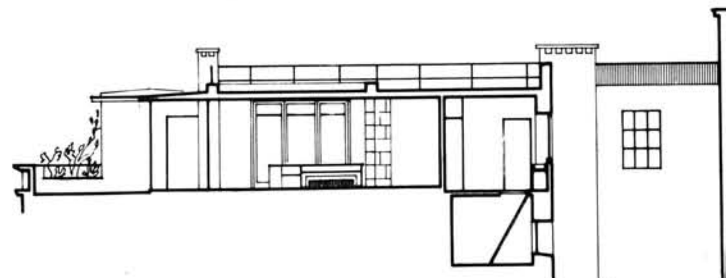

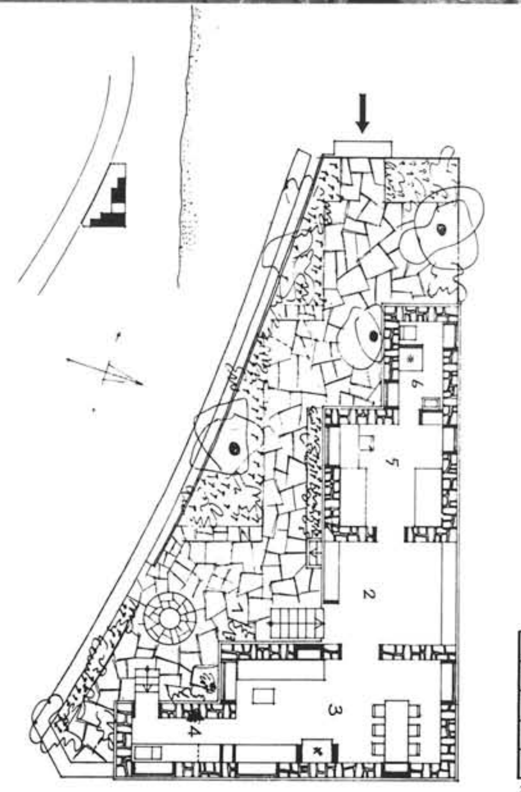

1951

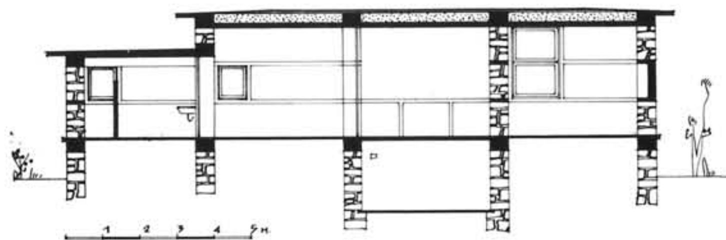
ΣΠΙΤΙ ΓΙΑ ΔΙΑΚΟΠΕΣ/ΣΥΚΙΑ

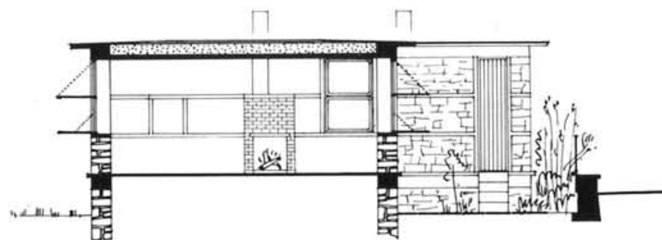
WEEK-END HOUSE/SYKIA

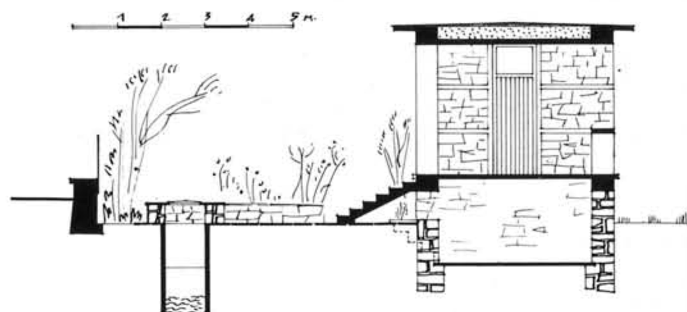

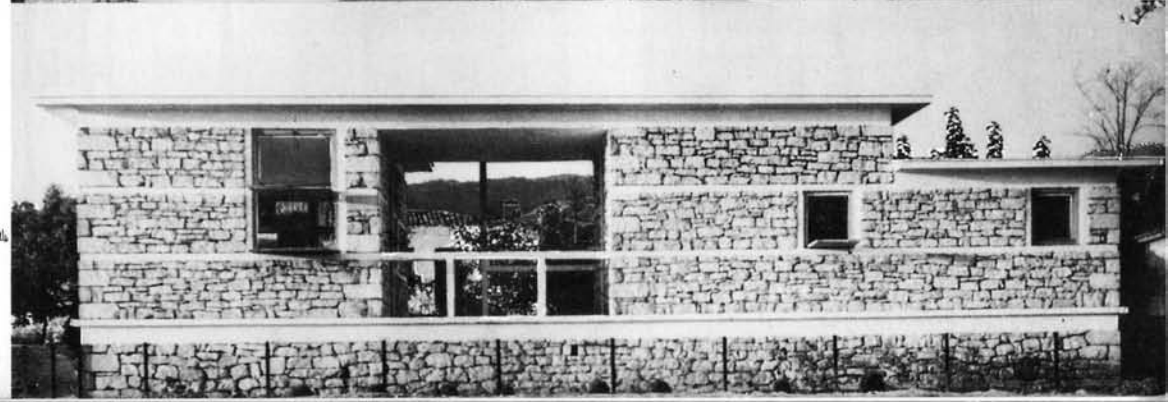

1 2 3 4 5 m.

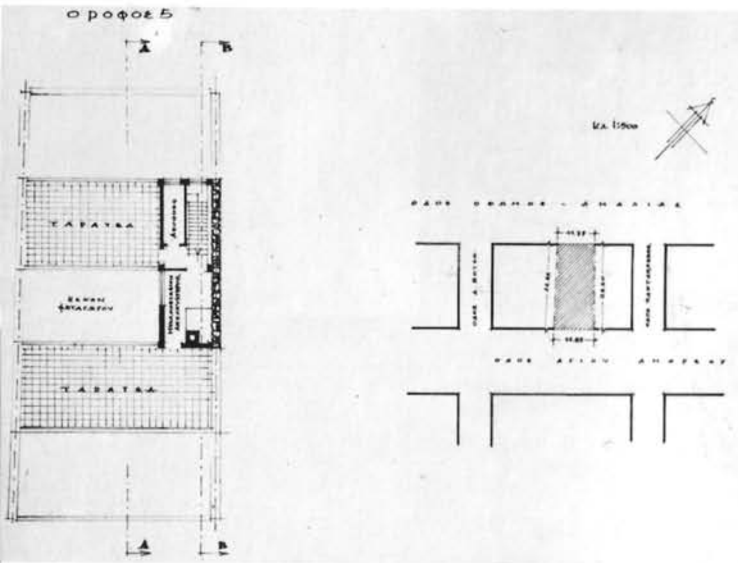

1 2 3 4 5 m.

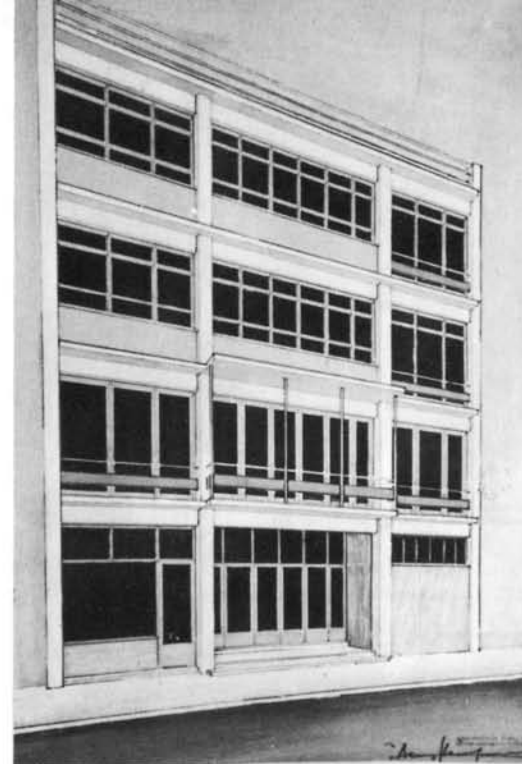

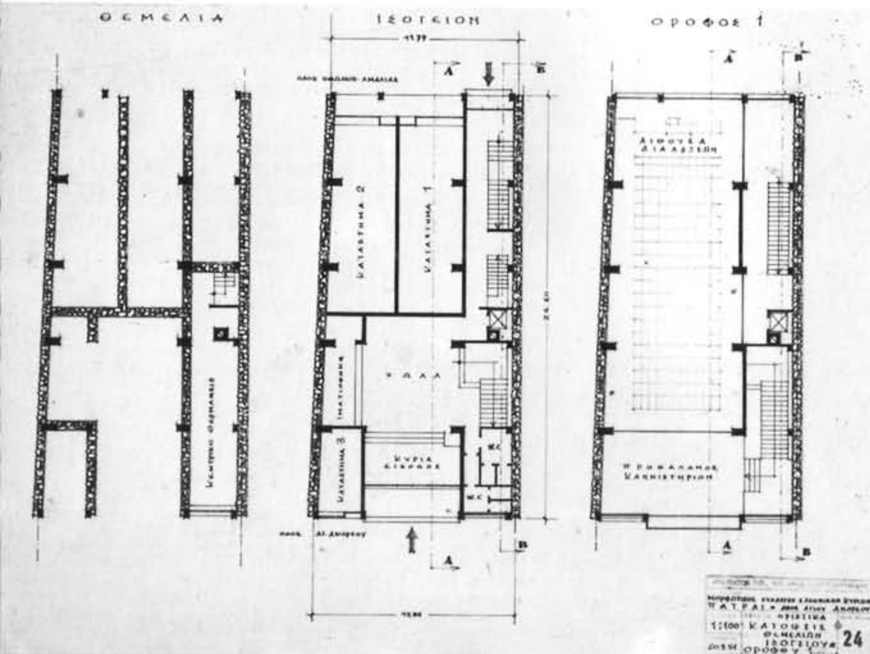
1951

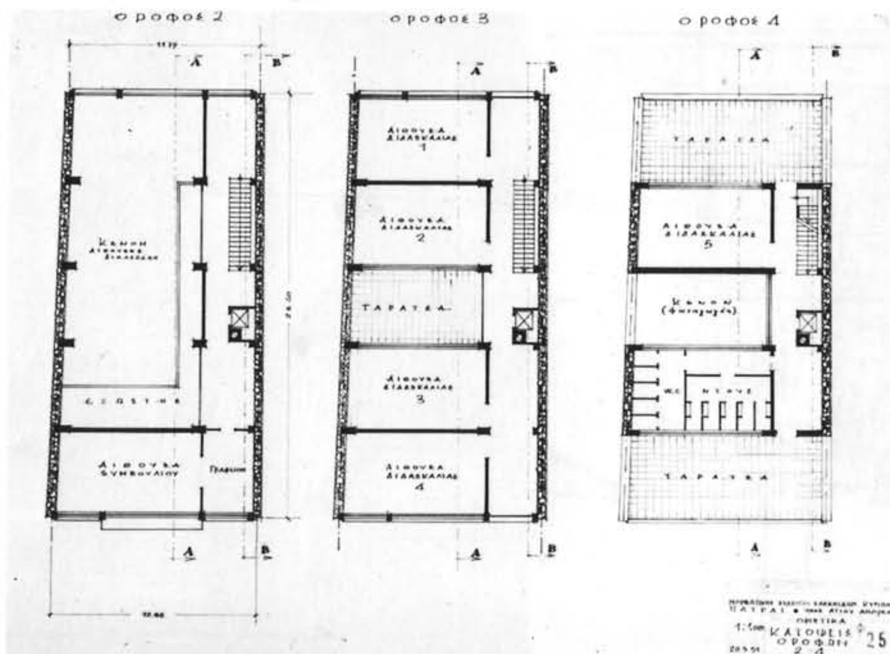
ΣΧΟΛΙΚΟ ΚΤΙΡΙΟ/ΠΑΤΡΑ

SCHOOL BUILDING
PATRAS

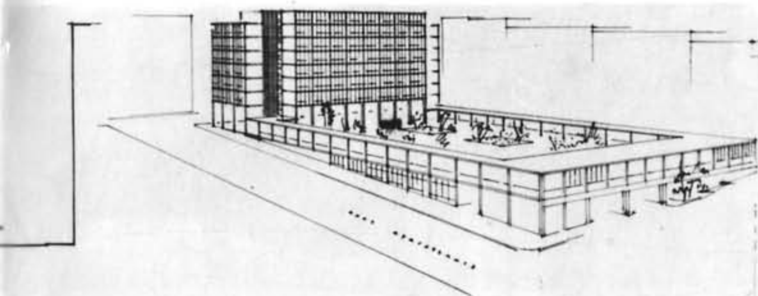

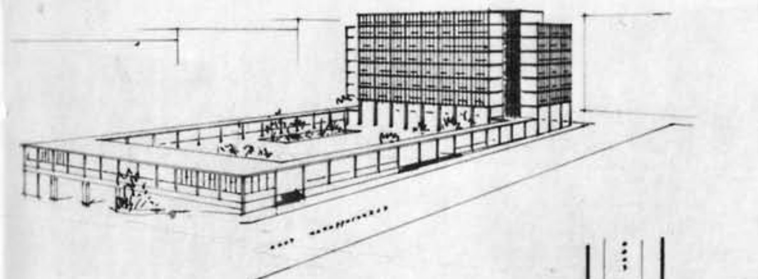

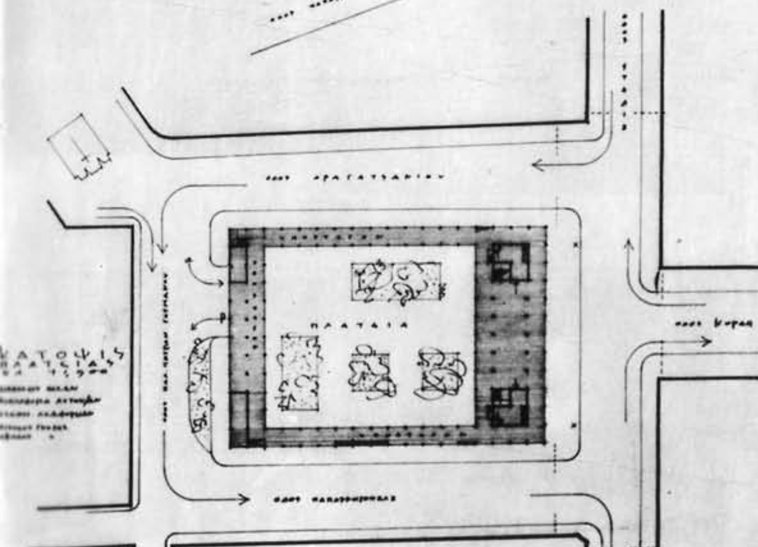

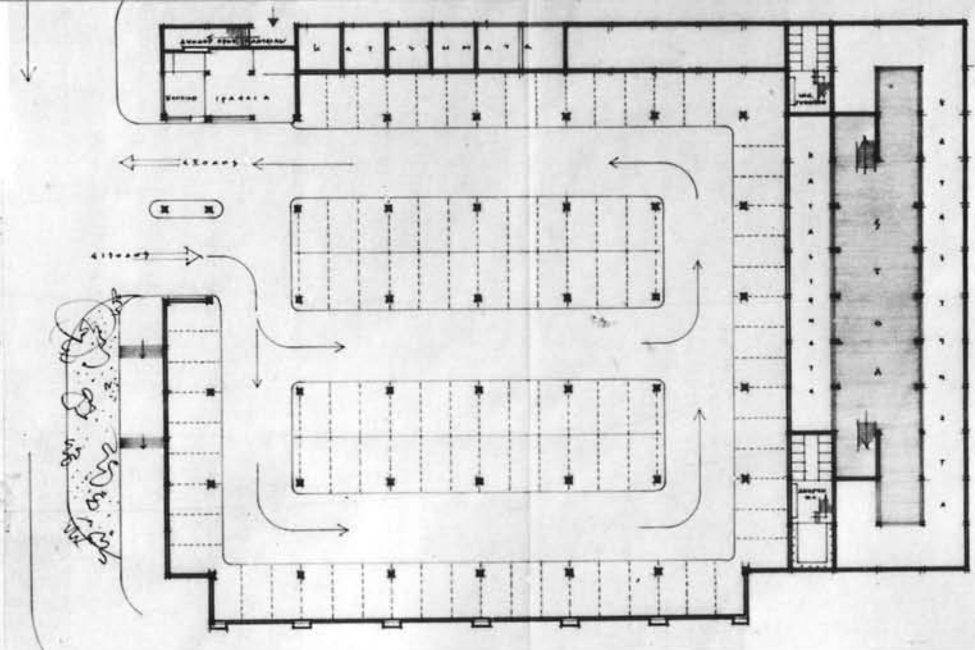

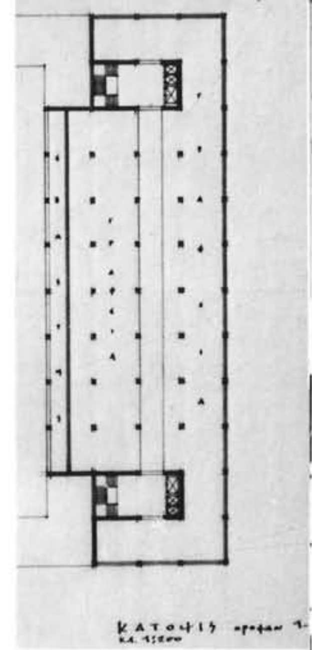
1952
ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ/ΑΘΗΝΑ
SQUARE PROJECT/ATHENS

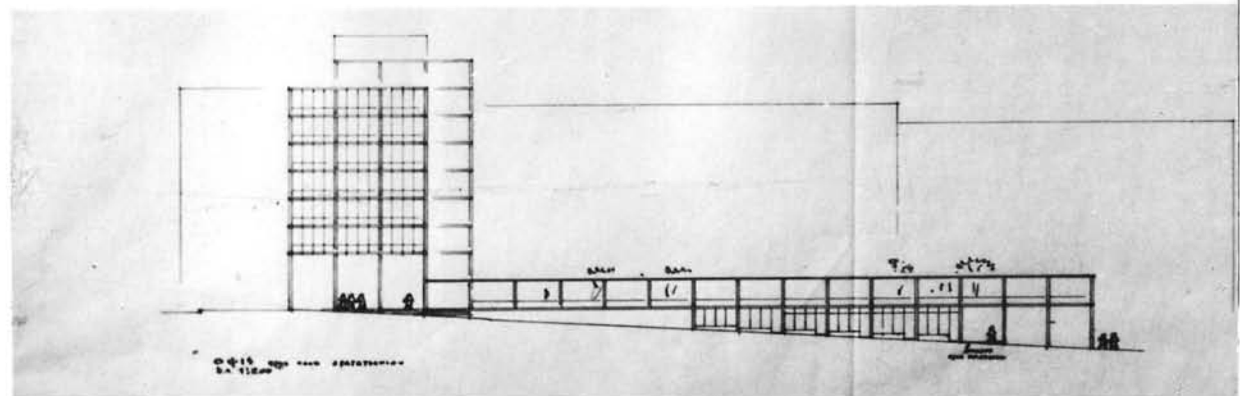

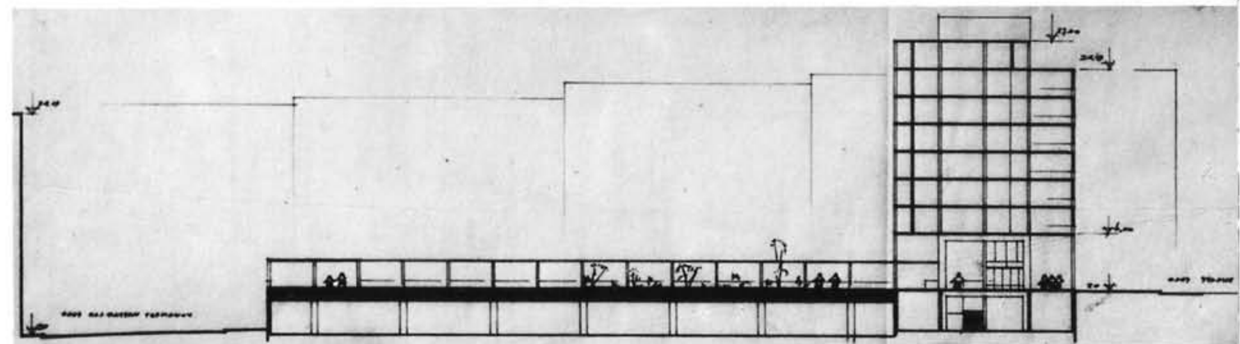

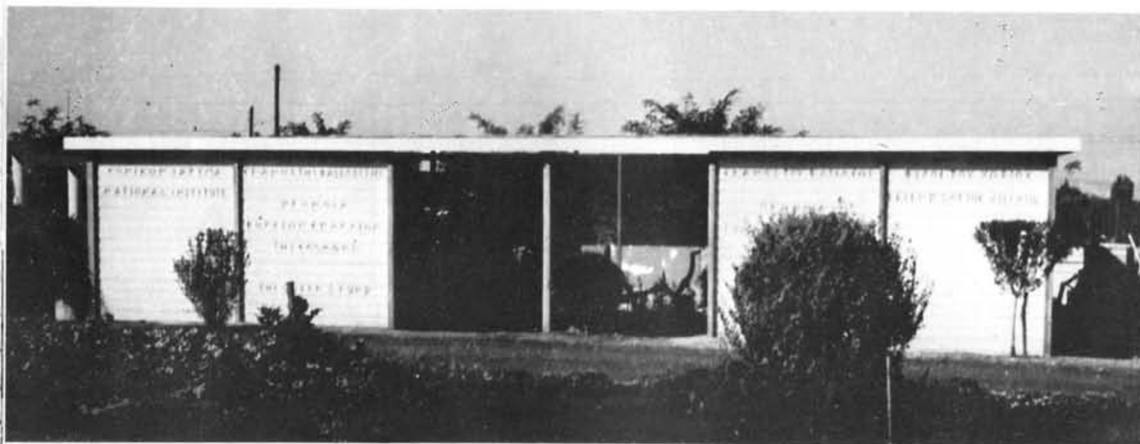
1952

ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ ΓΙΑ ΕΚΘΕΣΗ/ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

EXHIBITION PAVILION/THESSALONIKI

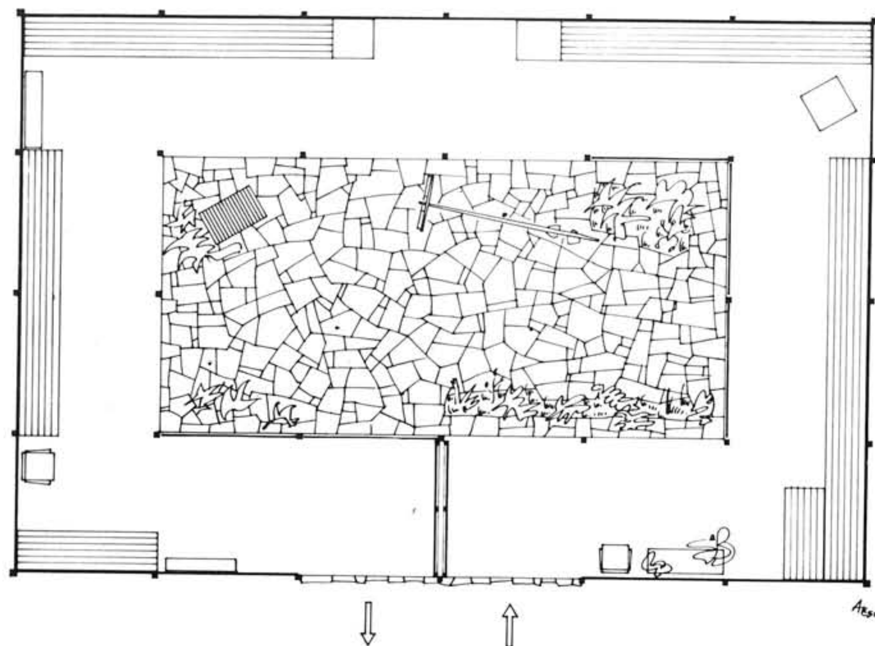

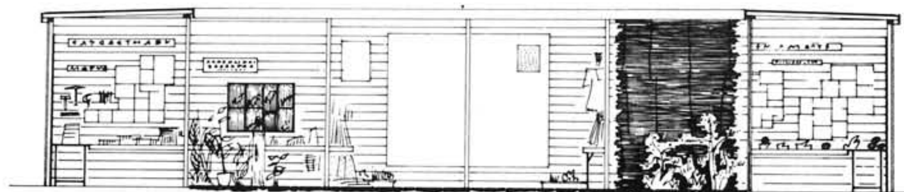

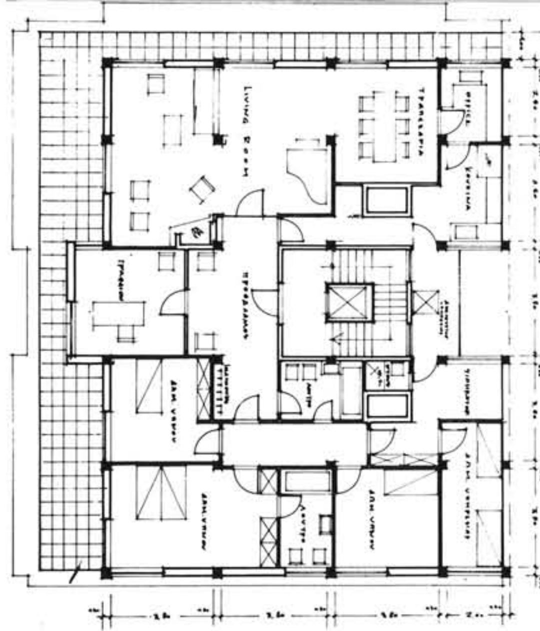

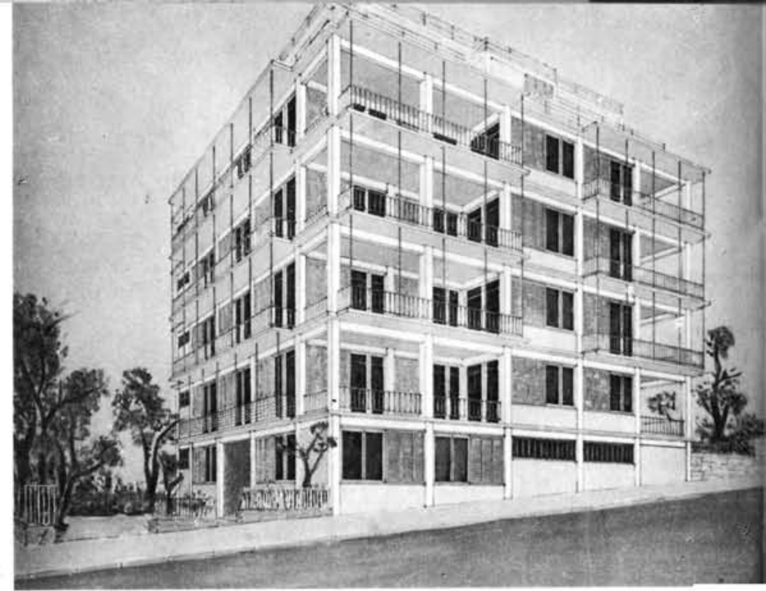

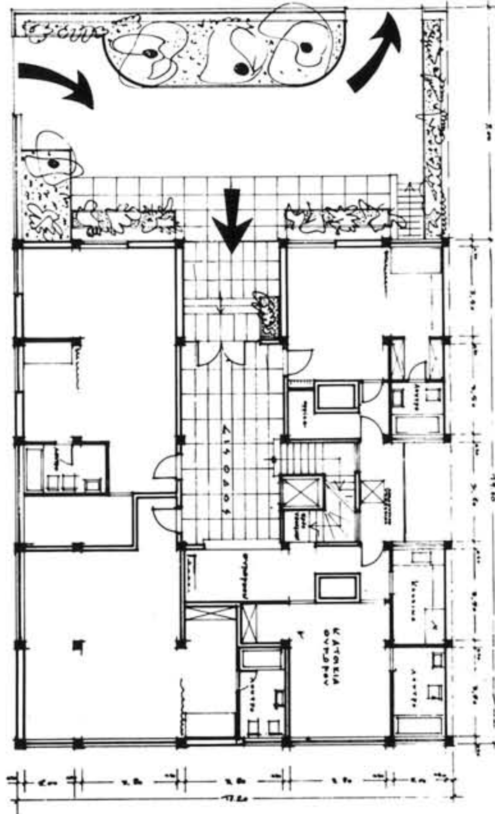
1953

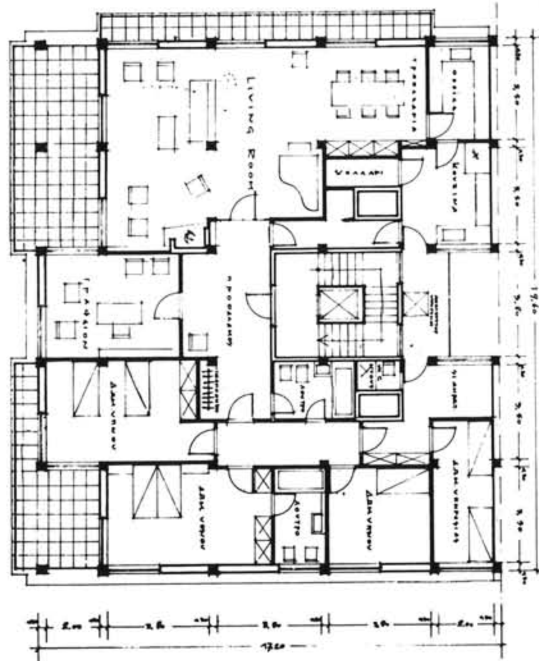
ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΘΗΝΑ,
ΟΔΟΣ ΒΑΣ. ΣΟΦΙΑΣ & ΜΑΡΑΣΛΗ

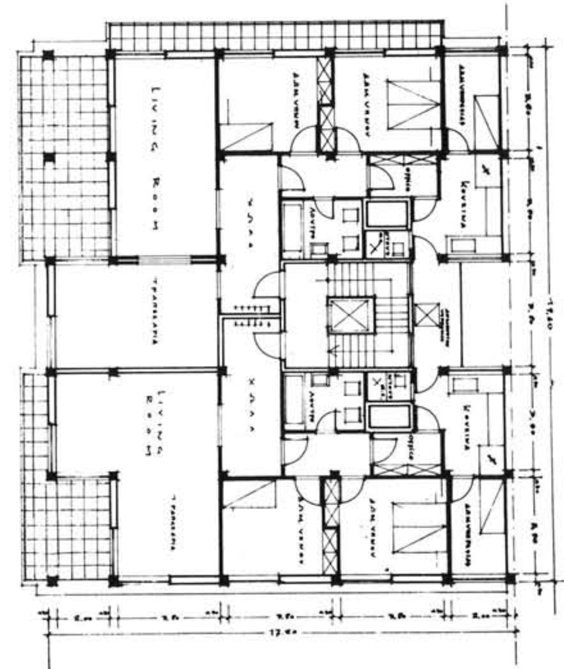
APARTMENT BUILDING/ATHENS,
VAS. SOFIAS & MARASLI STR.

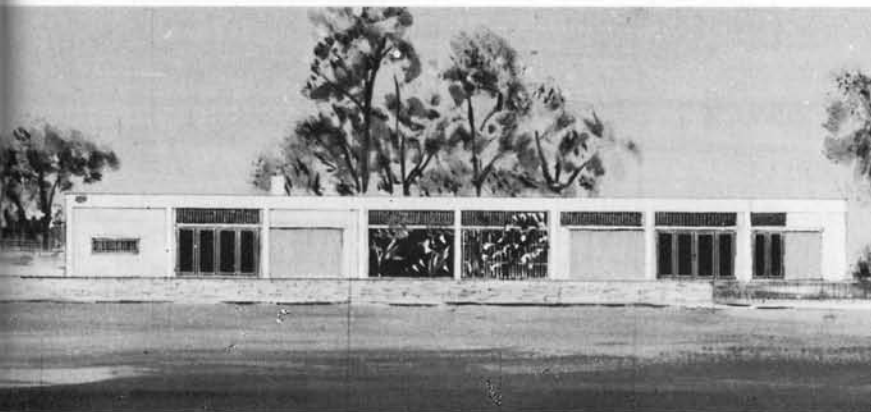

1953

ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΘΗΝΑ, ΚΑΛΑΜΑΚΙ

ONE FAMILY HOUSE/ATHENS, KALAMAKI

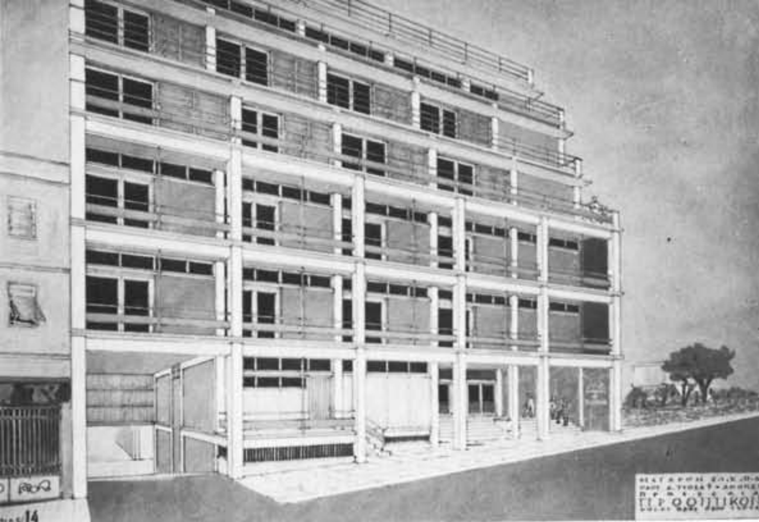
ΘΑΛΑΣΣΑ
ΥΠΟΣΤΕΓΟΝ
ΛΟΥΤΡΟ
ΑΙΘΡΙΟΝ
LIVING ROOM
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΑΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑΡΙΑΣ
GARAGE
Δ. ΥΠΝΟΥ
ΓΟΝΕΙΣ
D.R.
ΤΡΑΠΕΖΑΡΙΑ
PERGOLA
ΠΑΙΔΙΑ
ΚΟΥΖΙΝΑ
ΕΙΣΟΔΟΣ
ΑΥΛΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ
Δ. ΥΠΝΟΥ
ΛΟΥΤΡΟ
ΥΠΟΣΤΕΓΟΝ
Δ. ΥΠΗΡΕΣ.
ΣΙΔΗΡ.
ΠΛΥΝΤΗΡ.
ΞΕΝΩΝ

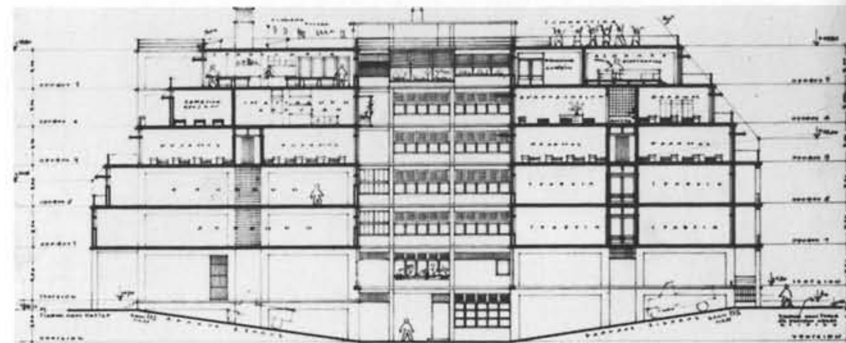

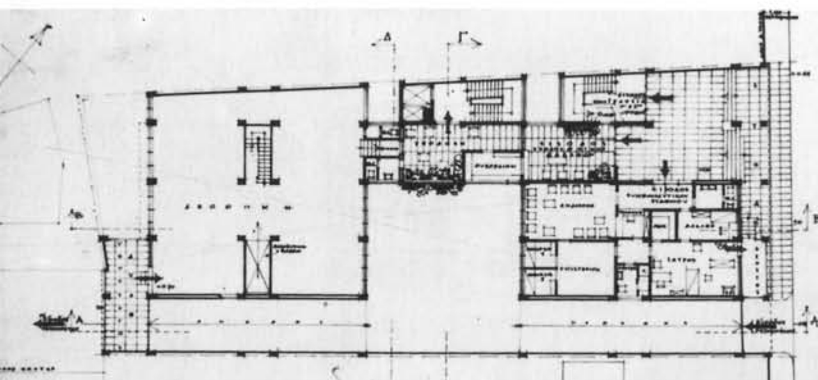
1954

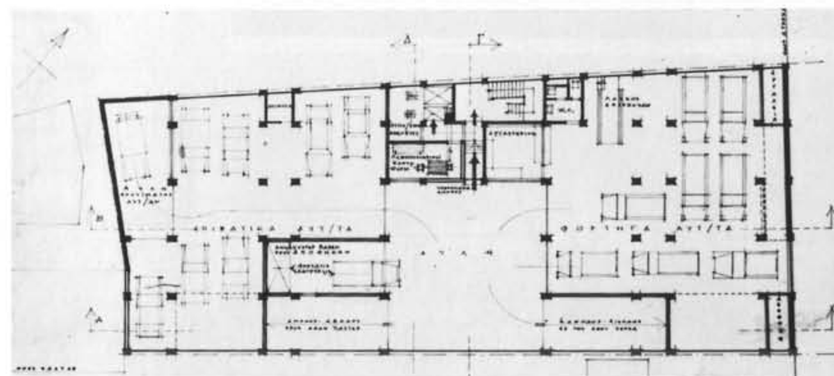
ΚΤΙΡΙΟ ΓΙΑ ΓΡΑΦΕΙΑ/ΑΘΗΝΑ

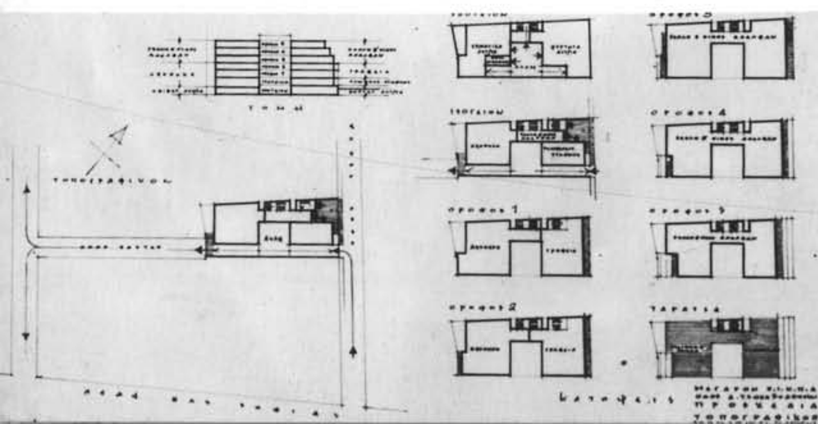
OFFICE BUILDING/ATHENS

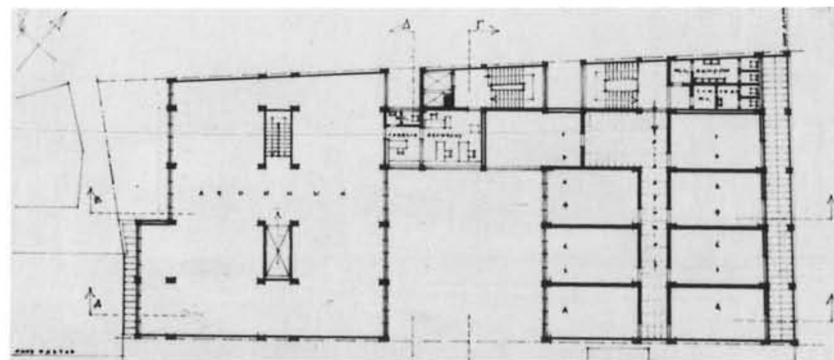

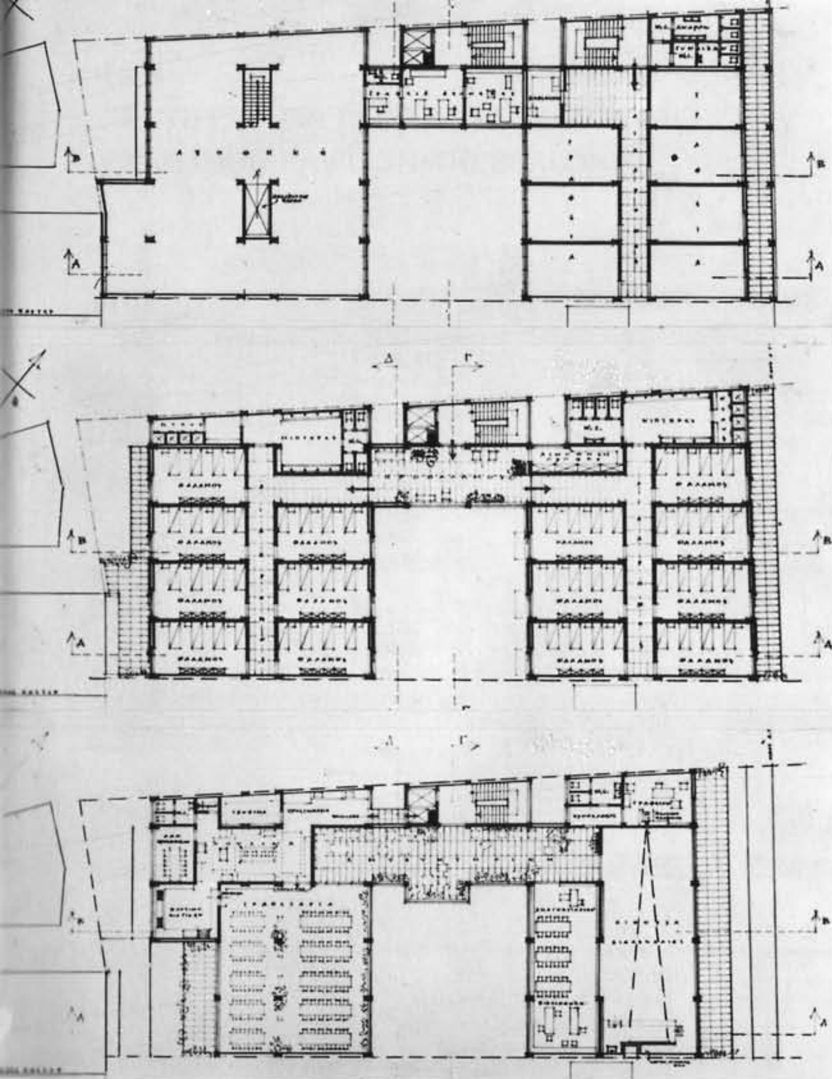

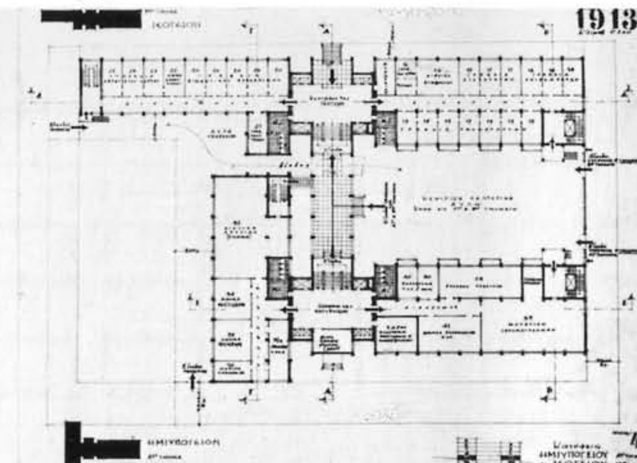
1954

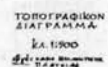
ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ ΕΘΝΩΝ/ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

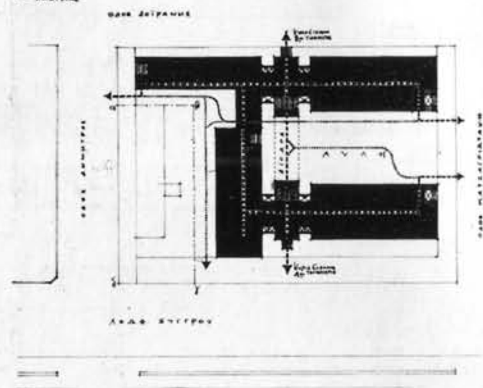
NATIONS PAVILION/THESSALONIKI

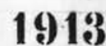
1954

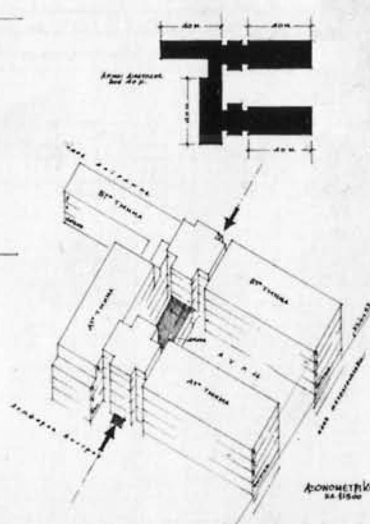
ΚΤΙΡΙΟ ΓΙΑ ΓΡΑΦΕΙΑ/ΑΘΗΝΑ
OFFICE BUILDING/ATHENS

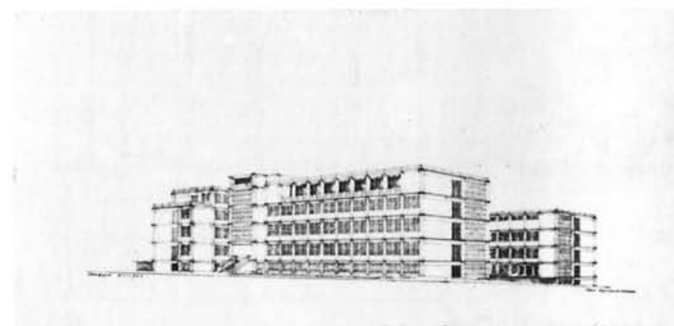

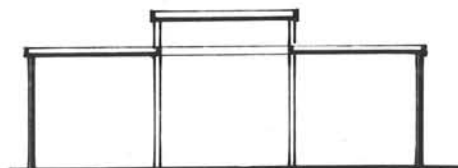

1954
ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ ΓΙΑ ΕΚΘΕΣΗ/ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
EXHIBITION PAVILION/THESSALONIKI

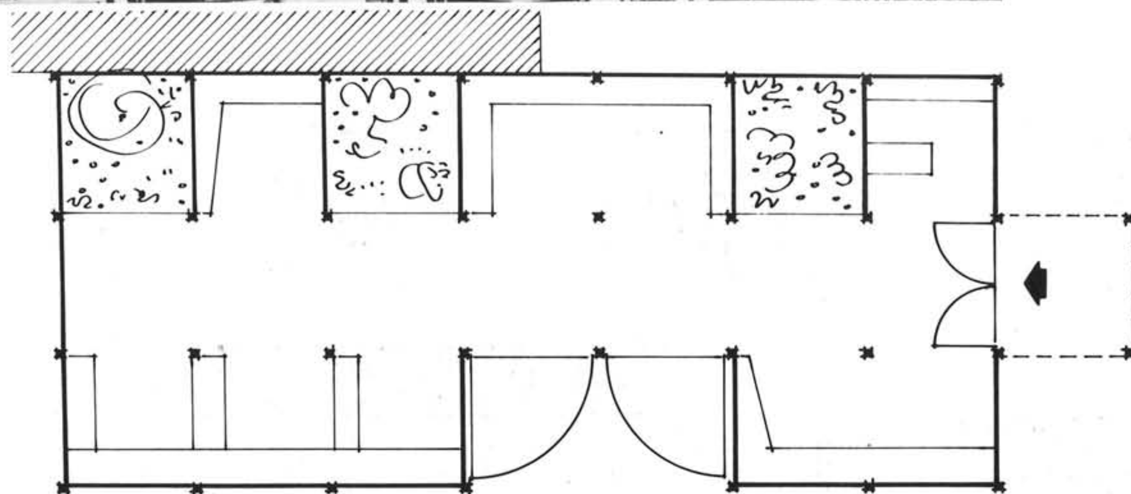

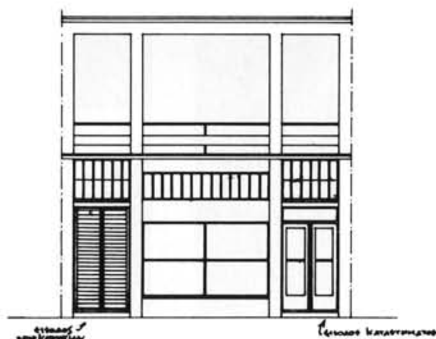

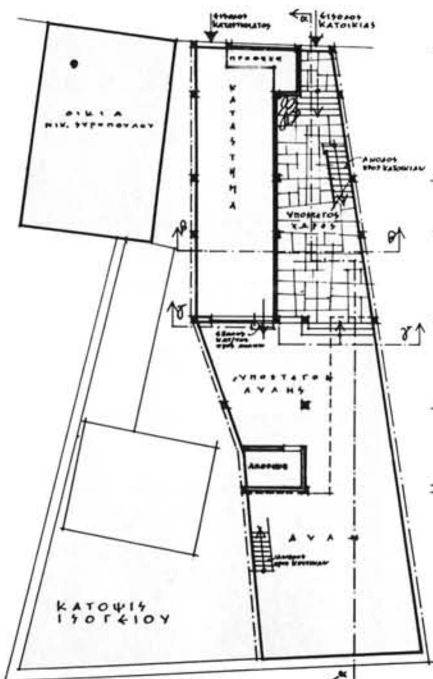

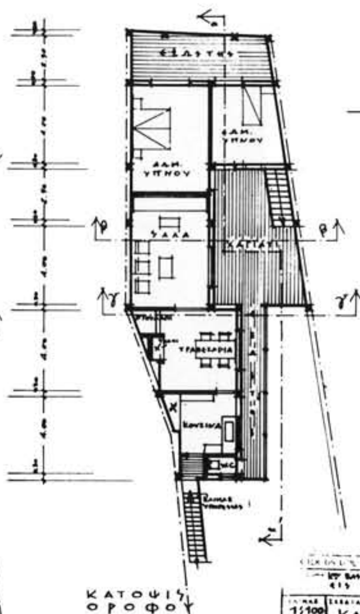

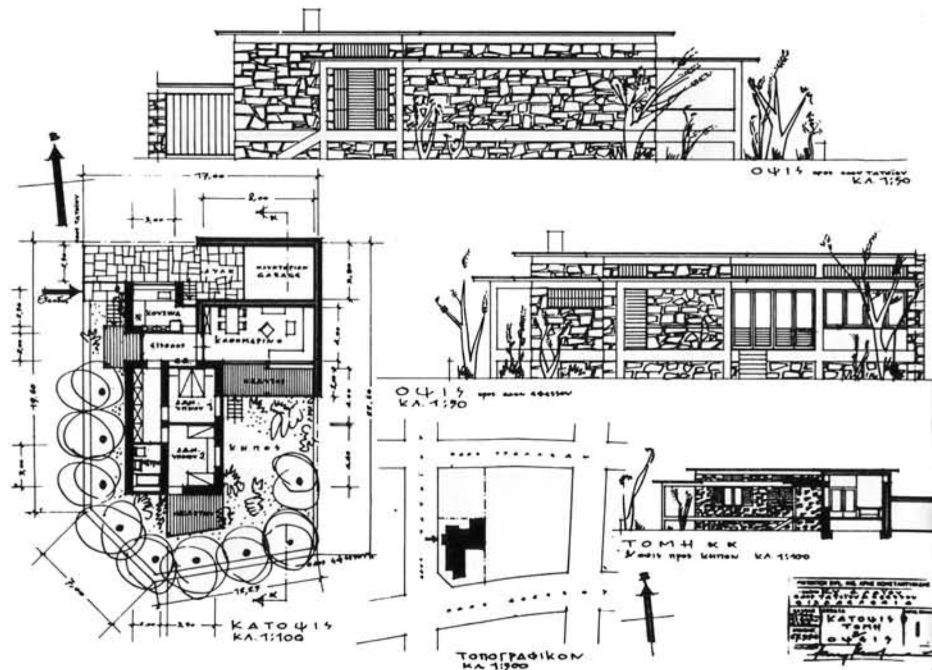
1954
ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΛΕΙΒΑΝΑΤΕΣ
ONE FAMILY HOUSE/LIVANATES

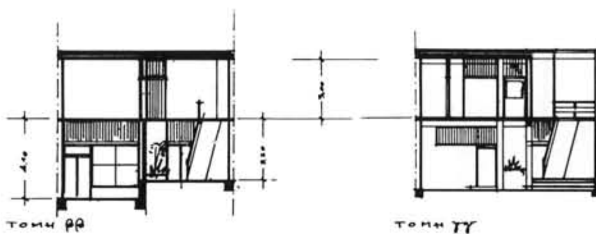

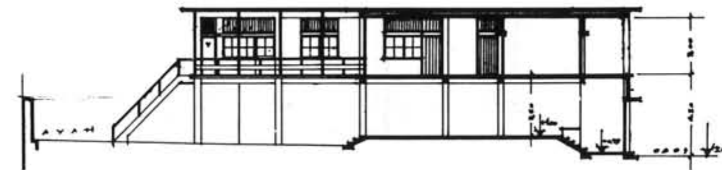

1954
ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΘΗΝΑ
ONE FAMILY HOUSE/ATHENS

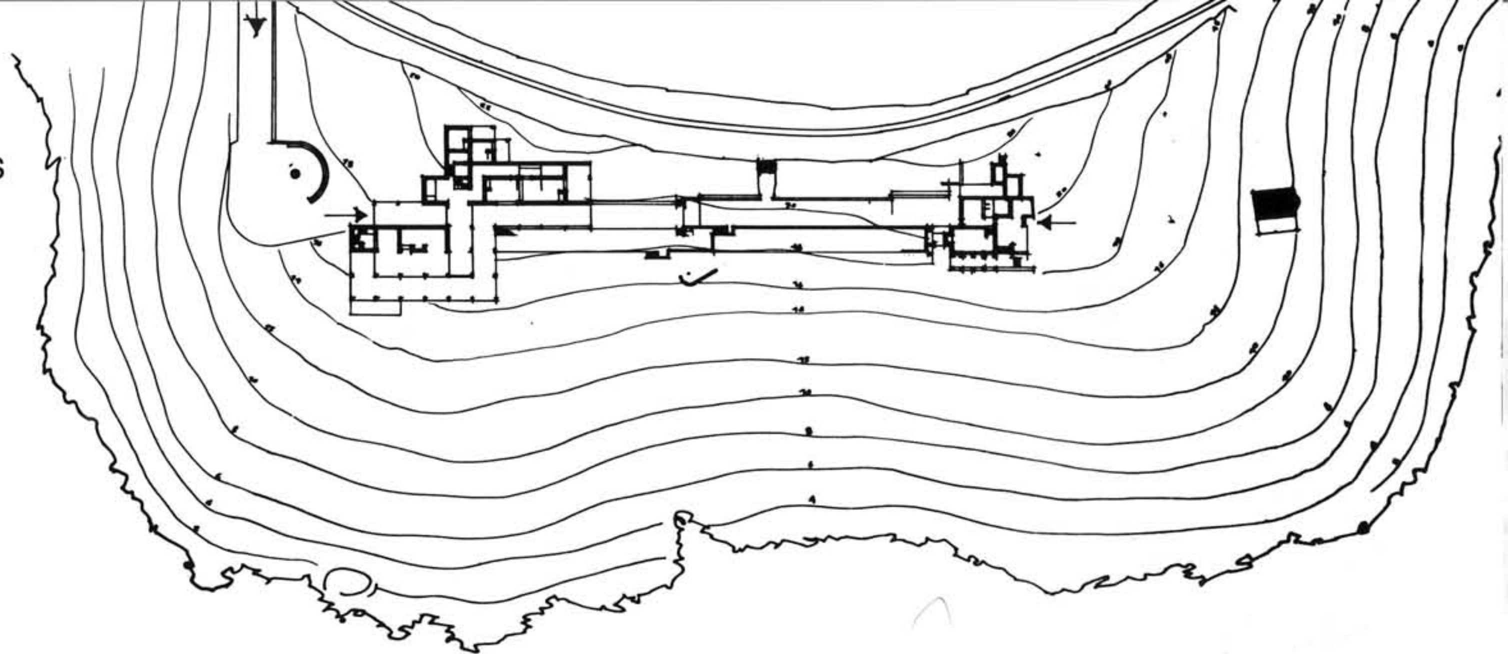

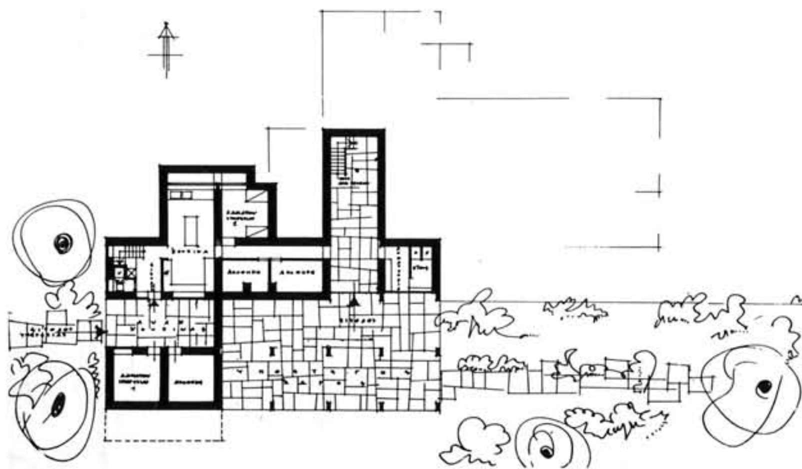
ΤΟΜΗ ΚΚ

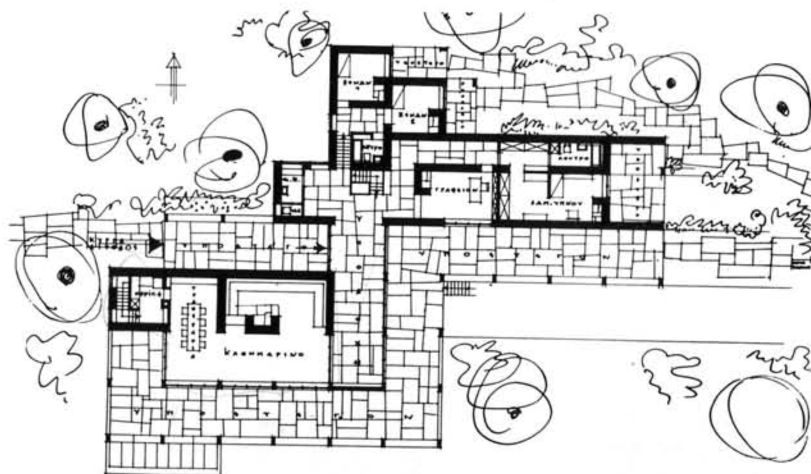
1954

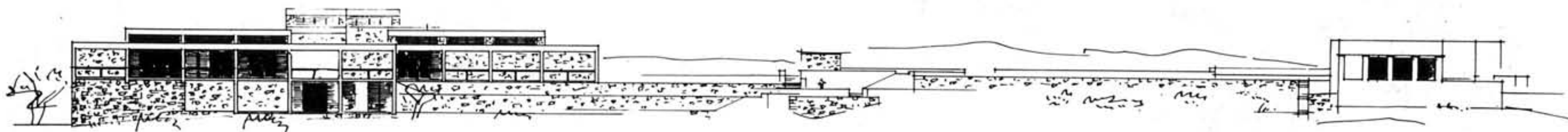
ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ (1)/ΕΛΕΥΣΙΝΑ

ONE FAMILY HOUSE (1)/ELEUSIS

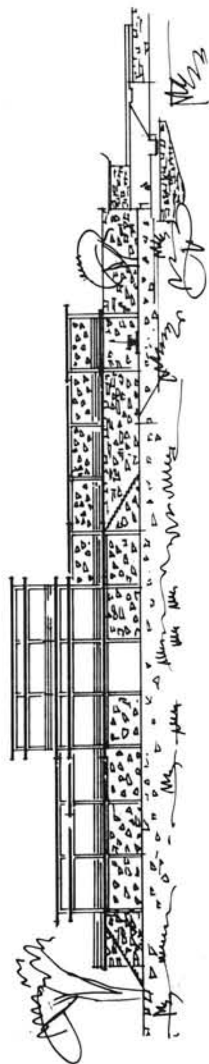

1954

ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ (2)/ΕΛΕΥΣΙΝΑ

ONE FAMILY HOUSE (2)/ELEUSIS

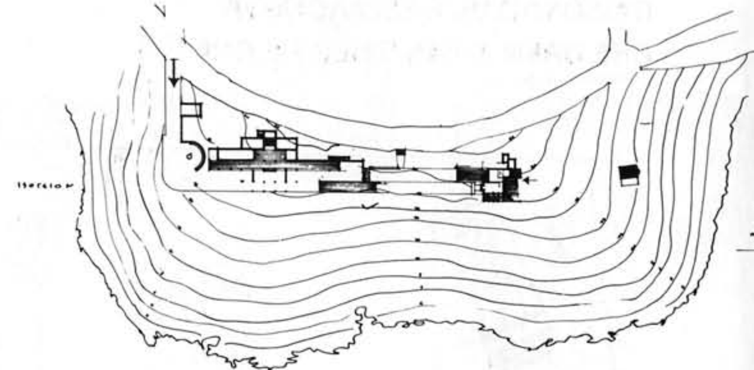

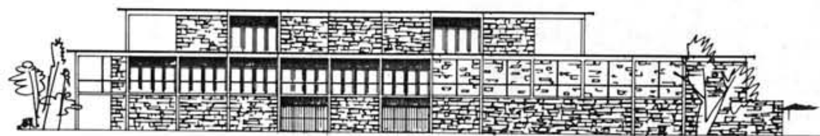
1954

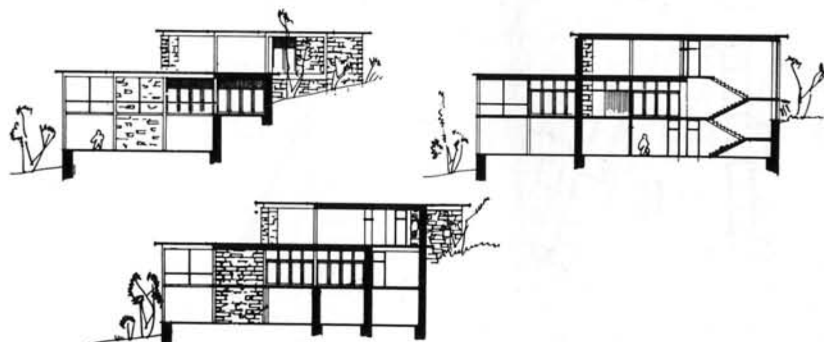
ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ (3)/ΕΛΕΥΣΙΝΑ

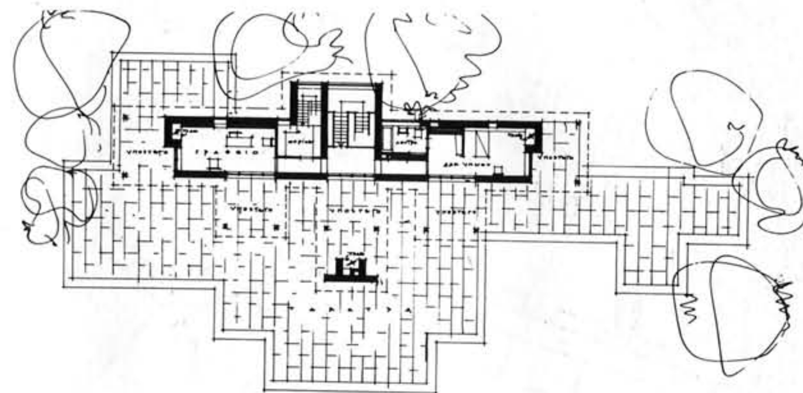
ONE FAMILY HOUSE (3)/ELEUSIS

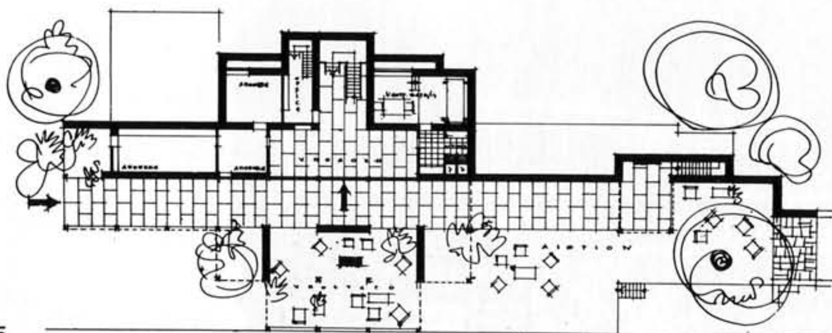

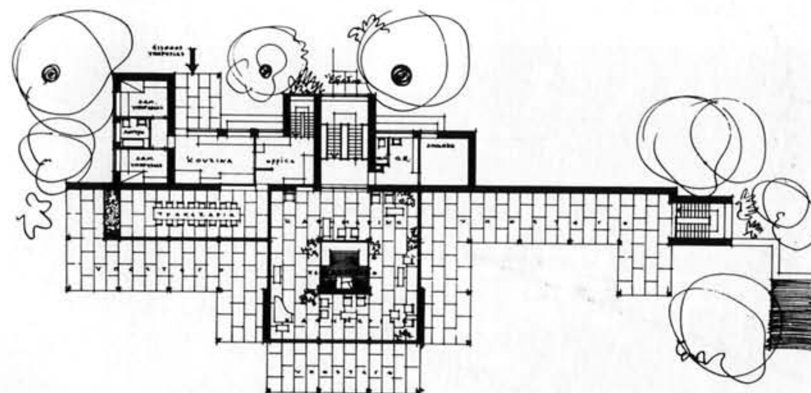

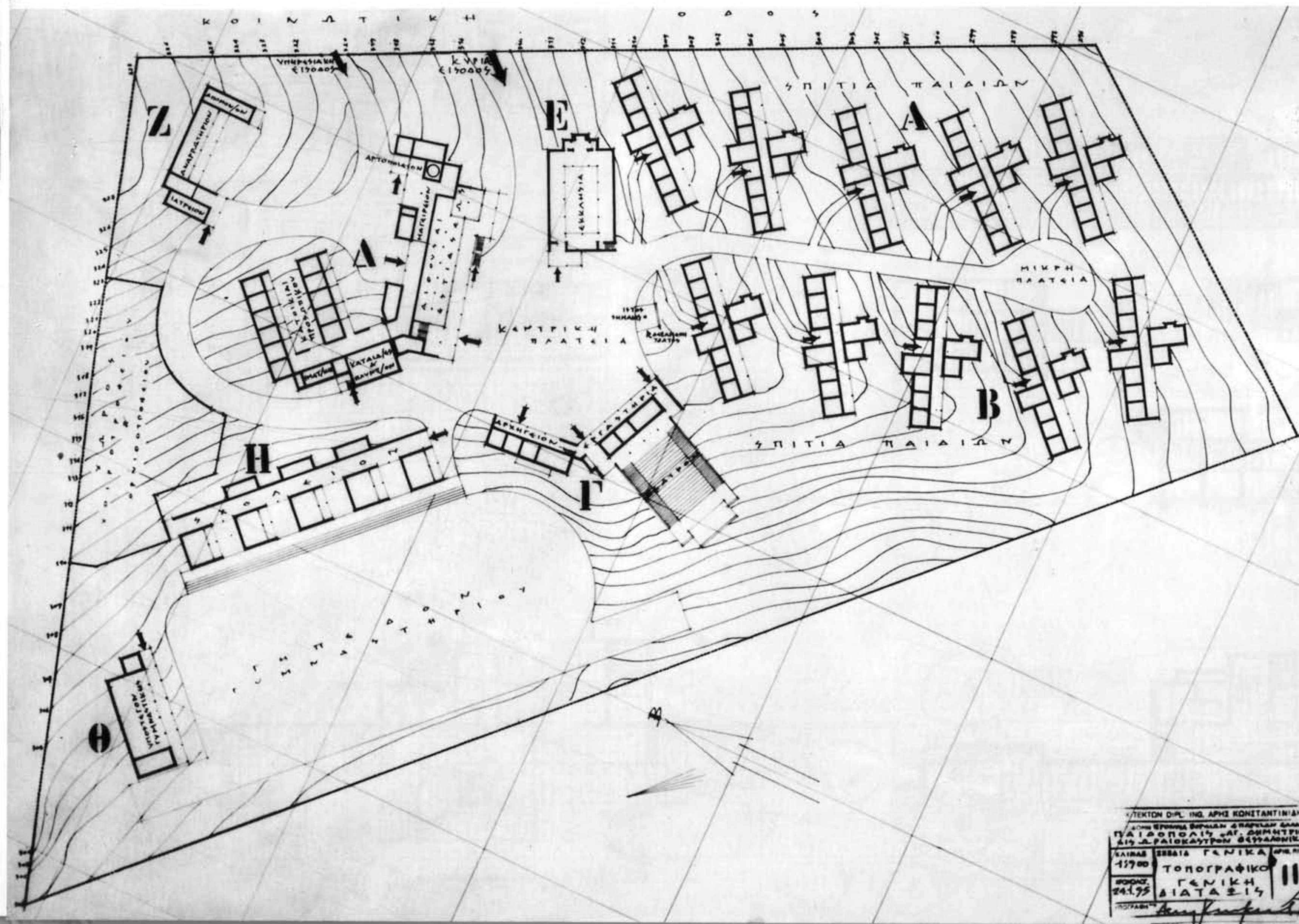

1955

ΠΑΙΔΟΥΠΟΛΗ/ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

CHILDREN TOWN/THESSALONIKI

Γ

ΚΑΤΟΨΙΣ ΙΣΟΓΕΙΟΥ

ΤΟΜΗ γγ

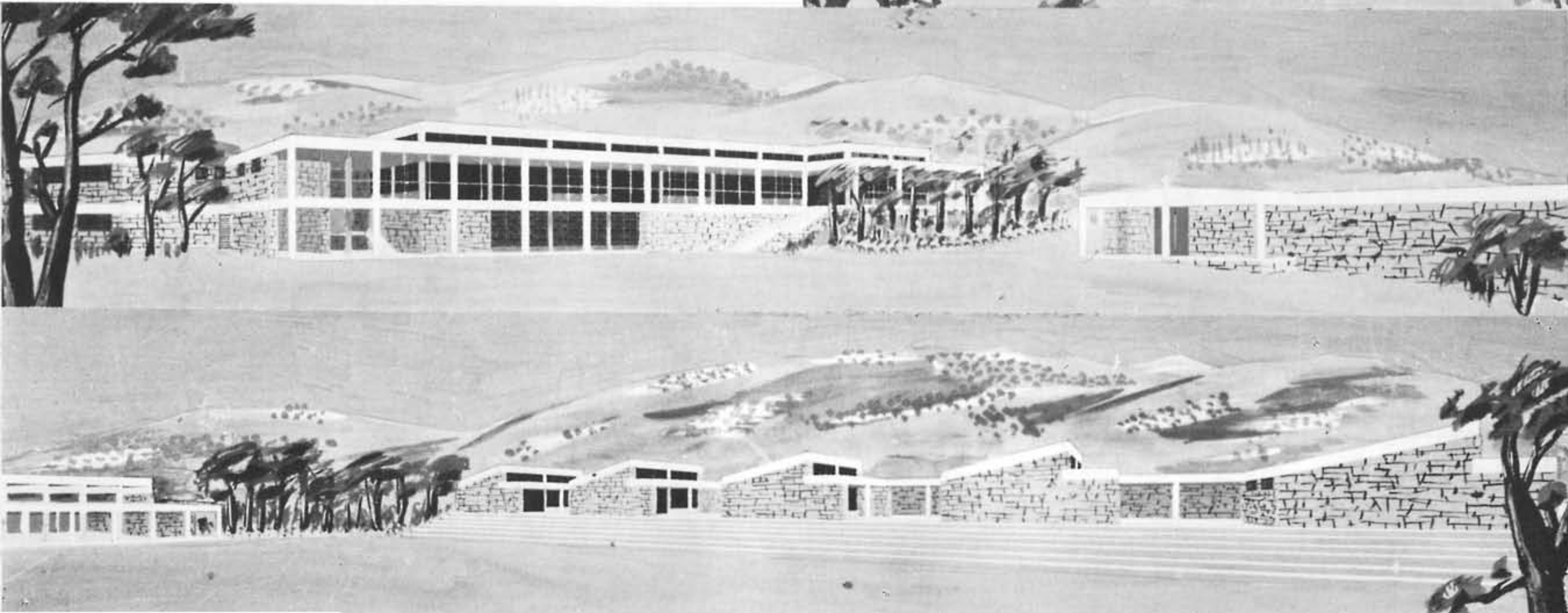
ΤΟΜΗ ββ

ΟΨΙΣ ΔΥΤΙΚΗ

A & B

Z

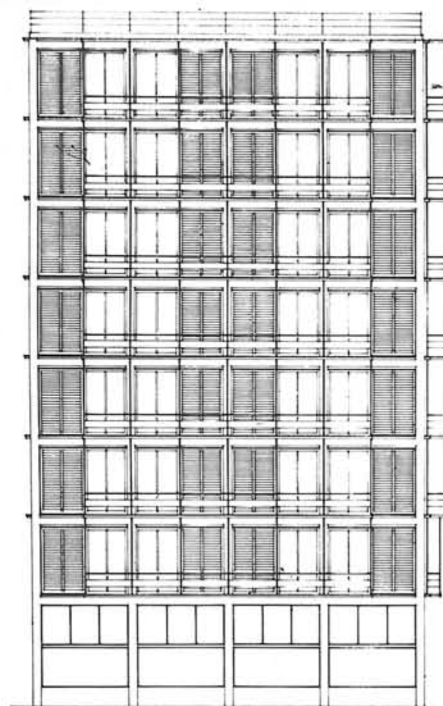
Δ & E

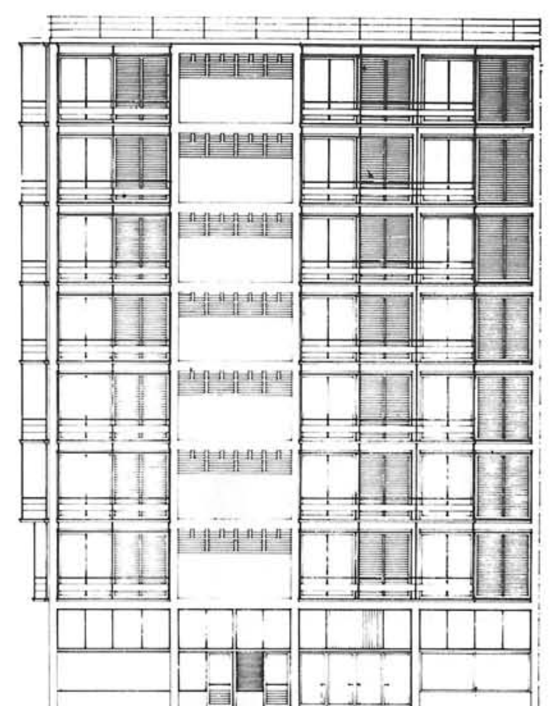
H

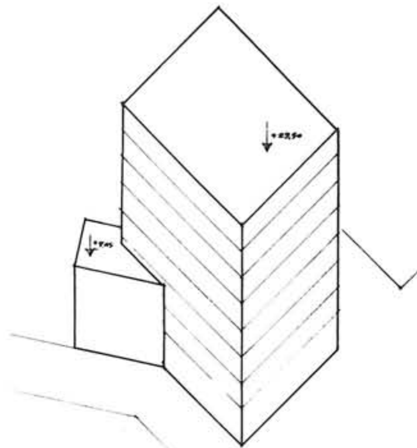
1955

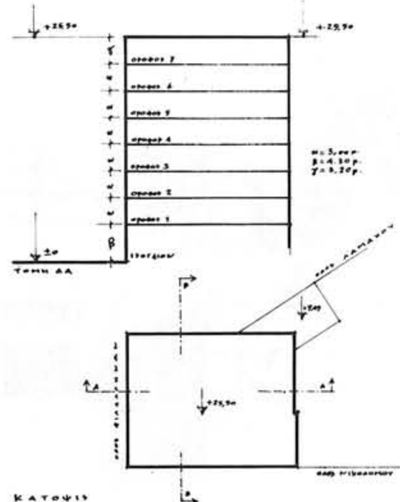
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ/ΑΘΗΝΑ, ΟΔΟΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ & ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

HOTEL/ATHENS, PHILELLINON & NIKODIMOU STR.

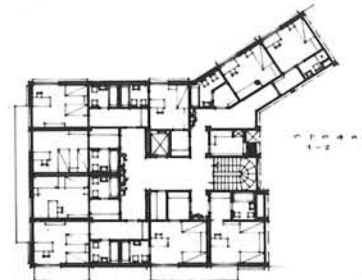

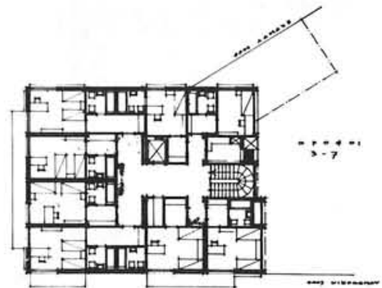

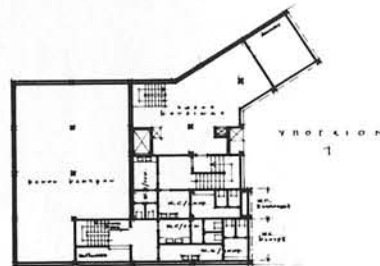

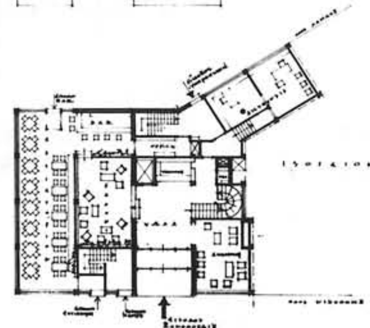

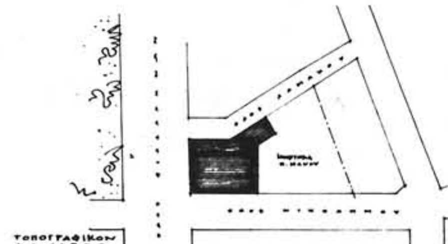

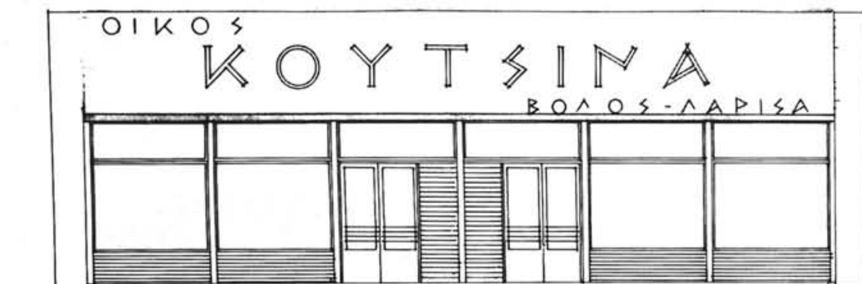

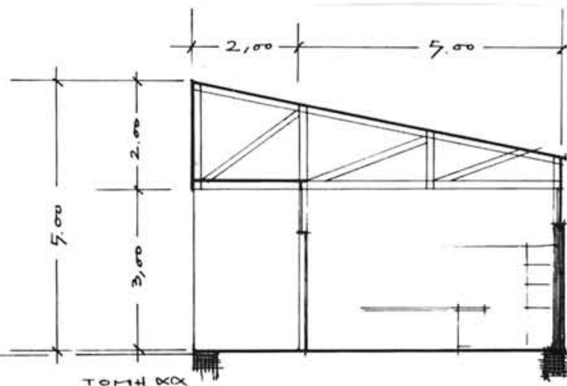

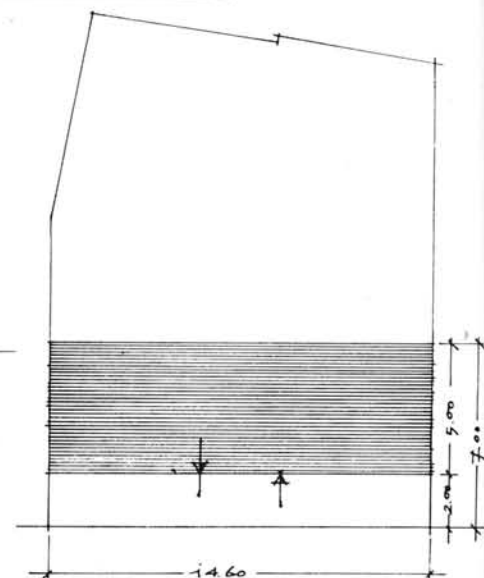

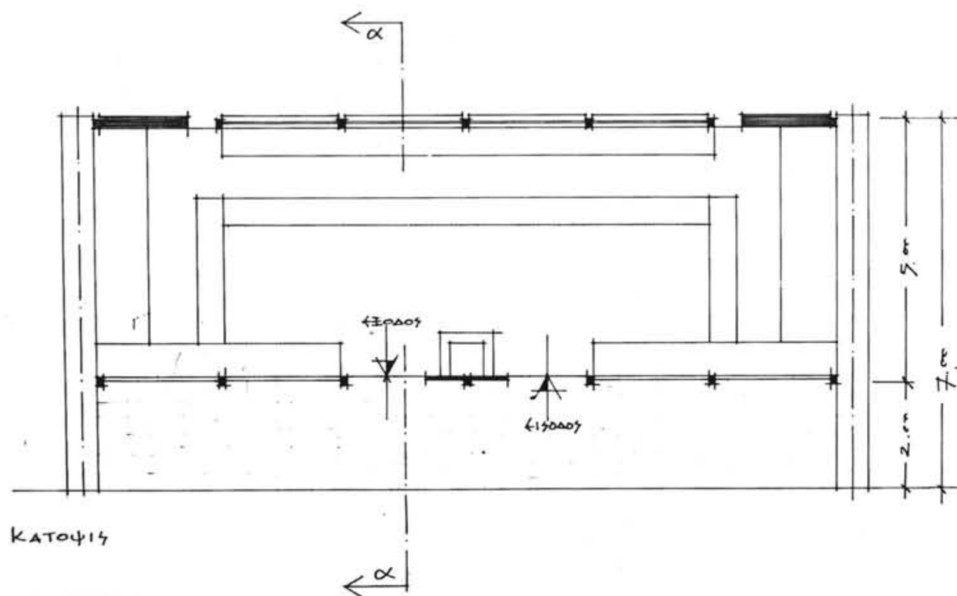
1955
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ/ΛΑΡΙΣΑ
SHOP/LARISSA

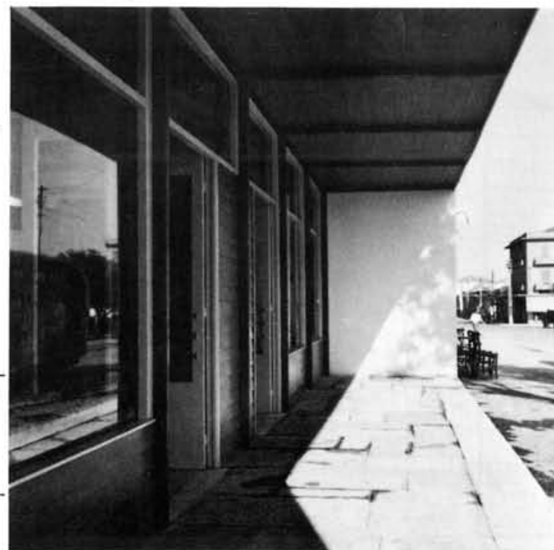

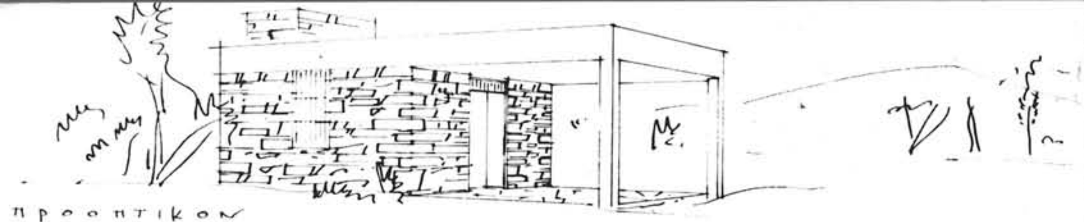

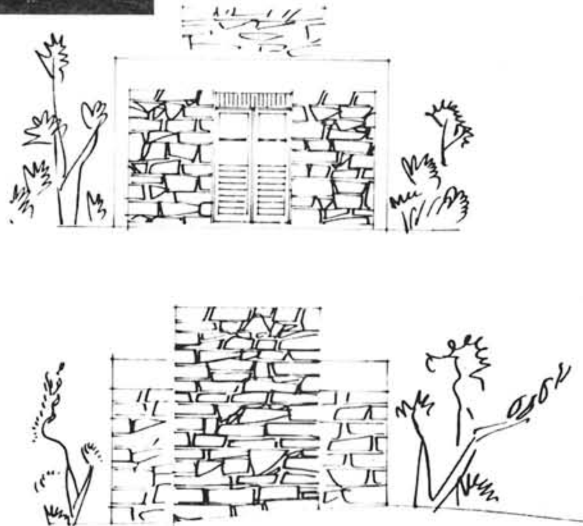

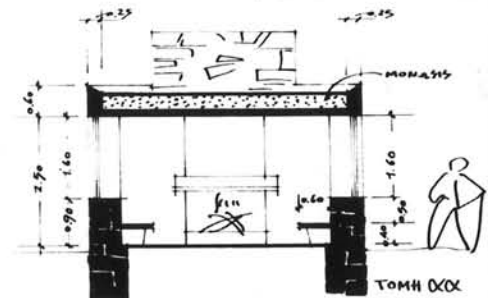
1955

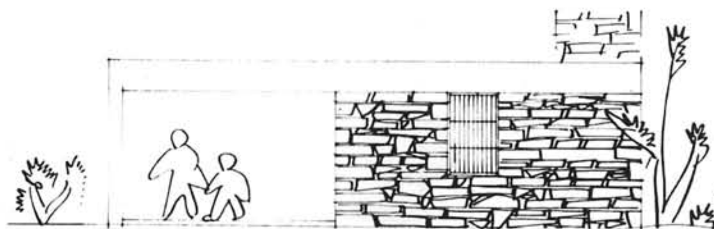
ΠΕΡΙΠΤΕΡΑ ΑΝΑΜΟΝΗΣ/ΗΠΕΙΡΟΣ
BUS-STOP PAVILIONS/EPIRUS

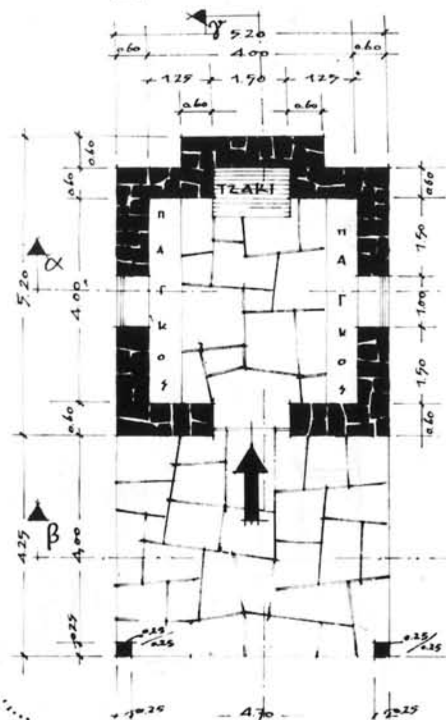

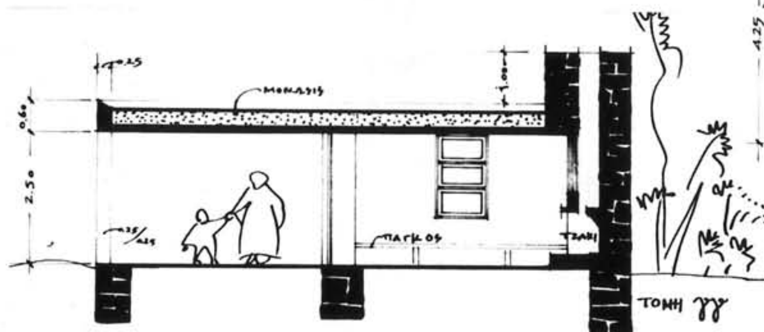

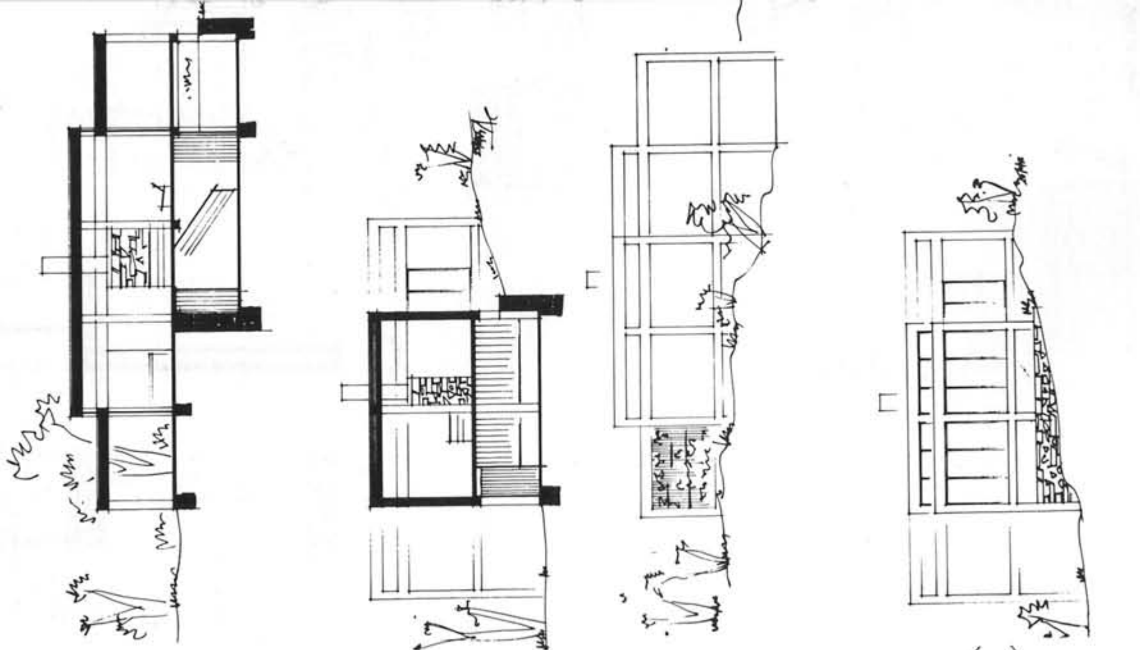

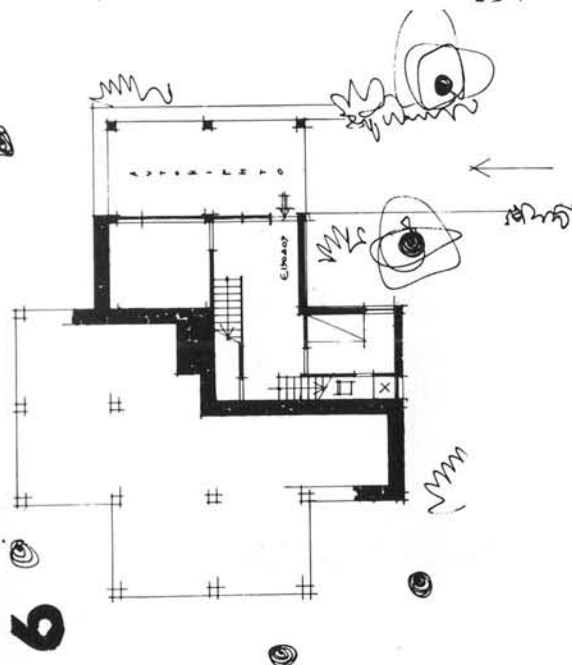

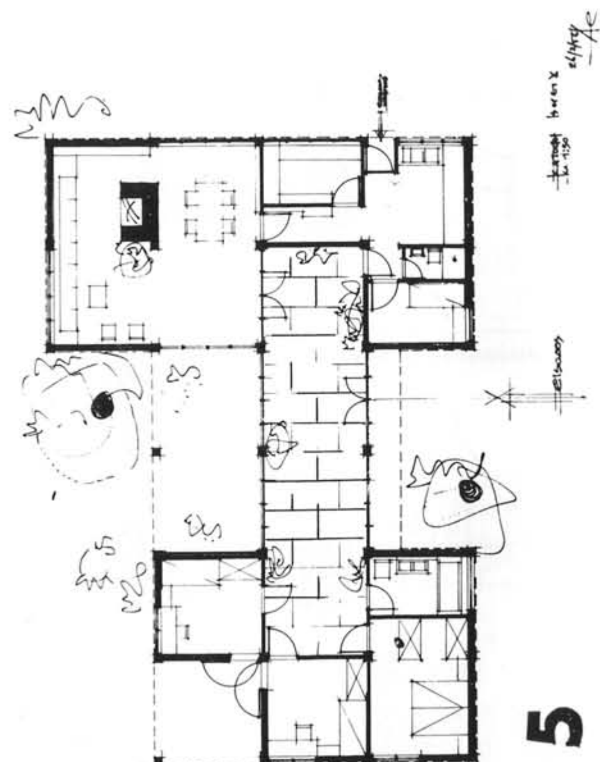
ΤΟΜΗ

1955
ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΕΣ
SINGLE HOUSES

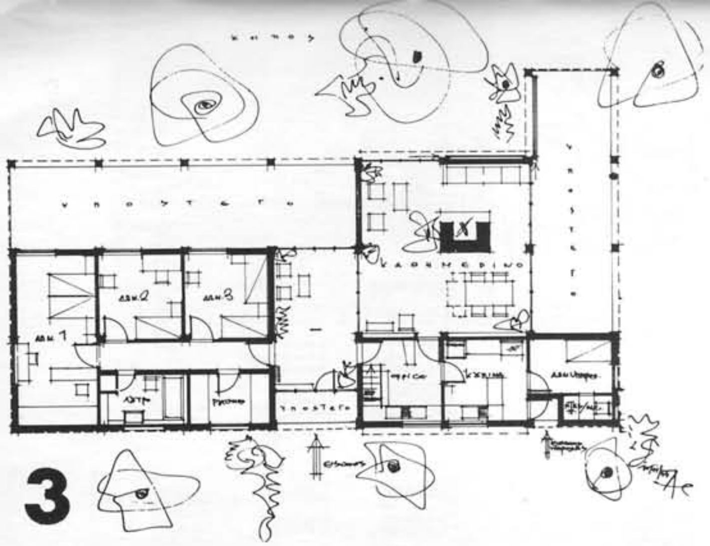

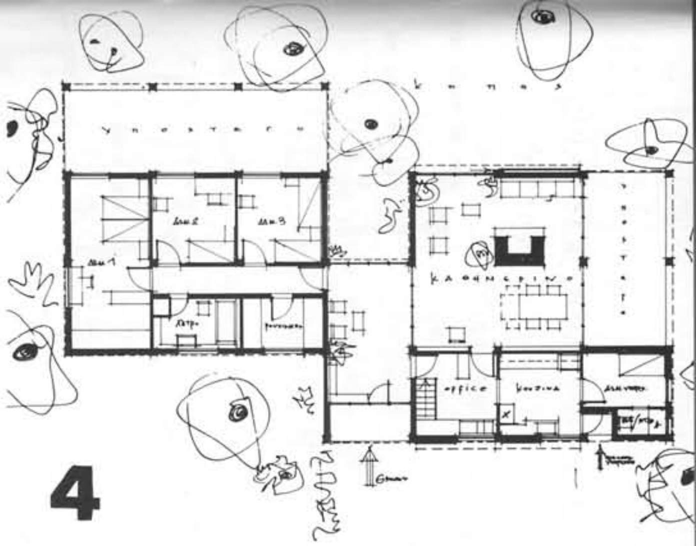

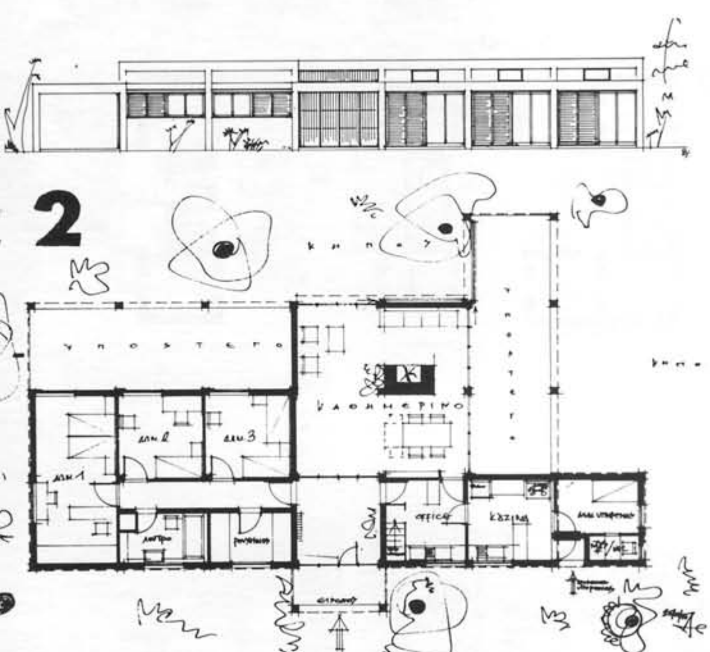
6

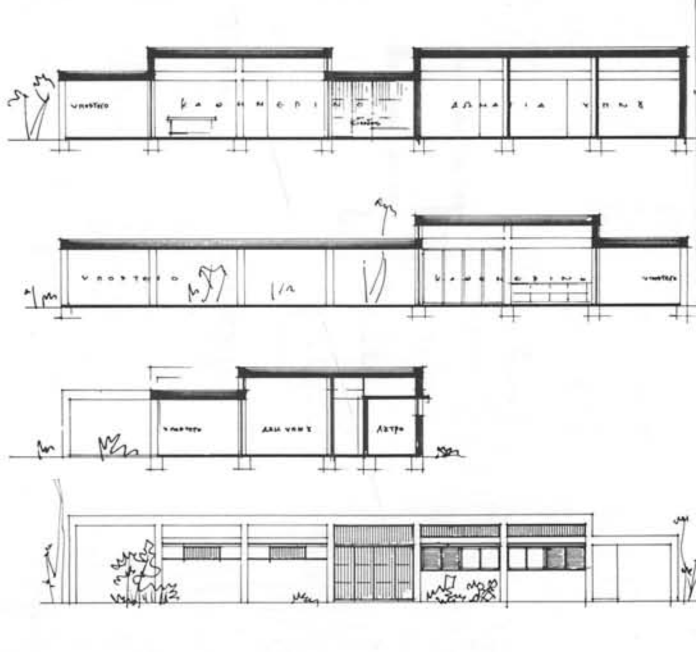

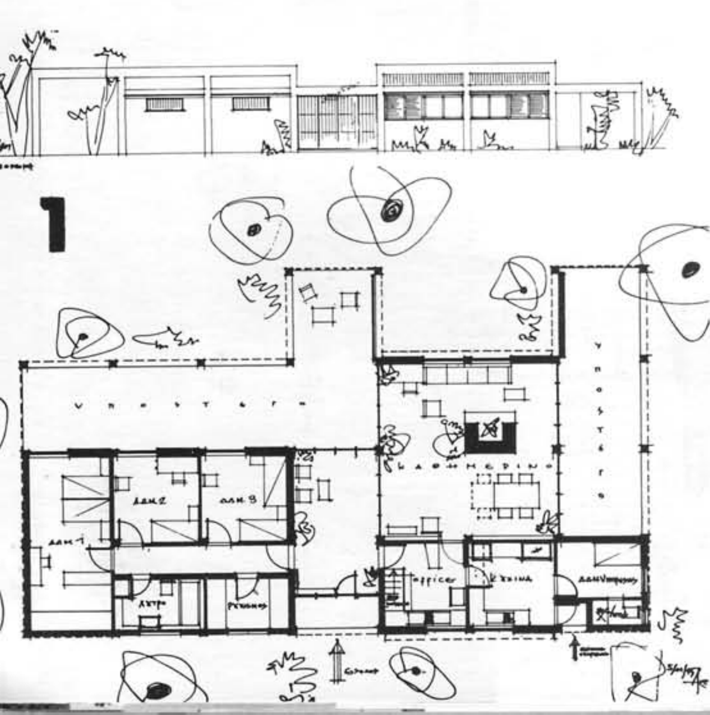
5

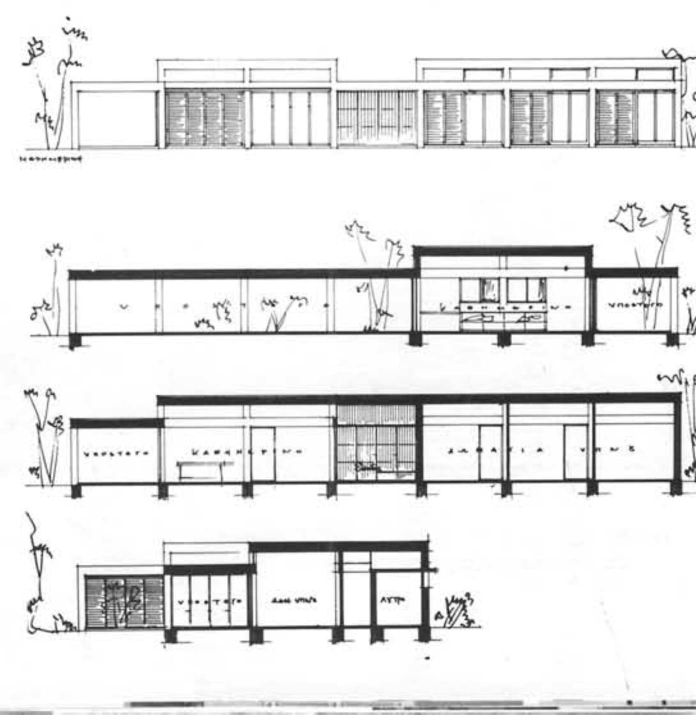

3

4

2

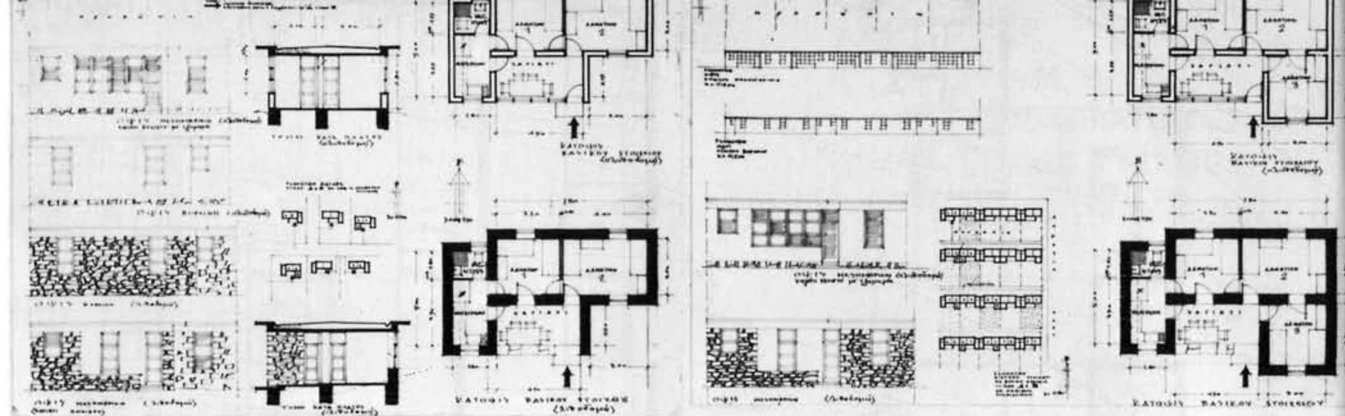

1

1955

ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ

LOW-INCOME HOUSES

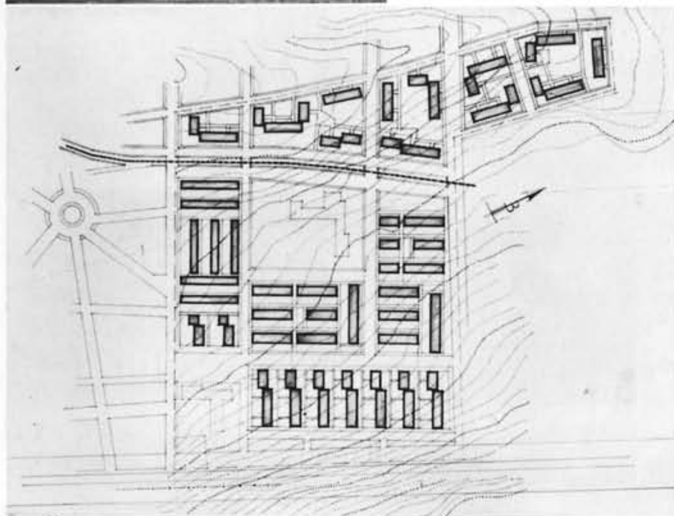

1955-1957

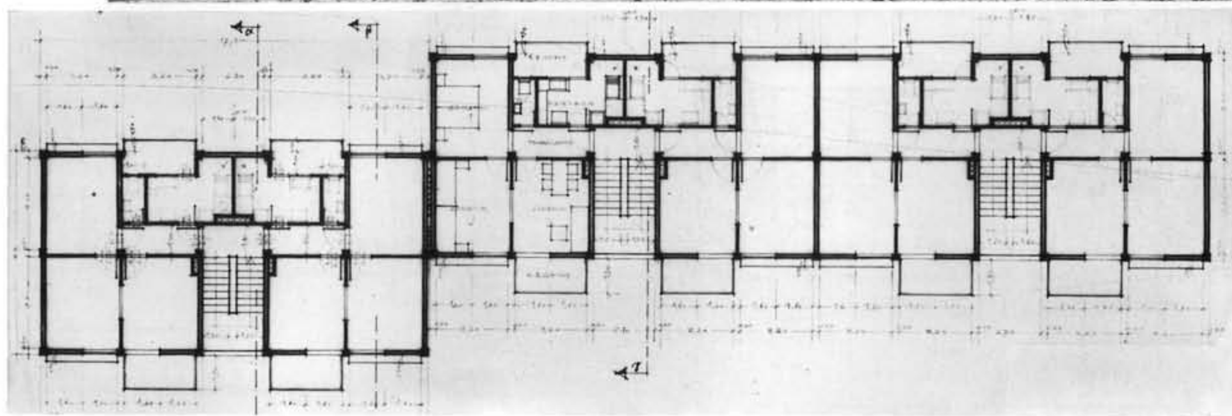
ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ/ΑΘΗΝΑ, ΝΕΑ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑ

LOW-INCOME HOUSING/ATHENS, NEW PHILADELPHIA

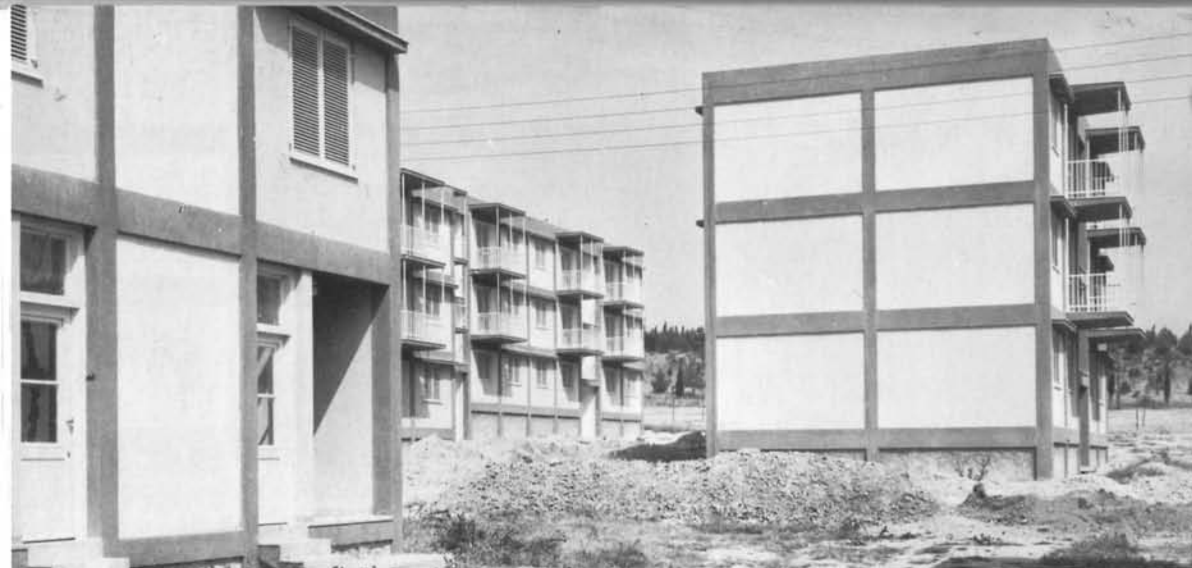

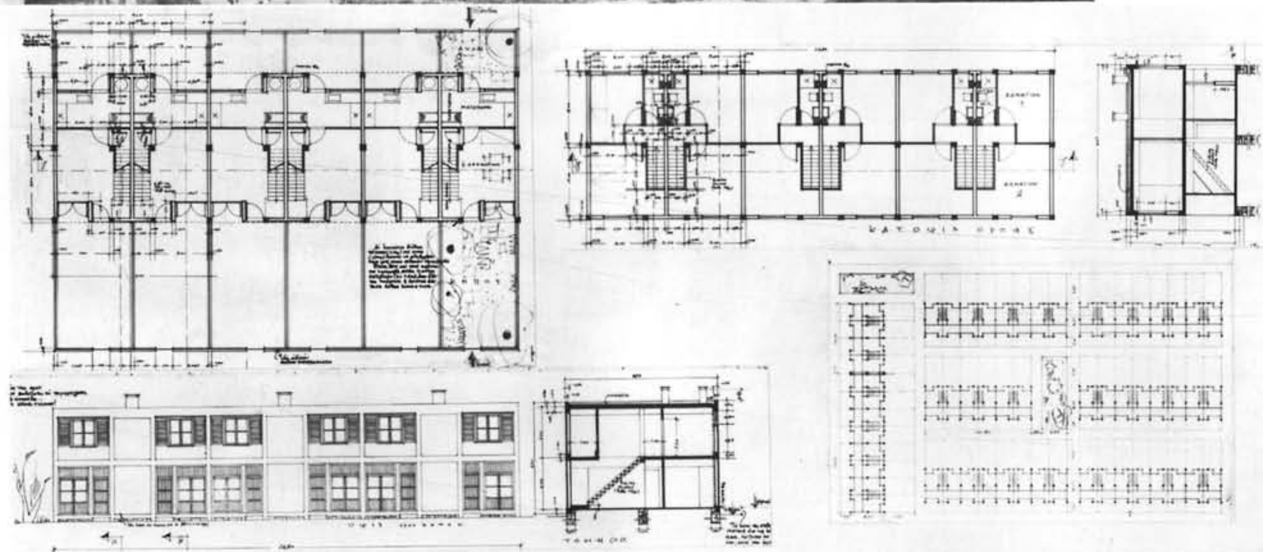

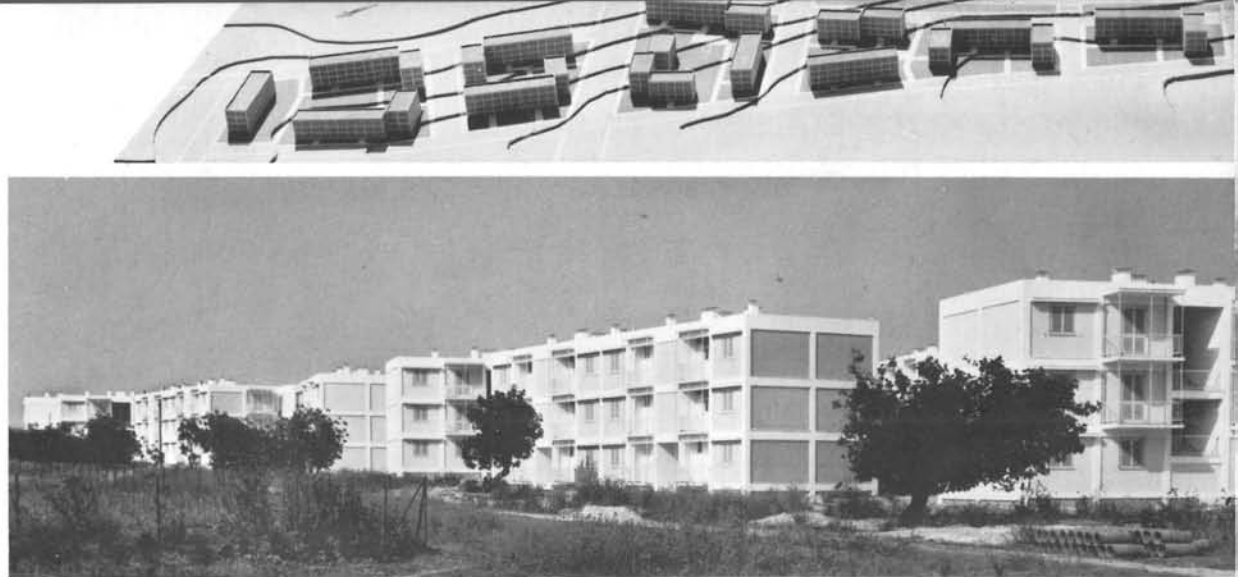

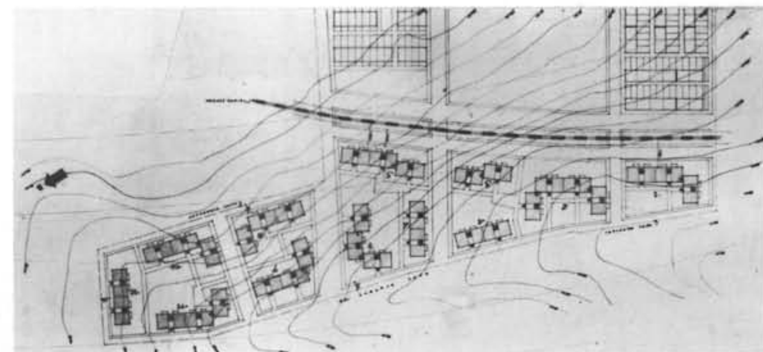

1955-1957

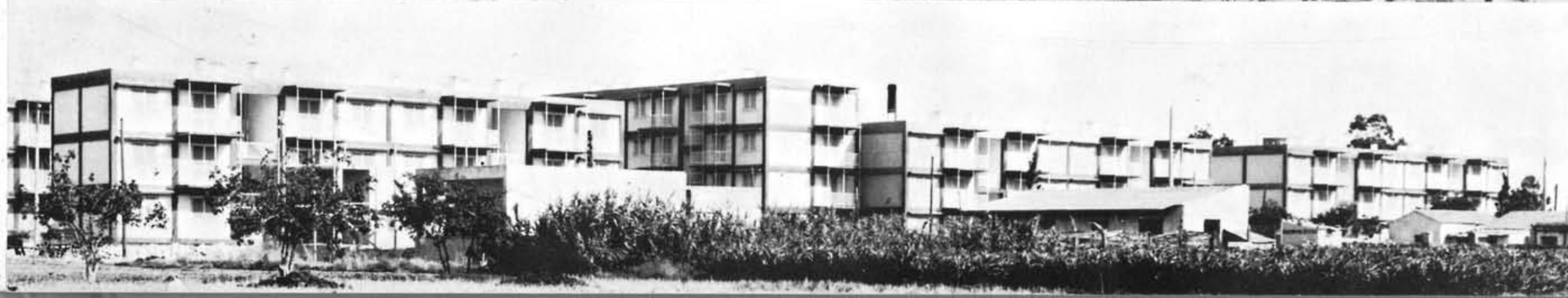
ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ/ΠΕΙΡΑΙΑΣ, ΑΓ. ΙΩΑΝ. ΡΕΝΤΗΣ

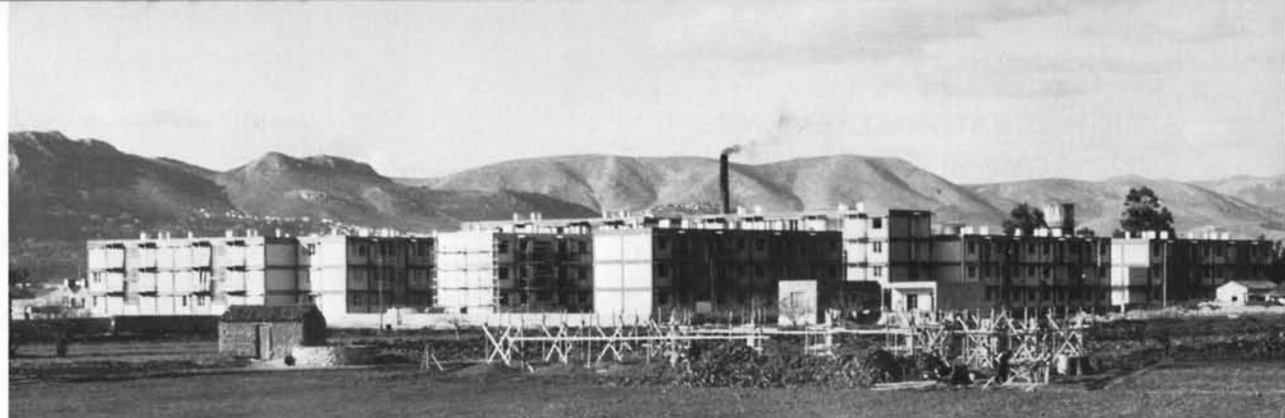
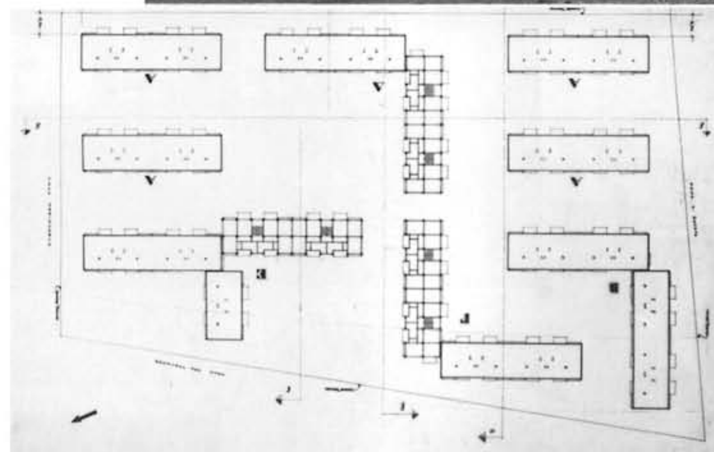
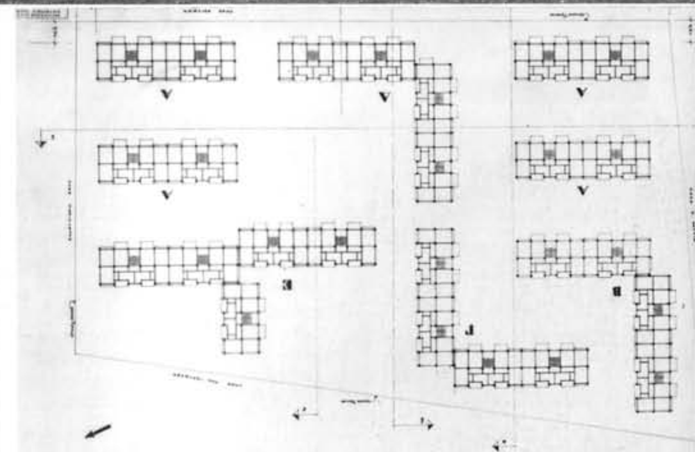
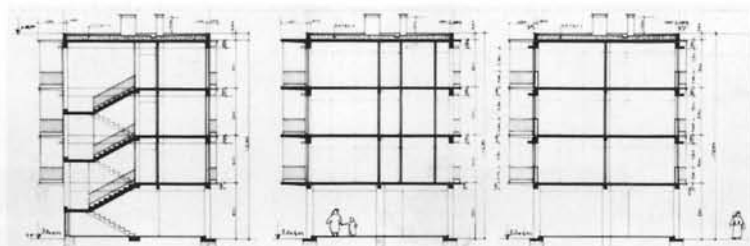
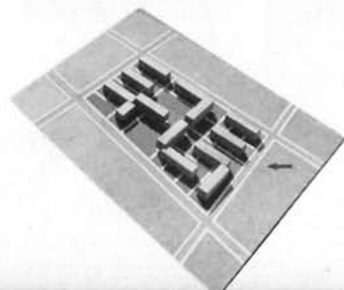
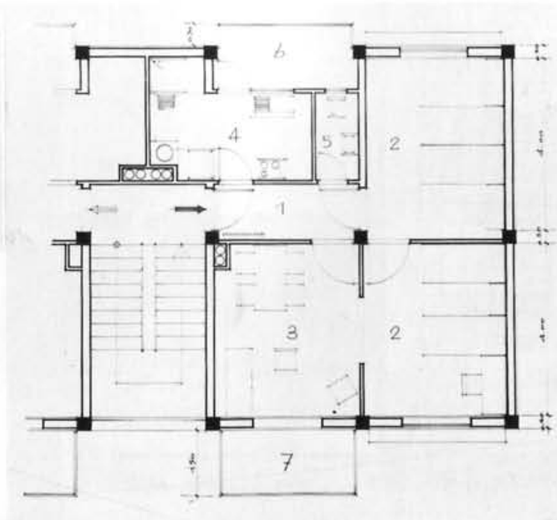
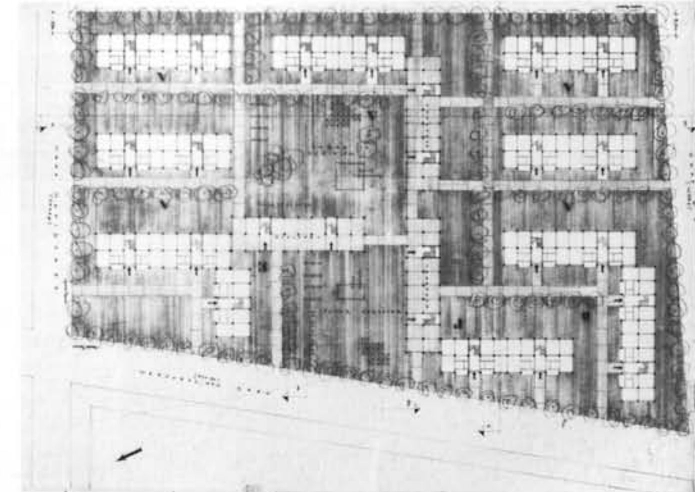
LOW-INCOME HOUSING/PIRAEUS, AG. IOAN. RENTIS

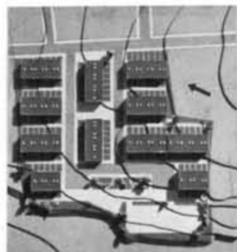

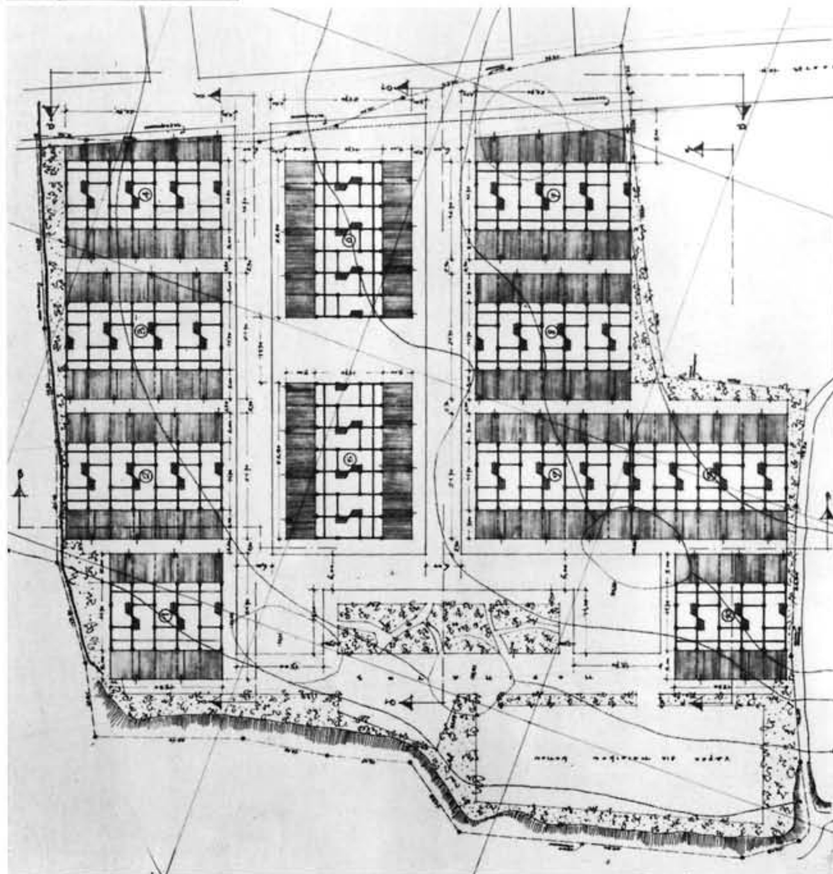

6
4
5
2
1
3
2
7

1955-1957

ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ/ΗΡΑΚΛΕΙΟ

LOW-INCOME HOUSING/IRAKLIO

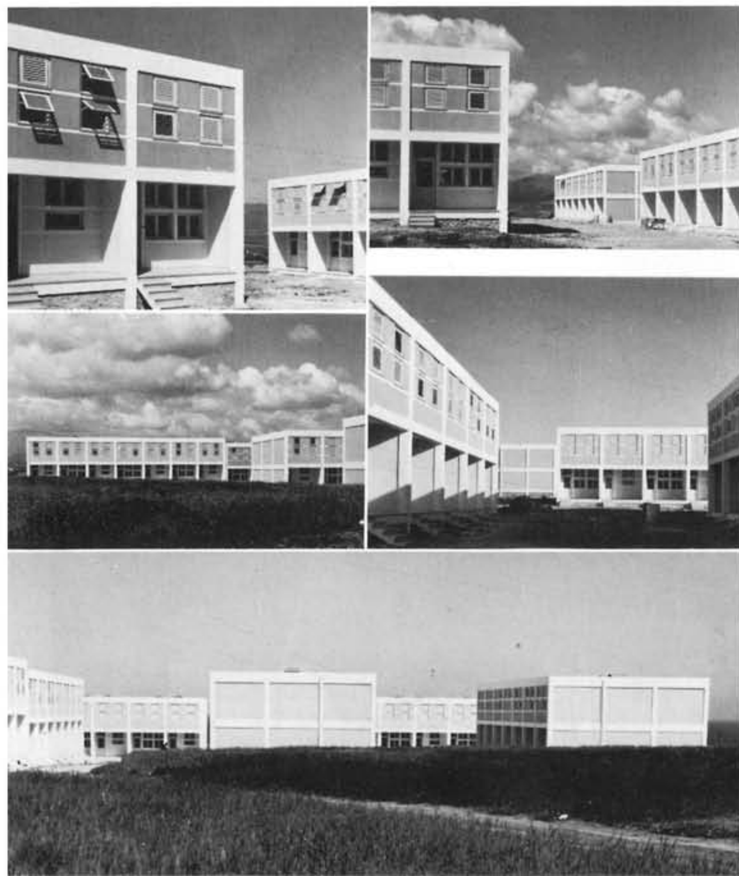

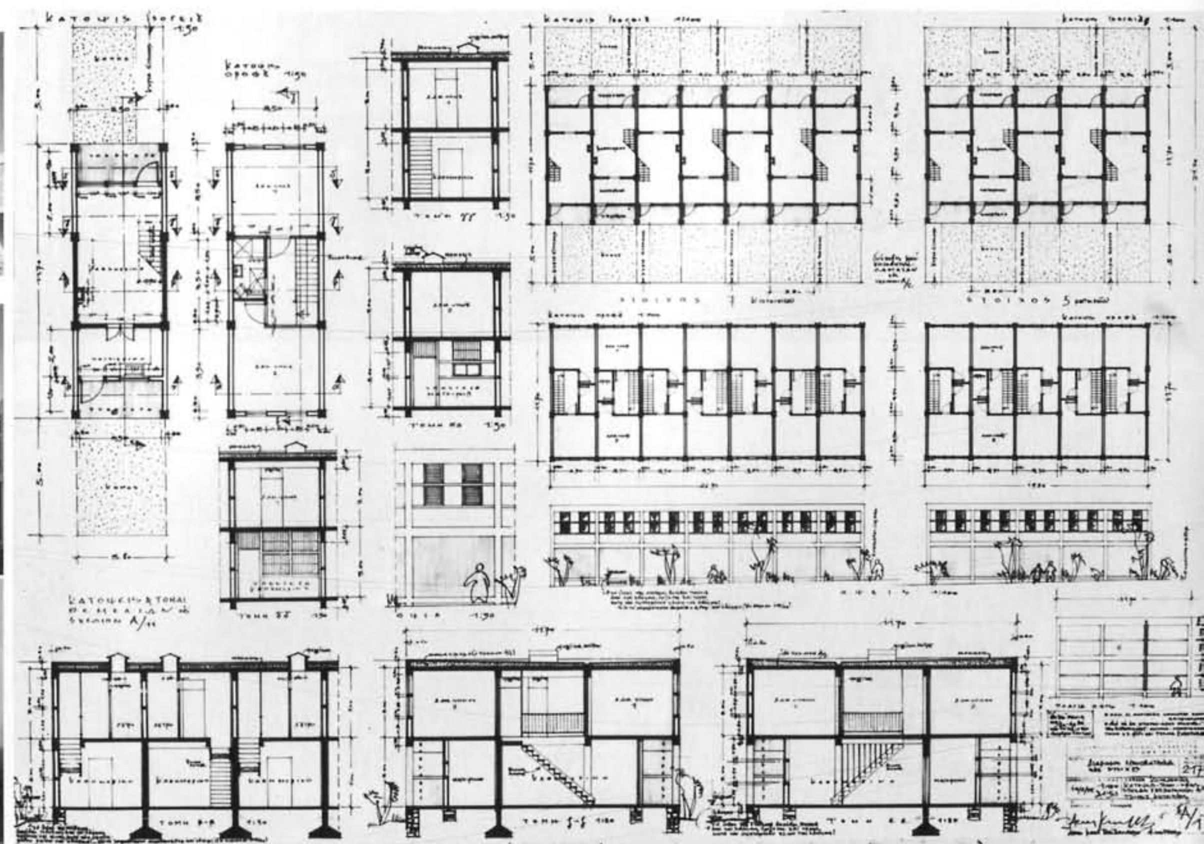

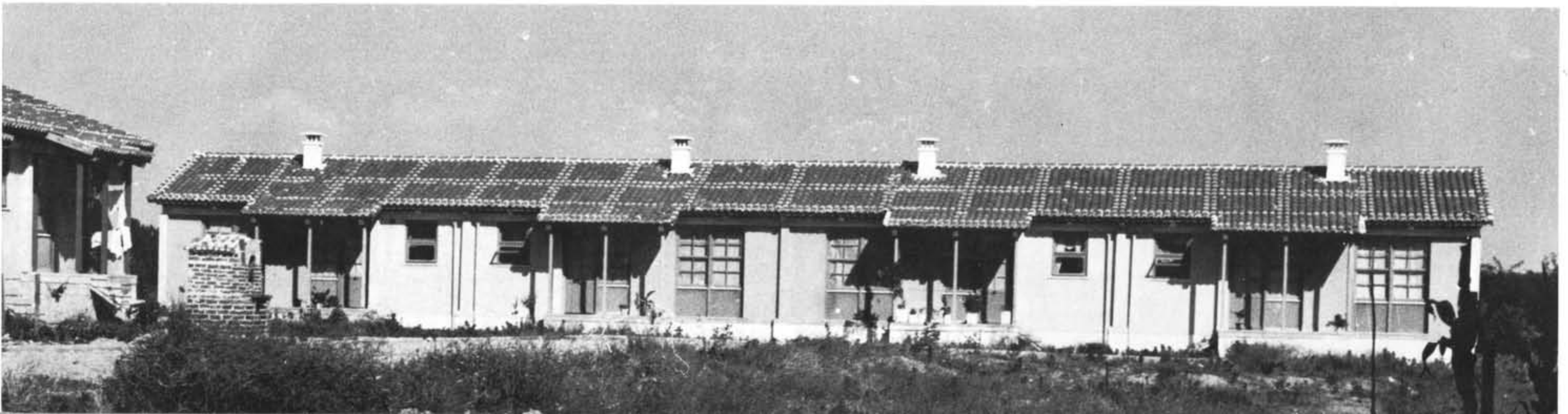

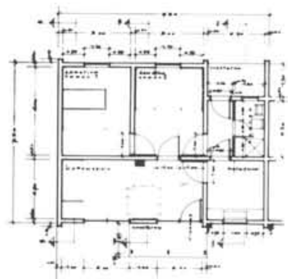
1955-1957
ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ/ΣΕΡΡΕΣ
LOW-INCOME HOUSING/SERRES

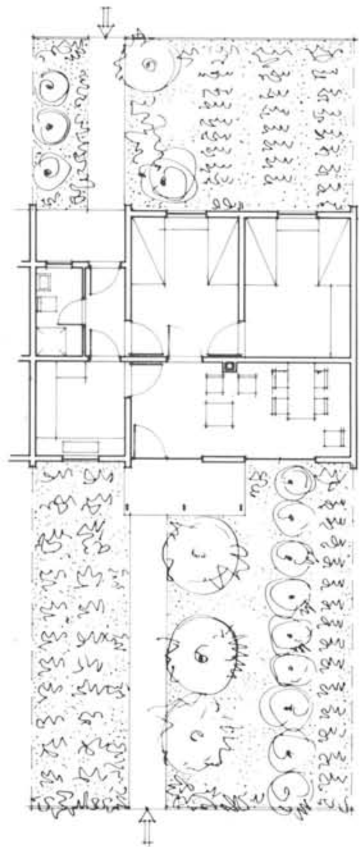

1955-1957

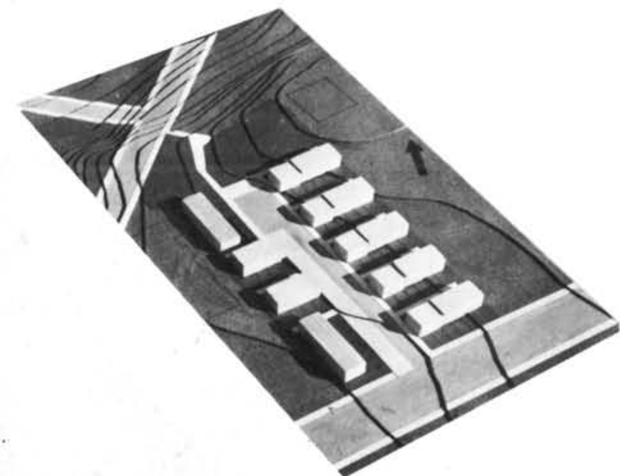
ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ/ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

LOW-INCOME HOUSING/THESSALONIKI

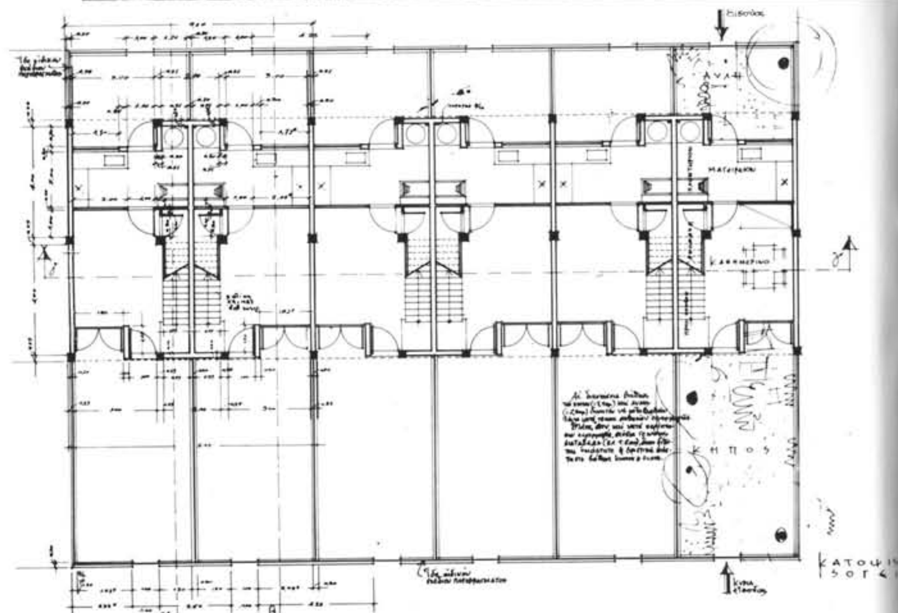

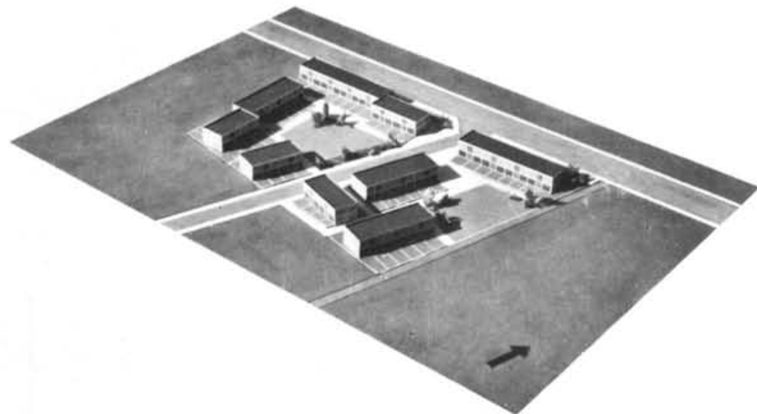

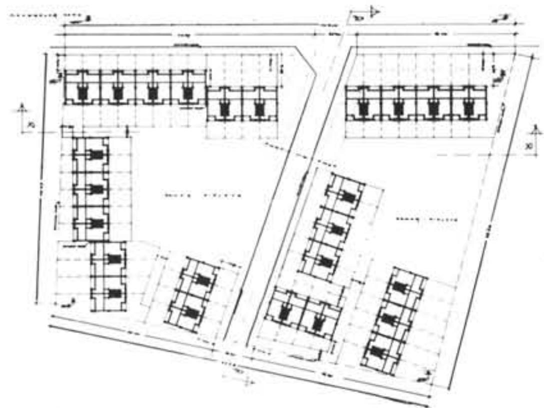

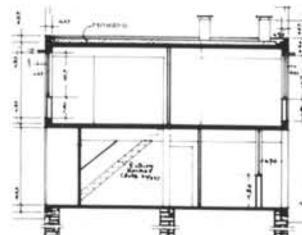
1955-1957

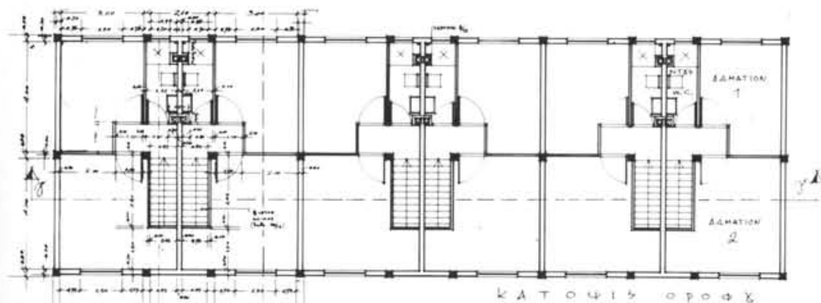
ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ/ΠΥΡΓΟΣ

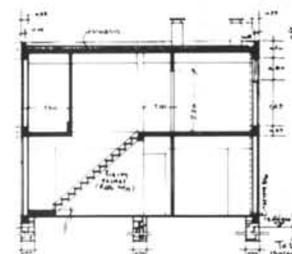
LOW-INCOME HOUSING/PYRGOS

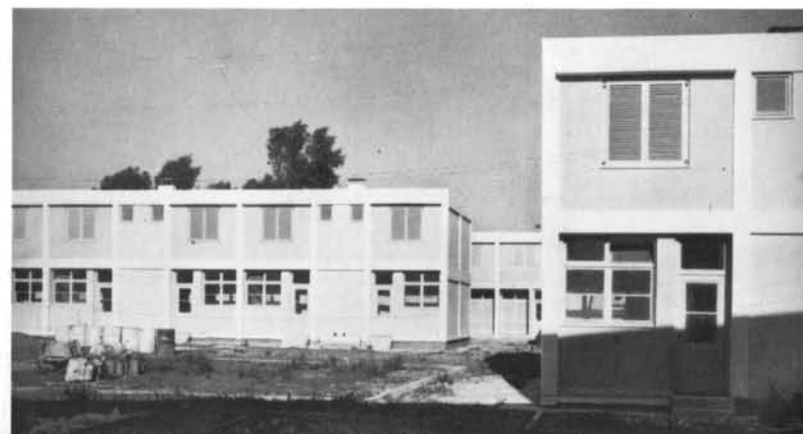

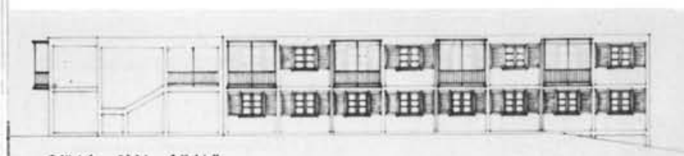

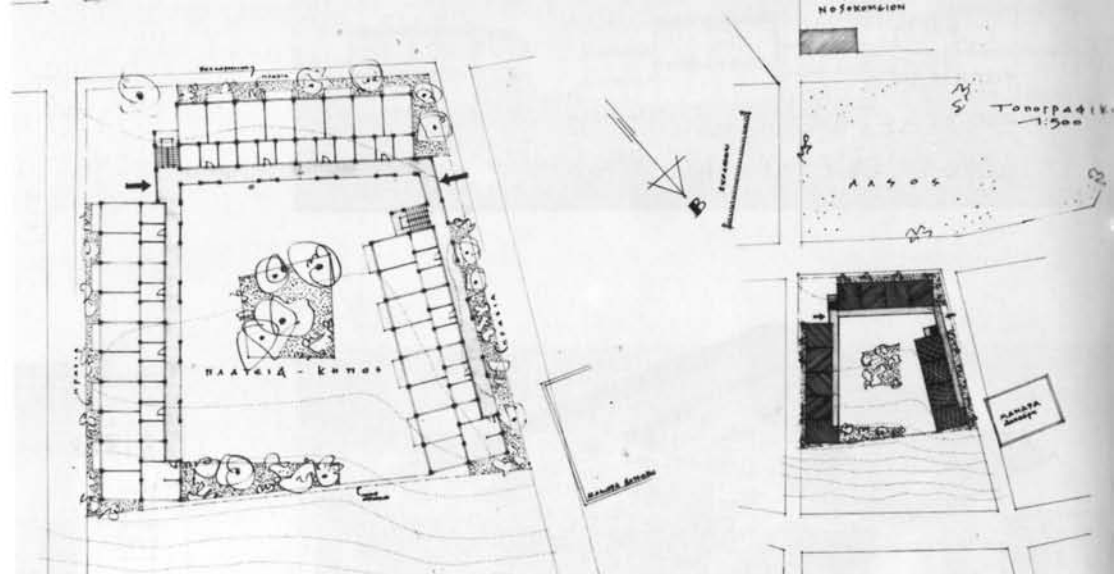

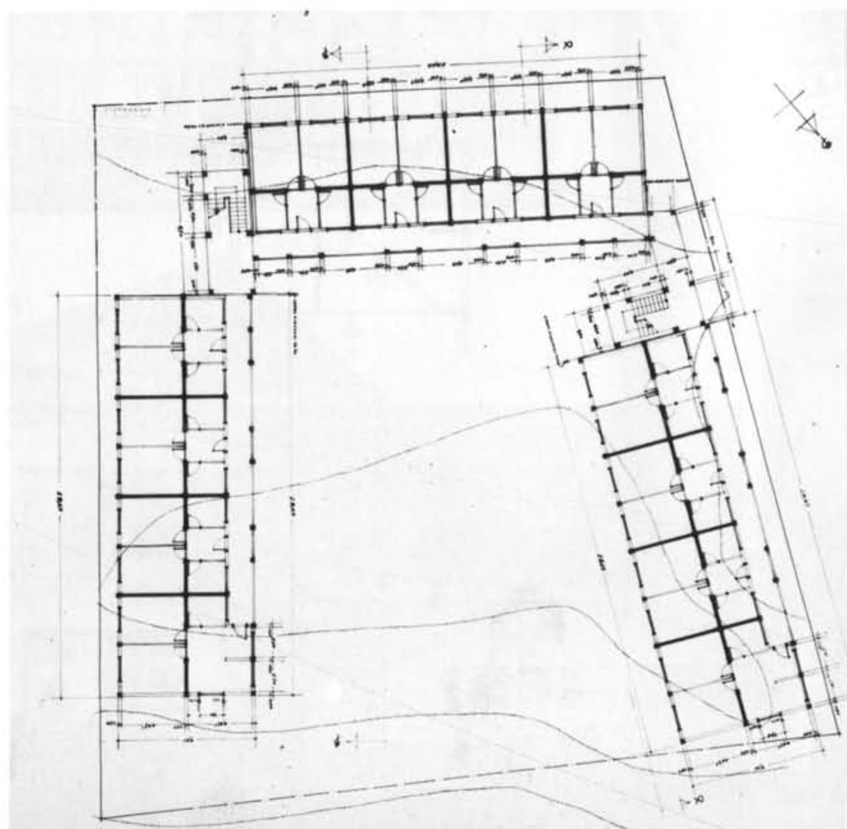
1955-1957

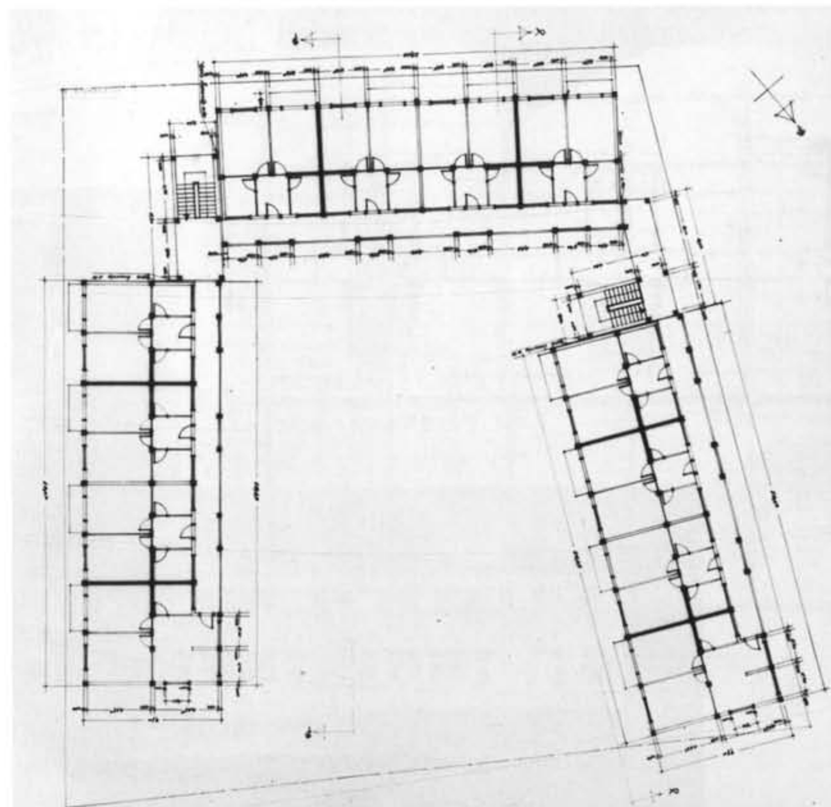
ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ/ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ

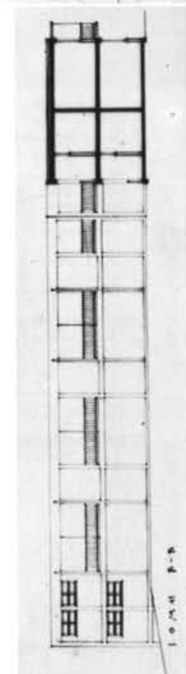
LOW-INCOME HOUSING/AG. NIKOLAOS

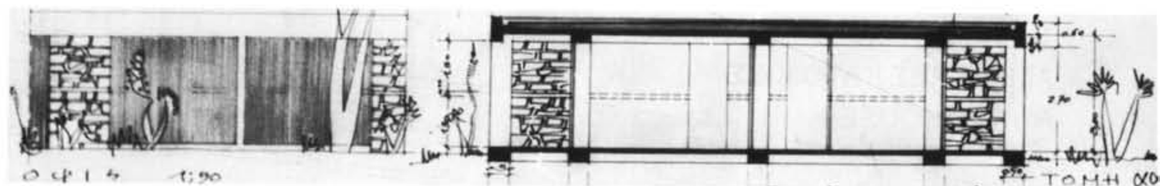

1955-1957
ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ
LOW-INCOME HOUSES

ΚΑΤΟΨΕΙΣ ΚΛ 1:50

ΚΗΠΟΣ

ΥΠΟΣΤΕΓΟ

ΜΑΓΕΙΡΕΙΟΝ

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟ

ΥΠΟΣΤΕΓΟ

ΚΗΠΟΣ

ΚΑΤΟΨΕΙΣ ΚΛ. 1:100

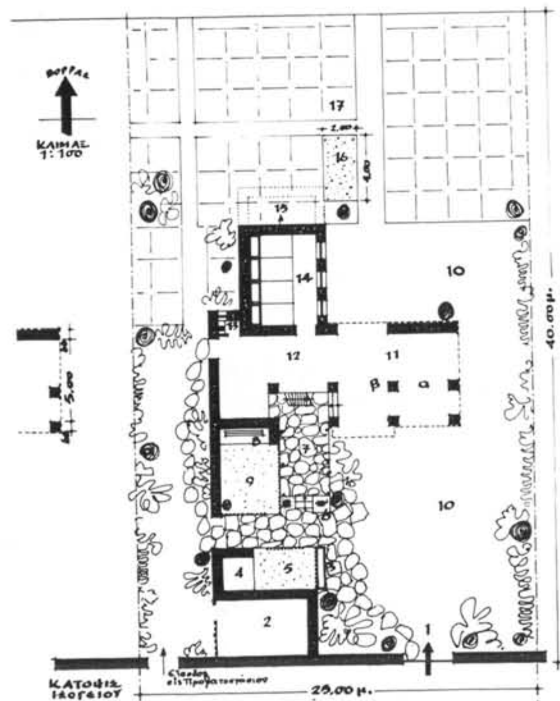
ΟΨΙΣ

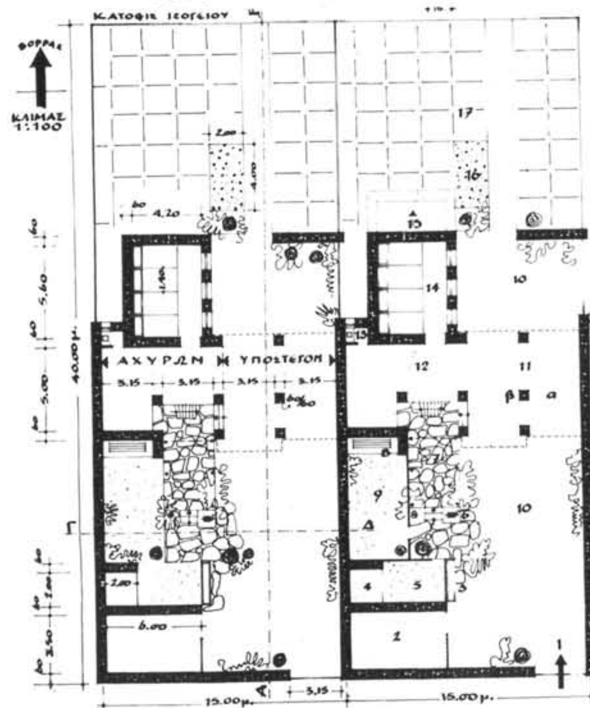
1956

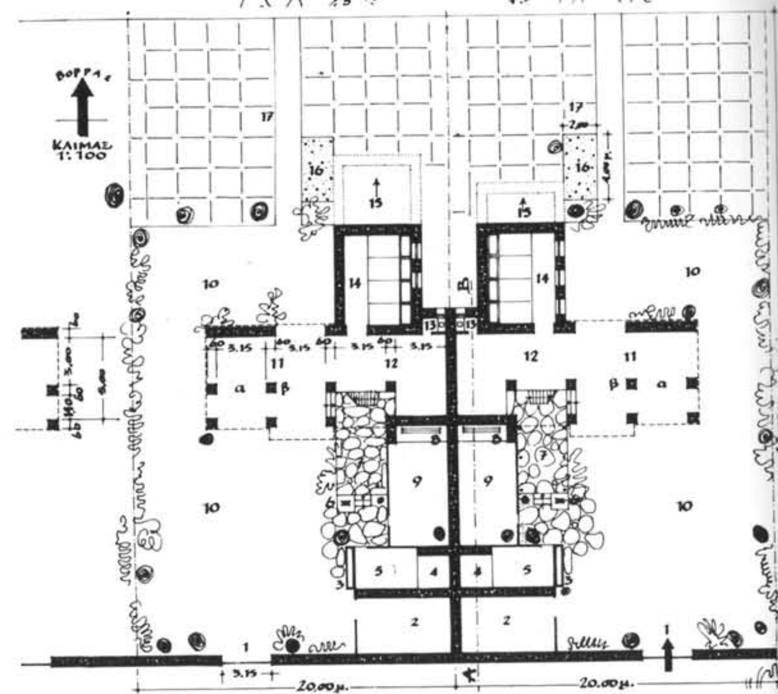
ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ
RURAL HOUSES

ΚΑΤΟΨΙΣ ΟΡΟΦΟΥ

ΚΑΤΟΨΙΣ ΟΡΟΦΟΥ

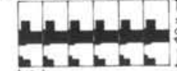

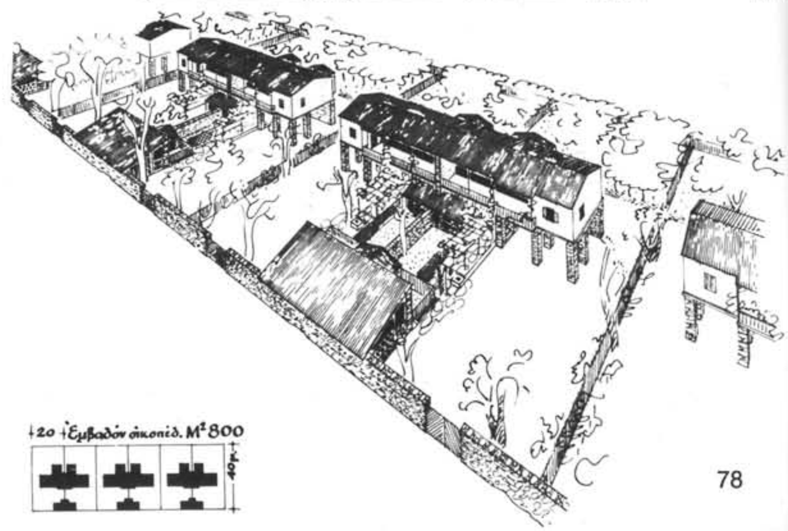

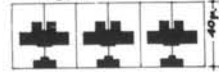

Ἐμβαδὸν οἰκοπέδου M² 1000

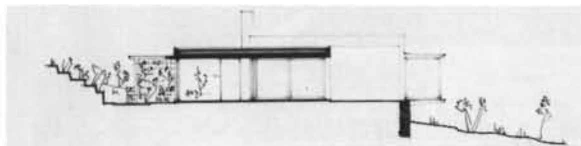
Ἐμβαδὸν οἰκοπεδ. M² 600

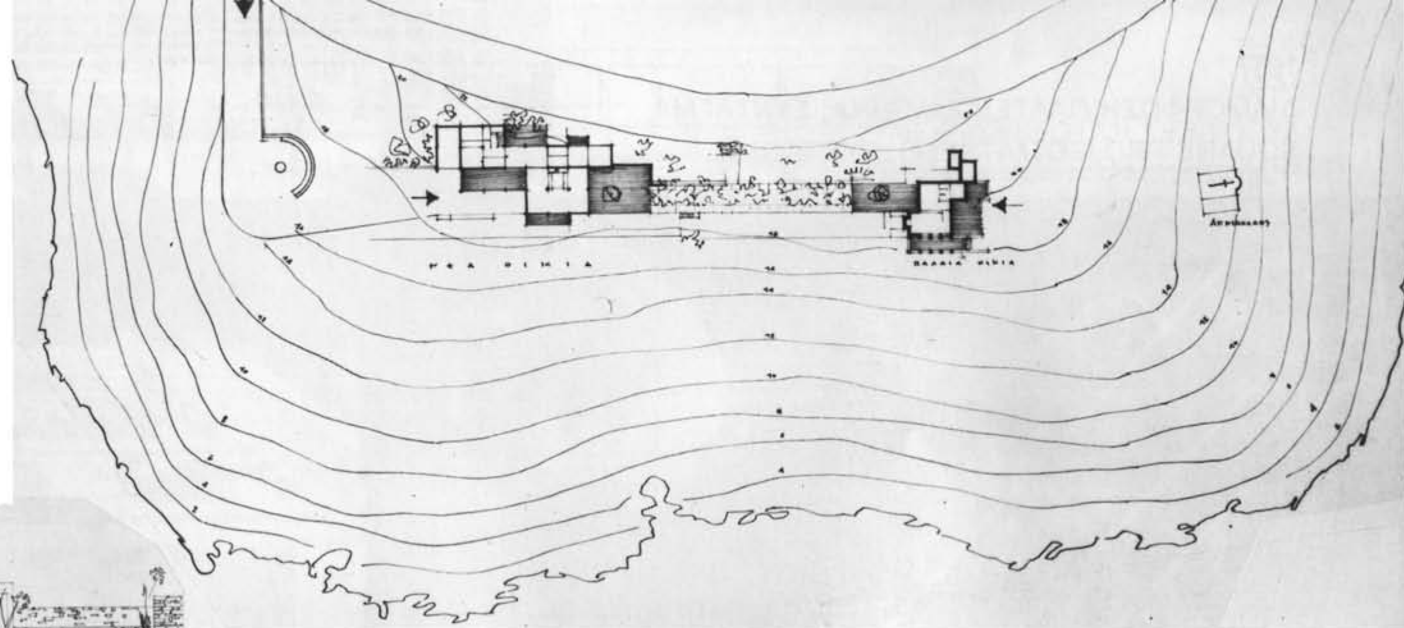

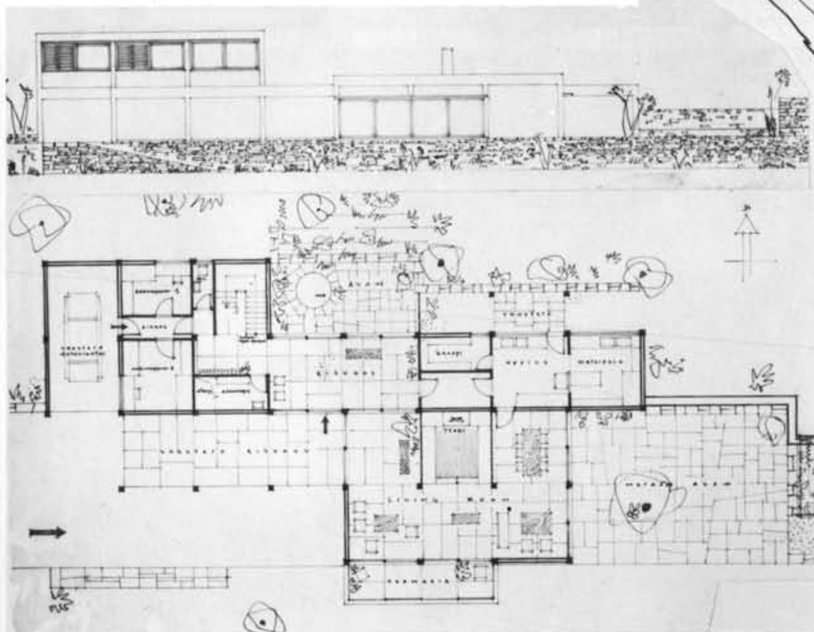

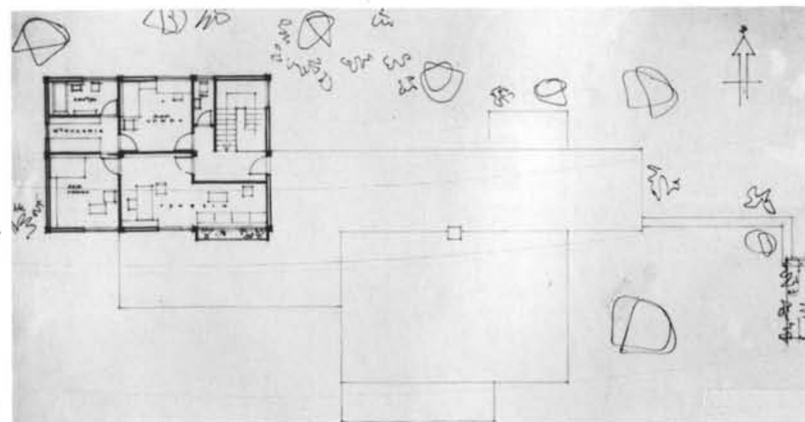
Ἐμβαδὸν οἰκοπεδ. M² 800

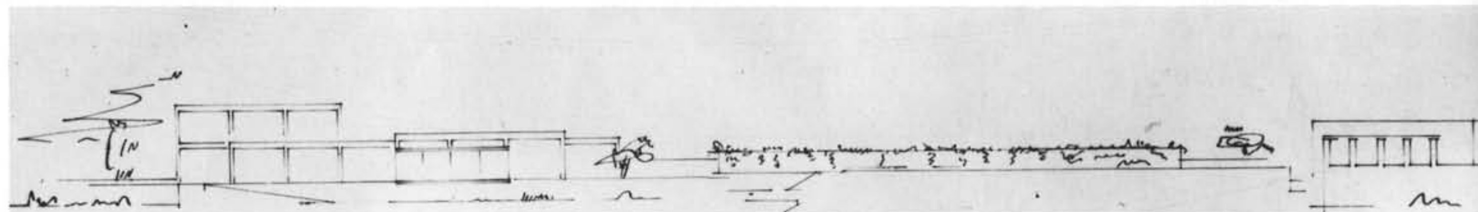
1957
ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ (4)/ΕΛΕΥΣΙΝΑ
ONE FAMILY HOUSE (4)/ELEUSIS

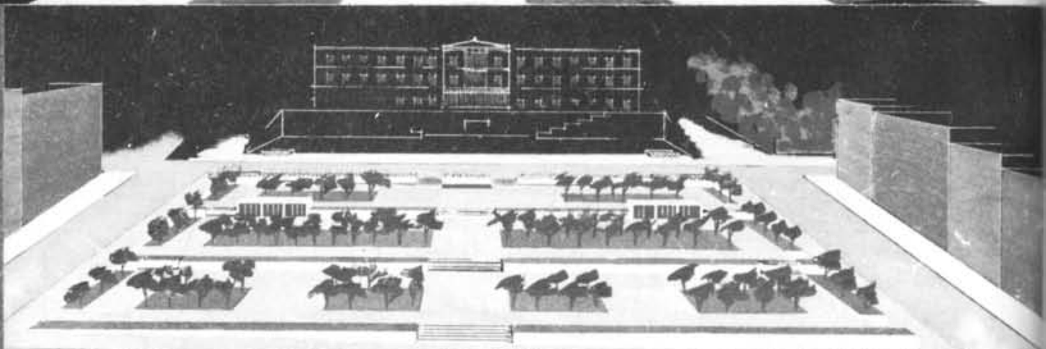

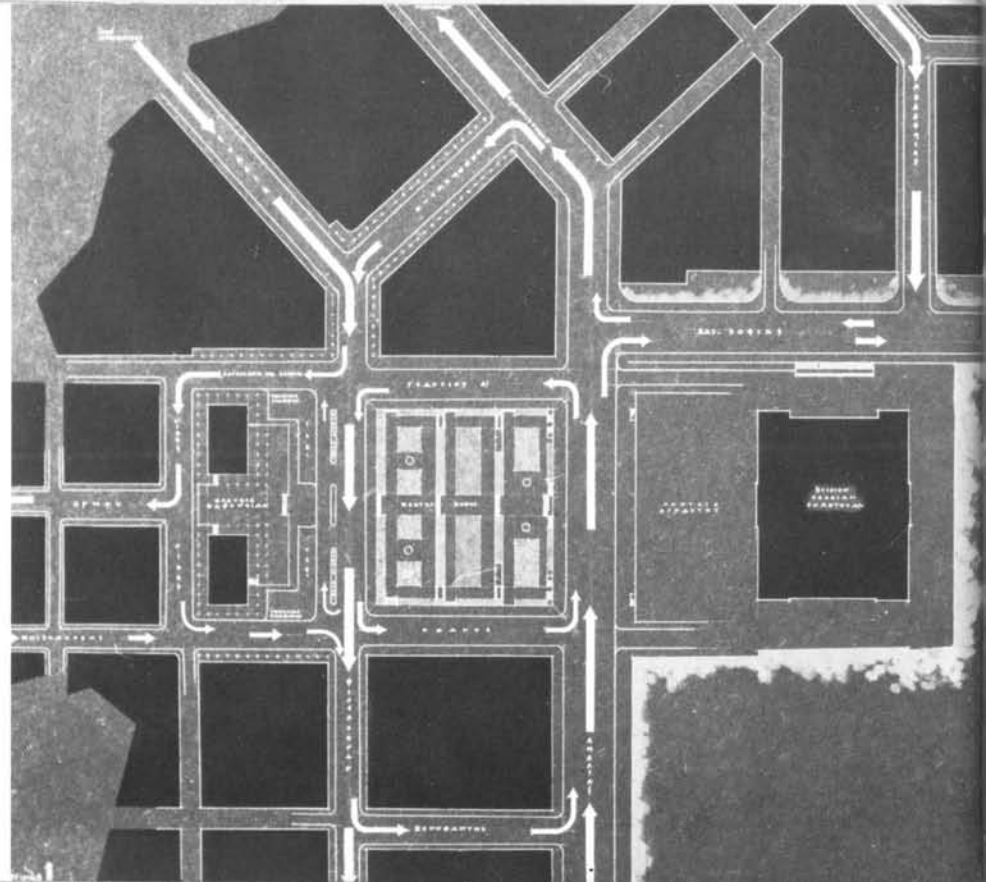
1957

ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ/ΑΘΗΝΑ, ΣΥΝΤΑΓΜΑ

SQUARE PROJECT/ATHENS, SYNTAGMA

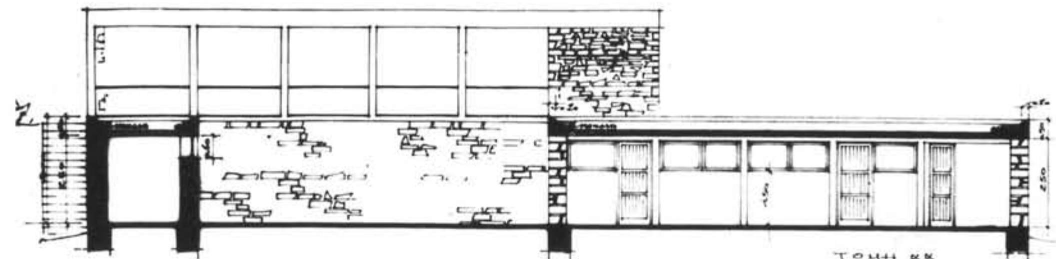

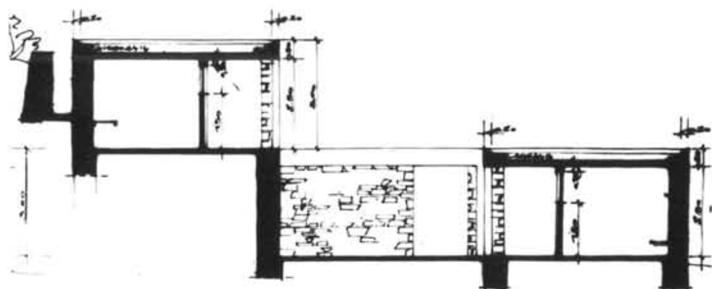

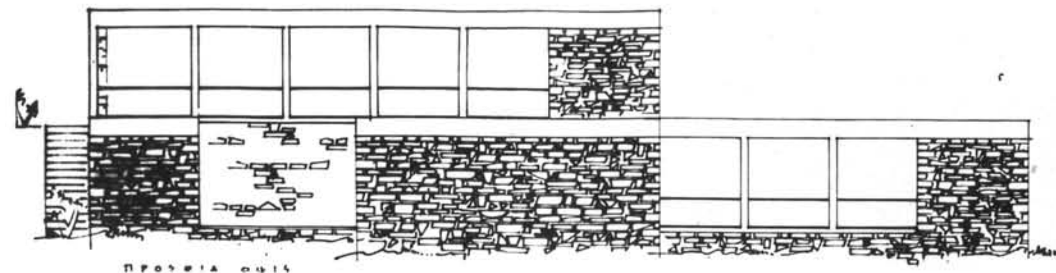
1958

ΑΠΟΔΥΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΗΘΟΠΟΙΟΥΣ/ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ

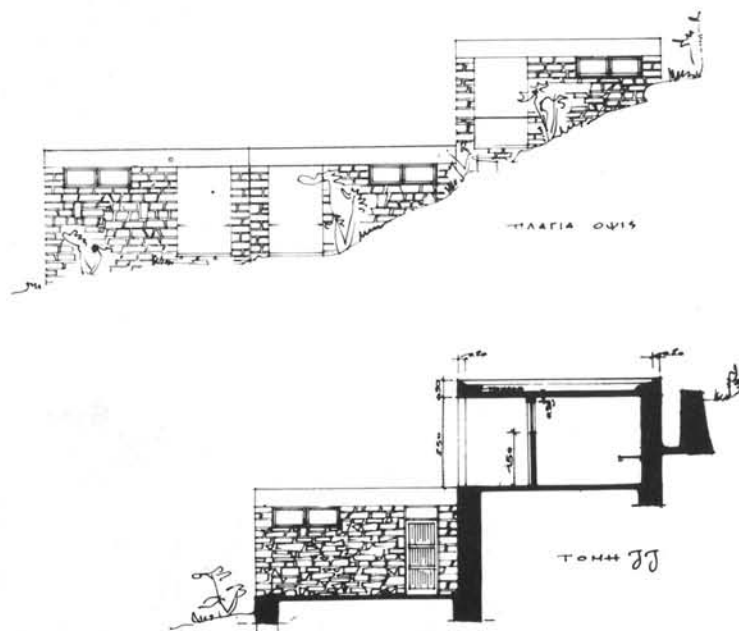
DRESSING ROOMS/EPIDAUROS

Ξερολιθοδομή

ΑΥΛΗ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

ΑΠΟΔΥΤΗΡΙΑ ΑΝΔΡΩΝ

W.C.

ΥΠΟΣΤΕΓΟΝ

ΥΠΟΣΤΕΓΟΝ

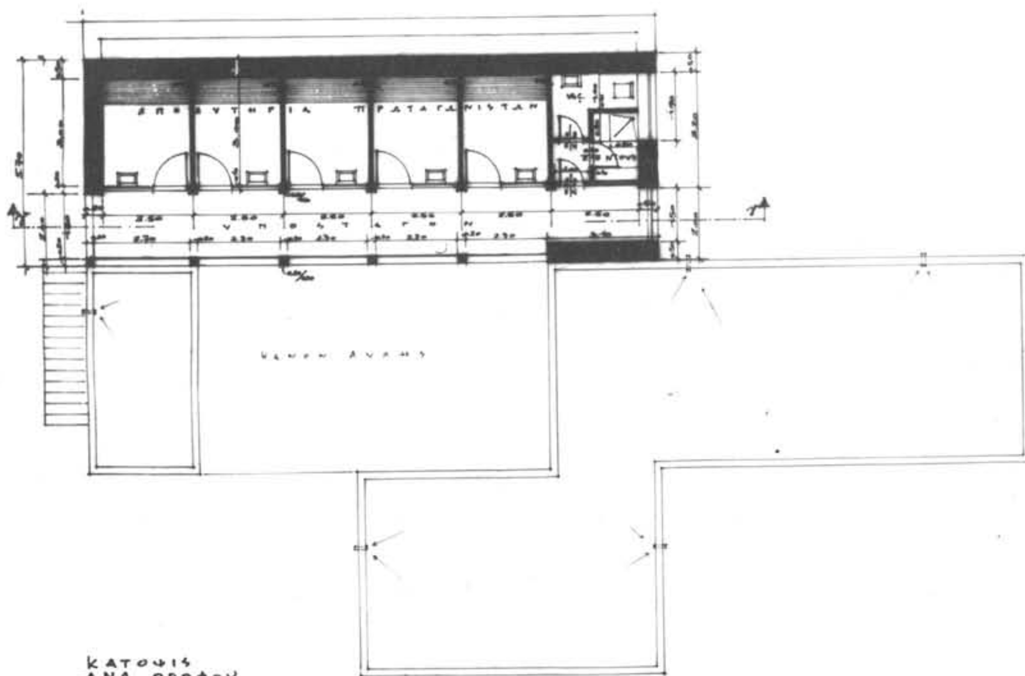
ΑΠΟΔΥΤΗΡΙΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

W.C.

ΚΑΤΟΨΙΣ
ΚΑΤΑ ΟΡΟΦΟΥ

ΚΑΤΟΨΙΣ
ΑΝΩ ΟΡΟΦΟΥ
ΚΑΤΟΨΙΣ ΔΩΜΑΤΙΩΝ ΚΑΤΩ ΟΡΟΦΟΥ

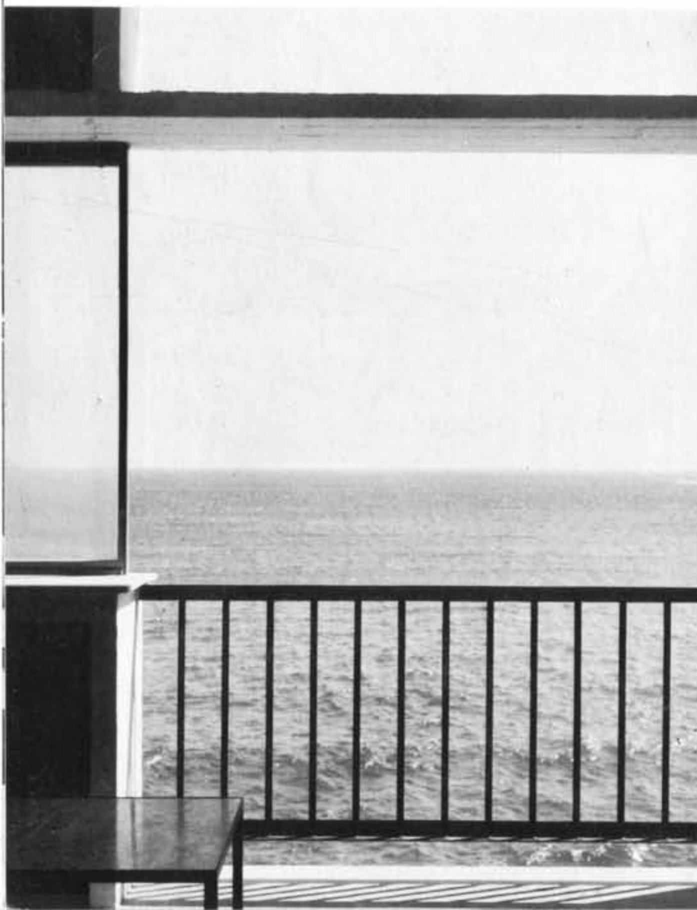

1958

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΤΡΙΤΩΝ/ΑΝΔΡΟΣ

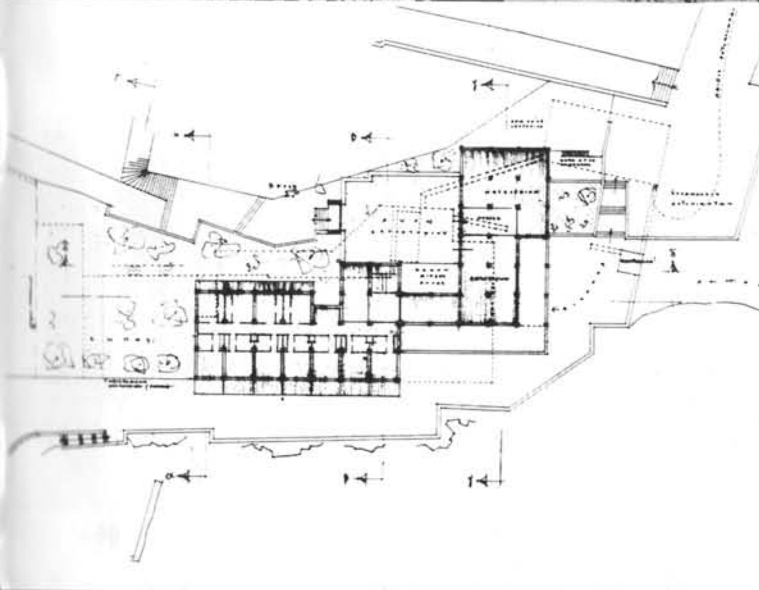
HOTEL TRITON/ANDROS

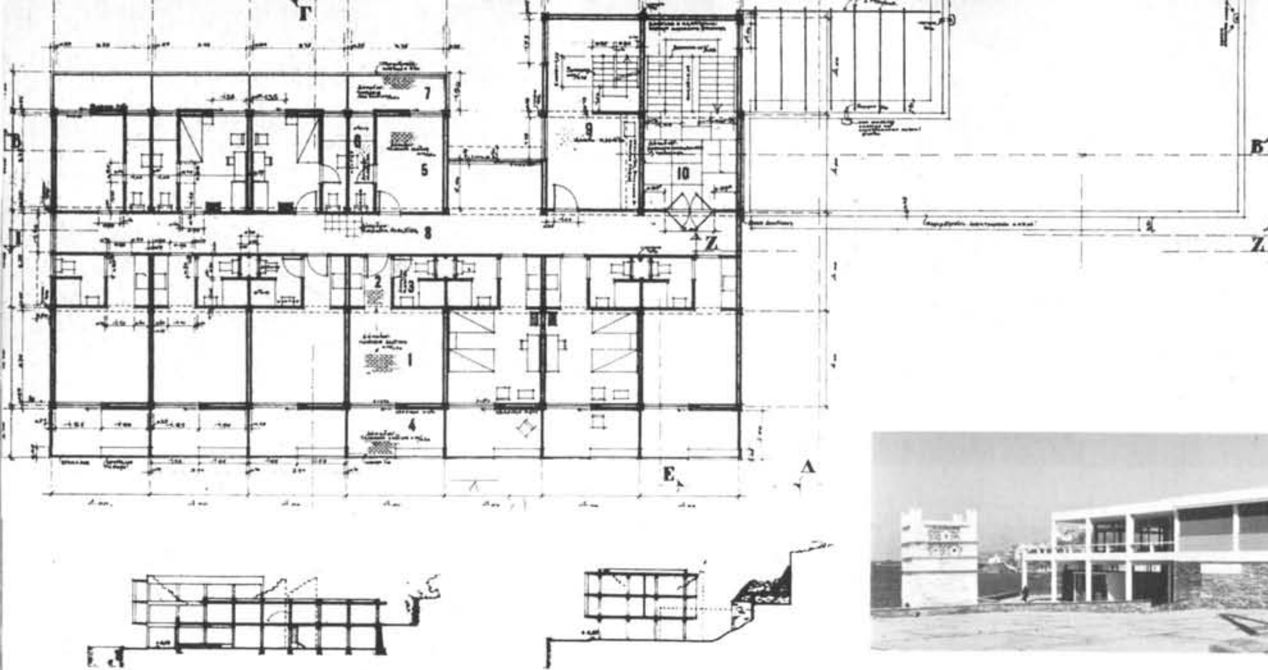

E Λ H Θ 16 15 14 Γ 7 6 5 9 10 11 12 13 B I 8 Z 2 3 1 4 E Γ A

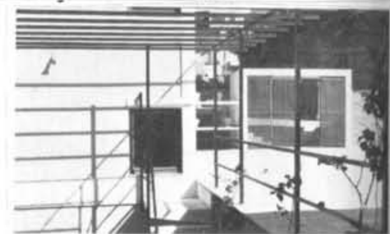

Γ
7
9
6
5
10
B
8
Z
2
3
1
4
E
A

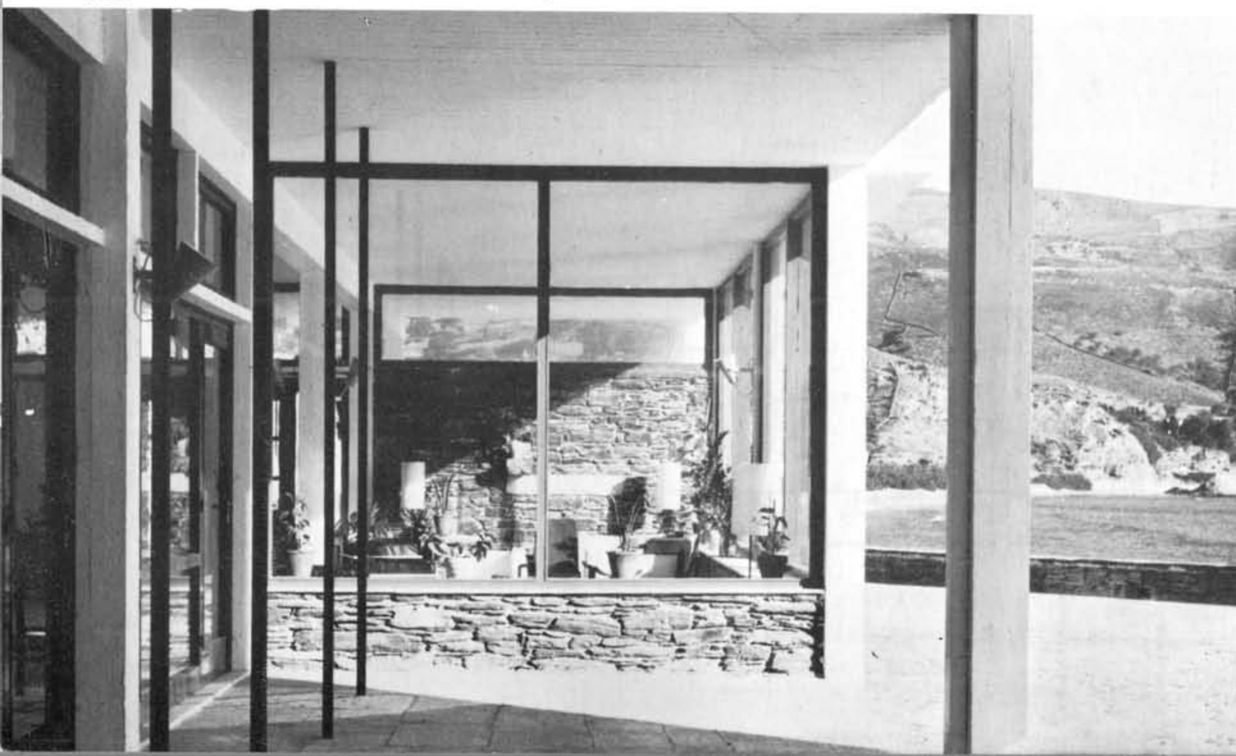

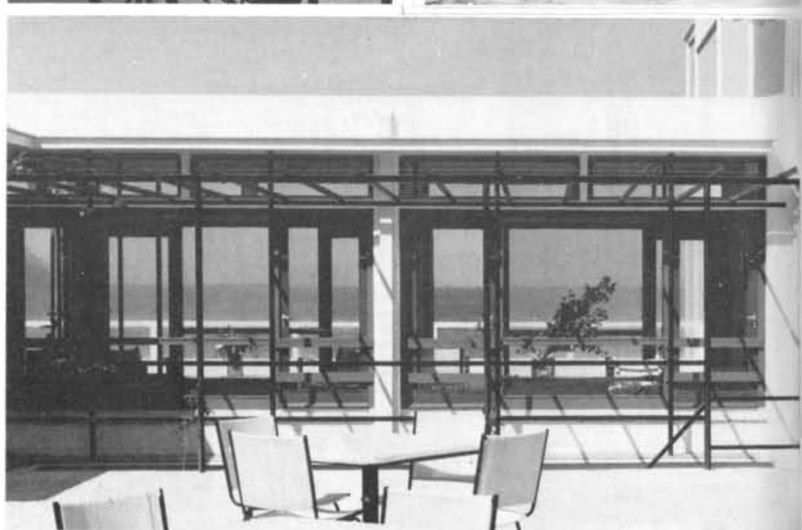

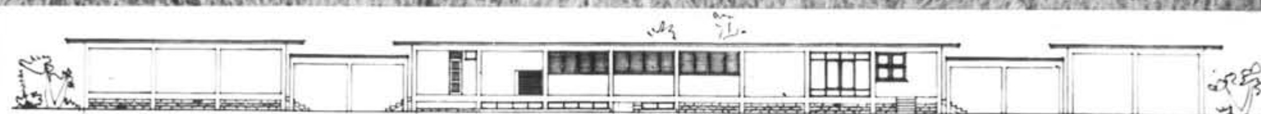

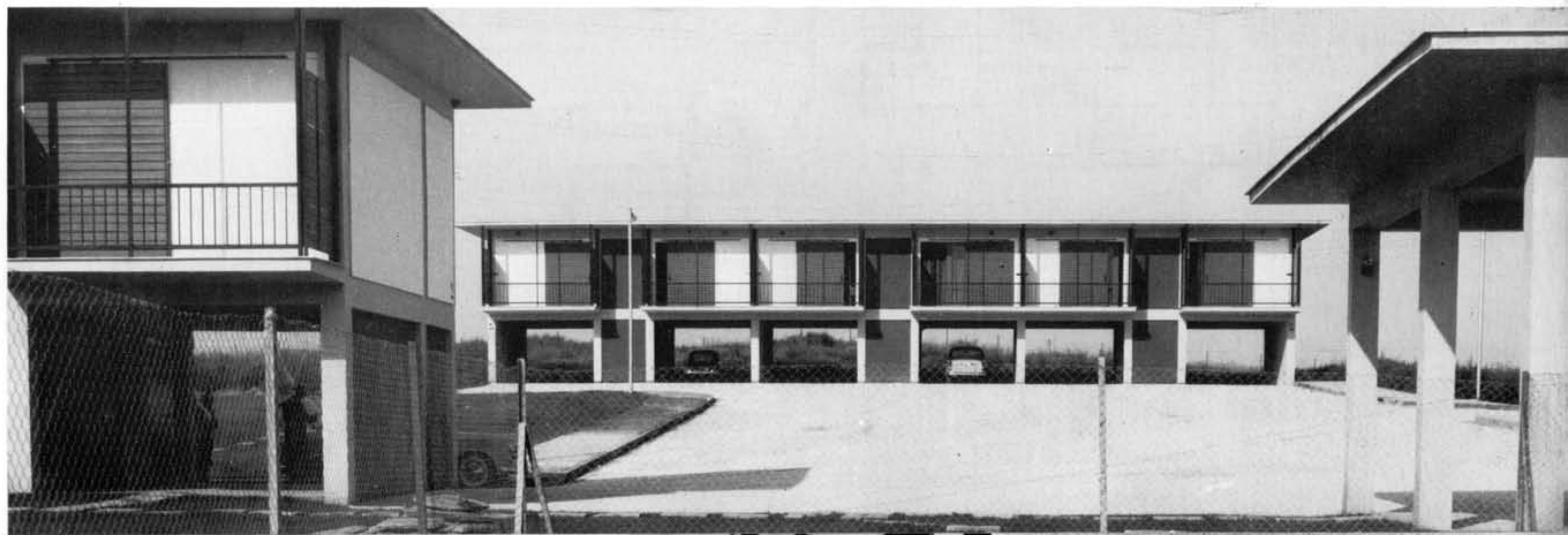

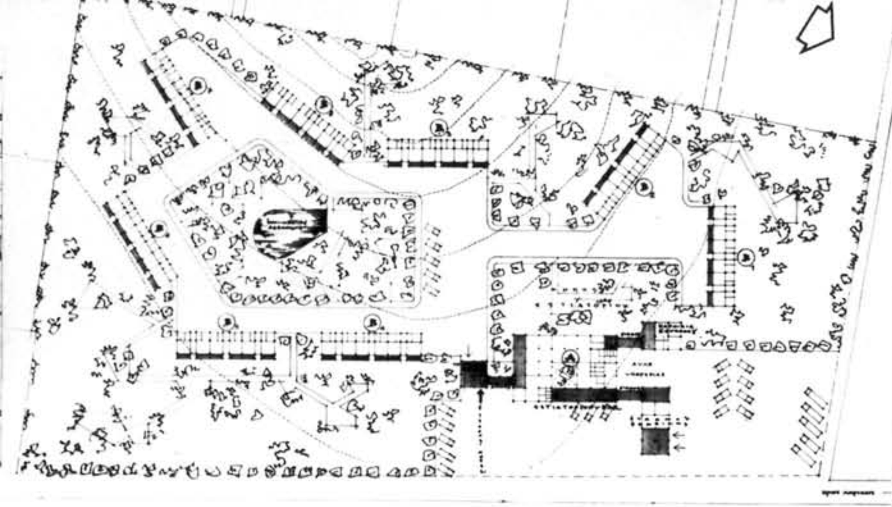
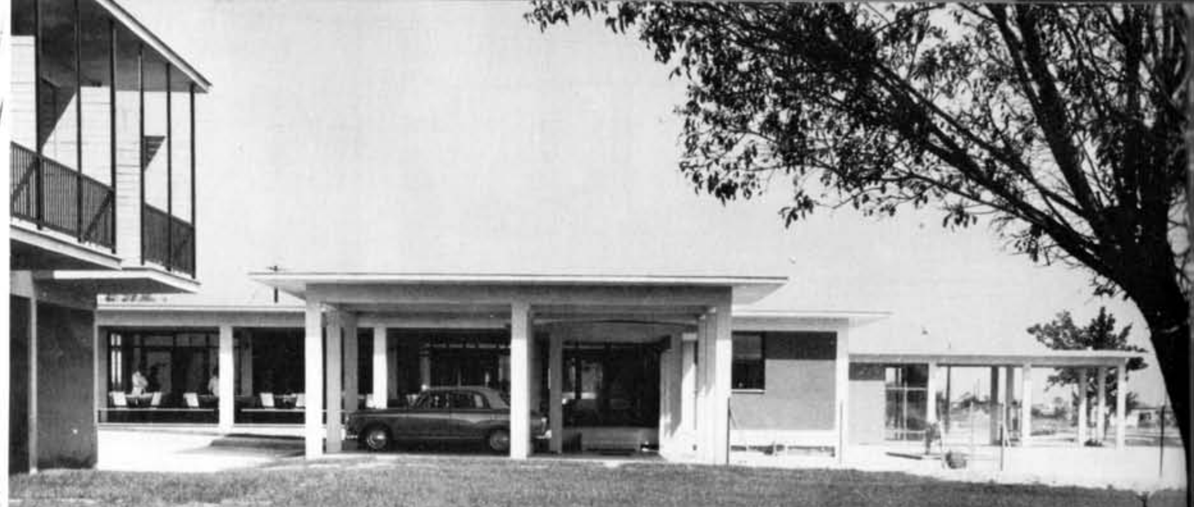
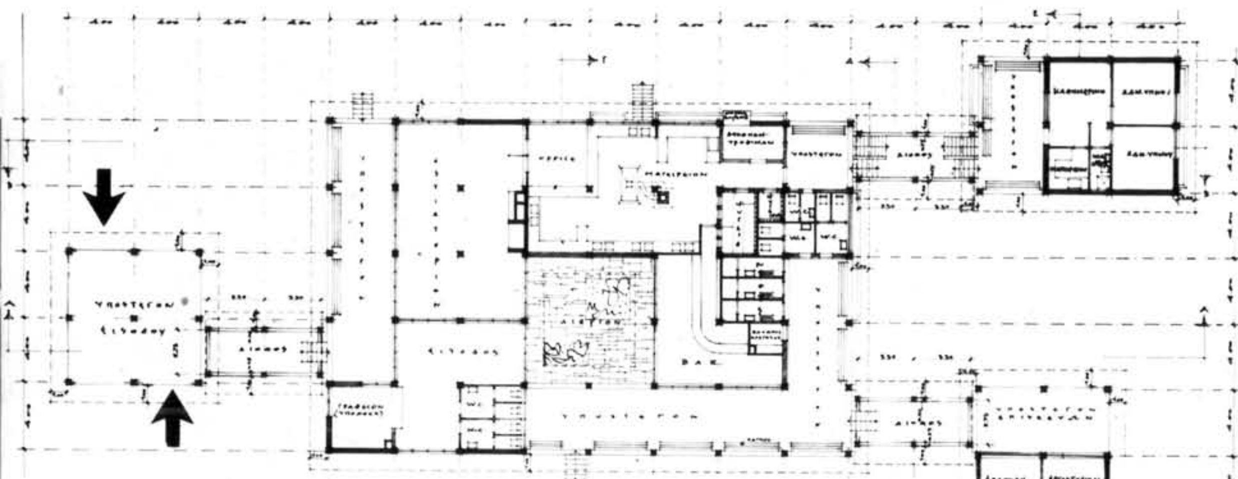
1959
ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ/ΛΑΡΙΣΑ
MOTEL XENIA/LARISSA

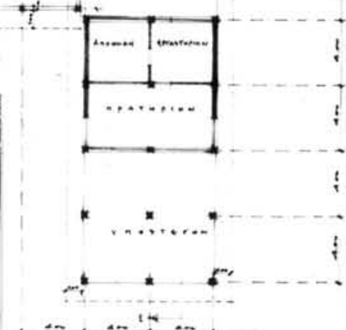

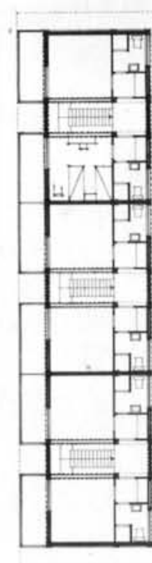

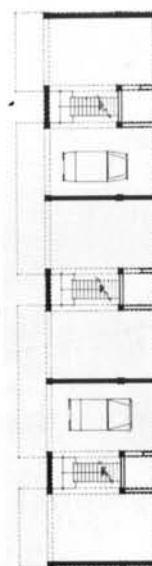

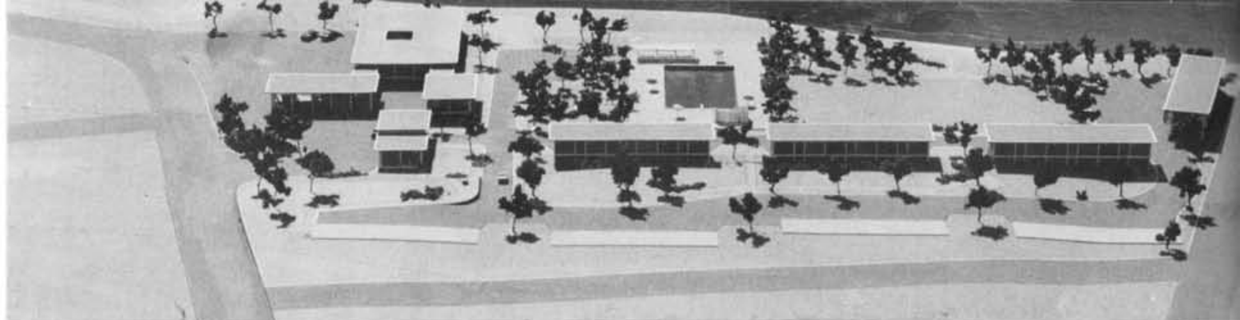

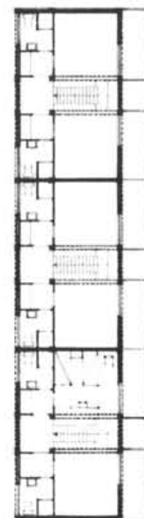

1959
ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ/ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ
MOTEL XENIA/IGOUMENITSA

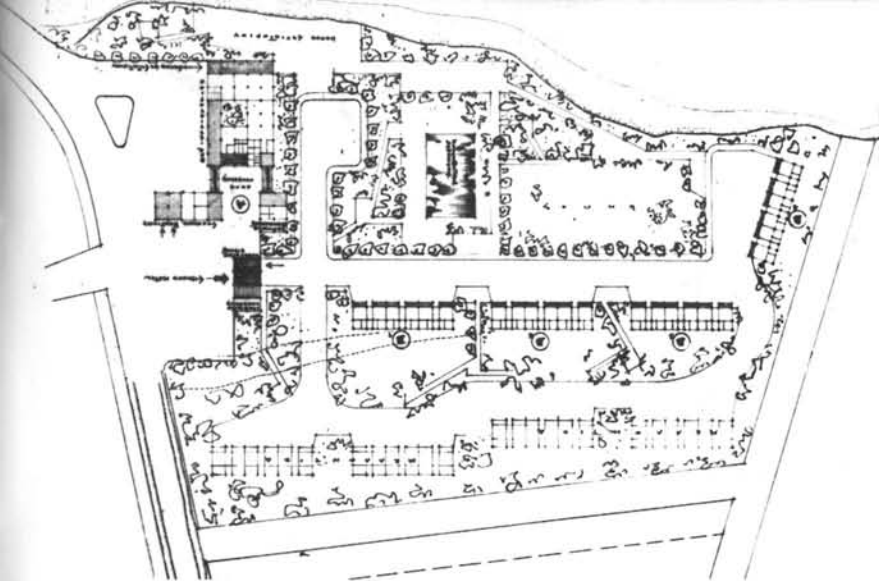

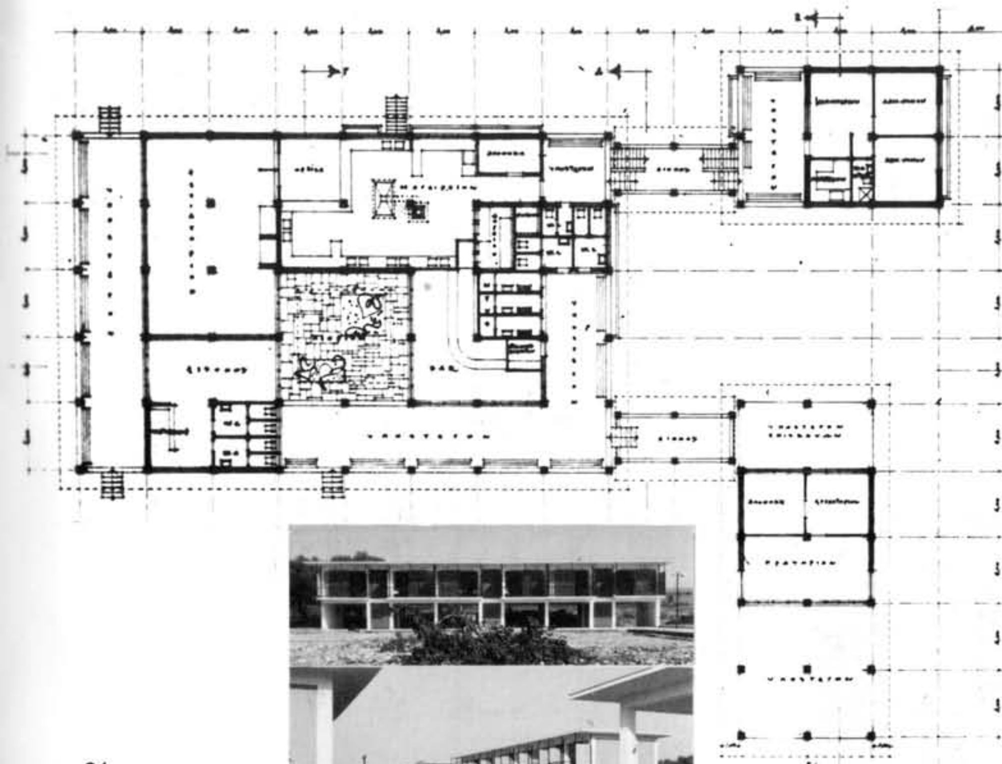

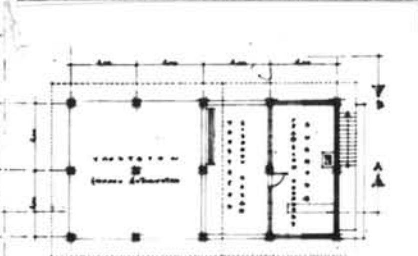

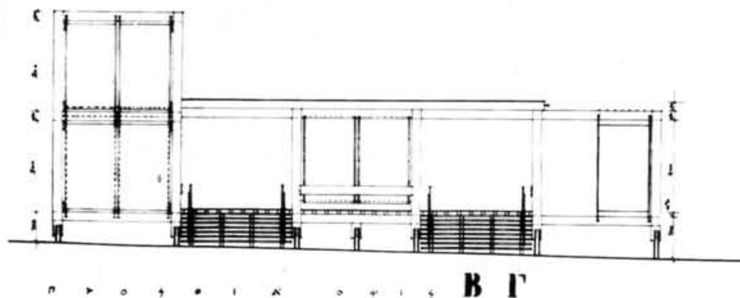

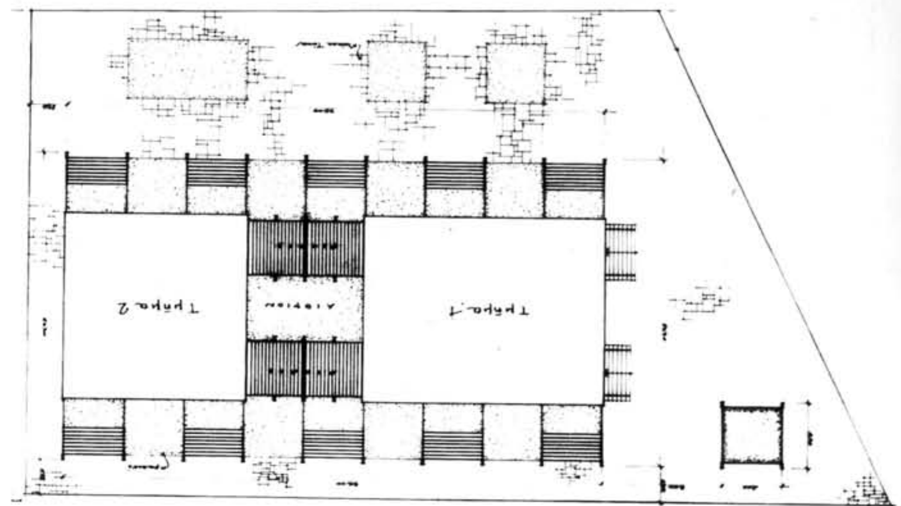

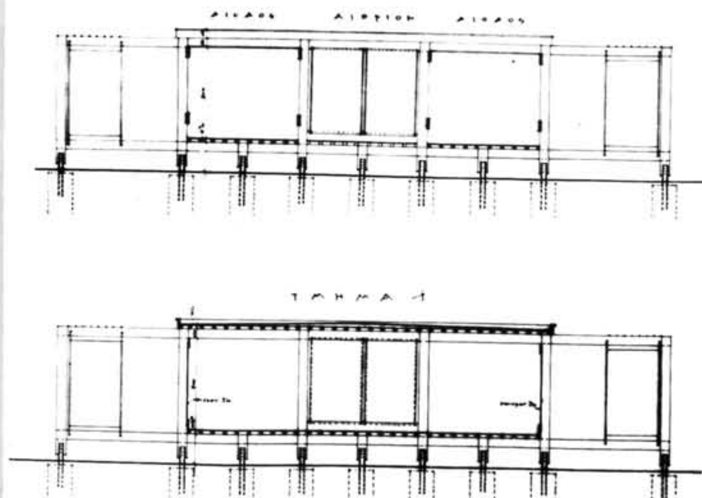

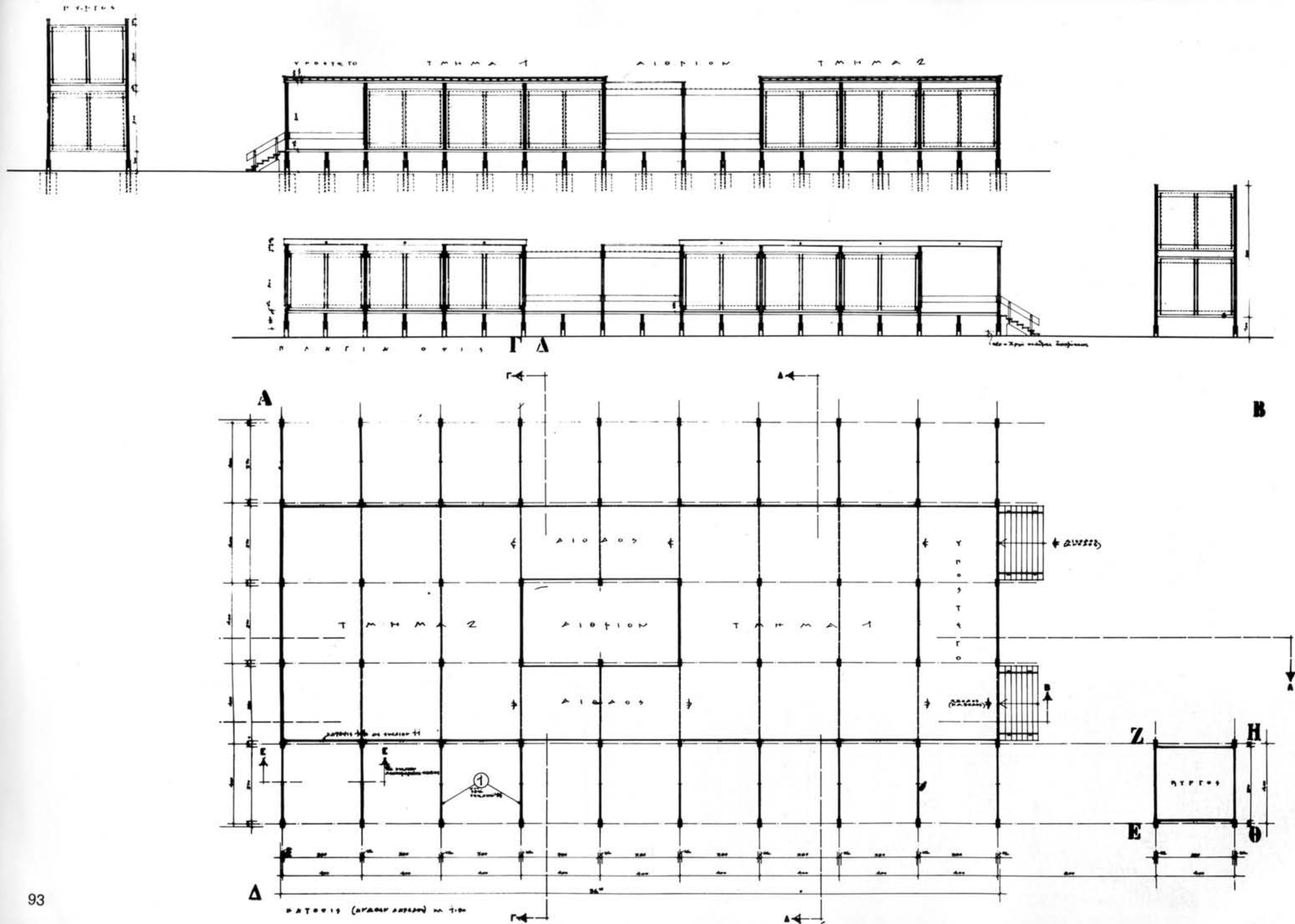

1959
ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ ΕΟΤ/ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
EOT PAVILION/THESSALONIKI

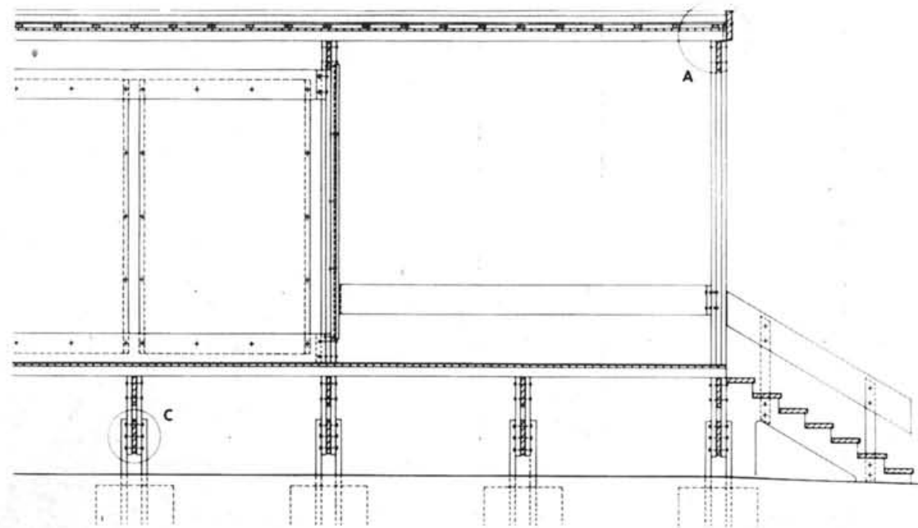

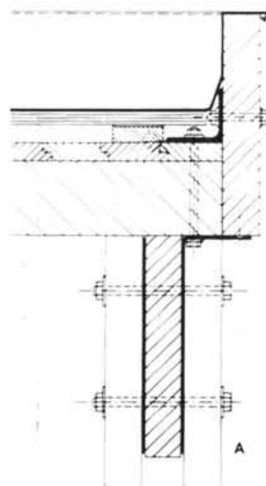

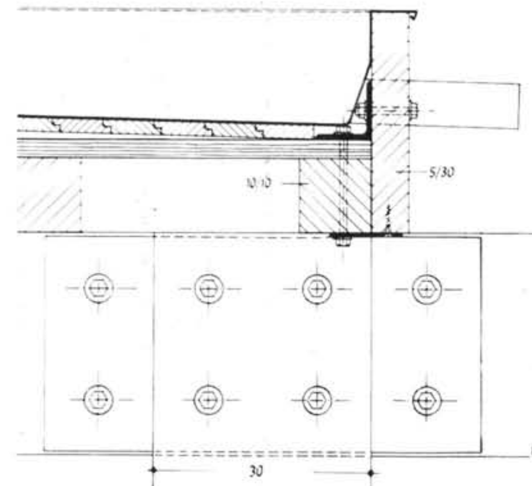

ΤΜΗΜΑ 1
ΑΙΘΡΙΟΝ
ΤΜΗΜΑ 2
ΓΔ
Α
Β
ΑΙΘΟΥΣ
ΑΙΘΡΙΟΝ
ΤΜΗΜΑ 1
ΤΜΗΜΑ 2
Ζ
Η
Ε
Θ
Δ

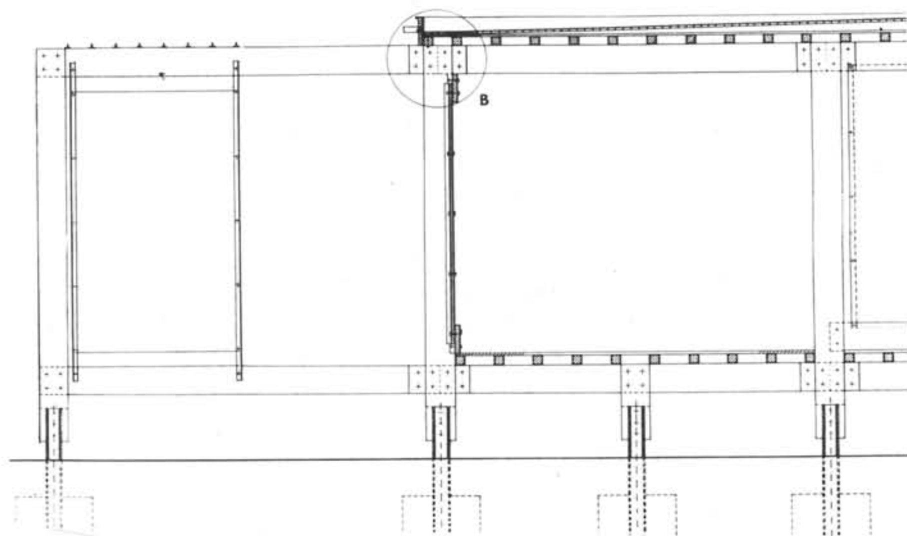
A
C

A

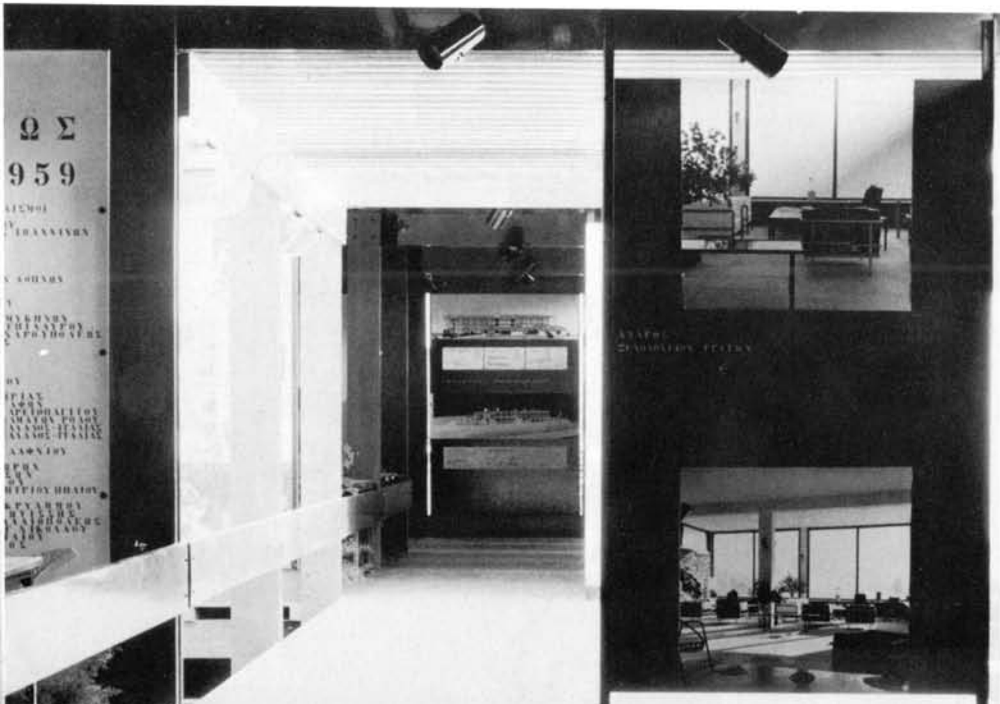

10/10
5/30
30
B

B

EOT

EOT
GRIECHI
ZENTRAI
FUER
FREMDE
VERKEH
NATIONAL
TOURIST
ORGANIZATION

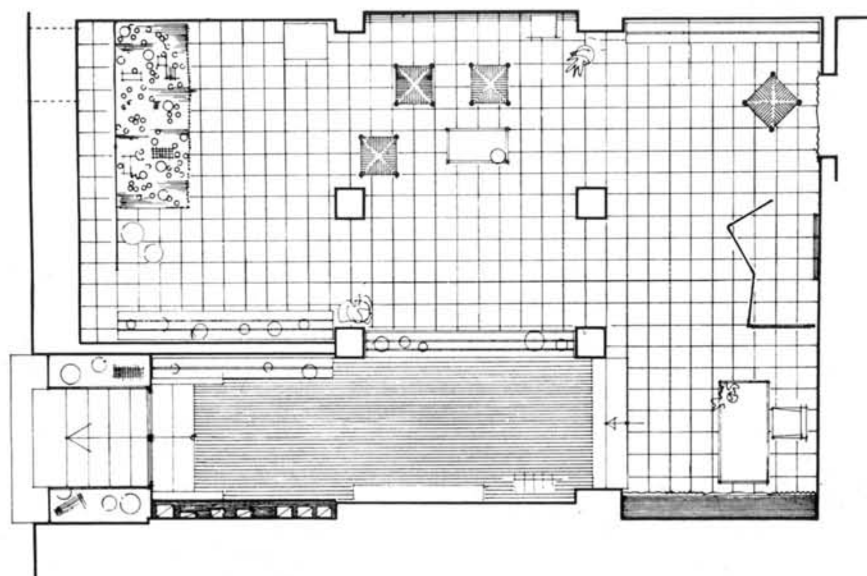
1959

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ-ΕΚΘΕΣΗ/ΑΘΗΝΑ, ΟΔΟΣ ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ 16

SALES SHOW/ATHENS, 16 VOUKOURESTIOU STR.

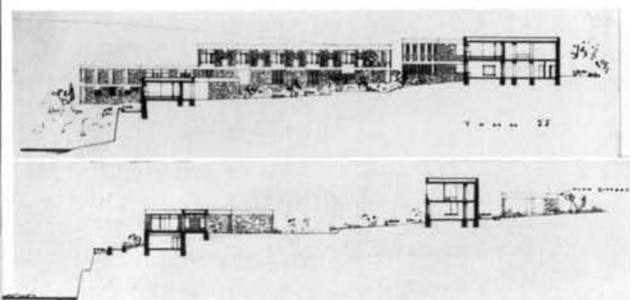

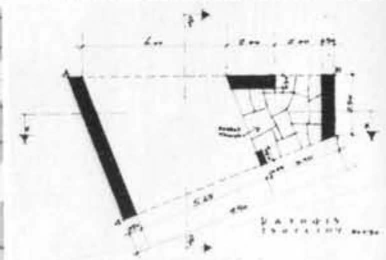
1960

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΞΕΝΙΑ/ΜΥΚΟΝΟΣ

HOTEL XENIA/MYKONOS

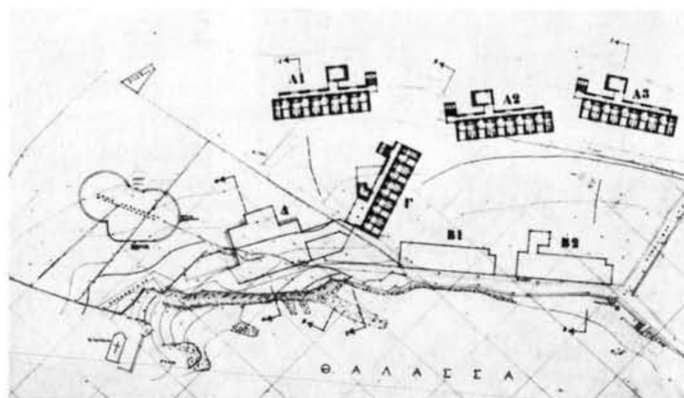

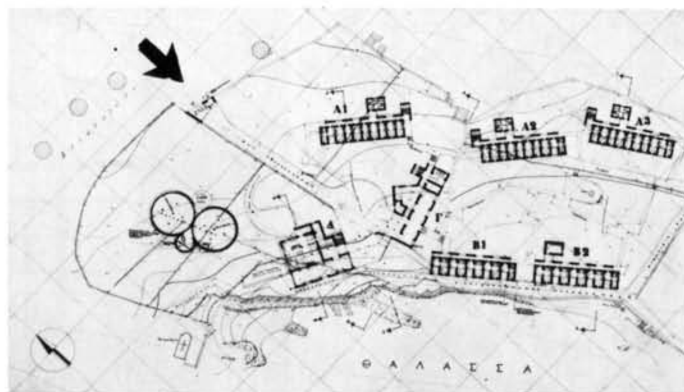

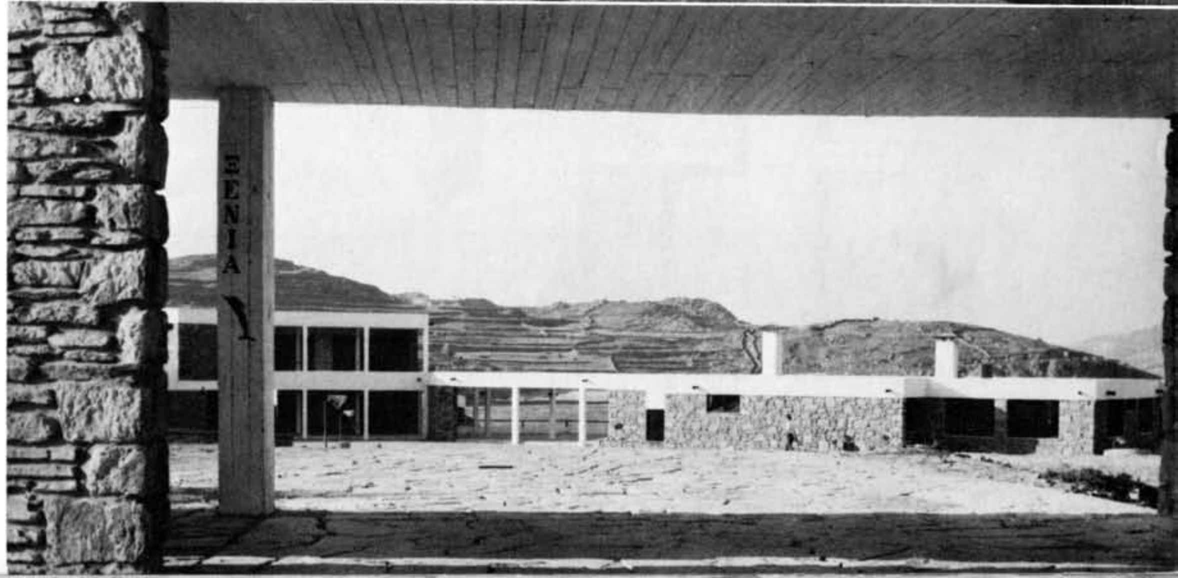

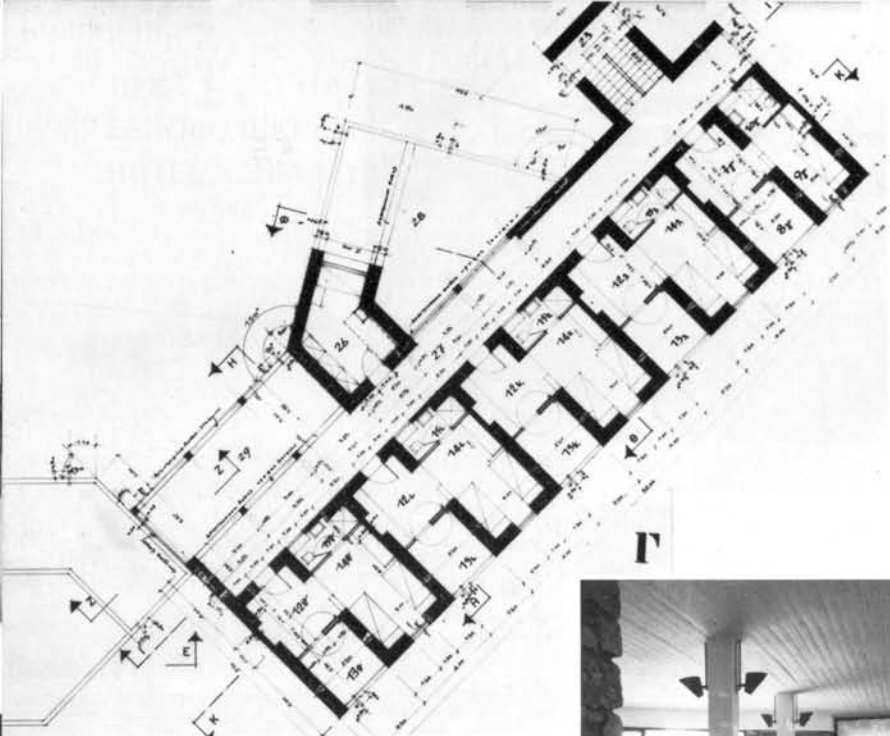

A1
A2
A3
Γ
Δ
B1
B2
Θ Α Λ Α Σ Σ Α

A1
A2
A3
Γ
Δ
B1
B2
Θ Α Λ Α Σ Σ Α

ΞΕΝΙΑ

Γ

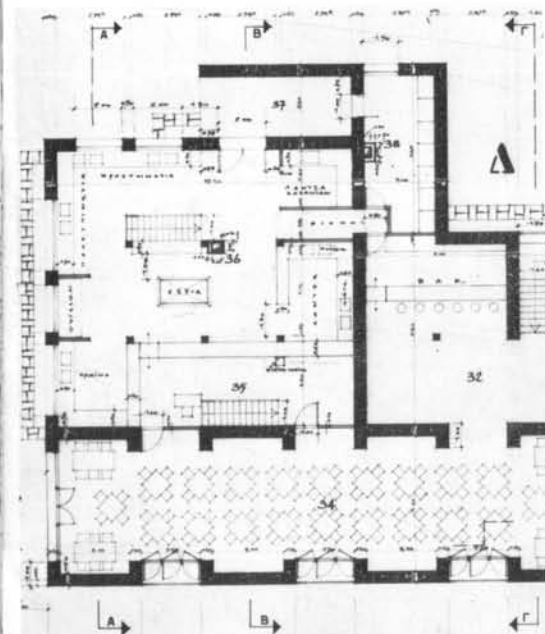

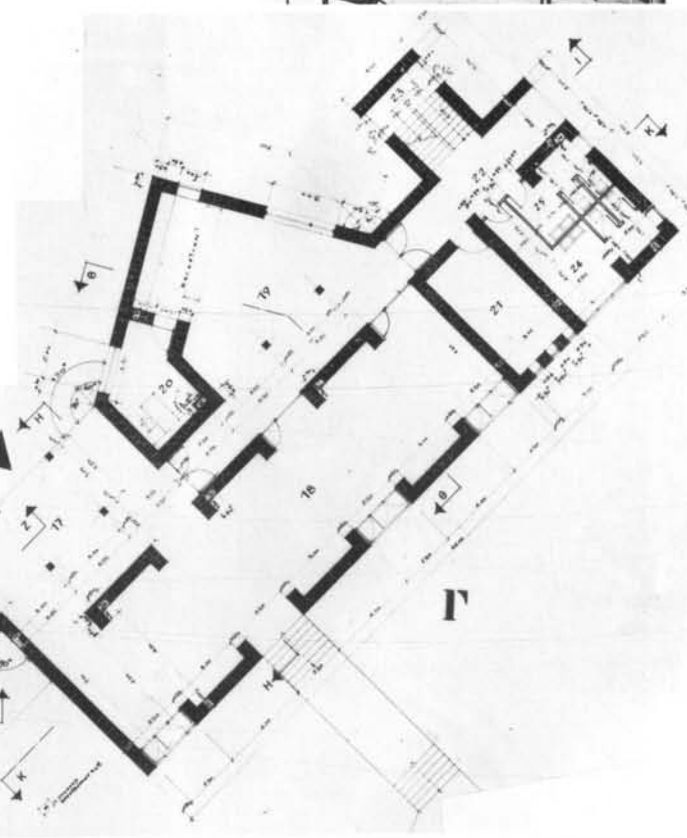

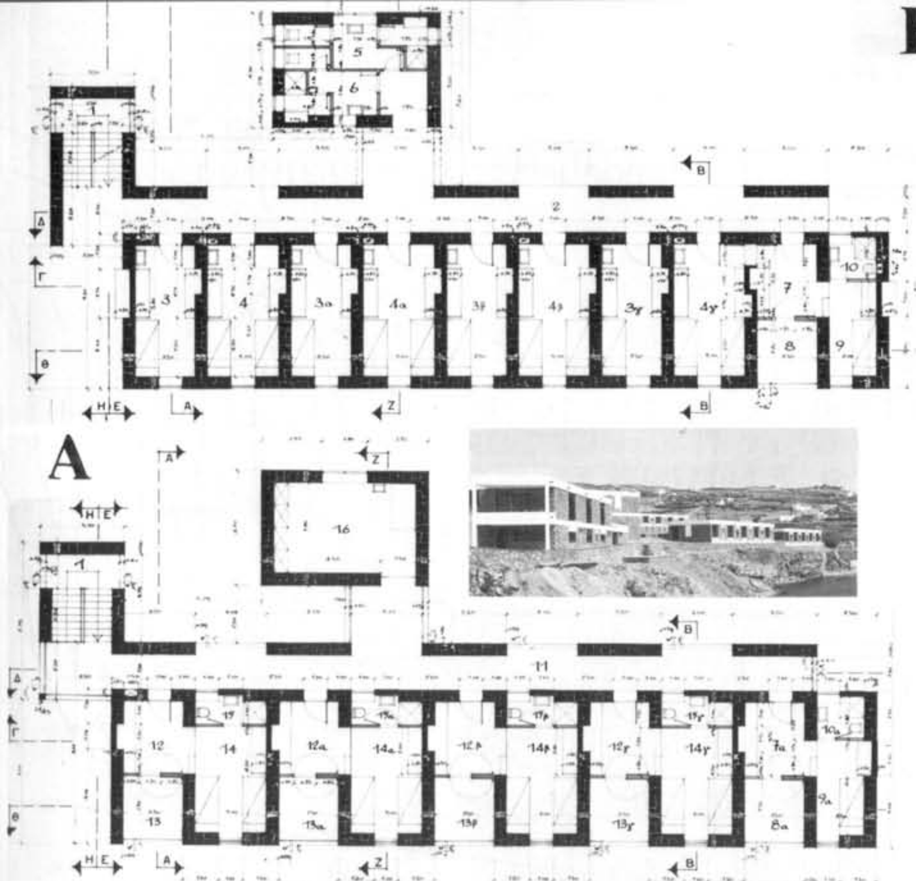

Δ

Γ

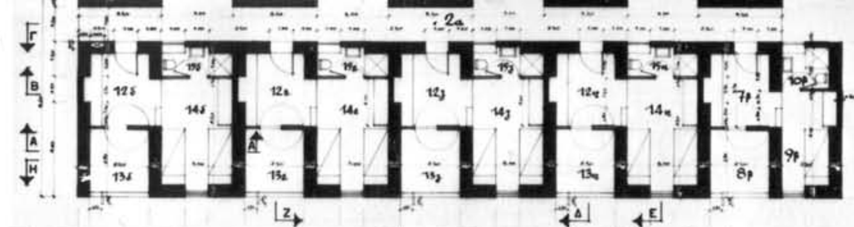

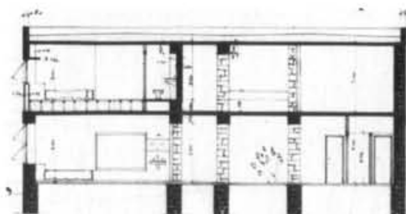
B

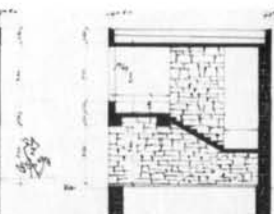

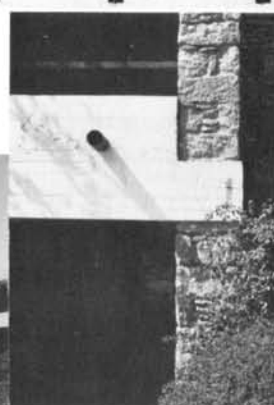

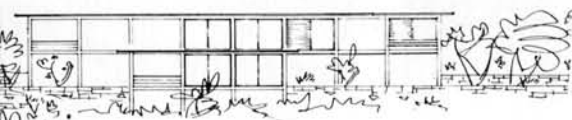

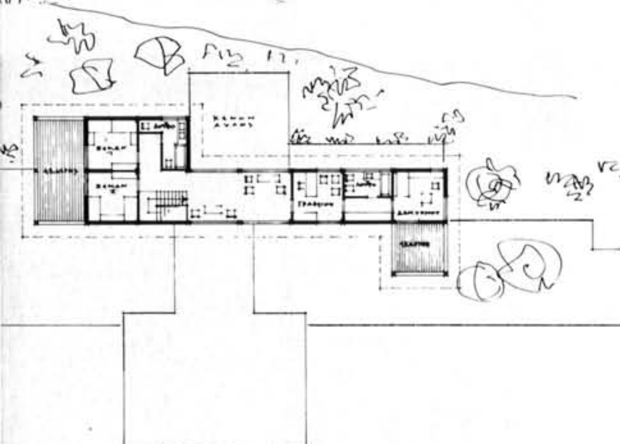

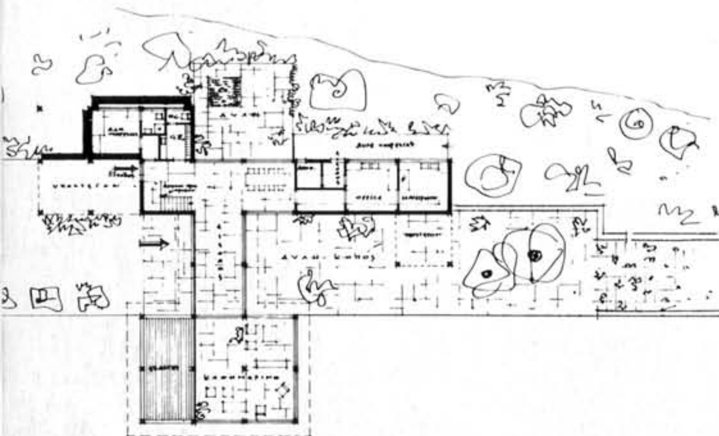

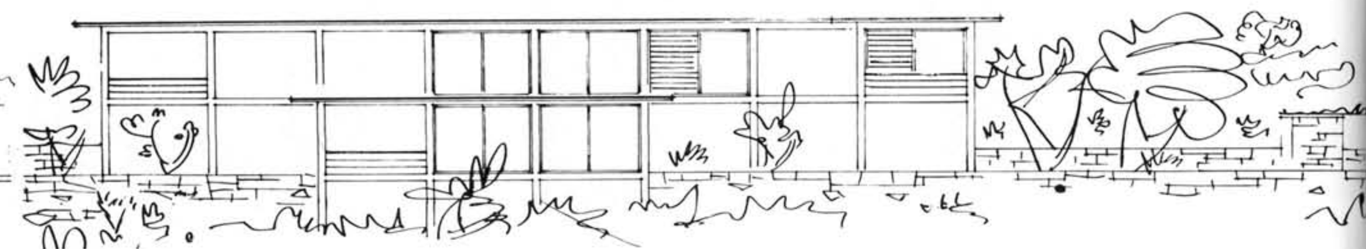
1960

ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ (5)/ΕΛΕΥΣΙΝΑ
ONE FAMILY HOUSE (5)/ELEUSIS

1960

ΞΕΝΩΝΕΣ ΞΕΝΙΑ/ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ

GUESTS' QUARTERS XENIA/EPIDAUROS

ΚΑΤΟΨΙΣ

ΤΟΜΗ α-α

ΤΟΜΗ ββ

ΟΨΙΣ Α

ΟΨΙΣ Β

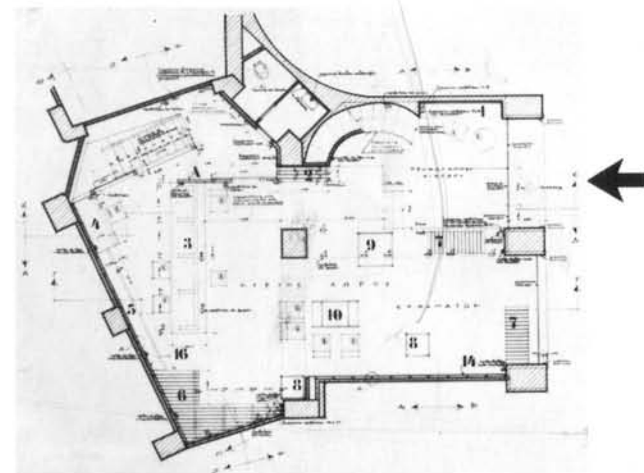
ΟΨΙΣ Γ

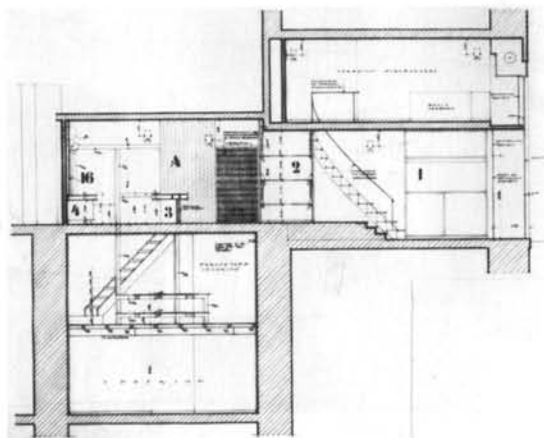
1960

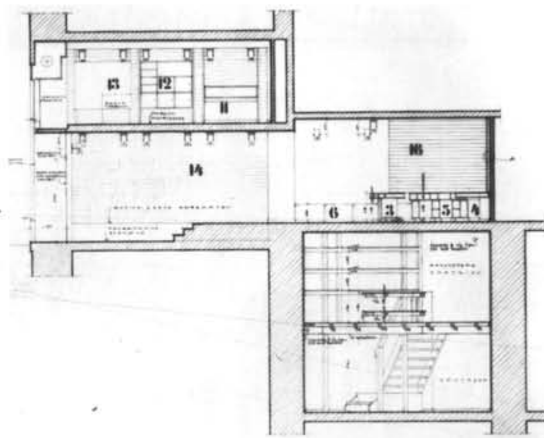
ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΟΤ/ΡΩΜΗ

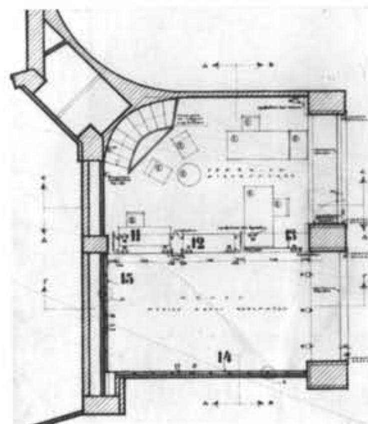
EOT OFFICE/ROME

A
16
2
1
4
3
1

13
12
11
14
16
6
3
5
4

11
12
13
15
14

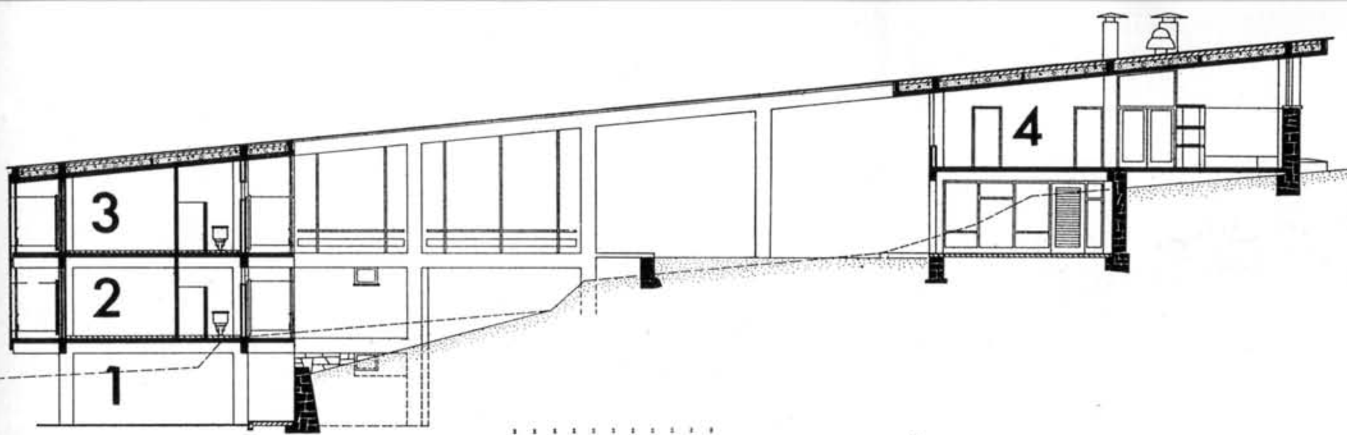
1960

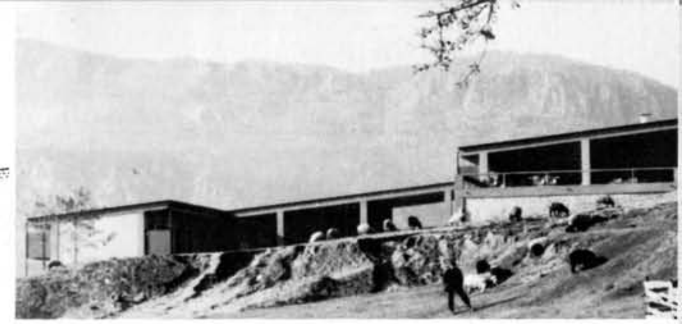
ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ/ΚΑΛΑΜΠΑΚΑ

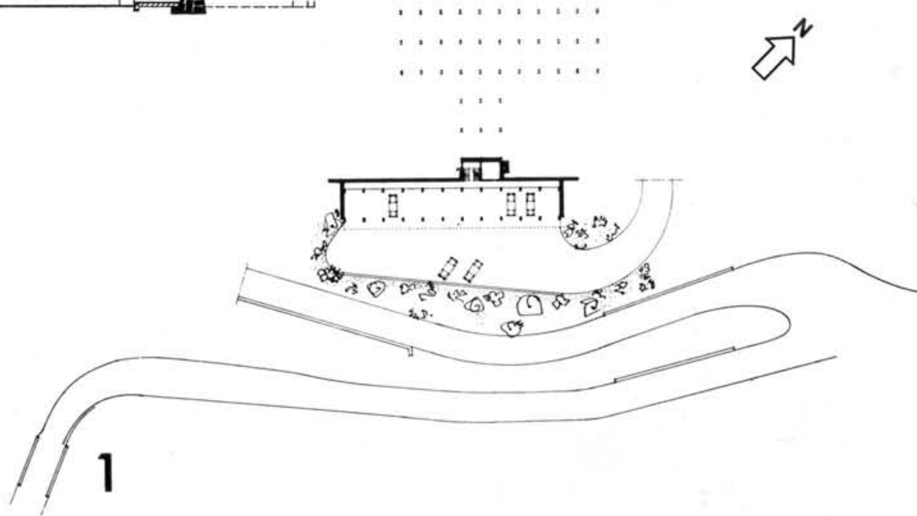
MOTEL XENIA/KALAMBAKA

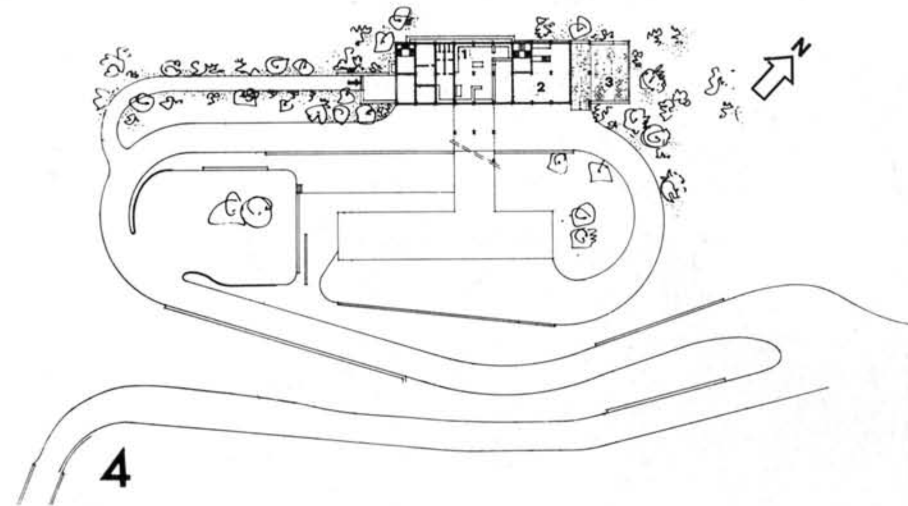

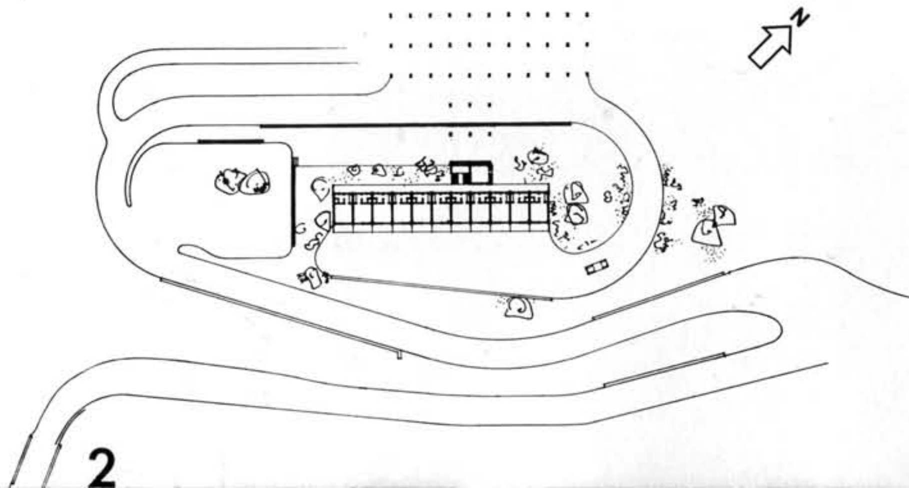

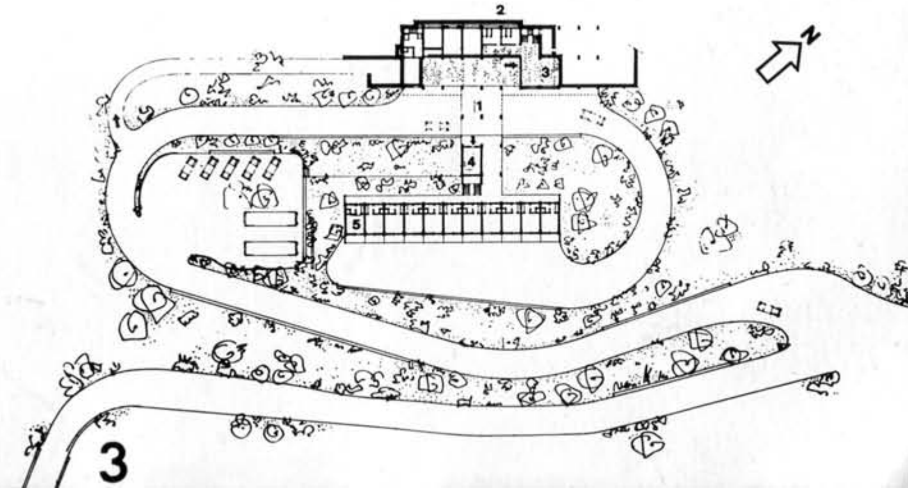

3
2
1
4

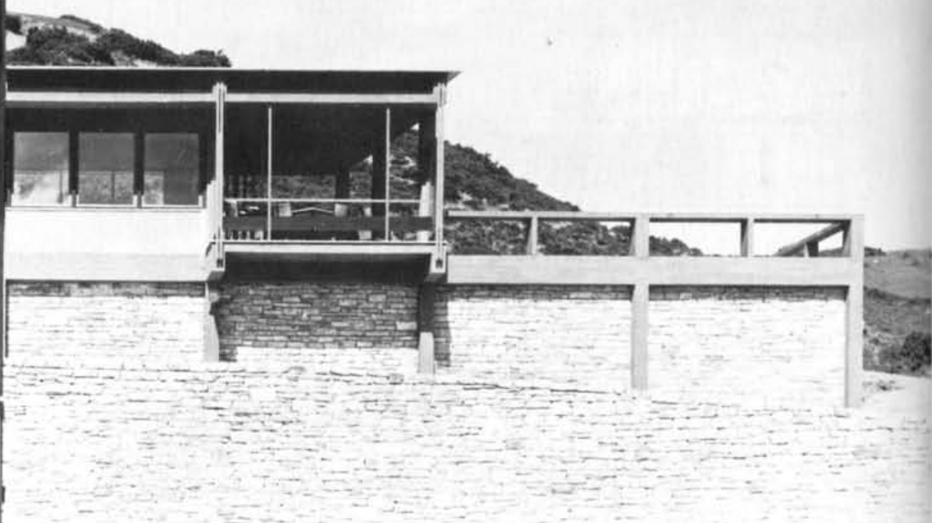

1

1
2
3
4

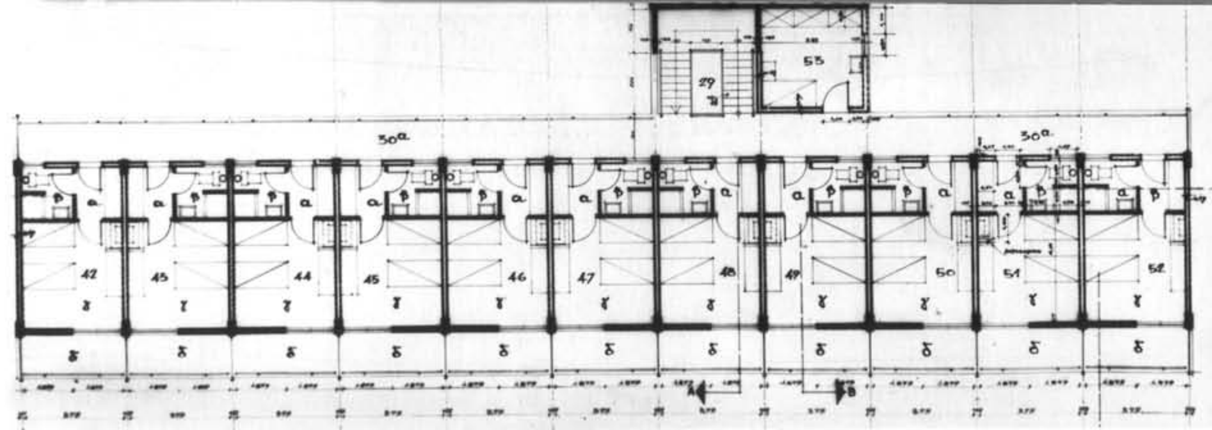

2

2
3
1
4
5
3

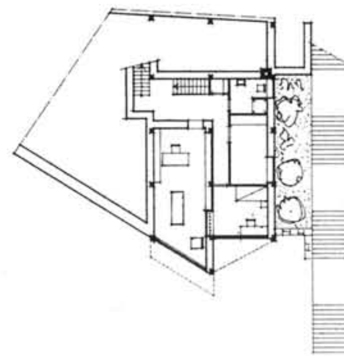
30a
30a
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52

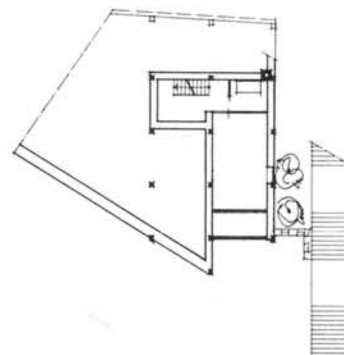

1961

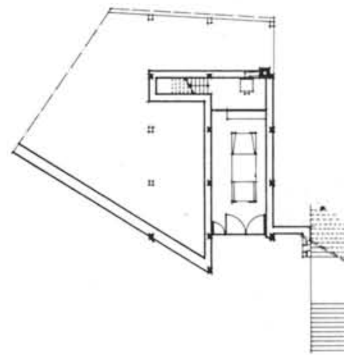
ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΘΗΝΑ, ΟΔΟΣ ΑΡΧΙΜΗΔΟΥΣ & ΚΛΕΙΤΟΜΑΧΟΥ
ONE FAMILY HOUSE/ATHENS, ARCHIMEDES & KLITOMACHOU STR.

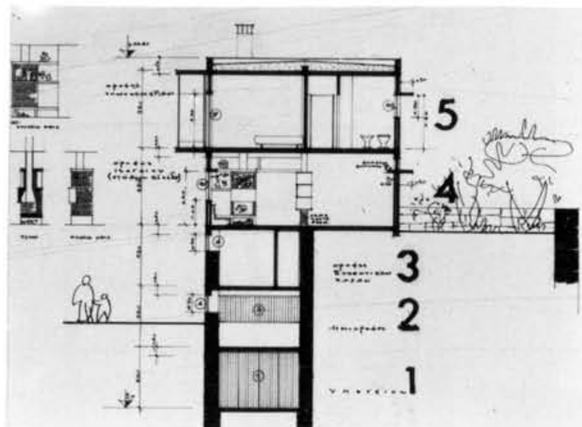

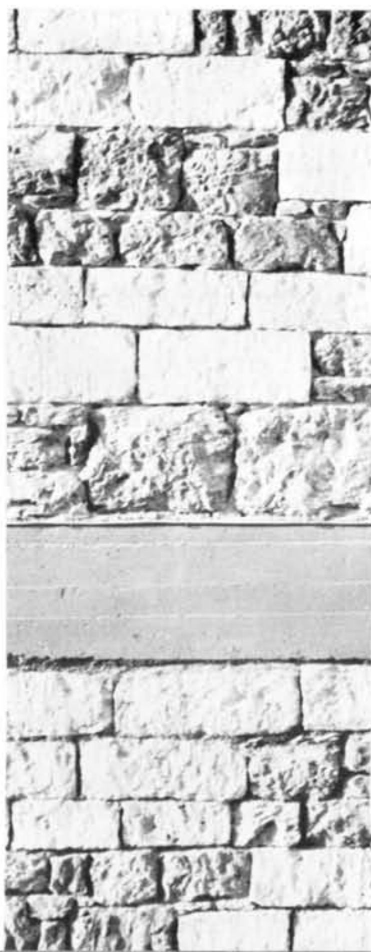

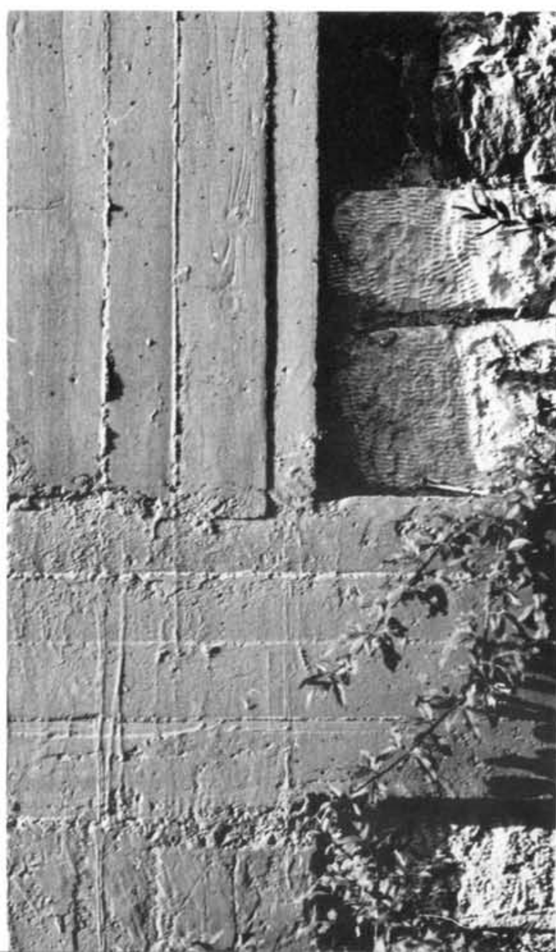

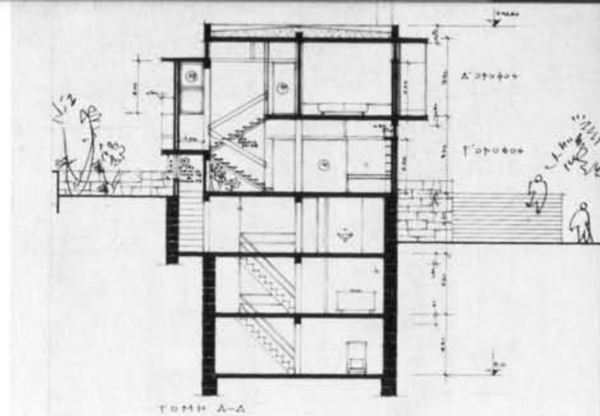

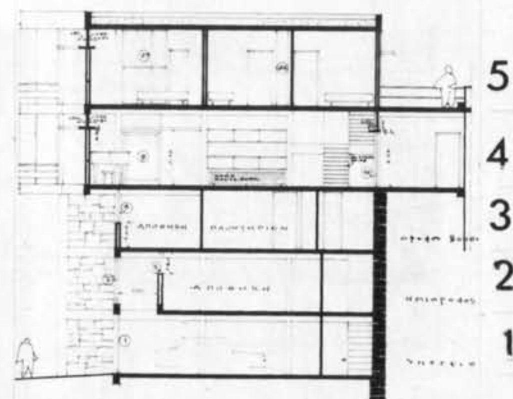

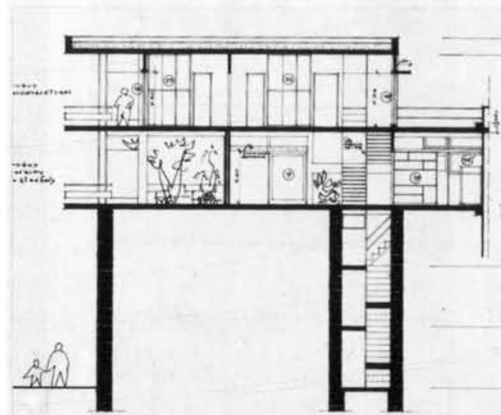

5
4
3
2
1

ΤΟΜΗ Α-Α

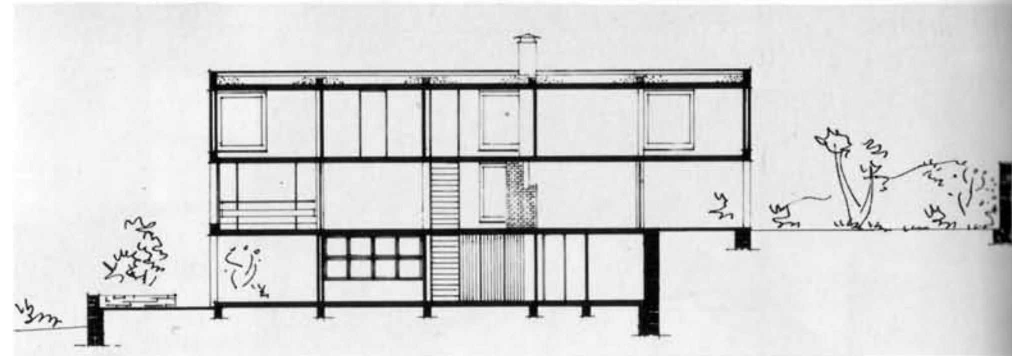

5
4
3
2
1

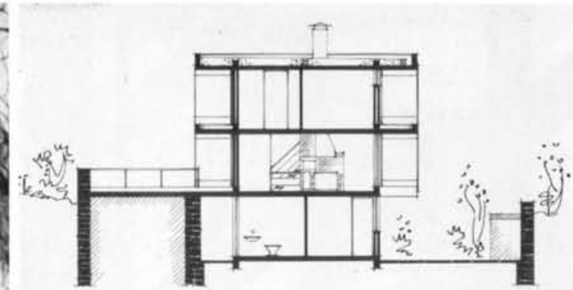

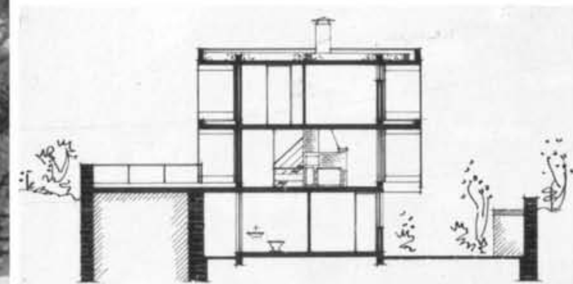
1961

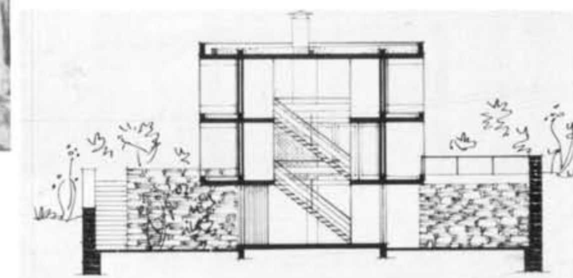
ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗ

ONE FAMILY HOUSE/VOULIAGMENI

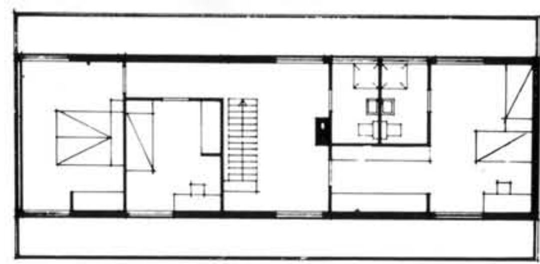

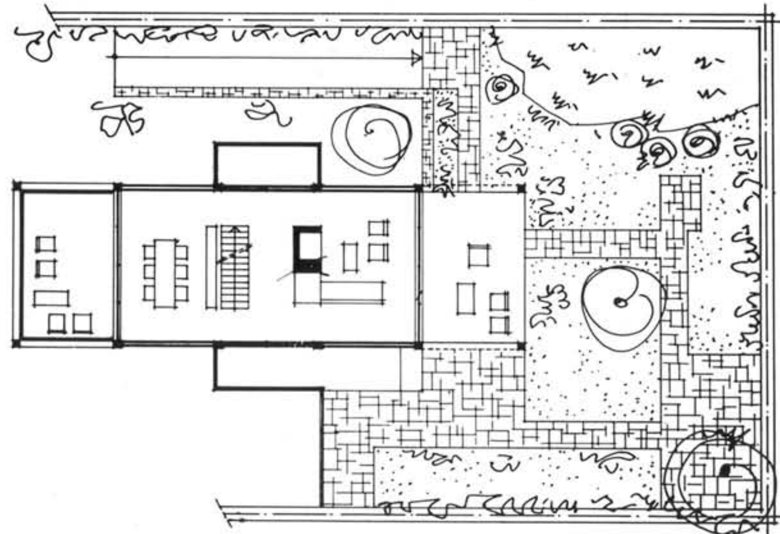

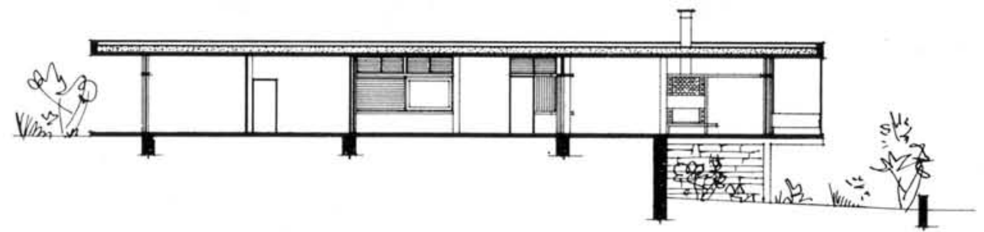

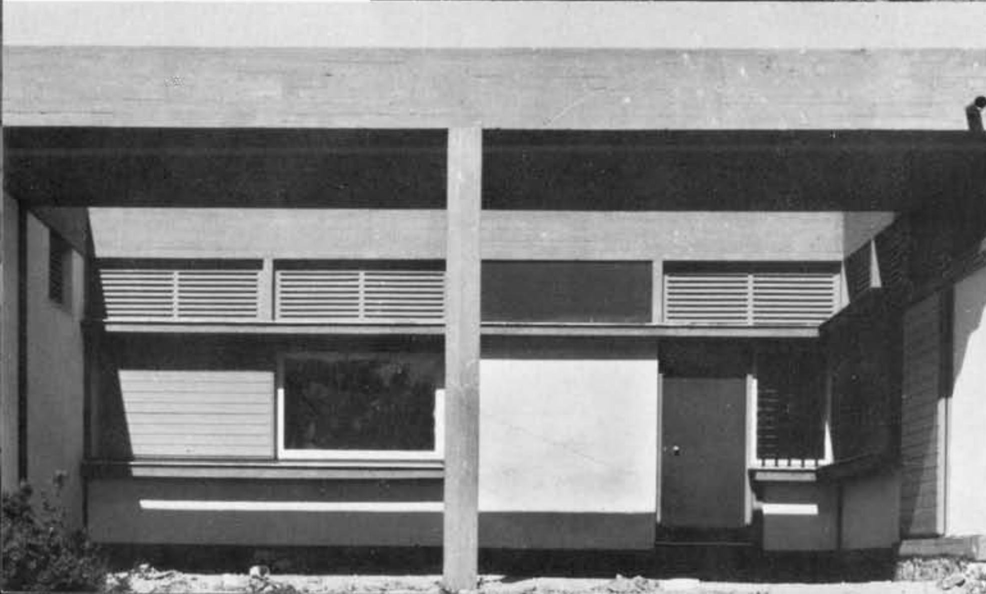
1961

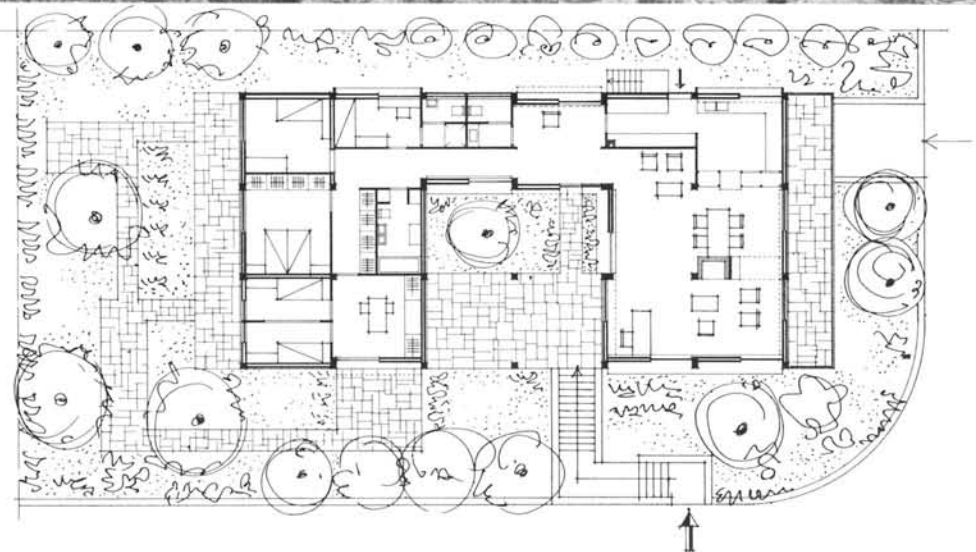
ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΘΗΝΑ, ΦΙΛΟΘΕΗ

ONE FAMILY HOUSE/ATHENS, PHILOTHEI

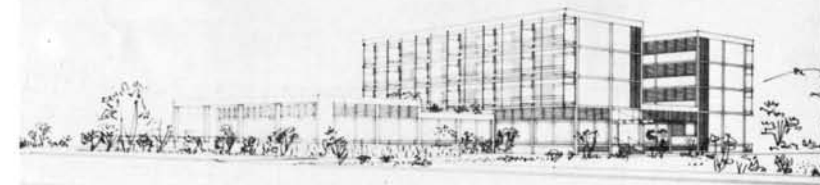

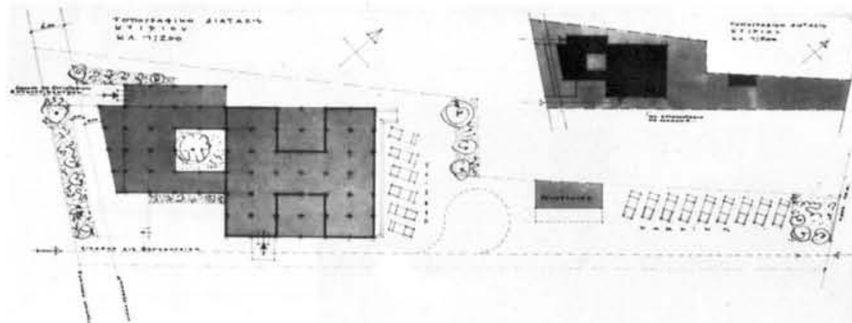

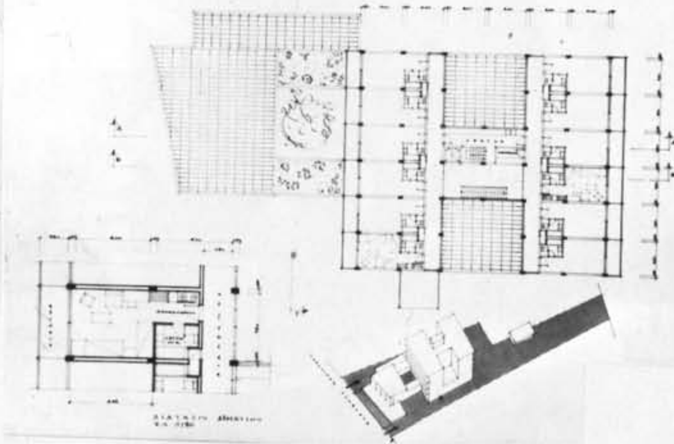

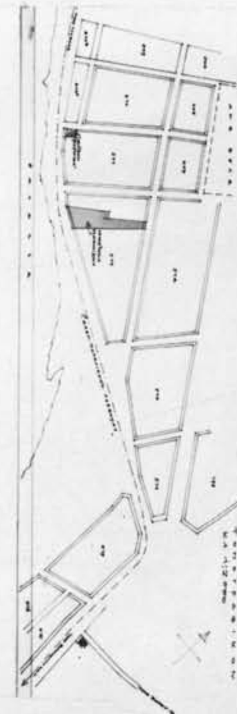

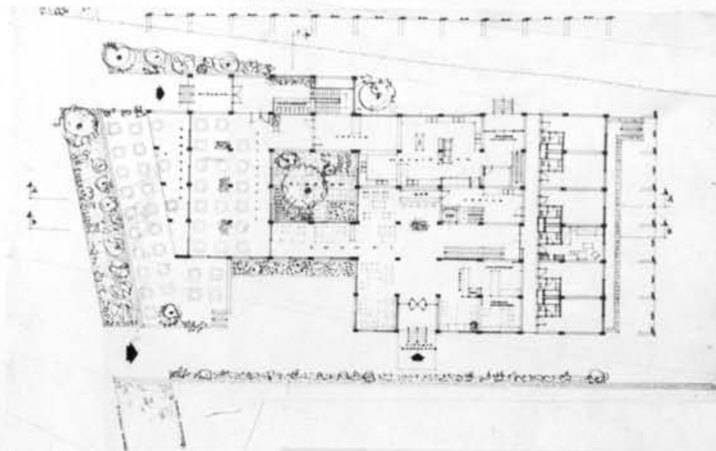
1962
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ/ΑΘΗΝΑ, ΒΟΥΛΑ
HOTEL/ATHENS, VOULA

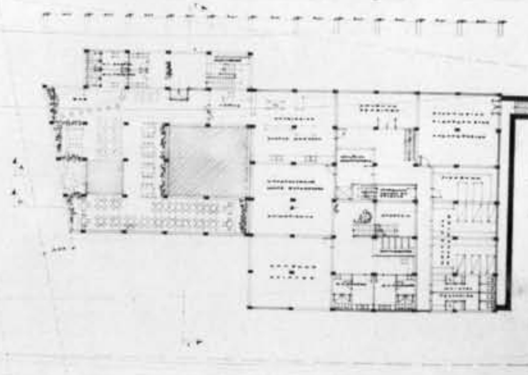

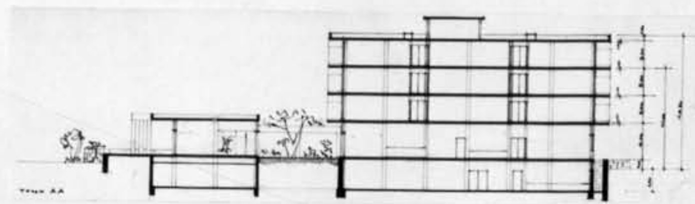

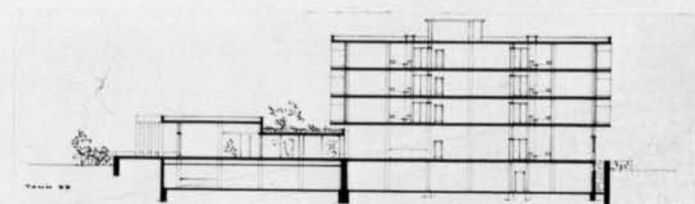

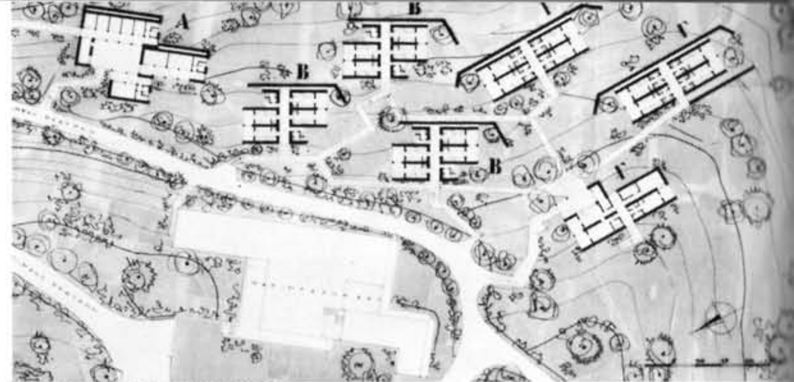

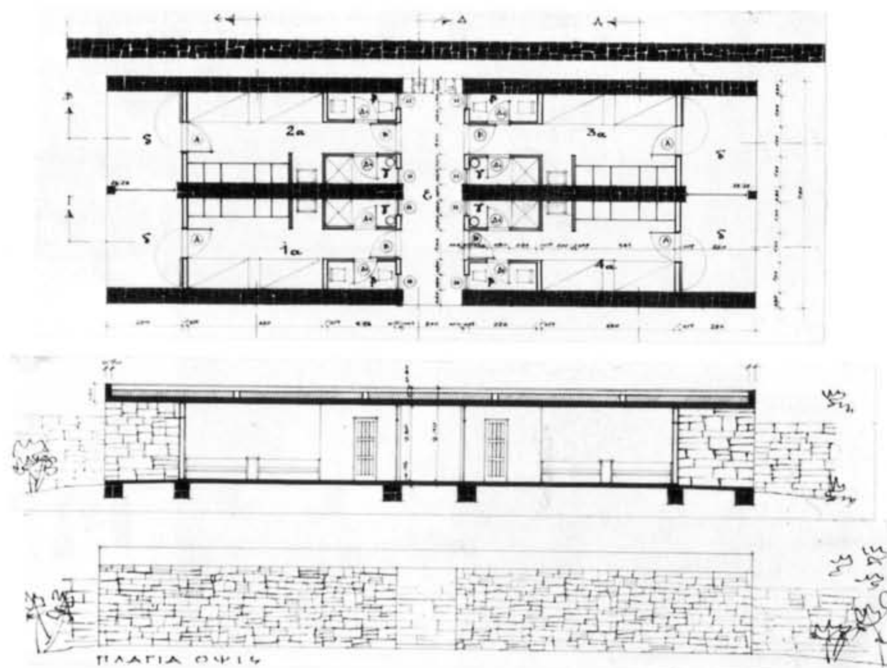

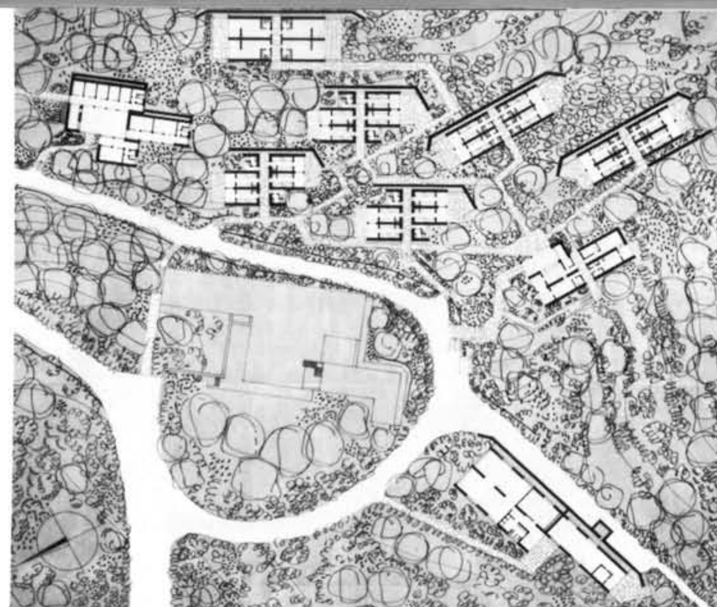
1962
ΞΕΝΩΝΕΣ ΞΕΝΙΑ/ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ
GUESTS' QUARTERS XENIA/EPIDAUROS

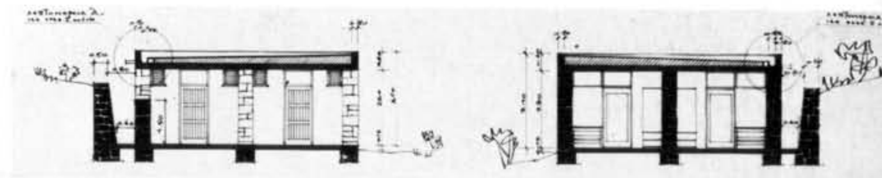

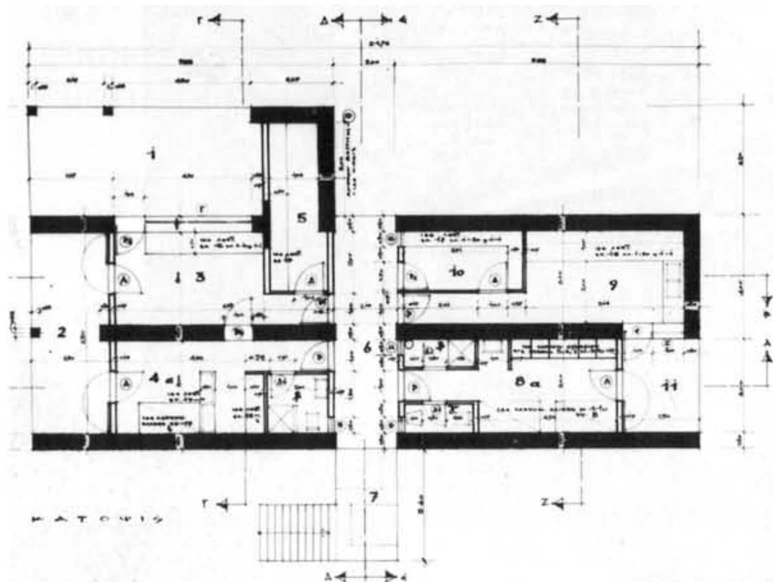

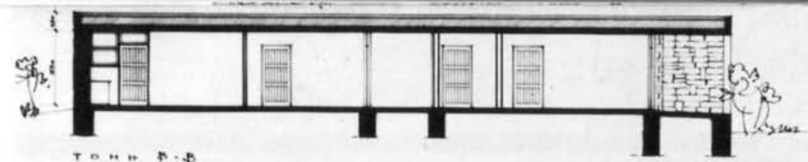

ΠΛΑΓΙΑ ΟΨΙΣ

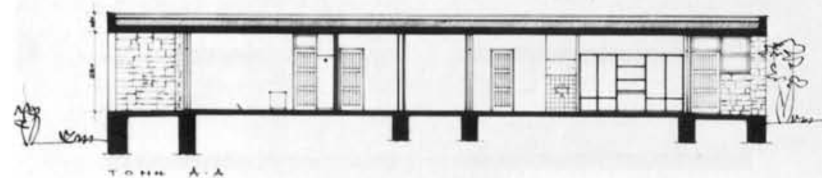

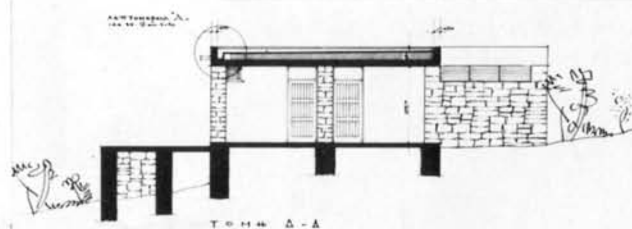

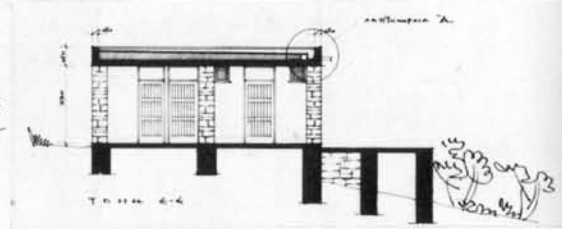

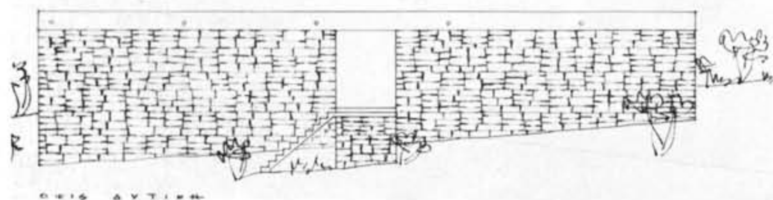

ΚΑΤΟΨΙΣ

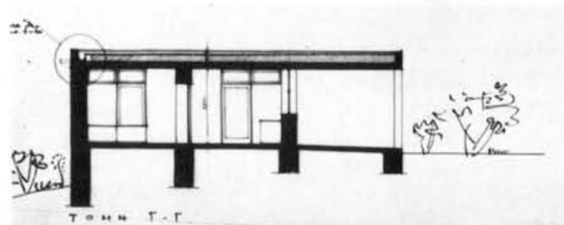

ΤΟΜΗ Β-Β

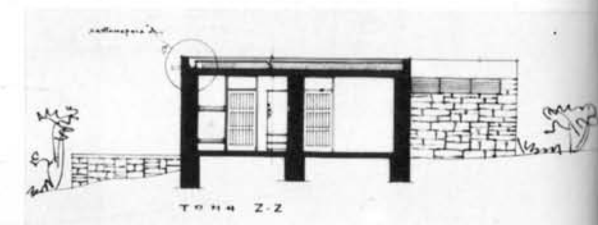

ΤΟΜΗ Α-Α

ΤΟΜΗ Δ-Δ

ΤΟΜΗ Ε-Ε

ΟΨΙΣ ΔΥΤΙΚΗ

ΤΟΜΗ Γ-Γ

ΤΟΜΗ Ζ-Ζ

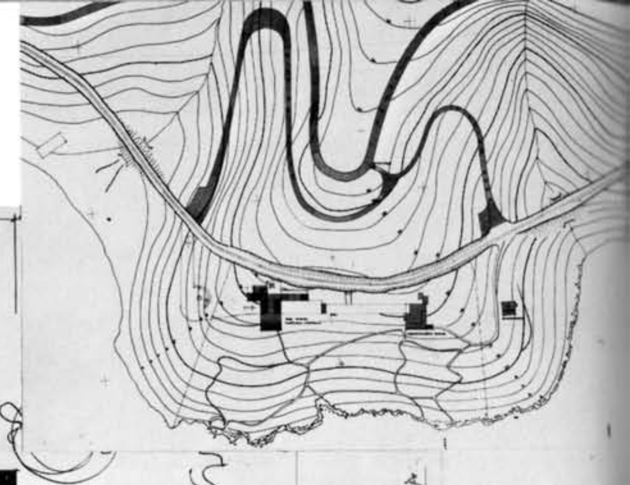

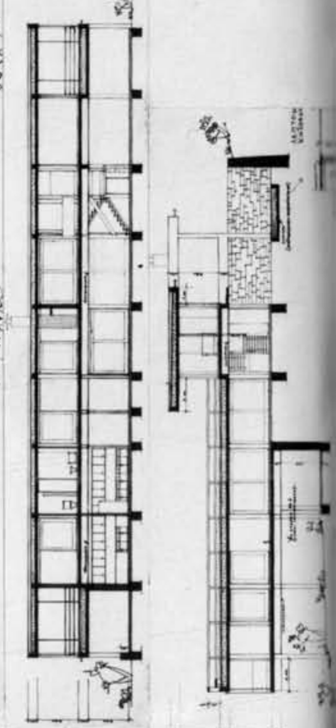

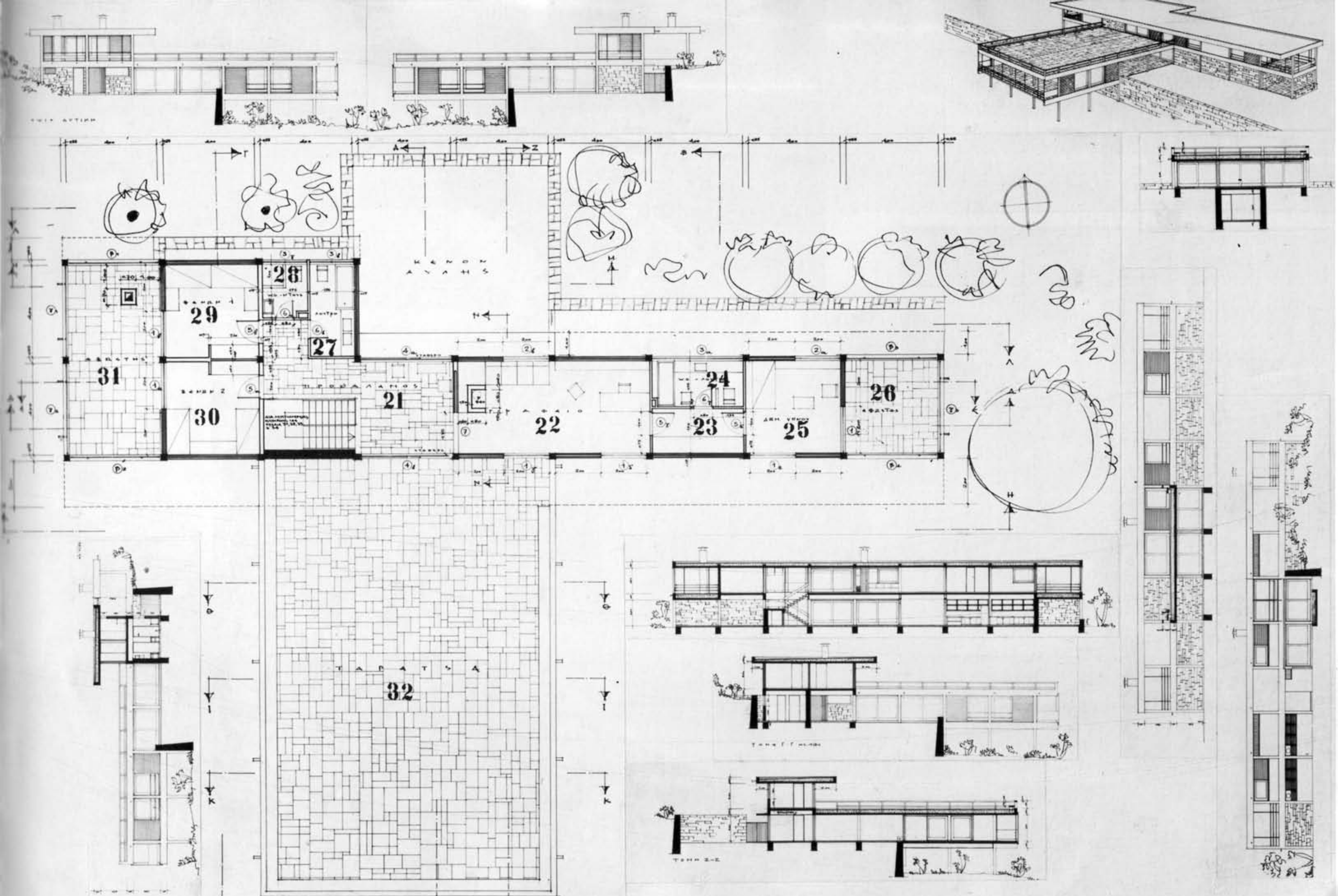

1962
ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ (6)/ΕΛΕΥΣΙΝΑ
ONE FAMILY HOUSE (6)/ELEUSIS

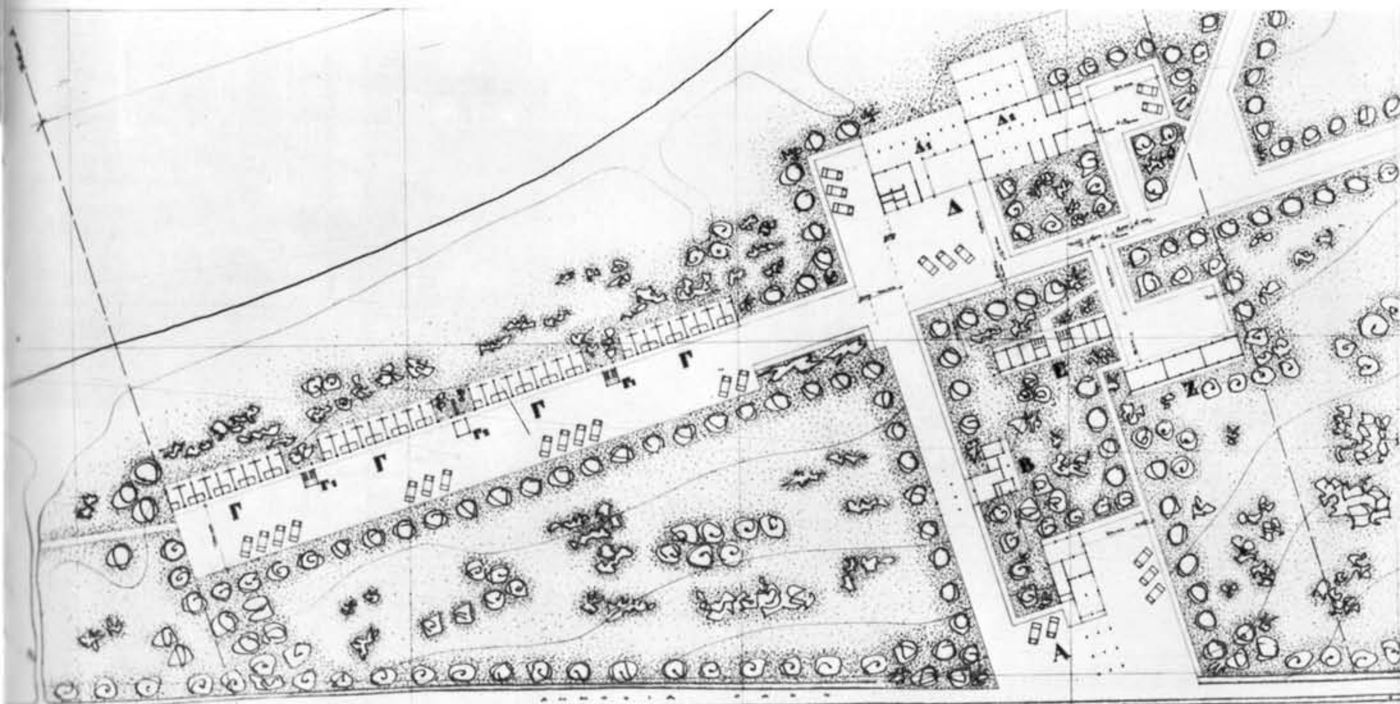

ΚΕΝΟΝ ΑΥΛΗΣ
28
29
27
31
30
21
22
24
23
25
26
ΤΑΡΑΤΣΑ
32

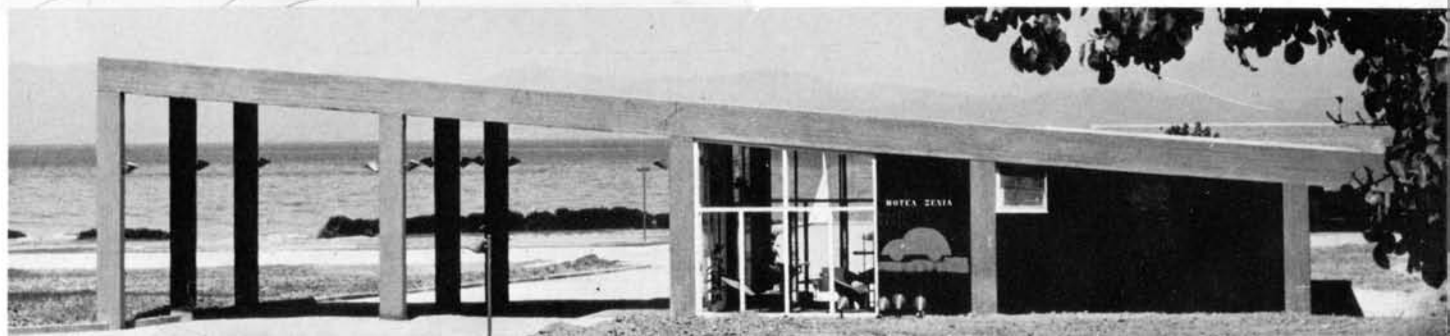
1962
ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ/ΠΑΛΗΟΥΡΙ
MOTEL XENIA/PALIOURI

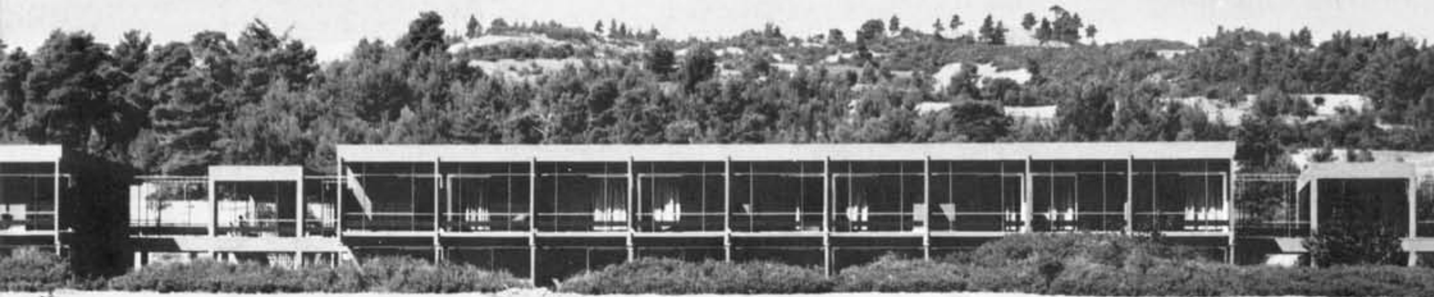

Δ
Γ
Γ
Γ
Γ
Β
Ζ
Α

ΜΟΤΕΛ
ΞΕΝΙΑ

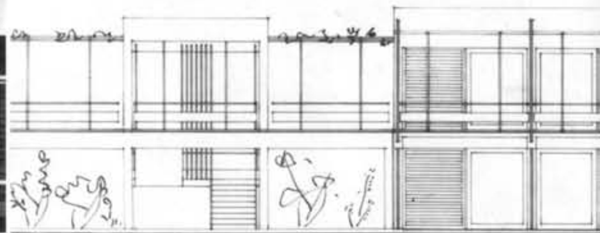

ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ

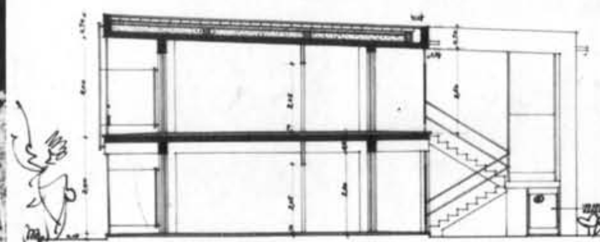

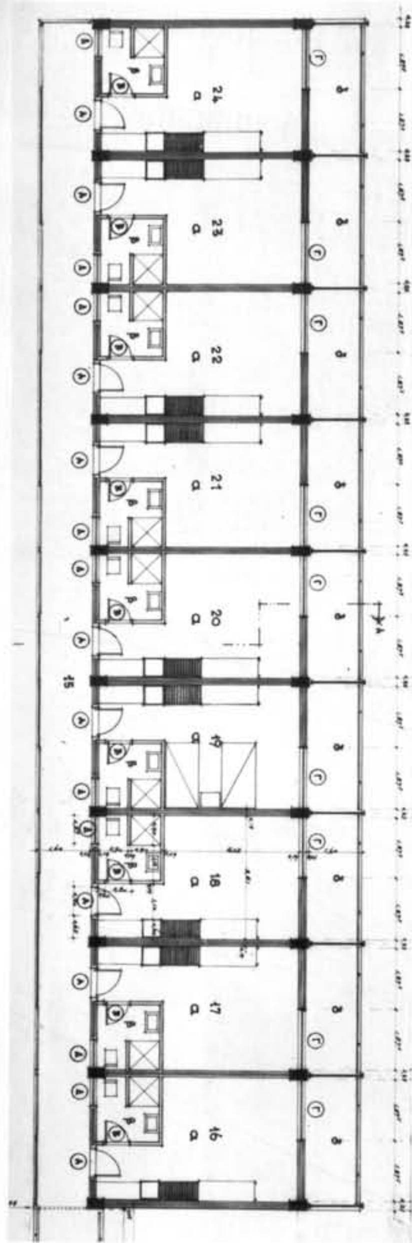

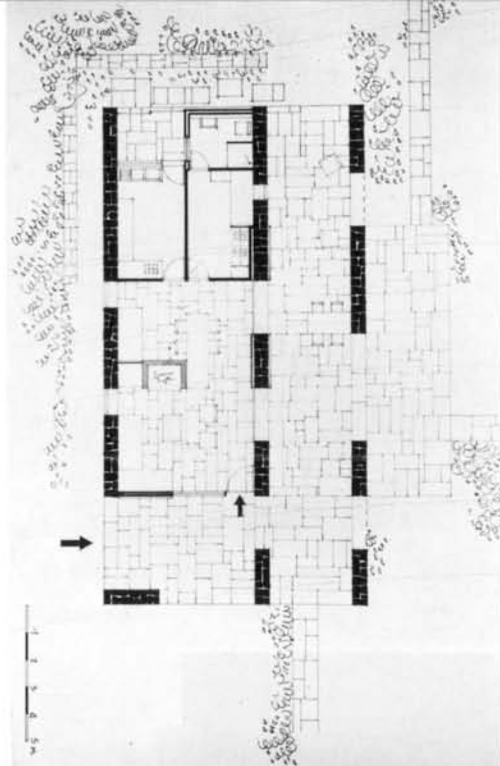

1962

ΣΠΙΤΙ ΓΙΑ ΔΙΑΚΟΠΕΣ/ΑΝΑΒΥΣΣΟΣ

WEEK-END HOUSE/ANAVYSSOS

1962

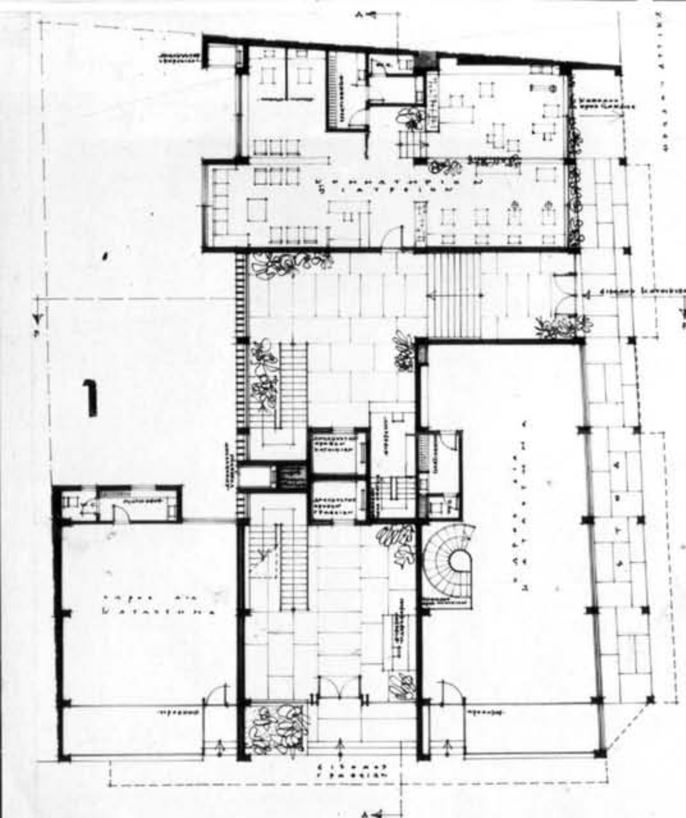
ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΘΗΝΑ, ΟΔΟΣ ΒΑΣ. ΣΟΦΙΑΣ 2 & ΗΡΩΔΗ ΑΤΤΙΚΟΥ

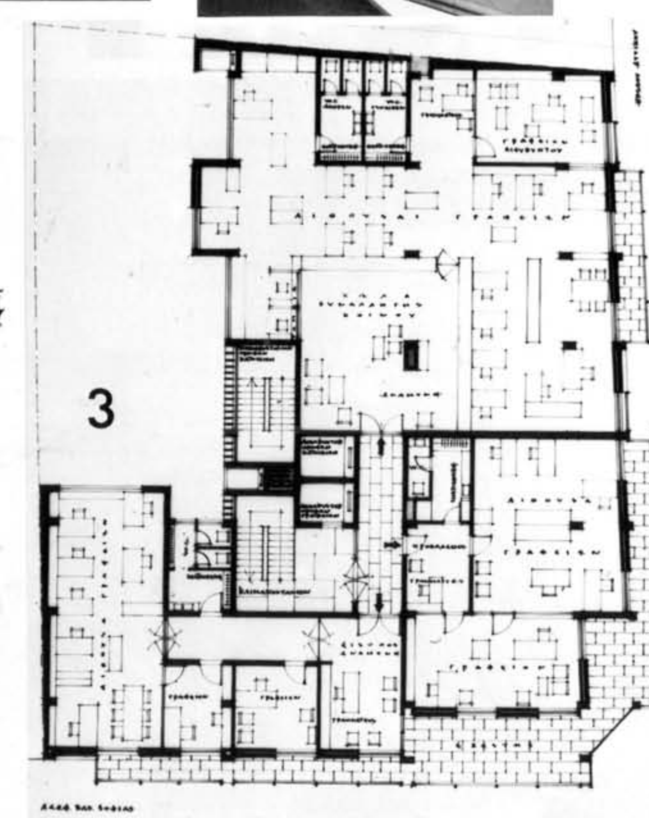
APARTMENT BUILDING/ATHENS, 2 VAS. SOFIAS & HER. ATTICUS

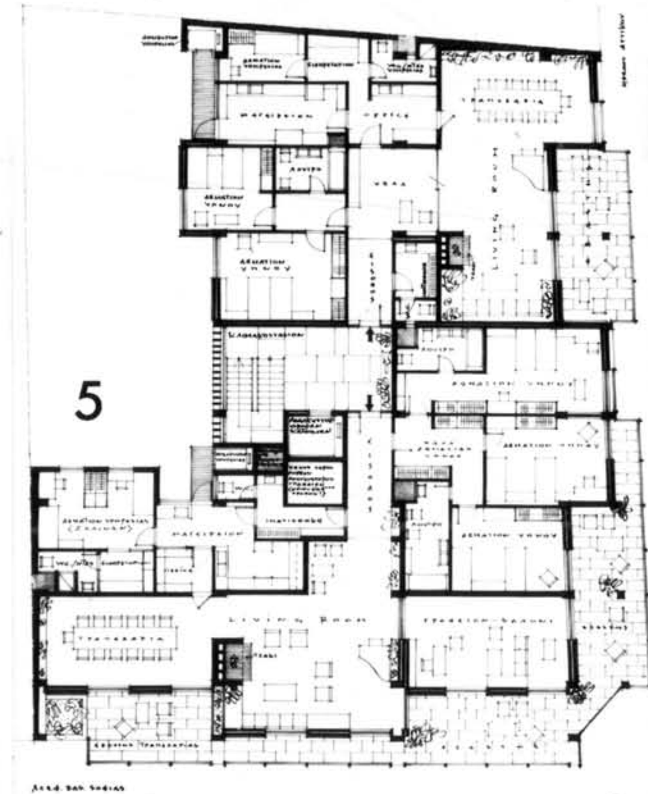

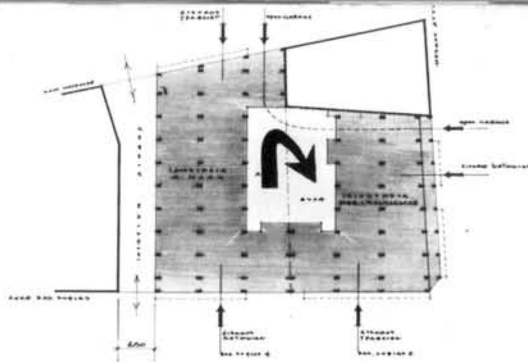

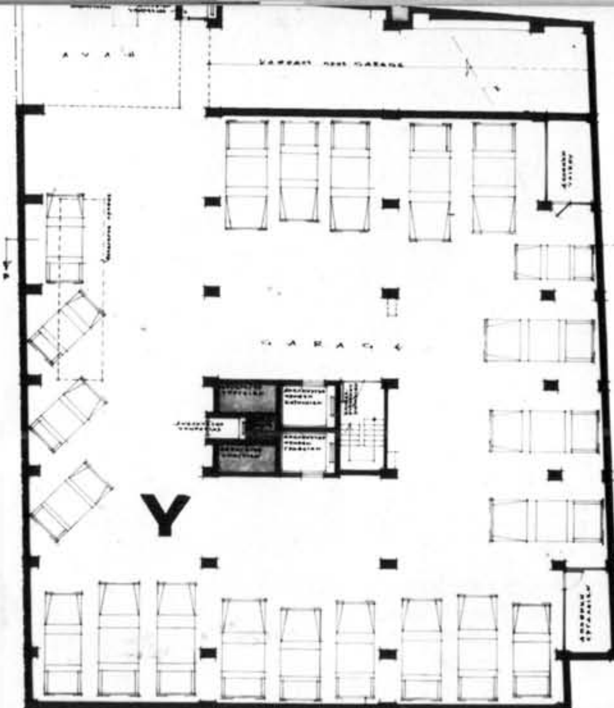

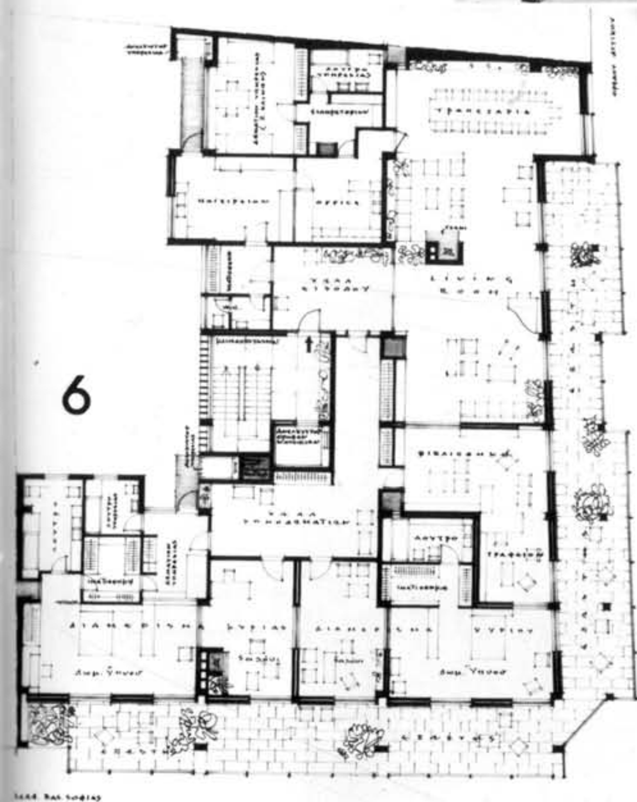

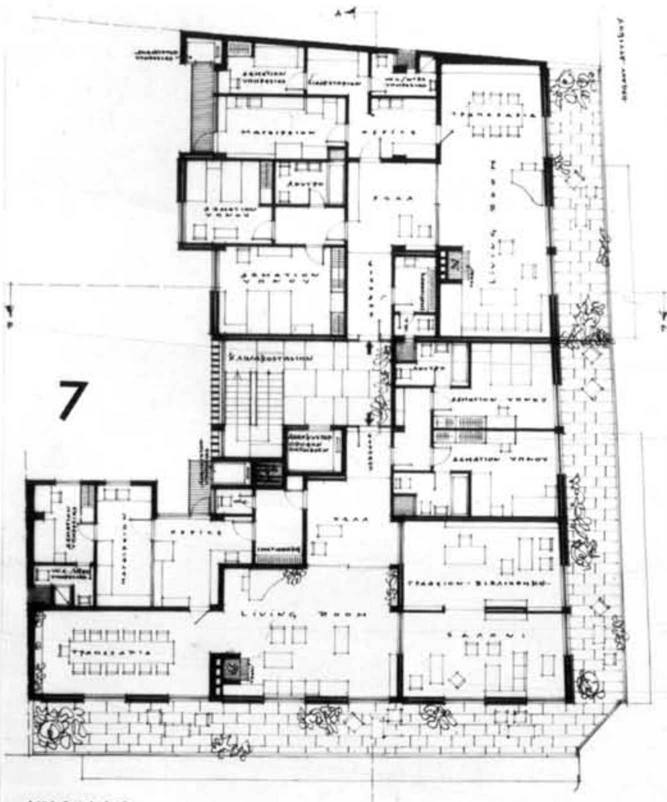

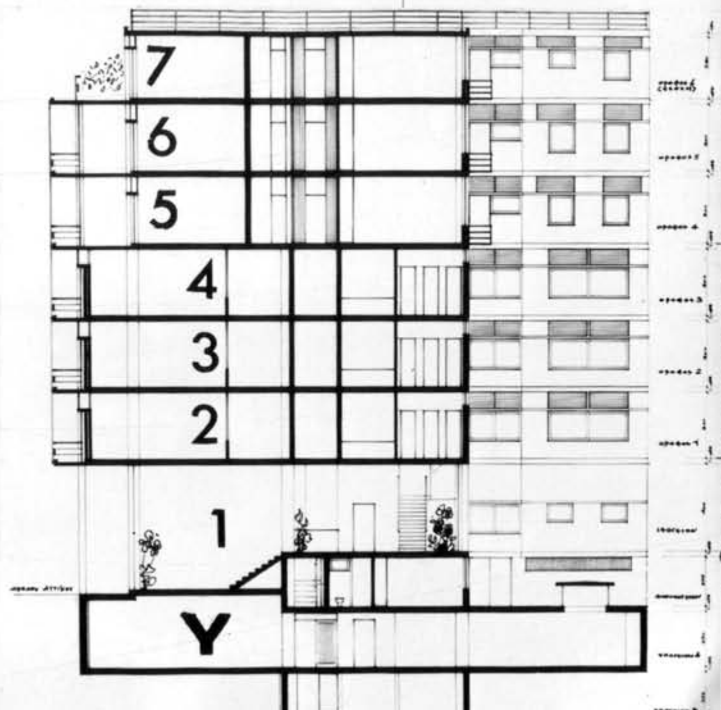

Y

6

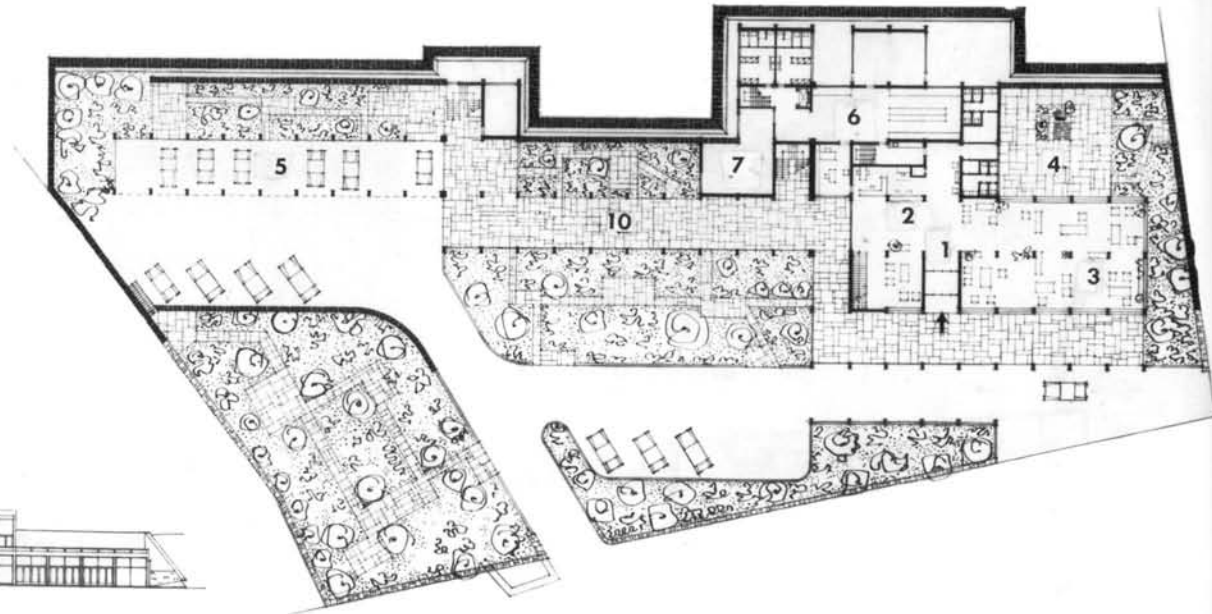

7

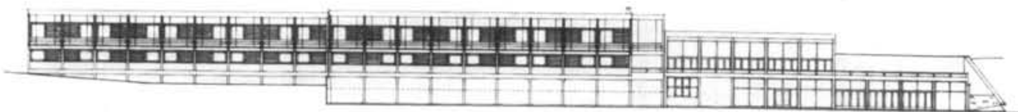

7
6
5
4
3
2
1
Y

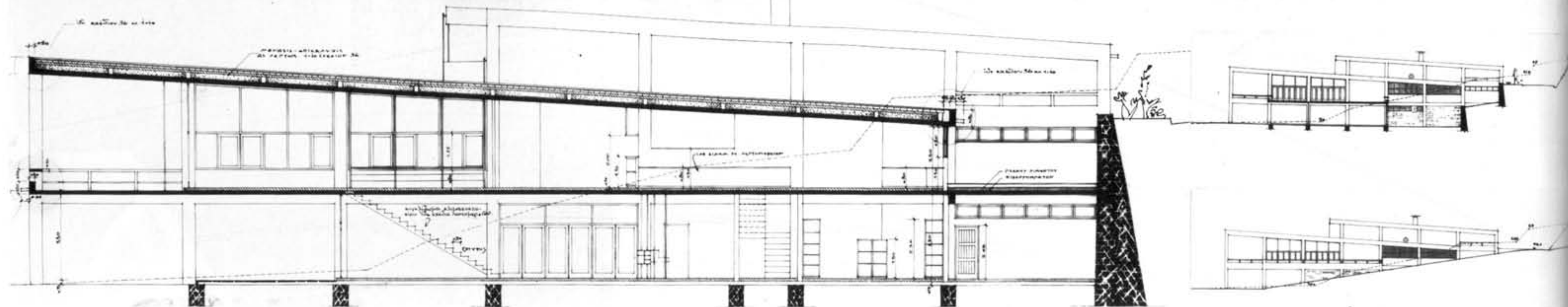
1963

ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ (1)/ΟΛΥΜΠΙΑ

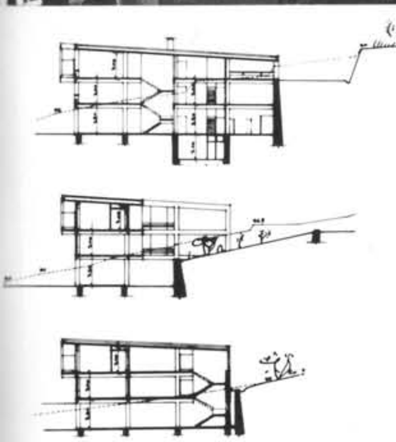
MOTEL XENIA (1)/OLYMPIA

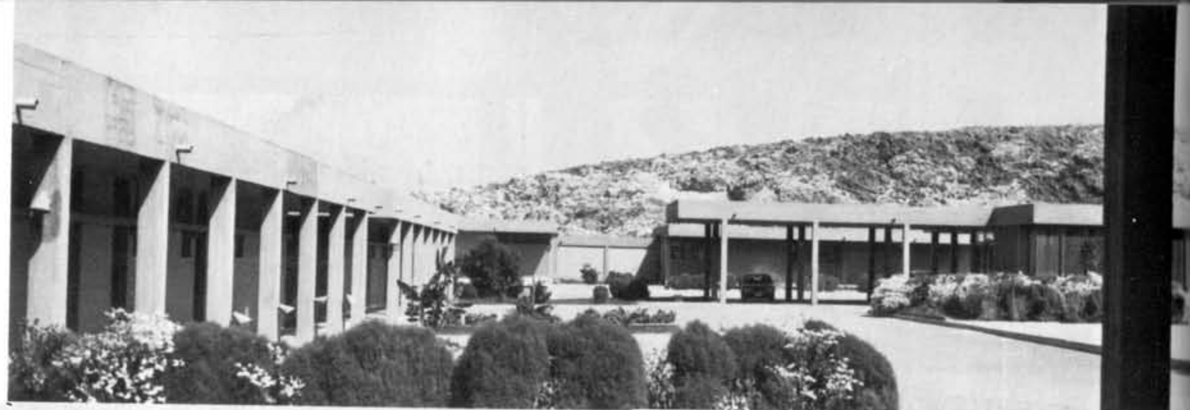

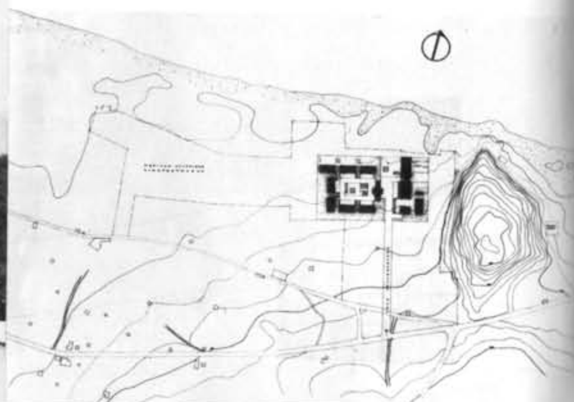

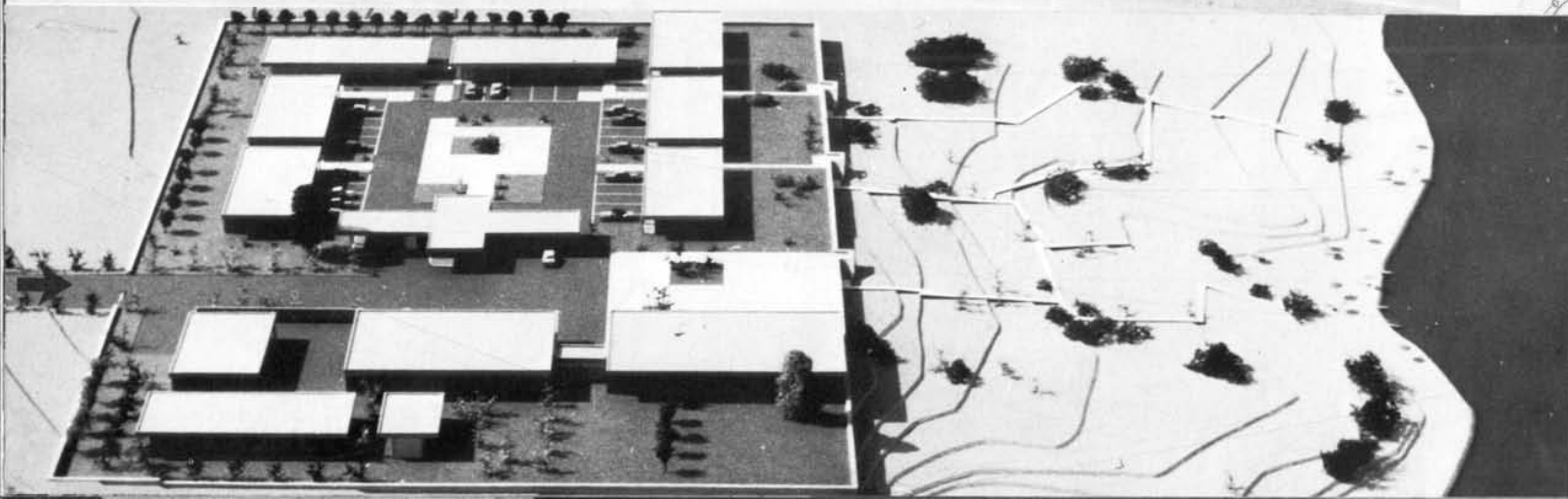

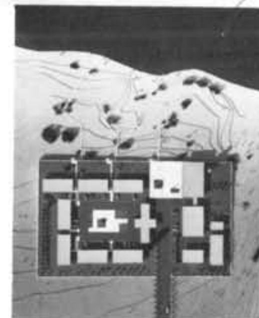
1963-1966
ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ/ΗΡΑΚΛΕΙΟ
MOTEL XENIA/IRAKLIO

B3
B2
B1
Γ
B4
A
H
Δ
B5
Z
B6
B7
E
A
Γ
Δ
E
Z
H

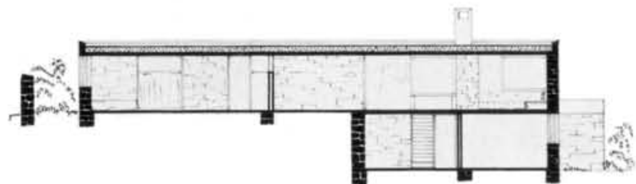

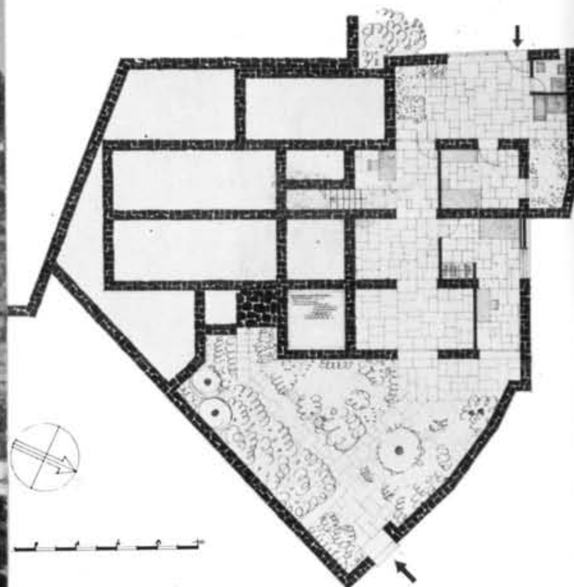
1963

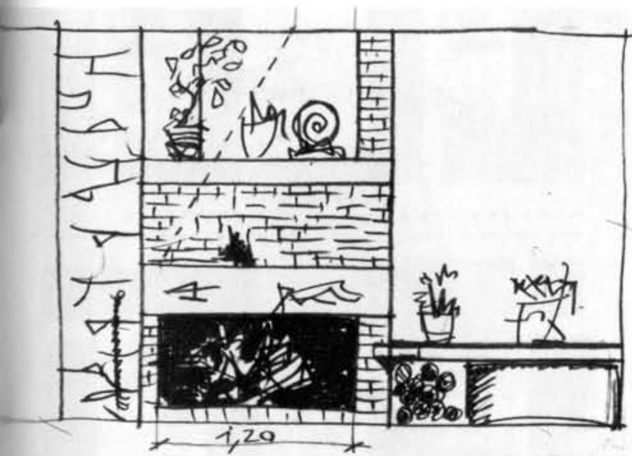
ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΣΠΕΤΣΕΣ

ONE FAMILY HOUSE/SPETSES

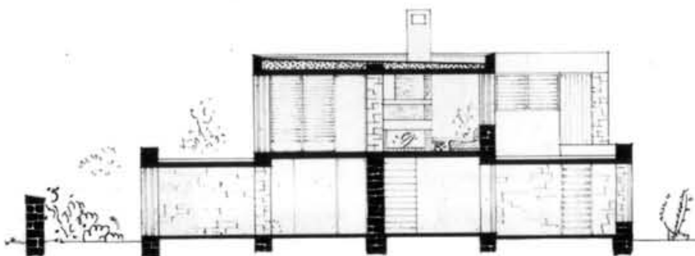

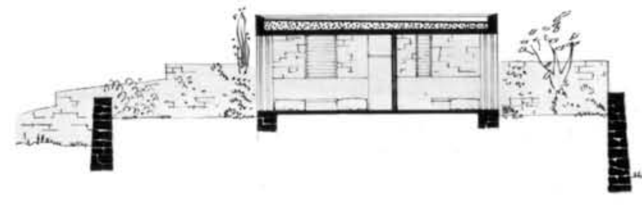

1,20

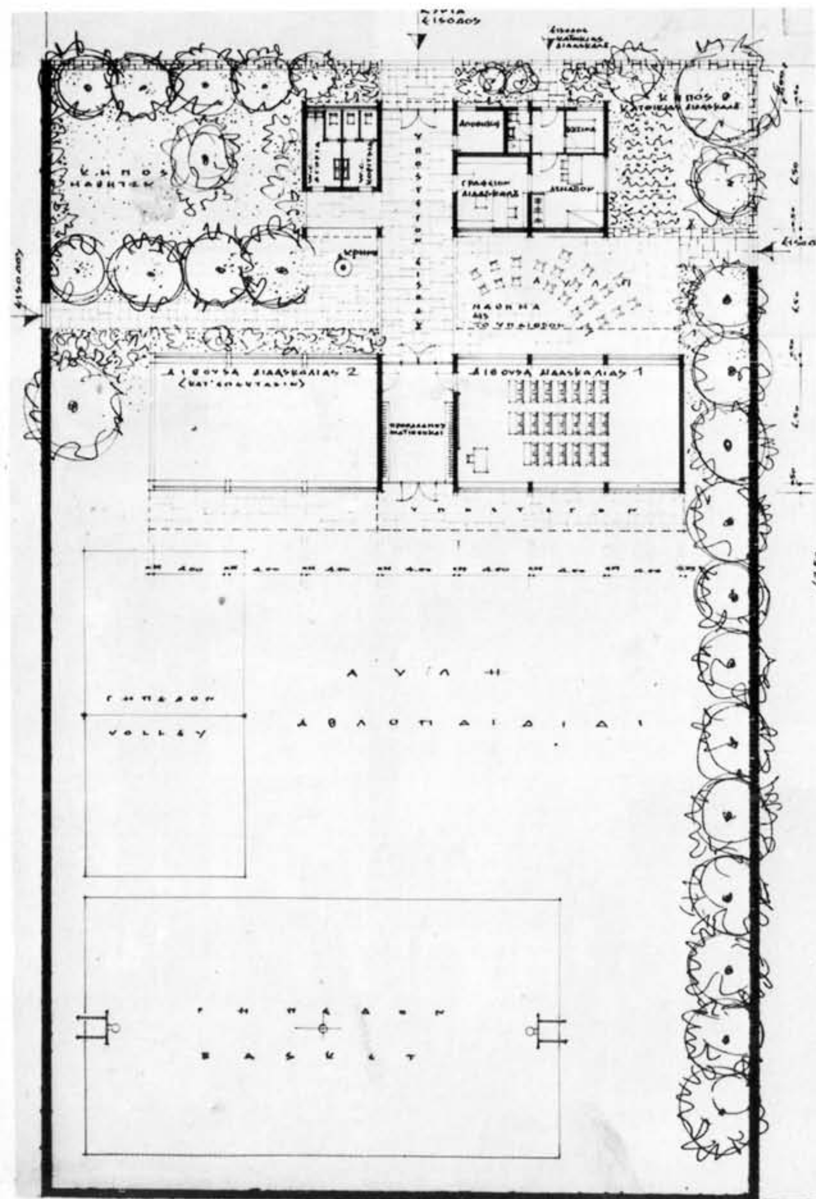

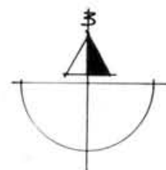

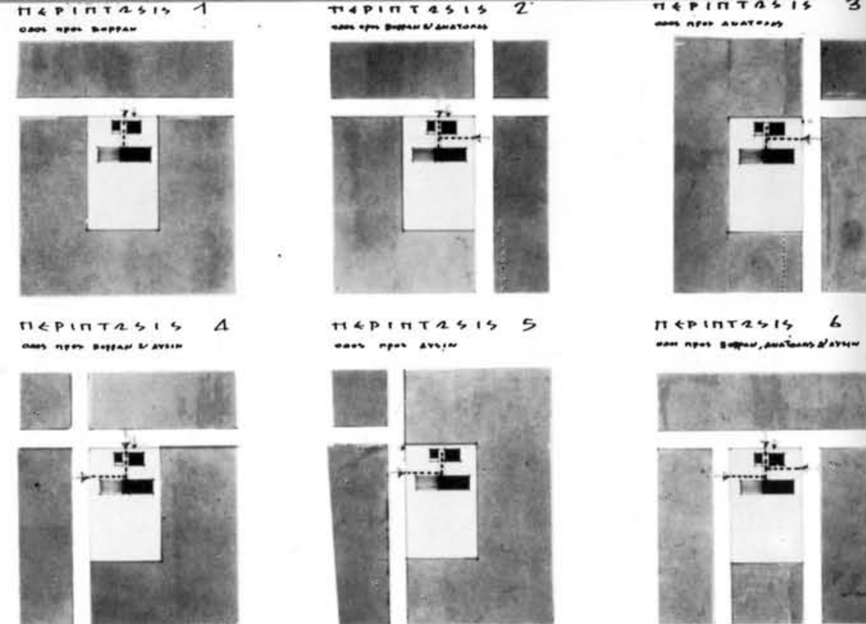
1963

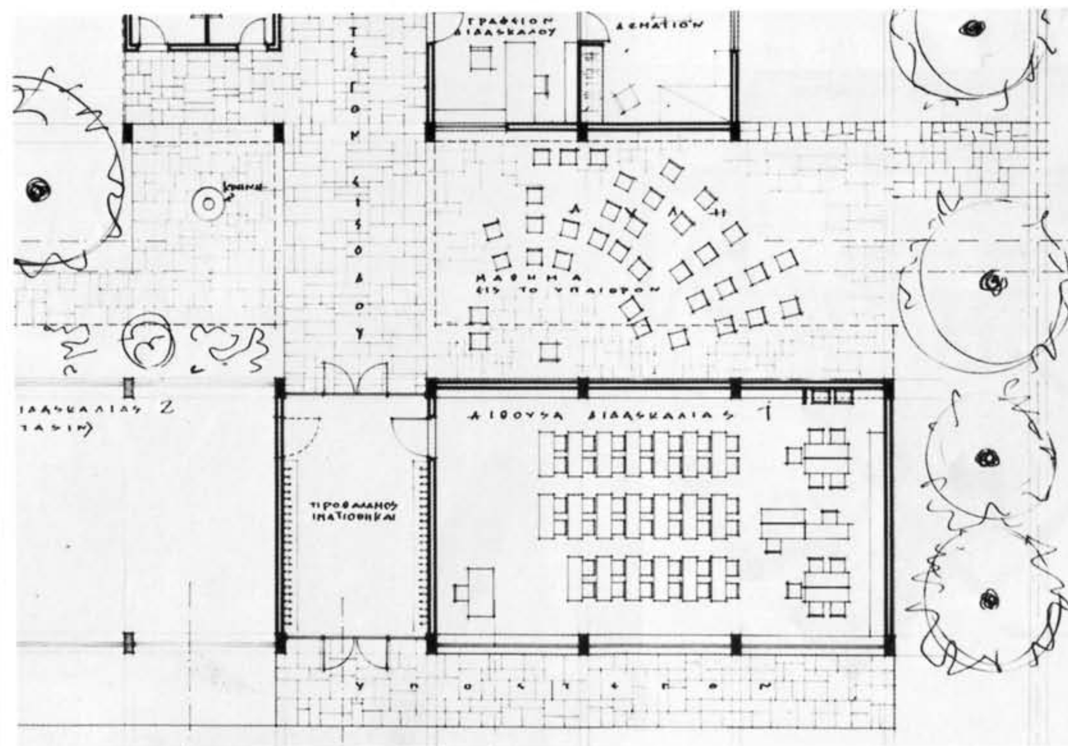
ΣΧΟΛΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ

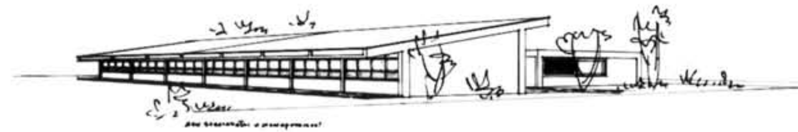
SCHOOL BUILDINGS

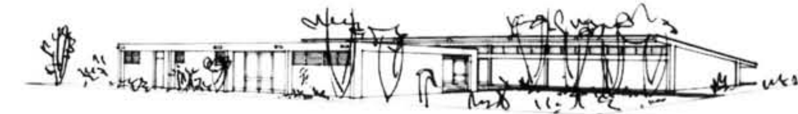

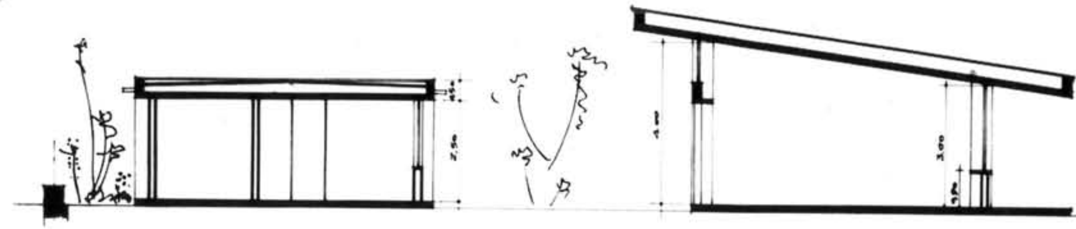

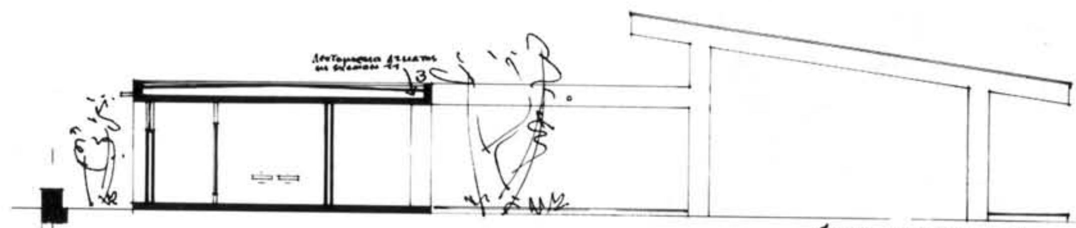

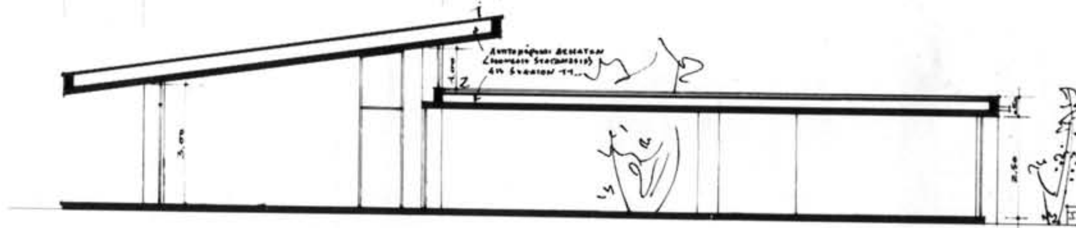

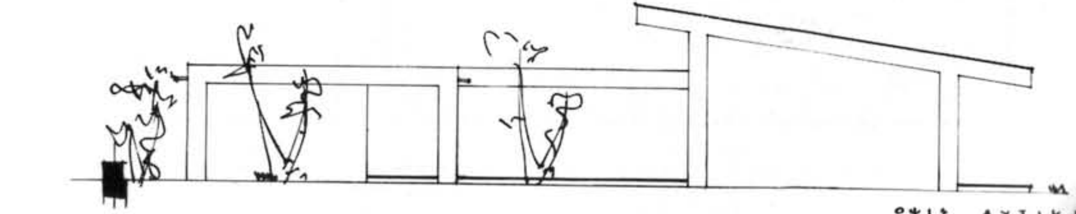

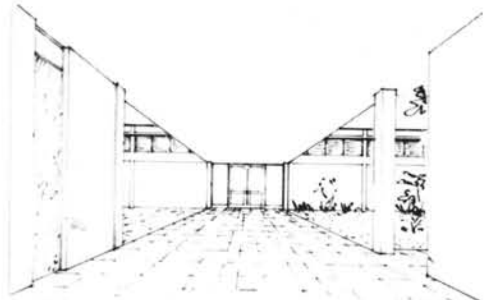

2.50
3.00

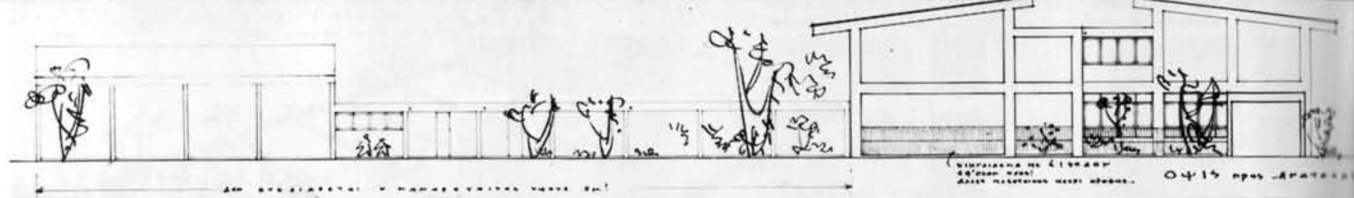
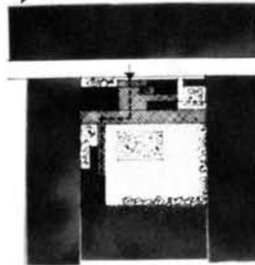
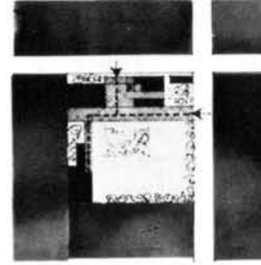
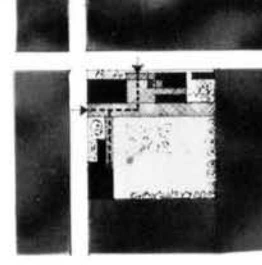
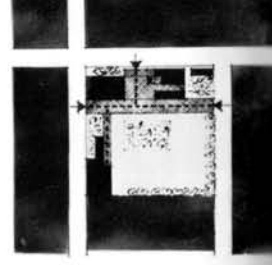
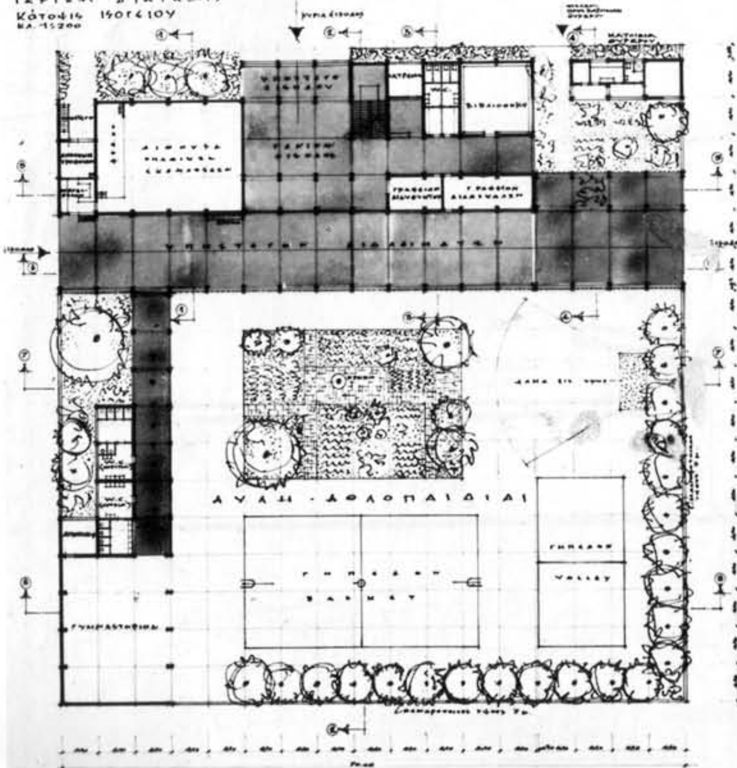
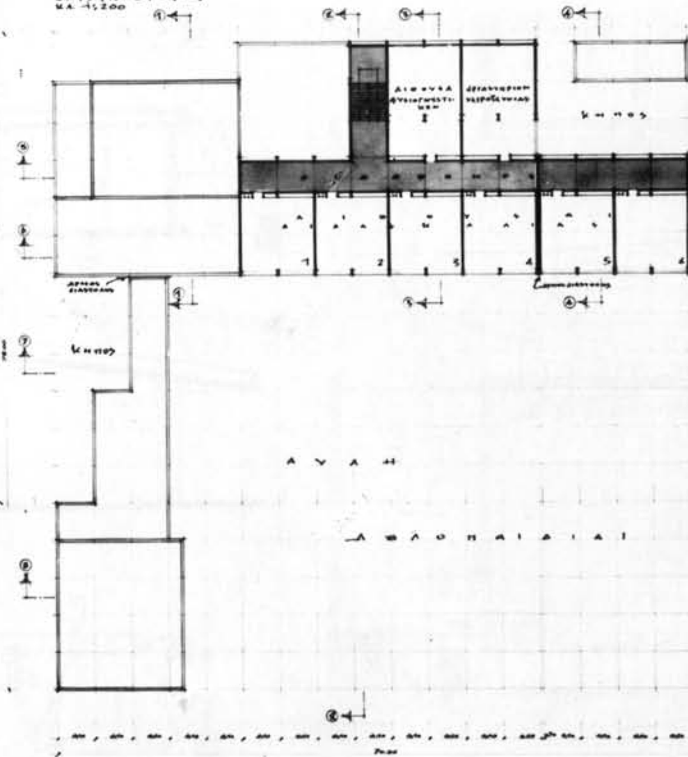

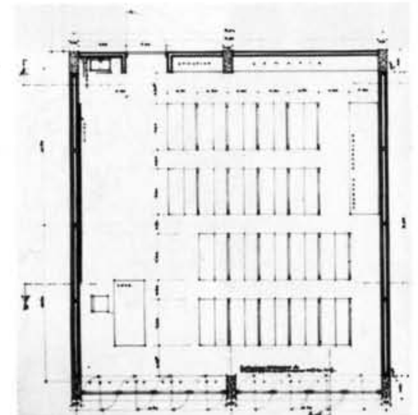
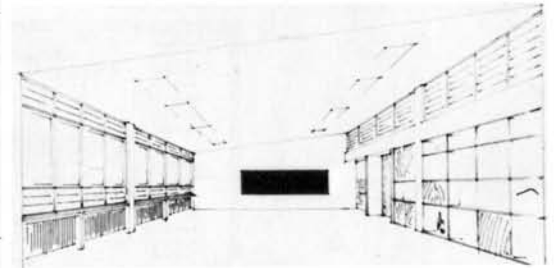

2.00
1.50
3.00
2.50

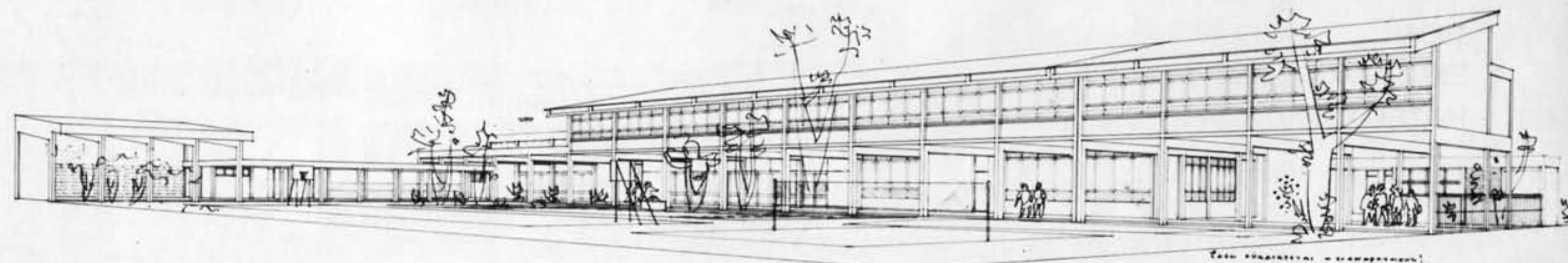

ΟΨΙΣ ΔΥΤΙΚΗ

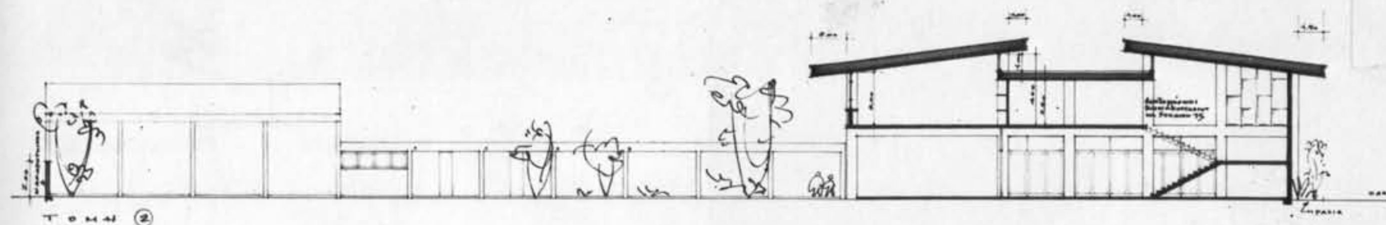

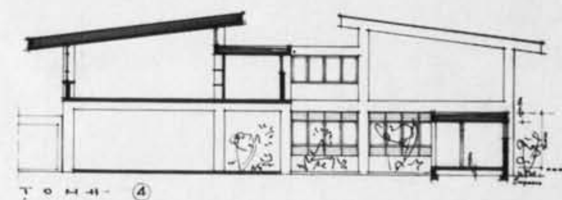

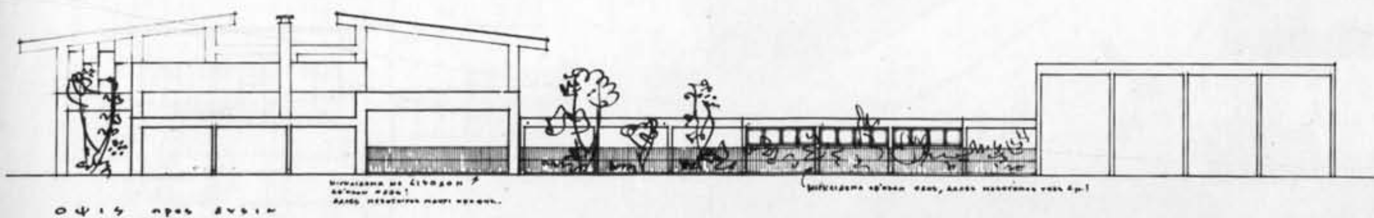

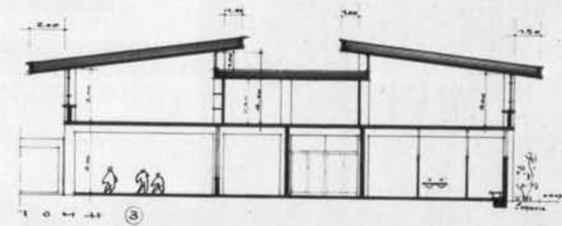

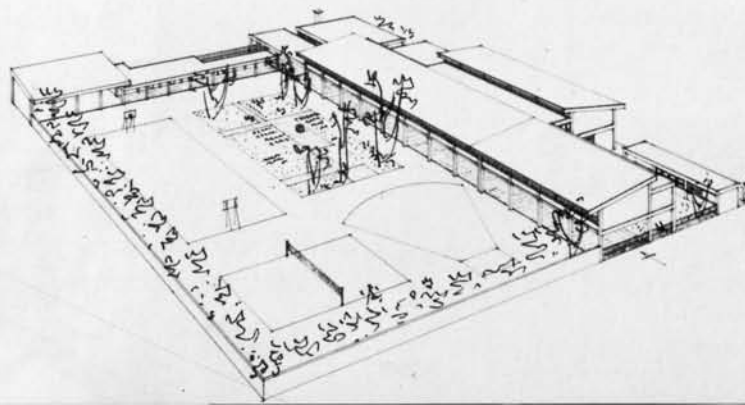

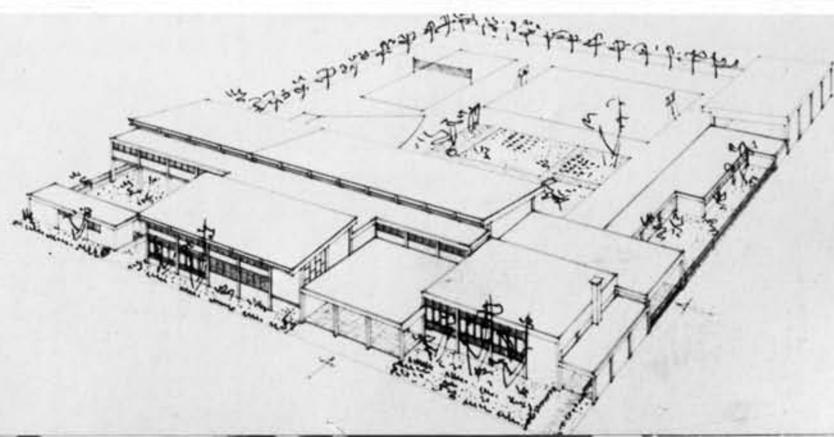

ΤΟΜΗ ②

ΤΟΜΗ ④

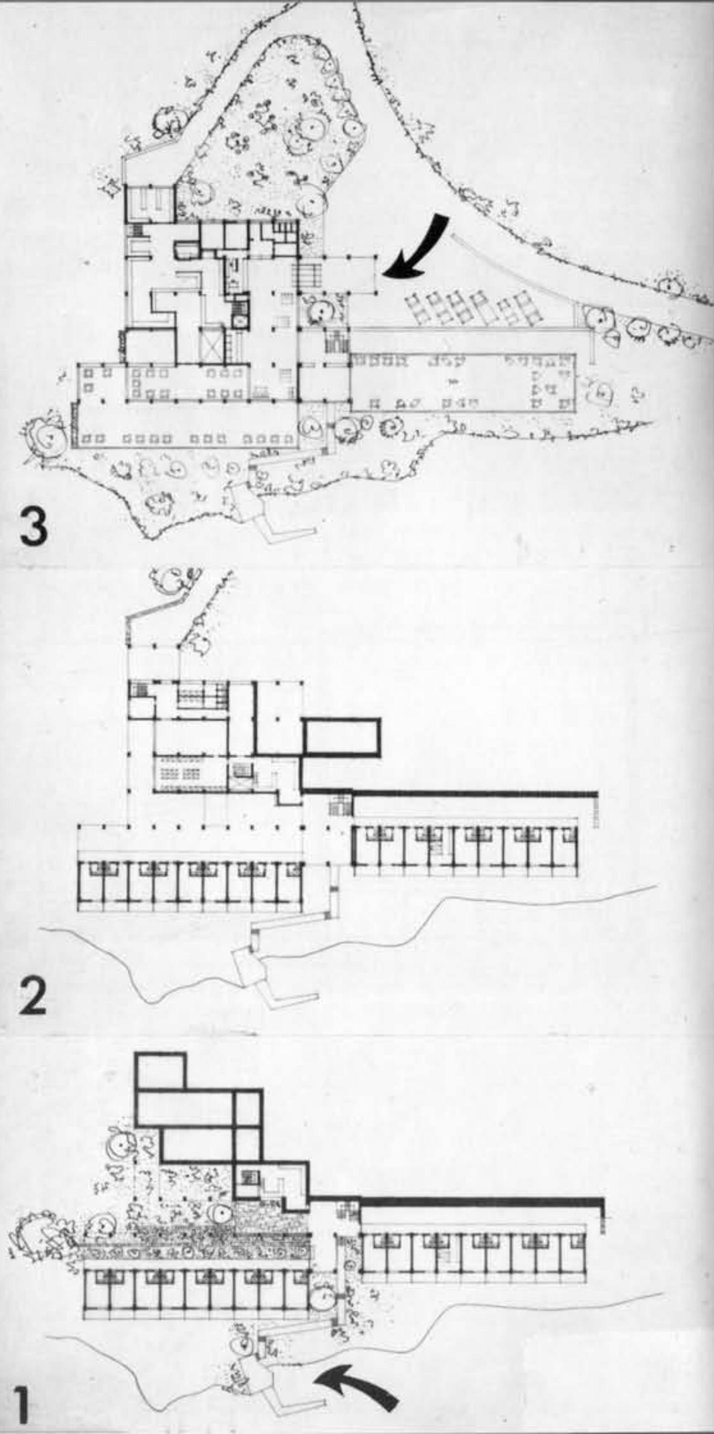

ΟΨΙΣ προς δυσιν

ΤΟΜΗ ③

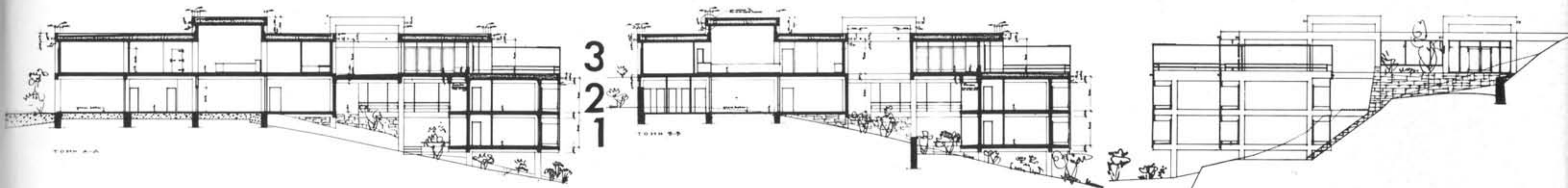

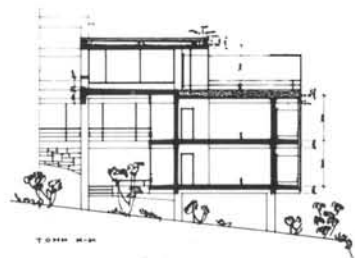

1964
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΞΕΝΙΑ / ΠΟΡΟΣ
HOTEL XENIA/POROS

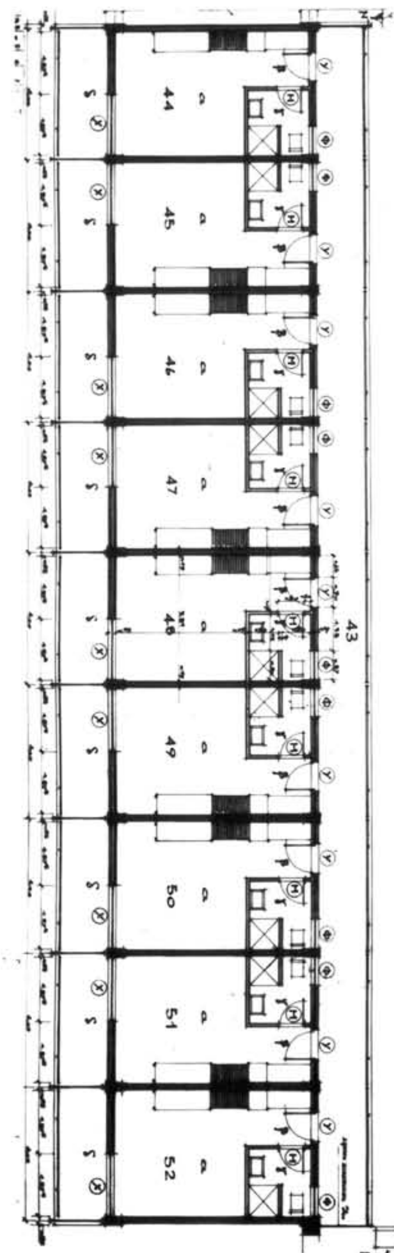

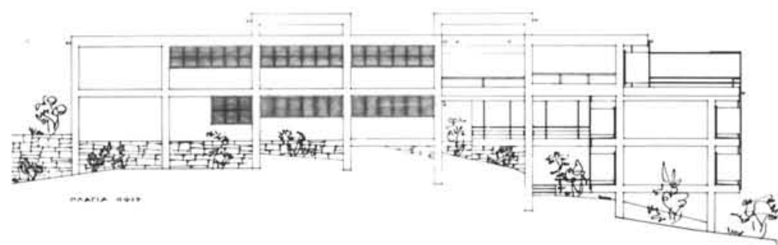

3
2
1

43
44
45
46
47
48
49
50
51
52

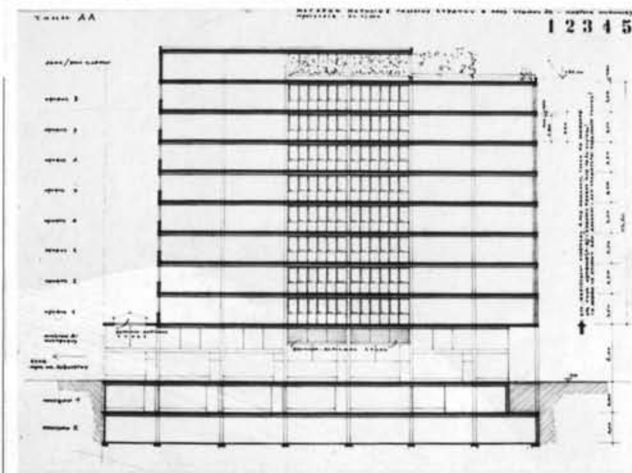

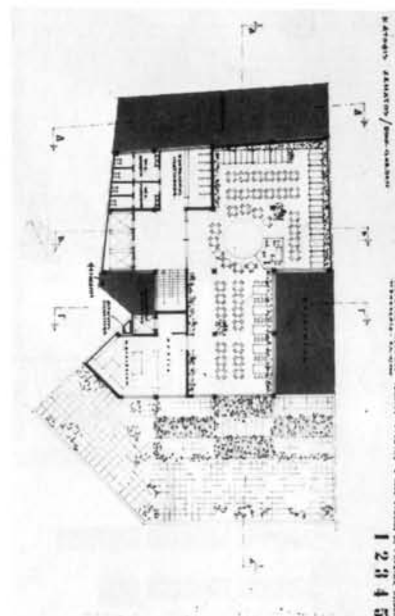

1965

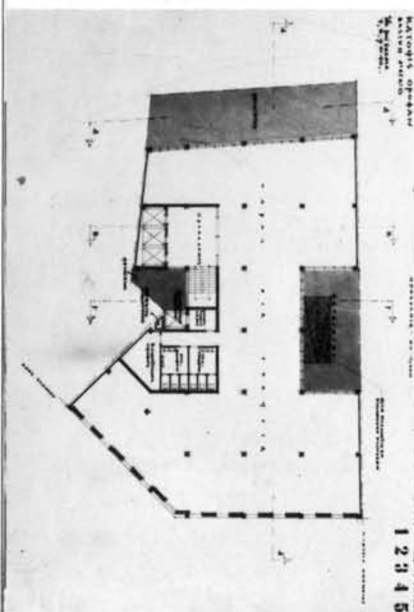
ΚΤΙΡΙΟ ΓΙΑ ΓΡΑΦΕΙΑ/ΑΘΗΝΑ, ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ - ΟΜΟΝΟΙΑ

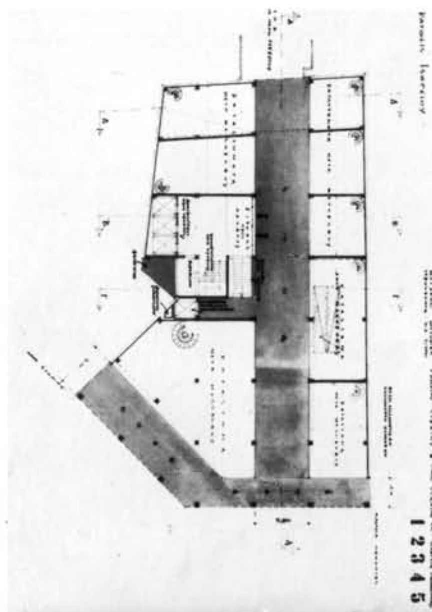
OFFICE BUILDING/ATHENS, STADION STR. - OMONIA

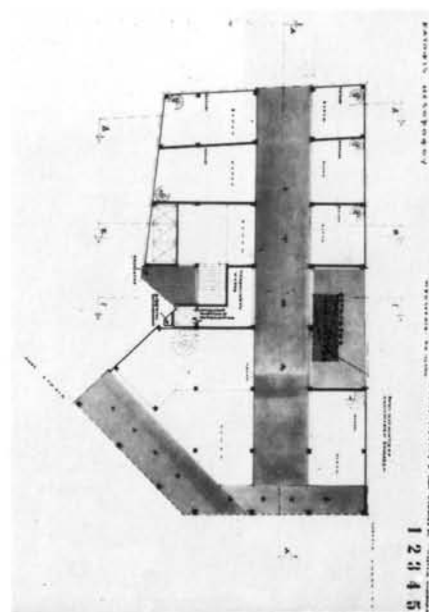

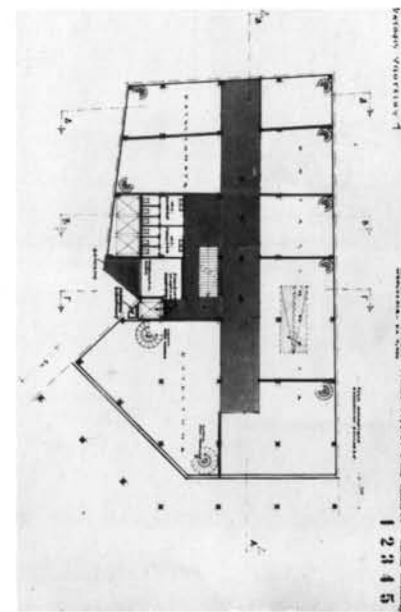

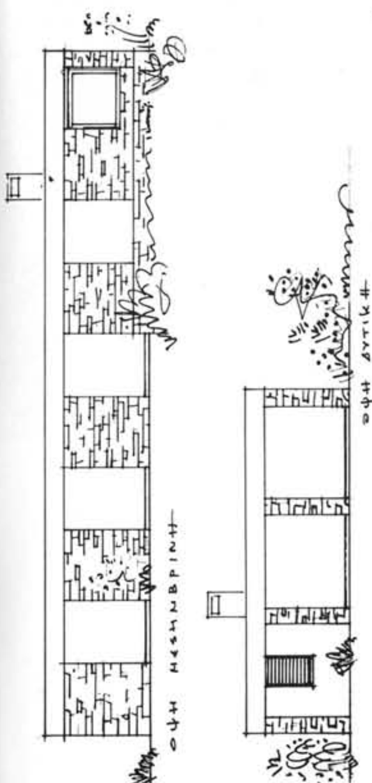

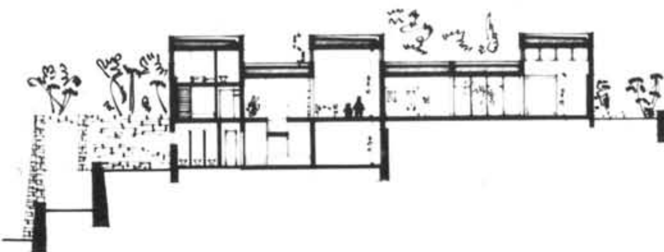
1965
MONOKATOIKIA
ONE FAMILY HOUSE

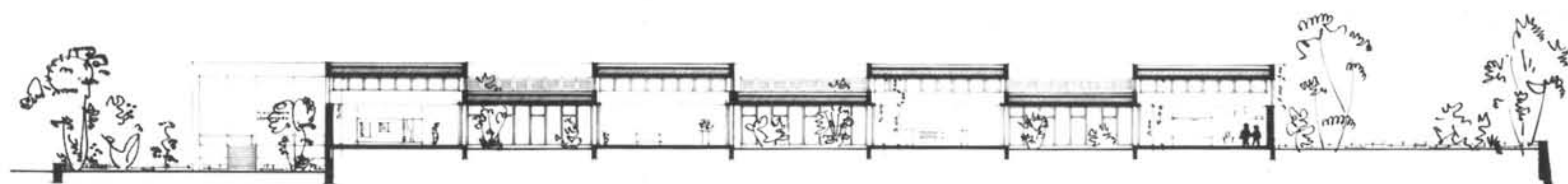
1965-1966

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ/ΓΙΑΝΝΕΝΑ

ARCHAEOLOGICAL MUSEUM/JIANNENA

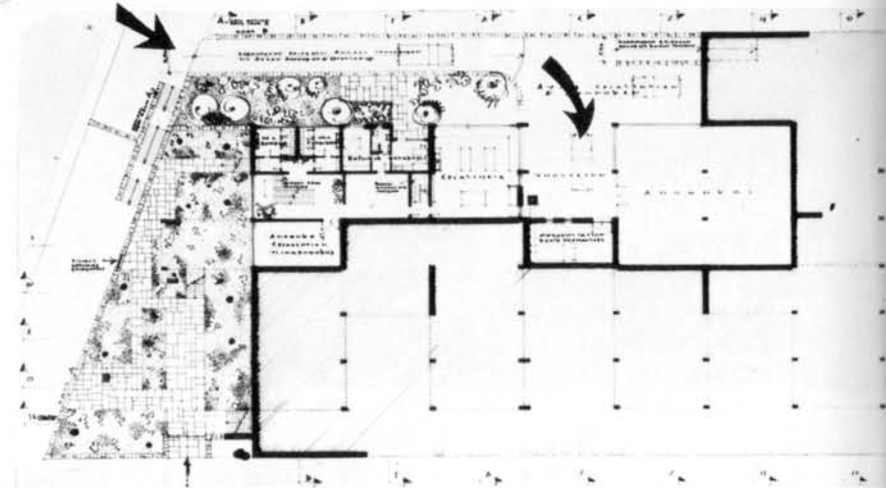

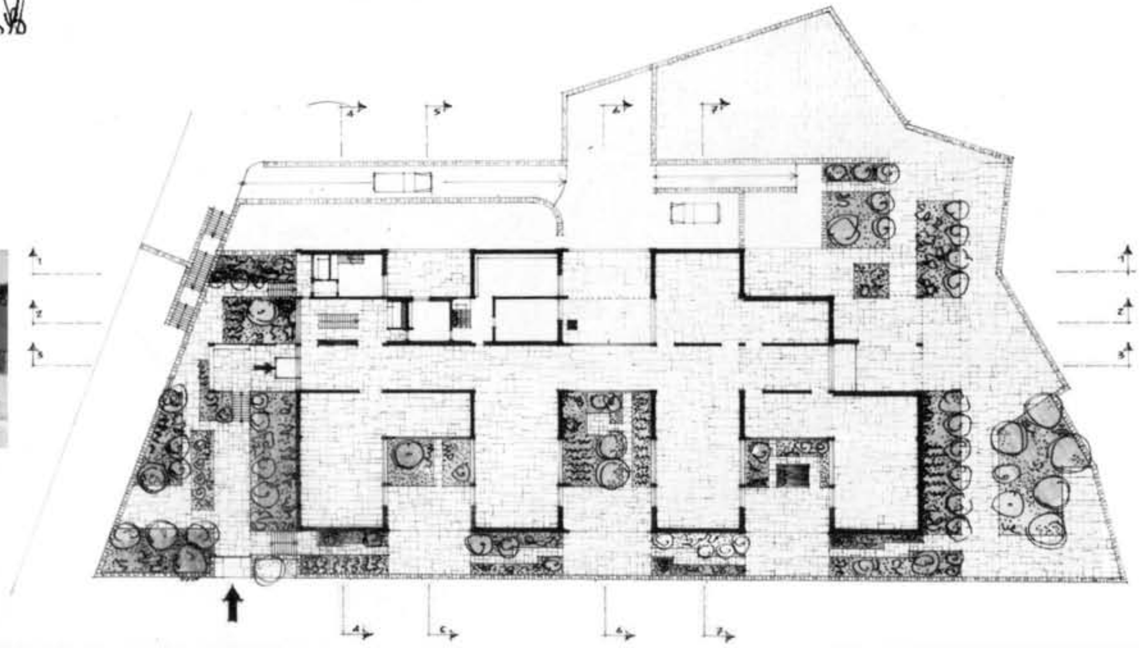

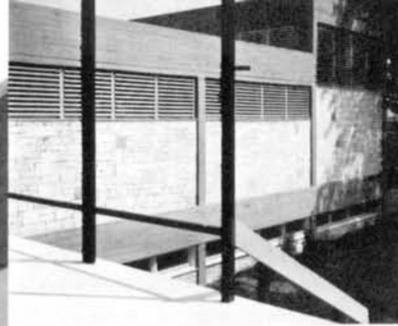

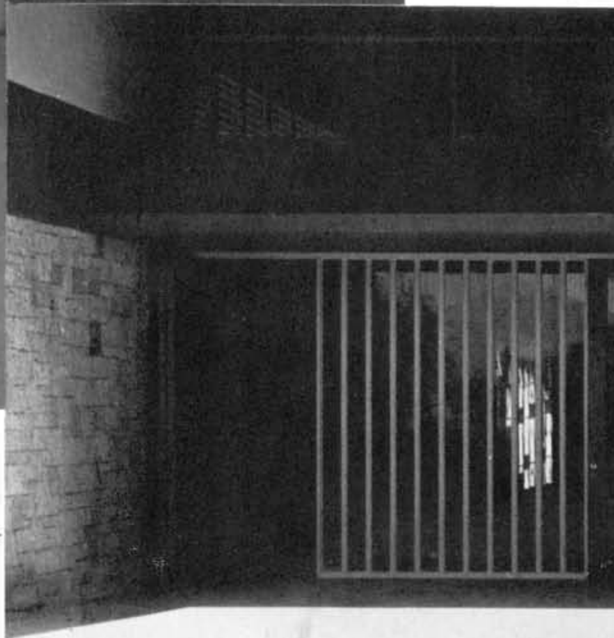
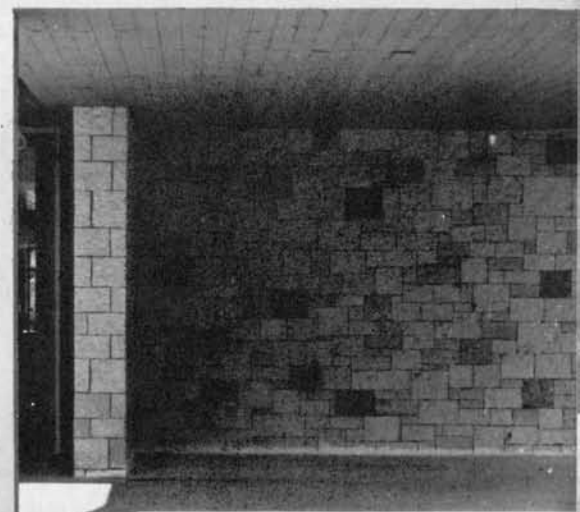
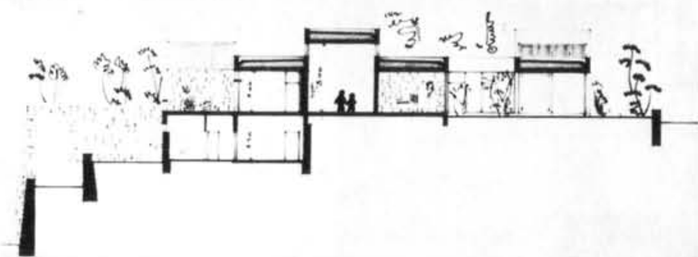

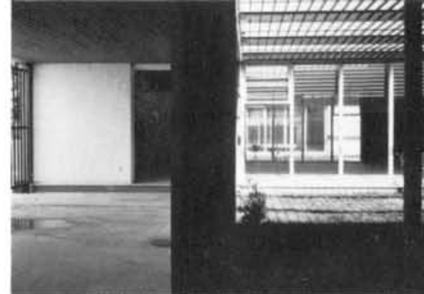

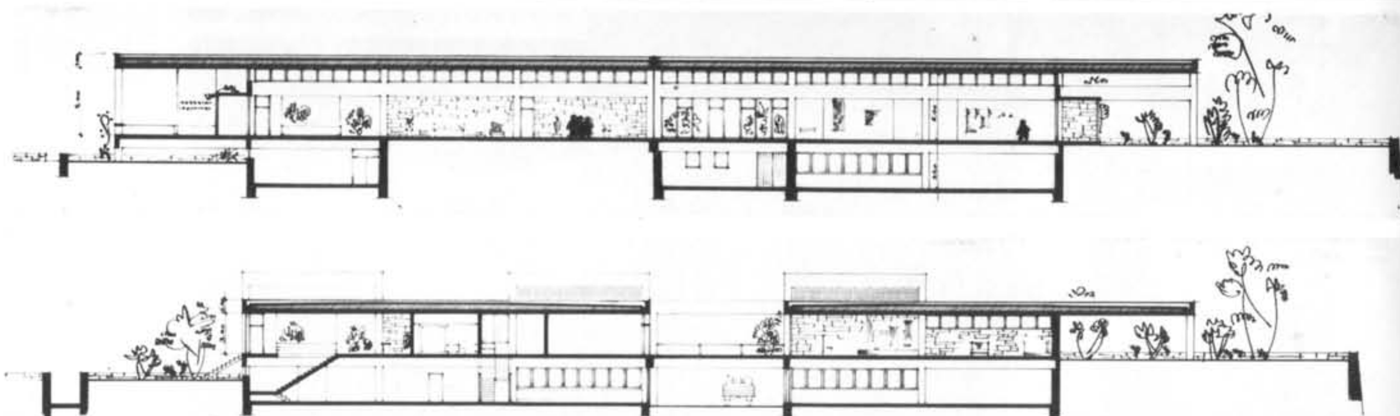

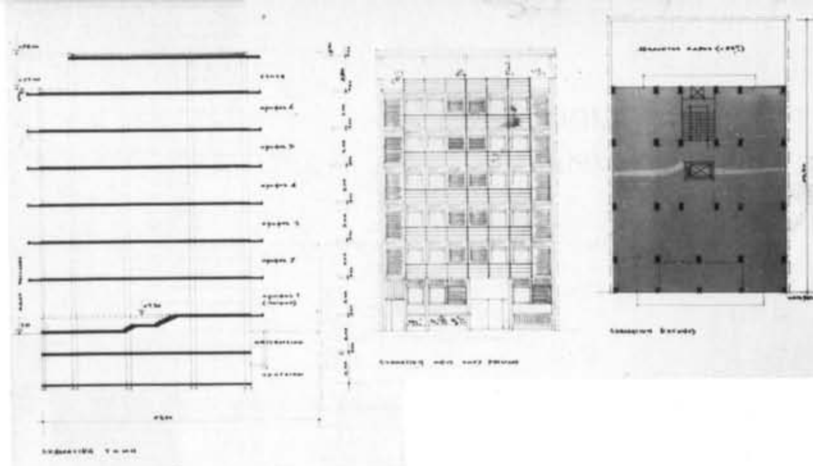

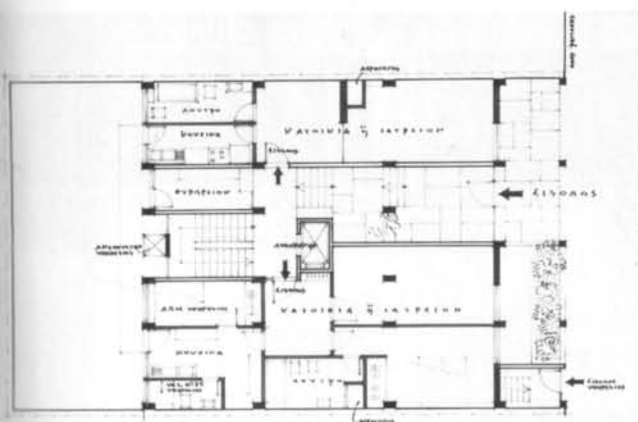

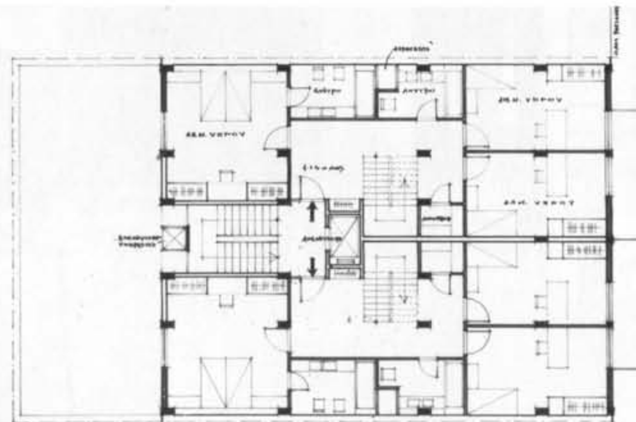

1966

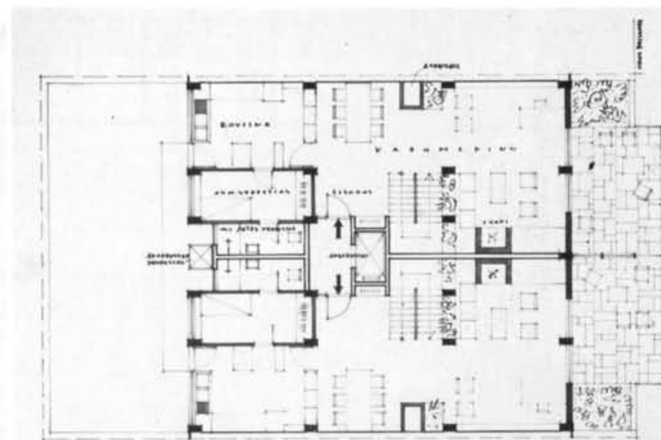
ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΘΗΝΑ, ΟΔΟΣ ΡΗΓΙΛΛΗΣ 24

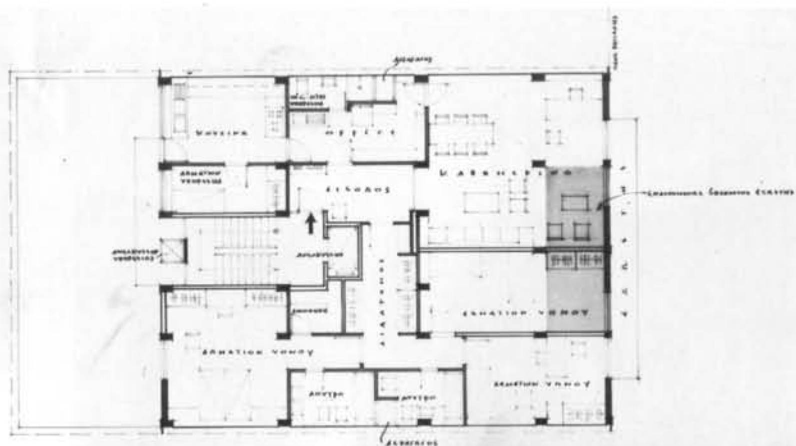
APARTMENT BUILDING/ATHENS, 24 RIGILLIS STR.

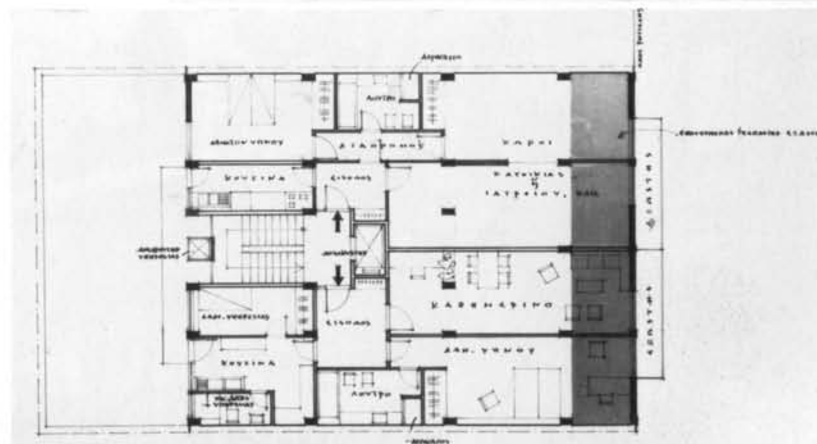

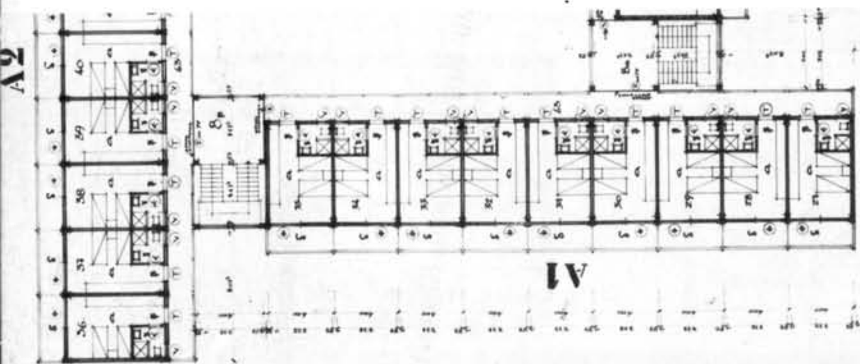

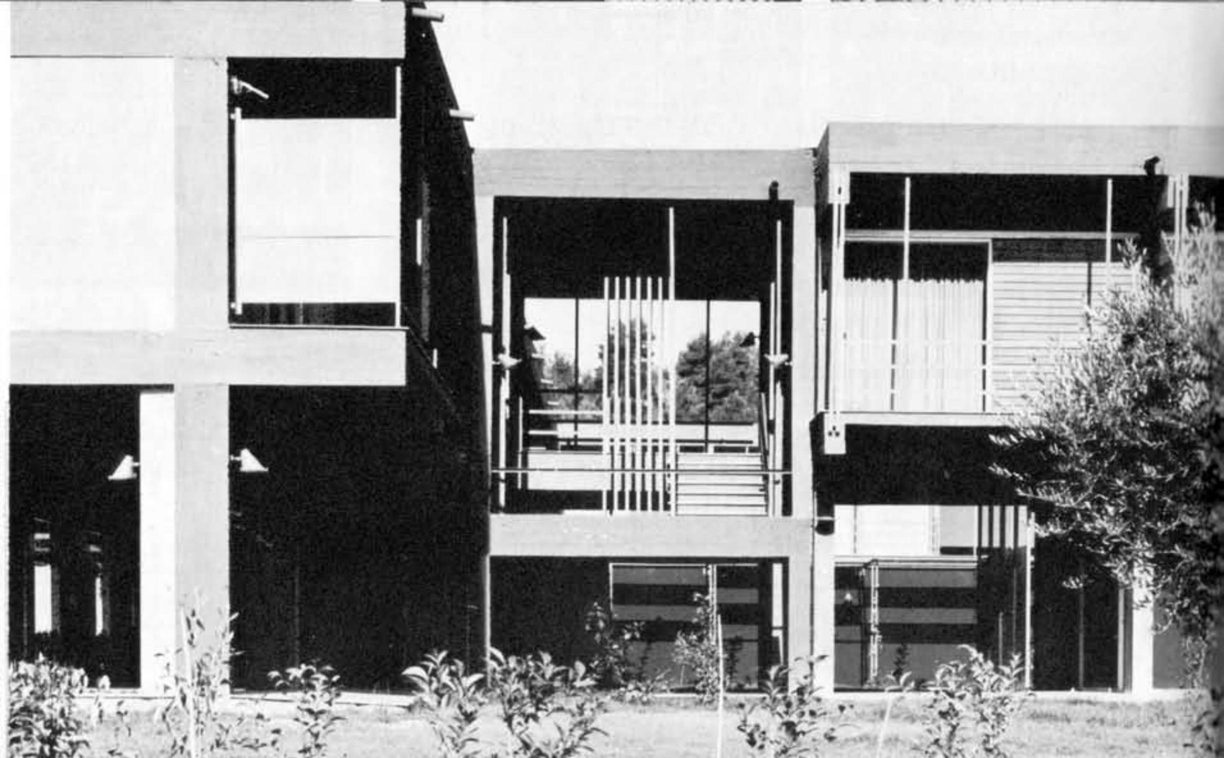

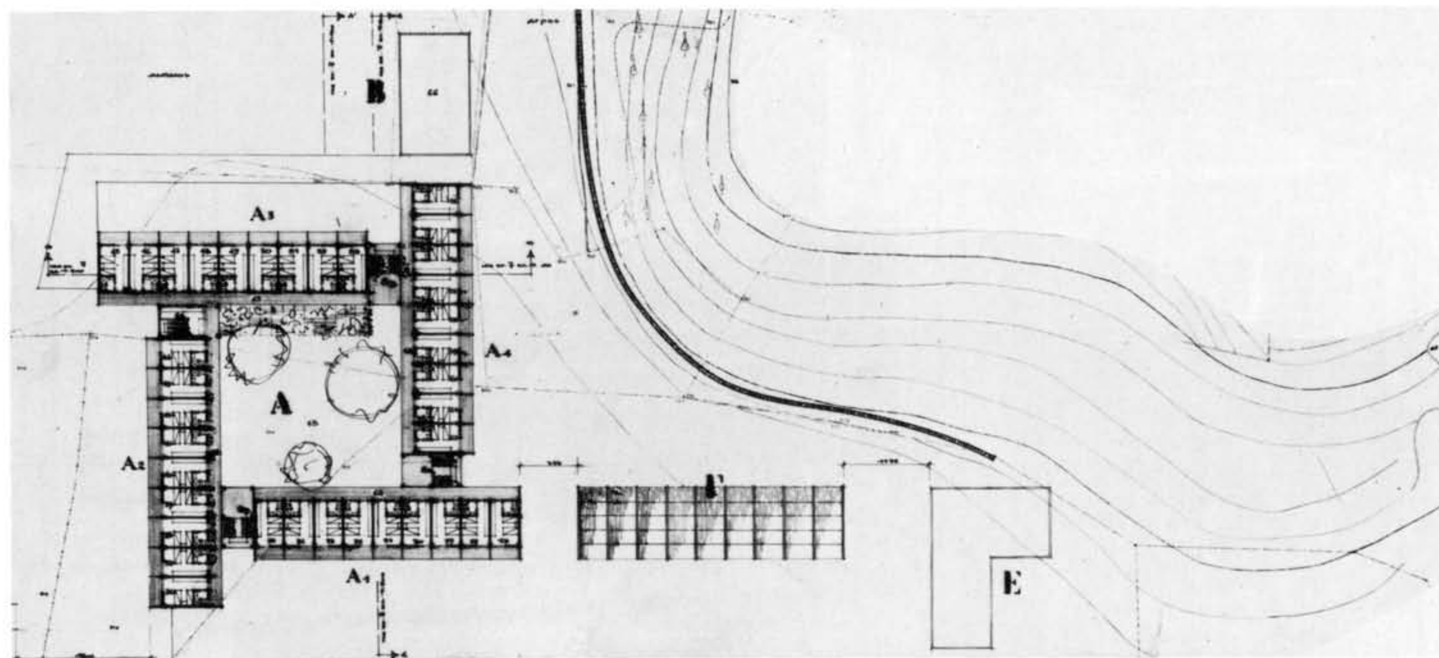
1966

ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ (2)/ΟΛΥΜΠΙΑ

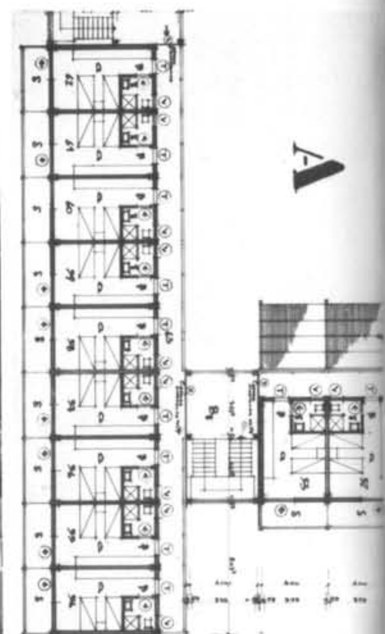
MOTEL XENIA (2)/OLYMPIA

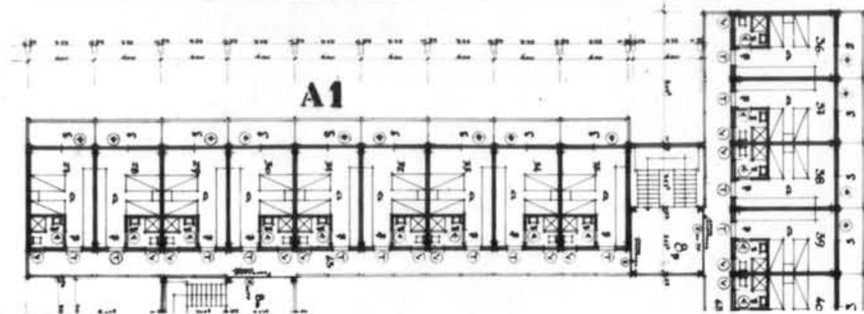

B
A3
A4
A
A2
A1
E

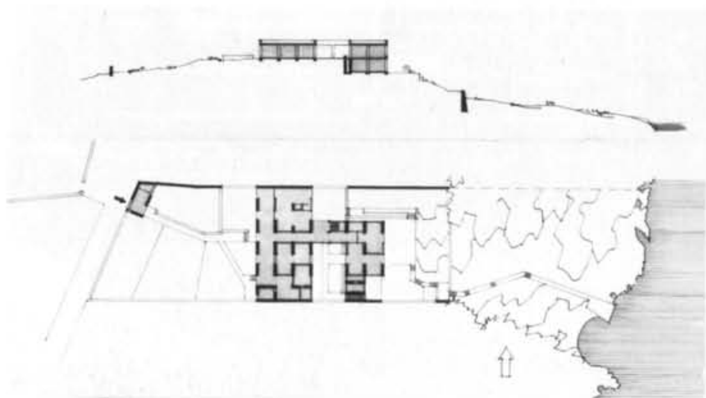

A1

1966-1967

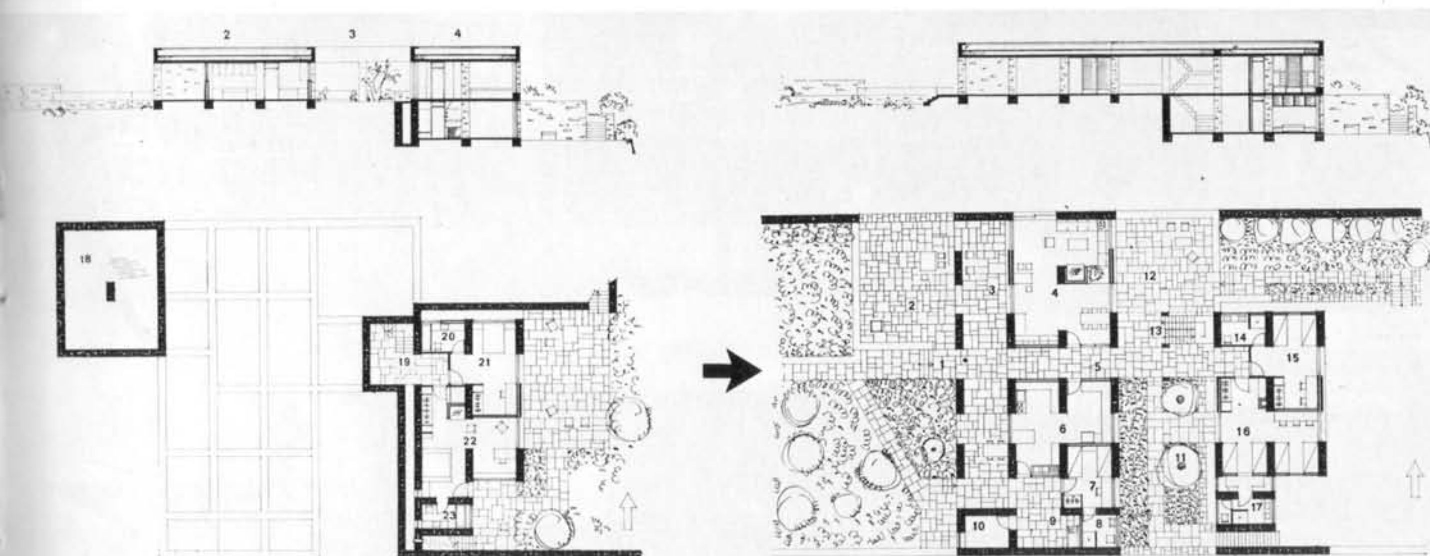
ΔΙΠΛΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΣΠΕΤΣΕΣ

HOUSE FOR TWO FAMILIES/SPETSES

2
3
4
18
20
19
21
22
23
2
3
4
12
1
5
13
14
15
6
16
11
7
10
9
8
17

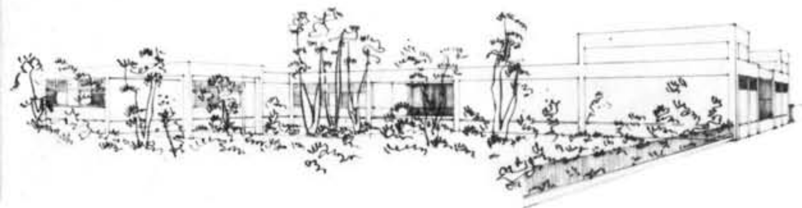

1967

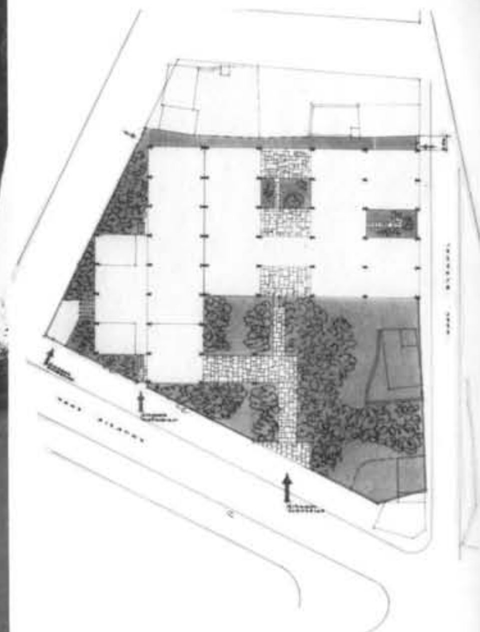
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ/ΚΟΜΟΤΗΝΗ

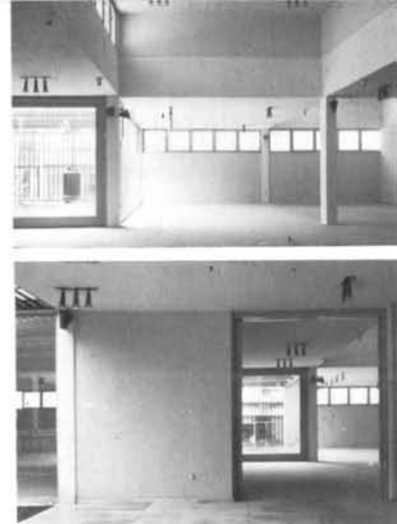
ARCHAEOLOGICAL MUSEUM/KOMOTINI

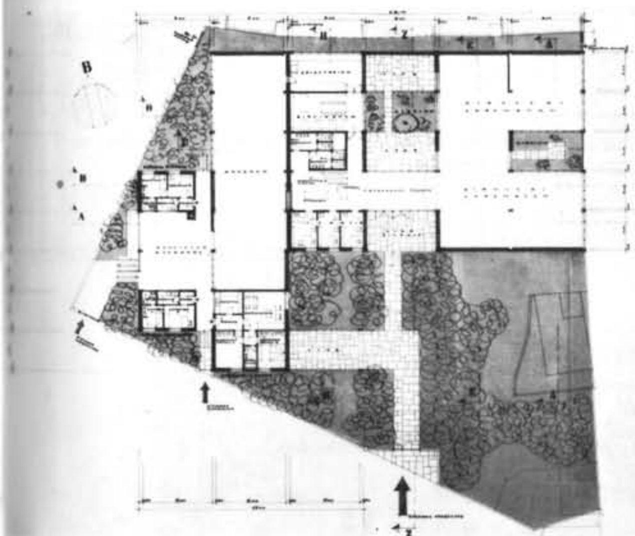

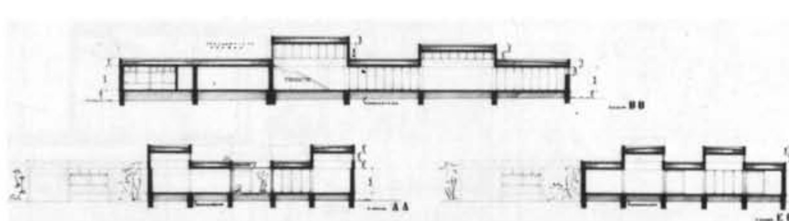

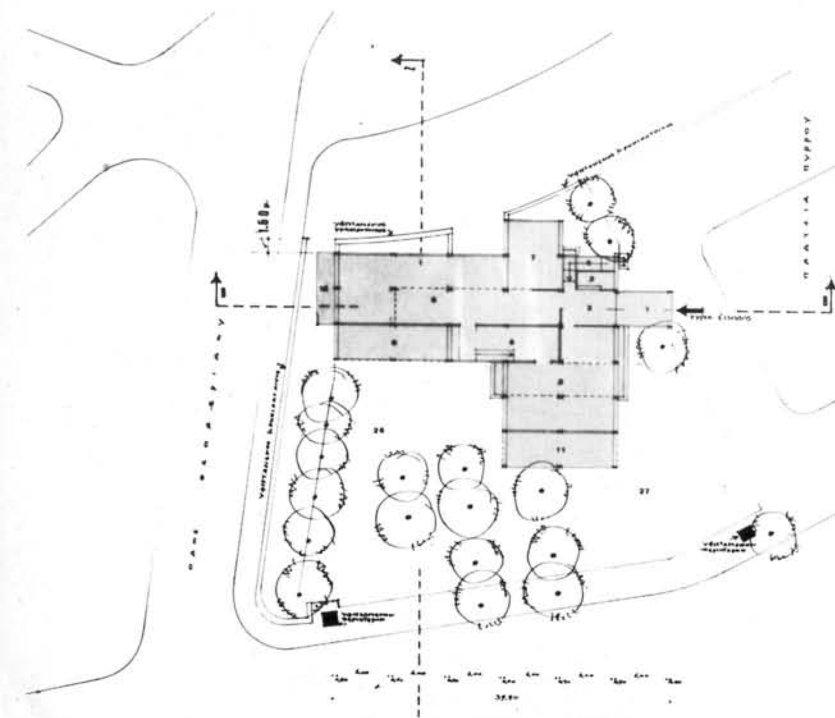

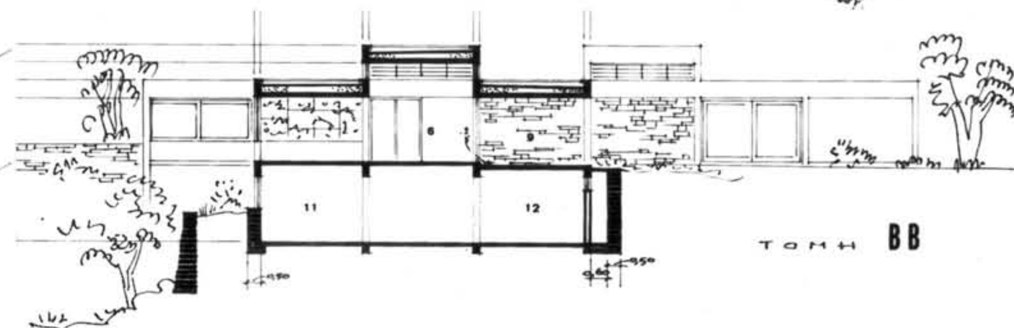
1971

ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ - ΚΑΦΕΝΕΙΟ/ΓΙΑΝΝΕΝΑ

RESTAURANT-COFFEE HOUSE/JIANNENA

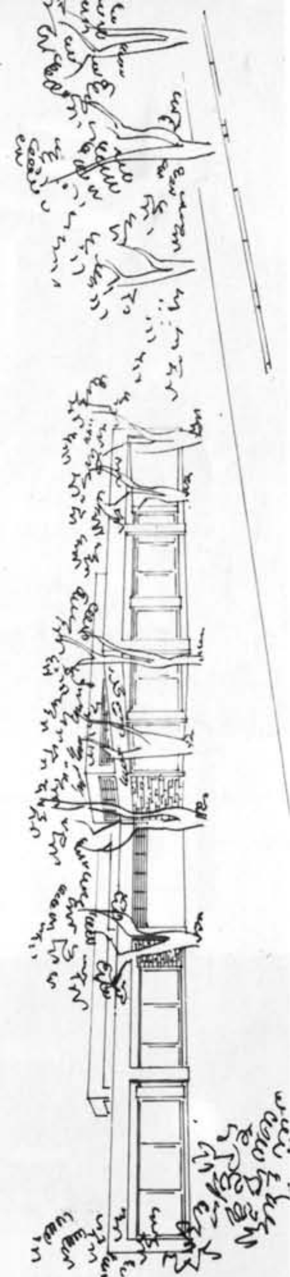

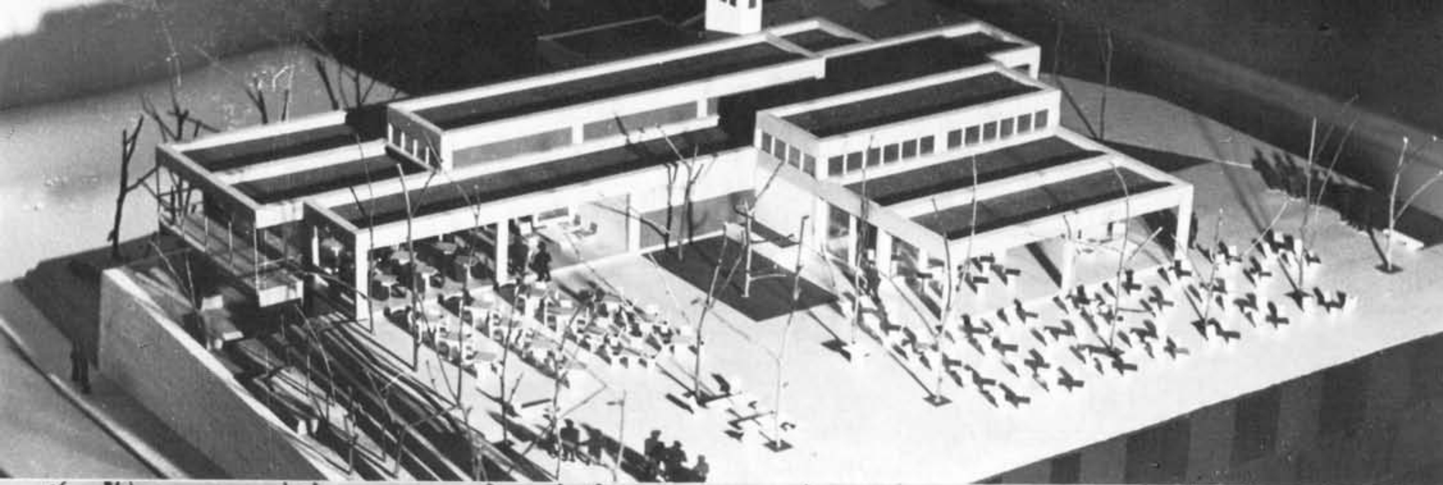

ΤΟΜΗ Α

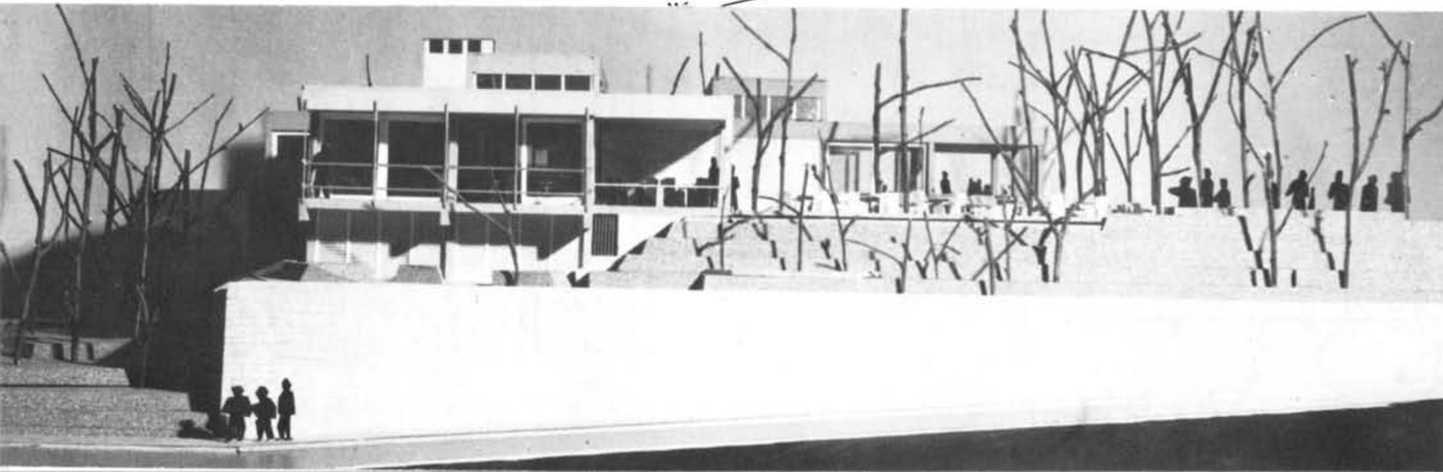

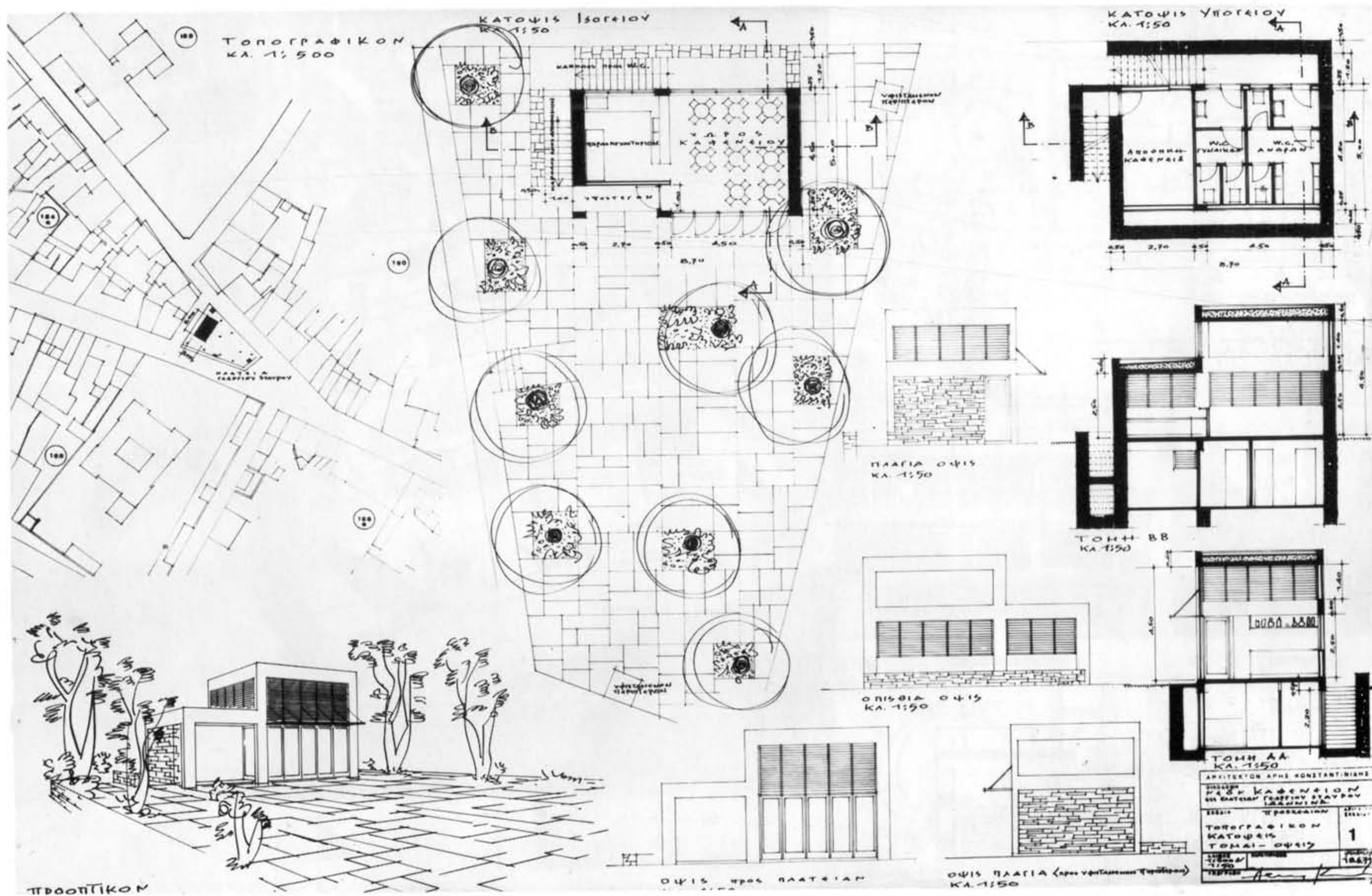

1971

ΜΙΚΡΟ ΚΑΦΕΝΕΙΟ/ΓΙΑΝΝΕΝΑ

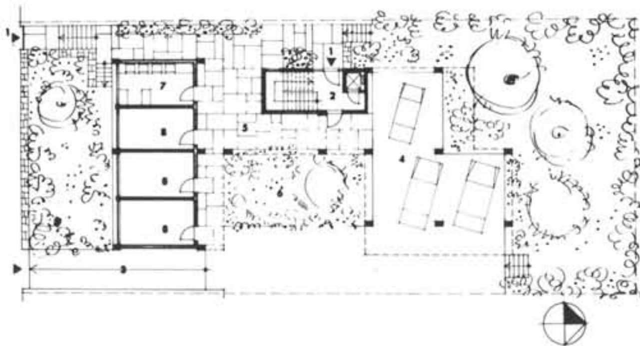
SMALL COFFEE HOUSE/JIANNENA

1971-1973

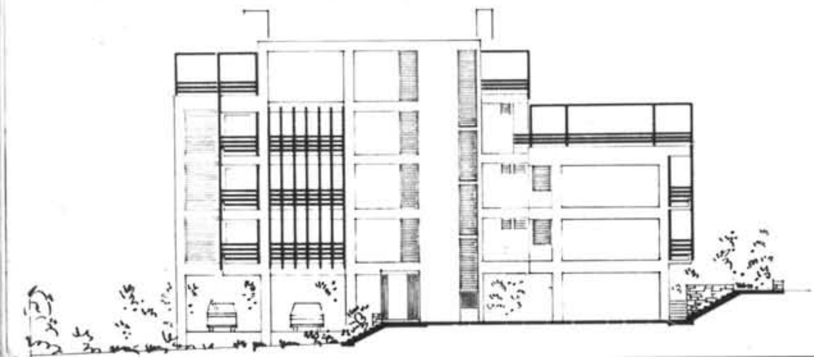
ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΘΗΝΑ, ΦΙΛΟΘΕΗ, ΟΔΟΣ ΚΑΡΑΟΛΗ - ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ 30

APARTMENT BUILDING/ATHENS, PHILOTHEI, 30 KARAOLI - DIMITRIOU ST.

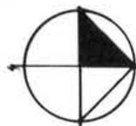

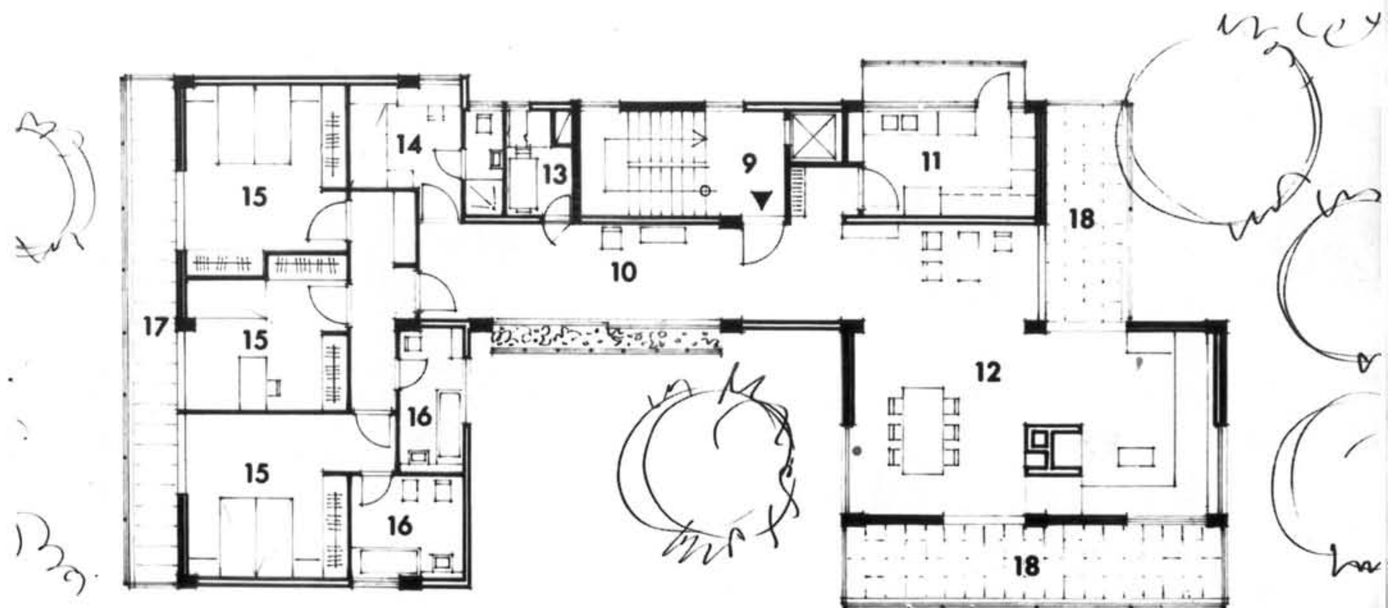

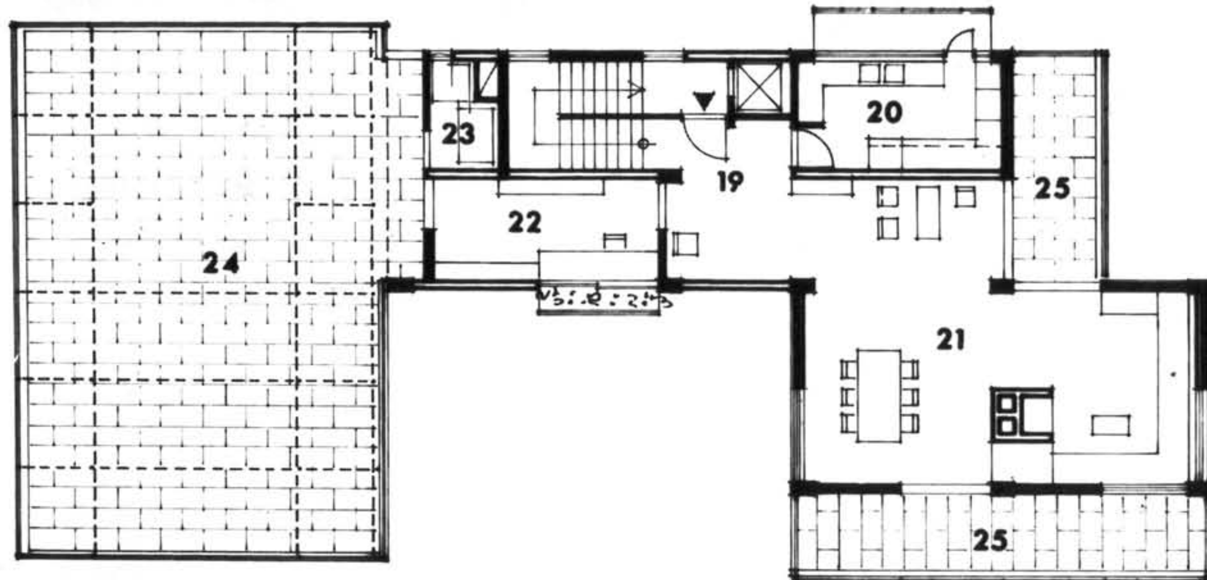

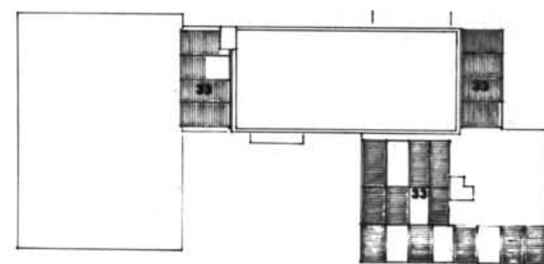

30
24
21
17
15
16
12
17
15
16
12
8
6
4

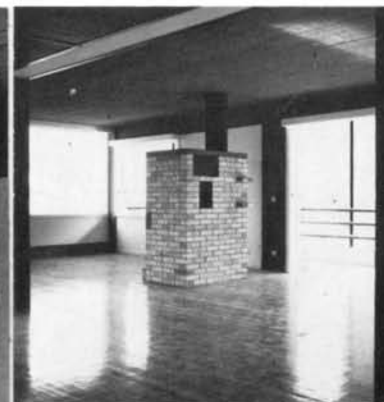

23
20
19
22
25
24
21
25

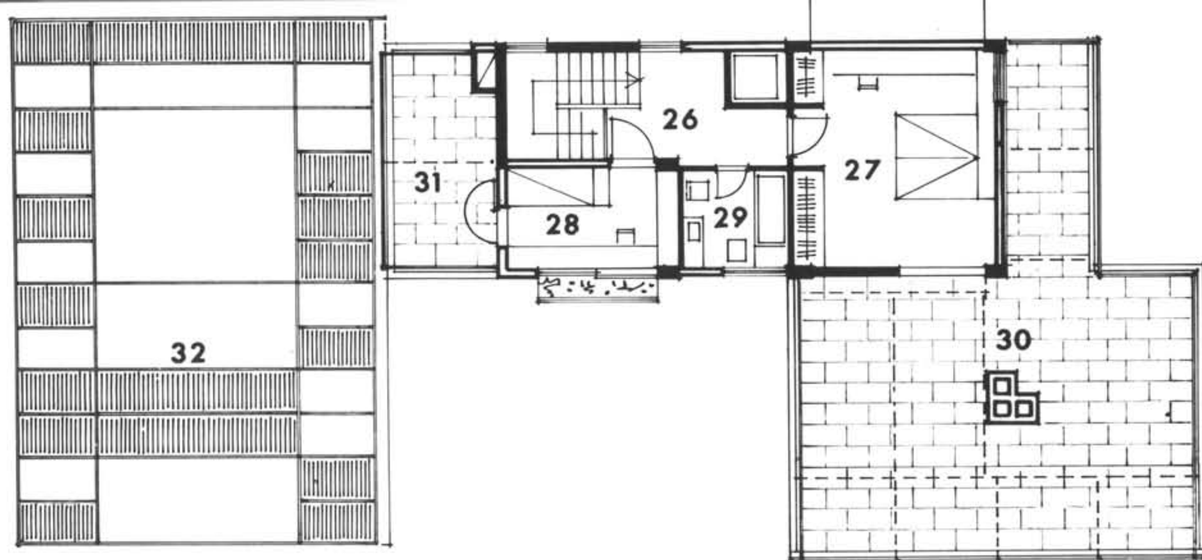

26
27
28
29
30
31
32

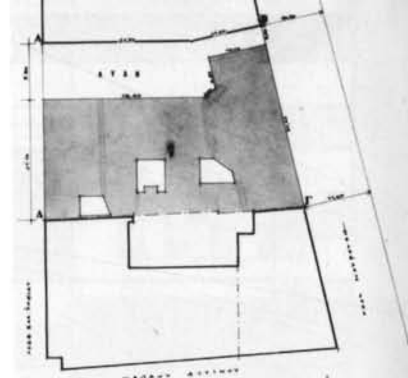

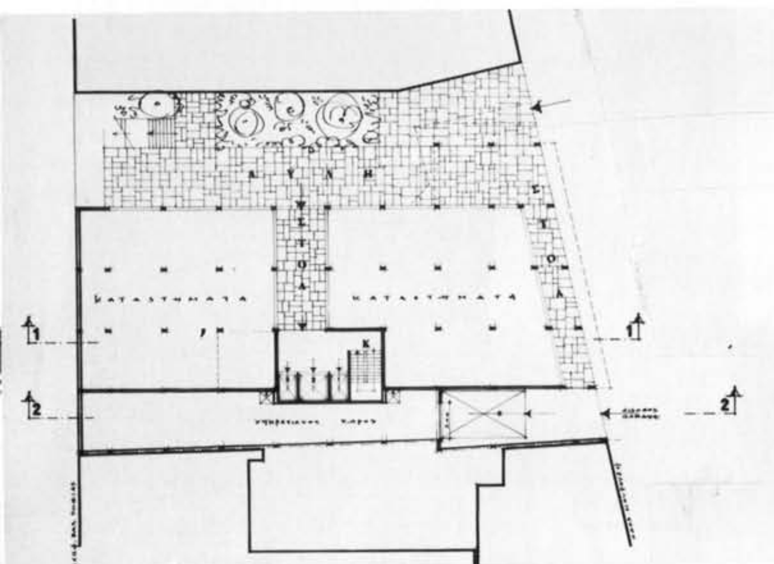
1972

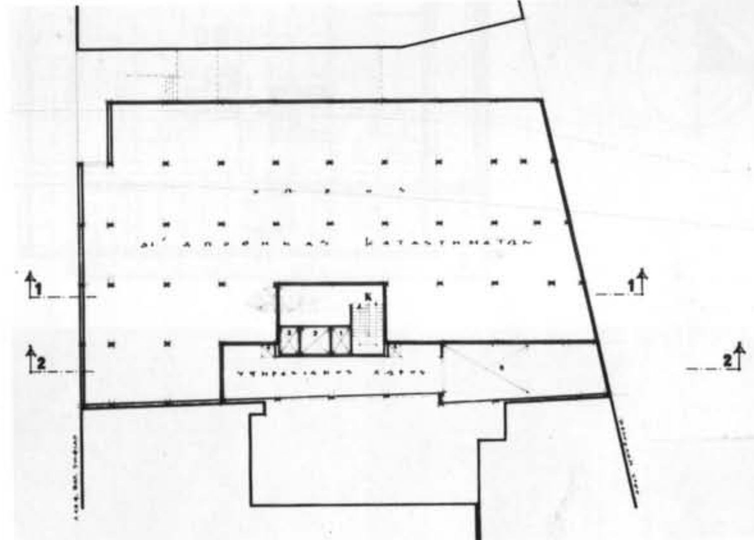
ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΘΗΝΑ, ΟΔΟΣ ΒΑΣ. ΣΟΦΙΑΣ 4

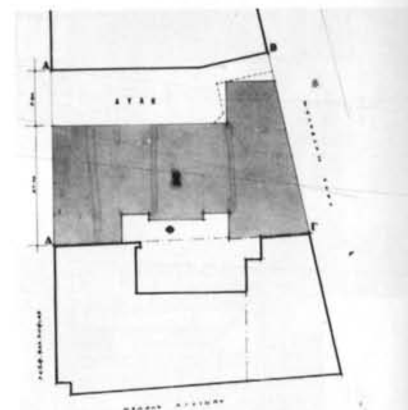
APARTMENT BUILDING/ATHENS, 4 VAS. SOFIAS STR.

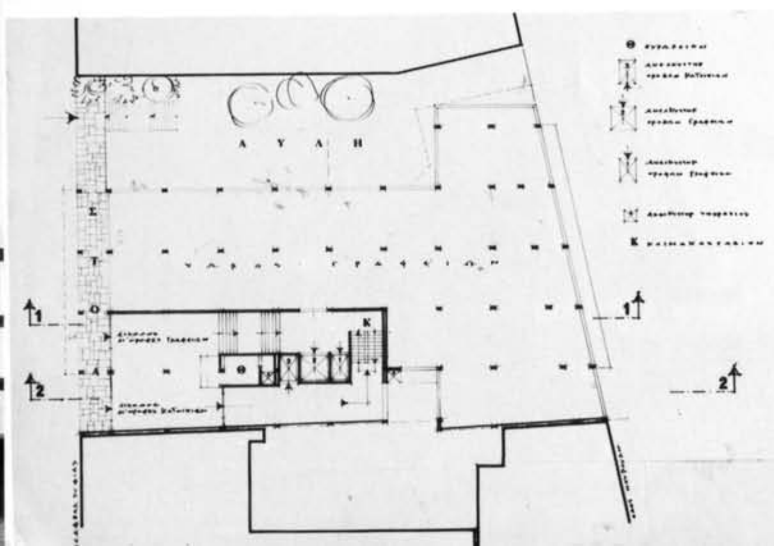

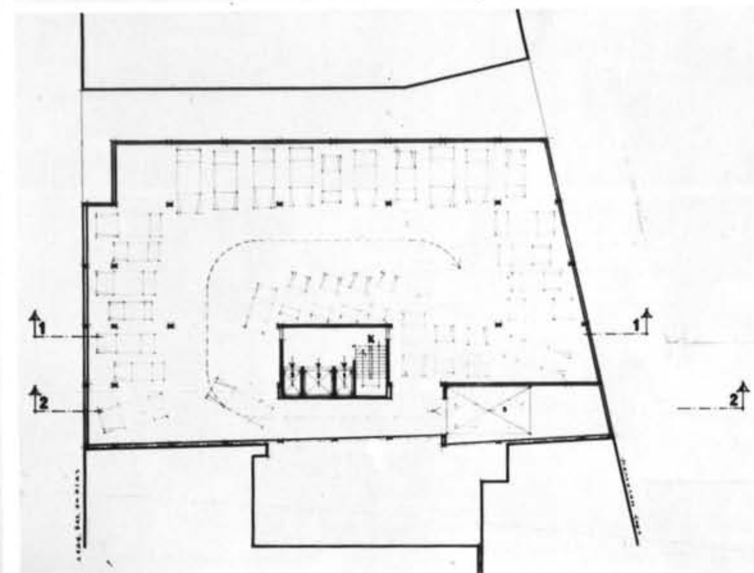

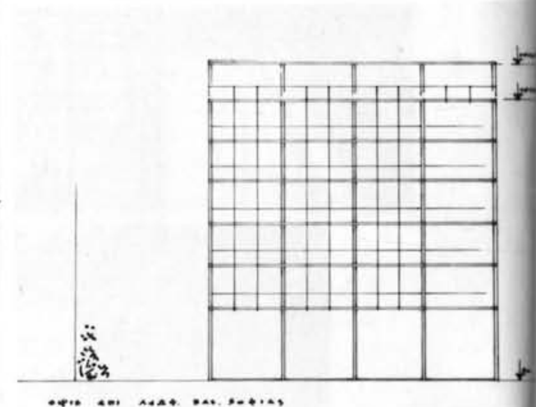

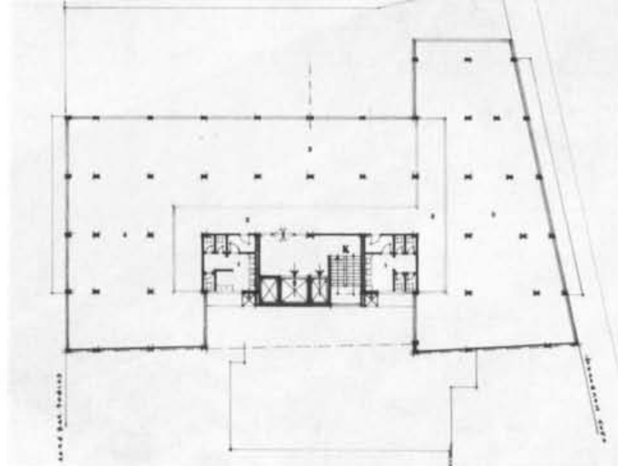

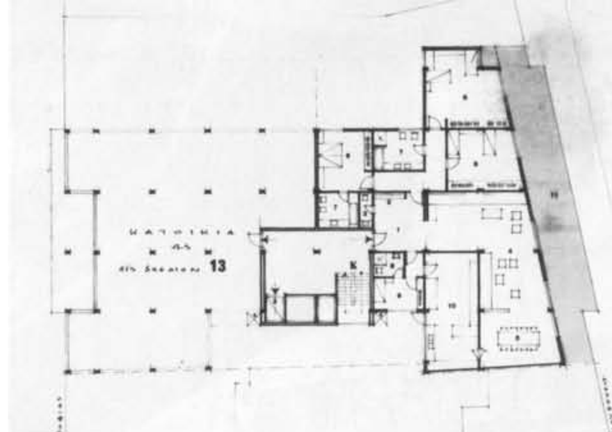

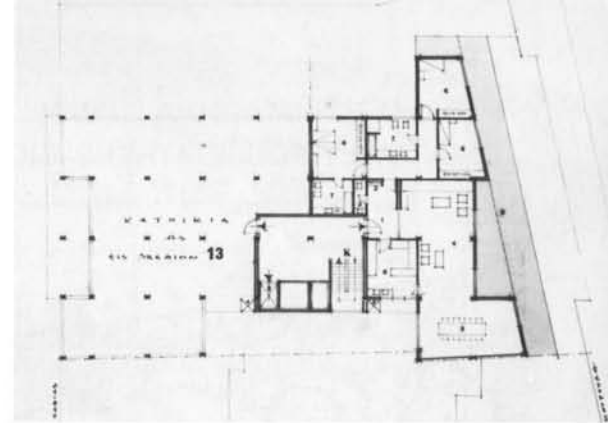

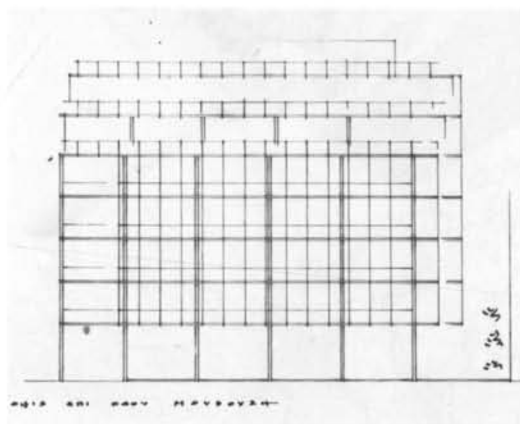

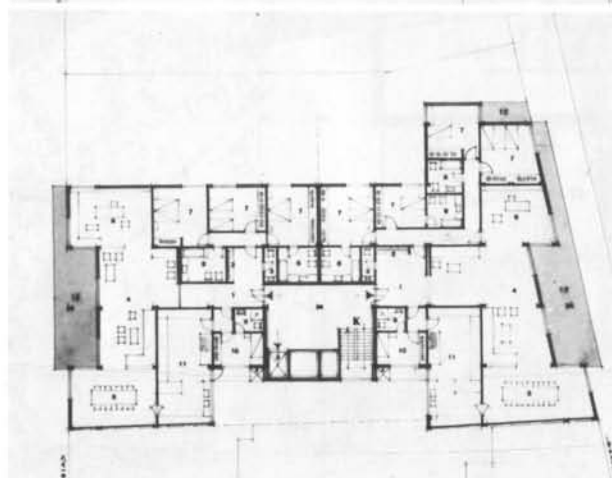

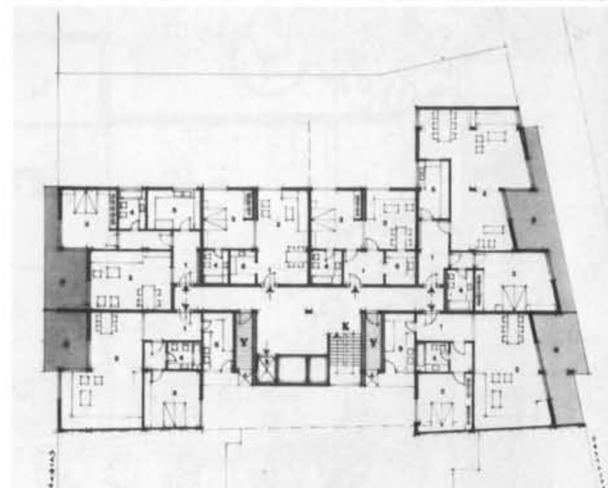

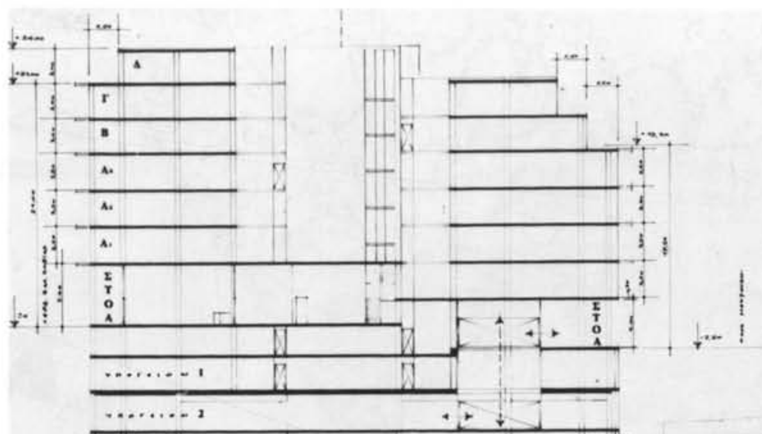

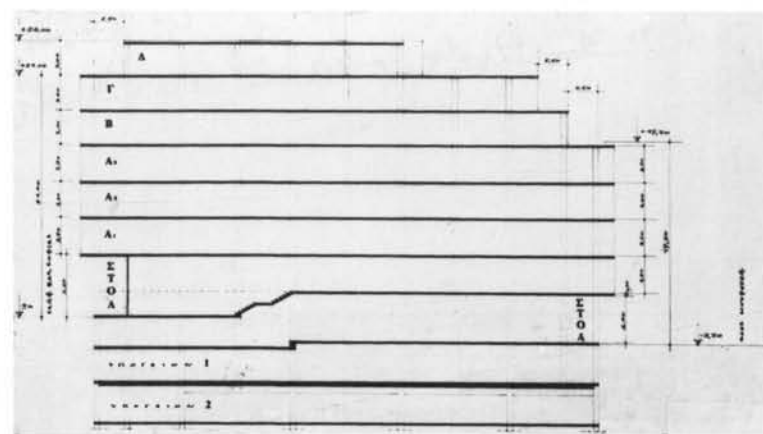

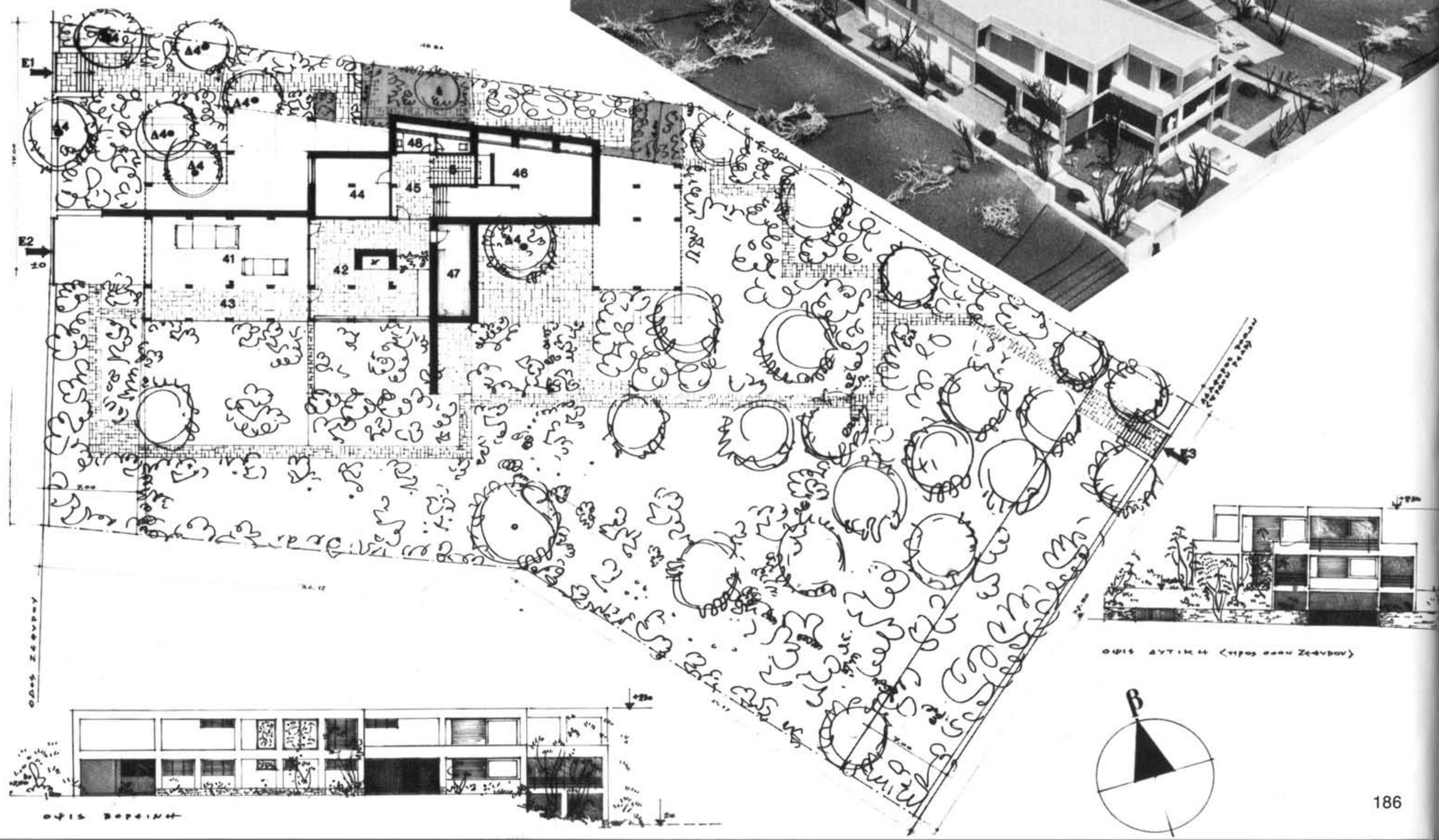

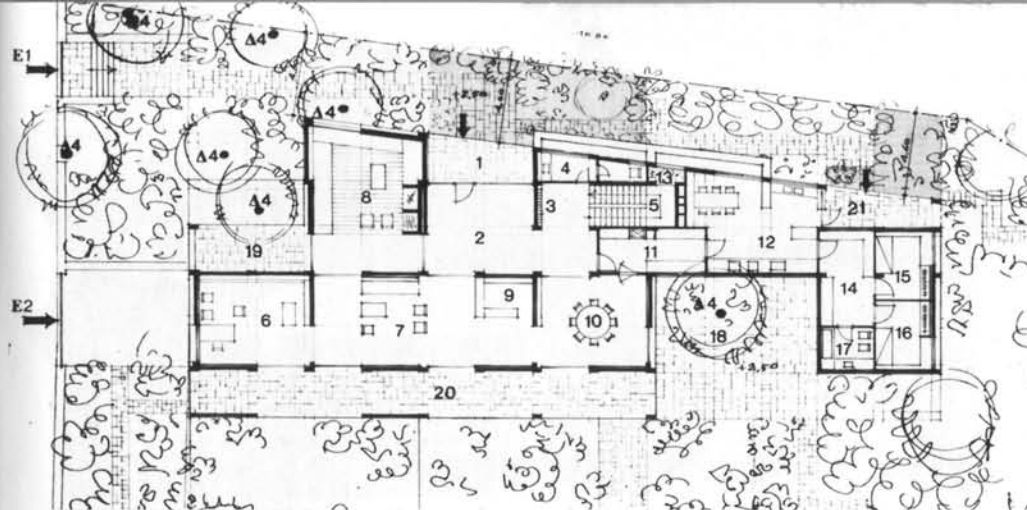

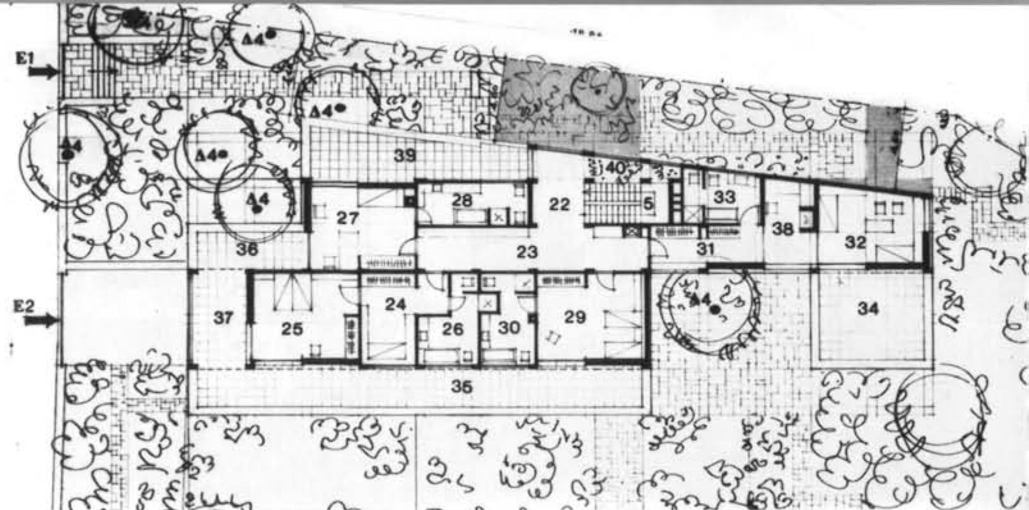

Γ
Β
ΣΤΟΑ
ΣΤΟΑ

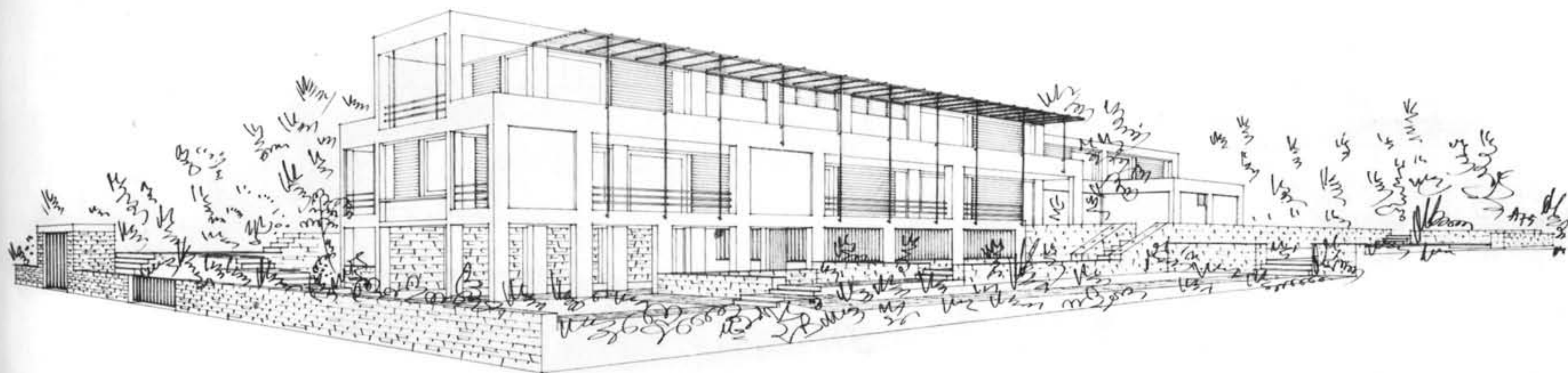

Γ
Β
ΣΤΟΑ
ΣΤΟΑ

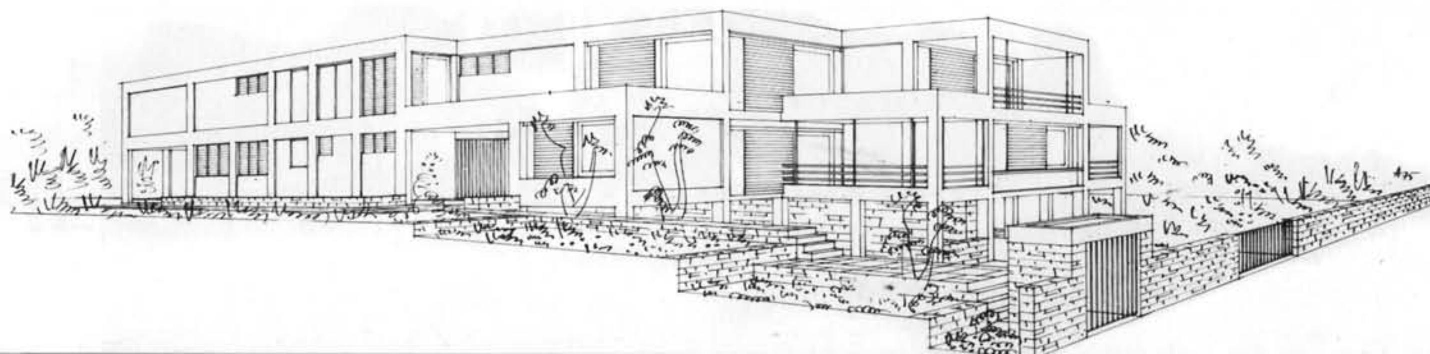
1973
МОНОКАТОІКІА/АΘΗΝΑ, ΕΚΑΛΗ
ONE FAMILY HOUSE/ATHENS, EKALI

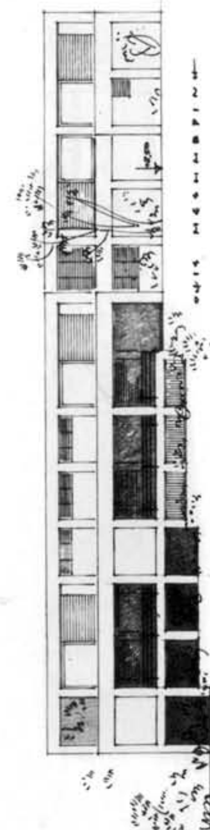

E1
E2
Δ4
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21

E1
E2
Δ4
5
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40

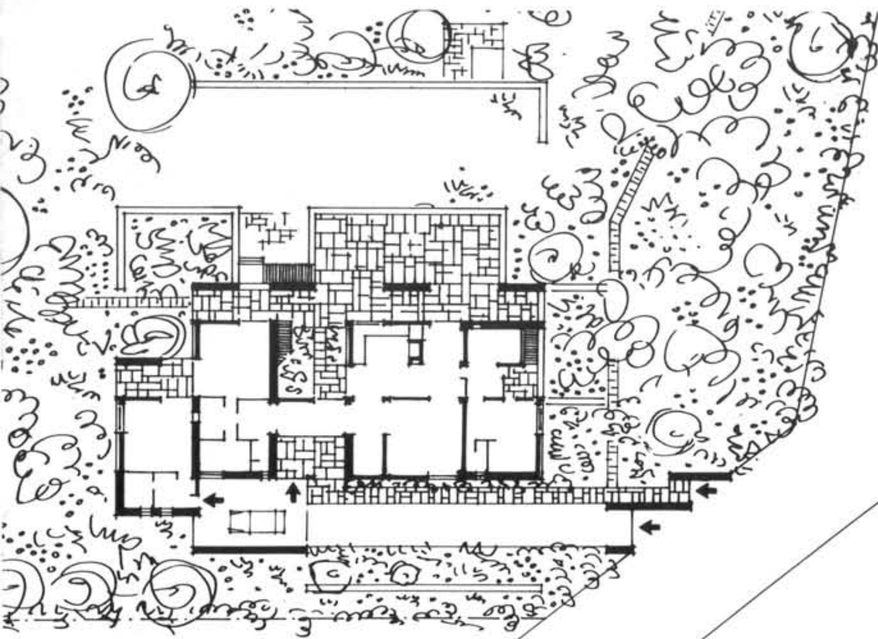

1974

ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΘΗΝΑ, ΠΕΝΤΕΛΗ

ONE FAMILY HOUSE/ATHENS, PENTELI

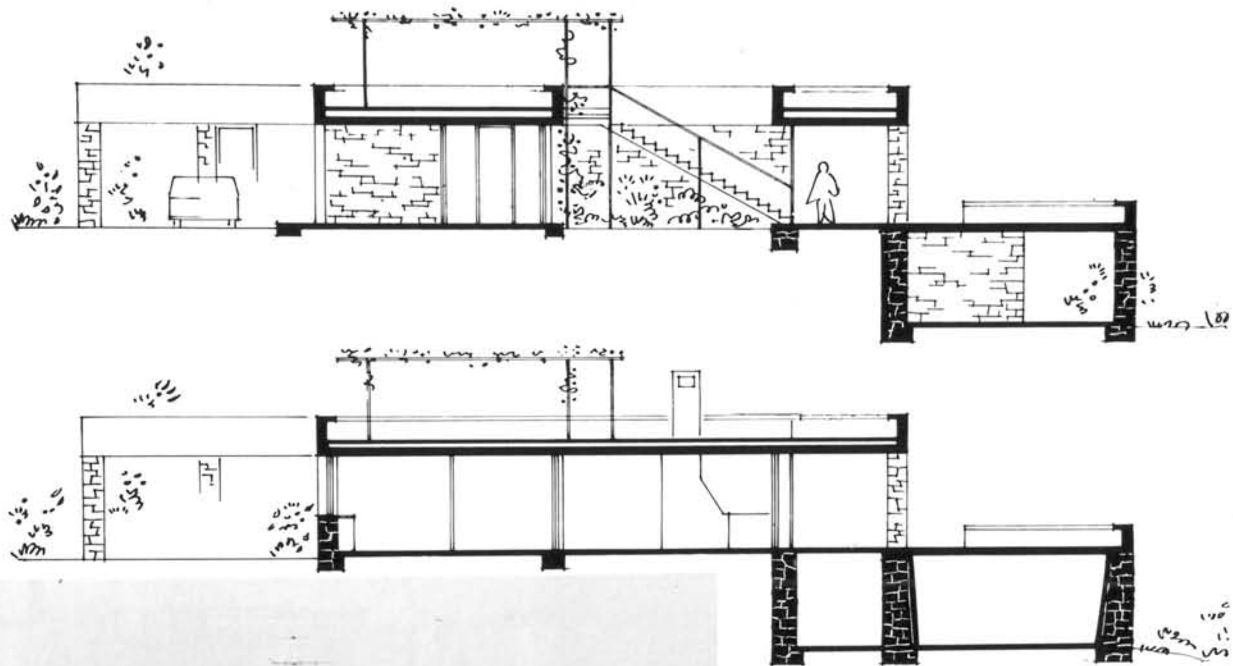

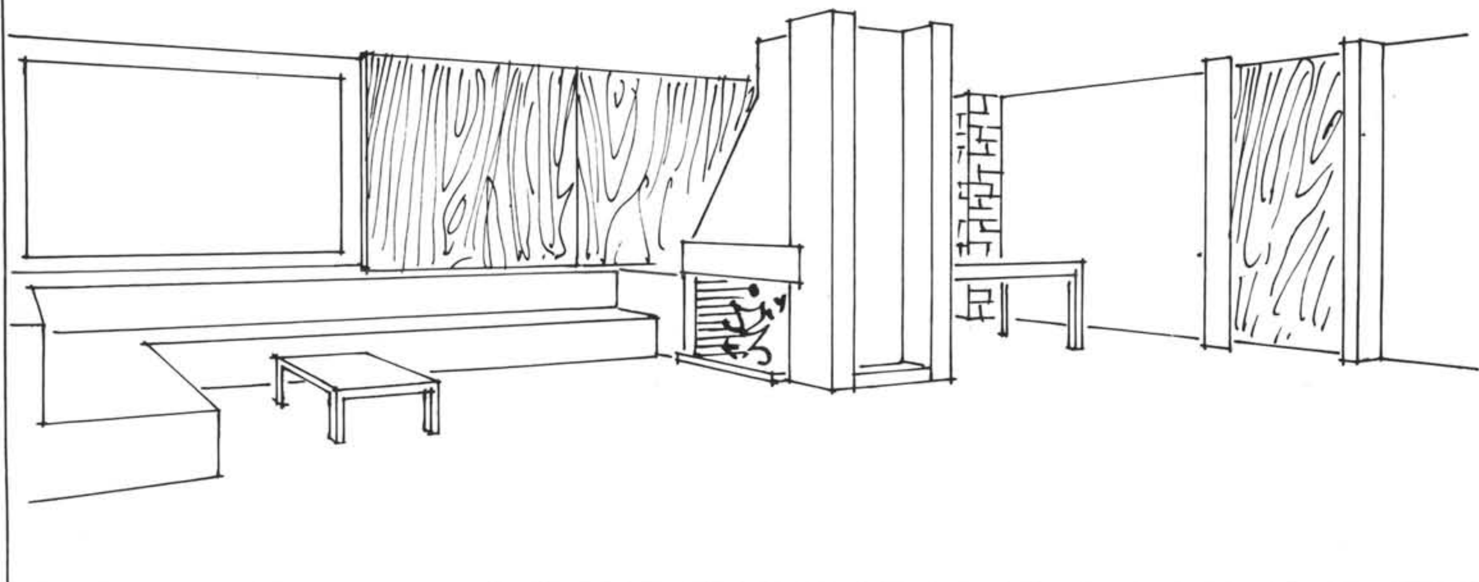

1974 - 1978

ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΜΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ/ΑΙΓΙΝΑ

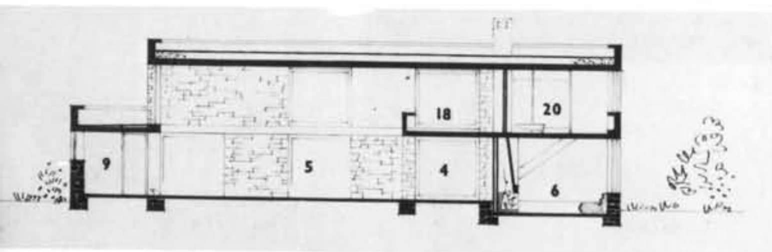
RESIDENCE WITH STUDIO/AEGINA

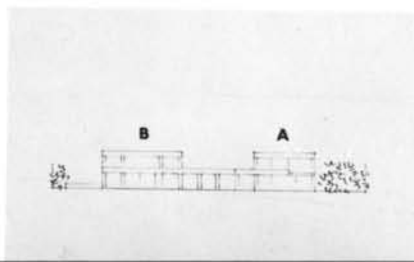

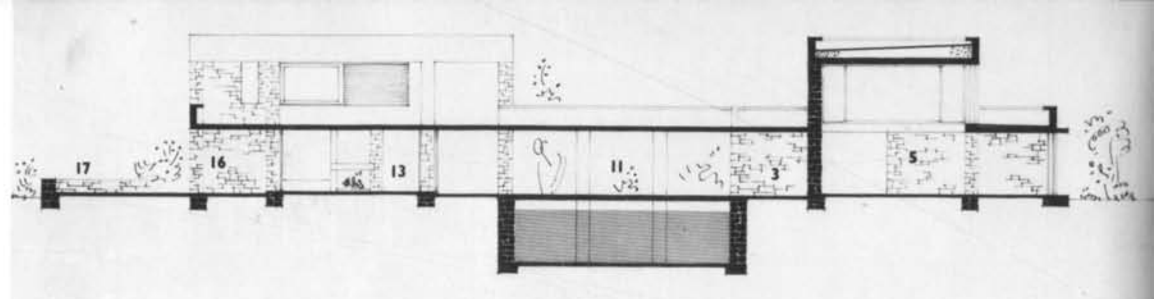

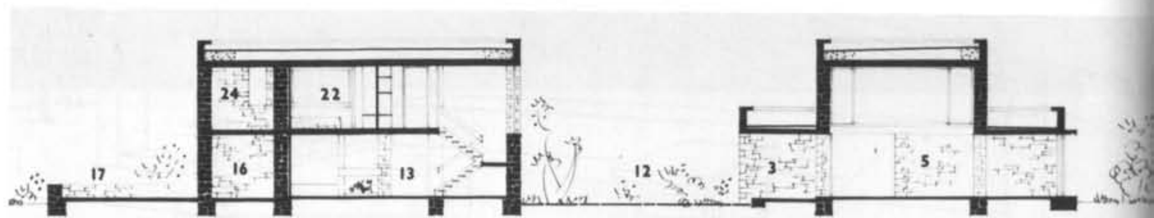

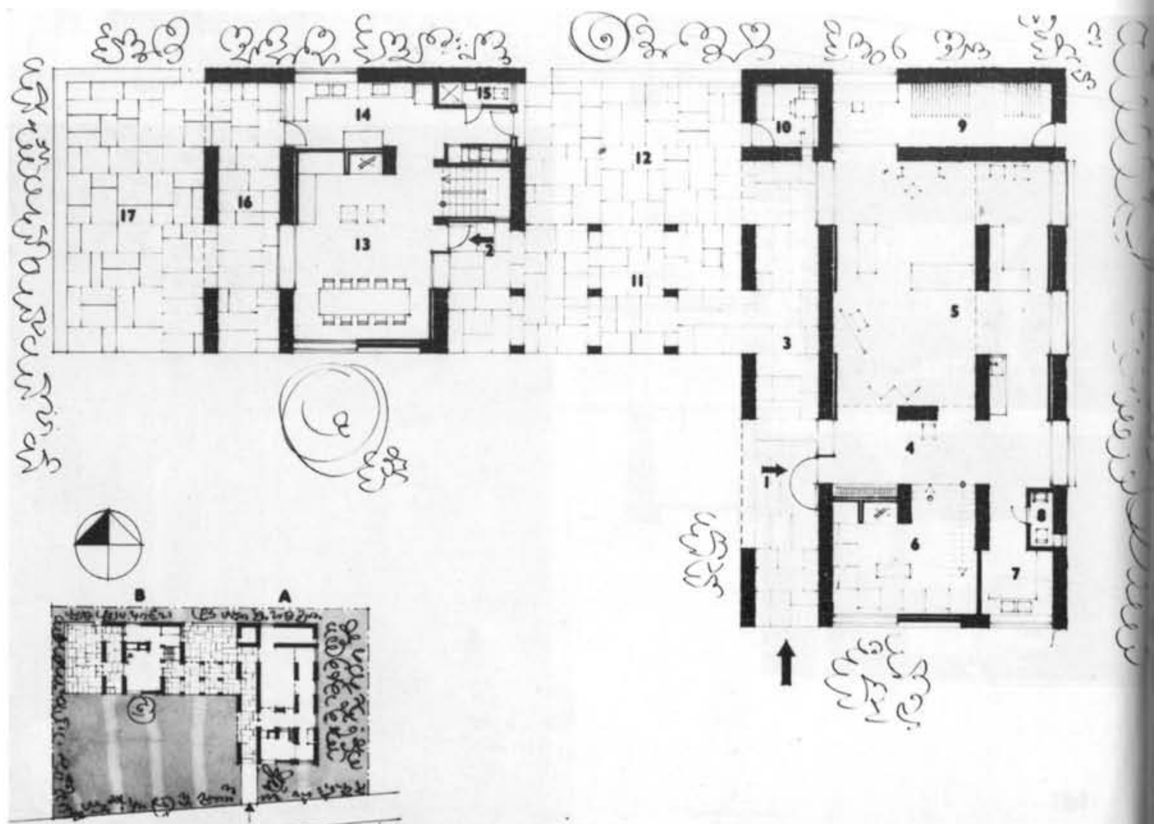

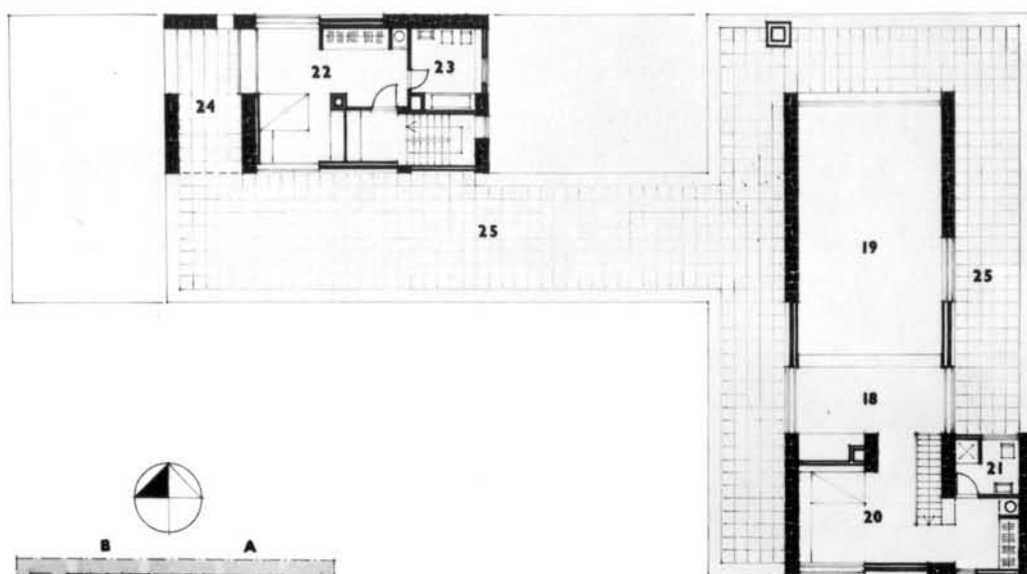

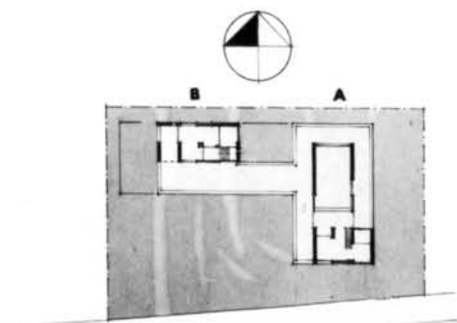

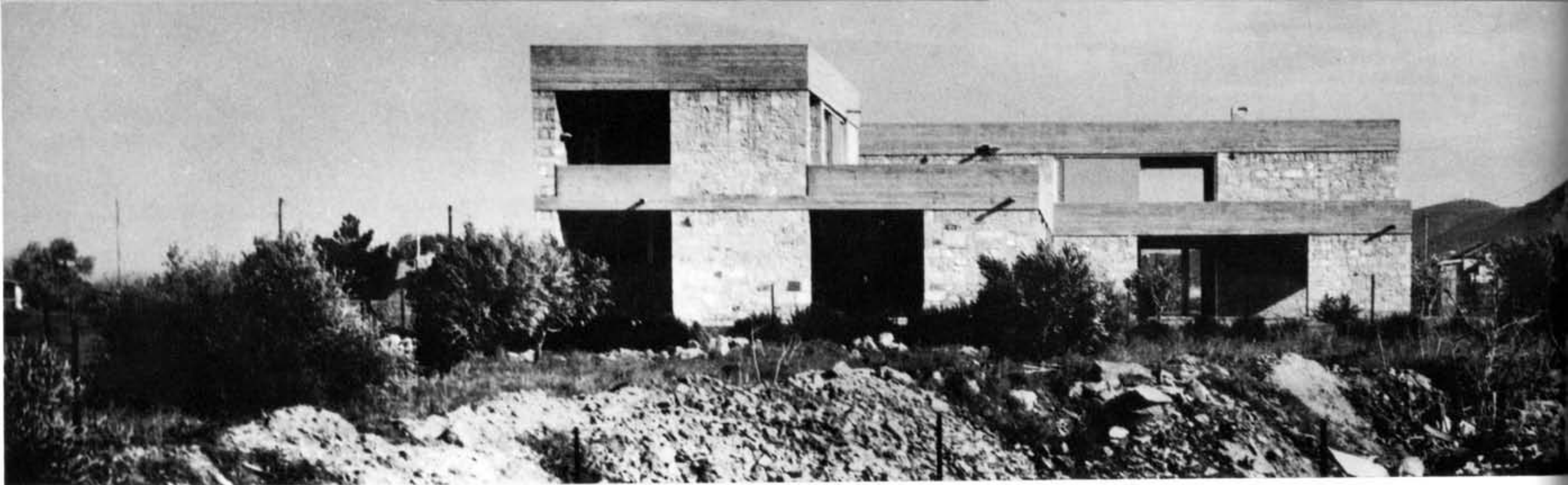

22
23
24
25
19
25
18
21
20

B
A

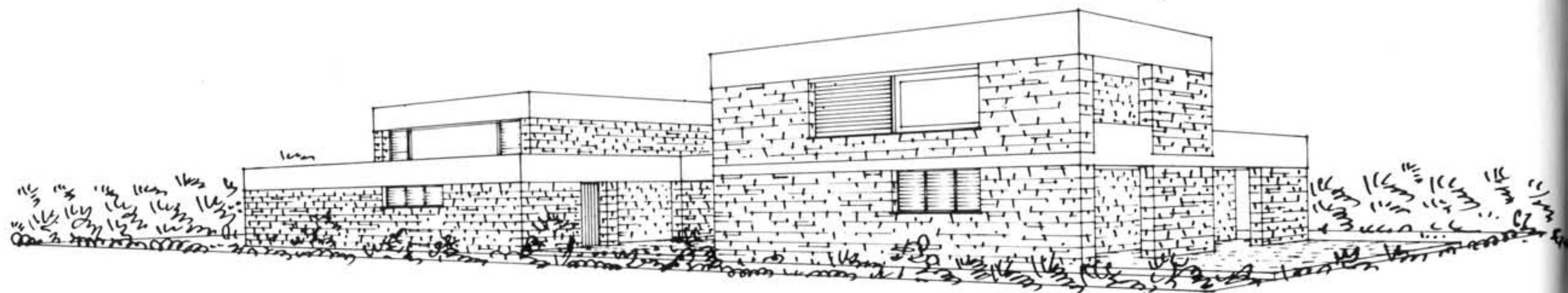

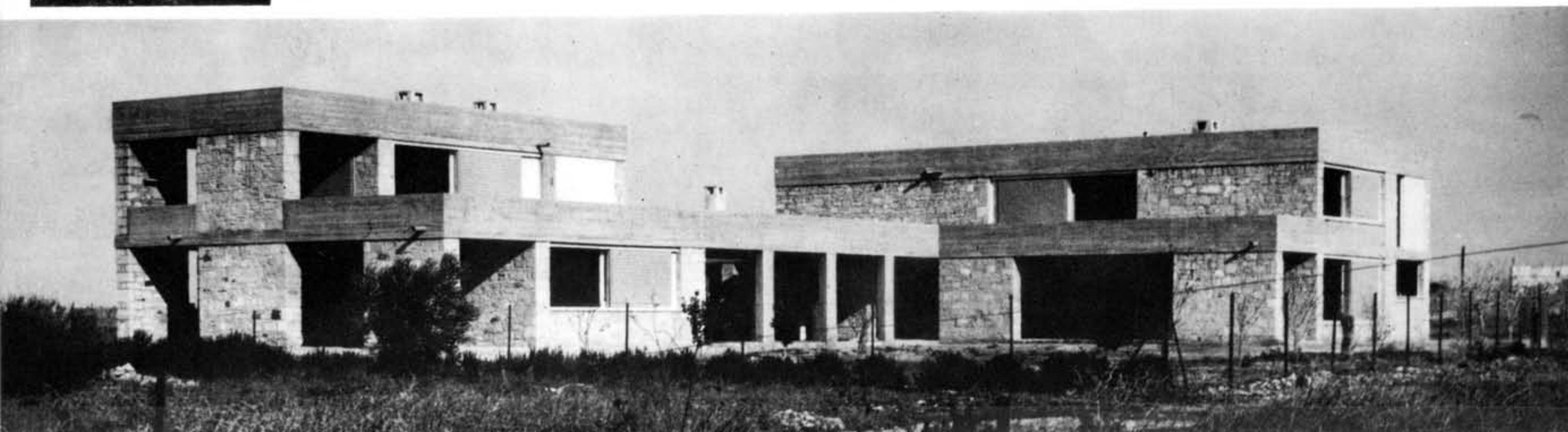

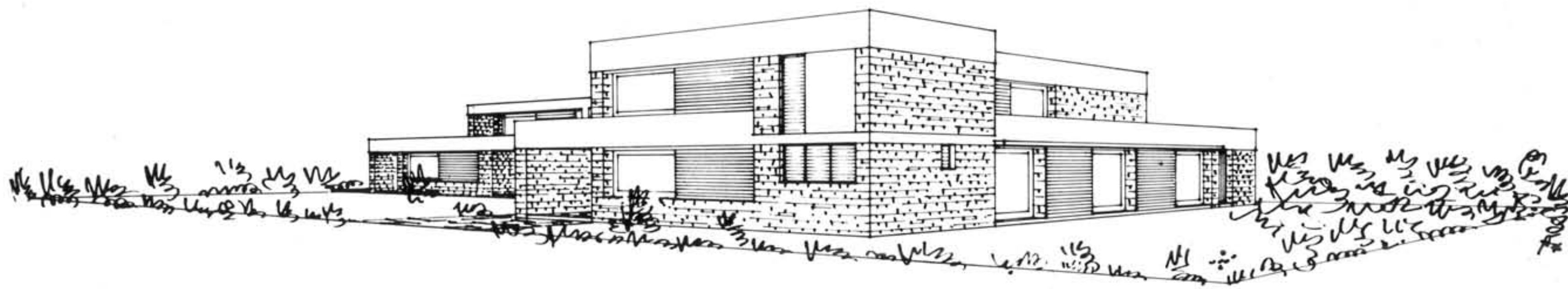

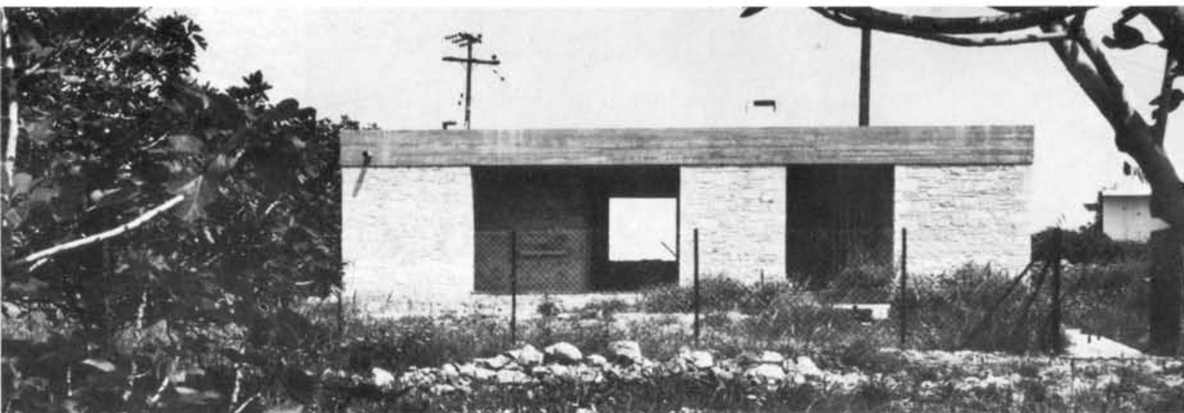

1975

ΣΠΙΤΙ ΓΙΑ ΔΙΑΚΟΠΕΣ/ΑΙΓΙΝΑ

WEEK-END HOUSE/AEGINA

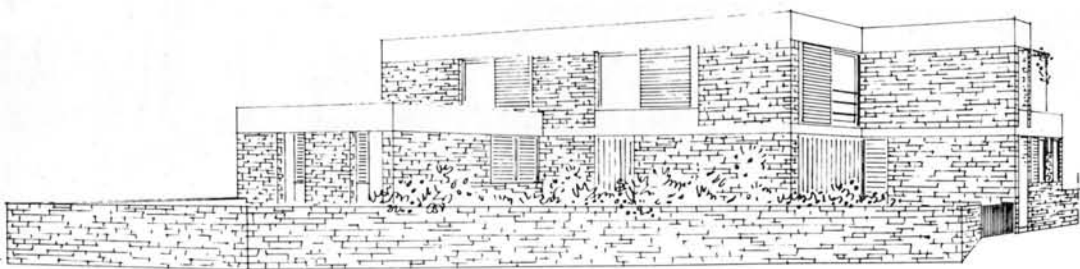

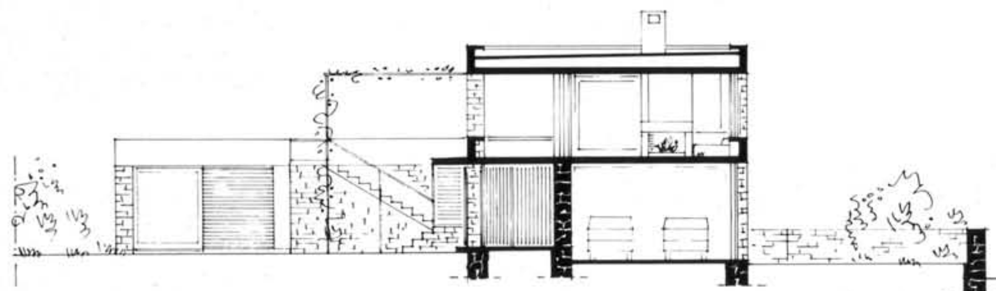

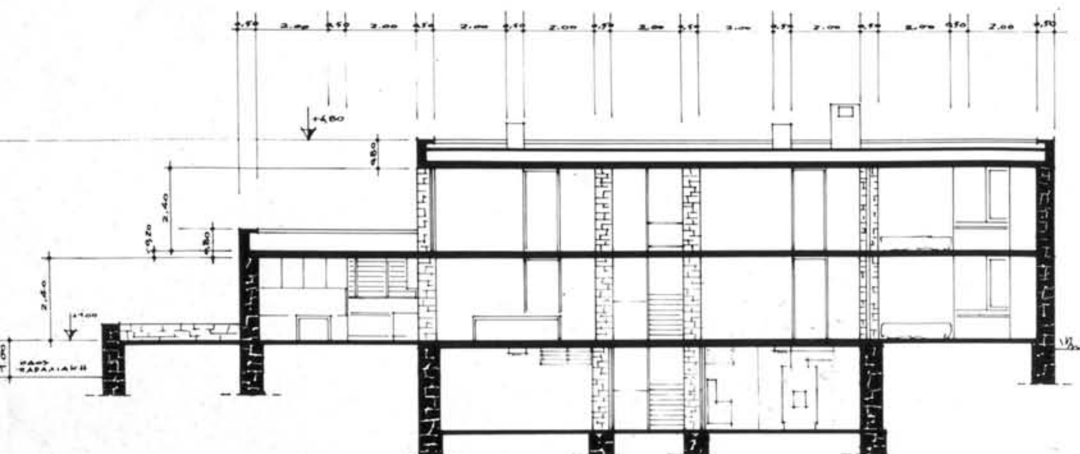
1977

MONOKATOIKIA/ΑΙΓΙΝΑ

ONE FAMILY HOUSE/AEGINA

A Z B Γ

26

8

25

8

22

18

21

11

19

20

24

23

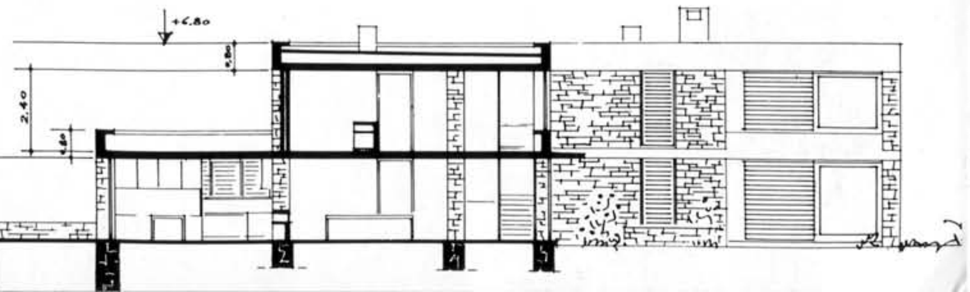
B Γ

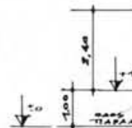
ΟΔΟΣ ΠΑΡΑΛΙΑΚΗ

A Z

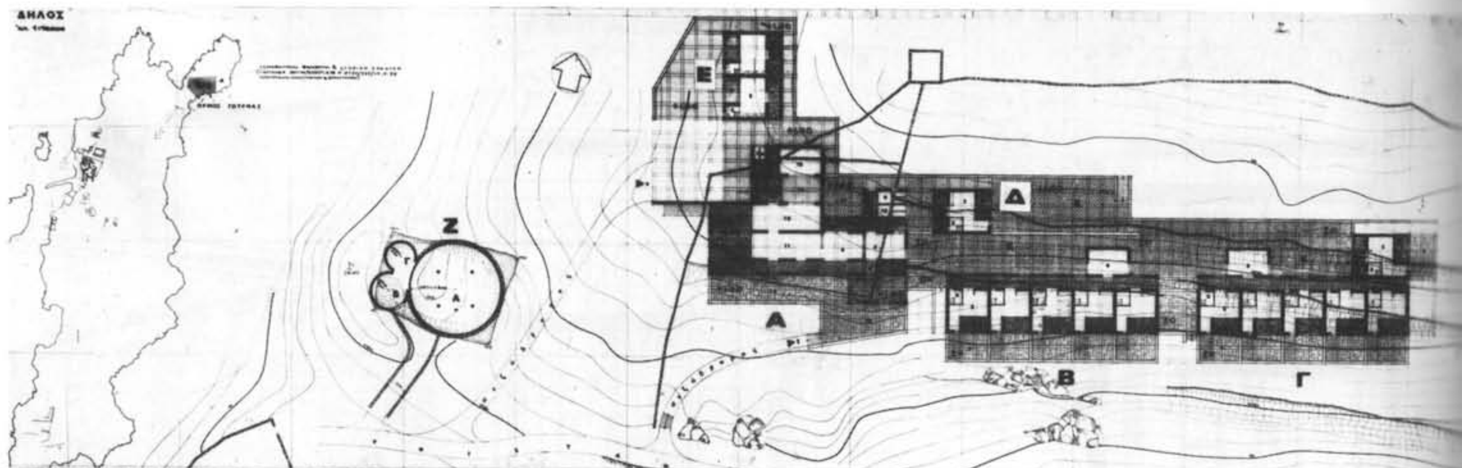
,00 0,50 2,00 0,50 2,00 0,50 2,00 0,50 2,00 0,50 2,00 0,50 2,00 0,50 2,00 0,50 2,00 0,50 2,00 0,50 2,00 0,50 2

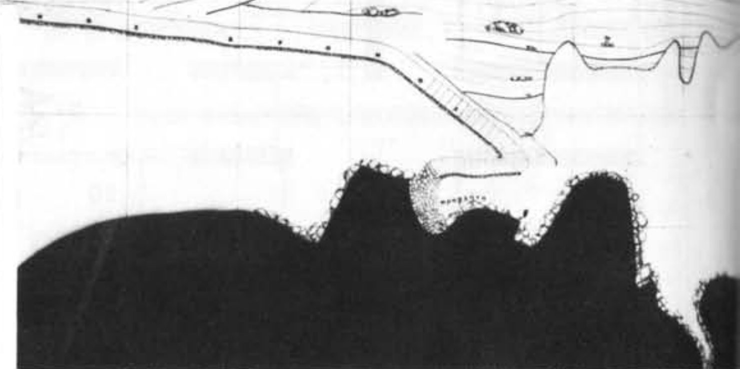
ΟΔΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ

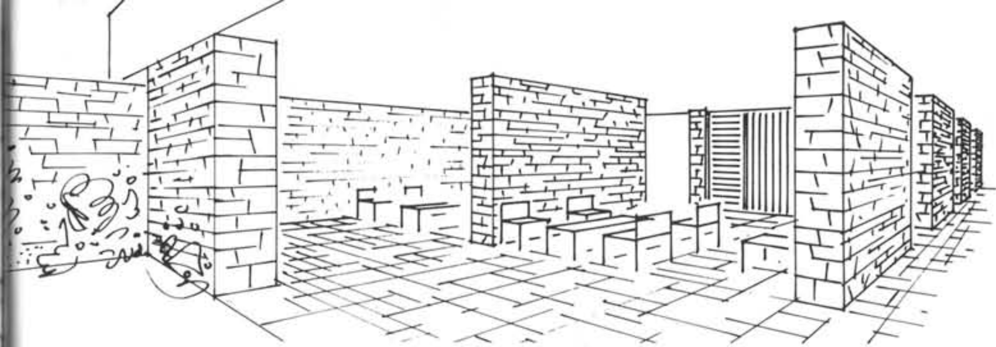

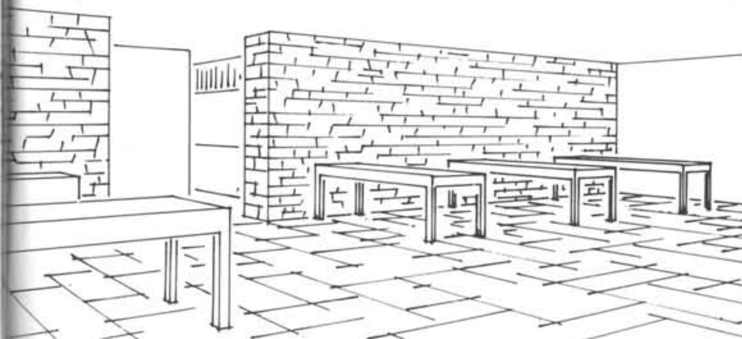
1977
ΞΕΝΩΝΑΣ ΕΟΤ/ΔΗΛΟΣ
GUESTS' QUARTERS EOT/DELOS

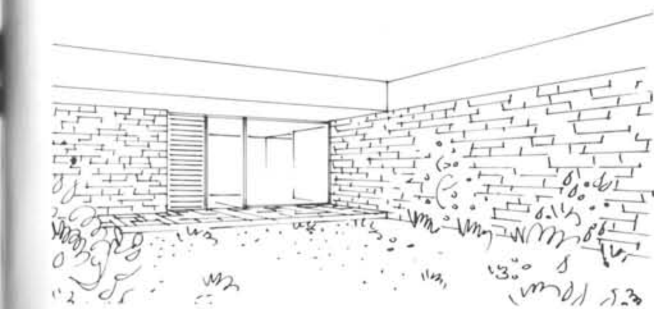

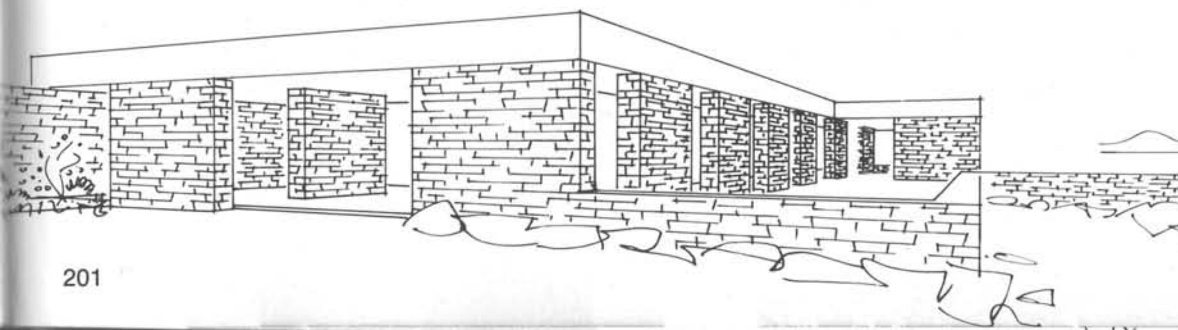

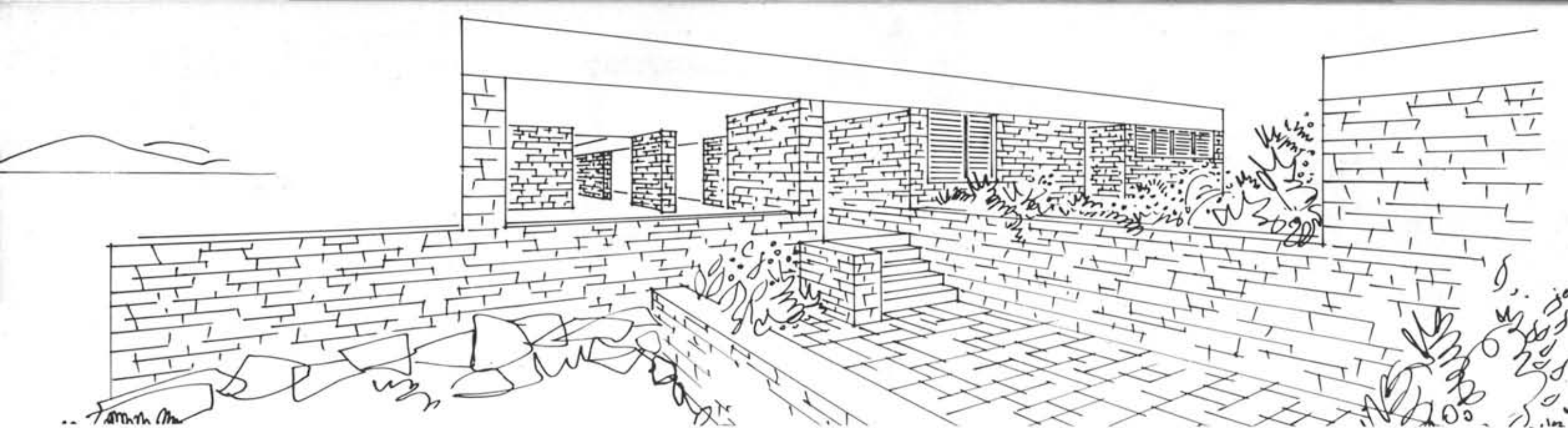

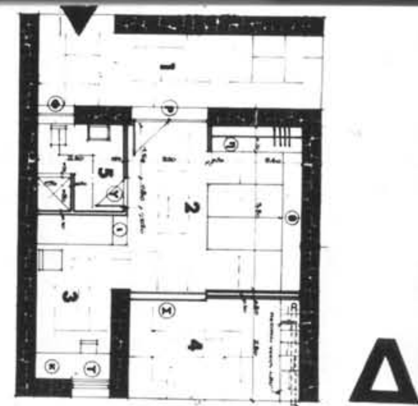

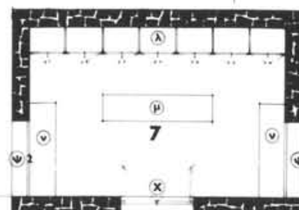
A

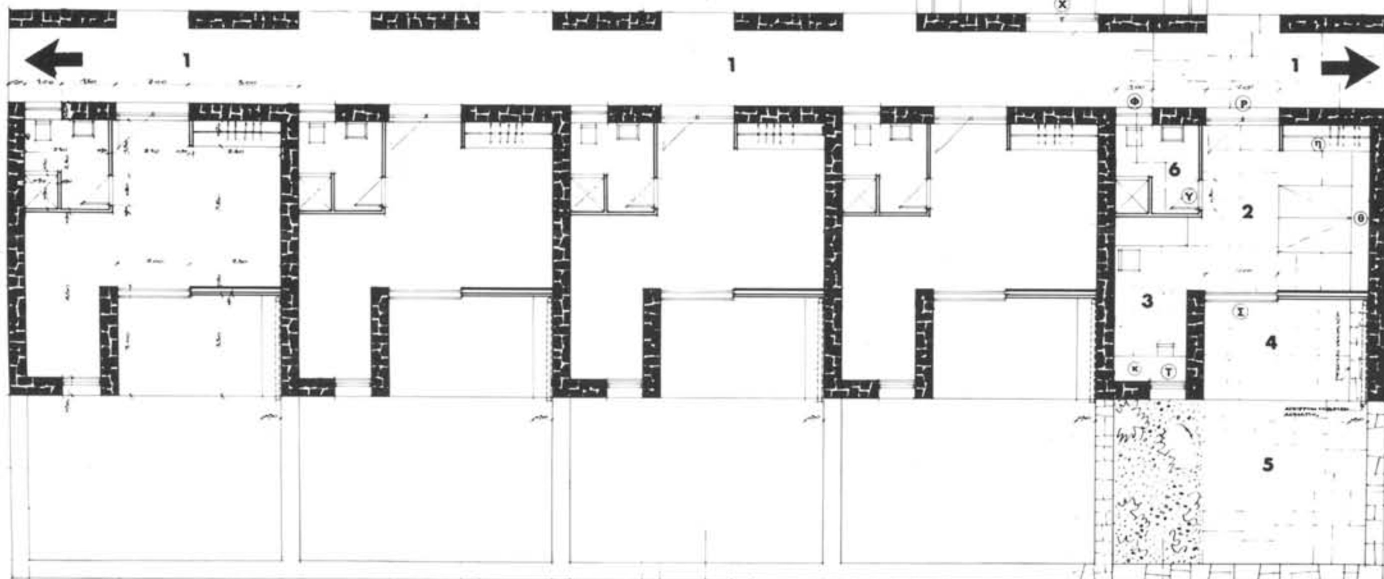

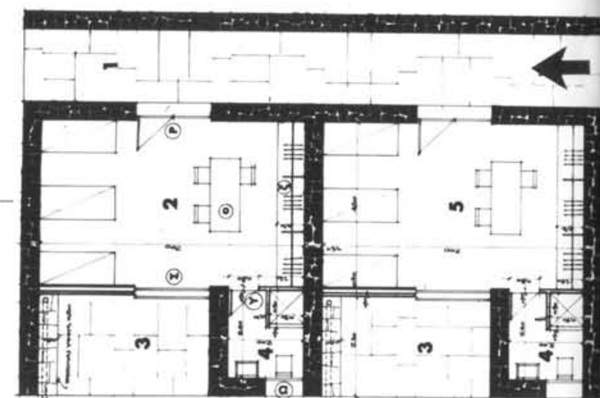

B

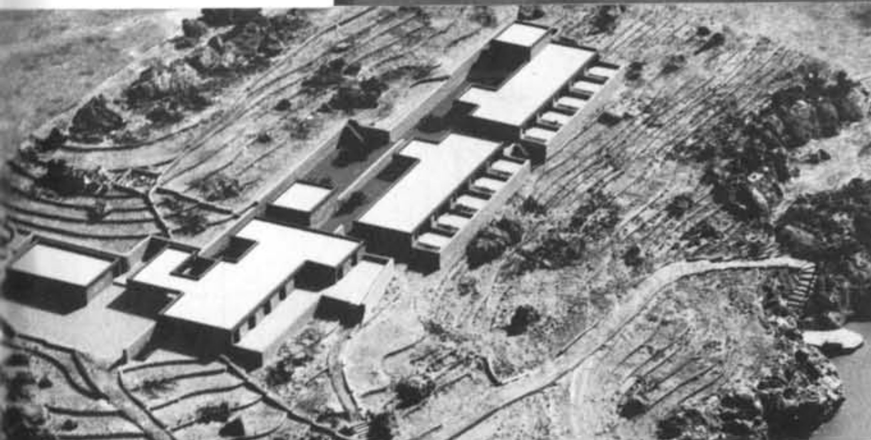

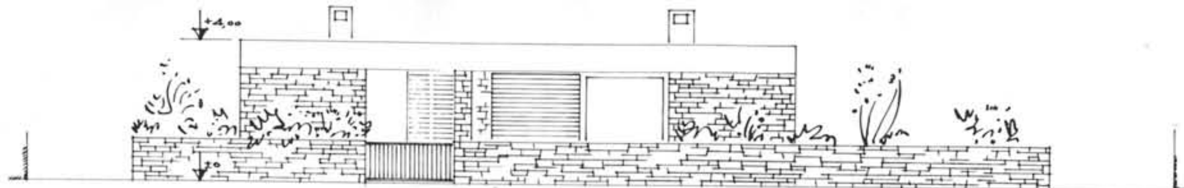

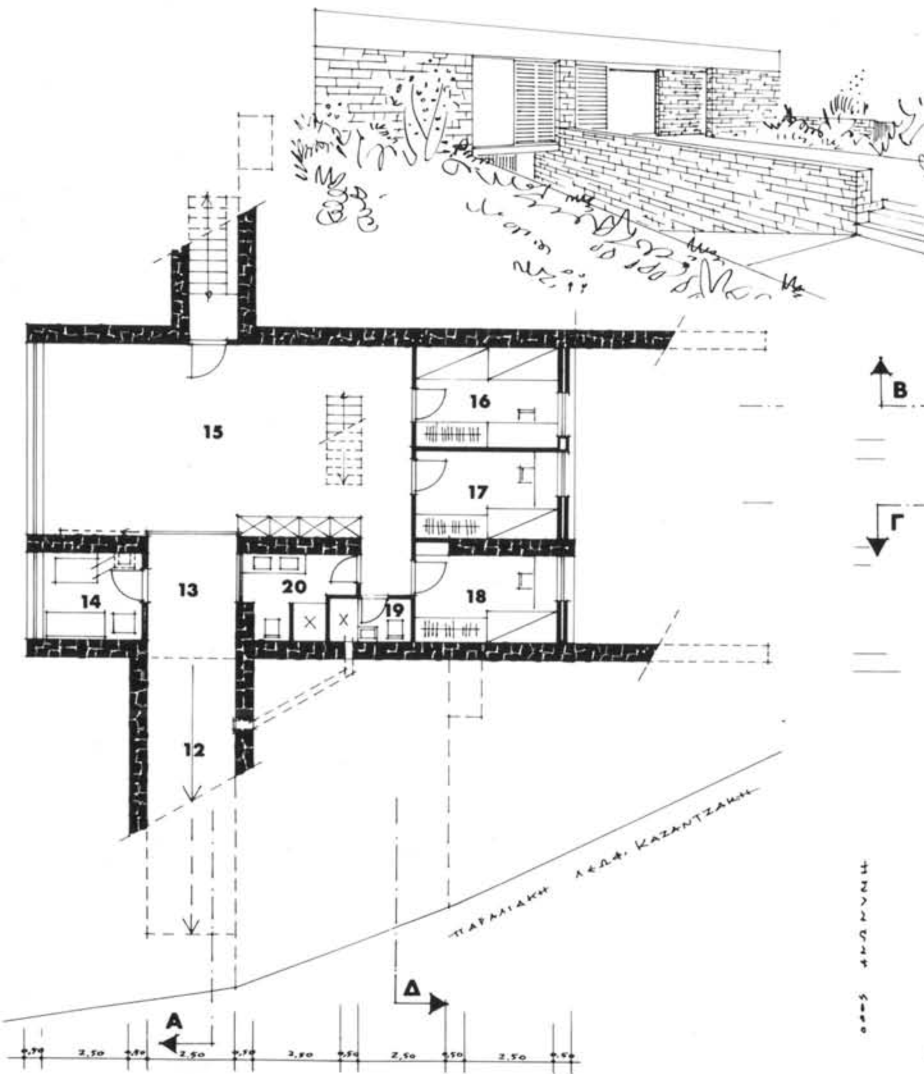

1978

ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΙΓΙΝΑ

ONE FAMILY HOUSE/AEGINA

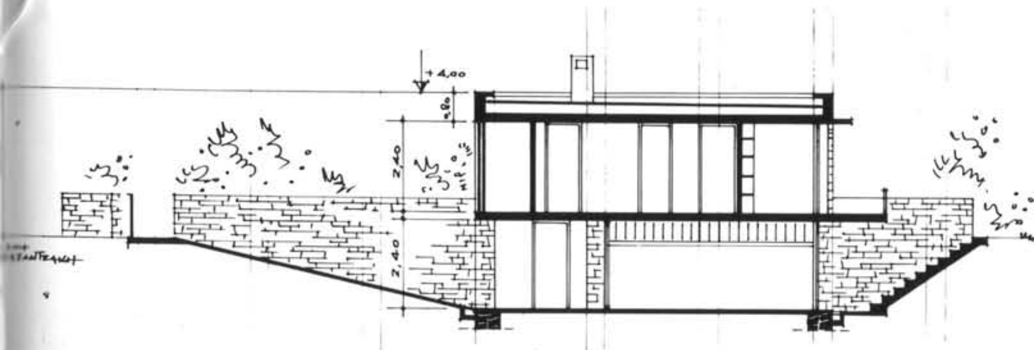
ΓΕΝΙΚΗ ΟΨΗ ΑΠΟ ΠΑΡΑΛΙΑΚΗ ΛΕΩΦ. ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ

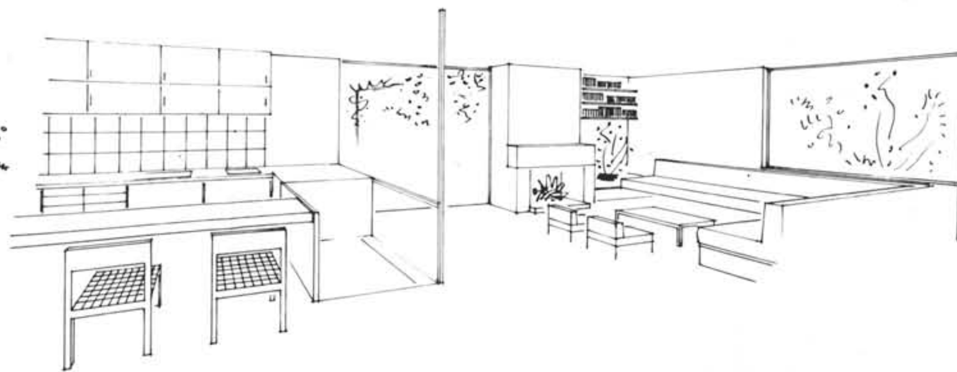

ΤΟ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟ

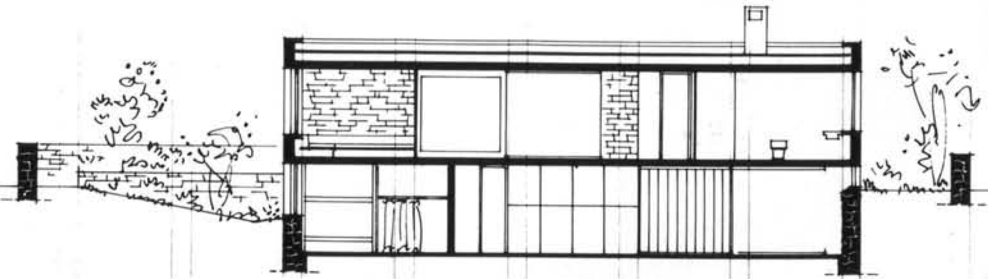
ΟΨΗ ΣΤΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΚΗΠΟ

ΤΟ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟ

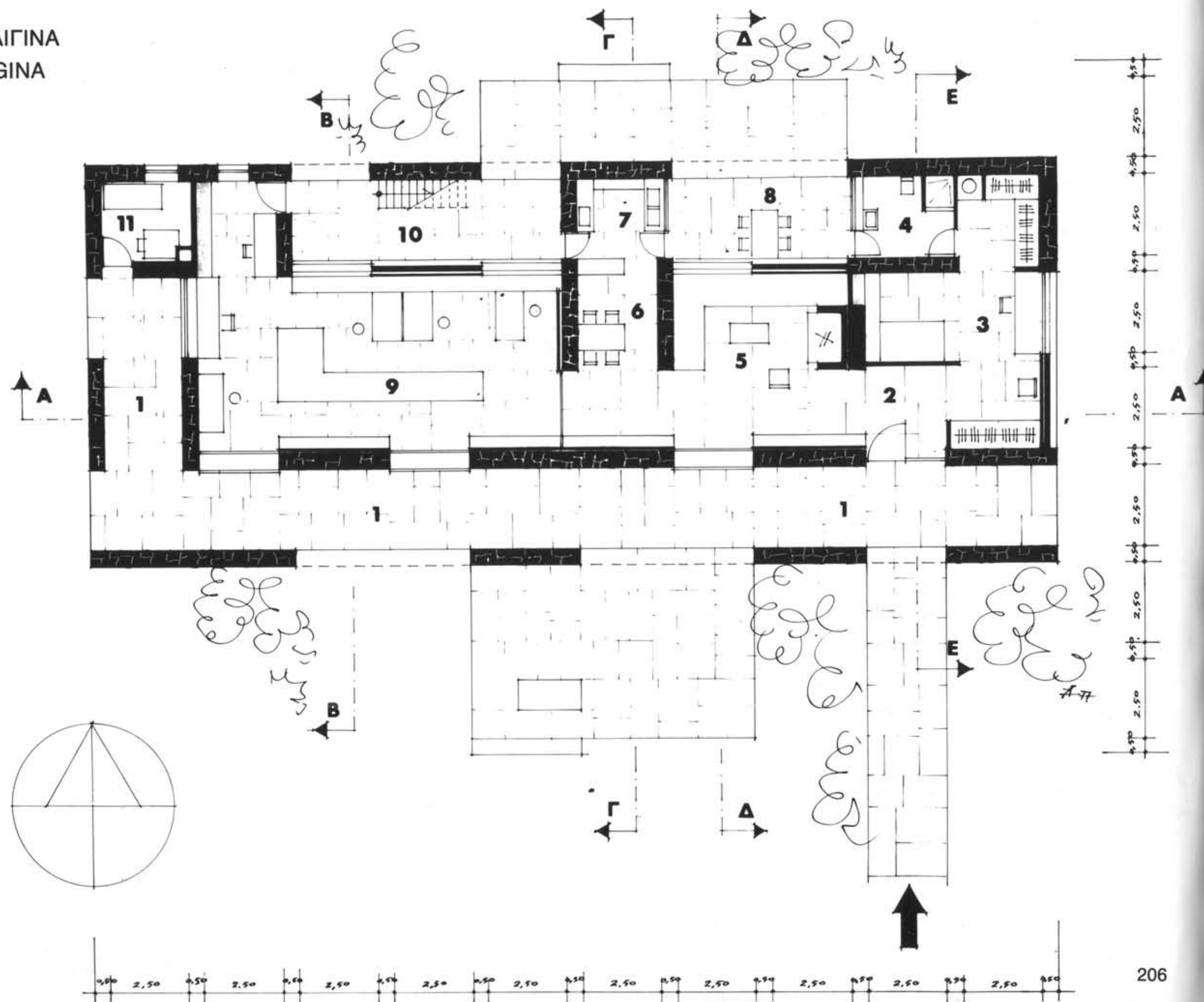

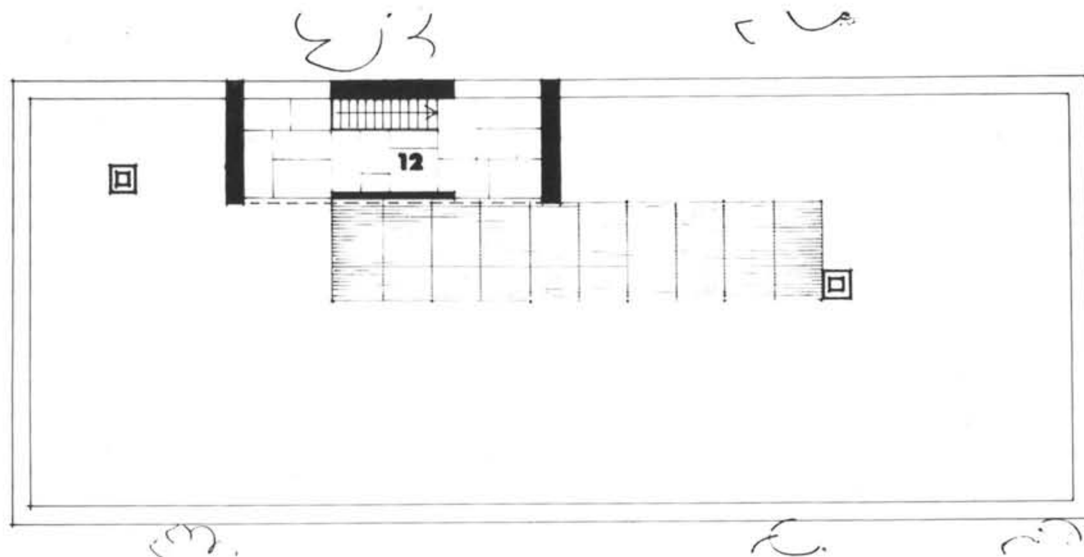

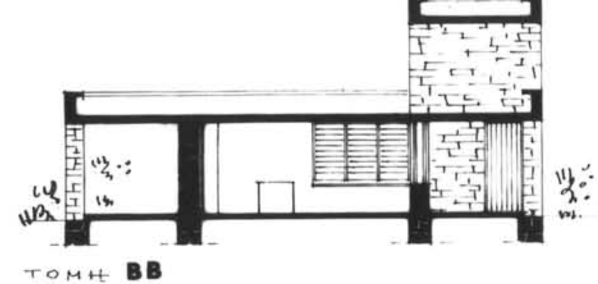
1978

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ - ΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΙΓΙΝΑ

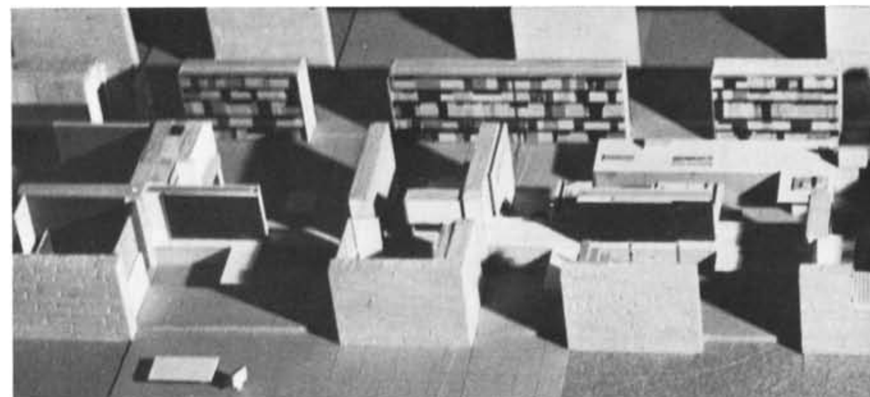
STUDIO - RESIDENCE/AEGINA

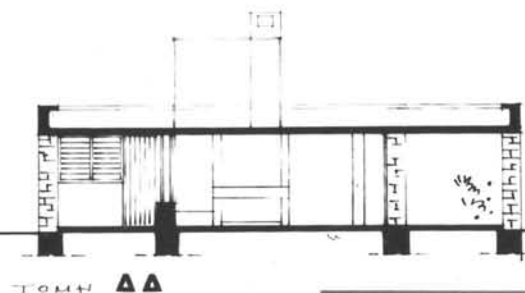

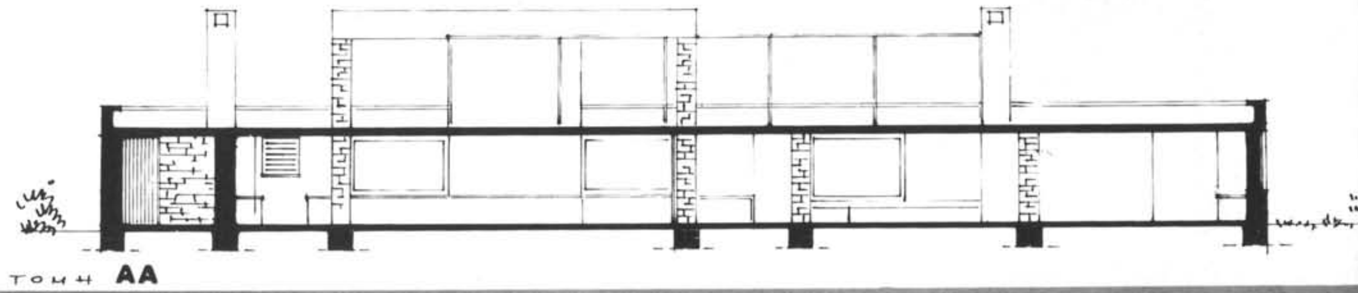

ΤΟΜΗ ΒΒ

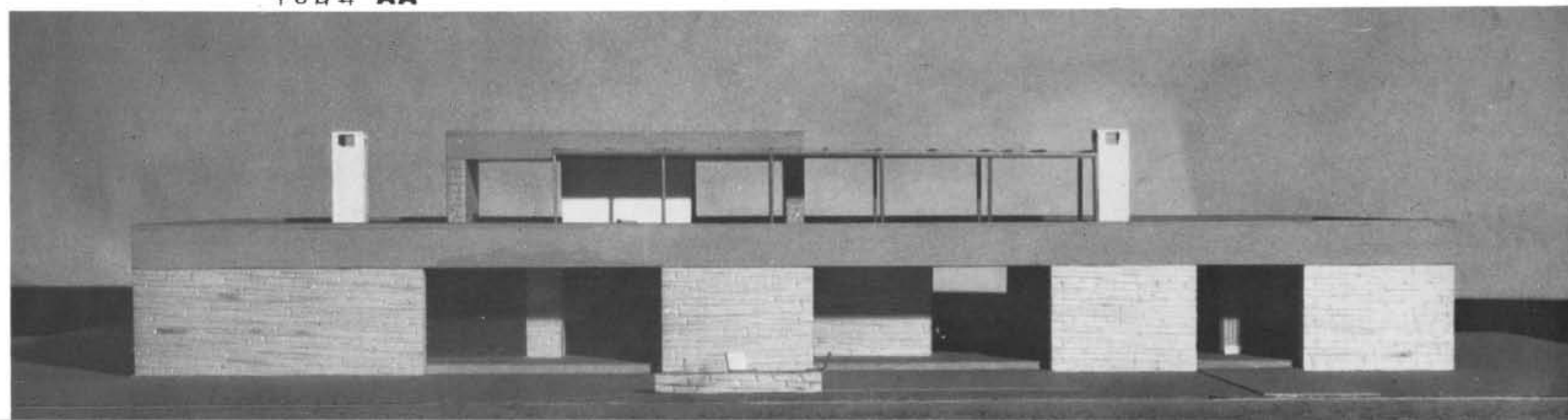

ΤΟΜΗ ΑΑ

ΤΟΜΗ ΑΑ

ΕΞΩΣΤΕΣ ΣΤΙΣ ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

BALCONYS IN LOW-INCOME HOUSING IN ATHENS

ΚΑΤΟΨΙΣ 1:10 (τομή ΑΑ)

Λεπτομέρεια 1:1

ΠΡΟΣΟΨΙΣ 1:10

ΤΟΜΗ 1:10

Λεπτομέρεια α 1:1

Λεπτομέρεια β 1:1

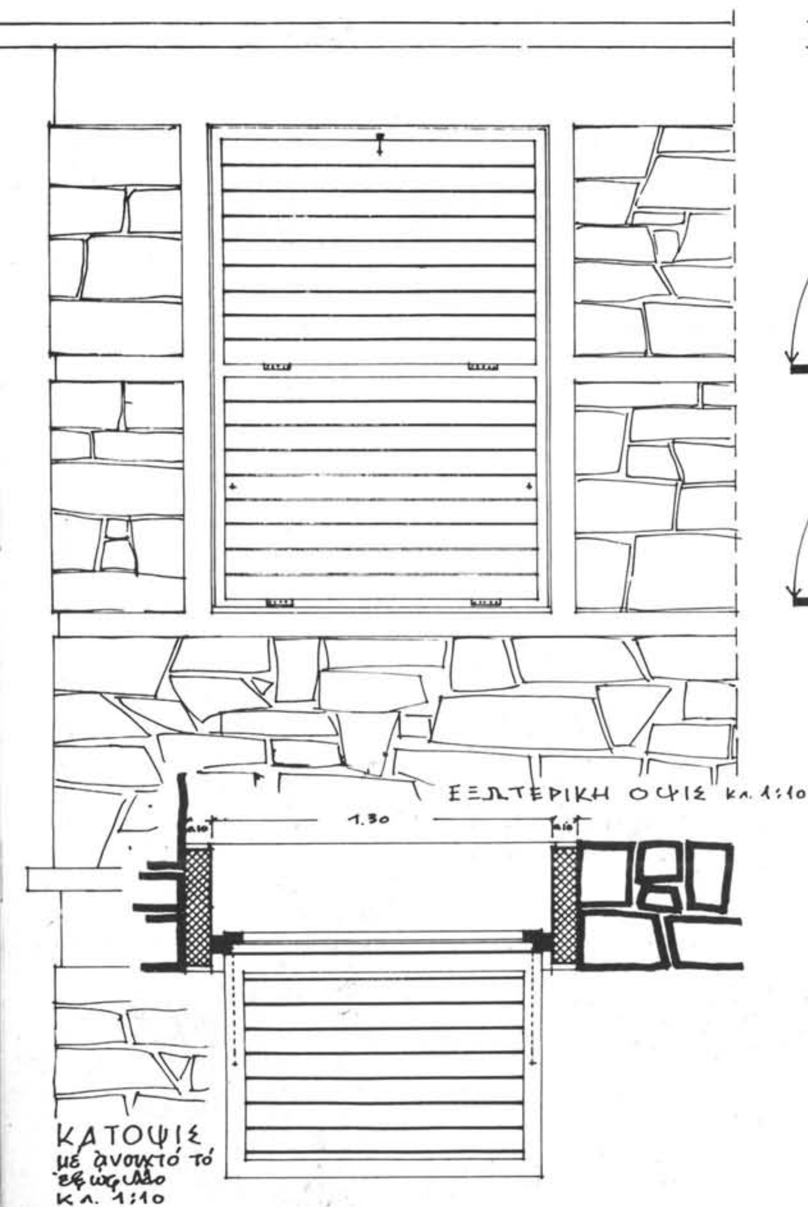
Λεπτομέρεια δ 1:1

ΚΑΤΟΨΙΣ 1:10 (τομή ΒΒ)

Λεπτομέρεια γ 1:1

ΕΞΩΣΤΕΣ ΣΤΙΣ ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΣΤΟΝ ΠΕΙΡΑΙΑ
BALCONYS IN LOW-INCOME HOUSING IN PIRAEUS

ΠΑΡΑΘΥΡΟ ΜΕ ΕΞΩΦΥΛΛΟ: ΣΠΙΤΙ ΓΙΑ ΔΙΑΚΟΠΕΣ/ΣΥΚΙΑ
WINDOW WITH EXTERNAL LOUVRE: WEEK-END HOUSE/SYKIA

ΟΡΟΦΗ +2,90

1.00

0.90

0.90

1.90

0.90

+1.00

ΔΑΠΕΔΟΝ ±0

ΤΟΜΗ
κλ. 1:10

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΙΣ κλ. 1:10

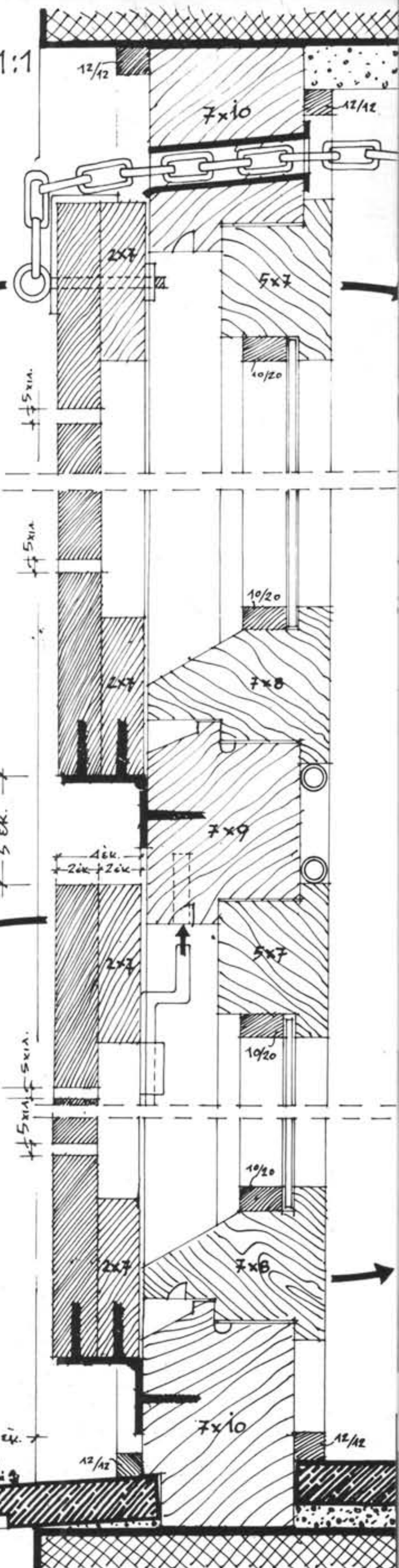
1.30

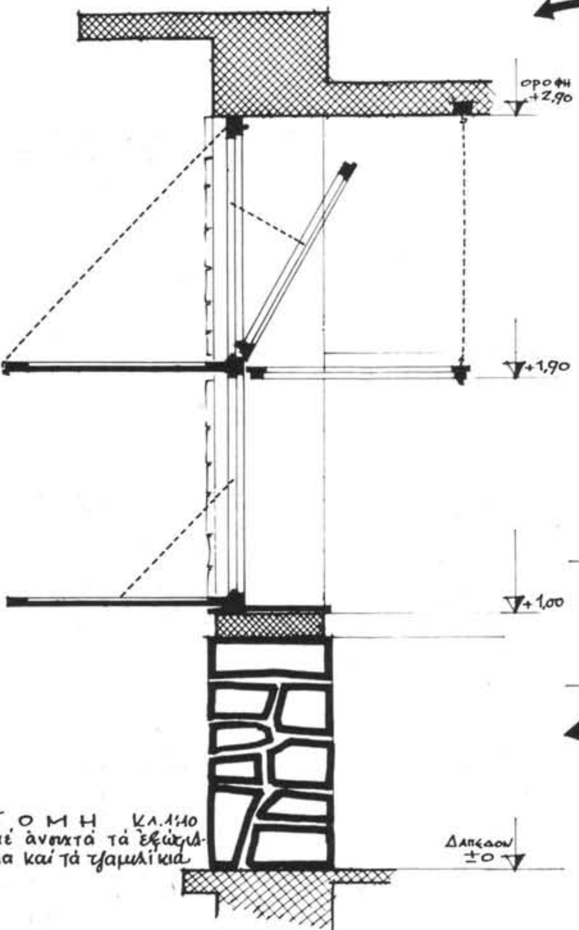
ΚΑΤΟΨΙΣ
κλ. 1:10

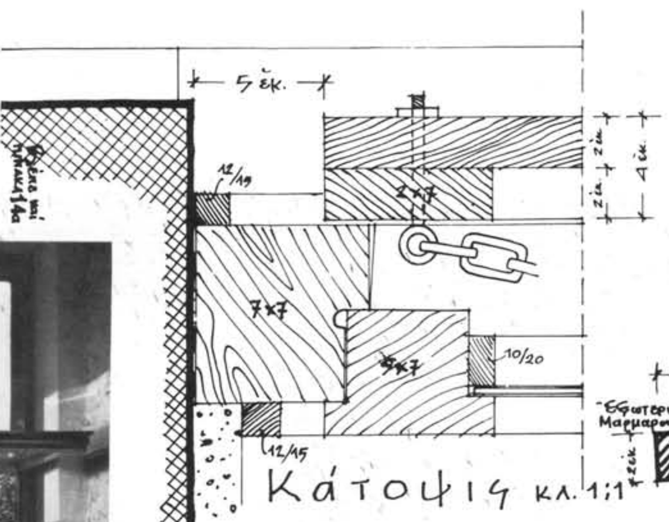
βλέπε καί ΠΙΝΑΚΑ 14β
= λεπτομέρειαι είς φυσικόν μέγεθος

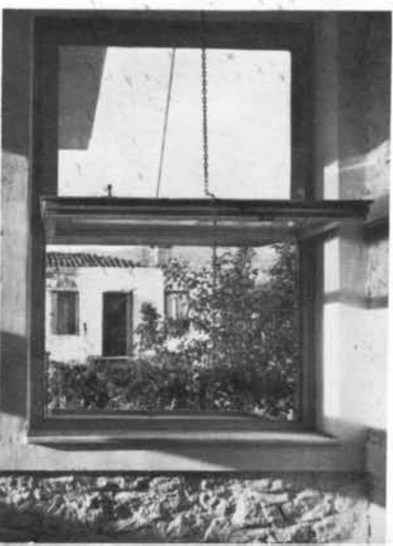

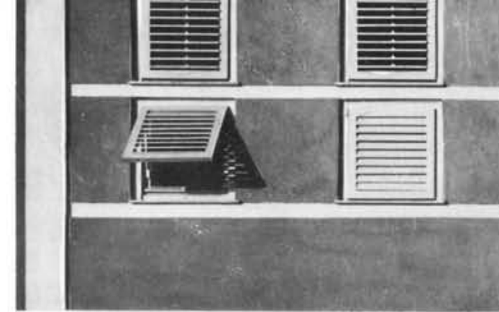

Βλέπε καί ΠΙΝΑΚΑ 14α

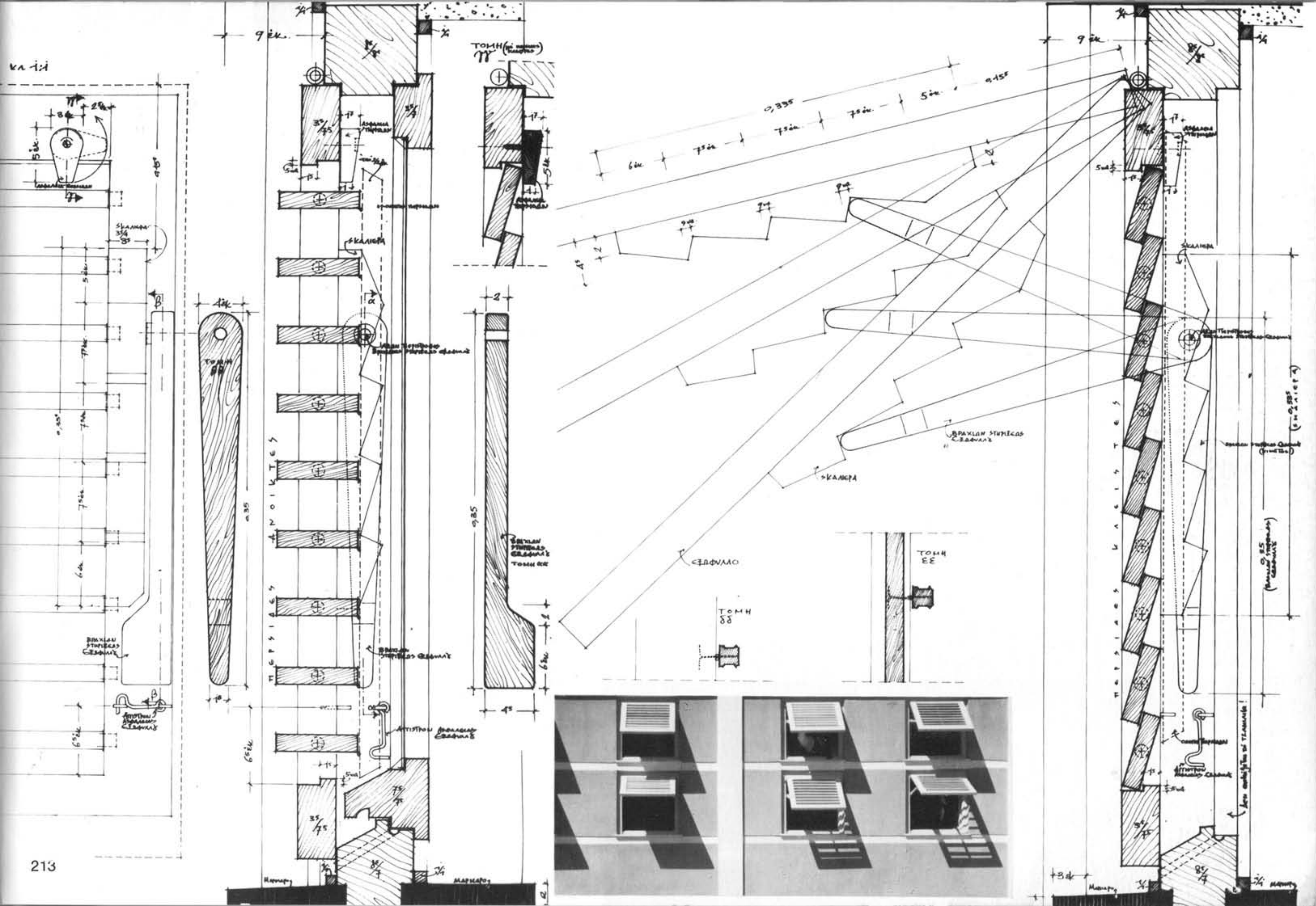

ΠΑΡΑΘΥΡΟ ΜΕ ΕΞΩΦΥΛΛΟ: ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ/ΗΡΑΚΛΕΙΟ
WINDOW WITH EXTERNAL LOUVRE: LOW-INCOME HOUSING/IRAKLIO

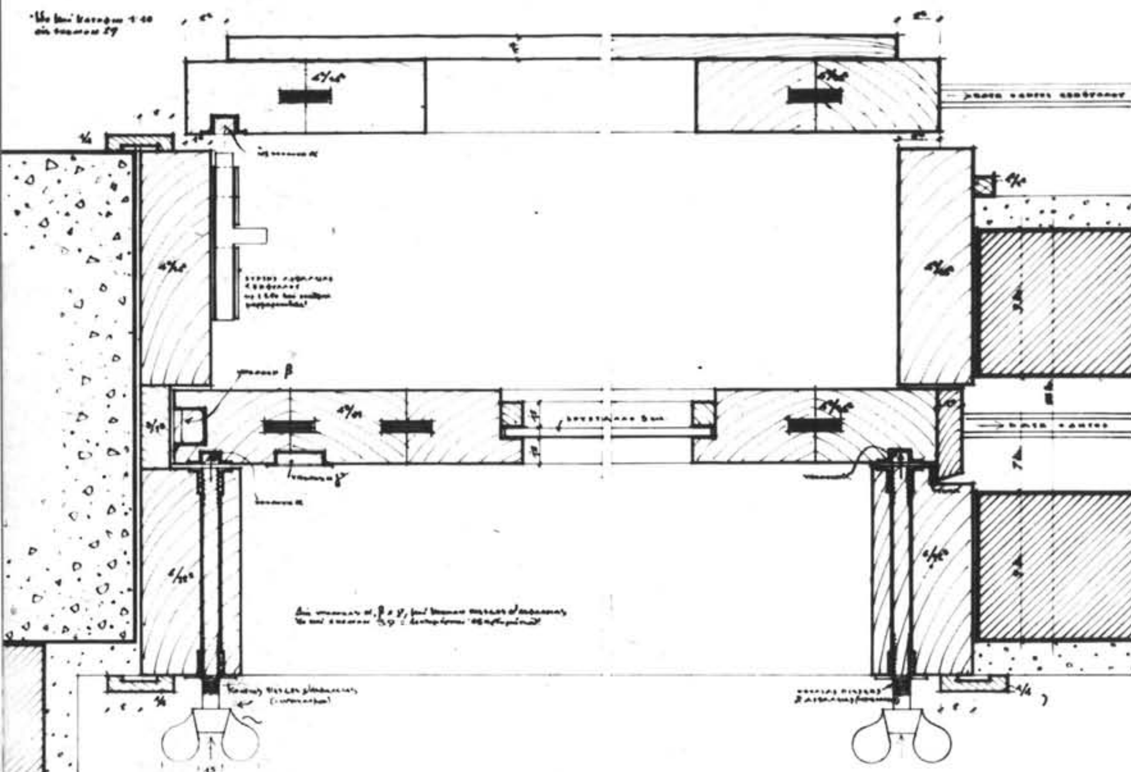

ΚΑΤΟΨΙΣ
ΚΛ. 1:1

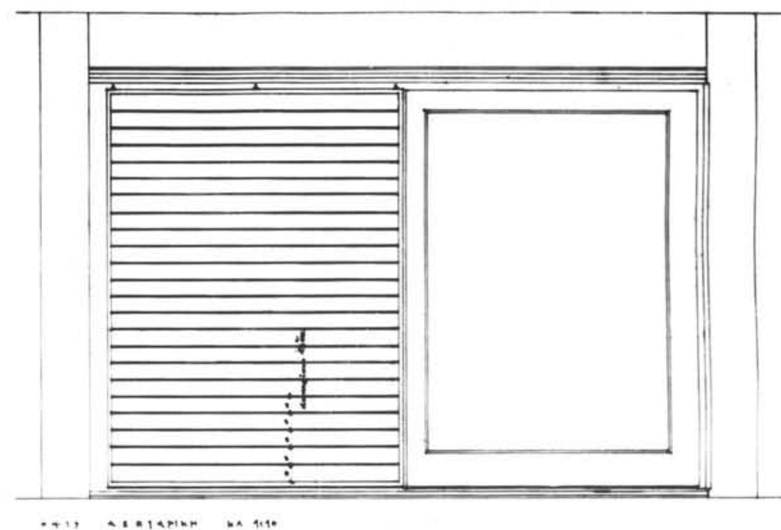
ΤΟΜΗ
ΚΛ. 1:10

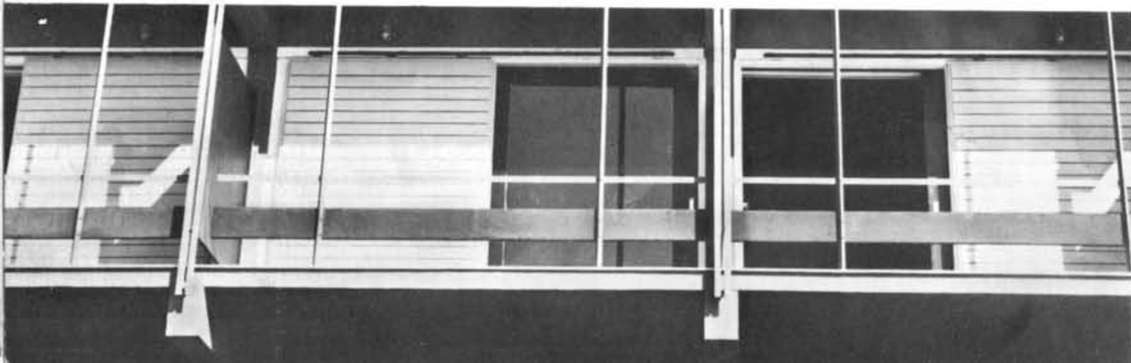

ΤΟΜΗ ΕΕ
ΤΟΜΗ δδ
ΕΞΩΦΥΛΛΟ
ΣΚΑΛΙΕΡΑ
ΠΕΡΣΙΔΕΣ ΑΝΟΙΚΤΕΣ
ΠΕΡΣΙΔΕΣ ΚΛΕΙΣΤΕΣ
ΑΝΤΙΣΤΡΟΦ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ
ΒΡΑΧΙΩΝ ΣΤΗΡΙΞΕΩΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ
ΜΑΡΜΑΡΟΣ

ΕΞΩΣΤΟΘΥΡΕΣ ΣΤΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΞΕΝΙΑ
SLIDING DOORS IN XENIA HOTELS

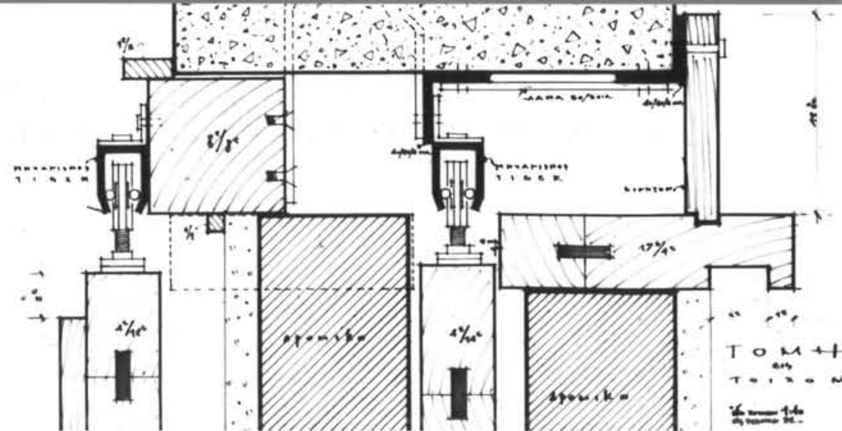

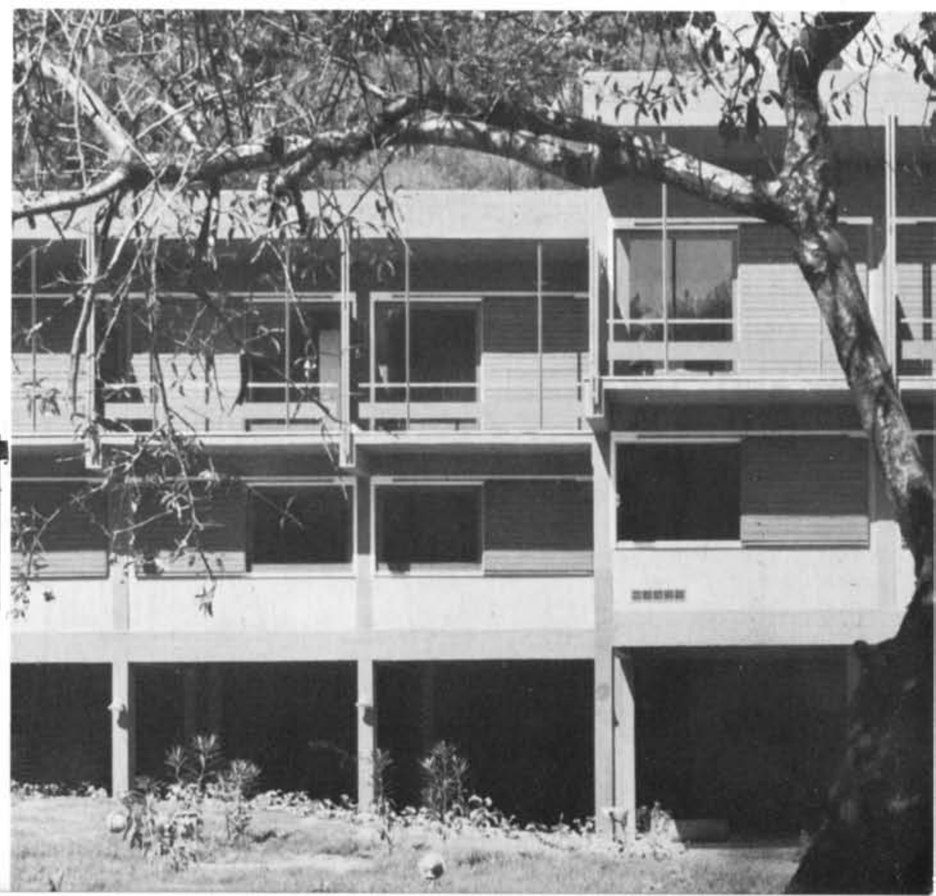

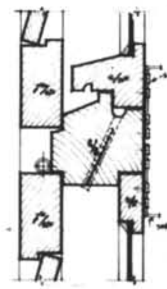

ΤΟΜΗ

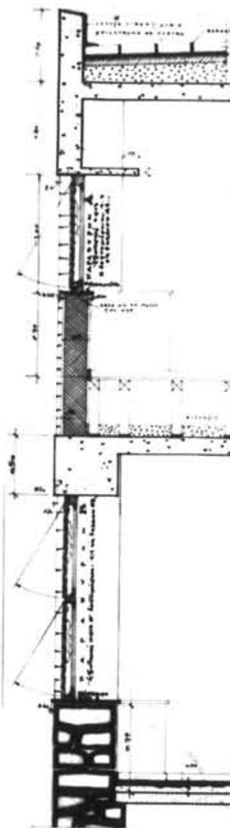

ΠΑΡΑΘΥΡΟ ΜΕ ΕΞΩΦΥΛΛΟ: ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΞΕΝΙΑ/ΜΥΚΟΝΟΣ
WINDOW WITH EXTERNAL LOUVRE: HOTEL XENIA/MYKONOS

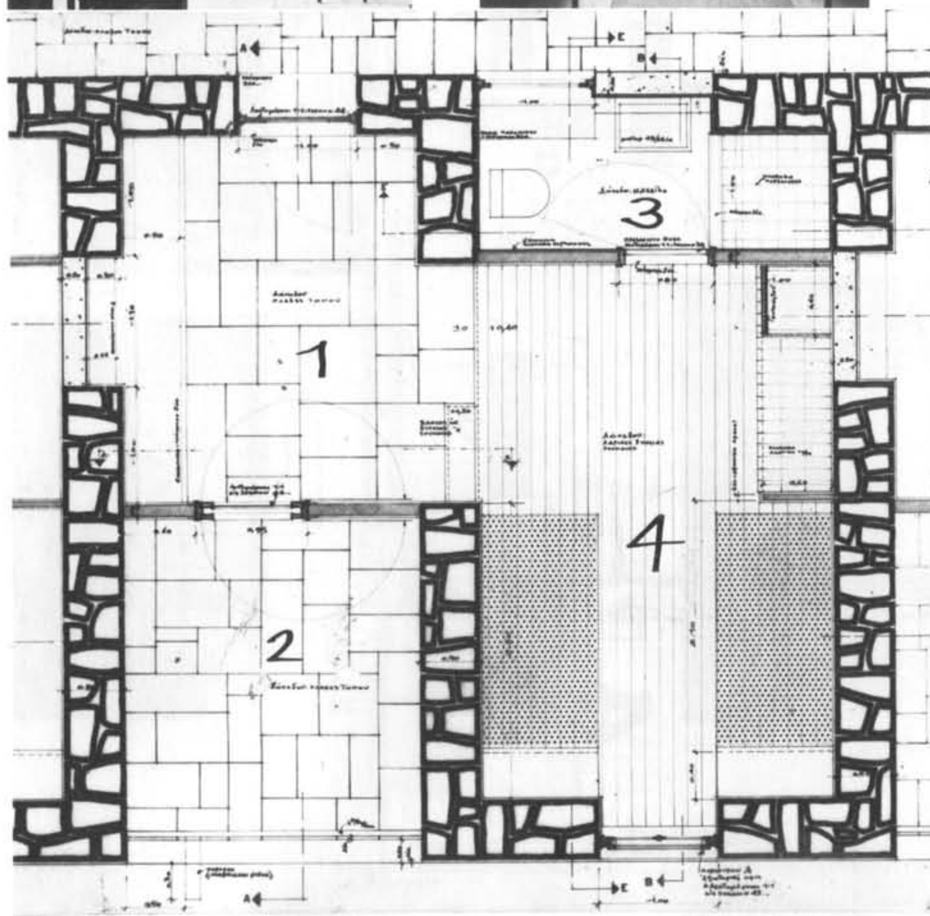

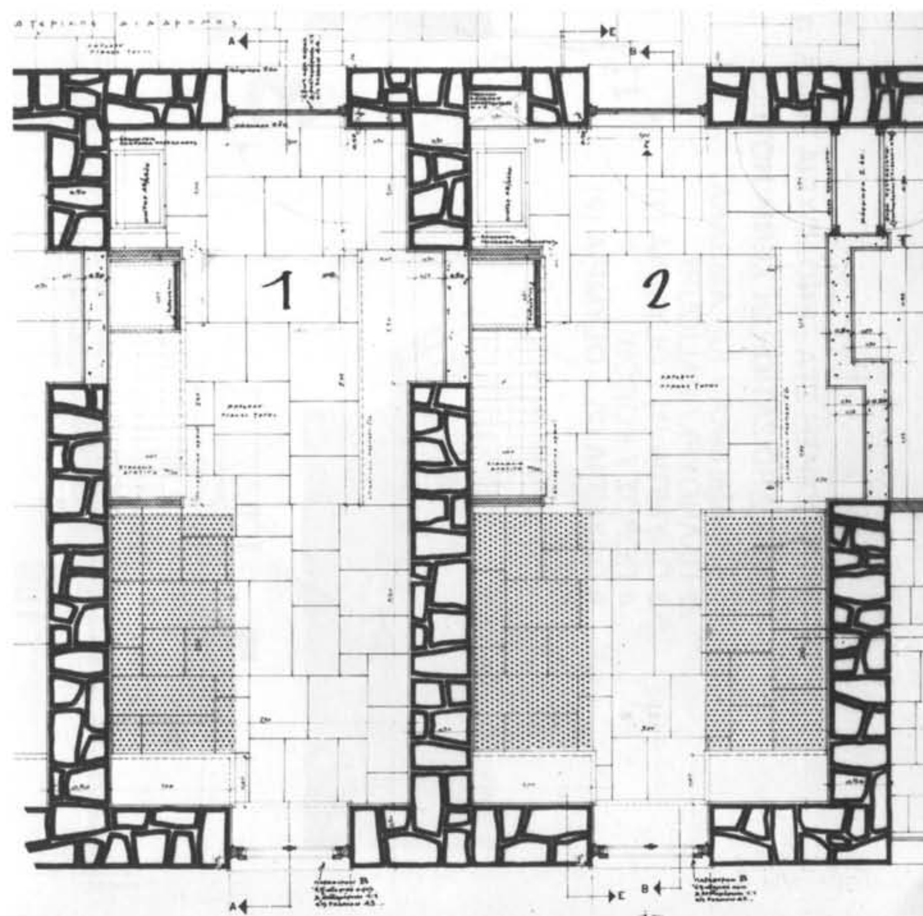

ΥΠΝΟΔΩΜΑΤΙΑ ΣΤΟ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΞΕΝΙΑ/ΜΥΚΟΝΟΣ
BEDROOMS IN XENIA HOTEL/MYKONOS

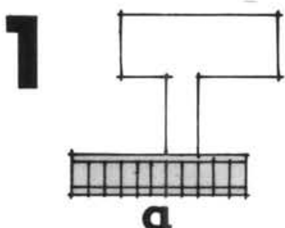
ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΞΕΝΙΑ: α ΠΤΕΡΥΓΕΣ ΜΕ ΥΠΝΟΔΩΜΑΤΙΑ

STANDARDIZATION IN XENIA HOTELS: BEDROOM WINGS

1 ΚΑΛΑΜΠΑΚΑ / KALAMBAKA
2 ΠΑΛΗΟΥΡΙ / PALIOURI
3 ΟΛΥΜΠΙΑ (1) / OLYMPIA (1)
4 ΠΟΡΟΣ / POROS
5 ΟΛΥΜΠΙΑ (2) / OLYMPIA (2)

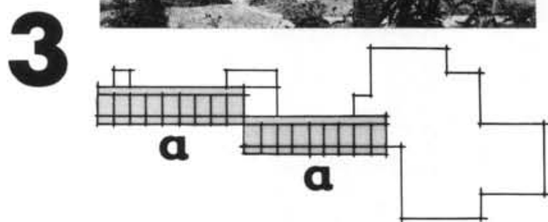

1

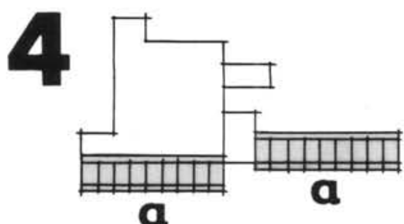

3

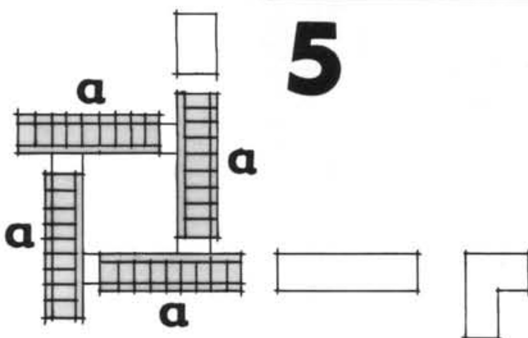

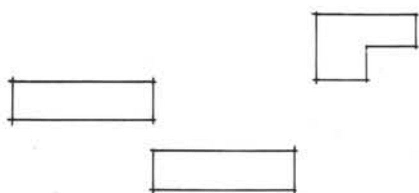
4

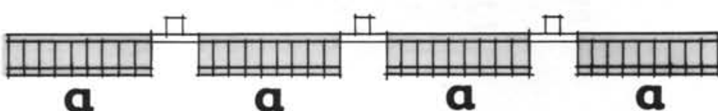
5

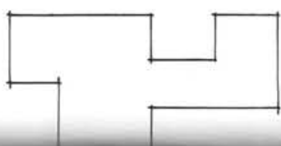

2

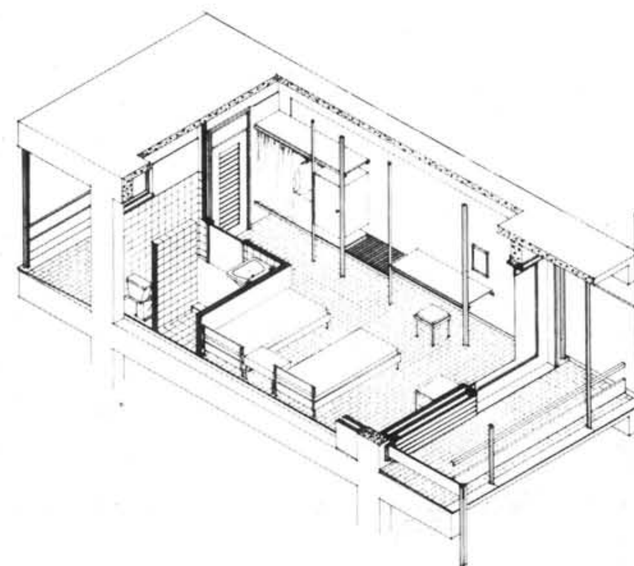

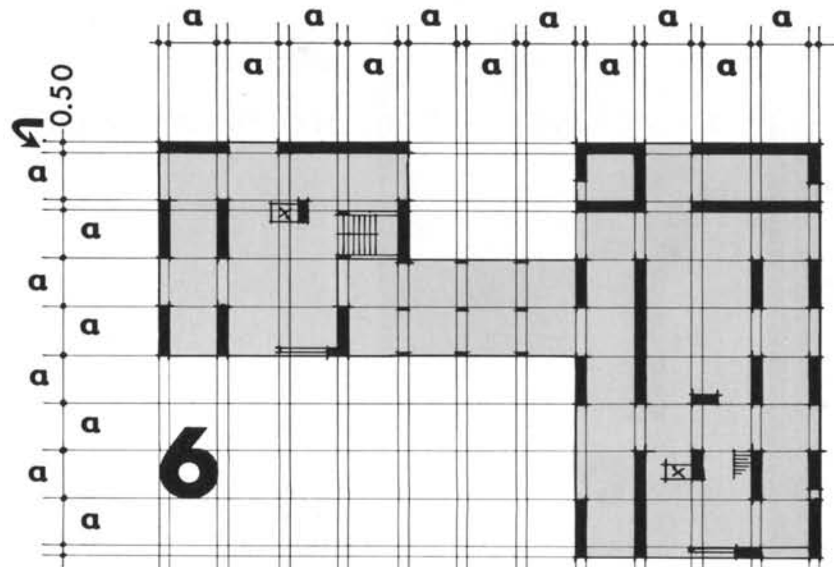

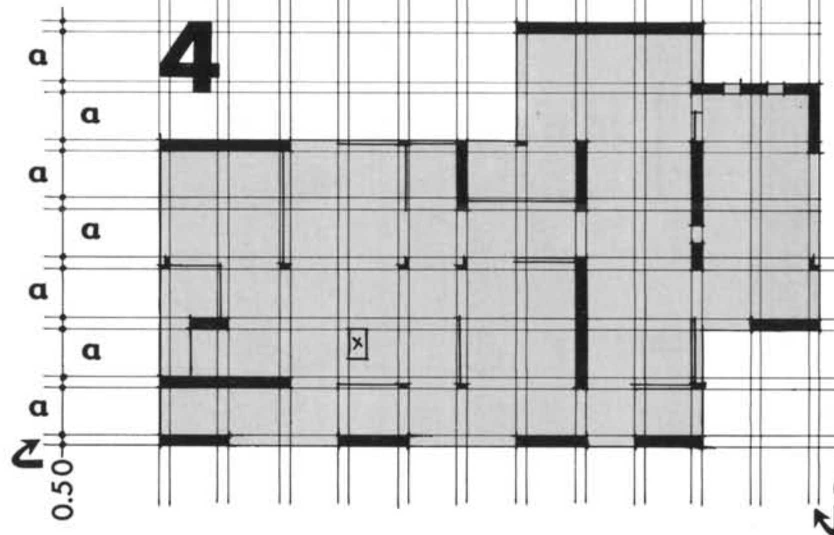
ΤΥΠΙΚΟ ΔΩΜΑΤΙΟ ΣΤΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΞΕΝΙΑ:
STANDARDIZED BEDROOM IN XENIA HOTELS:
ΣΤΗΝ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑ / IN KALAMBAKA
ΣΤΟ ΠΑΛΗΟΥΡΙ / IN PALIOURI
ΣΤΟΝ ΠΟΡΟ / IN POROS
ΣΤΗΝ ΟΛΥΜΠΙΑ (1) & (2) / IN OLYMPIA (1) & (2)

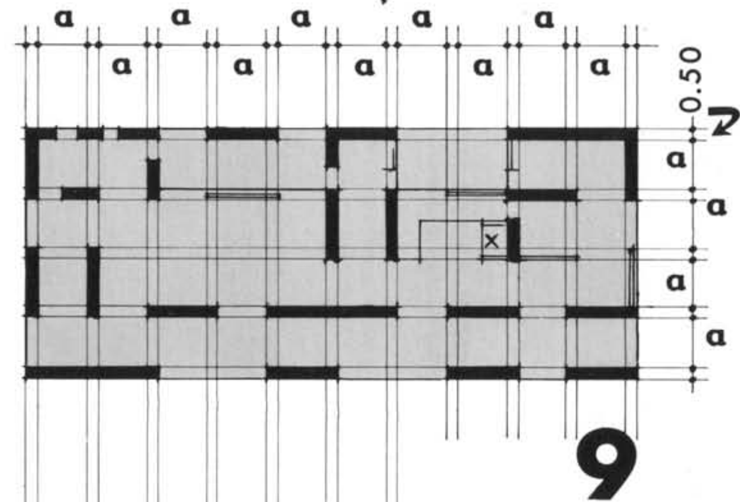
ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ / STANDARDIZATION IN CONSTRUCTION:

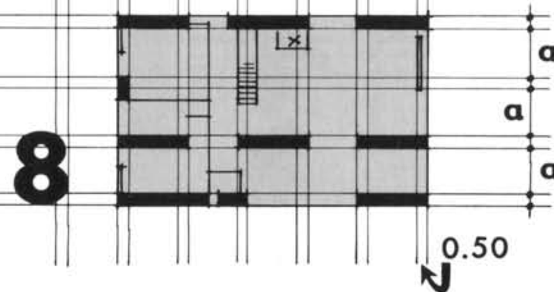
1 ΣΠΙΤΙ ΓΙΑ ΔΙΑΚΟΠΕΣ/ΑΝΑΒΥΣΣΟΣ - WEEK-END HOUSE/ANAVYSSOS
2 ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΣΠΕΤΣΕΣ - ONE FAMILY HOUSE/SPETSES
3 ΔΙΠΛΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΣΠΕΤΣΕΣ - HOUSE FOR TWO FAMILIES/SPETSES
4 ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΠΕΝΤΕΛΗ - ONE FAMILY HOUSE/PENTELI
5 ΣΠΙΤΙ ΓΙΑ ΔΙΑΚΟΠΕΣ/ΑΙΓΙΝΑ - WEEK-END HOUSE/AEGINA
6 ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΜΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ/ΑΙΓΙΝΑ - RESIDENCE WITH STUDIO/AEGINA
7 ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΙΓΙΝΑ - ONE FAMILY HOUSE/AEGINA
8 ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΙΓΙΝΑ - ONE FAMILY HOUSE/AEGINA
9 ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ & ΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΙΓΙΝΑ - STUDIO & RESIDENCE/AEGINA

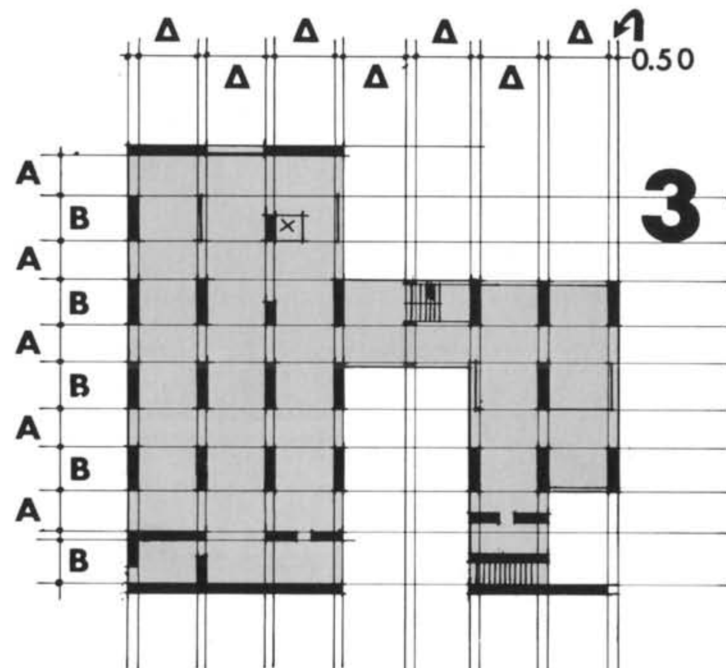

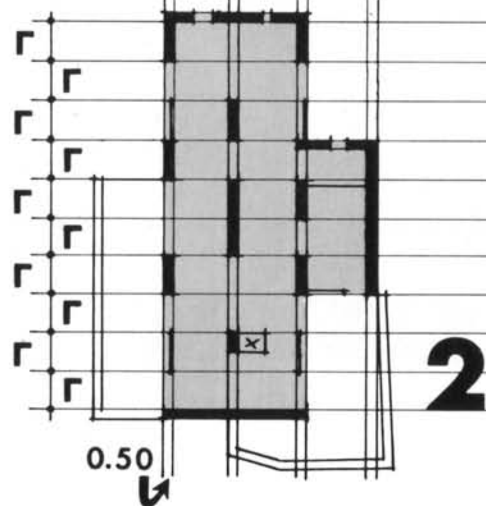
a = 2.50

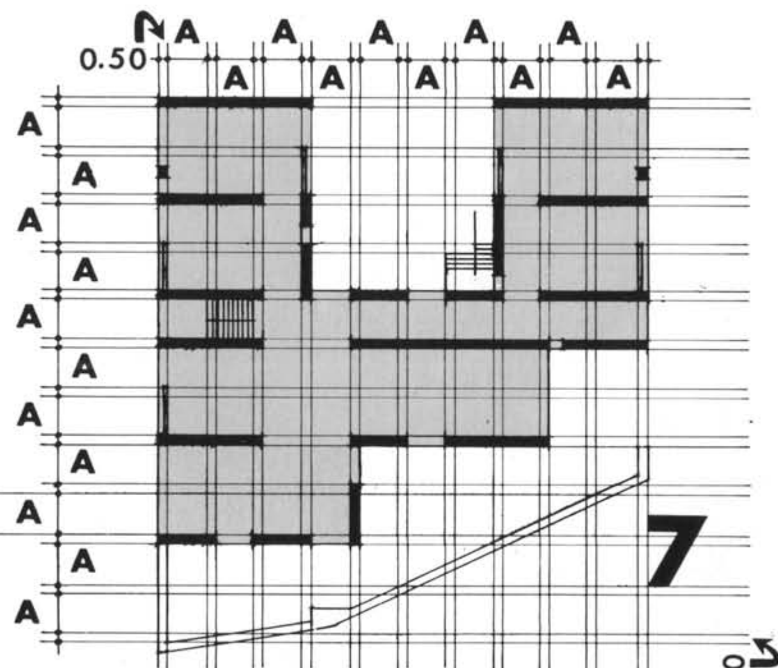

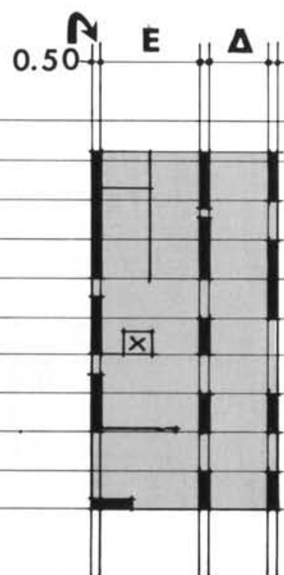

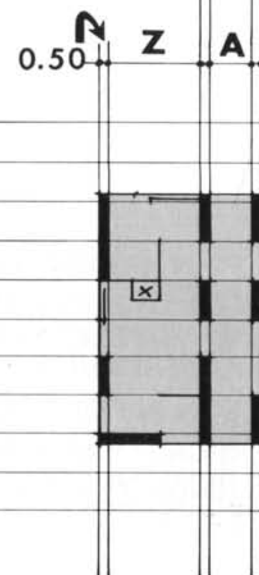

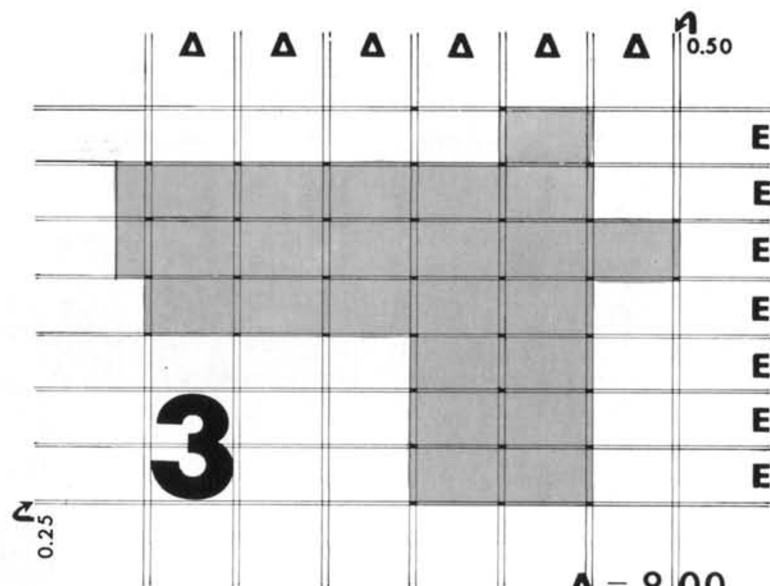
A = 2.00
B = 2.30
Γ = 2.00
Δ = 3.00
E = 5.00
Z = 4.50

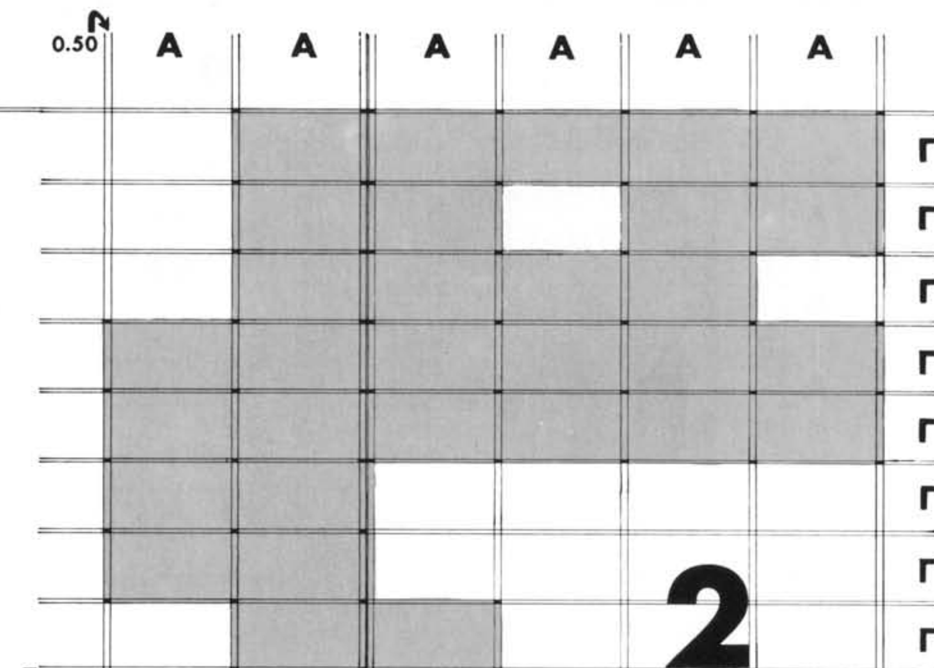

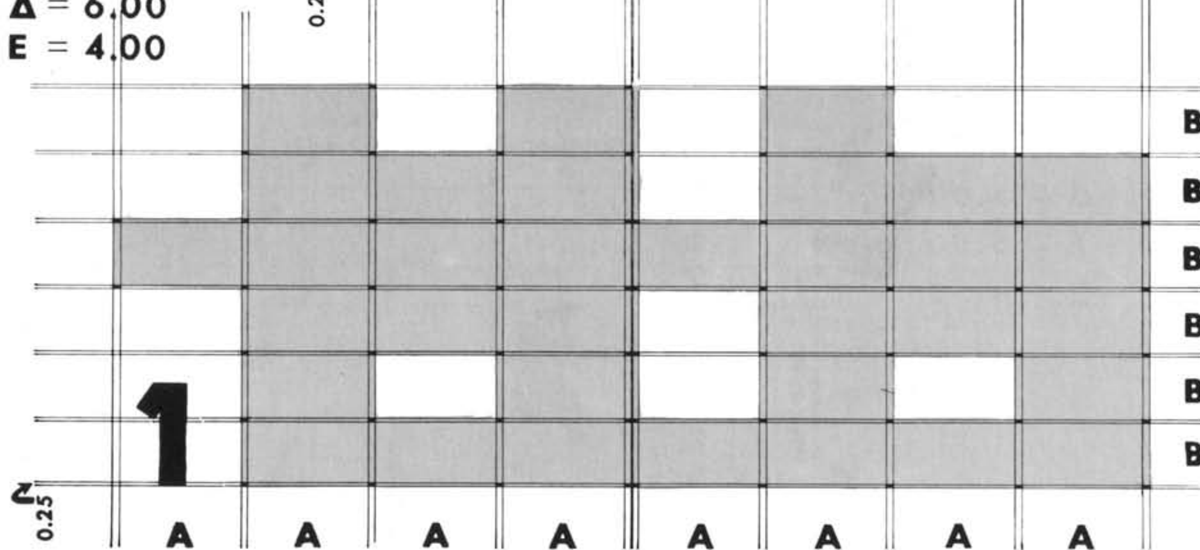

A = 9.00
B = 4.75
Γ = 5.00
Δ = 6.00
E = 4.00

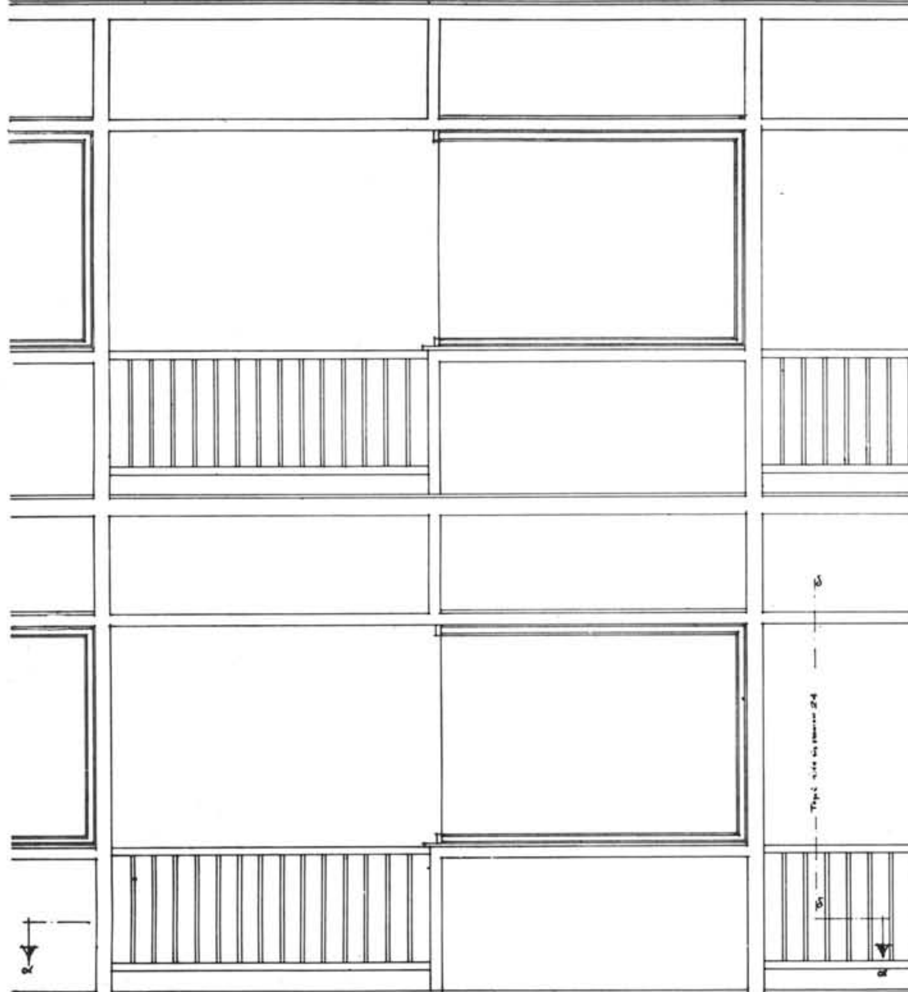
ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ:

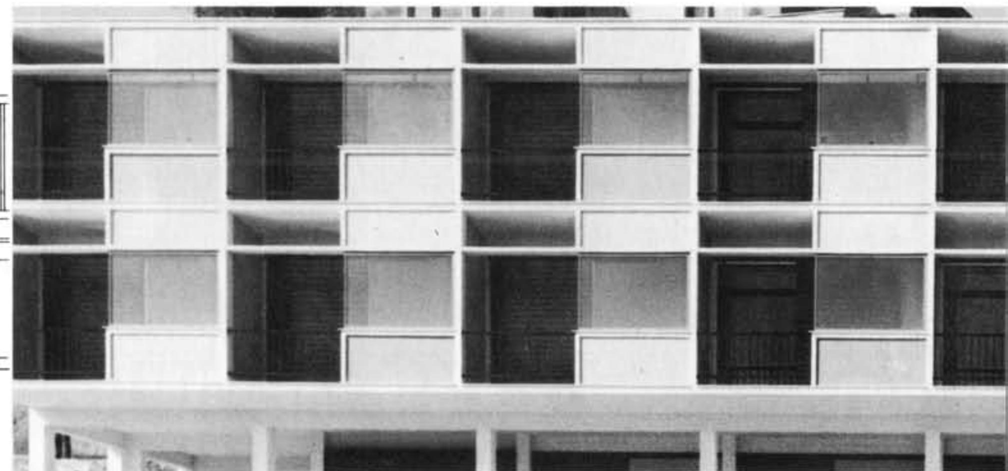
1 ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ/ΓΙΑΝΝΕΝΑ
2 ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ/ΚΟΜΟΤΗΝΗ
3 ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ-ΚΑΦΕΝΕΙΟ/ΓΙΑΝΝΕΝΑ

STANDARDIZATION IN CONSTRUCTION:

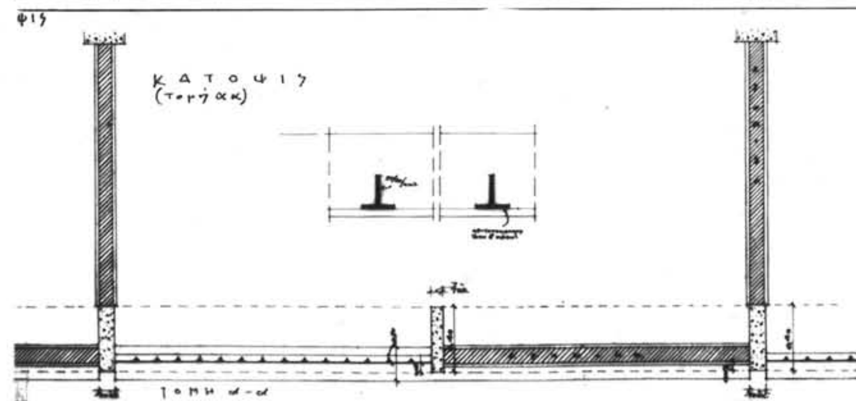
1 ARCHAEOLOGICAL MUSEUM/JIANNENA
2 ARCHAEOLOGICAL MUSEUM/KOMOTINI
3 RESTAURANT - KOFFEE HOUSE/JIANNENA

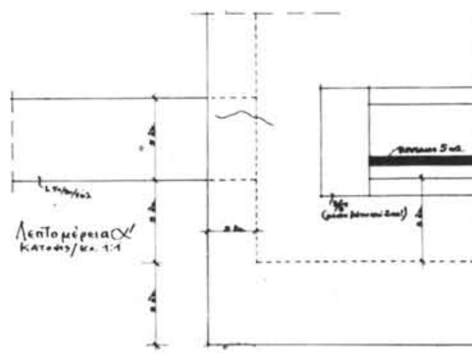
ΕΞΩΣΤΗΣ ΣΤΟ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΤΡΙΤΩΝ/ΑΝΔΡΟΣ
BALCONY IN TRITON HOTEL/ANDROS

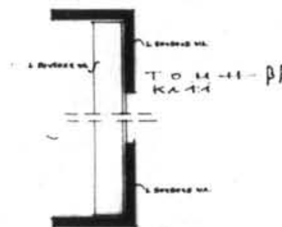

ΕΞΩΣΤΗΣ ΣΤΑ ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ/ΛΑΡΙΣΑ & ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ
BALCONY IN XENIA MOTELS/LARISSA & IGOUMENITSA

κατοψις κλ 1:10

λεπτομέρειαι 1:1

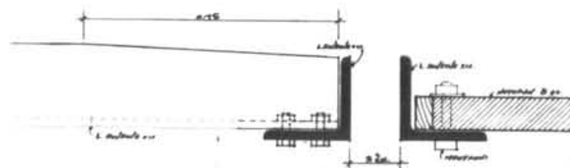
κατοψις 1:1

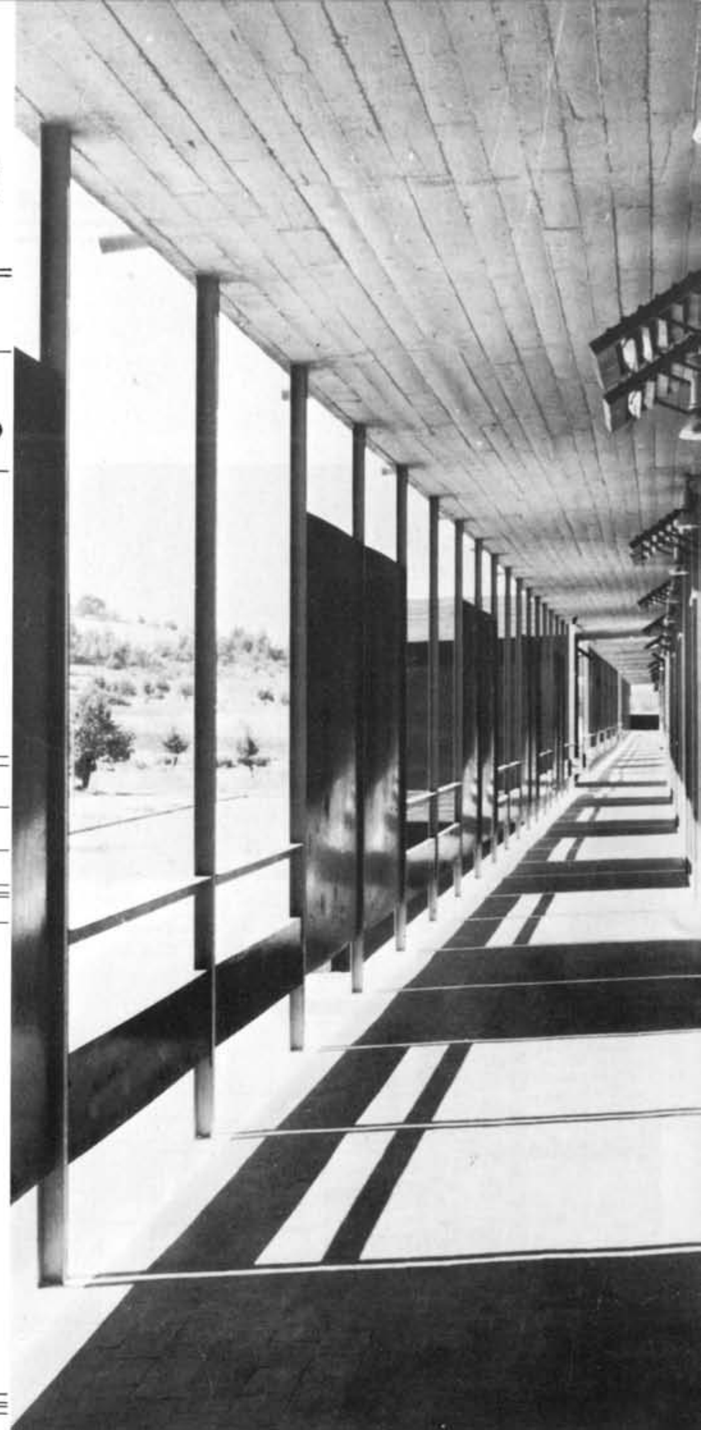
ΤΟΜΗ ΑΑ
κλ 1:1

ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ
ΣΤΟ ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ/ΠΑΛΗΟΥΡΙ

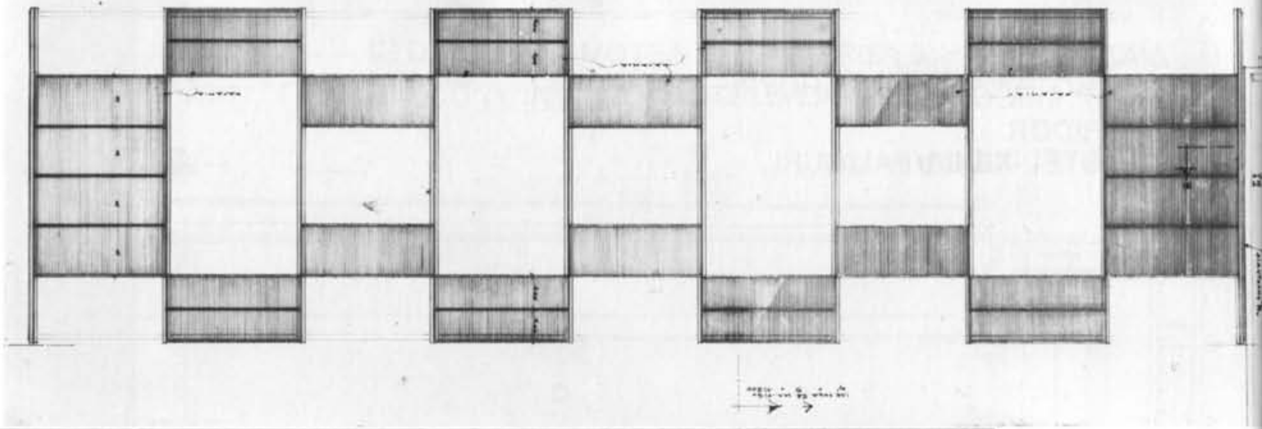
CORRIDOR
IN MOTEL XENIA/PALIOURI

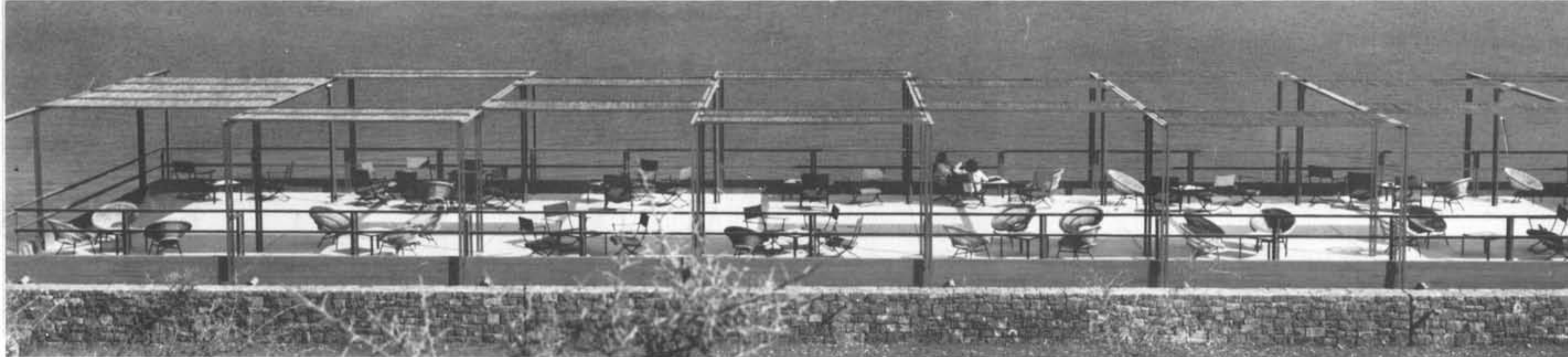

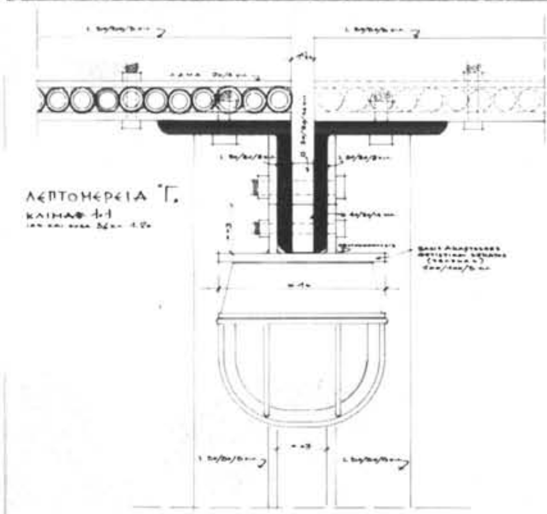

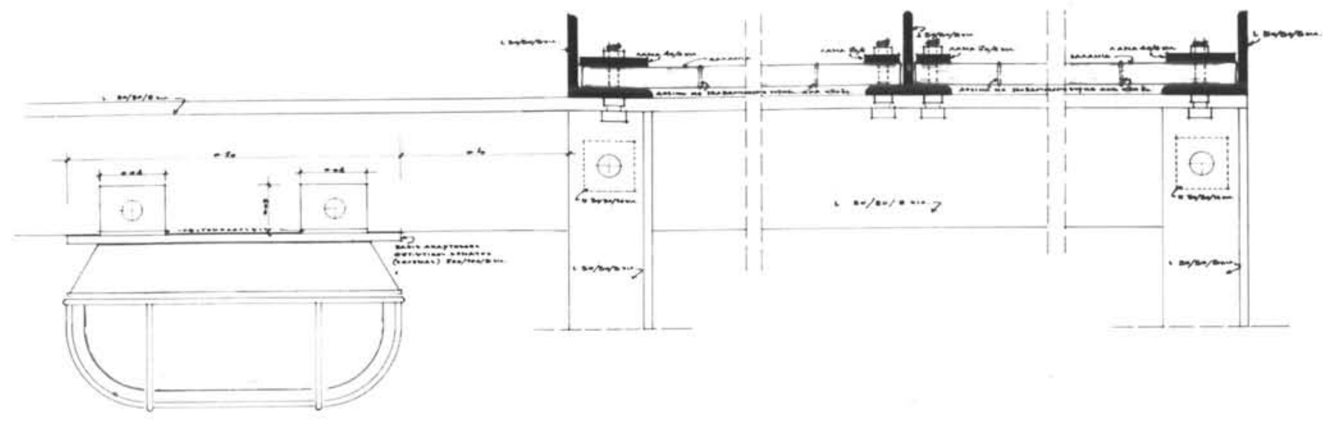
ΚΑΛΑΜΩΤΕΣ
ΣΤΟ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΞΕΝΙΑ/ΠΟΡΟΣ

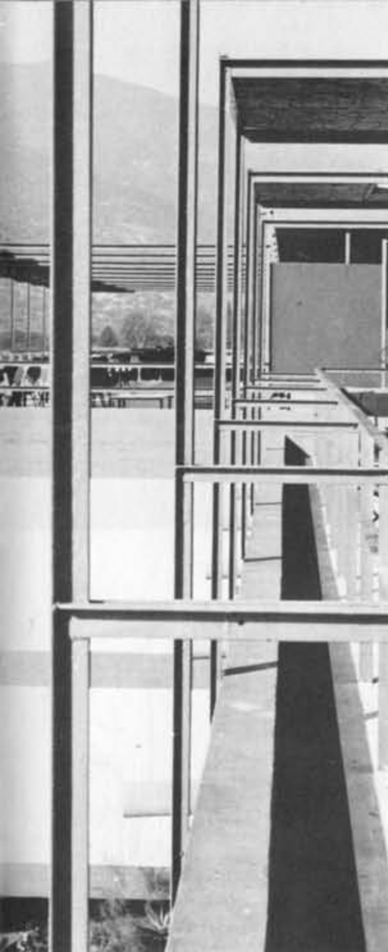
CANE SUN SCREENS
IN XENIA MOTEL/POROS

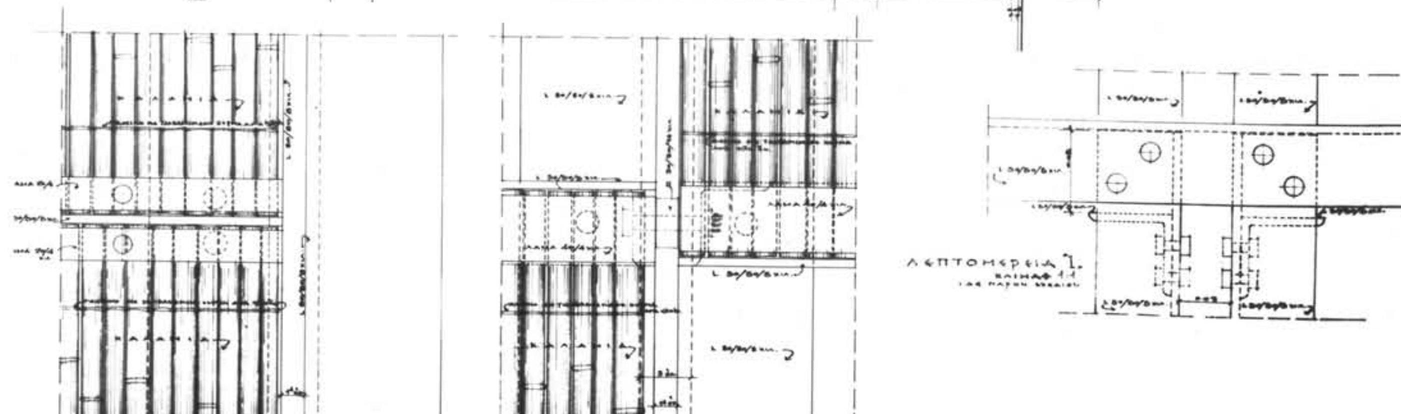

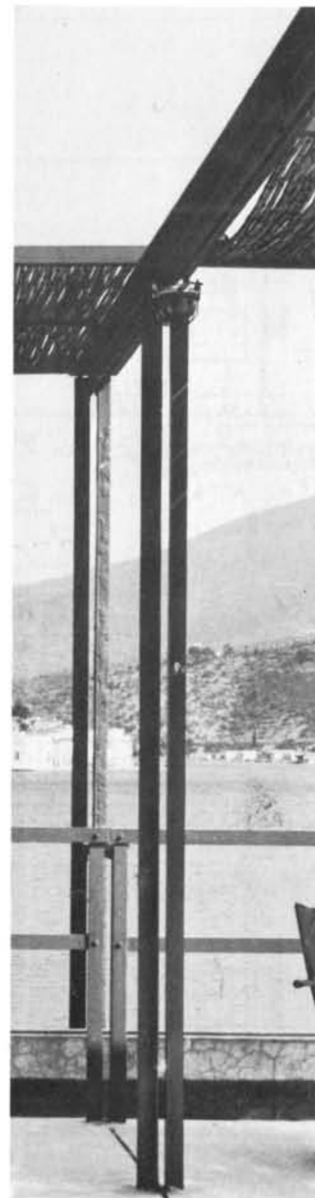
ΤΟΜΗ Β-Β κλ. 1:20

ΤΟΜΗ Δ-Δ κλ. 1:20

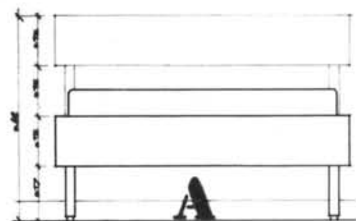
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Θ.
ΚΛΙΜΑΞ 1:1

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Ι.
ΚΛΙΜΑΞ 1:1

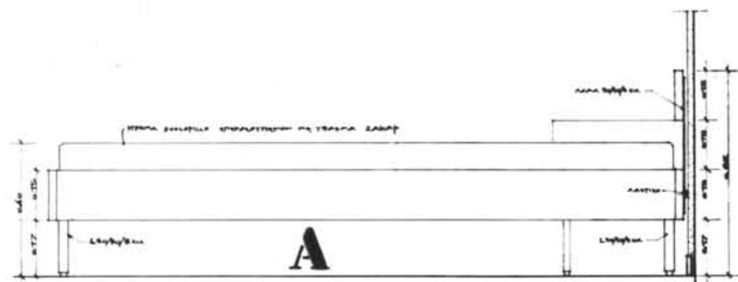

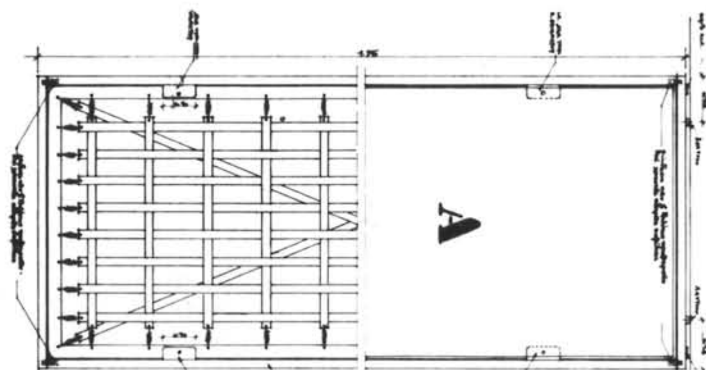

ΕΠΙΠΛΑ ΣΤΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΞΕΝΙΑ
FURNITURE IN XENIA HOTELS

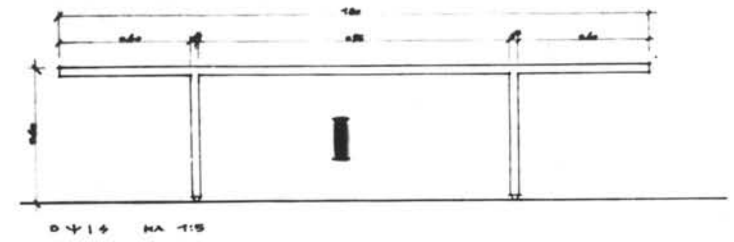
ΟΨΙΣ ΚΛ. 1:5

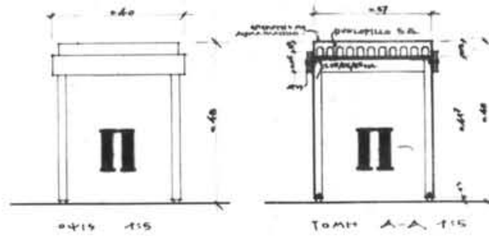

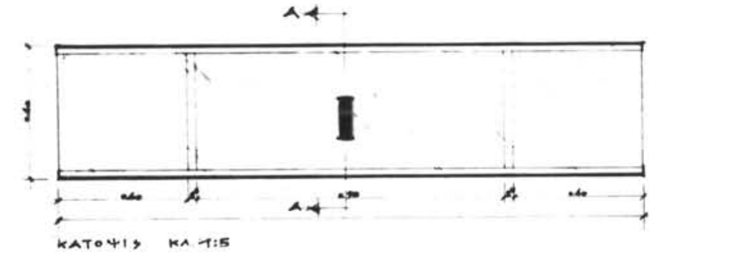

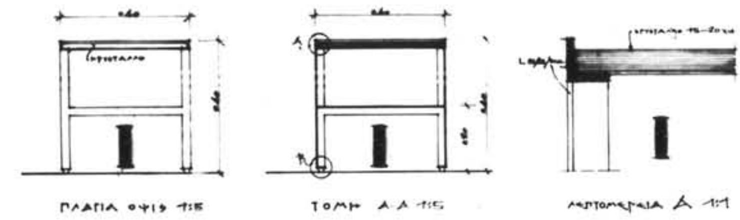

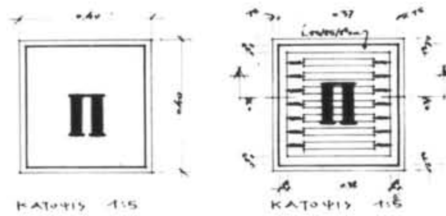

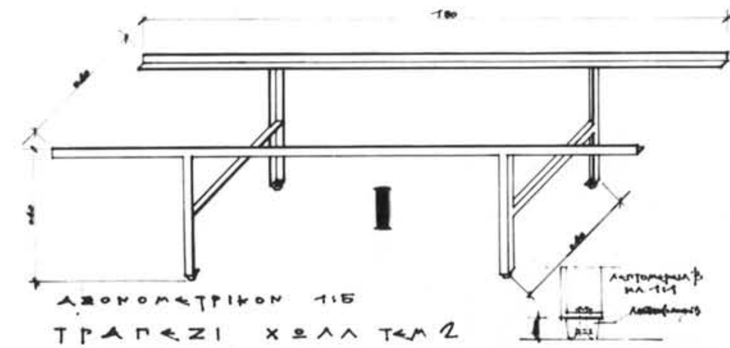

ΟΨΙΣ ΚΛ 1:5

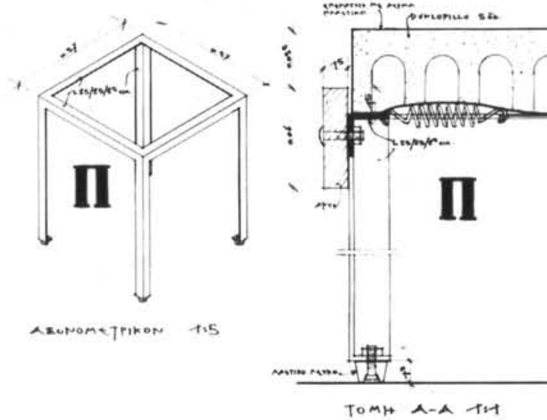

ΟΨΙΣ 1:5
ΤΟΜΗ Α-Α 1:5

ΚΑΤΟΨΙΣ ΚΛ 1:5

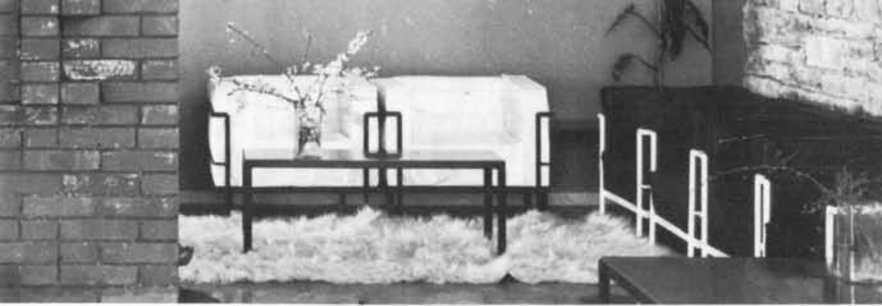

ΠΛΑΓΙΑ ΟΨΙΣ 1:5
ΤΟΜΗ Α-Α 1:5
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Α 1:1

ΚΑΤΟΨΙΣ 1:5
ΚΑΤΟΨΙΣ 1:5

ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΟΝ 1:5
ΤΡΑΠΕΖΙ ΧΩΛΛ ΤΕΜ 2

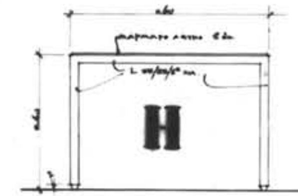

ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΟΝ 1:5
ΤΟΜΗ Α-Α 1:1

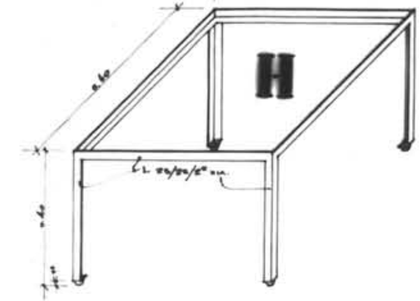

ΚΑΤΟΨΙΣ ΚΛ 1:5

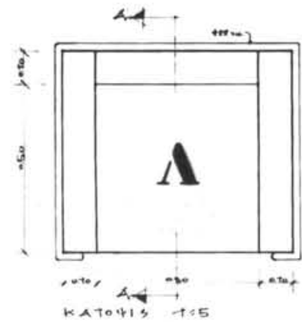

ΟΨΙΣ ΚΛ 1:5

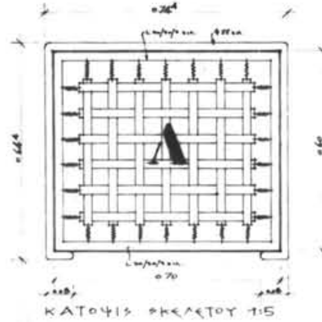

ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΟΝ ΚΛ 1:5

ΤΡΑΠΕΖΑΚΙ ΥΠΝΟΔΩΜΑΤΙΟΥ

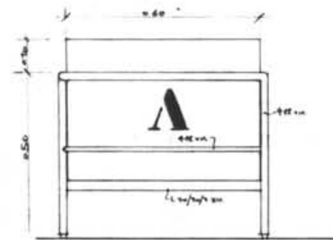
ΚΑΤΟΨΙΣ 1:5

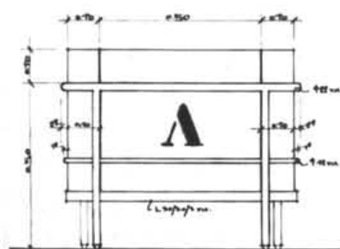
ΚΑΤΟΨΙΣ ΣΚΕΛΕΤΟΥ 1:5

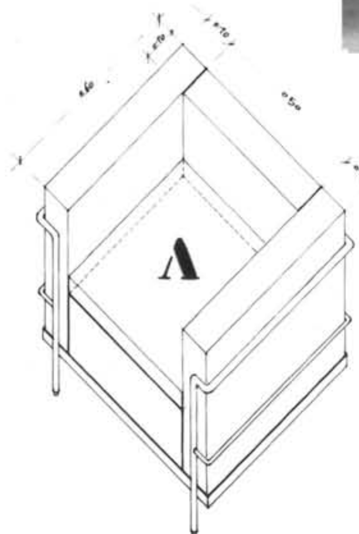

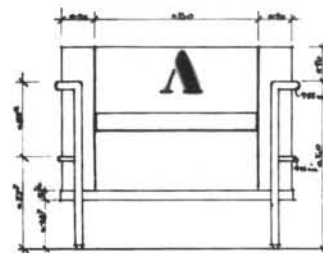
ΠΛΑΓΙΑ ΟΨΙΣ 1:5

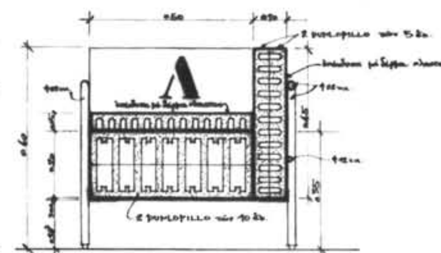
ΟΠΙΣΘΙΑ ΟΨΙΣ 1:5

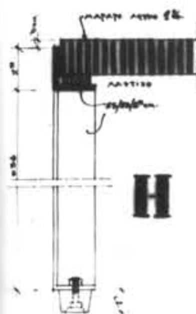
ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΟΝ 1:5

ΟΨΙΣ 1:5

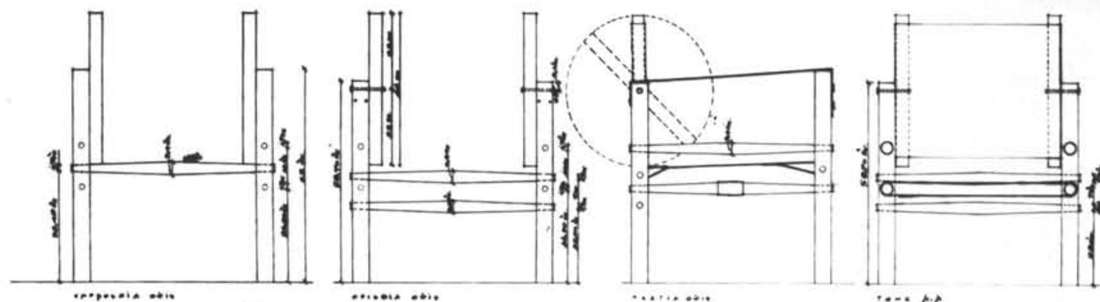

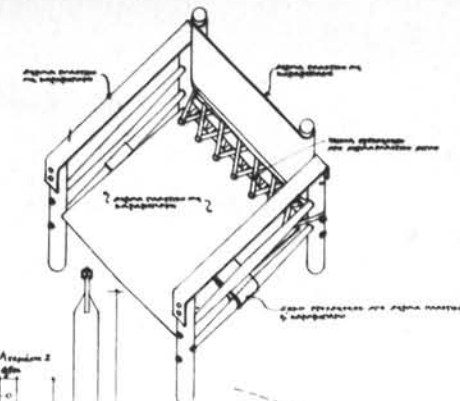
ΤΟΜΗ Α-Α 1:5

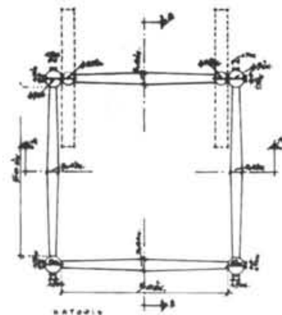
H

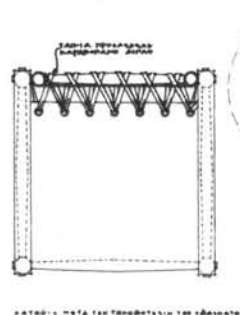
ΛΕΠΤΟΜ. ΣΤΗΡΙΞΕΩΣ ΜΑΡΜΑΡΟΥ -Τ.1

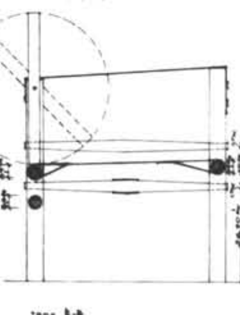

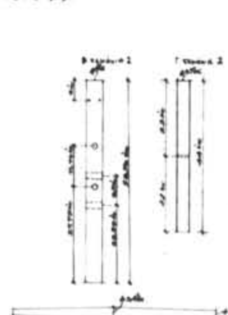

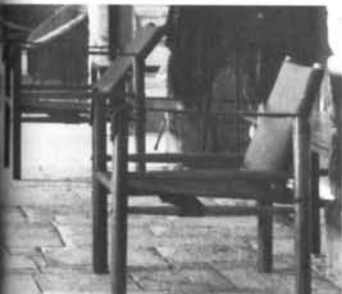
M

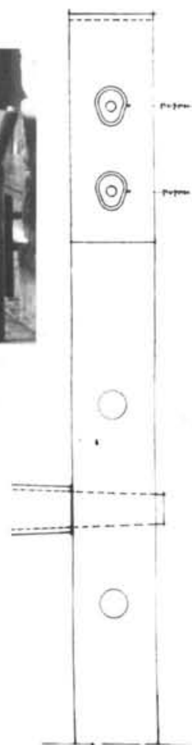

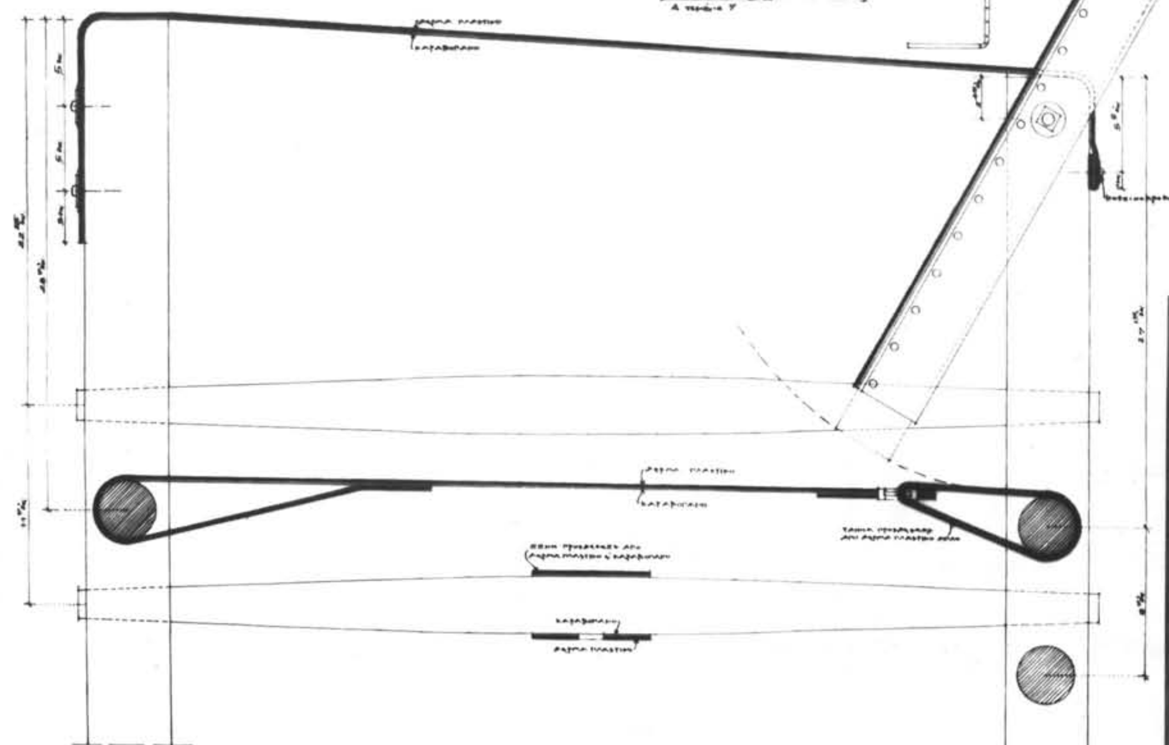

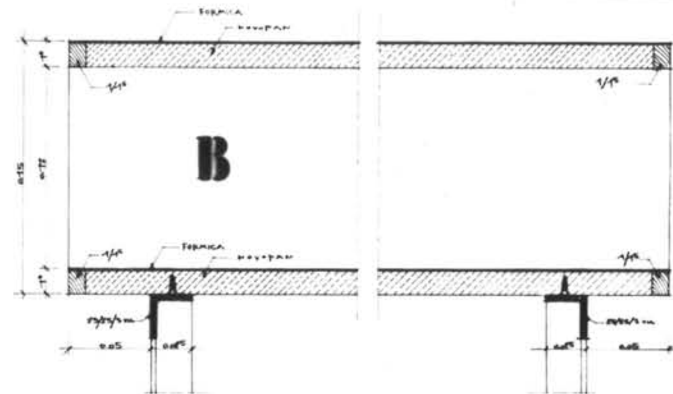

FORMICA

B

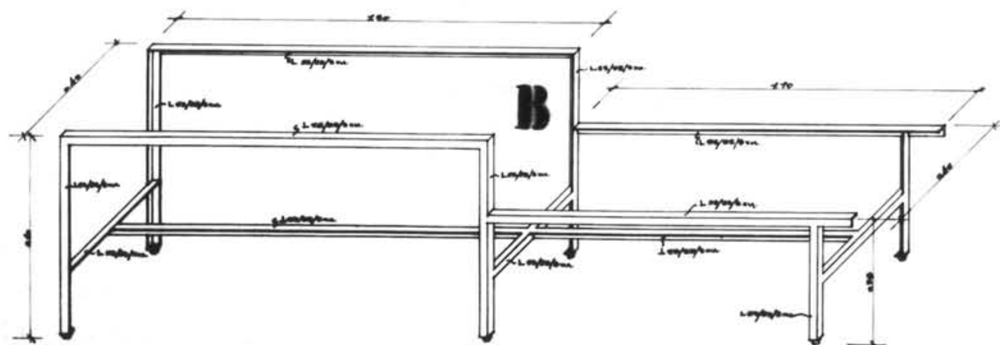
ΟΨΙΣ ΚΛ 1:5

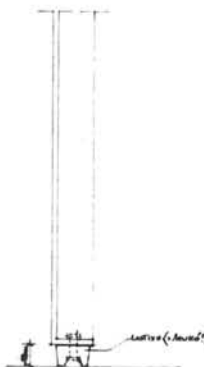

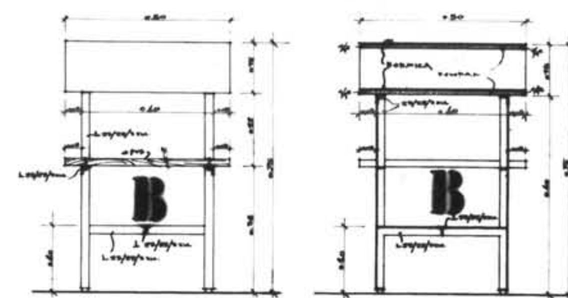
ΤΟΜΗ Β-Β ΚΛ 1:1

B

ΚΑΤΟΨΙΣ ΚΛ 1:5

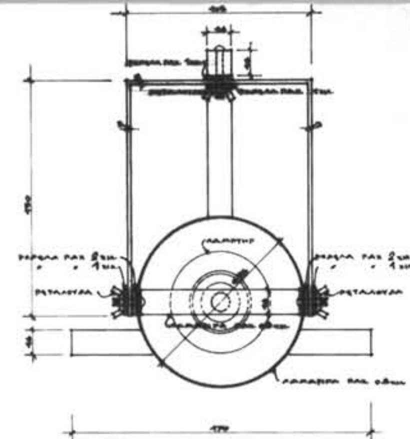

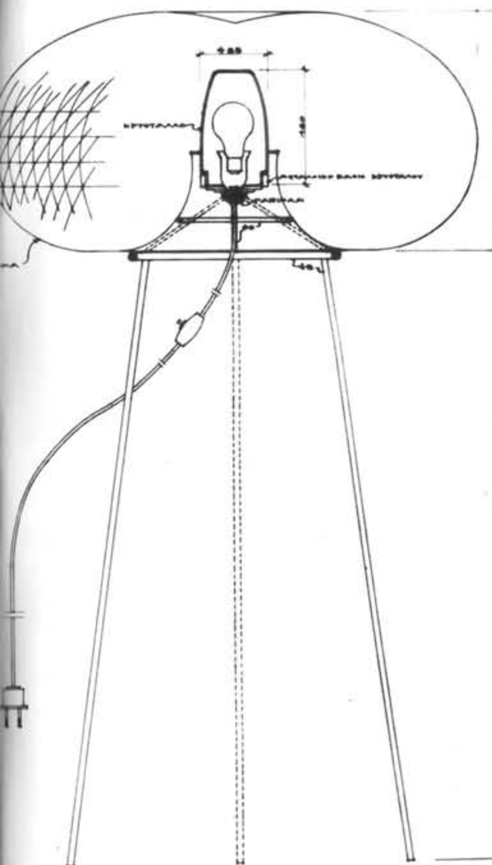
ΤΟΜΗ Β-Β ΚΛ 1:5

ΤΟΜΗ Α-Α ΚΛ 1:5

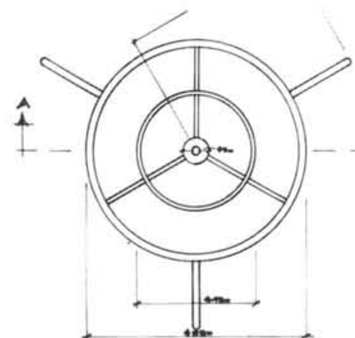
ΛΑΜΠΕΣ ΣΤΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΞΕΝΙΑ
LAMPS IN XENIA HOTELS

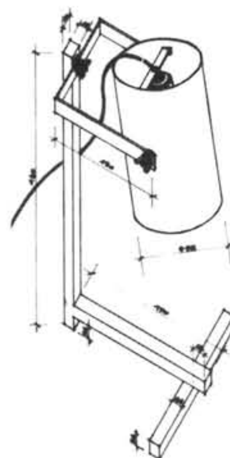

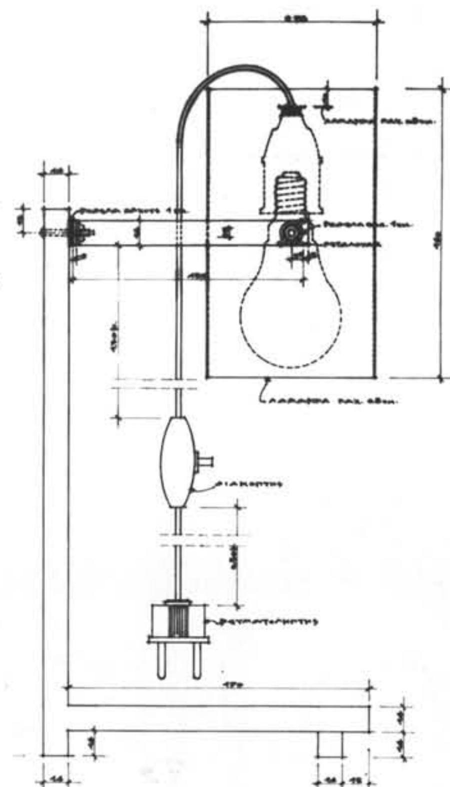

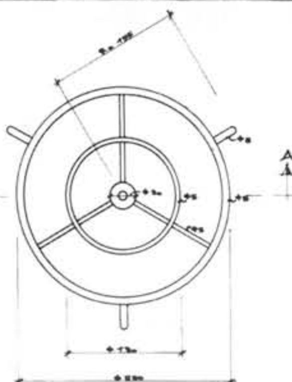

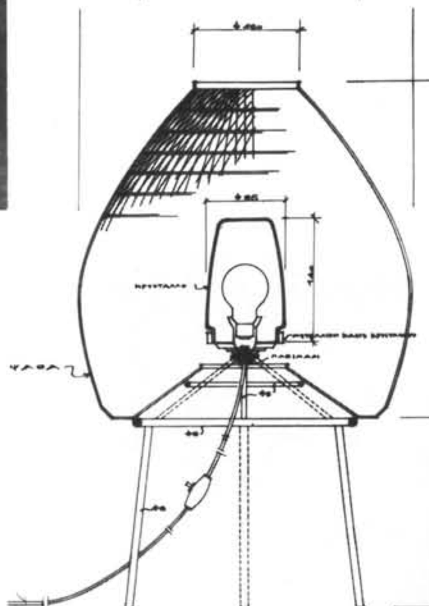

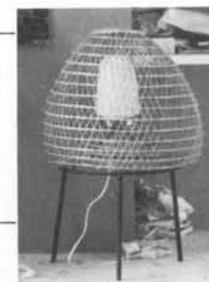

ΓΛΥΠΤΙΚΑ ΕΡΓΑ
SCULPTURE

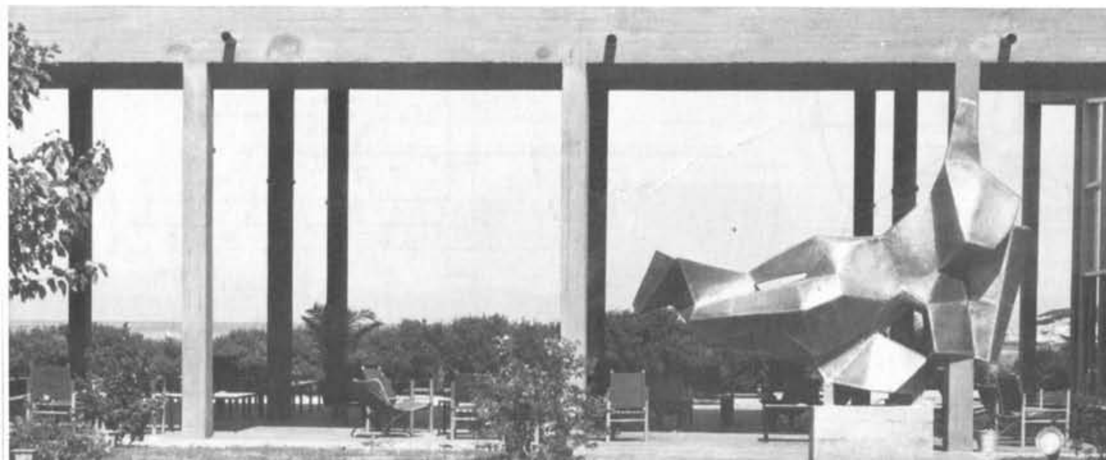

ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ/ΛΑΡΙΣΑ
MOTEL XENIA/LARISSA

ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ/ΠΑΛΗΟΥΡΙ
MOTEL XENIA/PALIOYRI

ΓΛΥΠΤΗΣ: Κ. ΛΟΥΚΟΠΟΥΛΟΣ
SCULPTOR: K. LOUKOPOULOS

ΓΛΥΠΤΙΚΑ ΕΡΓΑ
SCULPTURE

ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ/ΗΡΑΚΛΕΙΟ
MOTEL XENIA/IRAKLIO

ΓΛΥΠΤΗΣ: Κ. ΛΟΥΚΟΠΟΥΛΟΣ
SCULPTOR: K. LOUKOPOULOS

ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ/ΟΛΥΜΠΙΑ (1)
MOTEL XENIA/OLYMPIA (1)

ΓΛΥΠΤΙΚΑ ΕΡΓΑ
SCULPTURE

ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ/ΚΑΛΑΜΠΑΚΑ
MOTEL XENIA/KALAMBAKA

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΞΕΝΙΑ/ΜΥΚΟΝΟΣ
HOTEL XENIA/MYKONOS

ΓΛΥΠΤΗΣ: Κ. ΛΟΥΚΟΠΟΥΛΟΣ
SCULPTOR: K. LOUKOPOULOS

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΞΕΝΙΑ/ΠΟΡΟΣ
HOTEL XENIA/POROS

ΓΛΥΠΤΗΣ: Γ. ΖΟΓΓΟΛΟΠΟΥΛΟΣ
SCULPTOR: G. ZONGOLOPOULOS

ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ/ΟΛΥΜΠΙΑ (2)
MOTEL XENIA/OLYMPIA (2)

ΓΛΥΠΤΙΚΑ ΕΡΓΑ
SCULPTURE

ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ/ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ
MOTEL XENIA/IGOUMENITSA

ΓΛΥΠΤΗΣ: Χ. ΚΑΠΡΑΛΟΣ
SCULPTOR: CH. KAPRALOS

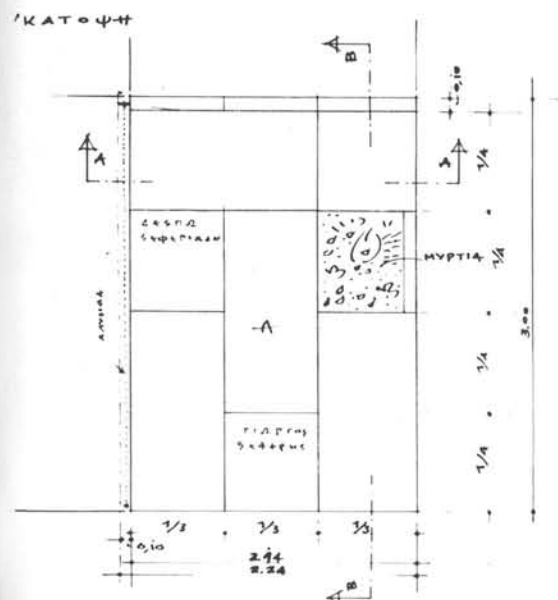

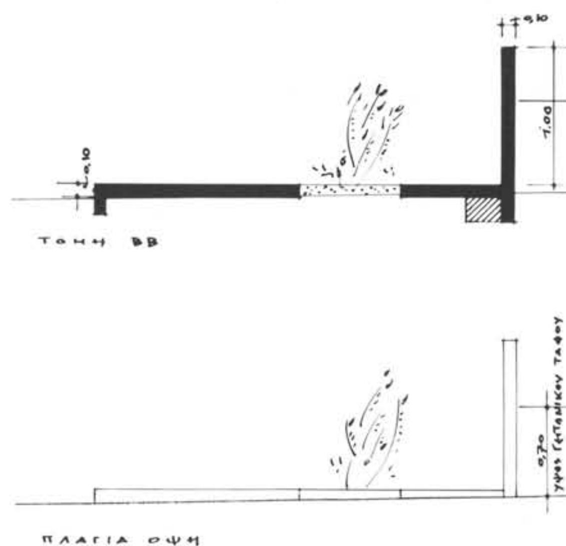

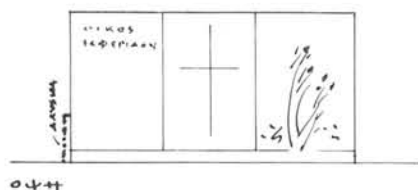

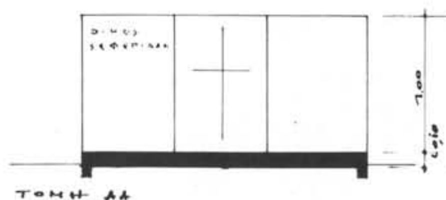
1972

ΤΑΦΟΣ/ΑΘΗΝΑ, Α΄ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ
TOMB/ATHENS, A΄ CEMETERY

ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ/ΑΘΗΝΑ, ΝΕΑ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑ
LOW-INCOME HOUSING/ATHENS, NEW PHILADELPHIA

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΤΡΙΤΩΝ/ΑΝΔΡΟΣ
HOTEL TRITON/ANDROS

ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ/ΗΡΑΚΛΕΙΟ
LOW-INCOME HOUSING/IRAKLIO

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΤΡΙΤΩΝ/ΑΝΔΡΟΣ
HOTEL TRITON/ANDROS

ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ/ΛΑΡΙΣΑ
MOTEL XENIA/LARISSA

ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ ΕΟΤ/ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
EOT PAVILION/THESSALONIKI

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΞΕΝΙΑ/ΜΥΚΟΝΟΣ
HOTEL XENIA/MYKONOS

ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ/ΚΑΛΑΜΠΑΚΑ
MOTEL XENIA/KALAMBAKA

ΣΠΙΤΙ ΓΙΑ ΔΙΑΚΟΠΕΣ/ΑΝΑΒΥΣΣΟΣ
WEEK-END HOUSE/ANAVYSSOS

ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΘΗΝΑ
ONE FAMILY HOUSE/ATHENS

ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΘΗΝΑ, ΦΙΛΟΘΕΗ
ONE FAMILY HOUSE/ATHENS, PHILOTHEI

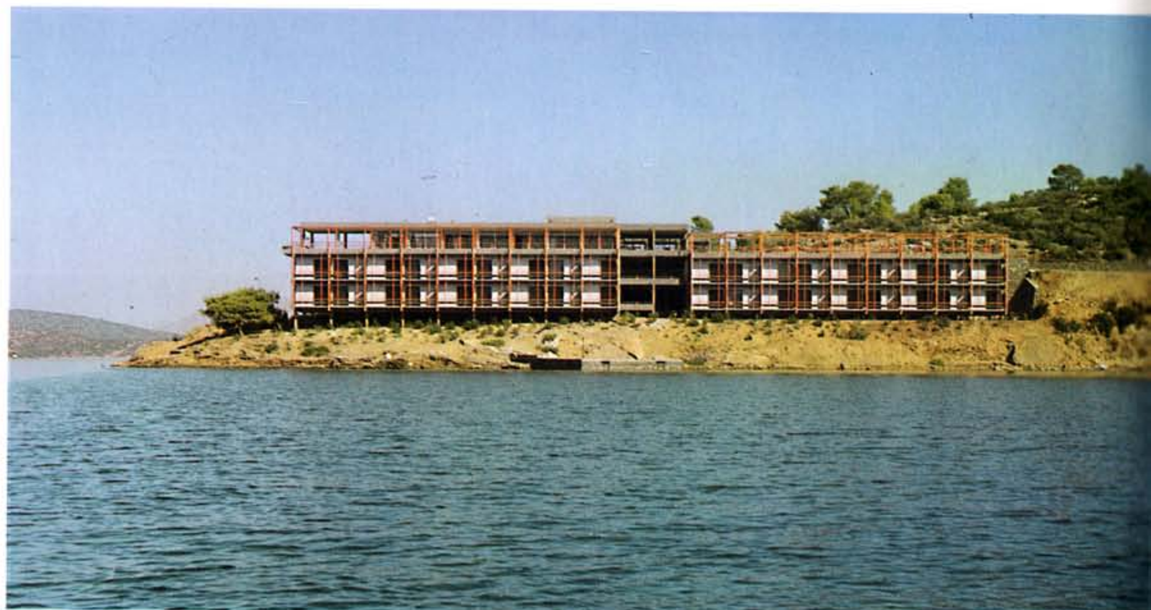

ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗ
ONE FAMILY HOUSE/VOULIAGMENI

ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ/ΠΑΛΗΟΥΡΙ
MOTEL XENIA/PALIOURI

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΞΕΝΙΑ/ΠΟΡΟΣ
HOTEL XENIA/POROS

ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ/ΗΡΑΚΛΕΙΟ
MOTEL XENIA/IRAKLIO

ΜΟΤΕΛ ΞΕΝΙΑ (1)/ΟΛΥΜΠΙΑ
MOTEL XENIA(1)/OLYMPIA

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ/ΓΙΑΝΝΕΝΑ
ARCHAEOLOGICAL MUSEUM/JIANNENA

ΔΙΠΛΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΣΠΕΤΣΕΣ
HOUSE FOR TWO FAMILIES/SPETSES

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ/ΓΙΑΝΝΕΝΑ
ARCHAEOLOGICAL MUSEUM/JIANNENA

ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΑΘΗΝΑ, ΠΕΝΤΕΛΗ
ONE FAMILY HOUSE/ATHENS, PENTELI

ΣΠΙΤΙ ΓΙΑ ΔΙΑΚΟΠΕΣ/ΑΙΓΙΝΑ
WEEK-END HOUSE/AEGINA

ΚΑΙ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ

Καί λίγα λόγια, γιά όσα δέν μπορούνε νά πούνε οί φωτογραφίες καί τά σχέδια. Κι όπως θά προσπαθήσω νά εξηγήσω ορισμένα πράγματα γιά τά διάφορα πώς καί τί της δουλειάς μου, πού τήν έχω αγαπήσει, στ' αλήθεια, τόσο ολόψυχα, σά νά μή μπορούσα νά ζήσω παρά μονάχα μαζί της.

Καί είναι, βέβαια, ή δουλειά μου, νά χτίζω καί όχι νά γράφω. Όμως γράφω κιόλας άπό τήν πρώτη στιγμή πού άρχισα νά χτίζω. Μά πού τό κάνω αυτό, γιά νά βάλω σέ μιά πρόσθετη δοκιμασία τή δύναμη πού μπορεί νά έχω γιά νά χτίζω καί γιά νά επαληθεύω, έτσι, καί μέ τό λόγο, ό,τι θέλει ή πράξη νά βγαίνει σωστό καί αληθινό. Κι οπότε μοΰ έρχεται τώρα νά πώ, πώς γράφω επειδή χτίζω. Σά νά μή μπορούσα, δηλαδή, νά πώ κάτι μέ λόγια (προσφορικά ή γραμμένα) αν δέν τό είχα πεί πιό πρίν χτίζοντας. Καί πού αυτό σημαίνει, λοιπόν, πώς πρώτα έχτιζα, σέ οικοδομή, ό,τι, είχα νά πώ καί μετά τό ... ξανάχτιζα μέ λόγια. Καί γι' αυτό, τότε, όλα όσα έγραφα ήτανε πάντα σύμφωνα μέ αυτά πού έχτιζα. Ό ένας, ό ίδιος, κόσμος. Καί γιατί είναι κακό πράγμα άλλα νά λές καί άλλα νά κάνεις, άλλα νά γράφεις καί άλλα νά χτίζεις.

A FEW WORDS

A few words about what photographs and drawings cannot say. I will try to explain certain things on the hows and whys of my work, which I have loved so wholeheartedly that I could not have lived without it.

Admittedly, my job is to build and not to write. Nevertheless, I have been writing ever since I started building, putting to an additional test my possible abilities as an architect and verifying in word what in practice has come out correct and true. Consequently, I feel like saying that I write because I build; as if I were not able to say something in words, written or spoken, unless I had uttered it previously in a construction. So, first I construct what I intend to say and afterwards I rebuild it in words. For this reason, then, what I have written has always been in accordance with what I have built: one and the same world. It is a bad thing to speak and act differently; a bad thing to write and build differently.

There is something else I have to say about my work: a god enlightened me; thus from the very beginning I grasped a

Μά νά πω καί κάτι άλλο, γιά τή δουλειά μου. Τό ότι ένας Θεός μέ φώτισε καί έπιασα, άπό μιά πρώτη στιγμή, κάποιαν αλήθεια, σά νά είχα ανακαλύψει τό σωστό και τό αναγκαίο, γιά τόν συγκεκριμένο τόπο πού μέ γέννησε και γιά τήν δοσμένη χρονική στιγμή της ζωής του. Καί, μιά καί τό βρήκα αυτό τό σωστό, αυτό τό αναγκαίο (-ή νόμισα πώς τό βρήκα), προσπάθησα νά τό κρατήσω σφιχτά απάνω μου καί μέσα μου, πού κα'ιτό κατάφερα, αν δέν κάνω λάθος. Κι οπότε, μιά καί τό έπιασα γερά αυτό τό «εύρημά» μου, δέν είχα παρά νά τό ζώ καί νά τό ξαναζώ, τό 'ίδιο πάντοτε, αλλά καί μέ κάθε καινούργια μέρα ανανεωμένο καί ξαναζωντανεμένο καί δλο πιό τέλειο καί πιό τελειωμένο. Κι όπως κάνει, μέ άλλα λόγια, ένας κηπουρός μετά φυτά του, έτσι καλλιέργησα κι έγώ τό δέντρο μου, γιά νά μήν τό αφήσω νά ξεραθεί.

Καί έτσι είναι, κοντολογίς, πού βρήκα τή δύναμη, αν όχι καί τόν ενθουσιασμό, γιά νά χτίζω πάντα μέ τόν ϊδιονε τρόπο, μέ τίς 'ίδιες κατασκευαστικές καί πλαστικές προοπτικές, μέ τήν 'ίδιανε πάντοτε πίστη καί αγάπη. Κι οπότε ήρθε καί ή στιγμή πού φάνηκε πώς τό αληθινό, στή δουλειά μου, δέν είναι παρά εκείνο πού μπορεί νά επαναλαμβάνεται καί νά ξαναγίνεται, σά νά ξαναγεννιέται: -μιά τυπική διάταξη καί κατασκευή, άφοϋ (-κι αυτό είναι σά νά τό «ανακάλυψα» κάπως καί άπό μόνος μου) ή αναζήτηση γιά τό τέλειο, γιά τό αληθινά αληθινό, οδηγεί σέ 5,τι θά ήτανε ό τύπος, ή ό κανόνας. Τά χτίσματα, δηλαδή, πού θά βγαίνουνε ομοιότροπα (καί όχι ομοιόμορφα) καί γιά νά μοιάζουνε μεταξύ τους σάν αδέρφια. Πού είναι, άλλωστε, καί αδέρφια. Όμως, τό καθένα μέ τή δική του προσωπικότητα, μέ ένα δικό του ανάστημα, μέ μιά πιό δική του, τό κάθε αδέρφι, αναπνοή. Κι όπως, τό ένα στέκει έδώ καί τό άλλο εκεί, δηλαδή καιϊδια καί διαφορετικά, ανάλογα μέ τή στιγμή πού τά γέννησε κι όπως τους χάρισε τό φως τής ζωής ό ένας ή άλλος ήλιος καί τόπος.

Καί γιά νά πώ τά 'ίδια, μέ κάπως πιό συγκεκριμένα λόγια, γιατί τό πρόβλημα (-στον τύπο ή στον κανόνα τής κατασκευής) είναι σημαντικό: -τό ότι, δηλαδή, μέτόν καιρό καί μέ τήν πείρα πού κερδίζεται άπό τήν πράξη, όσο καί θεωρητικά, βρίσκεται μιά κατασκευαστική διάταξη, πού θά μπορεί νά εφαρμοστεί σάν τυπική, ή 'ίδια πάντα, ή σέ κάποιες ομοιότροπες παραλλαγές, στην κάθε περίπτωση, στό κάθε οικοδόμημα. Καί γιά νά έχει βρεθεί, μέσα άπό συγκεκριμένους κατασκευαστικούς τρόπους, μέσα άπό συγκεκριμένα υλικά, ένα είδος τυπικής διάταξης καί γιά τή λειτουργικότητα τοϋ αρχιτεκτονικού έργου, σά νά σκοπεύει, αυτή ή τυπική κατασκευαστική καί λειτουργική διάταξη, προς κάποιο 'ιδανικό αρχιτεκτόνημα: -τόν άρχιτεκτονημένο τύπο, πού θά μπορεί νά δώσει στους χώρους του καί διαφορετικές, κατά περίπτωση ή αναγκαιότητα, χρήσεις. Κι οπότε, λοιπόν, μέσα άπό τήν 'ίδιανε, σχεδόν, πάντοτε κατασκευαστική διάρθρωση, νά μπορούνε νά προκύψουνε καί χτίσματα γιά πολλαπλές χρήσεις, ή χτίσματα πού θά δίνουνε κάποιους τύπους, γιά κατοικίες, γιά

truth. As if what was true and necessary to the land that had given me birth was revealed to me; what was true and necessary to its life at a specific period. Since finding this truth (or maybe I just thought I had) I have tried to keep it alive within me; succesfully if I am not mistaken. Having secured this "finding" there was nothing else for me to do but live and experience it, unchanged, yet daily renovated, rejuvenated and perfected. Like a gardener tending his plants, I too cultivated my tree, not letting it wither.

This is, briefly, how I got the strength and the enthusiasm to always build in the same spirit, under the same structural and sculptural perspectives, always with the same conviction and love. So, eventually, what was true in my work was shown to be nothing else but that which can be repeated and recreated, as if reborn: a typical layout and a typical construction. I somehow discovered, all by myself, that searching for perfection and genuine truths leads to a type or a rule. In other words, it leads to constructions which, having one and the same essence though not one and the same form, are like brothers to each other. And brothers they are, but each with its own personality and stature and inspiration. One stands here and the other one there, both alike and different — according to the instance that gave birth to each, depending on the sun and the land that gave them life.

Since the question of type or rule in construction is important, let me elaborate further. Extensive experience, gained from both theory and practice, produces an arrangement of structure which can be applied as a canon —unchanged or with several variations— in every case and every building. Through the use of precise structural techniques and specific materials, a typical layout is arrived at, making an architectural work functional. This structural and functional layout strives towards the ideal architectural work, the architectural type, which prescribes different functions to the same space if and when necessary. Thus, the same structural composition can yield multi-functional buildings, as well as building types for houses, hotels, museums and other dwellings necessary to mankind for a pleasant and comfortable life. This happens only when a building is structurally complete and sound. To that end, an architectural work is "handled" either with stone walls bearing, at given intervals, a roof or with columns of a reinforced concrete frame supporting, at given intervals and in a way of their own, the slabs that shelter a structure. What I write here can be seen clearly in many, if not all, of the constructions included in this book. If one "reads" the photographs and drawings and all the book's pages carefully, further words should not be necessary. I would like to add something else: belief and reasonable persistence make all things plain and simple, though not always easy. There is a time for difficult things as well as for easy ones: what is born on one occasion through much labor, on another occasion is delivered with unexpected ease. In one instance, then, toil is great, while at another moment

ξενοδοχεία, γιά μουσεία, γιά τά διάφορα αρχιτεκτονικά έργα πού έχει τήν ανάγκη τους ό άνθρωπος, γιά νά πλάθει μιά ζωή ευχάριστη κα'ι άνετη. Καί δλα αυτά, θέλω νά πώ, μέσα άπό μιά συγκεκριμένη, κάθε φορά, κατασκευαστική πληρότητα καί αρτιότητα. Κι όταν, έτσι, τή μιά φορά «δουλεύεται», τό αρχιτεκτονικό έργο, μέ πέτρινα τοιχώματα, πού στέκουνε σέ ορισμένες αποστάσεις μεταξύ τους, γιά νά φέρουνε τ'ις οροφές κα'ι τά δώματα, κα'ι τήν άλλη μέ τά υποστυλώματα κάποιου σκελετού άπό μπετόν-άρμέ, πού κα'ι αυτά, σέ ορισμένες πάλι αποστάσεις μεταξύ τους, φέρουνε, μέ έναν δικό τους τρόπο, τις πλάκες πού θά στεγάζουνε τό οικοδόμημα. Κα'ι γιά νά φαίνονται καθαρά, όσα γράφω αυτή τή στιγμή, σέ πολλά (-αν 5χι σέ όλα) άπό τά χτίσματα πού δείχνει τό βιβλίο στ'ις φωτογραφίες του κα'ι στά σχέδια του, δηλαδή σέ όλες τίς σελίδες του, πού όποιος θελήσει νά τίς «διαβάσει» μέ κάποια προσοχή, θά «βγάλει» όσα περιττεύει νά εξηγηθούνε μέ λόγια. Κι οπότε, θά ήθελα νάπώ, τώρα, κάτι άλλο: -πώς δηλαδή, μέ τόν καιρό καί όσο μπορεί νά επιμένει κανείς στά 'ίδια κα'ι στά 'ίδια (-γιατί πιστεύει...), όλα γίνονται κάπως πιό απλά, πιό λιτά, οχι όμως καί πάντοτε πιό εύκολα. Καί γιά νά υπάρχουνε καί οι ευκολίες κα'ι οι δυσκολίες. Κι όταν, ό,τι σέ μιά στιγμή θά βγεί ύστερα άπό πολύν κόπο, σέ μιαν άλλη στιγμή θά ξεπεταχτεί μέσα άπό μιαν αναπάντεχη άνεση. Καί όσο, λοιπόν, στή μιά περίπτωση ό παιδεμός είναι μεγάλος, στην άλλη κερδίζονται όλα πιό ανεμπόδιστα, σάν μέσα άπό μιαν ουράνια έμπνευση. Καί γιά νά μπορεί νά λέει τότε κανείς πώς δέ χρειάζονται τά πολλά χρόνια κα'ι ή πολλή δουλειά, γιά νά αποκτηθεί αυτό πού ονομάζουμε πείρα, αλλά πώς αυτήν τήν πείρα τήνε φέρνουνε πολλοί (-ή ορισμένοι) μέσα τους, άπό τά γεννοφάσκια τους. Σάν ένα θεϊκό δώρο, σάν κάτι πού θά τό λέγαμε 'ιδιοφυΐα, ή 'ιδιαίτερο χάρισμα, ή ταλέντο. Καί πού έτσι είναι, πού έτσι μπορεί νά συμβεί συχνά. Μόνο πού όποιος τό έχει τό ταλέντο, πρέπει νά ξεχάσει πώς τό έχει κα'ι νά στρωθεί στή δουλειά, γιά νά νικήσει καί τόν εαυτό του. Κα'ι γιατί μονάχα μέσα άπό μιά τέτοια νίκη (-κα'ι «μέ καιρό κα'ι μέ κόπο», πού έλεγε ό Σολωμός) μένουνε κα'ι μεγαλώνουνε οϊ Ικανότητες της ιδιοφυΐας. Όποτε, ταλέντο, ή χάρισμα ξεχωριστό, πού στέκουνε αδούλευτα, είναι κάτι πού δέν υπάρχει καί ούτε αξίζει νά υπάρχει. Κι όπως, λοιπόν, ή αδιάκοπη δουλειά κα'ι ή έντονη κούραση, γιά τό κάθε τί, θρέφουνε γόνιμα καίτό μυαλό κα'ι τήν ψυχή καίτή συνείδηση πού πασχίζει νά προβάλλει καλλιεργημένη. Κι αν δέν είναι τότε πού καταλαβαίνει κανείς πώς δέ γίνεται νά πλάθεται κα'ι νά κατασκευάζεται κάθε φορά τό τέλειο, τό αλάθητο, τό μοναδικό σέ τελειότητα κα'ι σέ ποιότητα, τό ανεπανάληπτο. Κα'ι πώς δέν είναι, ακόμα, δυνατό, ή απαραίτητο, νά φτιάχνει κανείς καθημερινά ... τό αριστούργημα, μιά καί κάποιαν άλλη φορά θά γίνει τό ίδιο πράγμα πιό καλό, πιό τέλειο. Μά γιά νά είναι, ωστόσο, απαραίτητο (-όσο καί κατορθωτό) νά έχει νά δείξε ι τό κάθε έργο, στή στιγμή πού γίνεται, κάποια ζωντάνια. Μιά ζωντάνια, πού θά φανερώνει πώς ή κάθε κατασκευή έχει μιά ζωή άπό μέσα της. Κι οπότε τότε είναι πού αυτή ή κατασκευή θά έχει κα'ι διάρκεια σάν ζωική ΰπαρξη, γιά νά αξίζει δηλαδή νά υπάρχει στον κόσμο πού τήνε τριγυρίζει.

everything comes effortlessly as if through divine inspiration. One could say, then, that what we call experience does not always require years of hard work; for some people, this innate experience has existed ever since the cradle; a gift from god — something we call genius or special aptitude or talent. Undoubtedly, this happens often; nevertheless, whoever has got this talent must forget he has it and get down to work in order to overcome himself. Only if this is achieved —"through time and toil" Solomos said— the abilities of a genius endure and grow. Which means that talent that has not been submitted to discipline and hard work does not exist or deserve to exist. Relentless effort and intense fatigue nurture the mind, the soul and a conscience striving towards a higher cultural awareness. One understands then why it is impossible to mold and construct something which is each and every time perfect, impeccable, unique in its completeness and unrepeatable. Certainly, it is not necessary to create a masterpiece daily since today's work will be improved by tomorrow's effort. What is necessary as well as possible is for every creation to be alive and pulsing, in a way revealing the lasting life within a structure, which like any living organism, deserves to exist in the surrounding world.

There is something else to be mentioned which comes from the experience of building: an honest builder should know both when to end an effort and when to begin one. Elaborating obsessively on a project is dangerous, since the initial inspiration —without which nothing can be done— may wither away, causing the finished product to rot before it ripens. It is only when an architect knows how to control his aesthetic restlessness and tendency to compose, that the construction can remain joyful and alive. An architectural creation achieves completion —even though it may appear unfinished— only if the architect refrains from harassing it exhaustively and as a result "finishing it off". If a rope is overstretched it will break; the substance of an architectural work will "break" also and tear its own flesh after repeated and tyrranical "stretching" which in the final analysis only betrays ignorance as well as lack of confidence in the essential and the true.

So much more comes to mind as I see assembled in the pages of this book all my constructions from the first to the more recent ones: site plans, plans, sections, elevations and even structural details. A good construction harmoniously combines the overall with the detail; everything woven on the same loom — all out of one vision. The particular identical to the general; the general matrix, the overall mass accepting fearlessly in their womb the detail as if it were their own flesh. This is how integrated architecture achieves stature and form; this is how architectural work stands correctly within the landscape — all its limbs shaping a well coordinated organism which looks as if it had existed there from time immemorial; both new and old, contemporary and past and, why not, something that might take shape in the future as

Ἀλλά και κάτι ακόμα, πού κι αυτό βγαίνει άπό τ'ις εμπειρίες απάνω στό χτίσιμο μιας κατασκευής, όπως καί όσα προσημειώθηκαν: -τό ότι πρέπει νά ξέρει κανείς, σάν έντιμος κατασκευαστής, ποϋ θά σταματήσει μιά δουλειά, όπως πρέπει νά ξέρει καί άπό ποϋ θά τήν έχει ξεκινήσει. Καί όπου μ' αυτό θέλω νά πω, πώς δέν είναι σωστό νά «επεξεργάζεται κανείς βασανιστικά τήν οποιανδήποτε «μελέτη», γιά τό οποιοδήποτε έργο, γιατί έτσι υπάρχει ό κίνδυνος νά μαραθεί ή έμπνευση τής πρώτης στιγμής (-καί πού χωρίς αυτήν δέ γίνεται τίποτα), οπότε τό «τελειωμένο», έτσι, έργο, δείχνει σά νά έχει σαπίσει, πρίν ακόμα ωριμάσει. Καί πού αυτό σημαίνει, λοιπόν, πώς όταν ό μελετητής ξέρει νά βάλει κάποιο φρένο στ'ις συνθετικές του επιδιώξεις (-ή στίς «αισθητικές ανησυχίες» του...), τότε μονάχα μένει, ή κατασκευή, πρόσχαρη καί ζωντανή. Καί έτσι είναι πού στέκει τό αρχιτεκτονικό έργο πιό άρτια τελειωμένο κι ας «φαντάζει» σάν ατελείωτο, επειδή δέν τό ταλαιπώρησε, ό μελετητής αρχιτέκτονας, εξαντλητικά, ώσπου νά τό «αποτελειώσει». Κι όπως, δηλαδή, όταν παρατεντώσει κανείς ένα σχοινί, αυτό θά σπάσει, έτσι «σπάει» καί τό αρχιτεκτονικό έργο, στην όλη υπόσταση του, όταν έχει... φάει τίς σάρκες του, μέσα άπό απανωτά καίτυραννισμένα «τραβήγματα», πού στό κάτω κάτω δέν κρύβουνε παρά κάποιαν αμάθεια, όσο καί τήν έλλειψη μιας σιγουριάς, γιά κάτι τό πραγματικά ουσιαστικό καί αληθινό.

Ἀλλά καί πόσα άλλα δέν μου έρχονται στό νού, έτσι όπως βλέπω, στ'ις σελίδες τοϋ βιβλίου, συγκεντρωμένα τά πρώτα χτίσματα, τά δεύτερα, τά πιό πρόσφατα. Καί μέ τά σχέδια τους, τά πιό γενικά, όσο καί τά πιό λεπτομερειακά, δηλαδή εκείνα πού δείχνουν κάποιες κατασκευαστικές λεπτομέρειες. Κι οπότε, θέλω νά πώ τώρα, πόσο καλό είναι νά δένει, σέ ένα χτίσμα, τό γενικό σχήμα μέ τή λεπτομέρεια. Όταν, δηλαδή, είναι όλα «υφασμένα» στό ίδιο χνάρι, βγαλμένα όλα άπό τήν 'ίδιανε ματιά. Καί νά ταυτίζεται ή λεπτομέρεια μέ τό γενικό σχήμα κι αυτό, τό γενικό σχήμα, τό συνολικό μέγεθος, νά δέχεται στους κόλπους του τό λεπτομερειακό στοιχείο, χωρίς φόβο, καί νά τό αγκαλιάζει σάν τό δικό του σπλάχνο. Κι όπως, τότε είναι πού ολοκληρώνεται συνθετικά τό αρχιτεκτονικό έργο, γιά νά έχει καί ανάστημα καί μορφή, ... όπως (-καί γιά νά πώ τώρα καί κάτι άλλο) έτσι είναι πού στέκει, τό αρχιτεκτόνημα, καί σωστά μέσα στό τοπίο του, άφοϋ όλα τά μέλη του πλάθουνε έναν καλά οργανωμένο οργανισμό, πού δείχνει κιόλας σά νά βρίσκονταν ανέκαθεν, εκεί πού στήθηκε σήμερα, δηλαδή καί σάν καινούργιο καί σάν παλιό καί σάν σημερινό καί σάν χτεσινό, άν όχι καί σάν 6,τι θά έρχονταν νά σταθεί σέ κάποιον μελλοντικό χρόνο. Κι όπως, ακόμα, δέν ενοχλεί καί δέν τραυματίζει, οϋτε τό τοπίο, οϋτε καί τήν όραση μας, άφοϋ δέ γυρεύει (-σάν καλά στημένο έργο) νά προβληθεί προκλητικά, οϋτε καί νά εντυπωσιάσει επιδεικτικά. Ἀλλά πού ενσωματώνεται στην τριγυρνή του φύση άνετα καί αυτονόητα, σάν κάτι τό δικό

well. Such structures neither offend landscape or eyesight, since they do not seek to come forth in provocation or strive to show off; instead, in the most self-evident way, they comfortably incorporate themselves into the natural environment.
This is, therefore, architecture: to build organisms that will live with the landscape and therefore also live with the human beings who inhabit that landscape. Couldn't one say that man, too, is landscape in the existing physical world? In other words, landscape, man and architecture are one and the same thing within one and the same world.

I don't want to forget to say certain things about architects who strive to create architecture. I think that it is important for an architect to have an all-encompassing culture and not just master the technical and artistic aspects of his work. More important: one must comprehend clearly not only the external but also the internal. What comes from outside combined with what emerges from within creates one single form: the correct, the indispensable, the useful, the necessary. In other words, it is an organism that provides every human being with a vessel for life, be it large or small; a receptacle that shelters and allows one to experience the realities of a lifetime.
Let me underline this: architecture, unlike science, is not a process involving only what can be anticipated. On the contrary, architecturefavorably receives what may unexpectedly manifest itself as circumstance, chance or coincidence. It is, therefore, beneficial when providing for what is necessary in an architectural work to leave some room forthe unforeseen, coincidental and unexpected elements that will be entering the work. Innate experience as well as experience gained in time, makes us understand that what comes to an architectural creation through the channels of life should be welcomed since it offers a true aliveness, a vibrant wholeness, a brilliant visage to the structure. This cannot be achieved through scientific completeness, even though the latter is indispensable and must not be overlooked. This is how architecture becomes art: when chance and necessity unite in harmony. Democritus understood this; he said: "The universe is the product of necessity and chance." Is it not true that architecture, just like any other art-form, molds its own universe? Architecture, however, is much closer to the "art" mastered by a shoe-maker, a gardener or a baker than the one exercised by a painter or sculptor. True architecture, then, must fit like a comfortable shoe, must taste like well-kneaded bread, must grow out of the earth like trees, shrubs and flowers. Though it may be an overstatement, architecture, unlike harsh and cruel science, is also a manual craft. It is this idiosyncracy that makes architecture express and give form to the teachings of life; a process that finds its way even through the unknown twists of fate.

Otherthings about architecture come to mind, all referring in some way to the constructions in this book:

της. Καί πού αυτό είναι, λοιπόν, ή αρχιτεκτονική: -νά κατασκευάζεις οργανισμούς, πού νά ζούνε μέ τό τοπίο. Κα'ι τότε, φυσικά, κα'ι μέ τόν άνθρωπο πού «κατοικεί» τό τοπίο του, ... αν δέν είναι κα'ι ό άνθρωπος ένα κομμάτι τοπίο κι αυτός, μέσα στον υπαρκτό φυσικό κόσμο,... αν δέν είναι, μέ άλλα λόγια, τό τοπίο καί ο άνθρωπος του κα'ι τό αρχιτεκτονικό του έργο, τό ένα πράγμα, μέσα στον έναν κόσμο.

Μά νά προχωρήσω καί σε άλλους συλλογισμούς, έτσι γιά νά μήν ξεχάσω νά πω ορισμένα πράγματα κα'ι γιά τόν αρχιτέκτονα... πού θά ήθελε νά κάνει αρχιτεκτονική. Γιά νά πω, δηλαδή, πόσο πρέπει νά έχει, ένας αρχιτέκτονας, κα'ι μιαν πιό γενική καλλιέργεια, έξω άπό τά «τεχνικά» καί «καλλιτεχνικά» της δουλειάς του. Καίτό πιό σπουδαίο:-νά θέλει νά βλέπει καθαρά κα'ι ξάστερα όχι μόνο στά έξω του, αλλά καί στά μέσα του. Καί γιά νά συνθέτει, τότε, κα'ι άπό τά έξω καί άπό τά μέσα, τό ένα σχήμα πού θά είναι τό σωστό, τό απαραίτητο, τό χρήσιμο, τό αναγκαίο. Κα'ι μέ άλλα λόγια: -τόν οργανισμό πού θά δίνει στον κάθε άνθρωπο τό δοχείο τής ζωής του, εκείνο τό κάτι, δηλαδή, τό μικρό ή τό μεγάλο κάτι, όπου θά μπορεί νά σταθεί στους χώρους του κα'ι νά ζήσει ό,τι είναι υπαρκτό, στον τόπο καί στό χρόνο μιας ζωής. Καί όπου εδώ πρέπει, βέβαια, νά ειπωθεί κα'ι κάτι τό πολύ σημαντικό: -πώς ή αρχιτεκτονική δέν είναι καθόλου μιά δουλειά καθαρά επιστημονική, πού προχωράει σέ αποτελέσματα τόσο αποδεικτικά κα'ι τετελεσμένα, ώστε νά μή δέχεται ό,τι θά έρχονταν κοντά της σάν τό τυχαίο καί τό συμπτωματικό ή κα'ι τό άπρόβλεφτο ακόμα. Κι οπότε, λοιπόν, μαζί μέ τίς διάφορες αναγκαιότητες πού πρέπει νά λογαριάζονται γιά τό κάθε αρχιτεκτονικό έργο, καλό είναι νά αφήνονται κα'ι κάποιες πόρτες ανοιχτές, ώστε νά μπα'ινουνε στους χώρους τοϋ αρχιτεκτονικού έργου καί τό τυχαίο κα'ι τό συμπτωματικό καί τό άπρόβλεφτο κα'ι τό αναπάντεχο. Κι όπως, μέ άλλα λόγια, (-κι εδώ μιλάει ή πείρα πού φέρνει ό καθένας μέσα του, όσο κα'ι ή άλλη πού κερδίζεται μέ τά χρόνια) ό,τι έρχεται μέσα άπό αυτά τά κανάλια τής ζωής, είναι γιά νά κερδίσει τό έργο, τό αρχιτεκτονικό, μιαν αληθινή ζωντάνια, μιά ζωντανή υπόσταση, ένα ζωντανό πρόσωπο, πού δέν μπορεί νά τά αποκτήσει, όλα αυτά, μονάχα μέ τήν κάποιαν επιστημονική μόνο πληρότητα, όσο κι άν αυτή είναι απαραίτητη κα'ι δέν πρέπει νά παραγνωρίζεται. Κι οπότε, λοιπόν, έτσι είναι πού γίνεται τέχνη κα'ι ή αρχιτεκτονική, όταν δηλαδή παντρεύονται αρμονικά τό αναγκαίο μέ τό τυχαίο καί μέ τό συμπτωματικό. Πού αυτό τό είχε πεΤ, άλλωστε, κα'ι ό Δημόκριτος, όταν στοχάζονταν πώς «τό σύμπαν είναι ό καρπός τής τύχης κα'ι τής αναγκαιότητας». Κα'ι, πού άν δέν πλάθει καί ή τέχνη τής αρχιτεκτονικής, κι αυτή, ένα δικό της σύμπαν, όπως τό κάνει, βέβαια, ή κάθε τέχνη. Μονάχα πώς θά έπρεπε τώρα, εδώ, νά παρατηρηθεί, πώς ή αρχιτεκτονική δέν είναι τόσο μιά τέχνη σάν έκε'ινην τοϋ ζωγράφου ή τού γλύπτη, όσο είναι μιά «τέχνη» σάν αυτήν πού κρατάει στά χέρια του ένας παπουτσής, ή ένας κηπουρός, ή ένας ψωμάς. Κι όπως, λοιπόν, ή αληθινή αρχιτεκτονική πρέπει νά φοριέται σάν ένα καλό παπούτσι κα'ι νά τρώγεται σάν ένα καλοζυμωμένο ψωμί κα'ι νά φυτρώνει

An architectural work must be seen and experienced as a completed structure within a landscape, not as a photograph in a publication.

True architecture, like any true art, has to be indigenous, not "international". True architecture has roots and germinates from the rocks and the earth and the waters of a specific land and landscape; a landscape which is marked decisively by its climatic conditions, the light in the sky, atmospheric lucidity, and even humidity.

True architecture is created when the commissioner is life itself, not the whims of a "client".

Even though the demands of real life make things change in an architectural work, something remains basically unchanged and eternal.

It is wise for the architect to have the same thought, the same sense of wonder and the same certainty or uncertainty every day. Go over things once more; find, discover, disclose them again; the more we think of the past, the better we understand how a fresh step towards something more advanced and more perfect can be achieved today. This is how we gain what we should never lose: quality and perfection —traits acquired differently by each architect through his own unique methods of work— traits that are indispensable to those architects who want to be professional and socially aware. It is possible then, for each and every architect to have his own personal theory on architecture; however, he must at the same time go beyond theory and seek out practical opportunities to build. Systematic, and even obstinate, abrasion against the same basic convictions will result in a common architecture for each specific environment; an architecture that any architect could create. For every architect who loves and respects his work, theory and practice go hand in hand: like two friends with a common vision and understanding, thinking alike in a way that will make theory result from practice and practice emerge from lucid reflection.

Let me explain now how, given the opportunity to build something, I always went about my work in the same way. First, I "run" to see the site in question and the landscape that "embraces" it. There, sitting on the ground or on a rock I try to envision how this new structure—small or large, individual house or housing complex— would stand correctly in the specific locality; then at some point I stand up and go to see the site from a distance; but I soon come back to my rock. Using my mind —but also the mind of the heart— I try to "construct" the plan, the sections and the elevations of the structure. All this I do in the air, in the sky or in the site (whether urban or open on all sides). When this is done, I go to the drawing table and get some tracing paper to "write down", that is draw, what I have mentally constructed on the site. Everything comes out now as it should; actually in an easier, faster, less troubled and more confident way than if I had begun the other way around — first on soulless paper and only then on the site and its living soil. So the greatest part of the work has been accomplished on the site and the landscape; "insitu",astheysay.Thispartofthe work can last

απάνω οτό έδαφος της γης όπως γίνεται αυτό μέ τά δέντρα, μέ τους θάμνους, μέ τά λουλούδια. Καί πού μέ όλα αυτά θά ήθελα νά ισχυριστώ (-κάπως υπέρμετρα, ΐσως) πώς ή αρχιτεκτονική έχει καί τήν χειρωνακτική της (-μακριά άπό τήν σκληρή καί άκαρδη επιστημονικότητα...), πού μέσα άπ' αυτήν μας μιλάει, πιό κύρια, καί γιά κάποιες σοφίες της ζωντανής πραγματικότητας κι όπως σ' αυτές δίνει κάποιαν μορφή καί μέσα άπό τής τύχης... τά άγραφα.

Καί γιά νά θυμηθώ, τώρα, νά πω καί άλλα γιά τήν αρχιτεκτονική, σά νά ήθελα νά αναφερθώ, κάπως, καί στά χτίσματα πού δείχνει τό βιβλίο: -τό ότι ένα αρχιτεκτονικό έργο, θά πρέπει νά τό δει κανείς καί νά τό ζήσει, στην πραγματοποιημένη κατασκευή του, δηλαδή μέσα στό τοπίο όπου αυτό στέκει καί όχι έτσι όπως προβάλλεται, τό Ίδιο, φωτογραφημένο, σέ κάποιο έντυπο..., -τό ότι ή αληθινή αρχιτεκτονική, όπως ή κάθε αληθινή τέχνη, δέν μπορεί νά είναι παρά τοπική καί όχι «διεθνής», βγαλμένη δηλαδή άπό ρίζες καί άπό πέτρες καί άπό χώματα καί άπό νερά, πού άνήκουνε σέ κάποιο συγκεκριμένο, κάθε φορά, έδαφος καί τοπίο καί όπου μετράνε αποφασιστικά καί οι κλιματολογικές συνθήκες (-τοϋ συγκεκριμένου τοπίου) καιτό φώς στον ουρανό καί ή ατμοσφαιρική διαύγεια καί ή υγρασία..., -τό ότι ή αληθινή αρχιτεκτονική δουλεύεται σωστά μέ εργοδότη της, ή εντολοδότη της, τή ζωή καί όχι γιά νά 'ικανοποιεί τις επιθυμίες ή Ιδιοτροπίες τοϋ κάποιου «πελάτη»..., -τό ότι όσο αλλάζει ένα πράγμα, στην άρχιτεκτονημένη κατασκευή, άπό αληθινές ανάγκες τής ζωής, τόσο είναι πού αυτό μένει, βασικά, τό 'ίδιο, σάν κάτι τό αιώνιο..., -τό ότι καλό είναι νά περνάει, άπό τό νοϋ τοϋ αρχιτέκτονα, κάθε μέρα, ξανά, ή 'ίδια σκέψη, ή 'ίδια ανησυχία, ή Ίδια βεβαιότητα ή αβεβαιότητα κι αυτό γιά νά τά ξαναβλέπουμε όλα ακόμα μιά φορά, γιά νά τά ξαναβρίσκουμε, γιά νά τά ξανααναακαλύπτουμε καί ξανααποκαλύπτουμε, όλα, σέ κάθε καινούργια στιγμή. Κι όπως, μέάλλα λόγια, όσο ξανασκεφτόμαστε, κάθε μέρα, τά χτεσινά, τόσο θά μπορούμε νά δούμε πώς κάνουμε, πάλι κάθε μέρα, καί ένα καινούργιο βήμα, γιά κάτι τό πιό προχωρημένο, τό πιό άρτιο. Κι οπότε, έτσι είναι πού κερδίζεται ό,τι δέν πρέπει ποτές νά χάνεται: -ή ποιότητα καί ή τελειότητα. Μόνο, βέβαια, πώς καί ή ποιότητα καί ή τελειότητα, έχουνε νά κάνουνε καί μέ τόν τρόπο πού ασκεί ό καθένας τή δουλειά του, γιά νά κάνει, έτσι, ό κάθε αρχιτέκτονας (-στό επάγγελμα του, στό λειτούργημα του) καί τήν αρχιτεκτονική του. Καί γιά νά μπορεί, τότε, νά έχει ό κάθε αρχιτέκτονας καί τή δική του (-ΐσως τήν πιό δική του) θεωρία γιά τήν αρχιτεκτονική (... νά τήν έχει, δηλαδή), όσο θά πρέπει νά έχει, παράλληλα, καί μιά δική του (-ΐσως μιά πιό δική του) πρακτική, γιά τήν ϊδιανε αρχιτεκτονική, πού μέ κάποια συστηματική καί πεισματική, σχεδόν, τριβή απάνω στίς Ίδιες πάντοτε βασικές «αρχές» θά καταλήξει νά είναι ή αρχιτεκτονική πού θά έπλαθε καί ό κάθε αρχιτέκτονας, γιά τόν κάθε κόσμο. Καί γιά νά θέλω τώρα νά πώ, λοιπόν, πώς γιά τόν κάθε αρχιτέκτονα, πού σέβεται καί πού αγαπάει τή δουλειά του, ή θεωρία καί ή πράξη θά βαδίζουνε παράλληλα, κοντά κοντά καί θά άλληλοκοιτά-

a long time or be of a very short duration. However, the larger the number of hours, days or weeks spent "in situ" the less time one has to spend at the drawing-board, which, anyhow, is always "out of place" and more or less unreal.

Let me stress that an architectural work reaching the d rawing stage is "registered" as an already finished product. All I have to draw, then, are the lines demonstrating the task of each worker and craftsman during the construction of the building. These drawings also provide a good basis for my collaboration with the workers and technicians to whom I have entrusted the construction. What I mean to say is that if I were able to build every structure with my own hands —I wish an architect could do everything by himself, like painters and sculptors— I would never have to resort to the drawing-board for plans, sections and elevations. Speaking of elevations: in theskyabovethesiteand on the drawing-board, westartwith the plan; to the right or left of it, but slightly upwards, is the section; as the horizontal lines of the section are extended and cut the vertical lines rising from the plan, the elevation comes forth in the most natural way. This shows something very important: if you have the plan (and the sections), the elevations effortlessly follow; first on the site—I repeat this in a pedantic manner— and then on the drafting table. Here, no special exercises are required; no contortions for good (or bad) proportions are necessary — proportions allegedly elicited on paper when the truth is that they are derived from the plan and the site on whose ground (we have been working "with the ground") we have conceived the substance of the structure to be built.

After it has been understood that architecture is molded three-dimensionally out of the ground and the specific landscape, and after we have established that everything stems out of the plan which is the "generator" within the "engine" of architecture, let me say this: an architect envisioning the new structure to be built within a landscape is also considering the materials to be used. So when the architect builds his concept "in situ", he also decides on the materials needed for the realization of that concept. The choice of materials is not exclusively determined by the cost of construction (availability of materials etc.). Instead, the decisive factor in making up one's mind is the extent to which the unique physiognomy of the ground and landscape painlessly accepts a particular material or a specific structural articulation and form. Of course, any landscape accepts any construction, as long as the architect has found the appropriate composition required in each different case. Moreover, all materials, whether natural or artificial, can exist succesfully within any landscape as long as their quantitative participation in the composition has been properly estimated. Nevertheless, there will be instances when an architect-builder's aesthetic intuition will determine that only such and such a material or structural layout is appropriate to a specific landscape. These decisions are, of course, related to the nature of the

ζονται μέ κατανόηση και με φιλία. Καί γιά νά ομονοούνε καί μάλιστα έτσι πού καί ή θεωρία νά προκύπτει άπό τήν πράξη καί ή πράξη νά γεννιέται μέσα άπό έναν καθαρό θεωρητικό στοχασμό.

Κα'ι νά εξηγήσω όμως τώρα πως προσπάθησα νά δουλεύω ό 'ίδιος, μέ τόν'ίδιονε πάντα τρόπο: -τό ότι, δηλαδή, μόλις μού τύχαινε νά έχω νά χτίσω κάτι, θά «έτρεχα» νά δω πρώτα τό σχετικό οικόπεδο καί μαζί τό τοπίο πού θά τό είχε (-τό οικόπεδο) στην «αγκαλιά» του. Κι έκεΐ, καθισμένος στό χώμα, ή απάνω σέ μιά πέτρα (-κι όπως σέ κάποια στιγμή θά σηκωθώ γιά νά πάω νά δώ τό οικόπεδο κα'ι άπό μακριά, ...μά θά ξαναγυρίσω στην πέτρα) θά προσπαθήσω, τώρα, νά οραματιστώ, πώς θά έστεκε σωστά ή καινούργια κατασκευή (-μικρή ή πιό μεγάλη, σπίτι μοναχικό ή οικισμός ολόκληρος) στον δοσμένο τοπιακό χώρο. Καί μέ τό νοΰ μου (δηλ. καί μέ τό νοϋ της καρδιάς) θά προσπαθήσω νά «βγάλω» ... στον αέρα ή στον ουρανό, πάνω άπό τό οικόπεδο (-πού άλλοτε θά έστεκε σέ κάποιο ανοιχτό τοπίο, άλλοτε μέσα σέ κάποιαν πυκνοχτισμένη πολιτεία) τήν κάτοψη, τίς τομές, τίς όψεις τού έργου. Καιόταν θά γίνουνε όλα αυτά (-πού θά γίνουνε), τότε θά πάω νά βρω τό σχεδιαστήριο καί τό χαρτί του, γιά νά «γράψω» (-νά σχεδιάσω) 6,τι είχα χτίσει νοερά στό οικόπεδο. Κι όπου βγαίνουνε, λοιπόν, τώρα όλα όπως πρέπει νά βγούνε. Καί, μάλιστα, πιό εύκολα, πιό γρήγορα, πιό άνετα, πιό σίγουρα, παρά αν είχα ξεκινήσει αντίστροφα: -πρώτα μέ τό σχεδιαστήριο καί μέ τό άψυχο χαρτί του καί μετά μέ τό οικόπεδο κα'ι μέ τό ζωντανό χώμα του. Κι όπως, λοιπόν, ή πολλή καί ή σημαντική δουλειά έχει γίνει στό οικόπεδο κα'ι στό τοπίο του, «έπί τόπου», όπως λένε. Καί όπου αυτή ή δουλειά, στό οικόπεδο (-μέ τό οικόπεδο) θά έχει πάρει άλλοτε πιό πολύ καιρό κα'ι άλλοτε πιό λίγο. "Ομως, όσο οι ώρες, ή οι μέρες, ή ο'ι βδομάδες είναι αριθμητικά πιό πολλές στό «έπί τόπου», καί μέ τό έδαφος, τόσο πιό λίγες είναι απάνω στό σχεδιαστήριο, πού όσο νά 'ναι είναι πάντοτε «εκτός τόπου» καί, λίγο πολύ, ανεδαφικό.

Κα'ι γιά νά εξηγήσω, λοιπόν, τώρα, πώς στό σχεδιαστήριο «γράφεται» κα'ι «καταγράφεται», σάν έτοιμο πιά, τό έργο. Καί γιά νά χαράζονται, στό χαρτί, μονάχα ο'ι γραμμές πού θά δείχνουνε ποιάν εργασία θά έχει νά κάνει ό ένας τεχνίτης, ό άλλος μάστορας καί εργάτης, όταν θά χτίζεται, απάνω στό έδαφος, ή οικοδομή. Κα'ι γιά νά μπορώ ό 'ίδιος, σάν αρχιτέκτονας, νά έχω κάποιαν καλή συνεννόηση μέ τό τεχνικό κα'ι εργατικό προσωπικό, πού θά τού έχω εμπιστευτεί τήν κατασκευή. Κα'ι έτσι, θέλω νά πώ, πώς αν μπορούσα νά χτίσω τό κάθε σπίτι μόνος μου (... άς μπορούσε νά τά κάνει όλα μόνος του ό αρχιτέκτονας, όπως δουλεύουνε τά έργα τους ο'ι ζωγράφοι, οί γλύπτες), μέ τά ίδια μου τά χέρια, δέ θά είχα τήν ανάγκη νά καταφύγω στό σχεδιαστήριο. Ούτε γιά τήν κάτοψη, ούτε γιά τίς τομές, ούτε γιά τίς όψεις. Κι επειδή ό λόγος γιά τίς όψεις: -αυτές βγαίνουνε, λές, άπό μόνες τους (-καί στό «έπί τόπου»), όπως τ'ις δίνουνε ο'ι οριζόντιες γραμμές πού ξεκινάνε άπό

edifice to be erected and also to its size in terms of area and mass. Apart from all this, the psychological disposition of the architect while on the site of a future construction must be given due consideration; if it is not, if we work soullessly and heartlessly, then what we build will be more or less inhuman and unnatural. Obviously, the problem is not that simple and words are not sufficient to deal with it satisfactorily. Nonetheless, what deserves to be emphasized is that the succesful introduction of an architectural work into the landscape, in addition to being a problem of materials, of compositional imagination and of versatility is above all a question of sensitivity; without these characteristics an architect's existence cannot be justified. Furthermore, an architect should not only be able to look at, but also to listen to the landscape that lies in front of him. Creating architecture involves the awareness of the music that is distinctive in every landscape. Only if an architect puts himself in tune with the consonance of the natural environment will he be able to create structures that will sing on their own.
To return to the initial theme of the plan that generates everything: the plan of a stone wall edifice mentally "drawn" on siteshould clearly showthespecific position and dimensions of the stone walls that support the roof. The same should apply to a frame structure with supporting columns of reinforced concrete or steel or wood. Here too, all supporting columns as well as their position, the specific intervals between them and even their dimensions should be clearly discernible in plan. The same happens with the section or sections: the stone walls or columns that support slabs and roofs should stand out clearly. It only follows (we are still "drawing" on site, remember) that the elevations will display the structural articulation of the building. The supporting elements —stone walls and columns— are differentiated from the supported elements — slabs and beams. Whatever supports only itself is distinctly visible: partitions, exterior walls, windows that light interior space, railings on balconies etc. Thus, elevations —like plan and sections— exhibit all members of construction in the building. These members endow the architectural work with its external form; a meaningful form, a visage free to express its own inner world. This is so because (I will say it once more) all features in the portrait of the building have been realized structurally and organically, and not through misleading aesthetic "concerns".

Let us deal now comprehensively with the basic and essential subject of aesthetics in architecture; the "aesthetic problem" in an architect's work is a matter of justified concern as long as we do not handle it as enamored amateurs. It is not a bad idea, I think, to resort to what Schopenhauer meant when he said: "The aesthetic problem in architecture" is a question of "gravity and inflexibility". What he meant is that "the basic law of architecture" which lies "in the theme supporting column and beam" is expressed, on the one hand, by the supporting walls and columns, and on the other hand, by the beam distributing weight to the supporting elements and

τήν τομή καί πού συναντάνε καί τέμνουνε τίς κατακόρυφες γραμμές πού ανεβαίνουνε άπό τήν κάτοψη. "Οπως, δηλαδή, στό σχεδιαστήριο, όσο κα'ι στό χώρο τοϋ ουρανού, πάνω άπό τό οικόπεδο, στέκει κάτω ή κάτοψη καί ή τομή δεξιά της, ή αριστερά της, αλλά λίγο πιό πάνω της. Κι οπότε σχεδιάζεται ή όψη (-καί στον ουρανό τοϋ «έπ'ι τόπου» καί στό σχεδιαστήριο) πάνω άπό τήν κάτοψη, γιά νά σημαίνει αυτό καί κάτι τό πολύ σημαντικό: -πώς, δηλαδή, άπό τή στιγμή πού έχει βρεθεί ή κάτοψη (-οσο κα'ι οι τομές), έχει βρεθεί, σάν άπό μόνη της, καίήδψη, ή ο'ι όψεις. Πρώτα στό οικόπεδο (-τό ξαναλέω σχολαστικά) κα'ι μετά στό σχεδιαστήριο. Χωρίς καμιάν 'ιδιαίτερη σχεδιαστική (-στό χαρτί τοϋ σχεδιαστηρίου) επεξεργασία, χωρίς κανένα βασάνισμα γιά καλές (ή κακές ...) αναλογίες, πού τίς βρίσκουμε, τάχα, στό σχεδιαστήριο, ένώ μπορούμε νάτίς έχουμε βρε! άπό τήν κάτοψη κιόλας κα'ι μέσα άπό τό οικόπεδο, όπου απάνω στό έδαφος του (-γιατί δουλέψαμε «μέ τό έδαφος») έχουμε «συλλάβει» όλη τήν υπόσταση τοϋ έργου πού πρόκειται νά χτίσουμε.

Μά νά πω τώρα καί κάτι άλλο κι άφου έγινε νοητό πώς ή αρχιτεκτονική είναι 5,τι πλάθεται τρισδιάστατα μέ τό έδαφος καί μέ τό, ένα ή άλλο, τοπίο καί πώς, ακόμα, όλα τά βρίσκει κα'ι τά γεννάει ή κάτοψη, πού είναι, έτσι, ή «γεννήτρια» μέσα στην όλη «μηχανή» της αρχιτεκτονικής: -πώς, δηλαδή, άπό τήν πρώτη στιγμή πού όρματίζεται, ό αρχιτέκτονας, μέ τό συγκεκριμένο οικόπεδο, τό έργο πού έχει νά χτίσει, τό βλέπει κιόλας και κατασκευαστικά, μέ τά υλικά πού θά τό στήσουνε απάνω στή γη. Κι όπως, μέ άλλα λόγια, τή στιγμή πού συνθέτει τό όραμα του, ό αρχιτέκτονας, στό «έπ'ι τόπου», έχει συνειδητά αποφασίσει μέ ποια υλικά θά τό πραγματοποιήσει. Κα'ι πού τά διαλέγει απαρχής, όχι μόνο μέ αφετηρία τήν οικονομική πλευρά της κατασκευής (-τά πιό πρόσφορα υλικά, στό συγκεκριμένο κάθε φορά έδαφος, κτλ.), αλλά κα'ι μέ βασικό κίνητρο πάλι τό συγκεκριμένο έδαφος κα'ι τοπίο, πού ανάλογα μέ τήν προσωπογραφική του υπόσταση, είναι έτοιμο νά δεχτεί, ανώδυνα, τό ένα ή άλλο υλικό, τήν μιά ή άλληνε κατασκευαστική διάρθρωση κα'ι μορφή. Κι ένώ, βέβαια, μπορεί, τό κάθε τοπίο, νά δεχτεί τήν κάθε κατασκευή, άρκεΤ νά έχει βρει, ό αρχιτέκτονας, τή σωστή διάρθρωση κα'ι κλίμακα αυτής τής κατασκευής, γιά τήν μιά ή άλλη περίπτωση κι όπως, ακόμα, τό κάθε υλικό (-φυσικό ή τεχνητό) μπορεί νά σταθεί καλά στό κάθε τοπίο, αν έχει λογαριαστεί εύστοχα ή ποσοτική του συμμετοχή, στην όλη σύνθεση τής κατασκευής, ωστόσο θά ύπάρξουνε καί ο'ι περιπτώσεις όπου μιά αισθαντική ενόραση, άπό τή μεριά τοϋ κατασκευαστή αρχιτέκτονα, θά αποφασίσει πώς σ' αυτό, άς πούμε, τό τοπίο θά έστεκε, ή θά ταίριαζε, πιό καλά αυτό τό κατασκευαστικό υλικό καί όχι κάποιο άλλο, εκείνη ή κατασκευαστική διάταξη και όχι κάποια διαφορετική. Καί πού όλα αυτά έχουνε νά κάνουνε, βέβαια, καί μέ τό τί είδους κτίριο έχει νά στήσει, ό αρχιτέκτονας, στό ένα ή άλλο τοπίο (-ακόμα κι άν αυτό θά είναι μικρό ή μεγάλο, σέ έκταση καί σέ όγκο), άν δέ μετράει (-πού μετράει) καί ή ψυχική διάθεση πού κατέχει τόν αρχιτέκτονα όταν βρ'ι-

being itself supported. Only if these structural elements are made distinct and manifest themselves, intact and free of superfluous ornament, will architecture function correctly as a morphological entity. This means that regardless of the materials used in construction —stone, wood, steel or reinforced concrete— the "rule" requires that the supporting walls and columns should be visually differentiated from the supported beams, slabs and roofs. Clear structural articulation displayed genuinely on the elevations of a building, which are the building's profile, is indispensable to an architectural work that wants to achieve true form.
Moreover, architectureachievestrueform when thearchitect personally follows and oversees the construction he has envisioned and designed; on the construction site, among workers and craftsmen, the architect feels with his own hands the bricks, the cement, the steel bars, the lumber and all building mixtures. Thus he is able to guide each worker's and craftsman's hand; workers and craftsmen become his own hands or their extension. This is how an architect pursues his work during construction, from the moment the foundations are laid. Knowing how to convey to other hands his own thoughts and will and even his enthusiasm, nothing escapes his attention. He sees and feels and listens to everything. Like a conductor in charge of an orchestra —with craftsmen and their tools as his musicians— he "performs" the symphony he has composed.

Architecture is a kind of music; not "petrified music" nor "music that has lost its voice" as Goethe put it (both descriptions are quite unsuitable, I think). Rather, architecture as an art-form is very akin to music since both artistic expressions have this in common: unlike painting and sculpture, architecture and music do not imitate or represent anything. This is basically what painting and sculpture do, regardless of what is said to the contrary and of what painters and sculptors themselves say of their own work. If man had not had the inclination to represent and imitate something he had seen in surrounding space, or even if he had not enjoyed recreating life in all its manifestations, painting and sculpture would not have been born. On the contrary, musicians and architects constructand compose without imitating anything that exists. Architecture and music are self-existent formations erecting their own worlds; worlds that are not reproductions of anything that exists or has pre-existed. Since this subject is quite attractive, I will persist and say that the value of architecture as art is of essential significance. Every architectural work is an "animated instrument" (this was Aristotle's definition of man) which has both voice and speech and can be heard as long as one knows how to listen with the eyes and ears of one's soul. Valery was not wrong when he wrote that "among the structures" which populate a town "some are mute, others speak and some rare ones sing". With what voices do architectural works "speak" and "sing"? If we leave aside the "mute" ones, the answerto such a question is this: good proportions in elevations and interior spaces, disciplined articulation of structure, integration of

σκεται στον τόπο της μελλοντικής κατασκευής, πού κι αυτήν πρέπει νά τήνε λογαριάζουμε, γιατί αλλιώτικα (-αν δουλεύαμε δηλαδή άψυχα καί άκαρδα) 5,τι θά χτίζαμε θά ήτανε, λίγο πολύ, καί απάνθρωπο καί αφύσικο.

Καί δέν είναι, βέβαια, τό πρόβλημα, τόσο απλό, ούτε καί μπορεί νά εξηγηθεί, ικανοποιητικά, μόνο μέ λόγια. 'Ωστόσο, εκείνο πού αξίζει νά σημειωθεί είναι τό ότι ή σωστή ένταξη τοϋ αρχιτεκτονικού έργου στό τοπίο (-μέ τό ένα ή άλλο υλικό, μέ τήν μιά ή αλληνε κατασκευαστική «φαντασία», ή ευστροφία) είναι καί ζήτημα μιας πιό γενικής καλλιέργειας καί αίσθαντικότητας, πού άν δέν τήν έχει ό αρχιτέκτονας, είναι σά νά στέκει έξω καί μακριά άπό τήν αναγκαιότητα της ύπαρξης του. Καί γιά νά πώ, ακόμα, πόσο πρέπει νά μπορεί, ό αρχιτέκτονας, όχι μονάχα νά βλέπει, αλλά καί νά ακούει τό τοπίο πού έχει κάθε φορά μπροστά του. Γιατί καί μέ τή μουσικότητα πού διακρίνει τό κάθε τοπίο, χτίζεται ή αρχιτεκτονική κι οπότε μονάχα όταν ακούει, ό αρχιτέκτονας, καί τήν ηχητική αρμονία τοϋ φυσικού τοπίου, θά βρει τόν τρόπο νά κατασκευάζει χτίσματα πού κι αυτά θά έχουνε νά τραγουδάνε κάποιους σκοπούς..., όμως σά νά ξέφυγα άπό τό θέμα της στιγμής..., καί γιά νά θέλω, λοιπόν, νά πώ τώρα (-καί ξαναφέρνοντας μπροστά μου τήν κάτοψη πού τά γεννάει όλα) πώς άν πρόκειται νά χτιστεϊ, ή καινούργια οικοδομή, μέ τοίχους άπό πέτρα, πού αυτοί θά φέρουνε τήν οροφή, ή τις οροφές της οικοδομής, αυτοί οι πέτρινοι τοίχοι θά πρέπει νά διακρίνονται καθαρά στην κάτοψη πού «σχεδιάζεται» νοερά πάνω άπό τό οικόπεδο καί μάλιστα στή συγκεκριμένη τους θέση κα'ι έκταση. Κι όπως τό ανάλογο θά πρέπει νά συμβαίνει, άν τό συγκεκριμένο κτίριο θά πρόκειται νά κατασκευαστεί άπό έναν «σκελετό» μέ υποστυλώματα άπό μπετόν-άρμέ, ή άπό σίδερο, ή άπό ξύλο, οπότε, δηλαδή, καί στή νέα αυτή κατασκευαστική περίπτωση, θά πρέπει νά διακρίνονται (-στην νοερά πάντα «σχεδιαζόμενη» κάτοψη, πάνω άπό τό οικόπεδο) όλα τά υποστυλώματα, στή θέση τους, στίς ορισμένες αποστάσεις μεταξύ τους, άν όχι καί στις διαστάσεις τους, σέ οριζόντια προβολή. Κι επειδή θά συμβαίνει τό 'ίδιο καί μέ τήν τομή, ή μέ τίς τομές, όπου κι έδώ θά ξεχωρίζουνε τά στοιχεία πού φέρουνε τά δάπεδα-όροφές (-δηλ. οι πέτρινοι τοίχοι, ή τά υποστυλώματα, όπως προαναφέρθηκε), τότε καί ή όψη (-πού κι αυτή «σχεδιάζεται» ακόμα νοερά... στον αέρα, ή ουρανό, πάνω άπό τό οικόπεδο) θά δείχνει κι αυτή τήν κατασκευαστική διάρθρωση τού έργου, γιά νά ξεχωρίζουνε καθαρά, απάνω της, τά κατασκευαστικά στοιχεία πού φέρουνε (-πέτρινοι τοίχοι, ή υποστυλώματα) άπό τά κατασκευαστικά στοιχεία πού φέρονται (-δοκοί, δάπεδα), όσο καί τά άλλα στοιχεία της κατασκευής πού δέ φέρουνε παρά μονάχα τόν εαυτό τους: -τοίχοι διαχωριστικοί, ή καί εξωτερικοί, παράθυρα σέ «ανοίγματα» πού θά φωτίζουνε τους εσωτερικούς χώρους, κιγκλιδώματα σέ εξώστες, κτλ. Κι οπότε, λοιπόν, καί στην όψη, ή στίς όψεις, δείχνονται ευδιάκριτα (-όπως στην κάτοψη καί στίς τομές) όλα τά κατασκευαστικά μέλη τής οικοδομής κι όπως μέσα άπό αυτά έχει τήν εξωτερική του μορφή τό αρχιτεκτονικό έργο, μιά μορφή μέ νόημα, ένα πρόσωπο πού εξωτερικεύει ανεμπόδιστα τόν εσωτερικό του κόσμο. Καί γιά νά

every detail into the overall mass and form, completion and fulfillment of the building's form through the use of color. Something else: inhabited architectural space resounds with human speech, songs and even the music of an instrument being played. Thus, architectural space can be considered as having good or bad acoustics. In every building, be it a theater or a small or large residence, each space has an individual sounding power and a voice of its own. Therefore, when we say that such space has good or bad acoustics, is it not like saying that it has a good or bad voice of its own? This is so because each space corresponds to what human beings do or say while inside a room or under an arcade or in a courtyard or standing next to a stone, wood or glass surface.

I could add that each material has its own voice and a low or high intonation. I recall a verse from Solomos: "The stone you hold controls you and has a voice within". Truly enough, each material possesses a voice of its own; an architect knows how to reveal this voice and make it resound by agreeably matching materials in a construction and placing them in their proper position. Composing his own music, the architect enables his creation to speak and sing to us and even offer us entire symphonies.

Architecture as music: tunes that reach us also through color. I have said it before but will underline it now: color in architecture is not superfluous ornament; color exists and is applied so as to make clearer and more intense the structural articulation and balance of a building. The supporting elements of a structure, thesupported ones, as well as those that support only themselves, are made even more discernible through the use of color. (Let us recall here what was mentioned before about structure.)Th us, colorendowstheframe of a building —columns and beams— with a sharp outline; the partition walls of the same building settle in place more efficiently when color is applied to their visible surfaces. Every color has a visual weight and an optical value that excites our eye with a different intensity each time. Thus, red (light or dark terra-cotta) brings a wall closer to us while indigo blue moves it away; ochre causes a wall to stand still, while green (a light tint or dark olive-green) makes a surface serene — the same surface colored in red irritates the eye. Grey, however, is somewhat neutral to our sight whereas white and black create intense visual sensations; black warms us up but also causes sadness, while white refreshes us and impels us to be joyful. White also has a certain ethical value, since what is colored white is clean and sanitary; after all whitewash has disinfectant properties.

What is mentioned above cannot be absolute and I have no pretentions to being a painter when I write about color. Nevertheless, there is another truth concerning color in architecture: correlation of color to the climatic conditions prevailing in the landscape of a future architectural creation. When there is strong sunlight, a large whitewashed surface irritates the eye and blinds us. Conversely, if the same surface

γίνεται αυτό έτσι (-καί θά τό ξαναπώ) γιατί όλα, στην προσωπογραφία τοϋ αρχιτεκτονικού έργου, έχουνε προκύψει κατασκευαστικά καί οργανικά καί όχι μέσα άπό άλλου εϊδους (-αισθητικές, δηλ. παραπλανητικές) «ανησυχίες».

Καί γιά νά γενικέψω κάπως τό πρόβλημα, πού είναι βασικό καί πολύ ουσιαστικό, γιά τήν αρχιτεκτονική, δέ θά κάνω, νομίζω, άσχημα, αν καταφύγω σέ όσα είχε γράψει σχετικά καί ό Σόπενχαουερ, όταν είχε καταλάβει καί τόνιζε πώς «τό αισθητικό πρόβλημα στην αρχιτεκτονική» (-καί υπάρχει καί τό «αισθητικό πρόβλημα» στή δουλειά τοϋ αρχιτέκτονα, άρκεϊνάμήντό πιάνουμε μονάχα σάν... ερωτευμένοι ερασιτέχνες...) πηγάζει άπό «τή βαρύτητα καί άπό τή ακαμψία». Όποτε, θέλει νά πει ό Σόπενχαουερ, «ό βασικός νόμος στην αρχιτεκτονική», πού βρίσκεται «στό θέμα υποστύλωμα καί δοκός», εκφράζεται (-προβάλλει) άπό τή μιά μεριά μέ ό,τι στηρίζει (-μέ τους τοίχους ή μέ τά υποστυλώματα πού φέρουνε) καί άπό τήν άλλη μεριά μέ ό,τι φορτίζει (-μέ τή δοκό, πού φέρεται). Κι όσο τά δυό αυτά κατασκευαστικά στοιχεία γίνονται καθαρά ευδιάκριτα καί προβάλλονται ακέραια καί ακάλυπτα άπό περιττά έπικαθήματα (-διακοσμητικής, ή άλλου είδους «καλλιτεχνικής» επεξεργασίας), τόσο, καί τότε μόνο λειτουργεί σωστά ή αρχιτεκτονική (-αληθινή, έτσι) και στή μορφολογική καί μορφοπλαστική υπόσταση της. Καί πού αυτό σημαίνει, πώς άσχετα μέ ποια υλικά χτίζεται ένα οίκοδόμημα (-μέ πέτρα, μέ ξύλο, μέ σίδερο, μέ μπετόν-άρμέ), ό «κανόνας» θέλει νά διαφοροποιούνται καί ορατά τά στοιχεία πού φέρουνε (-τοίχοι, υποστυλώματα), άπό τά στοιχεία πού φέρονται (-δοκοί, πλάκες-δάπεδα, στέγη, δώματα). Κι οπότε, λοιπόν, μόνο μέσα άπό μιά καθαρή, κατακάθαρη, κατασκευαστική διάρθρωση κι όπως αυτή θά δείχνεται ειλικρινά κα'ι στίς όψεις μιας οικοδομής (-πού είναι καί τό πρόσωπο της) μπορεί νά έχει, τό αρχιτεκτονικό έργο, καί τήν καλή του μορφή. Καί πού τήν έχει και τήνε κερδίζει, τήν καλή μορφή, ή αρχιτεκτονική καί μέσα άπό ένα άλλο γεγονός: -όταν, δηλαδή, παρακολουθεί καί επιβλέπει, ό αρχιτέκτονας, στην κατασκευή του, ό,τι έχει οραματιστεί καί σχεδιάσει. Καί όπως, τότε, στέκει μαζί μέ τους τεχνίτες κα'ι μέ τους εργάτες, στό εργοτάξιο καί γιά νά πιάνει καί μέ τά'ίδια του τά χέρια, ό αρχιτέκτονας, τίς πέτρες, τά τούβλα, τά τσιμέντα, τά σίδερα, τά ξύλα καί όλες τίς λάσπες. Κι όπως, λοιπόν, σπρώχνει, ό 'ίδιος, τό χέρι τού εργάτη, τοϋ κάθε τεχνίτη, προς τή σωστή κατεύθυνση, γιά τήν κάθε εργασία, σά νά ήτανε ο'ι εργάτες καί ο'ι τεχνίτες τά δικά του τά χέρια, ή ή προέκταση τους. Καί πού έτσι κάνει, ό αρχιτέκτονας, τή δουλειά του, όσο προχωράει ή κατασκευή (-δηλ. καί άπό τή στιγμή πού θά μπεί ή πρώτη πέτρα, στά θεμέλια) επειδή ξέρει κιόλας νά μεταδώσει, στά άλλα χέρια, τή σκέψη του, τή θέληση του, μά καί τόν ενθουσιασμό του ακόμα. Κα'ι γιά νά μήν τοϋ ξεφεύγει τίποτα κα'ι γιά νά βλέπει καί γιά νά πιάνει καί γιά νά ακούει τά πάντα. Σάν ένας αρχιμουσικός, τώρα, απάνω στην εκτέλεση τοϋ έργου, πού τήνε διευθύνει σάν μιά ορχήστρα (-μέ όργανα τους τεχνίτες κα'ι τά εργαλεία τους), γιά νά «παιχτεί» ή συμφωνία πού έχει συνθέσει ό 'ίδιος.

is colored red, blue or ochre, dark grey or even black, we will not be annoyed and we will be free to contemplate the building under the same strong sunlight. Those who know how to live with their eyes in the luminous Greek landscape understandthistruth very well; these are the anonymous architects of our times. We should remember, of course, that ancient Greeks, too, used color for these same reasons; they were the first to discover in their constructions which colors are tolerated by Greek space and light: terra-cotta red, ochre, black, indigo-blue and sky-blue. These colors have been at hand for those who have built recently on Greek soil in a "vernacular" and "anonymous" manner. Thus there has always been a flourishing tradition of harmoniously and implicitly incorporating every structure (whether ancient or modern) into the Greek landscape through the use of color. The same harmony can be achieved in every modern Greek architectural work. It is possible to use other colors and not just the old traditional or vernacular ones; that is, of course, if one can find new colors, which is not as chimerical as it sounds. Actually, this has to be done, since tradition remains alive only as long as new possibilities, attuned to the present age, renew and rejuvenate it. Devotion to tradition in Greek architecture does not mean that, come what may, we still have to use the colors discovered by our forefathers (and I claim these were the ancient Greeks). Instead, tradition means that as regards architecture, the Greeks have color in their blood. So let the present inhabitant of the Greek landscape use the new possibilities of his time, asa means of discovering which are the colors that best suit the spirit of his land. To clarify this we should recognize cooly and objectively, that anonymous and indigenous craftsmen employed the old colors for the simple reason that they were familiar and were the accepted thing. And as these craftsmen were somewhat primitive people, they gradually grew inflexible and immune to change. This was certainly a comforting and comfortable situation, but one with shortcomings that a contemporary architect has no reason whatsoever not to overcome.

So much more can be said about color in architecture. For instance, a rock in its rudimentary state has color; but so does wood, or concrete (an artificial rock) which if left alone as it is poured into place, has a greyish color that merges very well with the yellow-red earth and the grey rocks of Greek landscapes. Notice the infinite color combinations that can be succesfully achieved when we place plastered walls —painted red or ochre or even black— next to a stone wall with its natural tones of grey, buff, rust or off-white, or next to grey reinforced concrete columns and beams, or under a grey slab in asemi-outdoor or indoorspace. Allowing astone wall and a concrete frame to retain their natural colors gives you the courage to pick up a brush and attempt more daring things: the wooden frames of windows and doors can be painted white; the shutters dark olive-green; railings black or minium-red (this gives a brighter red). An iron railing painted in red or black becomes agreeably and luminously linear; asa result it can succesfully stand in front of a green shutter, a

Καίάνδέν είναι (-γιάνά ειπωθεί κι αυτό), ή αρχιτεκτονική, στην ϋπαρξή της μέσα στο χώρο της ζωής, ένα είδος μουσική κι αύτη. "Οχι τόσο, όπως έχει παρατηρηθεί, μιά «απολιθωμένη μουσική», ή «μιά μουσική πού έχει χάσει τή φωνή της» (-όπως τό ήθελε ό Γκαίτε) - (καί οι δυό χαρακτηρισμοί είναι μάλλον άστοχοι, θά τολμήσω νά πω), όσο είναι μιά τέχνη πολύ συγγενική μέ τή μουσική. Γιατί, καί ή μουσική καί ή αρχιτεκτονική, έχουνε, σάν τέχνες, κάτι τό κοινό: -τό ότι δηλ. δέν έχουνε νά μιμηθούνε ή νά άναπαραστήσουνε τίποτα, όπως γίνεται αυτό μέ τίς τέχνες της ζωγραφικής καί τής γλυπτικής. Πού καί ή ζωγραφική καί ή γλυπτική, αυτό εΐναιπού κάνουνε βασικά κι ας λέγεται ό ,τι μπορεί νά λέγεται σχετικά, δηλ. καί γιά τους ζωγράφους καί γιά τους γλύπτες κι ας λένε καί οί'ίδιοι ο'ι ζωγράφοι καί οι γλύπτες... ό,τι άλλο θέλουνε γιά τή δουλειά τους. Ένώ οί μουσικοί καί ο'ι αρχιτέκτονες κατασκευάζουνε και συνθέτουνε κάτι, πού δέν αντιγράφει τίποτα τό σχετικό καί πού ούτε τό κάπως ομοιό του υπάρχει στον κόσμο τής ζωής. Κι όπως, λοιπόν, έκεΐ πού ή ζωγραφική καί ή γλυπτική, δέ θά ε'ίχανε ποτές γεννηθεί, αν ό άνθρωπος δέν είχε τή διάθεση γιά νά αναπαραστήσει, ή νά μιμηθεί, κάτι πού βλέπει πώς υπάρχει στό χώρο, τόν φυσικό, πού τόνε περιβάλλει, ή γιά νά παίξει κιόλας αναπλάθοντας τή ζωή, σέ όλες της τις εκδηλώσεις, ή μουσική καί ή αρχιτεκτονική βγαίνουνε σάν αυθύπαρκτες δομές καί χτίζουνε τους δικούς τους κόσμους, πού όμοιοι τους δέν υπάρχουνε πουθενά, ούτε καί έχουνε ποτέ υπάρξει. Κι αν ήτανε νά επιμείνω στό θέμα, πού είναι καί αρκετά ελκυστικό, γιατί έτσι λέγεται κάτι πού δίνει ένα ουσιαστικό βάρος στην αξία πού μπορεΤ νά έχει ή αρχιτεκτονική σάν τέχνη, θά έλεγα καί τούτο: -πώς τό κάθε αρχιτεκτονικό έργο είναι ένα «έμψυχο όργανο» (-όπως έλεγε ό Αριστοτέλης γιά τόν άνθρωπο) κι οπότε καί φωνή έχει καί λαλιά, άρκεΐ νά ξέρει νά ακούει κανείς καί μέ τά μάτια του καί μέ τά αυτιά τής ψυχής του. Καίγιάνάμήν έχει άδικο ό Βαλερύ, όταν έλεγε «πώς ανάμεσα στά χτ'ιρια» πού γεμίζουνε μιά πολιτεία, «άλλα είναι βουβά, άλλα μιλούνε κι άλλα, τέλος, τά πιό σπάνια, τραγουδούν». Καί πού έτσι είναι. Όμως, γιά νά ρωτήσει, τώρα, κάποιος: -καίπώς, λοιπόν, μέσαάπό ποιες φωνές, «μιλούνε» καί «τραγουδούν» τά αρχιτεκτονικά έργα (-κι αν αφήσουμε κατά μέρος όσα «είναι βουβά»); Μά, μέ τίς καλές αναλογίες τους, στίς όψεις τους καί στους εσωτερικούς τους χώρους, μέ τήν πειθαρχημένη κατασκευαστική τους διάρθρωση, μέ τό ότι ή κάθε λεπτομέρεια ταυτίζεται μέ τό γενικό μέγεθος καί σχήμα, όσο καί μέ τό χρώμα πού έχουνε απάνω στό σώμα τους καί πού καί μέ αυτό έχει ολοκληρωθεί καί «συντελεστεί» ή μορφή τους. Καί γιά νά θυμηθώ όμως νά πώ καί κάτι άλλο: -πώς μπορεί νά έχει, ένας αρχιτεκτονικός χώρος, καί τήν, καλή ή κακή, ακουστική του κι όπου, δηλαδή, στό κάθε χτίριο, ε'ίτε γιά θέατρο πρόκειται, ε'ίτε γιά μιαν μικρή ή μεγάλη κατοικία, ό κάθε χώρος, στό κάθε ένα άπό αυτά τά χτίσματα, έχει μιά δική του, κάθε φορά, ηχητική δύναμη, μιά πιό δική του φωνή. Όπως, μέ άλλα λόγια, ό κάθε αρχιτεκτονικός χώρος κι όσο διαβιούνε ή κυκλοφορούνε άνθρωποι μέσα του, αντηχεί τήν μιά ή άλλη ανθρώπινη λαλιά, ή τό ένα ή άλλο τραγούδι, πού βγάζει πάλι κάποιος

grey concrete column and beam, a bare stone wall or even a wall painted in red, ochre, or blue. Let me draw a daring comparison: aren't these red or black railings, especially the vertical ones seen sideways in perspective, like strings of a lyre held up by a modern Orpheus? (Poetic exuberance is at home in the architectural profession.)

Still other color combinations are possible in architecture. For instance: all shutters of a building are painted in minium-red, the plastered walls bright white and the reinforced concrete columns, beams and slabs left in their natural grey color. In another instance, the prevailing colors of a small or large structure are those of its stone walls and concrete parapet, both in their natural condition. In this case the colors are nearly identical to those of the natural environment surrounding the structure— rocks, stones and the earth of the neighbouring hills. It seems almost as if nature constructed this building all by itself, using its own materials. As a result, the sky above the building (man-made after all) becomes more brilliant, even more blue; the rocks and the stones and the earth surrounding the structure become radiant and more human; landscape and architectural creation approach each other and merge into a unity that truly moves us. In the end, then, true architecture embellishes nature and in so doing beautifies man's life while also providing for all his practical needs. Isn't this the duty of architecture?

A few more words: it should be noted that an architectural work is constructed correctly only if the client has genuinely assisted in its realization. Architecture should not be created by architects alone, but if this should occur, the responsibility lies in most cases with the client whose attitude has created problems; problems whose roots, of course, are to be found in the organization of society. An architect commissioned to demonstrate his abilities should establish a good working relationship with his client, whether an individual, a group, or a certain mandatory "authority". To complete the work in harmony and concord, it is necessary to have a common starting-point, a common aim, and common criteria. So, if an architect has a rightto be proud of his materialized dream, he should also feel proud of those who gave him the opportunity to build it.

This is the way things seem to be in architecture, and that is the way they should be. But life, with its multiple and unexpected occurences, comes into play and changes the order of things, giving them a different dimension. Out of all that I have experienced in my work, I recall something which Picasso also said about his work. I have often had the impression that something I created was valid because I had a proper working relationship with the client, the engineers, the workers and the craftsmen. But after the work was completed, I would suddenly understand that what had been done and the way it had been done were the sole results of my

άνθρωπος άπό μέσα του, ή τή μουσική πού παίζει κάποιο μουσικό όργανο κι όπως κι αυτό τό χειρίζεται, καί πάλι, ένα άτομο. Κι οπότε, όταν λέμε πώς αυτός ή εκείνος ό χώρος έχει μιά καλή (-ή κακή) ακουστική, δέν είναι σά νά λέμε πώς έχει μιά καλή (-ή κακή) δική του φωνή; Άφοϋ ανταποκρίνεται στά όσα κάνουμε κα'ι λέμε, έμεΐς οί άνθρωποι, μέσα σέ έναν εσωτερικό χώρο, ή κάτω άπό μιά στοά, ή ακόμα καί μέσα σέ μιαν εσωτερική αυλή, ή όπως θά στεκόμαστε πολύ κοντά σέ έναν τοίχο, πού είναι άπό πέτρα, ή άπό ξύλο, ή κα'ι άπό γυαλί, ακόμα.

Καί θά μπορούσα, τώρα, νά προσθέσω, πώς τό κάθε υλικό έχει τή φωνή του, μέ τόν δικό του, κάθε φορά, υψηλό ή χαμηλό τόνο. Καί γιά νά θυμηθώ τό στίχο άπό ένα ποίημα τοϋ Σολωμού, πού λέει: -«σ' έλέγχ' ή πέτρα πού κρατείς καί κλεΐ φωνή κι αυτήνη». Κι οπότε, λοιπόν, νά πού τό κάθε υλικό κλείνει μέσα του κάποια φωνή, τή δική του φωνή καί πού αυτήν τήνε κάνει νά ακουστεί ό αρχιτέκτονας, όπως ξέρει νά τήν αποκαλύψει, όπως δηλαδή έχει καταφέρει νά βάλει σωστά τό κάθε υλικό στή θέση του, μέσα σέ μιαν κατασκευή, ή νά ταιριάξει τά διάφορα υλικά της κατασκευής εϋλογα καί αρμονικά μεταξύ τους. Κι όταν, έτσι, μιλάει καί τραγουδάει τό αρχιτεκτονικό έργο, πού μπορεί νά μας προσφέρει κα'ι συμφωνίες ολόκληρες, αν ό αρχιτέκτονας βρει τόν τρόπο νά παίξει κι αυτός, σάν ένας άλλος μουσικός, τή μουσική του. Καί πού τήν ακούμε, αυτήν τή μουσική, βέβαια, κα'ι μέσα άπό τό χρώμα, στό κάθε χτίριο, όπως τό είπα κιόλας πιό πρίν. Μά γιά νά τό ξαναπώ τώρα καί κάπως πιό έντονα. Καί γιά νά εξηγήσω, πώς τό χρώμα, στην αρχιτεκτονική, δέν είναι γιά νά «διακοσμεί» (-ένα πρόσθετο έπικάθημα, πού θά μπορούσε κα'ι νά μήν υπάρχει), αλλά είναι (-υπάρχει κα'ι υφίσταται) γιά νά προβάλλεται ακόμα πιό καθαρά κα'ι πιό έντονα, ό,τι θέλει νά δείξει ή κατασκευαστική διάρθρωση κα'ι ισορροπία, αν όχι καί γιά νά ξεχωρίζουνε ακόμα πιό ευδιάκριτα (-μέσα κα'ι άπό τό χρώμα) τά στοιχεία της κατασκευής πού φέρουνε, άπό τά στοιχεία της κατασκευής πού φέρονται, ή ακόμα καί άπό τά τμήματα της κατασκευής πού δέν φέρουνε παρά μονάχα τόν εαυτό τους (-καί γιά νά θυμηθούμε, τώρα, όσα σχετικά προσημειώθηκαν). Κι οπότε, βοηθάει κα'ι τό χρώμα γιά νά διαγράφεται πιό καθαρά ό «σκελετός» (-άπό υποστυλώματα, δοκάρια, κτλ.) πού κρατάει όλη τήν οικοδομή, όσο κα'ι γιά νά στέκουνε ακόμα πιό καλά στή θέση τους ο'ι διάφοροι τοίχοι, στην 'ίδιανε οικοδομή, ανάλογα μέ τό χρώμα πού έχει καλύψει τήν ορατή επιφάνεια τους. Κι όπως, δηλαδή, τό κάθε χρώμα, έχει ένα δικό του, οπτικό, βάρος, μιά πιό δική του οπτική αξία κα'ι γιά νά ερεθίζει τό μάτι μας όχι πάντα μέ τήν 'ίδιαν ένταση. Κι όπως, μέ άλλα λόγια, τό κόκκινο χρώμα (-πιό ανοιχτό ή πιό σκούρο κεραμιδί) κάνει έναν τοίχο νά στέκει πιό κοντά μας, όπως ένα γαλάζιο (-στό λουλακί) τόνε διώχνει κάπως πιό μακριά μας, όπως μιά ώχρα στήνει τόν τοίχο σταθερά στή θέση του, όπως ένα πράσινο (-σέ ανοιχτή απόχρωση, ή σέ σκούρο λαδί) χαρίζει, στον τοίχο όπου θά τό βάλουμε, μιαν κάποιαν ηρεμία, ενώ ό 'ίδιος τοίχος, βαμμένος στό κόκκινο, μας ερεθίζει στό μάτι. Κι όπως, ακόμα, τό σταχτί

personal efforts and pains. This probably means (how else can I interpret it?) that soundness and perfection are the outcome of the ability and will of a single individual. Therefore, what counts in true architecture is individual initiative and ability; the more intense these are—strangely enough—the more beneficial they become to others. I believe this as staunchly as I believe that what a man does for himself, he also does because he wants to be of use to society.

But here I must note one last thing — something related to the course every architect must follow in his work. It is good for an architect who is a genuine and true workman to realize that his abilities grow fruitful and efficient and flourish as long as he knows how to stand at times alone and solitary in the company of the world he has molded and loved out-of an initial, youthful vision; a vision which illuminated him and made him marvel at the reality of life — his own life as well as the lifeeeee we all "construct" together.

χρώμα, στέκει κάπως αδιάφορα γιά τήν ευαισθησία τοϋ ματιού, ένώ τό άσπρο κα'ι τό μαύρο μας δίνουνε πιό έντονες, οπτικές,... συγκινήσεις. Γιατί, τό άσπρο μάς δροσίζει κιόλας, έκεΤ πού τό μαύρο πάει νά μάς ζεστάνει, γιά νά μάς προκαλεί όμως κα'ι κάποια θλίψη, ένώ τό άσπρο μάς σπρώχνει καί προς κάποια χαρά, αν δέν έχει, τό άσπρο, καί κάποιο ηθικό, θά έλεγα, βάρος, έτσι όπως μάς αφήνει νά καταλάβουμε, πώς ό,τι είναι βαμμένο λευκό, είναι κα'ι πιό καθαρό καί πιό υγιεινό, άν λογαριάσουμε, δηλαδή, πώς τό λευκό τού ασβέστη, έχει καί απολυμαντικές 'ιδιότητες.

Ώστόσο καί άν όλα όσα προσημειώνονται δέ μπορεί νά είναι απόλυτα (-κι όσο κι άν ό λόγος είναι πάντα γιά τό χρώμα στην αρχιτεκτονική κι οπότε, λοιπόν, μέ όσα γράφω, γιά τό χρώμα, δέν πάω νά παραστήσω τόν ζωγράφο...), υπάρχει κα'ι κάποια άλλη αλήθεια, γιά τό χρώμα, στην αρχιτεκτονική. Έκείνη, δηλαδή, ή αλήθεια, πού σχετίζει τά χρώματα μέ τ'ις κλιματολογικές συνθήκες πού επικρατούνε στό ένα ή άλλο τοπίο, όπου θά έρθει νά στηθεί τό αρχιτεκτονικό έργο. Κι όπως, θέλω νά πώ, έκεϊ όπου τό φως τοϋ ήλιου είναι πολύ έντονο, ένα λευκό χρώμα, απλωμένο σέ μιά μεγάλη σέ έκταση επιφάνεια, ενοχλεί στό μάτι κα'ι μάς τυφλώνει. Ένώ, όταν ή 'ίδια επιφάνεια (-σέ κάποιον τοΤχο, πάντα) καί μέσα στό 'ίδιο φωτεινό τοπίο, χρωματιστεί στό κόκκινο, ή στό γαλάζιο, ή στην ώχρα, άν όχι καί στό σκούρο σταχτί κα'ι στό μαύρο, ακόμα, δέ θά μάς ενοχλεί κα'ι θά μάς αφήνει νά βλέπουμε ανεμπόδιστα ένα χτίσμα, έτσι χρωματισμένο (-όχι κατάλευκο) μέσα στό τοπίο. Καί πού αυτό, τό γνωρίζουνε καλά όσοι ξέρουνε νά ζούνε κα'ι μέ τά μάτια τους, μέσα στό ελληνικό τοπίο, πού τό φωτίζει τόσο έντονα ο ήλιος, δηλαδή κα'ι οί «λαϊκοί» ή «ανώνυμοι» αρχιτέκτονες, στά σημερινά μας χρόνια. Καί γιά νά θυμηθούμε, βέβαια, πώς κα'ι ο'ι αρχαίοι Έλληνες χτίζανε πάντα κα'ι μέ τό χρώμα, γιά τους λόγους πού προαναφέρθηκαν. Κι όπως άυτοί, σέ μιά κάποιαν «πρωτιά», βρήκανε καί τά χρώματα πού «σηκώνει» ό ελληνικός χώρος, στά χτίσματα του: -τό χοντροκόκκινο, τήν ώχρα, τό μαύρο κα'ι τό γαλάζιο ή λουλακί. Κα'ι γιά νά τά έχουνε «τού χεριού τους», τά 'ίδια χρώματα, σήμερα, καί όσοι χτίζουνε, στό ελληνικό έδαφος, «λαϊκά» ή «ανώνυμα», ώστε νά συνεχίζεται, έτσι, μιά «παράδοση», πού βρίσκει τόν τρόπο νά ενσωματώνει αρμονικά κα'ι αυτονόητα, τό κάθε χτίσμα (-άπό τό πιό «αρχαίο» ως τό πιό σύγχρονο «λαϊκό» ή «ανώνυμο») στό ελληνικό τοπίο κα'ι μέσα άπό τό χρώμα. Καί πού τό ανάλογο θά μπορεί, βέβαια, νά γίνεται καί μέ τό κάθε καινούργιο αρχιτεκτόνημα, στην πιό σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα, πού θά έχει, -έτσι λέω-, τή δυνατότητα νά χρησιμοποιεί κα'ι άλλα χρώματα, έξω άπό τά «αρχαία» κα'ι «λαϊκά» ή «ανώνυμα» κι άν, φυσικά, μπορέσει νά τά βρεϊ,... πού δέν είναι δά, αυτό, καί άπό τά ακατόρθωτα. Καί πού άν δέν επιβάλλεται κιόλας νά γίνει αυτό, γιατί μιά «παράδοση» συνεχίζεται μονάχα όταν αυτή ανανεώνεται καί μέ κάποιες, σέ κάθε εποχή, καινούργιες δυνατότητες, πού θά έχουνε βρεθεϊ σάν αληθινές, γιά τους πιό νέους καιρούς. Κι επειδή, τελικά, ή «παράδοση», στην ελληνική αρχιτεκτονική, δέ θέ-

λει νά λέει πώς πρέπει, σώνει κα'ι καλά, νά χρησιμοποιούμε καί σήμερα τά χρώματα πού βρήκανε κάποτε κάποιοι «προγονοί» μας (-κα'ι λέω πώς αυτοί ήτανε οι αρχαίοι "Ελληνες...), στον καιρό τους, αλλά λέει πώς ό "Ελληνας (-πιό παλιός, πιό σύγχρονος) έχει μέσα στό αϊμα του κα'ι τό χρώμα, γιά τήν αρχιτεκτονική του κι ας βρει, τότε (-ό σύγχρονος «κάτοικος» τοϋ ελληνικού τόπου) ποιο πρέπει νά είναι αυτό, μέσα άπό τις καινούργιες δυνατότητες πού έχει νά τοϋ προσφέρει κα'ι ή ψυχή τής εποχής του. Κα'ι γιά νά πρέπει, ακόμα, νά αναγνωρίσουμε (-ψύχραιμα καί αντικειμενικά) πώς οι «λαϊκοί» ή «ανώνυμοι» τεχνίτες, μεταχειρίζονταν τά «αρχαία» χρώματα, γιά νά πατάνε πιό σίγουρα σε δοκιμασμένες εμπειρίες, αν όχι κα'ι γιατί κάποιο είδος πρωτογονισμού τους καθήλωνε, αδιαμαρτύρητα, σέ μιαν αναπαυτική, 'ίσως, στασιμότητα. Καταστάσεις κα'ι αδυναμίες, όμως, πού ένας σύγχρονος αρχιτέκτονας, στην εποχή μας δέ θά είχε κανένα λόγο γιά νά μήν τ'ις ξεπεράσει.

Μά καί πόσα άλλα δέ θά είχε νά πεί κανείς, γιά τό χρώμα στην αρχιτεκτονική. "Αν στοχαστοϋμε, δηλαδή, πώς έχει χρώμα κα'ι μιά πέτρα, στή φυσική της κατάσταση. Πού έχει, χρώμα, κα'ι τό ξύλο, στό φυσικό του, δσο κα'ι τό μπετόν (-αυτή ή τεχνητή πέτρα), πού κι αυτό, άπό φυσικού του, πάει νά δέσει χρωματικά (-έτσι σταχτόχρωμο πού είναι) μέ τά διάφορα χώματα καί βράχια, σέ όλα τά ελληνικά τοπία (-χώματα καί βράχια πού είναι άλλοτε σταχτόχρωμα, άλλοτε κιτρινοκόκκινα...). Καί γιά νά προσέξουμε καί τοϋτο: - τό πόσοι, άπειροι, χρωματικοί συνδυασμοί δέ μπορούνε νά σταθούνε σωστά μέσα άπό σοβαντισμένους τοίχους, πού θά τους έχουμε βάψει στό κόκκινο, ή στην ώχρα, ή στό γαλάζιο, ή καί στό μαύρο ακόμα κα'ι πού θά τους βάλουμε νά στέκουνε δίπλα σέ κάποια λιθοδομή, μέ τήν πέτρα στό φυσικό της χρώμα (-σταχτιά, ύποκίτρινη, στό χρώμα τής σκουριάς, ύπόλευκη), ή δίπλα σέ ένα άπό μπετόν υποστύλωμα ή δοκάρι (-σταχτόχρωμα κα'ι τά δυό) κι ακόμα κα'ι κάτω άπό μιαν πάλι σταχτόχρωμη, σέ μπετόν, οροφή, σέ έναν υπόστεγο ή εσωτερικό, χώρο. Κα'ι σέ μιά σχετική συνέχεια: -εκεί πού αφήνεις τήν πέτρα κάποιου τοίχου κα'ι τό μπετόν κάποιου «σκελετού» στά φυσικά τους χρώματα, βρίσκεις τό κουράγιο* νά τολμήσεις κα'ι άλλα, μέ τό πινέλο στό χέρι: -νά βάψεις τ'ις κάσες (-οριζόντια καί κατακόρυφα ξύλα) στά παράθυρα, ή στίς έξωτόθυρες, μέ ένα λευκό χρώμα, ενώ τά σχετικά ξύλινα εξώφυλλα τά περνάς σέ ένα σκούρο λαδί. Καί τά σίδερα, άπό τά κιγκλιδώματα στους εξώστες, ή καί άλλου, τά χρωματίζεις κόκκινα κα'ι στην απόχρωση πού δίνει τό μίνιο (-έτσι τό κόκκινο βγαίνει πιό φωτεινό), ή μαύρα. Κα'ι όπου, τό κόκκινο καί τό μαύρο, απάνω σέ μιά σιδερογωνιά, τής χαρίζουνε μιαν λαμπερή καί εύάρεστη γραμμικότητα, πού τήνε χρειάζεται, γιά νά σταθεί καλά μπροστά άπό τό λαδί εξώφυλλο, μπροστά άπό ένα υποστύλωμα ή δοκάρι σέ μπετόν, μπροστά κα'ι άπό μιά«γυμνή» λιθοδομή (-οι πέτρες στό φυσικό τους χρώμα), μπροστά καί άπό έναν άλλο τοΤχο, πού είναι χρωματισμένος στό κόκκινο, ή στην ώχρα, ή στό γαλάζιο. Κα'ι γιά νά αποτολμήσω κα'ι έναν παραλλη-

λισμό, σχετικά μέ τίς κόκκινες ή μαύρες σιδερογωνιές: -αν, δηλαδή, δέ στέκουνε οι έτσι χρωματισμένες σιδερογωνιές (-καί πιό πολύ οι κατακόρυφες κα'ι ιδιαίτερα όταν θά τίς κοιτάζουμε άπό τό πλάι, στην προοπτική τους «-πορεία») σάν ένα είδος χορδές, απάνω στό σώμα κάποιας λύρας κι όπως τήνε κρατάει στά χέρια του ένας σύγχρονος Όρφέας... (-καί ή ποιητική έξαρση είναι μέσα στό «επάγγελμα» τοϋ αρχιτέκτονα...).

Καί γιά νά υπάρχουνε, βέβαια, καί άλλες δυνατότητες, μέ τό χρώμα στην αρχιτεκτονική, όταν, ας πούμε, όλα τά εξώφυλλα, σε κάποιο χτίσμα, είναι χρωματισμένα στό κόκκινο τοϋ μίνιου καί οί σοβαντισμένοι τοίχοι χρωματίζονται κάτασπροι, ένώ τά υποστυλώματα καί τά δοκάρια καί οι πλάκες της κατασκευής άπό μπετόν-άρμέ, στό χτίσμα, έχουνε μείνει στό φυσικό, σταχτί, χρώμα τους. Καί γιά νά σημειωθεί, ακόμα, κα'ι ή περίπτωση όπου τά κυρίαρχα χρώματα, σέ ένα πιό μικρό, ή πιό μεγάλο χτίριο, είναι τό φυσικό χρώμα της πέτρας (-στους τοίχους) κα'ι τό φυσικό πάλι χρώμα άπό τό μπετόν, στό στηθαίο της πλάκας πού καλύπτει τήν οικοδομή. Χρώματα, δηλαδή, πού τά 'ίδια, σχεδόν, τά έχουμε στό φυσικό τοπίο όπου στέκει τό αρχιτεκτονικό έργο: -στά βράχια, στις πέτρες, στά χώματα στους γειτονικούς λόφους. Κι όπως, έτσι, μέ τό χτίσμα πού μοιάζει σά νά τό έχει κατασκευάσει ή 'ίδια ή φύση άπό μόνη της καί μέ τά δικά της υλικά, ό ουρανός, πάνω άπό τήν άρχιτεκτονημένη κατασκευή, πού τήν έστησε, ωστόσο, κάποιο ανθρώπινο χέρι, γίνεται ακόμα πιό γαλάζιος καί πιό φωτεινός καί τά βράχια καί τά χώματα καί οι πέτρες, τριγύρω του, δε'ιχνουνε κι αυτά πιό λαμπερά, πιό ανθρώπινα, κι οπότε τοπίο κα'ι αρχιτεκτόνημα πλησιάζουνε τό ένα τό άλλο καί δένονται σέ μιαν συγκινητική, στ' αλήθεια, ενότητα. Καί γιά νά σημαίνουνε όλα αυτά, τελικά, πώς μιά αληθινή αρχιτεκτονική, μπορεί νά κάνει ακόμα πιό όμορφη κα'ι τή φύση, στό κάθε τοπίο. Καί πού αν δέν είναι, θέλω νά πώ, αυτός κα'ι ό προορισμός της αρχιτεκτονικής (-νά ομορφαίνει την ανθρώπινη ζωή καί μέσα άπό τά φυσικά της τοπία), έκεΐ πού ταυτόχρονα εκπληρώνει κα'ι άλλες, πιό πρακτικές, ανάγκες.

Καί λίγα λόγια, ακόμα: -όταν πρέπει νά παρατηρηθεί, πώς τό κάθε αρχιτεκτονικό έργο, δέν κατασκευάζεται ποτέ σωστό, αν δέν έχει συμπαρασταθεί, ειλικρινά, στην πραγμάτωση του καί ό εργοδότης του, άτομο ή κοινωνική ομάδα, ή κάποια σχετική μέ τό έργο έντολοδοτική «εξουσία». Κι όσο, δηλαδή, όλοι αυτοί οι εργοδότες δέ θά έχουνε βρεθεί σέ μιαν αγαθή σχέση μέ τόν αρχιτέκτονα τους καί γιά νά έχουνε, λοιπόν, ξεκινήσει μαζί καί μέ κοινά κριτήρια κα'ι μέ κοινές επιδιώξεις κα'ι μέ κοινές αφετηρίες, -εργοδότης καί αρχιτέκτονας-, καί γιά νά τελειώσουνε τό έργο πάλι μαζί καί συναδερφικά, άφοϋ ή αρχιτεκτονική δέ γίνεται μόνο άπό τόν αρχιτέκτονα, ή αν γίνεται έτσι, είναι γιατί τό έχει θελήσει (-καί πιστέψει) καί ή άλλη πλευρά, αυτή πού έχει προκαλέσει τό πρόβλημα (-πού τό προκαλεί, βέβαια, πιό πρώτα ή συγκεκριμένη κοινωνική ζωή) καί

πού έχει προσκαλέσει τόν αρχιτέκτονα γιά νά δείξει, αυτός, ποιες είναι οι ικανότητες του. Κι οπότε, θέλω νά καταλήξω, αν μπορεί νά είναι, ένας αρχιτέκτονας, υπερήφανος γιά τά πραγματοποιημένα όνειρα του, οφείλει νά μπορεί νά είναι ανάλογα υπερήφανος καί γι' αυτούς πού τοϋ δώσανε τήν ευκαιρία νά έχει χτίσει, 6,τι έχει χτίσει.

Καί πού έτσι μοιάζει νά είναι τά «πράγματα», μέ τήν αρχιτεκτονική, πού έτσι θά έπρεπε νά είναι. Μά νά όμως πού έρχεται ή πιό αληθινή πραγματικότητα, μέ τίς πολλές κα'ι συχνά απροσδόκητες εμπειρίες καί πού βάζει αυτά τά «πράγματα» σέ κάποιαν άλλη διάταξη καί διάσταση. Όπως, δηλαδή, πάω τώρα νά θυμηθώ, άπό τά όσα έχω «ζήσει» στή δουλειά μου, κάτι πού είχε πεί κα'ι ό Πικασσό, γιά τή δική του τή δουλειά: -πώς πολλές φορές είχα τήν εντύπωση ότι έκανα κάτι καλά καί σωστά, επειδή είχα δουλέψει σέ μιά καλή συνεργασία μέ άλλους (-εργοδότες, μηχανικούς, τεχνίτες, εργάτες), γιά νά καταλάβω όμως ξαφνικά κι όταν τό ένα ή άλλο έργο είχε τελειώσει, πώς ό,τι έγινε καί όπως έγινε καί όπως βγήκε τελικά, τό είχα κάνει μόνος μου, μέ όλους τους κόπους δικούς μου. Καί πού αυτό θά σημαίνει, 'ίσως, (-τί άλλο νά ... υποψιαστώ;) πώς όταν είναι νά βγει κάτι τό άρτιο, τό τέλειο, αυτό θά βγει επειδή τό θέλησε καί τό μπόρεσε ό ένας. Όποτε, λοιπόν, μετράει κα'ι γιά τήν αρχιτεκτονική, τήν αληθινή, ή ατομική πρωτοβουλία κα'ι ικανότητα, πού όσο πιό έντονη είναι, τόσο (-κι έδώ είναι τό περίεργο...) πιό πολύ γίνεται γόνιμη κα'ι γιά τους άλλους. Κα'ι πού τό πιστεύω αυτό ακράδαντα, όσο πιστεύω πώς ο,τι προσπαθεί νά κάνει ό καθένας γιά τόν εαυτό του, τό κάνει γιατί θέλει νά φανεί χρήσιμος και στό κοινωνικό του σύνολο. Μονάχα πώς έδώ πρέπει νά σημειώσω κα'ι κάτι άλλο, πού σχετίζεται μέ τό μονοπάτι πού θά έχει νά περπατήσει ένας αρχιτέκτονας, στή δουλειά του: -τό ότι καλό είναι νά έχει συνειδητοποιήσει, ό αρχιτέκτονας, σάν γνήσιος καί αληθινός τεχνίτης, πώς οί δυνατότητες του γίνονται γόνιμες καί αποδοτικές καί μεγαλώνουνε, όταν ξέρει νά στέκεται, κάθε τόσο, καί μόνος καί μοναχικός, μέ συντροφιά τόν δικό του κόσμο κι όπως τόν έπλασε καί τόν αγάπησε μέσα άπό μιαν πρώτη καί νεανική ματιά καί πού αυτή τόνε φώτισε γιά νά κοιτάζει κα'ι μέ θαυμασμό τήν πραγματικότητα τής ζωής. Τής δικής του τής ζωής, όσο καί τής ζωής πού «κατασκευάζουμε» όλοι μαζί.

Γεννήθηκα στην 'Αθήνα, τό 1913. Μετά άπό τίς γυμνασιακές σπουδές στό «Βαρβάκειο Πρακτικό Λύκειο» έφυγα γιά τή Γερμανία, γιά τό Μόναχο, οπού φοίτησα στην Αρχιτεκτονική Σχολή τοϋ έκεΐ Πολυτεχνείου, άπό τό 1931 μέχρι καί τό 1936. Χρόνια αξέχαστα, όχι τόσο γιά ό,τι μοϋ πρόσφερε τό Πολυτεχνείο, όσο, καί πιό πολύ, γιά τά ταξίδια πού έκανα σέ όλα αυτά τά χρόνια. Καί μέσα στή Γερμανία, αλλά καί στή Γαλλία κα'ι στό Βέλγιο καί στην Ολλανδία, όσο κα'ι στην 'Ιταλία καί στην Αυστρία καί στην Ουγγαρία. Κι όπως, έτσι, έμαθα πολλά, ΐσως ή σίγουρα, πιό πολλά άπό όσα μοϋ μάθαινε τό Πολυτεχνείο. Πού, κι αυτό, δέ μέ άφησε, πρέπει νά πω, απαίδευτο..., όμως τά ταξίδια μοϋ ανοίξανε ακόμα πιό πολύ τό μυαλό καί μέ μπάσανε πιό ανόθευτα στον κόσμο της «τέχνης» πού σπούδαζα. Έτσι, δηλαδή, όπως γνώρισα άπό κοντά, ζωντανά, τόσα καί τόσα «πράγματα», παλιά καί πολύ πιό παλιά, όσο καί, ταυτόχρονα, πολλά άπό τά πιό σύγχρονα κα'ι πιό «μοντέρνα», σ' εκείνους τους καιρούς. Κι όταν, λοιπόν, μέ αυτά τά ταξίδια, κατάλαβα πώς όσα κι αν έχει νά πάρει κανείς άπό έναν καλό, ή καί έναν κακό, δάσκαλο, ή πιό καλή σπουδή κερδίζεται άπό τό όσα δέχεται κα'ι βρίσκει ένας σπουδαστής, μέσα άπό μιαν αύτοδιδαχή, δηλαδή έξω άπό τά σχολεία, στον κόσμο της πιό ζωντανής πραγματικότητας. Κι όπως, ακόμα (-γιά νά τό πω κι αυτό) σχεδίαζα αρκετά, στά ταξίδια, όπου κι αν βρισκόμουνα, όπου κι αν «χάζευα», μπροστά σέ κάποιο όμορφο τοπίο, μπροστά σέ κάποιο χτίσμα, μπροστά σέ κάποιο δέντρο ή σέ κάποιανε πέτρα, πού, όλα αυτά, τραβάγανε 'ιδιαίτερα τήν προσοχή μου κα'ι τό βλέμμα μου. Κα'ι γιά νά συνειδητοποιήσω, έτσι, πώς ό,τι σχεδιάζει κανείς δέν τό ξεχνάει ποτές. Ένώ όταν φωτογραφίζει μονάχα (-γιατί έκεΐ πού σχεδίαζα, φωτογράφιζα κιόλας), ή μνήμη αποτυπώνεται πιό πολύ μέσα στή φωτογραφική μηχανή, δηλαδή στό «αρνητικό» πού κλείνει αυτή μέσα της, στό φίλμ.

Κα'ι τό καλοκαίρι τοϋ 1936, γύρισα πίσω στην 'Ελλάδα, όπου διορίστικα στην Πολεοδομική Υπηρεσία της τότε «Διοικήσεως Πρωτευούσης». Γιά νά διακόψω όμως τήν εργασία μου, σ' αυτήν τήν Υπηρεσία, τό 1937, επειδή έπρεπε νά κάνω τή θητεία μου στό Στρατό. Κι όπως, άφοϋ απολύθηκα άπό τό Στρατό, ξαναγύρισα στή «Διοίκηση Πρωτευούσης», τό Μάρτιο τοϋ 1939, όπου έμεινα μέχρις ότου ήρθε ό πόλεμος, πού τόνε πέρασα στην 'Αλβανία, σάν Έφεδρος 'Αξιωματικός τού Μηχανικού. Καί πού όταν τελείωσε ό πόλεμος καί βρέθηκα πάλι στην Αθήνα, «μπήκα» στό Υπουργείο Δημοσίων Έργων, στά 1942, όπου αφού «υπηρέτησα», σέ διάφορες Υπηρεσίες του, έφυγα τό 1953. Γιατί είχα αρχίσει, στό μεταξύ, νά έχω κάποιες ιδιωτικές δουλειές (-τό 1938 κιόλας είχα χτίσει τό πρώτο μου σπίτι, σέ ένα κτήμα έξω άπό τήν Ελευσίνα) καί

I was born in Athens in 1913. After my high school studies at the Varvakion Technical Gymnasium I left for Munich, Germany, where I studied at the School of Architecture at the Polytechnic from 1931 to 1936. Unforgettable years, not so much for what the school had to offer, but much more for the travels I undertook during that period within Germany, but also in France, Belgium, Holland, Italy, Austria and Hungary; travels that surely taught me much more than what I was learning in the Polytechnic — though the latter did not leave me completely uneducated. Nevertheless, it was traveling that really opened my eyes and made me enter the world of the "art" I was studying with an unadulterated mind. It was through these travels that I came into close, living contact with so many old and even ancient things alongside contemporary and so called modern ones. As a result I understood that regardless of how much one can gain from a good or bad teacher, a better education is achieved by what a student discovers and masters on his own, through a process of self-teaching, beyond the confines of schools, in the realm of a living reality.
Wherever I happened to be, whenever I sat quietly and watched, I would sketch; a beautiful landscape, a tree or a rock, all drew my attention and my gaze. This made me realize that what one draws, one never forgets; whereas when one takes pictures (what I sketched I also photographed) memory is imprinted much more upon the negative inside the camera than on one's mind.

In the summer of 1936 I returned to Greece and was appointed to the City Planning Department of Athens. In 1937 this job was interrupted because I had to do my military service. With my discharge from the army I resumed work with the City Planning Department in March of 1939 and remained there until war broke out. I was then sent to Albania as a reserve officer in the Corps of Engineers. When the war was over, I returned to Athens and entered, in 1942, the Ministry of Public Works. I "served" in various of its departments for eleven years until I left in 1953.1 had not found it pleasurable working for the Government, not being interested in having a career there, since all I wanted to do was to build. In the meantime, I started getting some private commissions. As early as 1938, my first construction, a private residence, was completed on a plot of land outside Eleusis. Though I had participated in several competitions, I seldom did well; then, one day I won a prize in a competition for low-income housing. This resulted in an offer for a position in the Low-Income Housing Department (OEK) as supervisor in the newly organized section of design of the Technical Division. Beginning in March of 1955 and fortwo years after that, I worked in this Department designing

γιατί δέν εύρισκα καμιάν ευχαρίστηση στό «Δημόσιο», οπού δέν έβλεπα σέ τί θά μέ ωφελούσε νά κάνω έκεΐ «καρριέρα», μιά καί μέ ενδιέφερε νά χτίζω. Κι όπως κάτι έκανα σιγά σιγά, γιά νά παίρνω μέρος καί σέ αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς, όπου όμως πολύ σπάνια κέρδιζα κάποιο βραβείο. "Ωσπου, μοϋ «έπεσε» ένα βραβείο, σέ έναν διαγωνισμό γιά εργατικές κατοικίες. Και τότε είναι πού μοϋ προτάθηκε νά πάω στον «Οργανισμό Εργατικής Κατοικίας» (ΟΕΚ), σάν προϊστάμενος στό Τμήμα γιά τίς Μελέτες, στην Τεχνική Υπηρεσία, πού είχε, μόλις, οργανώσει αυτός ό Οργανισμός. Κι όπως πήγα, λοιπόν, στον ΟΕΚ, τό Μάρτιο τοϋ 1955, όπου στά δυό χρόνια τής έκεΐ «θητείας» μου, έχτισα καί ό 'ίδιος μερικά «Συγκροτήματα», όπως τά λέγαμε, γιά Εργατικές Κατοικίες, στην Αθήνα, στον Πειραιά, στή Θεσσαλονίκη, στίς Σέρρες, στον Πύργο, στό Ηράκλειο τής Κρήτης. Μά κάθισα, όπως τό είπα κιόλας, στον ΟΕΚ, μόνο δυό χρόνια, γιατί ένώ στην αρχή πήγαιναν όλα καλά, άπό κάποια στιγμή καί ύστερα (-κι αφού άρχισαν νά χτίζονται όσα είχα μελετήσει), τό Διοικητικό Συμβούλιο τού Οργανισμού άλλαξε στάση απέναντι μου. Γιά νά μήν τοΰ «αρέσουνε», δηλαδή, αυτά πού έχτιζα κι όπως σέ κάποια Συνεδρίαση, στό Διοικητικό Συμβούλιο, ό Πρόεδρος του, πού μέ έβλεπε νά επιμένω στίς απόψεις μου γιά μιά καινούργια μελέτη, ... δέν κρατήθηκε καί χτύπησε τό χέρι του απάνω στό τραπέζι, γιά νά μοϋ φωνάξει, δυνατά: «"Ετσι τό θέλουμε έμεΐς». Κι οπότε βρήκα κι εγώ... τήν ευκαιρία νά «πετάξω» τόν εαυτό μου άπό τό παράθυρο τοϋ Οργανισμού, γιά νά παραιτηθώ, δηλαδή, τό Μάρτιο τού 1957.

Καί πού αυτό τό «έτσι τό θέλουμε έμεΐς» τό ξανάκουσα συχνά (-καί σέ ποικίλες «αποχρώσεις») καί στίς ιδιωτικές μου δουλειές..., όμως αυτό είναι πού μέ πεισμάτωνε ακόμα πιό πολύ, γιά νά μήν τό βάζω κάτω... καί γιά νά κρατιέμαι ακόμα πιό σφιχτά στά όσα πίστευα γιά τή δουλειά μου και γιά τήν επαγγελματική μου «σταδιοδρομία». Κι όπως ήξερα, άπό μιαν άλλη πλευρά καί νά περιμένω καί όχι μονάχα νά επιμένω, μέ απανωτά «όχι». Καί γιά νά μοϋ παρουσιαστεί, έκεΐ πού δέν τό περίμενα, μιά καινούργια δυνατότητα «εργασίας» καί γιά νά διοριστώ στον «Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού» (ΕΟΤ), στην Τεχνική του Υπηρεσία, καί πάλι (-όπως στον ΟΕΚ) σάν προϊστάμενος στό Τμήμα γιά τίς Μελέτες. Καί πού αυτό έγινε τόν Ιούλιο τού 1957. Κι όπου, έδώ τώρα, στον ΕΟΤ, στάθηκα πολύ πιό τυχερός. "Οχι μονάχα γιατί μοϋ δόθηκε ή ευκαιρία νά οργανώσω μιά σχετικά καλή Υπηρεσία γιά Μελέτες (-είμαστε όλοι οί αρχιτέκτονες καί οί σχεδιαστές, σ' αυτήν τήν Υπηρεσία, μιά πολύ καλή «συντροφιά» και δουλεύαμε όλοι μέτό'ίδιο «πάθος»...), όσο καί γιατί μπόρεσα νά χτίσω καί ό 'ίδιος μιά σειρά άπό Ξενοδοχεία καί Μοτέλ: -στην Επίδαυρο, στην "Ανδρο, στή Λάρισα, στην Ηγουμενίτσα, στον Πόρο, στην Καλαμπάκα, στην Ολυμπία, στό Παλιούρι τής Χαλκιδικής, στό Ηράκλειο τής Κρήτης, στή Μύκονο. Καί, όλα αυτά, γιατί κάθισα στον ΕΟΤ, ολόκληρα δέκα χρόνια. Δηλαδή μέχρι τόν Ιούλιο τοΰ 1967, όταν παραιτήθηκα άπό τήν Υπηρεσία, έτσι όπως μού φάνηκε

several complexes as we called them, for low-income housing in Athens, Piraeus, Thessaloniki, Serres, Pyrgos and Heraklion in Crete. As I have already mentioned, I remained in the Department only two years because, while in the beginning everything ran smoothly, after a while (after construction of my designs had already started) the Board's attitude towards me changed; they did not like what I was building. Then one day, during a meeting when I insisted on my views for a new design, the President got carried away, and pounding his fist on the table, shouted at me: "That's the way we want it". It was then that I took the opportunity to "throw" myself out of the window of the Department, in other words, to resign in March of 1957.

"That's the way we want it" was an attitude I encountered again and again in my private commissions with a great many variations. But this only made me more obstinate. I would not give in. Instead, I held on ever more firmly to my convictions about my work and my understanding of what my professional career ought to be. On the other hand, I also knew how to be patient and wait, not just say no again and again. Quite unexpectedly, a new opportunity for work appeared when I was appointed to the Technical Department of the Greek Tourist Organization (EOT), once more as supervisor in the Design Section. This was in July of 1957. Here, at the EOT, I was much luckier. Not only because I was given the chance to organize a relatively good Design Section —all of us in this Section, architects and draftsmen, had a very good rapport and worked with the same enthusiasm— but also because I was able to design and build a sequence of hotels and motels: in Epidaurus, Andros, Larissa, Igoumenitsa, Mykonos, Poros, Kalambaka, Olympia, Paliouri in Chalkidiki and Heraklion in Crete. All this was possible because I remained at the EOT for ten whole years, until July, 1967, when I resigned from the Organization, as this seemed to me the thing to do after the coup d'etat of April 21st, 1967.

So I found myself out of work. But I was lucky: it seemed that my star had not set yet, since it was around that time that I was invited to teach at the Polytechnic of Zurich (ETH Zurich) as a studio critic. I went to Zurich in October, 1967, and stayed there as a guest professor until August, 1970, at which time I returned to Athens. We had not gotten rid of the colonels yet, so except for a few private commissions, I was jobless until the country was "freed". Then in accordance with some law about those who had been harrassed by the junta, I was reappointed to the EOT on March 20, 1975, and named "Special Advisor on matters concerning architecture and the protection of the environment". Alongside these somehow vague and unspecified duties of mine, I was commissioned to organize an agency forTraditional Settlements. The administration thought at the time that the EOT could contribute towards the "preservation of the architectural heritage" of our country. Thus, ! or-

πώς έπρεπε νά κάνω, μετά άπό τό πραξικόπημα της 21ης Άπριλίου τοϋ 1967.

Καίγιά νά βρεθώ, τότε, χωρίς δουλειά, αν δε μέ βοήθαγε ή καλή μου τύχη,... ή τό άστρο μου, πού δέν έλεγε νά δύσει. Γιατί, τότε είναι πού μέ καλέσανε νά διδάξω στό Πολυτεχνείο της Ζυρίχης, στό μάθημα γιά τίς Άρχιτεκτονικές Συνθέσεις. Κα'ιόπου πήγα, στή Ζυρίχη, τόν Όκτώβριο τοΰ 1967 καί όπου έμεινα σάν «προσκαλεσμένος καθηγητής», μέχρι τόν Αύγουστο τοϋ 1970, οπότε γύρισα πάλι στην Άθήνα. Κι όπου δέν ε'ίχαμε «ξεμπερδέψει», ακόμα, μέ τους «συνταγματάρχες» της δικτατορίας. Κι οπότε βρέθηκα σχεδόν χωρίς καμιάν απασχόληση, στή δουλειά μου (-κάτι λίγα χτίσματα, μού τύχανε σέ ιδιωτικές αναθέσεις), ώσπου «ελευθερώθηκε» ό τόπος. Καί τότε είναι πού, σύμφωνα μέ κάποιο νόμο, γιά όσους είχε «ταλαιπωρήσει» ή δικτατορία, μέ «έπαναφέρανε» στον ΕΟΤ, στίς 20. 3. 1975 καί μέ «τοποθετήσανε» σάν «Ειδικό Σύμβουλο γιά θέματα αρχιτεκτονικής καί προστασίας περιβάλλοντος». Καί όπου μαζί μέ αυτά τά κάπως αόριστα κα'ι απροσδιόριστα «καθήκοντα» μου, μού ανατέθηκε νά «οργανώσω» μιαν Ύπηρεσία γιά τους Παραδοσιακούς Οικισμούς κι όπως, εκείνη τή στιγμή, είχε νομίσει, ή Διοίκηση τοΰ ΕΟΤ, πώς θά μπορούσε νά συμβάλλει κα'ι ό ΕΟΤ στή «διατήρηση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς», στον τόπο μας. Καί πού τήν «έφτιαξα», αυτήν τήν «Υπηρεσία» (-κι όπως είχα πιστέψει, τότε, πώς καί ό ΕΟΤ θά μπορούσε νά κάνει κάτι, σ' αυτό τό θέμα,... πού δέν πίστεψα όμως ποτέ πώς ήτανε καί τής αρμοδιότητας του...), ώσπου ήρθε ή στιγμή γιά νά «στραβώσουνε» κι έδώ τά «πράγματα» (-κάτι τό ανάλογο μέ εκείνο πού είχα «ζήσει», παλιότερα, στον ΟΕΚ, μέ τίς Εργατικές Κατοικίες) καίγιά νά αναγκαστώ νά παραιτηθώ «άπό τήν οποιανδήποτε απασχόληση μου μέ τους Παραδοσιακούς οικισμούς», στίς 29.1.1977. Κα'ι γιά νά παραμείνω, έτσι, στον ΕΟΤ, μονάχα μέ τήν ιδιότητα τοΰ «Ειδικού Σύμβουλου», ... καί χωρίς νά κάνω, σχεδόν, τίποτα (-μιά μελέτη μου γιά έναν Ξενώνα στή Δήλο, βρέθηκε, ξαφνικά, πώς δέν έπρεπε νά κατασκευαστεί...), μέχρι τό Δεκέμβριο τού 1978, οπότε «αποχώρησα» άπό τόν ΕΟΤ, «λόγω ορίου ηλικίας». Καί γιά νά συνεχίσω νά δουλεύω σάν ελεύθερος πιά μόνο «οδοιπόρος» καί γιά νά χτίζω κάποιο σπίτι, πότε έδώ, πότε έκεϊ. Μά καί γιά νά μπορώ, τώρα, νά «τρέχω» πιό απερίσπαστος, πιό ανεμπόδιστος (-καί πουθενά πιά «υπάλληλος», όπου είχα καταφέρει νά κερδίσω τόν χαρακτηρισμό τού «δύστροπου», πού λέει όλο όχι...) σέ καινούργια ταξίδια (-πιό κοντινά, πιό μακρινά) κα'ι γιά νά σπουδάζω, εξακολουθητικά καί ασταμάτητα, τόν ελληνικό τόπο, μά κα'ι τά όσα είχα πλάσει μέσα μου, μέ τά χρόνια, καί πού αισθανόμουνα πώς έπρεπε νά τά κρατάω ζωντανά καί κάτω άπό μιαν αδιάκοπη αυτοκριτική. "Όπως τό έκανα, άλλωστε, αυτό πάντοτε, δηλαδή κα'ι άπό εκείνο τό καλοκαίρι τού 1936, πού είχα γυρίσει άπό τήν «Ευρώπη» στην 'Ελλάδα, αφού είχα «ξεμπερδέψει» μέ τίς σπουδές μου. Κι όπως είχα καταλάβει, τότε, πώς έδώ, στον ελληνικό τόπο κα'ι χώρο, συμβαίνει κάτι άλλο.

ganized this agency, although I never believed that it should come underthe EOT's competence; still I hoped that the EOT might be able to do something useful about this matter. But, here too, came the time for things to go wrong (something similar to what I had experienced in the Low-Income Housing Department), and I was forced to withdraw from "any further involvement with the Traditional Settlements" as of January 29th, 1977.1 thus remained at the EOT only as "Special Advisor on ..." doing next to nothing, after it was suddenly decided that a hostel I had designed for Delos should not be built. In December, 1978, I departed from EOT having reached retirement age. I continued working as a free-lancer, building a house here and there. Working for the government, I had managed to acquire the reputation of a wayward person who always brought up objections. Now, no longer an "employee", I was able to move around undistracted and unhindered.

I set out on new journeys, long and short, studying the Greek land continuously, and at the same time rediscovering the world I had created within me over the years; this, I felt, should be kept vibrant and under constant self-criticism. I had been doing that ever since that summer of 1936, when having completed my studies in Europe, I came home to Greece. I had understood, then, that something special was happening in this land; something which did not exist in the country to which I had gone to learn a foreign "language". A "language" that, of course, caused me no harm whatsoever, since as Goethe has said: "Whoever has learned foreign languages has a better knowledge of his own." Equipped with this foreign "language", under the luminous sky of my own "language", in 1936 I commenced some new studies. I understood, fairly soon, I should note, how truly necessary and indispensable it is for everyone to belong to a specific geographical and historical place, if he wants to create something which will live and last. That is to say, one should seek one's native roots and truths if one has decided to live and work in the land that gave one birth; a land that suits one so well that one would not want and would not be able to exist anywhere else. Having undertaken to "know myself" and "learn to be what I am", I discovered what was necessary to my work. I discovered —or maybe it was revealed to me— the simplest, the most beautiful, the most spiritual landscape in the world: the landscape of Greece. Moreover, in my agonizing search for a true, contemporary architecture I also discovered anonymous architecture — an architecture whose existence no one had mentioned to me in the course of my studies in Europe. I want to say how much I understood Greek anonymous architecture, how much I loved it and felt it to be part of me. Consequently, I did not content myself with its external charms or with its outer "skin", however seductive; instead, I tried to conquer it in depth and comprehend its soul, and understand the generating force that justifies its existence. Thus I searched (and I keep on searching) for what Solomos called "the true essence". This made me realize that any quest for a new movement, whether "avant-garde", "revolutionary", or"reforming", is

Δηλαδή, κάτι πού δέν συνέβαινε έκεϊ όπου είχα πάει, γιά νάμάθω... μιά ξένη γλώσσα. Καίπού δέ μέ έβλαψε, βέβαια, αυτή, καθόλου, γιατί, όπως έλεγε κα'ι ό Γκαίτε, «όποιος ξέρει ξένες γλώσσες, γνωρίζει πιό καλά τή δική του γλώσσα». Καί, γιά νά θέλω νά πώ, λοιπόν, πώς μέ εφόδιο καί τήν «ξένη γλώσσα», άρχισα, έδώ, κάτω άπό τόν τόσο φωτεινό ουρανό... της δικής μου «γλώσσας», κάποιες άλλες σπουδές (-άπό τό 1936, όπως τό προσημείωσα) καί γιά νά καταλάβω (-κάπως γρήγορα, πρέπει νά σημειώσω), πόσο είναι αληθινά αναγκαίο καί απαραίτητο νά ανήκει, ό καθένας, σέ έναν συγκεκριμένο γεωγραφικό καί 'ιστορικό χώρο, αν θέλει νά κάνει κάτι πού νά έχει καί ζωή καί διάρκεια. Κι όπως, τότε, οφείλει νά ψάξει, ό καθένας, γιά τίς πιό δικές του ρίζες καί αλήθειες κι άφοϋ θά έχει αποφασίσει, νά ζήσει κα'ι νά δουλέψει στον τόπο πού τόνε γέννησε κα'ι πού τοϋ «πηγαίνει», άπό τήν μιαν άκρη ως τήν άλλη καί τόσο πού νά μή θέλει, οϋτε καί νά μπορεί, νά υπάρξει άλλου. Κι όπως, λοιπόν, πήρα τήν απόφαση, νά γίνω αυτός πού θά ήθελα νά είμαι, σά νά «ανακάλυψα» κι έκεΤνο πού μοϋ χρειάζονταν, γιά νά μπορώ νά κάνω τή δουλειά μου, όπως πίστεψα πώς μοϋ ταίριαζε. Κι όπως, μέ άλλα λόγια, «ανακάλυψα» (-ή μοϋ αποκαλύφτηκε) τό πιό όμορφο, τό πιό λιτό, τό πιό πνευματικό τοπίο, στον κόσμο: -τό ελληνικό, όπως κα'ι πάλι «ανακάλυψα», κα'ι μέσα άπό τήν «αγωνία» μου γιά μιαν αληθινή σύγχρονη αρχιτεκτονική, κα'ι τήν «ανώνυμη» αρχιτεκτονική, πού κανένας, όσο σπούδαζα στην «Ευρώπη», δέ μοϋ είχε αναφέρει τίποτα γιά τήν ϋπαρξή της. Κα'ι, θέλω νά πώ, καί τήν ελληνική «ανώνυμη» αρχιτεκτονική, πού πόσο δέν τήνε κατάλαβα, πόσο δέν τήν αγάπησα, πόσο δέν τήν αισθάνθηκα σάν κάτι τό πολύ δικό μου. Κι όταν, μάλιστα, δέν αρκέστηκα στίς εξωτερικές της μόνο χάρες, στην «επιδερμίδα» της, πού μοϋ προβάλλονταν καί τόσο σαγηνευτική, αλλά πού προσπάθησα νά τήνε κατακτήσω σέ βάθος, στην ψυχή της καί στή γεννήτρια δύναμη πού δικαιώνει τήν ϋπαρξή της κα'ι ολόκληρο τόν κόσμο της. Καί γιά νά πώ, λοιπόν, πώς έψαξα (-κι αν δέν ψάχνω ακόμα...) «γιά τήν άληθινήν ουσία», πού λέει κα'ι ό Σολωμός, κα'ι γιά νά καταλάβω, έτσι, πόσο είναι μάταιες καί επικίνδυνα φθοροποιές ο'ι οποιεσδήποτε «αναζητήσεις» γιά «πρωτοποριακά», ή «επαναστατικά», ή «ανανεωτικά» (-τάχατες) σχήματα καί «κινήματα», όταν αυτές, οι «αναζητήσεις», δέν πατάνε γερά σέ κάποια συγκεκριμένα χώματα καί δέν έχουνε ρίζες καί μέσα στά έσώτατα τής ανθρώπινης ψυχής. Κα'ι γιά νά μήν έχει κανένα νόημα, νά χαρακτηρίζεται μιά αρχιτεκτονική σάν «νέα», ή σάν «μοντέρνα», ή κα'ι σάν «μεταμοντέρνα» (-τό πιό σάπιο φρούτο τής εποχής, πού μερικοί.τό ...άπολαβαίνουνε, σά νά θέλουνε νά διαλύσουνε καί νά έκπορνέψουνε τά πάντα...), όταν τό σημαντικό, τό σπουδαίο, τό αναγκαίο είναι νά βγαίνει μιά αρχιτεκτονική αληθινή. Και πού αυτό φτάνει κα'ι άρκεϊ, γιά νά μή χρειάζεται τίποτα άλλο.

Μά, νά εξηγήσω, τώρα, καίτουτο:-πώς τήν «ανακάλυψη» τής «ανώνυμης» αρχιτεκτονικής, τήν έκανα επειδή προσπαθούσα νά σταθώ τίμιος κα'ι καθαρός στή δουλειά μου.

vain and dangerously depleting as long as it takes place outside a specific land and has no roots in the depths of human soul. It makes no sense to name an architecture "new" or "modern" or even "post-modern" (the latter being the most rotten fruit of our age relished by some people who seem to want to disconnect and prostitute everything) when the important and pressing task is to create a true architecture. And that is enough and nothing else is necessary.

I ought to explain the following now. I made the discovery of anonymous architecture because I wanted to be honest in my own work. I was not looking for entertainment, something to make my life more pleasant; nor did I seek a model or recipe for imitation to make my work easier but also turn it into a pointless and brainless process. I grasped and discovered this anonymous architecture at the same time that I was constructing what I wanted to do myself; not before, but in the process of building, in order to solve contemporary problems. I want to emphasize that in anonymous architecture—Greek as well as international—I struggled to find that which I wanted to create today, myself. This was: simplicity in layout, honesty and discipline in construction, and a quality that would attune a building to the spirit and the sculptural character of the Greek landscape and its people. I found all these qualities because perhaps it could only have happened in this particular way. Let us look at it from a more general angle. We search aroung in the present and in the past, trying to find our own thoughts and dreams beyond and outside ourselves. When we find what we are seeking for, we take it and embrace it, using it to justify our own actions at the time. This gives us the much needed proof that nothing is unprecedented, since nothing comes of nothing. Which means that what we do today in our own way has been done before in some other way. It also means that perfection, if such a thing exists, has preexisted. This is something that Rilke also glimpsed when he says in a poem: "Even though the world keeps changing —as quickly as cloud-shapes— all things perfected fall-home to the age-old." That's the way things are; that's the way it is with true contemporary architecture. Beyond the incidental symptoms of an era, true architecture registers in its whole being certain basic and eternal values and truths that are often common to many countries. Therefore, the more genuine an architecture is for one country, the more true and relevant it becomes to other countries. This gives it an international identity and existence and value, to the extent, that is, that people everywhere on earth have the same needs, the same bonds, the same loves, the same dreams. One and the same humanity.

What I mean to assert now, is that it is quite possible for architecture to be the phenomenon which brings out the inner world of every human being. Architecture has a hu-

Καί οχι γιά νά έχω μιά διασκέδαση, πού θά έκανε πιό ευχάριστη τή ζήση μου, ή καί γιά νά έχω βρεί κάποιο πρότυπο (-είδος συνταγής) πού θά τό ξεσήκωνα, γιά νά τά έχω, έτσι, όλα πιό εύκολα (-αλλά κα'ιπιό αδικαιολόγητα κα'ι πιό... άμυαλα) στην άσκηση τής δουλειάς μου. Κι οπότε, λοιπόν, τήν «έπιασα», ή τήνε «βρήκα», αυτήν τήν «ανώνυμη» αρχιτεκτονική, τήν'ίδια στιγμή πού έχτιζα κιόλας... τό δικό μου. Και οχι πιό πρίν, δηλαδή χωρίς νά χτίζω, γιά νά λύσω σύγχρονα προβλήματα. Κα'ι πού αυτό θέλω νά τό τονίσω, γιά νά πω, πώς στην «ανώνυμη» αρχιτεκτονική (-τήν ελληνική, αλλά καί του οποιουδήποτε άλλου τόπου) πάσχιζα νά βρω αυτό πού ήθελα νάκάνω, σήμερα, ό'ίδιος: -μιά λιτότητα στή διάταξη, μιά κατασκευαστική ειλικρίνεια καί πειθαρχία καί τήν ποιότητα πού θά έδενε ένα χτίσμα, με τό πνεύμα καί μέ τήν πλαστικότητα τοϋ ελληνικού τοπίου, όσο κα'ι μέ τήν άλληνε «πλαστικότητα» πού διαθέτει ό άνθρωπος, πού γεννιέται κα'ι ζει κα'ι ενεργεί, στον 'ίδιονε τοπιακό χώρο. Καί όπου τά βρήκα, όλα αυτά, γιατί... δέ μπορούσε, 'ίσως, παρά νά είναι έτσι. "Οταν, δηλαδή, (-καί γιά νά γενικέψω τά «πράγματα») κοιτάζουμε γύρω μας (-στίς πιό σύγχρονες, ή στις πιό παλιές «καταστάσεις») γιατί επιδιώκουμε νά βρούμε καί έξω μας, τίς δικές μας (-πιό σύγχρονες) σκέψεις κα'ι τά δικά μας (-τά πιό τωρινά) όνειρα. Κα'ι πού όταν τά βρούμε όλα αυτά, τά πιάνουμε καί τά αγκαλιάζουμε, γιά νά δικαιώσουμε, έτσι, τή δική μας (-σύγχρονη καί τωρινή) δράση. Καί γιά νά έχουμε τήν απόδειξη (-πού πόσο δέ χρειάζεται...) πώς τίποτα δέν είναι πρωτοφανέρωτο, αφού τίποτα δέ γίνεται άπό τό τίποτα. Καί πού αυτό θέλει νάπεί πώς ό,τι κάνουμε εμείς σήμερα, μέ έναν δικό μας τρόπο, αυτό έχει ξαναγίνει, πρωτινά, μέ κάποιον άλλονε τρόπο. Κα'ι πώς, ακόμα, μιά σημερινή τελειότητα καί όσο μπορεί αυτή νά υπάρξει, έχει κιόλας προϋπάρξει. Καί πού αυτό τό είχε, άλλωστε, «δεί» κα'ι ό ποιητής, ο Ρ'ίλκε, γιά νά λέει, σέ ένα ποίημα του: «'Ας μεταμορφώνεται καί ο κόσμος γρήγορα, όπωςτά σύννεφα στον ουρανό, ό,τι είναι τέλειο είναι μιά επιστροφή στό πολύ παλιό». Καί πού έτσι είναι κα'ι γίνεται. Καί πού έτσι, λοιπόν, γίνεται κα'ι μιά σύγχρονη αρχιτεκτονική αληθινή: -όταν, έξω άπό τά περιστασιακά συμπτώματα μιας εποχής, καταγράφει, σέ όλο τό ΕΙΝΑΙ της καί κάποιες βασικές, αιώνιες αξίες κα'ι αλήθειες. Καί πού, αυτές οι βασικές, αιώνιες αλήθειες, είναι συχνά κα'ι κοινές γιά πολλούς τόπους. 'Οπότε, όσο πιό αληθινή, ή αρχιτεκτονική, γιά τόν κάθε τόπο, τόσο κα'ι πάλι πιό αληθινή, αν οχι κα'ι κοινή, γιά τους πολλούς τόπους. Μέ μιαν οικουμενική, λοιπόν , ταυτότητα κα'ι οντότητα καί αξία κα'ι όσο μπορεί, δηλαδή, νά έχουνε ο'ι άνθρωποι, σέ όλους τους τόπους τής γής, τ'ις 'Ίδιες ανάγκες, τις 'ίδιες δεσμεύσεις, τ'ις 'ίδιες αγάπες, τά 'ίδια όνειρα, τήν μία καί ομοούσια ανθρωπιά.

Κα'ι γιά νά θέλω, βέβαια, νάπώ, τώρα, πόσο μπορεί νά είναι ή αρχιτεκτονική, τό «φαινόμενο» πού εξωτερικεύει τά όσα έχει ό κάθε άνθρωπος μέσα του. Καί γιά νά έχει, ακόμα, ή αρχιτεκτονική, τήν ανθρώπινη ματιά της κα'ι γιά νά προβάλλει τό κορμί της, άλλοτε πιό στητό, άλλοτε πιό λυγερό, όπως υπάρχει καί στέκει ό ένας ή ο άλλος άνθρω-

man eye, a human body that either stands erect or undulates, just like human beings assume different postures in different places and different times. One is then able to distinguish bad people from good people because of their architecture. In other words, a bad or good architecture reflects whether a person is good or bad; how profound one is, how warm-hearted, how real or false is his life. Only he who knows how to live according to his times is able to build an architecture true to both his age and his country. But I think I am repeating myself and have gone astray from the order I had meant to follow in this autobiographical note; let me go back to what I was saying about feeling much freer after I left the EOT in 1978.1 should not forget to mention that in 1978 something happened that moved me very much and filled me with joy. In April of that year the Polytechnic School of the University of Thessaloniki awarded me an honorary doctorate. 1980 was not that bad either. Towards the end of the year, suddenly and quite unexpectedly, a publisher came to me and offered to publish this book on my work. It was another honor I felt, especially since this publisher was going to let me organize this book all by myself, designing and constructing it just as I would my own house. The composition of the book —its phographs, drawings and text— was for me to determine. Moreover, it was up to me to decide on the layout and cover of the book. I was also going to oversee the printing and binding, just as in a construction. All this, of course, was agreed upon after we —client-publisher and architect— had first decided on the size and shape of the book, the number of pages, the quality of the paper to be used and everything else that seemed pertinent in making this publication worthwhile. I consider this book to be another architectural work, marked by my signature. If there are certain flaws in it —which must inevitably be the case, even though I am talking of my own work, and even though it is true that I know it better than anyone else— the responsibility lies solely with me.

To conclude, I will mention some of my other "constructions": the exhibitions I have put together, the lectures I have delivered, the books and other publications I have circulated and several articles of mine that have been published in newspapers, magazines and books.

πος, στό ένα ή άλλο τοπίο καί στην μιαν ή άλλην εποχή. Καί γιά νά ξεχωρίζει κανείς, τότε, τόν καλό ή τόν κακό άνθρωπο, άπό τήν αρχιτεκτονική του (-πού θά είναι καλή ή κακή), καί γιά νά συμβαίνει, λοιπόν, τοϋτο:-άπό τήν καλή ή κακή αρχιτεκτονική, νά γίνεται φανερό, πόσο καλός, ή πόσο κακός είναι ένας άνθρωπος, πόσο έχει καί μυαλό καί καρδιά, πόσο ξέρει νά ζει αληθινά καί όχι ψεύτικα. Καί γιατί, λοιπόν, θέλω νά πω, πώς μονάχα όποιος (-άνθρωπος) ξέρει νά ζεΐ αληθινά μέ τόν καιρό του, αυτός είναι πού ξέρει νά χτίζει καί τήν αρχιτεκτονική του, τήν αληθινή, στον δικό του κόσμο κα'ι τόπο. Στόν κάθε κόσμο, στον κάθε τόπο,... -όμως, σά νά λέω όλο τά 'ίδια καί τά 'ίδια, σά νά ξεστράτησα άπό τή σειρά πού είχα βάλει, σ' αυτό τό αυτοβιογραφικό σημείωμα κι οπότε, ας γυρίσω εκεί πού είχα σταθεί, όταν έγραφα πώς άρχισα νά α'ισθάνουμαι πιό ελεύθερος, άφοϋ έφυγα άπό τόν ΕΟΤ, στά 1978. Καί γιά νά μήν παραλείψω, λοιπόν, νά σημειώσω, πώς ή χρονιά τοϋ 1978, μοϋ χάρισε κα'ι μιά μεγάλη συγκίνηση κα'ι χαρά, όταν τόν 'Απρίλιο τοϋ 1978, ή Πολυτεχνική Σχολή, στό Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης, «έδοξε» νά μέ «αναγορεύσει» σέ «διδάκτορα» της, «τιμής ένεκεν». Καίγιάνάπώ, ακόμα, πώς και τό 1980 δέν έκλεισε άσχημα. Όταν, δηλαδή, έκεΐ προς τό τέλος τού 1980, παρουσιάστηκε, ξαφνικά καί αναπάντεχα, ό εκδότης πού μού πρότεινε νά βγάλει αυτό τό βιβλίο γιά τή δουλειά μου. Κα'ι πού δέχτηκα τήν προσφορά, χωρίς κανέναν ενδοιασμό (-νά ένα καινούργιο «τιμής ένεκεν», είπα μέσα μου) κι όταν, μάλιστα, αυτός ό εκδότης μέ άφηνε νά κάνω όλο τό βιβλίο μόνος μου: -γιά νάτό σχεδιάσω καί γιά νάτό κατασκευάσω, όπως θά έχτιζα ένα σπίτι, τό δικό μου. Κι όπως μοϋ δόθηκε ή δυνατότητα νά διαλέξω, ό'ίδιος, τό υλικό τοϋ βιβλίου, σέ φωτογραφίες καί σέ σχέδια καί σέ κείμενα (-αυτά πού γράφω, πάλι ό ίδιος), όσο κα'ι γιά νά φτιάξω, όπως θά τό ήθελα, τή σελιδοποίηση καί τό εξώφυλλο κα'ι γιά νά επιβλέψω, τελικά, όπως σέ μιαν οικοδομή, τήν εκτύπωση καίτή βιβλιοδεσία. Κα'ι όλα αυτά, άφοϋ, βέβαια, συμφωνήσαμε, άπό πιό πρίν, έργοδότης-έκδότης καί αρχιτέκτονας, γιά τό μέγεθος κα'ι γιά τό σχήμα τοϋ βιβλίου, γιά τό πόσες σελίδες θά έχει καί γιά τό χαρτί πού θά χρησιμοποιηθεί κα'ι γιά όλα τά καθέκαστα, ώστε νά ολοκληρωθεί τό βιβλίο όπως τοϋ πρέπει κα'ι πού ό 'ίδιος τό βλέπω σάν ένα καινούργιο αρχιτεκτονικό έργο, πού σφραγίζεται καί μέ τήν υπογραφή μου. Καί πού αν έχει κάποια ψεγάδια (-γιατί δέ γίνεται νά μήν έχει, όπως «μιλάω» ό "ίδιος γιά τή δουλειά μου κι ας ισχύει εκείνο τό «όσα ξέρει ό νοικοκύρης δέν ξέρει ό κόσμος όλος»...), τήν ευθύνη γι' αυτά, τήν έχω μονάχα εγώ κα'ι κανένας άλλος.

Κα'ι γιά νά τελειώνω, τώρα, θά σημειώσω κα'ι κάποιες άλλες «κατασκευές», πού περάσανε άπό τά χέρια μου: -τίς εκθέσεις πού έχω κάνει, τίς διαλέξεις πού έχω δώσει, τά βιβλία κα'ι άλλα έντυπα πού κυκλοφόρησα κα'ι τά διάφορα άρθρα πού έγραψα κα'ι πού δημοσιεύτηκαν σέ εφημερίδες, σέ περιοδικά καί σέ βιβλία:

ΕΚΘΕΣΕΙΣ:

1951
«"Εκθεση φωτογραφιών "Αρη Κωνσταντινίδη»
ΖΑΠΠΕΙΟ - 'Αθήνα

1957
«"Εκθεση φωτογραφιών "Αρη Κωνσταντινίδη*
ΥΠΕΡΩΚΕΑΝΕΙΟ «ΟΛΥΜΠΙΑ»

1957
Συμμετοχή στην "Εκθεση «ΕΛΛΑΔΑ, 11 "Ελληνες Φωτογράφοι»,
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΗΣ - Σικάγο

1966
«'Ελληνική ανώνυμη αρχιτεκτονική: παρουσίαση, φωτογραφίες,
σχέδια τοϋ αρχιτέκτονα "Αρη Κωνσταντινίδη»,
ΕΛΛΗΝΟΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ, ΑΙΘΟΥΣΑ ΚΕΝΝΕΝΤΥ - 'Αθήνα

1967
«Δυό "Ελληνες Φωτογράφοι: Χαρισιάδης - Κωνσταντινίδης»,
THE UNDERGROUND GALLERY - Νέα 'Υόρκη

1967- 1969
«Κτίρια τοϋ "Αρη Κωνσταντινίδη: 1938 - 1966»,
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΣΤΟΥΤΓΑΡΤΗΣ (Νοέμβριος 1967)
ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΖΥΡΙΧΗΣ (Δεκέμβριος 1967)
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΑ, Λονδίνο (Μάιος 1968)
ΔΟΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΕΝΝΗΣ (Ιούλιος 1968)
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΑΡΧΟΥΣ καί
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΟΠΕΓΧΑΓΗΣ (Ιανουάριος 1969)

1975
«"Αρης Κωνσταντινίδης - Σχέδια»,
ΑΙΘΟΥΣΑ ΔΕΣΜΟΣ - Αθήνα

1976
«"Αρης Κωνσταντινίδης - Φωτογραφίες»,
ΑΙΘΟΥΣΑ ΔΕΣΜΟΣ - Αθήνα

1989
«"Αρης Κωνσταντινίδης - 'Αναδρομική "Εκθεση»
ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ - 'Αθήνα

EXHIBITIONS:

1951
«Photographs of Aris Konstantinidis*
ZAPPION, Athens

1957
«Photographs of Aris Konstantinidis*
S/S «OLYMPIA»

1957
Participation in the Exhibition «GREECE, 11 Greek Photographers*
ART INSTITUTE, Chicago

1966
«Greek Anonymous Architecture: presentation, photographs,
drawings by the architect Aris Konstantinidis»
HELLENIC AMERICAN UNION, KENNEDY ROOM, Athens

1967
«Two Greek Photographers: Harissiadis - Konstantinidis»
THE UNDERGROUND GALLERY, New York City

1967 - 1969
«Buildings of Aris Konstantinidis: 1938 - 1966»
UNIVERSITY OF STUTTGART (November, 1967)
polytechnic of zurich (December, 1967)
AA SCHOOL OF ARCHITECTURE, London (May, 1968)
BAUZENTRUM, Vienna (July, 1968)
AARHUS SCHOOL OF ARCHITECTURE and
COPENHAGEN ACADEMY OF FINE ARTS (January, 1969)

1975
«Aris Konstantinidis - Drawings»
DESMOS GALLERY, Athens

1976
«Aris Konstantinidis - Photographs»
DESMOS GALLERY, Athens

1989
«Aris Konstantinidis - Retrospective Exhibition»
NATIONAL GALLERY - Athens

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ:	+ ++	ΜΕ ΠΡΟΒΟΛΗ ΑΠΟ ΕΓΧΡΩΜΕΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΕΣ ΔΙΑΛΟΓΙΚΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ		ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΑΘΗΝΩΝ, 15.2.1949
ARCHITEKTUR UND RATIONALISIERUNG		BAUZENTRUM, Wien, 10.2.1965
GRUNDSAETZLICHES UEBER DIE NEUE ARCHITEKTUR	+	MUSEUM DES 20. JAHRHUNDERTS Wien, 11.2.1965
» »	+	TECHNISCHE HOCHSCHULE Muenchen, 22.2.1965
»	+	BUND SCHWEIZER ARCHITEKTEN Zuerich, 1.3.1965
XENIA HOTELS	+	TECHNISCHE HOCHSCHULE Stuttgart, 18.2.1965
Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΣΗΜΕΡΑ	+ ++	ΑΡΙΣΤΟΤΈΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΉΜΙΟ Θεσσαλονίκη, 10.4.1965
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ	+	ΕΛΛΗΝΟΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ 'Αθήνα, 12.12.1966
ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΩΝΥΜΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ	+	ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ Γιάννενα, 15.1.1967
ARCHITEKTUR UND STAEDTEBAU	+ ++	TECHNISCHE HOCHSCHULE Karlsruhe, 24.5.1967
ANONYME ARCHITEKTUR IN GRIECHENLAND	+ ++	UNIVERSITAET Stuttgart, 7.11.1967
» »	+	ETH Zuerich, 5.12.1967
ELEMENTARE ARCHITEKTUR IN STRUKTUREN UND FARBEN	+ ++	AKADEMIETAGUNG "ARCHITEKTUR UND FARBE", SCHLOSS SOLITUDE Stuttgart, 24.5.1968
ANONYME ARCHITEKTUR IN FORM UND FARBE	+	BAUZENTRUM Wien, 20.6.1968
ARIS KONSTANTINIDIS TELLS ABOUT HIS OWN WORK	+	ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ "Ααρχους, 23.1.1969
»	+	ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ Κοπενχάγη, 24.1.1969
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΟ	+	ΣΎΛΛΟΓΟΣ «ΑΘΗΝΗ» 'Αθήνα, 1.4.1971

LECTURES:	+ ++	SLIDE PROJECTION DISCUSSION
ON ARCHITECTURE		ATHENS COLLEGE, 15.2.1949
ARCHITECTURE AND RATIONALISM		BAUZENTRUM, Vienna, 10.2.1965
PRINCIPLES OF MODERN ARCHITECTURE	+	20TH CENTURY MUSEUM Vienna, 11.2.1965
»	+	TECHNICAL UNIVERSITY Munich, 22.2.1965
»	+	ASSOCIATION OF SWISS ARCHITECTS Zurich, 1.3.1965
XENIA HOTELS	+	TECHNICAL UNIVERSITY Stuttgart, 18.2.1965
ARCHITECTURE TODAY	+ ++	UNIVERSITY OF THESSALONIKI Thessaloniki, 10.4.1965
GREEK ANONYMOUS ARCHITECTURE	+	HELLENIC AMERICAN UNION Athens, 12.12.1966
CONTEMPORARY ARCHITECTURE AND ANONYMOUS TRADITION	+	SOCIETY OF EPIRUS STUDIES Jiannena, 15.1.1967
ARCHITECTURE AND CITY PLANNING	+ ++	TECHNICAL UNIVERSITY Karlsruhe, 24.5.1967
ANONYMOUS ARCHITECTURE IN GREECE	+ ++	UNIVERSITY OF STUTTGART Stuttgart, 7.11.1967
»	+	POLYTECHNIC OF ZURICH(ETH) Zurich, 5.12.1967
STRUCTURE AND COLOR IN ELEMENTARY ARCHITECTURE	+ ++	SYMPOSIUM ON "ARCHITECTURE AND COLOR" "SOLITUDE" MANSION Stuttgart, 24.5.1968
FORM AND COLOR IN ANONYMOUS ARCHITECTURE	+	BAUZENTRUM Vienna, 20.6.1968
ARIS KONSTANTINIDIS TELLS ABOUT HIS OWN WORK	+	AARHUS SCHOOL OF ARCHITECTURE Aarhus, 23.1.1969
» »	+	ACADEMY OF FINE ARTS Copenhagen, 24.1.1969
ARCHITECTURE AND LANDSCAPE	+	ASSOCIATION "ATHINI" Athens, 1.4.1971

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΌΣ		ΣΕΜΙΝΆΡΙΟ «Η ΣΥΜΒΟΛΉ ΤΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ», Λευκωσία, 6.4.1971
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΜΕ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΕΟΤ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΎΣ ΟΙΚΙΣΜΟΎΣ	+ ++	ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ (ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ) Ἀθήνα, 19.1.1977
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΩΡΟ	+ ++	ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ο ΧΡΥΣΌΣΤΟΜΟΣ», Χανιά, 23.4.1977
GRIECHISCHE ARCHITEKTUR IM 20. JAHRHUNDERT	+	TECHNISCHE UNIVERSITAET Muenchen, 22.2.1979
ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΟΙΚΙΑ	+ ++	ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΡΙΣΤΟΤΈΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΉΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, 26.3.1990
Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΣΗΜΕΡΑ	++	ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΛΑΜΙΑ, 27.3.1990
ΜΕ ΕΡΓΟΔΟΤΗ ΤΗ ΖΩΗ (= IM AUFTRAG DES LEBENS)	+	ΤΕΧΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ (= TU - BERLIN), 17.5.1990

ARCHITECTURE AND TOURISM		SEMINAR ON "THE CONTRIBUTION OF ENGINEERS IN TOURIST GROWTH" Nicosia, 6.4.1971
ARCHITECTURE AND TRADITION IN RELATION TO EOT'S PROGRAM ON TRADITIONAL SETTLEMENTS	+ ++	NATIONAL POLYTECHNIC SCHOOL OF ATHENS (LECTURES OF THE ASSOCIATION OF ARCHITECTS) Athens, 19.1.1977
ARCHITECTURE AND TRADITION IN GREEK SPACE	+ ++	LITERARY ASSOCIATION "CHRYSOSTOMOS" Chania, Crete, 23.4.1977
GREEK ARCHITECTURE IN THE 20TH CENTURY	+	TECHNICAL UNIVERSITY Munich, 22.2.1979
ON HOUSING	+ ++	POLYTECHNIC SCHOOL ARISTOTELIAN UNIVERSITY OF THESSALONIKI, 26.3,1990
ARCHITECTURE TODAY	++	THE DEPARTMENT OF EASTERN - MAINLAND GREECE LAMIA, 27.3.1990
LIFE AS THE EMPLOYER	+	TECHNICAL UNIVERSITY OF BERLIN (= TU-Berlin), 17.5.1990

ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΤΥΠΑ:		BOOKS AND REPRINTS:	
ΔΥΟ «ΧΩΡΙΑ» ΑΠ' ΤΗ ΜΥΚΟΝΟ	Αθήνα, 1947	TWO "VILLAGES" FROM MYKONOS (in Greek)	Athens, 1947
ΤΑ ΠΑΛΙΑ ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΣΠΙΤΙΑ	'Αθήνα, 1950	OLD ATHENIAN HOUSES (in Greek)	Athens, 1950
ΞΩΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΜΥΚΟΝΟΥ	'Αθήνα, 1953	COUNTRY CHURCHES OF MYKONOS (in Greek)	Athens, 1953
ΑΡΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΕΡΓΑ 1938 - 1961 ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΌ ΣΗΜΕΊΩΜΑ	ΑΝΑΤΥΠΟ ΑΠΟ ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΖΥΓΟΣ» ΤΕΥΧΟΣ 82/1962, 'Αθήνα, 1962	ARIS KONSTANTINIDIS, ARCHITECTURAL WORKS 1938-1961, AND AN INTRODUCTORY NOTE	REPRINT FROM "ZYGOS" MAGAZINE ISSUE 82/1962, Athens 1962
ΔΟΧΕΙΑ ΖΩΗΣ/ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΓΙΑ ΜΙΑΝ ΑΛΗΘΙΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΝΑ ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΡΑΜΜΑ	ΣΕΛΙΔΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΕΠΙΘΕΏΡΗΣΗ «ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ», ΤΕΥΧΟΣ 6/1972, 'Αθήνα, 1972	VESSELS FOR LIFE OR THE PROBLEM OF A GENUINE GREEK ARCHITECTURE, AND AN OPEN LETTER	PAGES FROM THE ANNUAL REVIEW "ARCHITECTURE IN GREECE", ISSUE 6/1972, Athens, 1972
ΕΝΑ ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΡΑΜΜΑ	Αθήνα, 1972	AN OPEN LETTER	Athens, 1972
ΣΤΟΙΧΕΊΑ ΑΥΤΟΓΝΩΣΊΑΣ- ΓΙΑ ΜΙΑΝ ΑΛΗΘΙΝΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ	Αθήνα, 1975	ELEMENTS FOR SELF-KNOWLEDGE - TOWARDS A TRUE ARCHITECTURE (in Greek)	Athens, 1975
ELEMENTS FOR SELF-KNOWLEDGE - TOWARDS A TRUE ARCHITECTURE	Αθήνα, 1975	ELEMENTS FOR SELF-KNOWLEDGE - TOWARDS A TRUE ARCHITECTURE (in English)	Athens, 1975
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΑΡΆΔΟΣΗ	ΑΝΑΤΥΠΟ ΑΠΟ ΤΟ «ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ» ΤΕΥΧΟΣ 4/1977, Αθήνα, 1977	ARCHITECTURE AND TRADITION	REPRINT FROM "BULLETIN OF THE ASSOCIATION OF ARCHITECTS" ISSUE 4/1977, Athens 1977
ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΛΗΘΙΝΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ	Αθήνα, 1978	TRUE CONTEMPORARY ARCHITECTURE (in Greek)	Athens, 1978
ΤΑ ΠΑΛΙΑ ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΣΠΙΤΙΑ Δεύτερη "Εκδοση	'Αθήνα, 1983 'Εκδόσεις ΠΟΛΥΤΥΠΟ	OLD ATHENIAN HOUSES Second Edition	Athens, 1983 POLYTYPO Publications
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ	'Αθήνα, 1987 'Εκδόσεις ΑΓΡΑ	ON ARCHITECTURE	Athens, 1987 AGRA Publications
ΑΜΑΡΤΩΛΟΙ ΚΑΙ ΚΛΕΦΤΕΣ ή Η ΑΠΟΓΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ	Αθήνα, 1987 'Εκδόσεις ΑΓΡΑ	SINNERS AND THIEVES or THE TAKE-OFF OF ARCHITECTURE	Athens, 1987 AGRA Publications
ΤΑ ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ / ΑΠΟ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΒΡΊΣΚΟΝΤΑΙ ΣΤΑ ΣΚΑΡΙΆ	Αθήνα, 1989 'Εκδόσεις ΑΓΡΑ	FORWARDS FROM FORTH-COMING BOOKS	Athens, 1989 AGRA Publications

Η ΑΘΛΙΑ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ — Η ΧΡΥΣΗ ΟΛΥΜΠΙΑΔΑ - ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ	'Αθήνα, 1991 Εκδόσεις ΑΓΡΑ
ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ - μιά αυτοβιογραφική διήγηση	'Αθήνα, 1992 'Εκδόσεις ΕΣΤΙΑ
Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ - ημερολογιακά σημειώματα	'Αθήνα, 1992 'Εκδόσεις ΑΓΡΑ

ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΡΘΡΑ:		+ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ++ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ · ΒΙΒΛΙΟ
Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΣΑΝ ΤΕΧΝΗ	++	«ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ» 14.9.1940
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	++	«ΤΕΧΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ» 1-5.10.1941
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ (ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ)	+	«ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» 7.5.1942 & 16.5.1942
ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ	+	«ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» 23.7.1942 & 24.7.1942
Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	+	«ΠΡΩΙΑ» 9.3.1943
ΝΗΣΙΩΤΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ	+	«ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» 16.9.1943
ΣΠΙΤΙΑ ΦΤΗΝΑ	+	«ΒΡΑΔΥΝΗ» 20.6.1944 & 22.6.1944
ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΌΣ ΓΙΑ ΤΟ ΖΑΠΠΕΙΟ	+	«ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» 9.7.1944 & 11.7.1944
ΓΙΑ ΕΝΑ ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΜΟΥΣΕΙΟ	+	«ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» 11.1.1947
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΗΜΕΝΗ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ	+	«ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» 24-26.7.1947
ΤΑ ΠΑΛΙΑ ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΣΠΙΤΙΑ	++	«ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ» 1948

WRETCHED TIMELINESS — THE GOLDEN OLYMPICS - THE AKROPOLIS MUSEUM	Athens, 1991 AGRA Publications
EXPERIENCES AND FACTS - An Autobiographical Narrative	Athens, 1992 HESTIA Publications
THE ARCHITECTURE OF ARCHITECTURE - Notes from a Journal	Athens, 1992 AGRA Publications

ARTICLES:		+ NEWSPAPER ++MAGAZINE · BOOK
ARCHITECTURE AS ART	++	«MODERN GREEK LETTERS» 14.9.1940
CITY PLANNING PROBLEMS	++	«TECHNIKA CHRONIKA» 1-5.10.1941
ARCHITECTURAL AND CITY PLANNING PROBLEMS (LETTERS TO THE EDITOR)	+	«KATHIMERINI» 7.5.1942 & 16.5.1942
THE PROBLEM OF ARCHITECTURE	+	«KATHIMERINI» 23.7.1942 & 24.7.1942
ARCHITECTURAL EDUCATION	+	«PROIA» 9.3.1943
ISLAND ARCHITECTURE	+	«KATHIMERINI» 16.9.1943
LOW-COST HOUSES	+	«VRADINI» 20.6.1944 & 22.6.1944
THE ZAPPION COMPETITION	+	«KATHIMERINI» 9.7.1944 & 11.7.1944
TOWARDS A FREE MUSEUM	+	«KATHIMERINI» 11.1.1947
ARCHITECTURAL CONSTRUCTION	+	«KATHIMERINI» 24-26.7.1947
OLD ATHENIAN HOUSES	++	«PICTURES FROM GREECE» 1948

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ (ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟ ΑΡΣΑΚΕΙΟ)	+	«ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» 25.5.1948
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ	+ +	«Ο ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ» (ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ) ΤΕΥΧΗ 2,3/1948
Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ	+	«ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ» 10.6.1951
ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ	+ +	«ΖΥΓΟΣ» ΤΕΥΧΟΣ 2/1956
«ΕΤΣΙ ΤΟ ΘΕΛΟΥΜΕ ΕΜΕΙΣ»	+ +	«ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ» ΤΕΥΧΟΣ 5-6/1957
ΜΙΑ ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ	+ +	«ΖΥΓΟΣ» ΤΕΥΧΟΣ 7/1957
ΚΑΛΟ ΚΑΙ ΚΑΚΟ ΓΟΥΣΤΟ	+ +	«ΖΥΓΟΣ» ΤΕΥΧΟΣ 6/1960
DIE ZUKUNFTDES ARCHITEKTENBERUFS VERLANGT VOR ALLEM GEISTIGE ENTSCHEIDUNGEN	+ +	«DETAIL» ΤΕΥΧΟΣ 5/1961
ΓΙΑ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ	4 4-	«ΖΥΓΟΣ» ΤΕΥΧΟΣ 5-6/1962
JEDES BAUWERK HAT BEZUG ZU UNSEREN EIGENEN PROBLEMEN	4 4-	«DETAIL» ΤΕΥΧΟΣ 1/1964
ARCHITECTURE (THE WORK OF KONSTANTINIDIS)	+ +	«ARCHITECTURAL DESIGN» ΤΕΥΧΟΣ 5/1964
HEUTIGE ARCHITEKTUR UND ANONYMES BAUEN	4-+	«BAUMEISTER» ΤΕΥΧΟΣ 4/1965
INTERVIEW MIT ARIS KONSTANTINIDIS	4-4-	«MD» ΤΕΥΧΟΣ 7/1965
SUMMER HOUSE, ANAVYSSOS	•	«WORLD ARCHITECTURE 2» London, 1965
ARCHITECTURE OF THE XENIA HOTELS	•	«WORLD ARCHITECTURE 3» London, 1966
MIES VAN DER ROHE	H-+	«BAUMEISTER» ΤΕΥΧΟΣ 3/1966

PROBLEMS AND CONCLUSIONS (ABOUT THE ARSAKION BUILDING)	+	«KATHIMERINI» 25.5.1948
ON ARCHITECTURE	+ +	«THE ARCHITECT» (BULLETIN OF THE ASSOCIATION OF ARCHITECTS) ISSUES 2, 3/1948
ARCHITECTURAL INITIATIVE	+	«DEMOCRATIC PRESS» 10.6.1951
THE PROBLEM	4-4-	«ZYGOS» ISSUE 2/1956
«THAT'S THE WAY WE WANT IT»	f+	«ARCHITEKTONIKI» ISSUE 5-6/1957
A STUDY FOR CONSTITUTION SQUARE	f+	«ZYGOS» ISSUE 7/1957
GOOD AND BAD TASTE	+•+	«ZYGOS» ISSUE 6/1960
THE FUTURE OF THE ARCHITECTURAL PROFESSION DEMANDS ABOVE ALL CULTURAL DECISIONS		«DETAIL» ISSUE 5/1961
ON THE CULTURAL CENTER	f+	«ZYGOS» ISSUE5-6/1962
EACH BUILDING IS RELATED TO INDIVIDUAL CONCERNS	f+	«DETAIL» ISSUE 1/1964
ARCHITECTURE (THE WORK OF KONSTANTINIDIS)	f+	«ARCHITECTURAL DESIGN» ISSUE 5/1964
CONTEMPORARY ARCHITECTURE AND ANONYMOUS CONSTRUCTION	f+	«BAUMEISTER» ISSUE 4/1965
AN INTERVIEW WITH ARIS KONSTANTINIDIS	+•+	«MD» ISSUE 7/1965
SUMMER HOUSE, ANAVYSSOS	•	«WORLD ARCHITECTURE 2» London, 1965
ARCHITECTURE OF THE XENIA HOTELS	•	«WORLD ARCHITECTURE 3» London, 1966
MIES VAN DER ROHE	f+	«BAUMEISTER ISSUE 3/1966

LUDWIG MIES VAN DER ROHE (80 JAHRE)	+ +	«BAUEN UND WOHNEN» ΤΕΥΧΟΣ 5/1966
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΙ «ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ»	+ +	«ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ» ΤΕΥΧΟΣ 1/1967
ΔΟΧΕΙΑ ΖΩΗΣ/ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΓΙΑ ΜΙΑΝ ΑΛΗΘΙΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ARXITEKTONIKH	+ +	«ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ» ΤΕΥΧΟΣ 6/1972
MYKONOS	•	«DIE GRIECHISCHEN INSELN» Koeln, 1976
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΗ - ΜΕ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΕΟΤ ΠΑ ΤΟΥΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΎΣ ΟΙΚΙΣΜΟΎΣ	+ +	«ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ» ΤΕΥΧΟΣ 4/1977

LUDWIG MIES VAN DER ROHE (80YEARS)	+ +	«BAUEN UND WOHNEN» ISSUE 5/1966
ARCHITECTURE AND «TOURISM»	+ +	«ARCHITECTURE IN GREECE» ISSUE 1/1967
VESSELS FOR LIFE OR THE PROBLEM OF A GENUINE GREEK ARCHITECTURE	+ +	«ARCHITECTURE IN GREECE» ISSUE 6/1972
MYKONOS	•	«DIE GRIECHISCHEN INSELN» Koeln, 1976
ARCHITECTURE AND TRADITION IN RELATION TO EOT'S PROGRAM ON TRADITIONAL SETTLEMENTS	+ +	«BULLETIN OF THE ASSOCIATION OF ARCHITECTS» ISSUE 4/1977

ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΠΟΛΥΤΙΜΗ ΗΤΑΝ Η ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙΗ ΤΣΙΤΣΕΛΗ ΚΑΙ ΤΗΣ ANN TABOROFF §AHBAZ.

THE HELP OF KAY CICELLIS AND ANN TABOROFF SAHBAZ IN THE ENGLISH TRANSLATION OF THE TEXT WAS INVALUABLE.